

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunkitilalautakunta pöytäkirja 13.08.2025

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / TeA	3
2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta / TeA	4
3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat / TeA	5
4 § Kuntalain 92 §:n ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / TeA	6
5 § Kaupunkitilalautakunnan kokoukset vuosina 2025-2026 / TeA	11
6 § Kaupunkitilalautakunnan pöytäkirjojen nähtävillä pitäminen ja muu kokousmenettely toimikaudella 2025-2029 / TeA	13
7 § Kaupunkitilalautakunnan ottomenettelyn hallinnollinen prosessi toimikaudella 2025-2029 / TeA	15
8 § Kaupunkitilalautakunnan toimivallan delegointi kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille / TeA	17
9 § Kaupunkitilalautakunnan toimivallan delegointi osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen maksun suorittamisesta ja vahingonkorvauksen myöntämisestä / TeA	18
10 § Kaupunkitilalautakunnan toimivallan delegointi asiakirjojen antamista koskevien pyyntöjen ratkaisemisessa / TeA	20
11 § Kaupunkiympäristön toimialan toimielinseminaarin järjestäminen 11.9. -12.9.2025 / TeA	22
- Ohjelmaluonnos	24
12 § Lausunnon antaminen Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028 / TeA	30
- Vantaan kaupungin lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028 (II)	33
- Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028	45
- Liite: Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028/Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028	48
- Liite: Pöytäkirjanote § 58/Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028	135
13 § Lausunnon antaminen HSY:n alustavasta talous- ja toimintasuunnitelmasta 2026-2028 / TeA	144
- Lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026-2028	146
- Lausuntopyyntö: HSY:n alustava talous- ja toimintasuunnitelma 2026-2028	153
- Liite: Alustava HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028/Lausuntopyyntö: HSY:n alustava talous- ja toimintasuunnitelma 2026-2028	154
14 § Leppäkorven uusi päiväkotito - hankesuunnitelman hyväksyminen / AK	208
- Leppäkorven uusi päiväkotito - hankesuunnitelma 28.7.2025	210
15 § Vantaan palvelukiinteistöjen piha-alueiden kesä- ja talvihoito / AK	272
- Vertailutaulukko	274
16 § Keittiöiden vuokraaminen Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle / AK	275
17 § Jumbon kauppakeskuksen 1408 htm2 tilojen vuokraaminen kirjastoa varten / Vantaan Valo Ky / AK	277

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunkitilalautakunta pöytäkirja 13.08.2025

18 § Kivistön asuinkerrostalotonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaaminen vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon T2H Helsinki Oy:lle / AK	278
- Kartta tonteista 23195/10, 11, 12 ja 13	282
19 § Kivistöstä asuinpientalotontin 23081/13 varaaminen vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon / AK	283
- Kartta tontista 23081/13	286
20 § Suunnitteluvarauksen lakkauttaminen Kivistön kaupunginosassa korttelissa 23196 / Kivistön Parkki Oy / AK	287
- Kivistön Parkki Oy - Suunnitteluvaraushakemus - Liite 1 - Alueen rajausta asemakaavassa	289
21 § Maa-alueen uudelleen vuokraaminen urheilu- ja liikuntatoimintaa varten Keimolassa / Keimolan Kaiku ry / AK	290
- Vuokrasopimusluonnos	292
- Kartta vuokrattavasta maa-alueesta	297
22 § Maa-alueen vuokraaminen Hakkilasta MaKo Capital Oy:lle koirametsän perustamista varten / AK	298
- kohdekartta VUOKRAUS	300
23 § Hakunilan AR-tontin 94502/4 myyminen vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon Nil-Group Oy:lle perustettavan asunto-osaakeyhtiön lukuun / AK	301
- Kartta tontista 94502/4	306
24 § Kivistön asuinkerrostalotontin 23195/14 myyminen tai vuokraaminen vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon Asunto Oy Vantaan Singelille / AK	307
- Kartta tontista 23195/14	316
25 § Tyhjillään olevan liiketilan Laukkarinne 2 (kiinteistötunnus 92-94-19-26) purkaminen / AK	317
26 § Vantaan katupuulinjaus / JV	318
- Vantaan kaupungin katupuulinjaus 2025 - Katupuiden tarpeet, arvo ja omaisuudenhallinta	322
27 § Katupuiden vaurioiden korvaushinnaston hyväksyminen / JV	378
- Katupuiden vaurioihin kohdistuva korvaushinnasto 1.9.2025 alkaen	382
28 § Maansiirto-, kunnossapito- ja huoltokuljetuspalveluiden hankinta / JV	384
- Liite 1 Vertailutaulukko / Maansiirto-, kunnossapito- ja huoltokuljetuspalveluiden hankinta	387
29 § Maarakennuskonepalveluiden hankinta 2022 / Optiovuoden käyttöönotto / JV	396
30 § Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2024 / JV	398
- Raportti: Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2024	400
31 § Oikaisuvaatimus lupien ja valvonnan palveluyksikön päällikön päätökseen § 24/2025 / JV	428
- Oikaisuvaatimus (henkilötiedot peitetty)	430
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus Kaupunkitilalautakunnalle	432
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	433
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	434
Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus	435
Muutoksenhakuohje 5. Valitus katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmaa koskevassa asiassa	439
Muutoksenhakuohje 6. Valitus postilaatikon paikkaa koskevassa asiassa	440

Kaupunkitilalautakunnan kokous

Aika 13.8.2025 klo 17.00–20.02

Paikka Lauri Korpisen katu 9, kokoushuone Parlamentti, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	paikalla	Varajäsenet	
Hynninen Mari, puheenjohtaja	x (§:t 1-11, 13-30)	Oja Mika	
Liutu Topi, varapuheenjohtaja	x	Hämäläinen Laura	
Haapalainen Roosa	x (§:t 1-15, 17-30)	Mantere Tuomas	
Haapalainen Tuija	x	Helvola Simo	
Hakala Pasi	x	Vasarainen Merja-Liisa	
Ingervo Sirkku	x	Hirvonen Mineka	
Karhu Suvi	x	Virkamäki Pekka	
Luukkanen Jouni	x	Saariniemi Inka	
Pajunen Emmi	x	Lätti Johanna	
Piitulainen Mika	x	Heikkonen Raija	
Puikkonen Tomi	x (§:t 1-15, 17-30)	Nordman Sina	
Toivonen Teija	x	Kokkonen Teemu	
Uistola Marja	x	Vierimaa Eemeli	
Viilo Mikko	x	Nieminen Sami	
Vähäkangas Jussi	x	Lehto Anne	
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Hakala Heli	x	Lahti Timo	
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Pannu Pravjot	x	Rasku Joel	
Muut osallistujat			
Anttila Tero, apulaiskaupunginjohtaja		x	
Kari Antti, kiinteistöjohtaja		x	
Vättö Jyrki, kunnossapitopäällikkö, kaupungininsinööri vs.		x	
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja	x (§:t 1-16, 18-22, 24-30)		
Wallenius Tuuli, viestintäpäällikkö		x	
Ranto Jaakko, hallintoasiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		x	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin.

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja	Mari Hynninen (§:t 1-11, 13-30)	Topi Liutu (§ 12)
---------------	------------------------------------	----------------------

Pöytäkirjanpitäjä	Jaakko Ranto
-------------------	--------------

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka	15.8.2025, Lauri Korpisen katu 9, 01370 Vantaa
----------------	--

Tuija Haapalainen	Pasi Hakala
-------------------	-------------

Pykälä 9 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka	18.8.2025 Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi .
----------------	--

1 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / TeA

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Haapalainen Roosa ja Haapalainen Tuija (varalla Hakala Pasi ja Ingervo Sirkku), ja
- b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 15.8.2025 klo 12.00 mennessä.

Päätös:

Päätettiin

- a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Haapalainen Tuija ja Hakala Pasi, ja
- b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään perjantaihin 15.8.2025 klo 12.00 mennessä.

3 §

Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat / TeA

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Merkitään tiedoksi asiantuntijoiden / esittelijöiden selostukset sekä tiedotusasiat.

Käsittely:

Kuultiin seuraavat tiedotusasiat:

Ilmoittautuminen toimielinseminaariin on avoinna perjantaihin 15.8.2025 klo 16.00 saakka.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

4 § Kuntalain 92 §:n ottomenettelyä varten saapuneet päätökset / TeA

Kaupunkitilalautakunnalle 22.7.2025 jälkeen julkaistut ottomenettelyä varten saapuneet päätökset.

Kiinteistökehityspäällikkö Tomi Henriksson

§ 13/2025 Kiinteistöä 92-69-3-4 koskevan kaupan peruminen ja kiinteistön asettaminen uudelleen myyntiin

Toimitilapäällikkö Tiina Louhikoski

§ 52/2025 Asunto Oy Tikkurilan Talkootie 24 asuinhuoneiston B 14 myyminen

Luvat ja valvonta -yksikön päällikkö Juhani Inget

- § 35/2025 Korvauspäätös, autovahinko
- § 36/2025 Korvauspäätös, autovahinko
- § 37/2025 Korvauspäätös, kiinteistövahinko
- § 38/2025 Korvauspäätös, kiinteistövahinko
- § 39/2025 Korvauspäätös, autovahinko

Maankäyttöinsinööri Jouni Kahila

- § 16/2025 Maankäyttölupa muuntamorakennuksen purkua palvelevien toimintojen sijoittamiseksi Vaaralassa tontilla 92-93-137-5 / Umacon Oy
- § 17/2025 Asuinrakennusten korttelialueeksi (A13) osoitetun määräalan myyminen kiinteistöstä 92-401-20-92 Leppäkorvessa

Päätökset, joita ei oikaisuvaatimusajan kuluessa ole otettu lautakunnan käsiteltäväksi:

Apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila

- § 47/2025 Hule- ja vuotovesien aiheuttamat kustannusvaikutukset -projektin perustaminen ja hankerahoituksen hakeminen
- § 53/2025 Hankinta/Tikkuraitti ja Orvokkitie
- § 54/2025 Hankinta/Tikkurilan urheilupuiston tekonurmikentän perusparannus

Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti

- § 15/2025 Vuokrahyvityshakemus sisäänmuuttoa ja sisäilmaa koskevien ongelmien vuoksi / 12902
- § 16/2025 Vapautus vuokranmaksusta / Hakunilan uimahallin kahvila
- § 17/2025 Vapautus vuokranmaksusta / Tikkurilan uimahallin kahvila
- § 18/2025 Vuokrahyvityshakemus putkiremontin vuoksi ajalle 13.1.2025-4.4.2025
- § 19/2025 Vuokrahyvityshakemus vesivahingon takia / 12964

Kiinteistöjohtaja Antti Kari

- § 20/2025 Kiinteistöt ja tilat palvelualueen kiinteistöjohtajan hankintatoimivaltuuksien delegointi (luku 13)
- § 22/2025 Petaksen työpaikka-alueen kehittämisvaihtoehtojen yhteiskuntataloudelliset vaikutukset

Tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius

- § 77/2025 Kuusikon koulun sisäilmakorjaus 2025, rakennusurakoitsijan valinta
- § 78/2025 Tapahtumatalo Aviapolis X:n ja kulttuuritalo Martinuksen kosteusvauriokorjausten urakoitsijan valinta
- § 79/2025 Martinlaakson koulun sisäilmakorjaus, kesä 2025. Korjaustöiden suunnitelmien ja kustannusarvion hyväksyminen ja urakoitsijan valinta
- § 80/2025 Päiväkummun koulun sisäilmakorjaus 2025, rakennusurakoitsijan valinta
- § 81/2025 Lehtikuusen koulun Havu-rakennuksen tilamuutoksia ja sisäilmakorjauksia, kesä 2025
- § 82/2025 Katrinebergin kartanon julkisivujen korjausmaalaus 2025, urakoitsijan valinta

Kaupungininsinööri Henry Westlin

- § 57/2025 Hankinta / Tikkurilan Kirjastopuiston ympäristöaideteoksen toteutus
- § 59/2025 HSY:n Vantaan vesihuollon toiminta-alueen ja huleveden viemärintialueen 2024 hyväksyminen

Kaupungininsinööri vs. Markus Holm

- § 61/2025 Raspitie välillä Talttakuja - Vuolutie; 13 Vapaala, katusuunnitelman hyväksyminen

Kaupungininsinööri vs. Jyrki Vättö

- § 62/2025 Hankinta / Vantaan kaupungin siltojen hoitourakka 2021-2024 / Optio-oikeuden käyttäminen vuodelle 2026
- § 63/2025 Hankinta / Liesikujan portaiden ja kävelysillan osan purku 2025

Kiinteistökehityspäällikkö Tomi Henriksson

- § 10/2025 Osakekirjojen rekisteröinti Maanmittauslaitoksen sähköiseen huoneistotietojärjestelmään

Kiinteistökehityspäällikkö vs. Armi Vähä-Piikkiö

- § 11/2025 Toimitilatontin 92-68-104-12 myyminen Koivuhaka / Heikkinen Invest Oy

Kiinteistökehityspäällikkö vs. Tiina Louhikoski

- § 12/2025 Vantaalla osoitteessa Kyläraitti 1 sijaitsevan kiinteistön 92-69-3-4 myynti

Asumisen erityisasiantuntija Elina Taipale

§ 2/2025 Valtion tukeman vuokratalon poistaminen rajatun haun piiristä / NAL Asunnot Oy

Tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö

§ 6/2025 Maanvuokrasopimus ja esisopimus kiinteistökaupasta 92-41-270-11 Viinikkalasta
§ 7/2025 Maa-alueen vuokraaminen kiinteistöstä 92-412-6-0 sähköautojen latausalueeksi Vehkalassa / Ionity GmbH

Toimitilapäällikkö Tiina Louhikoski

§ 44/2025 Tilojen vuokraaminen Asukastiloille /Laajaniityntie 3, 1.krs. pinta-ala 433m2
§ 45/2025 Laukkarinne 4, liiketilan 15 vuokraus / Itä-Vantaan Monikulttuurinen Yhteisö Ry
§ 46/2025 Kuussillantie 23, hallin 1 vuokraaminen / Jm-Rakentajat Ky
§ 47/2025 Tilojen vuokraaminen työsuojeluvaltuutetuille ja pääluottamusmiehille/ Kielotie 7, 1.krs, pinta-ala 361m2
§ 48/2025 Asunto Oy Myyrinleppä asuinhuoneiston H 107 myyminen
§ 49/2025 Koy Hakucenterin osakesarjan nro 2856-3440 osto
§ 50/2025 Sopimusmuutoksia Vantaan kaupungin ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen välisiin vuokrasopimuksiin
§ 51/2025 Tilojen vuokraaminen Vantaan A-kilta Ry:lle / Peltolantie 2, Vantaa

Toimitilapäällikkö vs. Sari Lindqvist

§ 43/2025 Asunto Oy Mikkolanlaakso asuinhuoneiston F 62 myyminen

Rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa

§ 17/2025 Elmon uimahallin LVIA-suunnittelijan hankinta, lisä- ja muutostyöt LT23-26
§ 18/2025 LT44, LT49, LT63A, LT67 Elmon uimahallin rakenne- ja pohjarakennesuunnittelijan hankinta, lisä- ja muutostyö

Kunnossapitopäällikkö Jyrki Vättö

§ 18/2025 Hankinta / Töhröjen poisto ja pintojen suojaustyöt 2025-2027
§ 22/2025 Perusparannusavustuksen myöntäminen Lammin yksityiselle tiekunnalle 2025
§ 23/2025 Perusparannusavustuksen myöntäminen Purorinteen tiekunnalle 2025
§ 24/2025 Perusparannusavustuksen myöntäminen Tammirinteentien tiekunnalle 2025

Luvat ja valvonta -yksikön päällikkö Juhani Inget

§ 32/2025 Korvauspäätös, kiinteistövahinko
§ 33/2025 Korvauspäätös, henkilövahinko
§ 34/2025 Korvauspäätös, henkilövahinko

Maankäyttöinsinööri Jouni Kahila

§ 15/2025 Tilan 92-401-6-151 Niittyvuori (Vaaksiaisenkujan katualuetta) ostaminen Nikinmäessä / Yksityshenkilöt

Maankäyttöinsinööri Teemu Jääskeläinen

§ 7/2025 Tontin 92-50-108-6 vuokralaisten välisen vuokra-alueiden käyttöä koskevan sopimuksen hyväksyminen

§ 8/2025 Voimansiirtojohtoon sijoittamista koskevan sopimuksen hyväksyminen
Pakkalassa/Vantaan Energia Sähköverkot Oy

Maankäyttöinsinööri Taina Andersson

§ 15/2025 Maankäyttölupa tilapäiseen asukaspysäköintiin / Asunto Oy Hakunilanmäki

§ 16/2025 Maankäyttölupa työkoneiden, autojen ja vaihtolavojen säilyttämiseen Hakunilassa / T. Siven Oy

§ 17/2025 Maankäyttölupa koirametsän perustamiseen Hakkilaan / MaKo Capital Oy

§ 18/2025 Intergrid Oy:n maanvuokrasopimuksen muuttaminen vuokra-alueen ulottuvuuden osalta / Intergrid Oy

§ 19/2025 Maanomistajan sijoituslupa 0,4 kV vesistökaapelille Inkoossa / Caruna Oy

Maankäyttötekniikko Jorma Hopponen

§ 28/2025 Maa-alueen vuokraaminen liikenne- ja pysäköintialuetta varten Koivuhaassa / Meira Capital Oy

§ 29/2025 Maankäyttölupa työmaatoimintaa varten Koivuhaan kaupunginosassa / Vantaan Energia Sähköverkot Oy

§ 30/2025 Maankäyttölupa Vantaan ratikan rakentamista palvelevan toiminnan sijoittamiseen Jokiniemen kaupunginosassa / Destia Oy

Puuttuvat pykälät ovat päätöksiä, joita ei tarvitse ilmoittaa ottomenettelyyn.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- olla ottamatta käsittelyyn kaupunkitilalautakunnalle toimitettuja ottamiskelpoisia päätöksiä, ja
- merkitä tiedoksi ottoon toimitetut päätökset, joita ei ole otettu lautakunnan käsiteltäväksi oikaisuvaatimusaikana.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavilla viranhaltijapäätöksillä:

Kaupungininsinööri vs. Jyrki Vättö

§ 65/2025 Mikroliikenneluvan käyttöönoton lykkääminen

Toimitilapäällikkö Tiina Louhikoski

§ 53/2025 Asunto Oy Vantaan Heinämies asuinhuoneiston D 34 myyminen

Rakennuspäällikkö Jaakko Koivunurmi

§ 25/2025 Kadunpitopäätös / Puuhelmenpolku, Puuketjunkuja, Puuketjunpolku, Puukorunpolku ja Ruusupuunpiha

§ 26/2025 Kadunpitopäätös / Auringonkierto

§ 27/2025 Kadunpitopäätös / Leineläntaival

Päätös:

Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan täydennetty esitys.

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus ja valituskielto

5 §

Kaupunkitilalautakunnan kokoukset vuosina 2025-2026 / TeA

VD/4795/00.02.02.00/2025

TeA/JH/JR

Esitetään hyväksyttäväksi kaupunkitilalautakunnan kokousaikataulu syksylle 2025 ja vuodelle 2026. Vuoden 2025 syksyllä esitetään pidettäväksi viisi kokousta ja vuonna 2026 esitetään pidettäväksi 12 kokousta.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 3 §:n mukaan Toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, kun puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Kaupunkitilalautakunnan kokoukset pidetään keskiviikkoisin Tikkurilassa osoitteessa Lauri Korpisen katu 9 C ja kokoukset alkavat kello 17.00.

Kaupunkitilalautakunnalle esitetään vuodelle 2026 pidettäväksi 12 kokousta.

Kaupunkitilalautakunta on 18.9.2024 § 7 hyväksynyt kokousaikataulun vuodelle 2025. Koska valtuustokausi on vaihtunut 1.6.2025 alkaen ja kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 16.6.2025 toimittanut kaupunkitilalautakunnan vaalin toimikaudelle 2025–2029 sekä valinnut lautakunnalle uudet jäsenet, tuodaan vuoden 2026 kokousaikataulun hyväksymisen ohella syksyn 2025 kokousaikataulu uuden lautakunnan vahvistettavaksi. Lautakunnalle esitetään syksylle 2025 pidettäväksi viisi (5) kokousta.

Kaupunkitilalautakunnan kokousaikatauluksi syksylle 2025 esitetään seuraavaa:

13.8.2025
3.9.2025
17.9.2025
22.10.2025
19.11.2025
10.12.2025

Kaupunkitilalautakunnan kokousaikatauluksi vuodelle 2026 esitetään seuraavaa:

14.1.2026
11.2.2026
11.3.2026
15.4.2026
6.5.2026
10.6.2026
12.8.2026
2.9.2026
16.9.2026
7.10.2026
11.11.2026

9.12.2026

Ehdotus kaupunkitilalautakunnan kokouspäiviksi on valmisteltu kaupunginhallituksen kokousaikataulun pohjalta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä esittelytekstin mukainen kaupunkitilalautakunnan kokousaikataulu vuosille 2025–2026.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Laki- ja valmistelupalvelut

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

hallintoasiantuntija Jaakko Ranto, puh. 040 706 5126
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

6 § **Kaupunkitilalautakunnan pöytäkirjojen nähtävillä pitäminen ja muu kokousmenettely toimikaudella 2025-2029 / TeA**

VD/4641/00.02.02.00/2025

TeA/JH/JR

Esitetään päätettäväksi, että kaupunkitilalautakunnan kokouskutsut toimitetaan viimeistään kokousta edeltävänä torstaina, kaupunkitilalautakunnan pöytäkirjat tarkastetaan viimeistään kokouksen jälkeisenä perjantaina ja pöytäkirjat pidetään yleisesti nähtävillä viimeistään pöytäkirjan tarkastusta seuraavana maanantaina.

Vantaan kaupungin toimielinten kokousmenettelystä määrätään Vantaan kaupungin hallintosäännössä. Toimielin voi päättää omasta kokousmenettelystään siten, kuin hallintosäännössä on määrätty.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 3 §:n mukaan toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, kun puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 4 §:n muun toimielimen kuin kaupunginvaltuuston kokouskutsu on lähetettävä vähintään kolme päivää ennen kokousta. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Kokouskutsu toimitetaan toimielimen jäsenille sekä niille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus toimielimen kokouksessa. Kokouskutsu toimitetaan julkaisemalla esityslista liitteineen luottamushenkilöiden sähköisessä palvelussa ja ilmoittamalla julkaisemisesta sähköpostilla tai tarvittaessa myös tekstiviestitse tai muulla hyväksyttävällä tavalla. Lisäksi esityslista liitteineen julkaistaan kaupungin sivuilla yleisessä tietoverkossa. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä, sekä salassa pidettävät tiedot. Esityslistan tulee sisältää selostukset käsiteltävistä asioista ja esitykset toimielimen päätöksiksi.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 8 §:n mukaan muun toimielimen kuin kaupunginvaltuuston jäsenen, joka on estynyt saapumasta kokoukseen, on kutsuttava varajäsen sijaansa. Kun jäsen on esteellinen käsittelemään jotakin asiaa kokouksessa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen kokoukseen sitä asiaa käsittelemään. Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voi toimittaa kutsun varajäsenelle.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 22 §:n mukaan toimielimen kokouksista laaditaan pöytäkirja. Muun toimielimen kuin kaupunginvaltuuston pöytäkirjan kielenä on vain suomi erikseen nimettyjä ruotsinkielisiä toimielimiä lukuun ottamatta. Muun toimielimen kuin kaupunginvaltuuston pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Pöytäkirjaa pitää toimielimen puheenjohtajan johdolla toimielimen sihteeri tai muu pöytäkirjanpitäjä. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 23 §:n mukaan muun toimielimen kuin kaupunginvaltuuston pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Mikäli pöytäkirjantarkastaja kieltäytyy tai on muuten estynyt tarkastamasta toimielimen pöytäkirjaa, pöytäkirja tarkastetaan toimielimen välittömästi seuraavassa kokouksessa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 17 luvun 26 §:n mukaan toimielimen pöytäkirja ja siihen liitetyt oikaisuvaatimusohjeet tai valitusosoitukset pidetään nähtävänä kaupungin yleisessä tietoverkossa viimeistään pöytäkirjan allekirjoitusta seuraavana keskiviikkona, ellei toisin päätetä.

Esitetään päätettäväksi, että kaupunkitilalautakunnan kokouskutsut toimitetaan viimeistään kokousta edeltävänä torstaina, kaupunkitilalautakunnan pöytäkirjat tarkastetaan viimeistään kokouksen jälkeisenä perjantaina ja pöytäkirjat pidetään yleisesti nähtävillä viimeistään pöytäkirjan tarkastusta seuraavana perjantaina.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) toimittaa kaupunkitilalautakunnan kokouskutsu, mikäli mahdollista, viimeistään kokousta edeltävänä torstaina julkaisemalla esityslista liitteineen luottamushenkilöiden sähköisessä palvelussa ja ilmoittamalla sähköpostitse esityslistan julkaisemisesta tai tarvittaessa tekstiviestillä,
- b) pitää kaupunkitilalautakunnan pöytäkirjat yleisesti nähtävillä kaupungin internet- ja intranetsivuilla sekä luottamushenkilöiden sähköisessä palvelussa viimeistään pöytäkirjan tarkastusta seuraavana maanantaina tai, mikäli kyseinen päivä on pyhäpäivä tai jouluaatto, seuraavana viraston aukiolopäivänä,
- c) valita joka kokouksessa kaksi pöytäkirjan tarkastajaa, jotka tarkastavat kokouksessa laaditun pöytäkirjan viimeistään kokouksen jälkeisenä perjantaina klo 12.00 mennessä, ellei jonkin pöytäkirjan pykälän osalta toisin päätetä, ja
- d) todeta, että tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Laki- ja valmistelupalvelut

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, puh. 044 549 7991,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

7 §

Kaupunkitilalautakunnan ottomenettelyn hallinnollinen prosessi toimikaudella 2025-2029 / TeA

VD/4640/00.02.02.00/2025

TeA/JH/JR

Esitetään hyväksyttäväksi kaupunkitilalautakunnan ottomenettelyn hallinnollinen menettelytapa. Esityksen taustalla on kuntalain vaatimus otto-oikeuden käyttämisen ilmoittamisesta sen ajan kuluessa, jossa kuntalain 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Koska kaupunkitilalautakunnan kokousväli saattaa venyä yli kuukauteen, kuntalain edellyttämässä määräajassa pysyminen vaatii erityisiä toimenpiteitä.

Asian ottamisesta ylemmän toimielimen päätettäväksi eli niin sanotusta ottomenettelystä säädetään kuntalain 92 §:ssä. Lain mukaan otto-oikeus on kunnanhallituksella, kunnanhallituksen puheenjohtajalla sekä kunnanjohtajalla. Hallintosäännössä voidaan lisäksi määrätä otto-oikeuden laajentamisesta mm. lautakunnille ja kunnan viranhaltijoille.

Ottomenettelystä Vantaan kaupungilla säädetään hallintosäännön 10 luvussa, jonka 1 §:n mukaan kaupunginhallitus ja lautakunnat voivat ottaa alaisensa toimielimen tai viranhaltijan päätöksen uudelleen käsiteltäväksi niissä asioissa, joissa otto-oikeus on lainsäädännön perusteella mahdollista. Saman luvun 2 §:n 2 kohdan mukaan asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi päättää lautakunta, lautakunnan puheenjohtaja tai asianomainen toimialajohtajana toimiva viranhaltija, joka kaupunkiympäristön toimialalla on apulaiskaupunginjohtaja.

Kuntalain 92 §:n mukaan otto-oikeuden käyttämisestä on ilmoitettava sen ajan kuluessa, jossa saman lain 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus on tehtävä. Käytännössä tämä tarkoittaa seitsemän vuorokauden tiedoksisaantiaikaa ja 14 vuorokauden oikaisuvaatimusaikaa. Toisin sanoen otto-oikeuden käyttämiseen on yhteensä 21 vuorokautta alkaen päätöksen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa.

Kaupunkitilalautakunta kokoontuu noin kerran kuukaudessa. Kesätaukoa lukuun ottamatta kokouksien väli voi pisimmillään olla viisi viikkoa. Mikäli kokousväli on yli kolme viikkoa, kaikkia ottokelpoisia päätöksiä ei välttämättä ehditä tuoda lautakunnan käsittelyyn kuntalain vaatiman kolmen viikon määräajan puitteissa.

Kuntalain määrittämässä määräajassa pysymiseksi esitetään hyväksyttäväksi seuraavaa menettelytapaa: Lautakunnan sihteeri lähettää lautakunnan puheenjohtajalle ja kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ottomenettelyä varten tiedoksi ottokelpoiset päätökset, jotka julkaistaan yli 21 vuorokautta ennen seuraavaa lautakunnan kokousta. Päätöksen ottamisesta lautakunnan käsittelyyn on ilmoitettava oikaisuvaatimusanajan kuluessa. Enintään 21 vuorokautta ennen lautakunnan kokousta julkaistavien päätösten osalta otto-oikeuden käyttämisestä päätetään lautakunnan kokouksessa. Tiedonkulun varmistamiseksi lautakunnan esityslistalle tuodaan tiedoksi päätökset, jotka on julkaistu yli 21 vuorokautta ennen seuraavaa lautakunnan kokousta.

Esityksen mukainen toimintamalli on ollut kaupunkiympäristön toimialan lautakunnissa käytössä jo valtuustokaudesta 2017–2021 saakka. Menettelyn tarkoituksena on vahvistaa lautakunnan tosiasiallista asemaa kuntalain 92 §:n tarkoittamana ylempänä toimielimenä, kun kaikki ottokelpoiset päätökset pystytään käsittelemään määräajassa. Näin myös ehkäistään tilanteet, joissa lautakunta päättäisi ottaa

käsittelyyn päätöksen, joka on oikaisuvaatimusajan päättymisen vuoksi pantu lainvoimaisena täytäntöön.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä kaupunkitilalautakunnan ottomenettelyn hallinnollinen prosessi seuraavasti:

- a) kaupunkitilalautakunnan sihteeri lähettää yli 21 vuorokautta ennen seuraavaa lautakunnan kokousta julkaistut ottokelpoiset päätökset tiedoksi kaupunkitilalautakunnan puheenjohtajalle ja kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ottomenettelyä varten,
- b) päätöksen ottamisesta kaupunkitilalautakunnan käsittelyyn on ilmoitettava oikaisuvaatimusajan (21 vuorokautta päätöksen julkaisemisesta) kuluessa, ja
- c) yli 21 vuorokautta ennen seuraavaa lautakunnan kokousta julkaistut ottokelpoiset päätökset viedään kaupunkitilalautakunnan seuraavan kokouksen esityslistalle tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Laki- ja valmistelupalvelut

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, 044 549 7991,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

8 § **Kaupunkitilalautakunnan toimivallan delegointi kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille / TeA**

VD/7685/00.01.01.02/2021

TeA/JH/JR

Esitetään kaupunkitilalautakunnan toimivallan delegoimista siten, että Vantaan kaupungille merkitykseltään vähäiset ja aikaisempiin kaupungin linjauksiin perustuvat lausunnot antaa kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan lautakunta tehtäväalueellaan päättää:

1. kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Edellä mainittua hallintosäännössä määrättyä lautakunnan päätösvaltaa esitetään kaupunkitilalautakunnan osalta delegoitavaksi siten, että Vantaan kaupungille merkitykseltään vähäiset ja aikaisempiin kaupungin linjauksiin perustuvat lausunnot antaa kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja. Kaupunkitilalautakunta on päätöksellään 22.9.2021 § 10 hyväksynyt edellä mainitun päätösvallan delegoinnin, mutta valtuustokauden vaihdoksesta sekä Vantaan kaupungin hallintosäännön rakenteessa tapahtuneiden muutosten vuoksi on päätösvallan delegoinnista tarpeen päättää uudelleen.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään delegoida hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 1 kohta seuraavasti:

Vantaalle merkitykseltään vähäiset ja aikaisempiin kaupungin linjauksiin perustuvat lausunnot antaa kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Jonna Johti, puh. 043 826 8687
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

9 § **Kaupunkitilalautakunnan toimivallan delegointi osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen maksun suorittamisesta ja vahingonkorvauksen myöntämisestä / TeA**

VD/7684/00.01.01.02/2021

TeA/JH/JR

Esitetään kaupunkitilalautakunnan päätösvallan delegointia siten, että maksuvapautuksen myöntämistä sekä vahingonkorvauksen myöntämistä koskevaa päätösvaltaa siirretään kaupunkitilalautakunnan alaisen toiminnan osalta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 11 §:n mukaan lautakunnalla on alaisensa toiminnan osalta oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä yksittäistapauksessa kaupungille tulevan:

1. julkisoikeudellisen maksun tai muun saatavan suorittamisesta,
2. yksityisoikeudellisen maksun, korvauksen tai muun saatavan suorittamisesta.

Lautakunta voi siirtää 11 §:ssä mainitun päätösvallan alaiselleen viranhaltijalle.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 13 §:n mukaan lautakunnalla on alaisensa toiminnan osalta oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, vahingonkorvauksen myöntämisestä silloin, kun kaupunki on korvausvelvollinen tai sitä voidaan pitää korvausvelvollisena. Lautakunnalla on myös alaisensa toiminnan osalta oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä alaiselleen viranhaltijalle tai työntekijälle velvollisuudesta korvata kaupungille aiheutunut vahinko, ei kuitenkaan, jos asianosainen on korvausvelvollinen kuntalain tarkoittaman tilivelvollisuuden nojalla tai vahinko on aiheutettu tahallaan taikka törkeästä tuottamuksesta.

Lautakunta voi siirtää 13 §:ssä mainitun päätösvallan alaiselleen viranhaltijalle.

Maksuvapautuksia sekä vahingonkorvauksia koskevien hakemusten viivytyksettömän käsittelyn varmistamiseksi esitetään, että hallintosäännön 14 luvun 11 §:n ja 13 §:n mukainen päätösvalta delegoidaan kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle. Kaupunkitilalautakunta on päätöksellään 16.2.2022 § 7 hyväksynyt edellä mainitun päätösvallan delegoinnin, mutta valtuustokauden vaihdoksesta sekä Vantaan kaupungin hallintosäännön rakenteessa tapahtuneiden muutosten vuoksi on päätösvallan delegoinnista tarpeen päättää uudelleen.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) delegoida hallintosäännön 14 luvun 11 §:n mukainen päätösvalta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle seuraavasti:

Talous- ja hallintojohtaja päättää kaupunkitilalautakunnan alaisen toiminnan osalta osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä yksittäistapauksessa kaupungille tulevan

1. julkisoikeudellisen maksun tai muun saatavan suorittamisesta, ja
2. yksityisoikeudellisen maksun, korvauksen tai muun saatavan suorittamisesta

- b) delegoida hallintosäännön 14 luvun 13 §:n mukainen päätösvalta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle seuraavasti:

Talous- ja hallintojohtaja päättää kaupunkitilalautakunnan alaisen toiminnan osalta vahingonkorvauksen myöntämisestä silloin, kun kaupunki on korvausvelvollinen tai sitä voidaan pitää korvausvelvollisena.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Talous- ja hallintopalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, puh. 044 549 7991
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

10 § **Kaupunkitilalautakunnan toimivallan delegointi asiakirjojen antamista koskevien pyyntöjen ratkaisemisessa / TeA**

VD/978/00.01.01.02/2022

TeA/JH/JR

Esitetään kaupunkitilalautakunnan päätösvallan delegeimista siten, että viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:ssä tarkoitettua asiakirjojen antamista koskevaa ratkaisovaltaa käyttää kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtaja.

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä voidaan antaa tieto vain, jos niin erikseen julkisuuslaissa säädetään. Mikäli vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista ilman, että salassa pidettävä osa tulee tietoon.

Pyyntö saada tieto viranomaisen asiakirjan sisällöstä on yksilöitävä riittävästi siten, että viranomainen voi selvittää, mitä asiakirjaa pyyntö koskee. Edellä mainittu pyyntö on käsiteltävä viivytyksettä ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu näihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai tavanomaista suuremman työmäärän, asiakirjan saamista koskeva pyyntö on ratkaistava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Mikäli viranomaisen henkilöstöön kuuluva kieltäytyy antamasta pyydettyjä tietoja kokonaan tai osittain, on pyynnön esittäjällä oikeus saattaa asia viranomaisen ratkaistavaksi ja saada asiassa valituskelpoinen hallintolain tarkoittama perusteltu hallintopäätös.

Julkisuuslain 14 §:n mukaan viranomaisen asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, jollei 15 §:n 3 momentissa tai muualla laissa toisin säädetä. Kunnanvaltuusto voi hallintosäännössään kuitenkin antaa julkisuuslaissa tarkoitettuna viranomaisena toimivalle kunnalliselle toimielimelle oikeuden siirtää päättämässään laajuudessa asiakirjan antamista koskevaa viranomaisen ratkaisovaltaa alaiselleen viranhaltijalle.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 11 luvun 13 §:n mukaan lautakunnilla on oikeus delegoida julkisuuslain 14 §:ssä tarkoitettua asiakirjan antamista koskevaa ratkaisovaltaa alaisilleen viranhaltijoille.

Asiakirjojen saamista koskevien pyyntöjen viivytyksettömän käsittelyn sekä lakisääteisten määräaikojen noudattamisen takaamiseksi on tarkoituksenmukaista siirtää päätösvalta asiakirjojen antamisesta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 10

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään delegoida hallintosäännön 11 luvun 13 §:n mukainen päätösvalta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle kaupunkitilalautakunnan alaisen toiminnan osalta.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, 044 549 7991
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

11 § Kaupunkiympäristön toimialan toimielinseminaarin järjestäminen 11.9. -12.9.2025 / TeA

VD/4296/00.02.02.01/2025

TeA/JH/JR/SR

Esitetään, että kaupunkitilalautakunta tekee kaupunkiympäristölautakunnan sekä sen alaisen lupajaoston kanssa yhteisen seminaarimatkan Lahteen 11.9.2025–12.9.2025. Seminaarin tavoitteena on perehdyttää toimielinten jäsenet kaupunkiympäristön toimialan keskeisiin tehtäviin sekä ajankohtaisiin, toimielinten tehtäväalueisiin kuuluviin teemoihin.

Kaupunkitilalautakunnalle on suunniteltu järjestettävän kaupunkiympäristölautakunnan kanssa yhteinen koulutusseminaari ajalla 11.9.2025–12.9.2025. Seminaarimatkan kohteeksi esitetään Lahtea. Seminaarin tavoitteena on perehdyttää toimielinten jäsenet kaupunkiympäristön toimialan keskeisiin tehtäviin sekä ajankohtaisiin, toimielinten tehtäväalueisiin kuuluviin teemoihin. Lisäksi seminaarin tarkoituksena on luoda uusille toimielimille mahdollisuus ryhmäytyä.

Seminaarimatkalle osallistuvat kaupunkitilalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan jäsenet, kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston jäsenet, kaupunginhallituksen edustajat, nuorisovaltuuston edustajat, lautakunnissa esittelijöinä toimivat viranhaltijat sekä erikseen seminaariin kutsuttavat viranhaltijat ja toimihenkilöt. Seminaarimatkan kokonaisosallistujamäärä on noin 50 henkilöä.

Seminaarimatkan alustava kustannusarvio on noin 16 000 euroa. Kustannusarvio sisältää matkat, majoituksen, ateriat sekä kokoustilan vuokran.

Esitys seminaarimatkan järjestämisestä viedään päätettäväksi sekä kaupunkitilalautakuntaan että kaupunkiympäristölautakuntaan.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 11

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään järjestää kaupunkiympäristön toimialan lautakuntien yhteinen seminaari Lahdessa 11.9.2025–12.9.2025.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Ohjelmaluonnos

Täytäntöönpano: Talous- ja hallintopalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

hallintoasiantuntija Jaakko Ranto, puh. 040 706 5126
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Ohjelmaluonnos

5.8.2025

**Kaupunkiympäristön
toimialan toimielinten
koulutusseminaari
11.–12.9.2025**

Ohjelma

Solo Sokos Hotel
Lahden seurahuone
Aleksanterinkatu 14, Lahti

Ohjelmaluonnos

5.8.2025

Torstai 11.9.2025**Toimintaympäristön
muutokset**

08.00

Lähtö Tikkurilasta

09.00–09.15

Saapuminen Lahteen ja tulokahvi

09.15–09.20

Seminaarin avaus

apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila

09.20–09.50

**Kaupunkiympäristön toimialan toimintaympäristö ja sen
muutokset 2020-luvulla**

apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila

09.50–10.00

Tauko

10.00–10.35

Katsaus valtuustostrategiaan 2025–2029

kehittämiskonsultti Milla Hamari

10.35–10.50

Keskustelu

10.50–11.00

Tauko

11.00–11.45

Vantaan uusi investointimalli

kiinteistöjohtaja Antti Kari

11.45–12.00

Keskustelu

12.00–13.00

Lounas

13.00–13.40	Palveluverkon tonttien haasteet ja ratkaisut kiinteistöjohtaja Antti Kari ja kaupunkisuunnittelujohtaja Sampo Perttula
13.40–13.50	Keskustelu
13.50–14.00	Tauko
14.00–14.40	Vantaan hiilineutraalius- ja luontopositiivisuustavoitteet ympäristöpalveluiden päällikkö Jari Viinanen
14.40–14.50	Keskustelu
14.50–15.10	Kahvi
15.10–16.00	Segregaation ehkäiseminen Vantaalla ohjelmajohtaja Hannu Rusama
16.00–16.15	Keskustelu
16.15–16.45	Huoneiden jako
16.45–17.30	Valmistautuminen illalliselle
17.30–18.00	Siirtyminen

Ohjelmaluonnos

5.8.2025

18.00–21.00

Illallinen (ravintola Roux, Rautatienkatu 7)

Ohjelmaluonnos

5.8.2025

Perjantai 12.9.2025**Kasvava Vantaa**

08.00–08.40

MAL-tavoitteet ja työpaikka-alueiden kaavoitus

yleiskaavapäällikkö Juha Nurmi ja asemakaavapäällikkö
Marjaana Yläjääski

08.40–08.50

Keskustelu

08.50–09.00

Tauko

09.00–09.35

Vantaan maa- ja asuntopoliittiset linjaukset

kiinteistökehityspäällikkö Tomi Henriksson

09.35–09.50

Keskustelu

09.50–10.00

Tauko

10.00–10.45

Ratikkakaupungin kehittäminen

kaupunkisuunnittelujohtaja Sampo Perttula

10.45–11.00

Keskustelu

11.00–12.00

Lounas

12.00–12.45

Kestävä liikkuminen ja Vantaan ratikka

suunnittelupäällikkö Markus Holm ja hankejohtaja Hannu
Lehtikankare

Ohjelmaluonnos

5.8.2025

12.45–13.00

Keskustelu

13.00–15.00

Lahden kaupungin osuus / Vierailu kohteeseen

Seminaarin päätös

15.00–16.00

Siirtyminen takaisin Vantaalle

12 §

Lausunnon antaminen Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028 / TeA

VD/4945/00.04.03/2025

TeA/HW/MH/EP/JH/K-ML/RK-K/JN

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) pyytää perussopimuksensa mukaisesti lausuntoa 31.8.2025 mennessä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2026–2028. Kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Jäsenkuntien antamat lausunnot on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen.

HSL:n jäsenkuntia pyydetään ottamaan lausunnoissaan kantaa erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- a) TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?
- b) 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?
- c) Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?
- d) Millä aikataululla kunta on valmis jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi? Jos ratkaisua ei saavuteta ajoissa, mitä suunniteltuja investointeja joukkoliikenneinfraansa kunta on valmis lykkäämään myöhemmäksi?
- e) Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?
- f) Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 4 §:n 7 kohdan mukaan konsernijaosto päättää lausuntojen antamisesta kuntayhtymien talous- ja toimintasuunnitelmista samoin kuin muidenkin ulkopuolisille annettavien lausumien antamisesta tehtäväalueellaan. Edelleen hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 16 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta vastaa kaupungin lausuntojen valmistelusta Helsingin seudun liikennekuntayhtymän (HSL) talousarvioesityksistä sekä joukkoliikenteen linjasto- ja liikennöintisuunnitelmista.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 12

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallituksen konsernijaostolle, että annetaan liitteen mukainen lausunto HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2026–2028.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunkitalautakunnan puheenjohtaja Mari Hynninen poistui yhteisöjäävinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Kaupunkitalautakunnan varapuheenjohtaja Topi Liutu johti puhetta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan.

Asian käsittelyn aikana **apulaiskaupunginjohtaja** muutti esitystään seuraavalla tavalla:

Vantaan kaupungin lausunnon osion ”Yleisiä huomioita toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä kaupungin ja HSL:n yhteistyöstä” kohta ”Lipputuotteiden kehittäminen” muutetaan kuulumaan seuraavasti (lisäykset *kursiivilla*):

”HSL:n on ryhdyttävä uudistamaan lipputuotteiden sisältöä. HSL:n pitäisi selvittää, minkälaisilla lipputuotteilla se voisi sopeutua uuteen koronan jälkeiseen normaaliin, jossa asiantuntijatyötä tehdään usein hybridimallilla ja miten se voisi edistää käyttäjien kiinnostusta käyttää joukkoliikennettä. Perinteisen kausi- tai sarjalipun lisäksi HSL tulisi aktiivisesti kehittää erilaisiin matkustustarpeisiin liittyviä lippuratkaisuja *asiakaslähtöisesti*. *HSL:n tulee palauttaa kausilippuihin vapaasti valittavissa oleva kauden pituus. Se kannustaa käyttämään joukkoliikennettä ja ostamaan lipun myös tilanteessa, jossa tarvetta ei ole koko kauden pituudelle.*”

Asian käsittelyn aikana **kaupunkitalautakunnan jäsen Sirkku Ingervo** esitti, että Vantaan kaupungin lausuntoa muutetaan siten, että *Vantaan kaupunki puoltaa vaihtoehtoa, jossa joukkoliikennelippujen hinnankorotus olisi korkeintaan 3 %:n vaihtoehdon mukainen eikä 6,4 %, jotta joukkoliikenteen käyttö ja samalla lipputulot eivät laskisi ja kaikki pääsisivät liikkumaan sosioekonomisesta tilanteestaan riippumatta. Tarkastajien lisääminen taas lisäisi kuluja, mutta ei matkustajia ja siksi tarkastajien lisääminen ei ole tässä tilanteessa kannatettavaa.* Esitys raukesi kannattamattomana.

Päätös:

Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan muutettu esitys.

Merkittiin, että kaupunkitalautakunnan jäsen Sirkku Ingervo jätti asiaan seuraavan eriävän mielipiteen: ”Joukkoliikennelippujen hinnankorotuksen tuli olla korkeintaan 3 %:n vaihtoehdon mukainen eikä 6,4 %, jotta joukkoliikenteen käyttö ja samalla lipputulot eivät laskisi ja kaikki pääsisivät liikkumaan sosioekonomisesta tilanteestaan riippumatta. Tarkastajien lisääminen taas lisäisi kuluja, mutta ei matkustajia ja siksi tarkastajien lisääminen ei ole tässä taloustilanteessa kannatettavaa.”

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028 (II)
- Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028
- Lausuntopyynnön liite: Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028/Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028
- Lausuntopyynnön liite: Pöytäkirjanote § 58/Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028

Täytäntöönpano: ote kaupunginhallituksen konsernijaostolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri vs. Jyrki Vättö, puh. 043 824 9311
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028

Johdanto

Lausuntopyynnössään HSL pyytää jäsenkunnilta 31.8.2025 mennessä lausuntoa alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta. Erityisesti huomiota pyydetään kiinnittämään:

Jäsenkuntia pyydetään lausunnoissaan esittämään näkemyksensä erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- 1. TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?*
- 2. 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5,0 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?*
- 3. Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?*
- 4. Ovatko kunnat valmiita jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi?*
- 5. Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?*
- 6. Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?*

Vantaan kaupunki vastaa lausuntoon kahdessa osassa: ensimmäinen osa vastaa konkreettisiin lausuntopyynnön kysymyksiin 1–6 ja toinen osa tuo yleisemmin huomioita sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta että kaupungin ja HSL:n yhteistyöstä.

Vastaukset lausuntopyynnön kysymyksiin 1–6

1. TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?

Vantaan kaupunki kannattaa HSL:n esitystä 6,4 %:n hinnankorotuksesta, jonka kaupunki näkee tässä taloudellisessa tilanteessa välttämättömäksi riittävien lipputulojen ja siten hyväksyttävän subventiotason saavuttamiseksi. Vantaa kuitenkin tiedosta, että pienituloisille lippujen hinnat ovat jo korkeita ja saattavat vaikuttaa heidän liikkumismahdollisuuksiinsa. Lippujen hintojen kasvu johtuu useammasta seikasta, mutta merkittävin niistä on jatkuvasti kasvavat infrakustannukset, jotka on sidottu HSL:n operatiiviseen subventiotasotavoitteeseen.

Jatkossa infrakorvausten suhdetta HSL:n operatiivisiin tavoitteisiin tulee tarkastella ja linjata omistajakuntien vahvassa yhteistyössä. Tätä käsitellään tarkemmin lausunnon kohdissa 3–4.

Lippujen hintojen suuriin korotuksiin liittyy isoja riskejä siitä, miten hyvin HSL:n ennusteet toimivat matkustajamäärien arvioiden ja siten lipputulojen osalta. Lippujen hintojen jatkuva korotus voi johtaa jossain vaiheessa siihen, että joukkoliikenteen käyttö väheneekin niin paljon, että tulot kokonaisuudessaan kääntyvät laskuun. Esimerkiksi vuokrattavat sähköpotkulaudat sekä alustatalouteen perustuvat kyytipalvelut, kuten Bolt, ovat usein hintansa puolesta jo nykyisin houkuttelevia vaihtoehtoja. Joukkoliikenteen kilpailukyvyyn heikkeneminen hintojen noustessa voi vaikuttaa merkittävästi joukkoliikenteen käyttämiseen. HSL:n tulee kehittää toimintaansa siten, että joukkoliikenneverkosto erityisesti runkoyhteyksien osalta on tehokkaassa käytössä. Matkaketjujen viimeisten osuuksien osalta on tärkeää huomioida perinteisen bussilinjan lisäksi myös muut mahdolliset matkustustavat, kuten markkinoilla olevat muut palveluntarjoajat sekä jäljempänä tässä lausunnossa esiin tuotu mahdollisuus pilotoida autonomista liikennettä.

2. 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5 M€:lla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?

Vantaan kokonaissubventio on esitysten mukaan alle 51 % vuosina 2026–2028.

Lisäksi Vantaan matkustajamäärät ovat kehittyneet erittäin myönteisesti ja Vantaan alueen matkustajamäärät ovat jo huippuvuoden 2019 tasolla. Vantaan joukkoliikennelinjasto on kustannustehokkaasti suunniteltu, eikä sieltä voida karsia aiheuttamatta haittaa. Suosituimmilla linjoilla karsinnat heikentäisivät liaksi

kapasiteettia ja harvemmin asutuilla alueilla jäätäisiin HSL:n suunnitteluohjeessa määritellyn peruspalvelutason alapuolelle.

Mikäli edellisestä huolimatta HSL kokee Vantaalle tai erityisesti vantaalaisten käyttämään joukkoliikenteeseen kohdistuvat karsinnat välttämättömiksi, tulee tehtävät karsinnat perustaa tietoon palvelujen käytöstä sekä karsintojen vaikutuksista. Oman auton käyttäminen ei ole kaikille mahdollista terveydellisistä tai taloudellisista syistä, joten joukkoliikenne on monille hyvän arjen edellytys. Vantaa näkee, että mahdollisten karsimisten tulee olla pienimuotoisia ja ne tulee suunnitella yhdessä kaupungin asiantuntijoiden kanssa.

3. Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?

Vantaa katsoo, että joukkoliikenneinvestointien vaikutus lipunhintoihin tulee pitää mahdollisimman vähäisenä. Suuret joukkoliikenneinvestoinnit mahdollistavat kestävästä kaupunkirakenteesta, tukevat kasvua oikeissa paikoissa ja lisäävät joukkoliikennematkustusta, mitkä ovat avainasemassa taloudellisen ja toimivan kaupunkiseudun kehityksessä sekä sen hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamisessa. Liikenteen vaikutus hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa korostuu, kun energiayhtiöiden investoinnit leikkaavat omia päästöjään todella merkittävästi tulevina vuosina. Suuret joukkoliikenneinvestoinnit ovat siten yhä tärkeämpiä kaupungeille eikä sinänsä oikeasta periaatteesta infrakustannusten jakamiseksi käytön mukaan eri kunnille tule luopua. Infrakorvausjärjestelmän kytkentää HSL:n tavoitteisiin ja lippujen hintoihin tulee kuitenkin kehittää. Nyt tehdyt suuret investoinnit käytännössä nostavat lippujen hintoja, eikä ole perusteltua, että yhden kulkumuodon käyttäjät joutuvat maksamaan käyttämästään infrasta kohtuuttoman suuren osuuden toisin kuin muissa kulkumuodoissa.

4. Ovatko kunnat valmiita jatkamaan yhteistä keskustelua infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi?

Kyllä. Vantaa on valmis etsimään syksystä 2025 alkaen aktiivisesti ratkaisua, jossa infrakustannukset eivät kohtuuttomasti rasita HSL:n taloutta ja liiallisessa määrin rajoita HSL:n operatiivista toimintaa. Tehtävät muutokset infrakorvausmalliin tulee pitää maltillisena ja muutosten vaikutusten tulee olla ennakoitavia. Mahdolliseen uuteen infrakorvausmalliin siirtyminen tulisi tehdä vaiheittain, jotta nyt jo päätettyjen infrainvestointien rahoituslaskelmat eivät muutu. Nykyisen infrakorvausjärjestelmän uudistaminen tai korvaaminen uudella on ensisijaisesti omistajakuntien vastuulla. Vantaan näkemyksen mukaan asteittainen siirtymäaika

uudistettuun järjestelmään voisi olla mahdollinen jossakin vaiheessa 2030-luvulle tultaessa.

5. Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?

Liputta matkustaminen on merkittävä ongelma runkolinjoilla, junissa sekä raitiovaunuissa. Toisaalta myös ”sinissä busseissa” esiintyy liputta matkustamista ns. feikkilippujen avulla. Liputta matkustamisella on oma vaikutuksensa joukkoliikenteen talouteen ja toisaalta matkustajien oikeudenmukaisuuden kokemukselle. Valitettavasti lippujen hintojen kasvaessa on mahdollista, että yhä useampi ei koe saavansa lipun hinnalle riittävää vastinetta, jolloin lippu saattaa jäädä yhä useammin ostamatta.

Vantaan kaupunki kannattaa maltillista tarkastajamäärän lisäämistä. Ensi sijassa tulee kuitenkin huolehtia siitä, että nykyisten tarkastajavirkojen täyttöaste säilyy koko ajan korkealla, mihin voidaan vaikuttaa mm. tarkastajakurssien järjestämistiheydellä. Kaupungille on tärkeämpää talouden kokonaisuus kuin HSL:n sisäinen kustannustehokkuus. Vantaa uskoo, että tarkastajien määrän lisäämisen aiheuttamat kulut on mahdollista kattaa tarkastusmaksuilla sekä kiinnijäämisen uhkan myötä lisääntyvillä lipputuloilla.

6. Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

Vantaan kaupunki toivoo HSL:ltä aktiivista roolia automaattiliikenteen kehittämiseen osallistumisessa, jotta tuleva automaattinen joukkoliikenne tulisi aikanaan luontevasti osaksi HSL:n toimintaa ja joukkoliikenteen järjestämisen osaaminen tulee tässä huomioiduksi. Vantaalta on paljon alueita, joilla joukkoliikennepalvelu on yhden linjan varassa, mikä ei palvele kovin suurta osaa tarpeista. Näiden alueiden yritykset ja asukkaat hyötyisivät automaattisen liikenteen mahdollistamasta paremmasta palvelutasosta erityisesti ns. viimeisten kilometrien ongelman osalta.

Vantaa on mielellään mukana pilotoimassa automaattista liikennettä. Kokeilujen (joita on jo jonkin verran tehty) sijaan toiveena olisi, että kehittäminen kohdistuisi jatkuvaan toimintaan kiinteänä osana HSL-liikennettä ja että automaattiliikennettä edeltävälle ajanjaksolle suunniteltaisiin täysautomaatioon johtava kehityspolku ilman tarjonnan keskeytyksiä. Vantaalla nousevat potentiaalisiksi alueiksi erityisesti tietyt yritysalueet, joita joukkoliikenne ei palvele aina tarkoituksenmukaisella tavalla. Näitä on esimerkiksi Martinlaakson, Vantaanlaakson, Vantaankosken ja Petikon

alueet. Kehitystyöhön on alusta asti osallistettava Vantaan kaupunkia ja sen elinvoimapalveluita.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUKSEN KONSERNIJAOSTO

Yleisiä huomioita toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä kaupungin ja HSL:n yhteistyöstä

Vantaan ja HSL:n välinen yhteistyö on ollut hyvää. Tästä osoituksena on, että Vantaan tilinpäätöksessä seurattavat joukkoliikennenosut olivat vuonna 2024 korkeammat kuin ennen koronapandemiaa. Lisäksi vuoden 2024 liikennebarometrissa Vantaan joukkoliikenteeseen tyytyväisten osuus oli kasvanut aiemmista tutkimuksista.

Pääkaupunkiseudun omistajaohjaustavoitteet HSL:lle

Pääkaupunkiseudun kaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen ovat valmistelleet vuosittain suurille kuntayhtymille, HSL:lle ja HSY:lle yhteiset omistajaohjaustavoitteet. Omistajaohjaustavoitteiden sisältö on uudistettu vuodelle 2026. Tavoitteiden valmistelun lähtökohtana on, että ne pysyvät koko tavoitekauden 2026–2029 samoina, mutta tavoitteisiin liittyviä mittareita voidaan täsmentää vuosittain. Tavoitteiden jatkuvuudella tavoitellaan parempaa ennakoitavuutta ja pidemmän aikavälin strategisten tavoitteiden näkyvyyttä kuntayhtymälle. HSL:lle asetetut tavoitteet ja niitä koskevat mittarit on esitetty alla olevassa taulukossa:

1. Tuottavuuden parantaminen ja talouden tasapaino	2. Jäsenkuntien vuotuinen subventio-osuus tarkastelukauden loppuun mennessä enintään 55 % seudullisista kokonaiskustannuksista ja kuntayhtymän strategia laaditaan tämän mukaisesti, jonka lisäksi Espoon, Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kuntakohtaisen subvention tavoite on pitkällä aikavälillä 45–55 %	3. Joukkoliikenteen CO ₂ -päästöjen pienentäminen sekä asiakastytyväisyyden ja kulkutapaosuuden kasvattaminen
Mittarit: 1. Kustannukset / matkustajakilometri (infrakustannusten kanssa ja ilman), tavoitetasot 2026: enintään 0,38 €/km ja enintään 0,29 €/km 2. Kustannukset / nousu (infrakustannusten kanssa ja ilman), tavoitetasot 2026: enintään 2,46 €/nousu ja enintään 1,85 €/nousu 3. HSL:n muut kuin operointi- ja infrakustannukset, tavoitetaso 2026: enintään 11,2 % kaikista kustannuksista 4. Linjakohtaisen käyttöasteen kautta kannattavuuslaskennan kehittäminen ja käyttöönotto vuonna 2026	Mittarit: 1. Yhteisen suunnitelman tekeminen jäsenkuntien kanssa subventiotavoitteen saavuttamiseksi 2. Kuluvan vuoden toteuma ja ennuste HSL:n kustannuksista, lipputuloista ja kuntaosuuksista (infrakustannusten kanssa ja ilman) kuntakohtaisesti ja koko HSL:n osalta 3. Vuosittain päivitettävät keskipitkän aikavälin (5–15 vuotta) ennusteet HSL:n kustannuksista, lipputuloista ja kuntaosuuksista (infrakustannusten kanssa ja ilman) kuntakohtaisesti ja koko HSL:n osalta	Mittarit: 1. Joukkoliikenteen CO ₂ -päästöt, tavoitetaso 2026: -90 % vuoden 2010 tasosta 2. Alueittainen asiakas- ja asukastytyväisyys vuosittain, tavoitetaso 2026: vähintään vuoden 2024 tasolla 3. Joukkoliikenteen ja kestävien kulkumuotojen (joukkoliikenne, kävely, pyöräily) kulkutapaosuuden kasvattaminen: - Nousut, tavoitetaso 2026: vähintään 392 milj. - Kulkutapaosuus, tavoitetaso 2029: joukkoliikenne vähintään 24 %, kestävät kulkumuodot yhteensä vähintään 65 %

Omistajaohjaustavoitteiden lisäksi muuna omistajalinjauksena esitettiin, että kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korvaus.

HSL:n osalta keskeisin, mutta haastavin tavoite on subventio-osuutta koskeva tavoite. Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne kustannukset, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Subventioaste kuvaa siis, kuinka suuren osuuden jäsenkunta joutuu maksamaan kuntayhtymän toiminnasta. Subventioasteeseen liittyvä tavoite on muotoiltu uudelleen niin, että kuntakohtaisen enintään 50 % subvention sijaan tavoitellaan enintään 55 % seututasoista subventio-osuutta kokonaiskustannuksista. Asetettu

tavoitetaso on haastava HSL:n näkökulmasta, koska se sisältää sekä operointi- että infrakustannukset. Seututasoisen subventio-osuuden lisäksi Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisen tahtotilana on saavuttaa kuntakohtainen 45–55 % subventio pitkällä aikavälillä. Tällä pyritään siihen, että yhdessä kuntayhtymän kanssa saavutetaan kestävä kuntakohtainen subventiotaso suurissa jäsenkunnissa pidemmällä aikavälillä. Subventioastetason saavuttamiseksi keskeisiä keinoja ovat muun muassa perustellut lipunhintojen korotukset, toiminnan tehostaminen sekä tietoon perustuvat tarjonnan kohdentamiset, lisäykset ja leikkaukset.

Tuottavuuden parantamisen omistajaohjaustavoitteessa tavoitellaan HSL:n operatiivisen toiminnan tehostamista. Kustannustehokkuuden osalta pyritään säilyttämään hyvä tehokkuus niin kustannukset per matkustajakilometri kuin kustannukset per nousu -mittareilla. Yleisesti myös HSL:n hallinnon tehostaminen on tärkeää. Tämän osalta on tehtävä edelleen tarkastelua, miten HSL voi tehostaa oman hallintonsa toimintaa ja saavuttaa kustannussäästöjä. Jäsenkuntien kanssa tulee käydä aktiivisesti keskustelua eri toiminnoista ja jäsenkuntien kanssa päällekkäisiä toimintoja tulee välttää. HSL:n muut kuin operointi- ja infrakustannukset tavoitetaso vuodelle 2026 on enintään 11,2 % kaikista kustannuksista. Tavoitteiden saavuttamiseksi HSL on tehnyt 9,3 miljoonaa euroa säästöjä alkuperäiseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan verrattuna. Säästöistä 5,0 miljoonaa euroa kohdistuu operointikustannuksiin ja 4,3 miljoonaa euroa muihin kustannuksiin. Toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan vuoden 2026 toimintamenoista 65 % on liikennöinnistä maksettavia operointikustannuksia, 25 % infrakorvauksia ja 10 % muita kustannuksia.

Mahdollisiin tarjonnan muutoksiin, karsimisiin ja kohdentamisiin sekä lipunhintojen kehittämiseen halutaan saada käyttöön paras mahdollinen tieto. Tuottavuutta koskevan omistajaohjaustavoitteen kolmannella mittarilla eli linjakohtaisen käyttöasteen kautta kannattavuuslaskennan kehittäminen ja käyttöönotto vuonna 2026 halutaan tietoa siitä, miten aidosti voidaan seurata linjakohtaista kannattavuutta ja sen tiedon perusteella kehittää tarjontaa. Tarjonnan oikea kohdentaminen on tärkeää operatiivisen tehokkuuden kehittämiseksi. Lisäksi paremman linjakohtaisen käyttöasteen seurannan myötä esimerkiksi lippuhinnoittelun muutoksien vaikutusta voidaan pystyä tarkastelemaan paremmin.

Muut lausunnossa huomioitavat asiat

Alustavat keskeiset tavoitteet TTS-kaudella 2026–2028

HSL:n tilastojen perusteella vuonna 2024 joukkoliikenteen nousijamäärät Vantaalla olivat samalla tasolla kuin vuonna 2019. On kuitenkin huomioitava, että tuona ajanjaksona Vantaan väkiluku on kasvanut noin 17 000 ihmisellä. Vantaa katsookin, että nousijamäärätavoitteita asetettaessa tulisi huomioida myös muutokset väestössä. Yleisesti ottaen on kuitenkin pyrittävä siihen, että joukkoliikenne tarjoaa yhä useammalle vantaalaiselle kilpailukykyisen vaihtoehdon autolle niin ajallisesti kuin taloudellisesti.

HSL:n asiakaskokemus on varsin korkealla tasolla. Se ei kuitenkaan kerro siitä, miten nykyisin joukkoliikennettä käyttämättömät kokevat joukkoliikenteen palvelutason, ja miten heitä saataisiin houkuteltua käyttämään joukkoliikennettä. Satunnaisilla matkustajilla esimerkiksi matkustamisen ja lipun ostamisen helppous korostuvat. Tähän keväällä käyttöön saatu lähimaksaminen tuo merkittävää parannusta.

Lipputulot, kustannukset ja kuntaosuuksien taso TTS-kaudella

Vantaan kuntaosuuden muodostuminen vuosina 2025–2028-taulukossa kuvataan kustannukset, lipputulot, avustukset, ylijäämän käyttö ja subventioaste Vantaalla ja HSL-alueella.

KUNTAOSUUS	OVK1 2025		TAE 2026		TS 2027		TS 2028	
	Vanta a	Yht	Vanta a	Yht	Vantaa	Yht	Vantaa	Yht
<i>Operointikustannukset</i>	102,3	633,2	106,2	648,3	107,2	685,3	110,1	687,0
<i>Muut kustannukset</i>	11,4	85,0	12,2	92,1	12,9	97,6	12,9	97,1
<i>Infrakustannukset</i>	16,6	238,8	18,0	249,0	18,1	263,2	18,1	268,6
Kokonaiskustannukset	130,4	957,0	136,4	989,5	138,3	1046,2	141,0	1052,8
Lipputulot	61,4	390,4	65,8	419,7	68,3	435,9	72,8	465,7
Avustukset	0,7	4,2	0,9	4,8	0,9	4,8	0,9	4,8
Ylijäämän käyttö			3,2	11,4	0,0	0,3	0,0	0,3
Kuntaosuudet	68,3	562,5	66,5	553,5	69,2	605,3	67,4	582,0
Subventio-%	52,4 %	58,8 %	48,8 %	55,9 %	50,0 %	57,9 %	47,8 %	55,3 %

Vantaan kuntaosuuden muodostuminen vuosina 2025–2028

Vuosina 2025–2026 HSL:n kokonaiskustannukset ovat nousemassa noin 33 milj. euroa, josta 7 milj. euroa selittyy muilla kustannuksilla, 10 milj. euroa infrakustannuksilla ja 15 milj. euroa operointikustannuksilla. Vantaan osuus kustannuksista on nousemassa 6,0 milj. euroa: operointikulut kasvavat 3,9 milj. euroa, muut kustannukset kasvavat 0,8 milj. euroa ja infrakulut kasvavat 1,4 milj. euroa.

Lipputulot kasvavat vuosina 2025–2026 arvion mukaan noin 29 milj. euroa eli noin 7,5 prosenttia. Vantaan osuus lipputulojen kasvusta on 4,4 milj. euroa eli noin 7,2 prosenttia. Lipputulojen kasvu saattaa olla liian optimistinen esitetyillä hinnankorotuksilla. Lisäksi lippuhintojen korotukset voivat vähentää joukkoliikenteen ja kestävien liikkumismuotojen suosiota.

Vuosina 2025–2028 HSL arvioi saavansa tukia 4,8 milj. euroa vuodessa, josta Vantaan osuus on 0,9 milj. euroa vuodessa. Vantaa korostaa, että valtion tuki HSL-alueen joukkoliikenteeseen on tällä hetkellä täysin riittämätön. Kyse on myös Suomen liikenteen ilmastotavoitteiden saavuttamisesta: suurilla kaupunkiseuduilla on eniten potentiaalia kestävän liikkumisen edistämiseksi ja siten päästöjen vähentämiselle. HSL:n tuleekin yhteistyössä Helsingin seudun kuntien kanssa vaikuttaa valtion pääkaupunkiseudulle

antaman joukkoliikenteen tuen kasvattamiseksi. Lisäksi suunnitelmassakin mainittu liikenteen verotuksen ja rahoituksen kokonaisuudistuksen vaatima vaikuttamistyö on keskeistä, jotta uudistukset kehittyisivät joukkoliikenteen tai kestävän liikkumisen edistämisen kannalta oikeaan suuntaan.

HSL:n esityksen mukaan Vantaa käyttäisi ylijäämää 3,2 milj. euroa vuonna 2026. Arvion mukaan vuoden 2026 lopussa Vantaalla ei ole olemassa enää ylijäämää. Vuosina 2027 ja 2028 ylijäämää ei suunnitelman mukaan käytetä. Vantaa hyväksyy esityksen, mutta tähdentää ettei Vantaalle tulisi syntyä alijäämää, jota tulisi kattaa jatkossa.

Tasatariffi

HSL:n tulee alkavalla valtuustokaudella valmistella ratkaisu, jossa nykyisen pääkaupunkiseudun kuntien alueelle muodostetaan tasatariffivyöhyke. Kehäradan asemien vyöhyke suhteessa Vantaan työpaikkoihin muodostaa epätavanomaisia tilanteita lippujen hinnoittelussa.

Lipputuotteiden kehittäminen

HSL:n on ryhdyttävä uudistamaan lipputuotteiden sisältöä. HSL:n pitäisi selvittää, minkälaisilla lipputuotteilla se voisi sopeutua uuteen koronan jälkeiseen normaaliin, jossa asiantuntijatyötä tehdään usein hybridimallilla ja miten se voisi edistää käyttäjien kiinnostusta käyttää joukkoliikennettä. Perinteisen kausi- tai sarjalipun lisäksi HSL tulisi aktiivisesti kehittää erilaisiin matkustustarpeisiin liittyviä lippuratkaisuja **asiakaslähtöisesti**. **HSL:n tulee palauttaa kausilippuihin vapaasti valittavissa oleva kauden pituus. Se kannustaa käyttämään joukkoliikennettä ja ostamaan lipun myös tilanteessa, jossa tarvetta ei ole koko kauden pituudelle.**

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Vantaan kaupungille on erittäin tärkeää, että joukkoliikenne on kaikkien käytettävissä. Tämä edellyttää riittävää palvelutasoa ja kohtuullisia lipunhintoja. Eri ikäiset ja toimintakyvyltään erilaiset ihmiset tulee huomioida joukkoliikenteen suunnittelussa.

Vantaa on lapsiystävällinen kunta ja huomauttaa, että lasten ja nuorten kokemus joukkoliikenteestä on erityisen tärkeää tulevaisuuden kulkumuotojakauman kannalta. Bussiaikatauluja ja reittejä suunniteltaessa on turvattava erityisesti lasten ja nuorten koulumatkaliikenteen sujuvuus, turvallisuus ja saavutettavuus. On tärkeää, että sukupuolesta ja taustasta riippumatta kuntalaiset haluavat ja uskaltavat käyttää joukkoliikennettä.

Joukkoliikenteen turvallisuus ja erityisesti turvallisuuden tunne vaativat entistä enemmän huomiota ja toimenpiteitä. Vantaan kaupungin turvallisuuskyselyssä 2024 tyypillinen maininta vaaralliseksi koettuun paikkaan/alueeseen liittyi juna-asemaan tai sen ympäristöön. Vantaan kaupunki onkin jo tarttunut toimeen ja asemien turvallisuutta on

aloitettu kohentamaan systemaattisesti erilaisin parannustoimenpitein. Työ aloitetaan Myyrmäen, Koivukylän ja Kivistön asemilta. Työtä ohjaamaan on perustettu asemanseutujen turvallisuuden ohjausryhmä. Joukkoliikenteen turvallisuuden lisäämiseksi tarvitaan kuitenkin kaikkia osapuolia, joten Vantaa kutsuukin myös HSL:n mukaan tähän yhteistyöhön. Vantaan kaupunki on tunnistanut myös HSL-vetoisen seudullisen asematoimijaverkoston merkityksen ja osallistuu sen toimintaan aktiivisesti.

Vaikutusten arviointi

Taloussuunnitelman vaikutusten arviointi on hyvin vähäistä, vaikka esimerkiksi lipun hinnan korotuksilla ja joukkoliikenteeseen tehtävillä karsinnoilla voi olla suuria vaikutuksia hyvän arjen edellytyksiin. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa tulisi arvioida suunnitelman vaikutuksia eri ikäisiin ja taustaisiin sekä erilaisessa taloudellisessa tilanteessa oleviin asukkaisiin.

Vantaan kaupunki on lapsiystävällinen kunta ja kehittämässä lapsivaikutusten arviointia. HSL:n osalta olisi keskeistä arvioida, miten joukkoliikenne palvelee lasten ja perheiden liikkumistarpeita, sekä muodostavatko joukkoliikenteen kohoavat lippujen hinnat esteitä esimerkiksi lasten harrastamiselle.

Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026–2028

Lukuisat joukkoliikenteeseen vahvasti vaikuttavat rakennus- ja korjaushankkeet valitettavasti paitsi aiheuttavat lisäkustannuksia myös heikentävät matkustuskokemusta pidentyneiden matka-aikojen takia. Vantaalla merkittävimmin tulevat vaikuttamaan Vantaan ratikan rakennustyöt sekä Kehäradan junaliikenteen katkaisevat remontit. Vantaalaisten tekemiin seutumatkoihin vaikuttavat suuresti myös muut Helsingissä tai Espoossa toteutuvat isot hankkeet. Junatien metrosillan uusimisen aiheuttama metroliikenteen katkeaminen useiksi kuukausiksi Kulosaaren ja Sörnäisten välillä vaatii erityisesti Itä-Vantaan tarpeiden tarkastelusta. Riittävä ymmärrys asiakkaiden tarpeista ja riittävä korvaava liikenne ovat keskeisiä, joilla matkustajien pysymiseen joukkoliikenteen parissa voidaan vaikuttaa. Poikkeusreittien osalta riittävä informaatio (myös erityisryhmille) sekä vahva yhteistyö kaupungin kanssa mahdollisesti tarvittavien väliaikaisten pysäkkien, liikennevaloetuksien tai muiden järjestelyjen osalta ovat myös keinoja vaikuttaa tilanteeseen.

Vantaan ratikan allianssi aloitti toimintansa lokakuussa 2024. Vantaan ratikan rakentamisen on määrä käynnistyä täysipainoisesti vuoden 2025 aikana. Ratikan rakentaminen vaikuttaa sekä busseihin että juniin. Joukkoliikenteen toimivuuden ja joukkoliikenteen asiakkaiden vuoksi on elintärkeää, että HSL osallistuu ratikan rakentamisen aikaiseen suunnitteluun ja viestintään merkittäväällä panoksella. Rakentamisen aikaisen bussilinjaston palvelutasosta ja sujuvuudesta on erittäin tärkeää huolehtia, jotta joukkoliikenteen käyttö ei vähenny ratikan reitillä, ja että uudet asukkaat saadaan heti hyvän joukkoliikenteen pariin. Tilapäisten järjestelyjen osalta myös toimiva tiedotus muuttuvien reittien ja pysäkkien osalta on ensiarvoisen tärkeää hyvän asiakaskokemuksen varmistamiseksi.

Runkolinjan 570 toimivuudesta ratikan rakentamisen aikana tulee pitää huolta. Linjan matkustajamäärät ovat kehittyneet suotuisasti linjan alkamisen jälkeen ja keväällä 2025 arkipäivien matkustajamäärä oli noin 15 800 matkustajaa päivässä mediaanin ollessa noin 16 800 matkustajaa. On tärkeää huolehtia, että linjan matkustajia menetettäisiin mahdollisimman vähän rakennustöiden aiheuttamien haittojen takia. Käytännössä rakennustöiden aiheuttamista kiertoreiteistä ja muusta hidastumisesta johtuen tämä edellyttää lisäpanostuksia linjalle, jotta riittävän tiheä vuoroväli ja hyvä matkustusmukavuus voidaan varmistaa.

Liityntäpysäköinti

Liityntäpysäköinnin asiakaskokemuksen parantaminen on erittäin tärkeää. Vantaa on rajoittanut liityntäpysäköinnin alueesta riippuen maksuttomaksi tai 1–2 euron hintaiseksi vain joukkoliikennelippua vastaan. Valitettavasti usein esitetyistä pyynnöistä huolimatta HSL ei ole onnistunut kehittämään ratkaisujaan siten, että pysäköintiautomaateille jonottamisesta voisi luopua ja tunnistautumisen hoitaa mobiililaitteella. Vantaan kaupunki toivoo edelleen vauhtia tähän kehitystyöhön, jotta matkustajille voidaan tässä tarjota sujuvat ja nykyaikaiset ratkaisut.

Opiskelijoiden liput

Lippujen hintojen osalta Vantaan kaupunki haluaa kiinnitettävän hintojen oikeudenmukaisuuteen. Esimerkiksi HSL-alueella asuva opiskelijat saavat kausilipun huomattavasti halvemmalla kuin muualla kirjoilla olevat opiskelijat. Opiskelijoille on monesti tyypillistä, että kesätyö- tai harjoittelupaikka saattaa järsyä kotipaikkakunnaltaan pääkaupunkiseudulta, vaikka opiskelupaikkakunta olisikin muualla. Kotipaikkakunnan muutos Digi- ja väestöviraston järjestelmiin vie myös aikaa, jolloin opiskelija-alennuksen saamiseksi tämäkään ei heti auta. Opiskelijat ovat myös keskeisessä iässä, jolloin heidän hyväksi kokemansa joukkoliikennejärjestelmä voi ohjata heidät joukkoliikenteen aktiivikäyttäjiksi myös jatkossa ja vaikuttaa autonhankintahaluihin. Vantaa toivoo HSL:n arvioivan mahdollisuuksia laajentaa oikeutta opiskelijalippuihin myös muilla paikkakunnilla asuville ja siitä aiheutuvia kustannuksia.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUKSEN KONSERNIJAOSTO

19.06.2025

153/02.02.00.00/2025

Toiminta- ja
taloussuunnitelma
vuosille 2026-2028

Helsingin kaupunki
Espoon kaupunki
Vantaan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Keravan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Sipoon kunta
Siuntion kunta
Tuusulan kunta

Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2026-2028

HSL:n perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelman, tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

HSL:n hallitus käsitteli toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotusta kokouksessaan 17.06.2025 § 58 ja päätti pyytää siitä jäsenkuntien lausunnot. Perussopimuksen mukaan jäsenkuntien on annettava lausuntonsa viimeistään 31. elokuuta. Pyydämme toimittamaan lausunnot (tai tietoa lausunnon sisältöluonnoksesta) aikataulussa, koska HSL:n hallitus aloittaa lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelun vuosille 2026-2028 heti syyskuun alussa.

Lausuntopyyntö 2026-2028

HSL:n hallitus pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkeja ja Kirkkonummen, Sipoon, Siuntion ja Tuusulan kuntia 31.8.2025 mennessä antamaan lausuntonsa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2026–2028. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti seuraaviin asioihin:

a) TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?

b) 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?

c) Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?

d) Millä aikataululla kunta on valmis jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi? Jos ratkaisua ei saavuteta ajoissa, mitä suunniteltuja investointeja joukkoliikenneinfraansa kunta on valmis lykkäämään myöhemmäksi?

e) Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?

f) Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

Lausunnot pyydetään toimittamaan HSL:n kirjaamon sähköpostiin hsl@hsl.fi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Vesa Silfver
vs. toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 19.6.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

LIITTEET

Pöytäkirjan ote hallituksen päätöksestä 17.06.2025 § 58
Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028

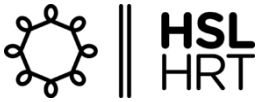
LISÄTIEDOT

Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver, p. 040 6744 412

Hallinto-tulosalueen johtaja Jussi Saarinen, p. 040 8208 194

Liikenne-tulosalueen johtaja Johanna Wallin, p. 050 3375 685 (liikenteen palvelutaso, palvelutason muutokset, liikenteen hankinta, liikennejärjestelmäsuunnittelu)

Markkinat-tulosalueen johtaja Mari Flink, p. 040 7150 440 (lippujen hinnoittelu, myynti ja maksaminen, markkinointi)

Teknologia-tulosalueen johtaja Tuomas Savikangas, puh. 040 4842 681 (ICT-hankkeet)

Asiakaspalvelu, viestintä ja vastuullisuus -tulosalueen johtaja Päivi Alakuijala, puh. 040 8400 251

tai sähköpostilla: talous@hsl.fi, johon tulleita viestejä seurataan myös kesälomakaudella.

Alustava

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Talousarvioehdotus vuodelle 2026

Taloussuunnitelmaehdotukset vuosille 2027–2028

HSL:n hallitus 17.6.2025

HSL Helsingin seudun liikenne

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL00520 Helsinki
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

Lisätietoja: Vesa Silfver, vs. toimitusjohtaja, vesa.silfver(at)hsl.fi
Jussi M. Saarinen, johtaja, jussi.m.saarinen(at)hsl.fi
Maarit Hauskamaa, yksikön päällikkö, maarit.hauskamaa(at)hsl.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1	TOIMITUSJOHTAJAN ESIPUHE	2
2	LAUSUNTOPYYNTÖ	4
3	YLEISPERUSTELUT	5
3.1	Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys	5
3.2	Helsingin seudun asukkaat, asuminen ja elinkeino	6
3.3	Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit	7
3.3.1	Strategiset riskit	7
3.3.2	Operatiiviset ja vahinkoriskit	8
4	ALUSTAVAT KESKEISET TAVOITTEET TTS-KAUDELLA 2026–2028	9
4.1	Asiakas	9
4.1.1	Asiakaskokemuksen keskeiset kulmakivet	9
4.1.2	Asiakaskokemuksen nykytila ja keskeiset toimenpiteet	10
4.1.3	Liikenteen laatu (aikataulujen luotettavuus)	12
4.1.4	Tulevien vuosien työmaiden ja muun operoinnin reunaehdot	12
4.1.5	Infran korjauksien ja ylläpidon optimointi tulevaisuudessa	14
4.2	Kasvu	14
4.2.1	Haemme kasvua valituista kuluttajakohderyhmistä	14
4.2.2	Yritysmyyntiin kasvua segmentoinnin ja kohdentamisen avulla	16
4.2.3	Optimoimme markkinoinnin sijoitetun pääoman tuoton	17
4.2.4	Etsimme kumppanuuksia kaupallisten tahojen kanssa	18
4.2.5	Kiritämme kasvua digitaalisten palvelujen kehitystoimilla	19
4.2.6	Kehitämme hinnoittelua ja lipputuotteita	20
4.2.7	Vähennämme liputtomuutta	21
4.2.8	Nousu- ja lipputulotavoitteet 2026–2028	21
4.3	Tuottavuus	21
4.3.1	Tuottavuustavoitteet TTS-kaudelle 2026–2028	21
4.3.2	Parannamme kokonaistuottavuutta	22
4.3.3	Tunnistamme riskit ja muokkaamme toimintamallejamme	24
4.3.4	Tunnistamme kyvykkyydet, jotka synnyttävät tuottavuutta tulevaisuudessa	24
4.4	Vastuullisuus	25
4.4.1	HSL:n vastuullisuusohjelma	25
4.4.2	Ekologinen vastuullisuus	25

4.4.3	Taloudellinen vastuullisuus	26
4.4.4	Sosiaalinen vastuullisuus	27
5	KÄYTTÖTALOUS- JA TULOSLASKELMAOSA	29
5.4	Talousarvion sitovuus	29
5.5	Toimintatulot	29
5.5.1	Lipputulot	30
5.5.2	Kuntaosuudet 2026–2028	31
5.5.3	Muut tulot	33
5.6	Toimintamenot	34
5.6.1	Palvelujen ostomenot	35
5.6.1.1	Liikennöitsijöille maksettavat korvaukset.....	35
5.6.1.2	Infrakustannukset	37
5.6.1.3	Muut ostopalvelut	38
5.6.2	Henkilöstömenot	39
5.6.3	Muut toimintamenot	39
5.7	Rahoitustuotot ja -kulut	40
5.8	Tilikauden tulos	40
6	INVESTOINNIT JA POISTOT	42
7	KESKIPITKÄN TÄHTÄIMEN KUNTAOSUUSENNUSTEET 2030 JA 2035.....	43

Liitteet:

Liite 1: Tuloslaskelma 2026-2028

Liite 2: Rahoituslaskelma 2026-2028

Liite 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Liite 4: Kuntaosuuslaskelmat ja kuntaosuuksien laskentaperusteet 2026-2028

Liite 5: Suoritteet ja tunnusluvut 2010-2028

Liite 6: Vaihtoehtoiset skenaariot

1 TOIMITUSJOHTAJAN ESIPUHE

HSL:n uusi strategiakausi alkaa vuonna 2026, ja siksi tämä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2028 on valmisteltu ilman voimassaolevaa strategiaa. Valmistelua on ohjannut pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien tuleville vuosille asettamat tavoitetasot erityisesti HSL:n toiminnan tuottavuudelle, operoinnin tehokkuudelle sekä kuntasubventiolle. Olemme pyrkineet myös rakentamaan jatkuvuutta HSL:n voimassaolevaan strategiaan. Kuntayhtymän strategiaa 2026-2029 valmistellaan parhaillaan yhteistyössä omistajakuntien kanssa, ja sen kautta etsitään ratkaisuja tulevilla sivuilla esitettyihin haasteisiin.

Seudun joukkoliikennepalvelu paranee merkittävästi tulevina vuosina, kun Kruunusillat ja Espoon kaupunkirata valmistuvat. Samalla kuitenkin useat suuret peruskorjaukset eri puolilla seutua haastavat lähes kaikkia liikennemuotoja, ja joudumme järjestämään mittavia korvaavan liikenteen järjestelyjä.

Haluamme tehdä joukkoliikenteestä asiakkaillemme ylivoimaisen helppoa ja sujuvaa, ja tästä pidämme kiinni kaikista poikkeusjärjestelyistä huolimatta. Tavoittelemme linjakohtaisen kannattavuuden paraneamista ja liikenteen optimointia todellisen kysynnän perusteella liikennedatohankkeen avulla. Liitämme HSL-sovellukseen ja Reittioppaaseen entistä enemmän erilaisia liikkumisen palveluita, ja lisäämme myös muita ominaisuuksia matkanteon tueksi.

Tulevaisuudessa vastuullisuus on myös integroitu osaksi koko HSL:n strategiaa ja toimintatapaa niin sisäisesti kuin ulkoisestikin. Olemme päästöttömän joukkoliikenteen edelläkävijä ja kestävä, yhdenvertaisen ja turvallisen liikkumisen mahdollistaja. Päästötavoitteemme tukevat jäsenkuntiemme ilmastotavoitteita. Panostamme edelleen sähköbussiliikenteeseen, sillä ne ovat meluttomia, niillä on alhaiset elinkaaripäästöt ja niiden liikennöinti on dieselbussien liikennöintiä edullisempaa. Vuonna 2028 sähköbusseilla ajetaan jo yli 70 prosenttia HSL:n bussiliikenteestä. Keskeisenä sosiaalisen vastuun tavoitteena on varmistaa HSL-joukkoliikenteen esteettömyys yhteistyössä kumppaneidemme kanssa. Panostamme myös joukkoliikenteen turvallisuuteen.

Pääkaupunkiseudun kaupungit ovat asettaneet kuntasubvention tavoitetasoksi 57 prosenttia vuodelle 2026 ja 55 prosenttia vuodelle 2029. Samanaikaisesti sekä infra- että operointikustannukset kasvavat nopeasti. Infra-kustannukset kasvavat tästä vuodesta 10 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja vuoteen 2028 mennessä yhteensä 30 miljoonaa euroa muun muassa Kruunusiltojen valmistumisen myötä. Operointikulut nousevat 15 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja lähes 54 miljoonaa euroa nykyistä korkeammalle tasolle vuonna 2028. Operointikustannusten nousun taustalla ovat etenkin mittavat, työmaiden vaativat korvaavan liikenteen järjestelyt, mutta myös Kruunusiltojen liikenteen aloitus.

TTS-kauden jälkeen valmistuu lisäksi paljon infrahankkeita: muun muassa Vantaan ratikka, Espoon kaupunkirata, Vihdintien pikaratikka, muut Länsi-Helsingin raitiotiet ja Laajasalon ratikkayhteyden jatkaminen keskustan läpi Jätkäsaareen. Lisäksi Koskelan varikko nostaa operointimenoja. Näiden yhteisvaikutuksena infra- ja operointikulut kasvavat 62 miljoonaa euroa vuoden 2029 aikana, mikä tarkoittaa yli 145 miljoonan euron kustannusten nousua vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna.

Tänä vuonna kuntasubventio on ensimmäisen osavuositarkistuksen perusteella lähes 59 prosenttia. Infra-kustannusten kova kasvu yhdistettynä tavoitteeksemme asetettuun 55 prosentin kuntaosuuteen johtaa laskennallisesti jokaisena vuonna 2026–2029 yli kuuden prosentin korotuspaineeseen lippujen hintoihin. Silti päätyisimme arviolta 56,7 prosentin subventiotasolle 2029. Subventiotavoitteen saavuttaminen edellyttää siksi myös liikennetarjonnan leikkaamista. Tämän suunnitelman liitemateriaaleissa on esitelty myös vaihtoehtoisia skenaarioita tilanteissa, joissa lippujen hintoja korotettaisiin kuuden prosentin sijaan vähemmän. Huolehdimme joka tapauksessa, että HSL:n oman toiminnan tuottavuus paranee.

Tämänvuotinen HSL:n strategian uudistustyö osuu hyvään ajankohtaan. Koronavuosien jälkeen ihmiset ovat löytäneet uudet liikkumistottumukset. Etätyö on vähentänyt työmatkojen määrää sekä autolla että joukkoliikenteellä ja kasvattanut asiointi- ja ostosmatkojen roolia. Kansainvälisessä vertailussa HSL:n joukkoliikenteen laatu ja luotettavuus, asiakastyytyväisyys ja kulkumuoto-osuus (23 %) ovat huipputasolla. Meidän on varmistettava, että joukkoliikenne pysyy kilpailukykyisenä vaihtoehtona suhteessa autoiluun myös tulevaisuudessa.

Joukkoliikennettä haastavat nyt ja tulevaisuudessa uudet, edullisemmat taksipalvelut ja tulevaisuudessa myös itseajavat autot, mikä voi johtaa katuverkon ruuhkautumiseen ja liikkumisen epätasa-arvoistumiseen. Liikkumisen palvelut valitaan ensisijaisesti vaivan, matka-ajan ja hinnan perusteella. Strategiassa on löydettävä keinoja joukkoliikenteen hintojen nousun hillitsemiseen sekä kustannustehokkaan ja kilpailukykyisen joukkoliikenteen rakentamiseen. Meidän tulee löytää strategiassa uusia tulonlähteitä sekä keinoja vastata entistä paremmin alueen asukkaiden liikkumistarpeisiin. Uusi lipunmyynnin taustajärjestelmämme auttaa meitä lipputuotteiden nopeammassa kehittämisessä, ja haemme kasvua valituista kohderyhmistä. Yritysmyyntissä tavoittelemme myös kovaa kasvua ja tuemme työelämän kohtaamia.

Helsingin seudun vetovoima on tärkeä asia paitsi HSL:lle myös koko Suomen menestykselle. Siksi etsimme ratkaisuja yhteistyössä henkilöstömme, jäsenkuntien, muiden viranomaisten, kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Haluamme hakea yhdessä seudun tahtotilan liikennejärjestelmän kehittämiseen, ja haemme myös valtion sitoutumista seudun elinvoiman kehitykseen tulevan MAL-sopimuksen kautta.

HSL:llä on jälleen edessä taloudellisesti haastavia vuosia, ja infrakustannusten kasvu yhdistettynä subventiotavoitteeseen on johtamassa korkeisiin lipunhintoihin tulevaisuudessa. Ratkaisun avaimet eivät kuitenkaan ole pelkästään HSL:n käsissä. Tulevalla strategiakaudella 2026–2029 ja strategian valmistelussa toivommekin löytävämmekin yhdessä luottamushenkilöidemme ja omistajiemme kanssa pitkäkestoisien ratkaisun, johon kaikki osapuolet sitoutuvat. Omistajien käsissä on kulujen hillintä esimerkiksi infra-korvausjärjestelmää uudistamalla. Poliitikkojen käsissä ovat vastuulliset päätökset, esimerkiksi hinnoittelusta ja liikennetarjonnan palvelutasosta. Me HSL:ssä taas sitoudumme oman toimintamme tuottavuuden parantamiseen, operoinnin tehostamiseen ja uusien tulonlähteiden löytämiseen.

Yhdessä kaikki on mahdollista.

Vesa Silfver
vs. toimitusjohtaja

2 LAUSUNTOPYYNTÖ

Perussopimuksen mukaisesti HSL:n taloussuunnitelma ajoittuu kolmelle seuraavalle toimintavuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa toteutetaan strategian linjauksia ja tavoitteita. Talousarviovuosi on ensimmäinen vuosi kolmea vuotta varten laadittavasta taloussuunnitelmasta. Talousarviossa määritellään vuosittaiset kuntayhtymän tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi käytettävissä olevat voimavarat. Lisäksi toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon kuntayhtymän vastuulle säädetty tehtävät.

Perussopimuksen mukaisesti HSL:n hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi ja hallituksen laatimasta ehdotuksesta pyydetään jäsenkuntien lausunnot, jotka liitetään yhtymäkokoukselle annettavaan ehdotukseen. Alustava taloussuunnitelma toimitetaan lausunnot jäsenkunnille viimeistään 15. kesäkuuta yhdessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvion kanssa. Taloussuunnitelman tulee perussopimuksen mukaan sisältää mm. strategiasuunnitelman, tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. Jäsenkuntien tulee perussopimuksen mukaan antaa lausuntonsa viimeistään 31. elokuuta.

HSL pyytää jäsenkunnilta lausuntoa 31.8.2025 mennessä alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028 sekä kannanottoa erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

- TTS-materiaaleissa (liite 6) on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. **Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?**
- 57 % kokonaissubventio vuonna 2026 edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis **karsimaan joukkoliikenteen palvelua**, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?
- Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. **Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?**
- Millä aikataululla kunta on valmis jatkamaan yhteistä keskustelua ja **löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi**? Jos ratkaisua ei saavuteta ajoissa, mitä suunniteltuja investointeja joukkoliikenneinfraansa kunta on valmis lykkäämään myöhemmäksi?
- Omistajat ovat toivoneet panostusta **tarkastustoiminnan lisäämiseen**. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?
- Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla **automaattiliikennettä** voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

3 YLEISPERUSTELUT

3.1 Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

Euroalueen talous on kestänyt nollaa korkeammat korot, ja vaikka Suomen talouskehitys on ollut ulkoisten shokkien ja rakenteellisten ongelmien vuoksi heikkoa EU-maidenkin joukossa, talous kääntyi vuoden 2024 aikana tuottavuusvetoiseen kasvuun. Bruttokansantuotteen vuosikasvu palautui lopulta noltaan ja näkymä vuoteen 2025 oli myös investointien näkökulmasta aiempaa positiivisempi. Vuodesta 2025 alkaen Suomen BKT:n lähivuosien kasvun on ennustettu asettuvan yli prosentin tasolle. Alati muuttuvassa toimintaympäristössä erisuuntaiset riskit näyttäytyvät kuitenkin korostuneen suurina.

Maailmanpolitiikan ja globaalien olosuhteiden epävarmuus voi heikentää talouden kehitystä ainakin väliaikaisesti. Keväällä 2025 talouden kasvunäkymää varjostaa ennen kaikkea Yhdysvallat. Sen poliittisen johdon radikaalit otteet ovat tulleet laaja-alaisesti kyseenalaistetuksi. Mittakaavaa toimille, joilla se vakiintunutta talousjärjestelmää, maailmanjärjestystä ja liittolaissuhteita haastaa, ei osattu odottaa. Epävarmuudet ovat taloudelle myrkkyä. Yhdysvaltain kauppapoliittisten linjanvetojen pysyvyys voisi leikata Suomen kansantalouden vuositason kasvuluvuista jopa yli prosenttiyksikön verran. Toisaalta rahoitusmarkkinat voivat pakottaa lieventämään henkilövetoisen politiikan rajuimpia linjanvetoja. Talouden kasvunäkymien heikennyttyä lyhyiden korkojen lasku ja öljyn hinnan aleneminen lievittävät nousseen protektionismin vaikutuksia ja epävarmuutta. Myös erityisesti Saksan kaavailemat taloudelliset panostukset voivat piristää eurotaloutta. Toisaalta puolustusmenojen kasvua seuraava julkisen velan kasvu ja kestävä talouskasvun puute pysyvät euroalueen huolenaiheina. Julkisten lisäpanostusten odotettujen inflatoristen vaikutusten seurauksena valtionlainojen pitkät korot ovat nousseet.

Vaikka inflaatiopiikki on jo väistynyt, hintatasot ja korot ovat edelleen koholla. Kuluttajat kokevat edelleen inflaation olevan todellista korkeammalla tasolla. Ilman arvonlisäverokantojen nostoja hinnat ovat viime aikoina nousseet vain vähän. Palkankorotukset palveluissa kiihdyttävät inflaatiota kohti 2 %:n tavoitetta. Työllisten ostovoima paranee inflaation hidastumisen ja palkankorotusten myötä. Silti kuluttajien yleinen luottamus talouteen on edelleen heikkoa. Kuluttajien luottamus on toipunut vuodesta 2022, mutta erityisesti työttömyyden uhka on pitänyt sen pitkän aikavälin keskiarvonsa alapuolella. Myös aiempaa korkeammat korot, alv-kantojen korotukset, sosiaaliturvan muutokset ja globaalin toimintaympäristön epävakaus ovat heikentäneet yksityistä kulutusta. Erityisesti kestokulutushankinnat eivät ole näyttäytyneet kuluttajille houkuttelevina, mikä on heikentänyt asunto- ja autokauppaa. Säästämisaste on ollut koholla ja kaupan myyntivolyymit ovat olleet laskusuunnassa. Konkurssien määrä on kasvanut erityisesti pienyritysten kaatumisen myötä.

Työllisyyden heikkeneminen on hidastunut noin 72 %:n tasolle. Työttömyys puolestaan lähestyy kymmentä prosenttia, osin myös työvoiman kasvun seurauksena. Työmarkkinoilla ei ole odotettavissa suurempaa positiivista käännettä ainakaan ennen vuotta 2026. Myös osa-aikatyön kannusteiden heikkeneminen vaikuttaa työmarkkinoilla, joiden heikon tilan myötä positiivinen tulokehitys ei täysimääräisesti näy palkkasummissa. Silti kulutuksella on, ilman uusia shokkeja, potentiaalia piristyä vientivedolla maltillisesti kasvavien reaalityulojen, säästöjen ja alenevien korkojen myötä.

Sähkö on Suomessa laajalti uusiutuvaa ja keskimäärin varsin edullista. Energiakriisin jäljiltä hintavaihtelut ovat kuitenkin lisääntyneet. Sähkön odotetaan pysyvän edullisena ainakin vuosikymmenen lopulle, jolloin vihreän siirtymän investointien kasvattama kysyntä voi kuitenkin alkaa muuttaa tilannetta.

Suomen julkistalouden heikko kehitys johtuu talouskasvun hidastumisesta, ei niinkään kireästä talouspolitiikasta. Julkiset menot ovat kasvaneet myös puolustusmenojen ulkopuolella. Väestön ikääntymisen ja heikon kasvun seurauksena huomattavan alijäämäisenä pysyvän valtiontalouden säästöpaineeet jatkuvat. Talouskasvua pyritään seuraavaksi vauhdittamaan veronalennuksin. Talouden vaikea tila heijastuu myös kuntatalouteen. Työllisyyspalvelut ovat siirtyneet kunnille suhdanteessa, jossa myös työttömyyden kasvu vähentää verotuloja.

3.2 Helsingin seudun asukkaat, asuminen ja elinkeino

Helsingin seudun väestön kasvu on kääntynyt nopeaan nousuun nettomuuttovoiton seurauksena pandemian aiheuttaneen hidastumisen jälkeen. Muuttojen osuus väestönkasvusta on ratkaisevaa, sillä luonnollinen väestönkasvu on vain noin 10 %. Seudun kotimaisen muuttovoiton palautuminen oli kuitenkin ulkomaista muuton kasvua selkeästi hitaampaa. Kotimaisen nettomuuton määrä on kuitenkin jatkanut tasaista kasvuaan, kun taas ulkomainen muuttoliike on hidastunut muun muassa työmarkkinatilanteen heikentymisen seurauksena. Vuositason lukumäärissä mitattuna kotimainen tulomuutto on vuosituhannen huipussaan, ja sen osuus nettomuuttovoitosta kasvoi 27 prosenttiin. Ikääntymisen myötä ulkomalaisella muuttovoitolla on seudun väestönkasvulle kasvava merkitys. Vuonna 2024 seudun väestönkasvu hidastui hieman edellisvuodesta ulkomaisen muuttovoiton vähenemisen vuoksi.

Asuinrakentamisen heikkous hidastaa seudun väestönkasvua, eikä rakennuslupien määrä ole lisääntynyt. Tilanne on erityisen heikko Vantaalla ja osassa KUUMA-kuntia. Sijoittajien rooli on keskeinen uudisasuntojen markkinoilla, ja jatkossakin valtion tukeman asuntotuotannon muutokset saattavat vahvistaa heidän rooliaan. Rakentamisen korkeat kustannukset ja hitaasti edistyvät raideyhteydet sekä niiden varsien vajaan rakentaminen uhkaavat heikentää HSL:n taloutta. Myös sähköautojen yleistymisen vähentää autoilun käyttökustannuksia ja lisää painetta hajautetusta maankäytöstä, mikä heikentää seudun kilpailukykyä HSL:n kasvavien kustannusten vuoksi.

Heikko taloustilanne on ohjannut kuluttajia käytettyjen autojen kauppaan. Uusien henkilöautojen ensirekisteröinnit ovat vähentyneet Uudellamaalla vuodesta 2018 alkaen ja ovat ennätysalhaisia erityisesti suhteessa väestöön. Ladattavien henkilöautojen osuus uusista autoista on suuri, mutta se on pysähtynyt 50 ja 60 prosentin välille. Nuorten ikäluokkien ajokortillisten osuus on myös laskussa suurissa kaupungeissa.

Vuonna 2024 matkailijoiden yöpymisten määrä seudulla kasvoi, erityisesti kotimaisten yöpyjien ansiosta. Ulkomaisten yöpyjien määrä palautui hitaasti pandemian ja itärajan sulkeutumisen jälkeen, mutta kasvuvauhti kiihtyi loppuvuodesta. Ulkomaanlentojen määrät ovat vuoden 2018 tasolla ja satamien matkustajamäärät 2000-luvun lopun tasolla. Aluetalouden kokonaistuotannon positiivinen kehitys alkoi hiipua loppuvuodesta 2024. Rakennusalan heikko kysyntä ja kaupan alojen heikentynyt tilanne vaikuttivat keskeisesti aluetalouden hidastumiseen teollisuuden ja palvelujen orastavasta positiivisesta kehityksestä huolimatta.

Seudun työmarkkinat ovat heikentyneet muuta Suomea enemmän, ja toipuminen pandemiasta on edennyt hitaasti. Korkeakoulutettujen työttömien määrä on vuodesta 2023 lähtien ollut viime vuosikymmenten korkeimmalla tasolla. Avoimien työpaikkojen määrä suhteessa muuhun maahan on laskenut merkittävästi Helsingin seudulla. Työttömyyden kasvu on johtanut tuloerojen kasvuun. Erityisesti perustoimeentulotuen saajien määrä on lisääntynyt nopeasti reformien myötä. Vuonna 2025 opiskelijat lakkaavat saamasta yleistä asumistukea, mikä saattaa vaikuttaa nuorten asumis- ja liikkumisvalintoihin. Taloustilanteen voidaan odottaa vaikuttavan joukkoliikenteen keskeisten käyttäjäryhmien valintoihin ja maksuhalukuuteen.

Kansainvälisissä ajankäyttötarkasteluissa nuorten viettämä aika yksin kotona ja muissa yksityisissä tiloissa on lisääntymässä, ja tottumukset jäänevät korkealle tasolle. Digitalisoituminen voi muuttaa ja eriyttää liikkumiskysyntää. On myös huomattava, että väkivaltarikosten määrä on lisääntynyt alueella. Vuosina 2015–2020 kehitys oli suhteellisen maltillista, mutta vuodesta 2021 alkaen yleinen yhteiskunnallinen levottomuus on näkynyt nopeammin kasvavina väkivaltarikosten määrinä. Tämä voi osaltaan vaikuttaa negatiivisesti kaupunkitilan ja joukkoliikenteen käytön houkuttelevuuteen.

3.3 Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit

HSL:n merkittävimmät tunnistetut riskit liittyvät matkustajamäärien kehitykseen, joukkoliikenneinfra-hankkeiden kustannusvaikutuksiin kuntayhtymän taloudessa, bussiliikenteen tuotantomarkkinaan, yleisen taloustilanteen heikkenemiseen, kuljettajapulaan, tietojärjestelmien toimintaan, teknologian kehitykseen, ilmastonmuutokseen sekä globaaliin epävarmuuteen.

EU-tasoisessa sekä kansallisessa lainsäädännössä on viime vuosina nähty useita uusia velvoitteita liittyen riskienhallintaan, kriittisen infrastruktuuriin suojaamiseen, kyberturvallisuuteen sekä varautumiseen ja valmiuteen. Uudessa lainsäädännössä on huomioitu aiempaa paremmin myös alihankinta- ja palveluketjut sekä velvoitteiden laiminlyönnistä säädetty voimakkaat sanktiot. Velvoitteita on näköpiirissä myös lisää tulevana vuosina. Tämän takia HSL:n on huomioitava entistä paremmin varautumiseen ja riskienhallintaan liittyvät velvoitteet myös liikennöitsijöiden sekä muiden yhteistyökumppanien ja sidosryhmien kanssa tehtävissä sopimuksissa. Myös omaan riskienhallintaan, varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan on panostettava.

3.3.1 Strategiset riskit

Merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät heikkoon taloustilanteeseen ja inflaatioon. Myönteinen taloudellinen kehitys ja lähityön lisääntyminen voisivat lisätä joukkoliikenteen käyttöä ja lipputuloja sekä parantaa käyttöastetta.

Sähkön hintataso ja sen vaikeasti ennustettava kehitys aiheuttavat kustannusriskin liikennöintikustannuksiin. Bussiliikenteessä ja kaupunkiraideliikenteessä kustannustaso on sidottu indekseihin. Polttoainoiden hintataso on laskenut huomattavasti alkuvuonna 2025 ja sen arvioidaan pysyvän suhteellisen va-

kaana. Raakaöljyn hinnan ei odoteta nousevan merkittävästi lähiaikoina, mutta maailmanlaajuisesti epävarma talous- ja turvallisuustilanne tekee ennakkoinnista haastavaa. Sähkömarkkinoiden herkkyydet, kuten joustojen ja niiden puutteiden vaikutukset, voivat aiheuttaa merkittäviä heilahteluja esimerkiksi tarjonnan vaihtelun aiheuttamien pullonkaulojen ja kysyntäpiikkien aikana. Sää- ja ilmasto-olosuhteiden kehityksellä on yhä enemmän merkitystä talouden toimintaympäristön kannalta, erityisesti talvikaudella.

Päästöttömän liikenteen edistäminen on tärkeä tavoite, jota lainsäädäntö tukee sekä kansallisesti että EU-tasolla. Sähköbussien määrää on lisätty tavoitetasoon nähden merkittävästi enemmän viime vuosina, mutta kaluston hankintaan ja infrastruktuuriin liittyy riskejä. Yhteen käyttövoimaan perustuva joukkoliikenne on huoltovarmuuden näkökulmasta haastava. Sähköistymisen myötä on pystyttävä varmistamaan joukkoliikenteen toimintakyky myös häiriö- ja poikkeusoloissa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja Suomen NATO-jäsenyys ovat muuttaneet merkittävästi Suomen turvallisuusympäristöä, mikä vaikuttaa myös HSL:n toimintaympäristöön. Kyber- ja informaatio-operaatiot lisääntyvät myös kuntatason organisaatioita kohtaan. Kriittiseen infrastruktuuriin on kohdistunut sabotointia ja ilkivaltaa. Toimintaympäristömme ennakoimattomuus ja globaalit kriisit haastavat varautumiskapasiteettiamme monimutkaistuviin häiriötilanteisiin. Keskinäisriippuvuuksien tunnistaminen sekä yhteistyö jäsenkuntien ja sidosryhmien kanssa on entistä tärkeämpää.

3.3.2 Operatiiviset ja vahinkoriskit

Työmaiden ja asemien remontit vaikuttavat merkittävästi joukkoliikenteen sujuvuuteen lähivuosina, erityisesti raideliikenteessä. Bussiliikenteessä kuljettajapula jatkuu ja vaikuttaa liikenteen luotettavuuteen sekä lisää ajamattoman liikenteen määrää. Tämä saattaa vaikeuttaa matkustajamäärien kasvutavoitteiden saavuttamista ja hankaloittaa liikennöitsijöiden toimintaa. HSL:n tietopohja bussiliikenteen lähtö- ja linjakohtaisista matkustajamääristä on heikentynyt, koska HSL-sovelluksen mobiililippuja ei validoida liikennevälineeseen noustessa kuten matkakortteja. Raideliikenteessä ja Suomenlinnan lautan liikenteessä ei ole tätä ongelmaa, koska niissä on automaattiset ja manuaaliset laskentalaitteet. Bussiliikenteen täsmällisyystutkimukset esimerkiksi asiakaspalautteiden perusteella, ovat keino ratkaisujen löytämiseksi.

Merkittävimmät riskit tietojärjestelmille ovat tietoliikenne- ja sähkönjakelukatkokset sekä palvelunestohyökkäykset, jotka voivat häiritä tai estää toimintaa. Tietoturvan ja tietosuojan riskejä ovat tietomurrot ja tietojen eheyteen vaikuttavat häiriöt. HSL käyttää edistyneitä työkaluja suojautuakseen palvelunestohyökkäyksiltä ja keskittyy tietoturvaan sovelluskehityksessä. Security by Design -käytännöt tukevat turvallista kehitystä, ja kyberturvallisuustoimenpiteet ja riskiperusteinen lähestyminen parantavat kokonaisvaltaista resilienssiä.

Avainhenkilöriskejä ja asiantuntijuuden osaamiskapeikkoja on tunnistettu, ja niihin vastataan kehittämällä koko organisaation osaamista sekä sijaisjärjestelyjä.

4 ALUSTAVAT KESKEISET TAVOITTEET TTS-KAUDELLA 2026–2028

HSL:n strategia 2022–2025 – Asiakkuuksista kestäväään kasvuun päättävä vuoteen 2025. Uuden strategian valmistelutyö on käynnissä ja uusi strategia kausille 2026–2029 hyväksytään syksyllä 2025.

Valmistelemme seuraavaa TTS-kautta nivoen toimenpiteet alustavasti neljään eri tavoitekokonaisuuteen, joita ovat asiakas, kasvu, tuottavuus ja vastuullisuus.

4.1 Asiakas

4.1.1 Asiakaskokemuksen keskeiset kulmakivet

Asiakaskeskeisyys on HSL:n tavoitteissa onnistumisen ydin. Pyrimme syventämään ymmärrystämme HSL-alueen liikkumistarpeista. Parempi asiakaskokemus ja asiakasymmärryksen lisääminen vahvistavat joukkoliikenteen suosiota ja uskollisuutta sekä kasvattavat tuottoja ja vähentävät hintaherkkyttä. HSL:n asiakasarvolupaus ja kilpailukeinot ohjaavat toimintamme suuntaa.

Arvolupauksemme on:

- Teemme kaikkemme, jotta liikkumisen ratkaisumme ovat asiakkaillemme luotettavia ja helppoja, tuntuvat juuri minulle tarkoitetulta ja ovat aina vastuullinen valinta.

Valitut keskeiset kilpailukeinomme ovat:

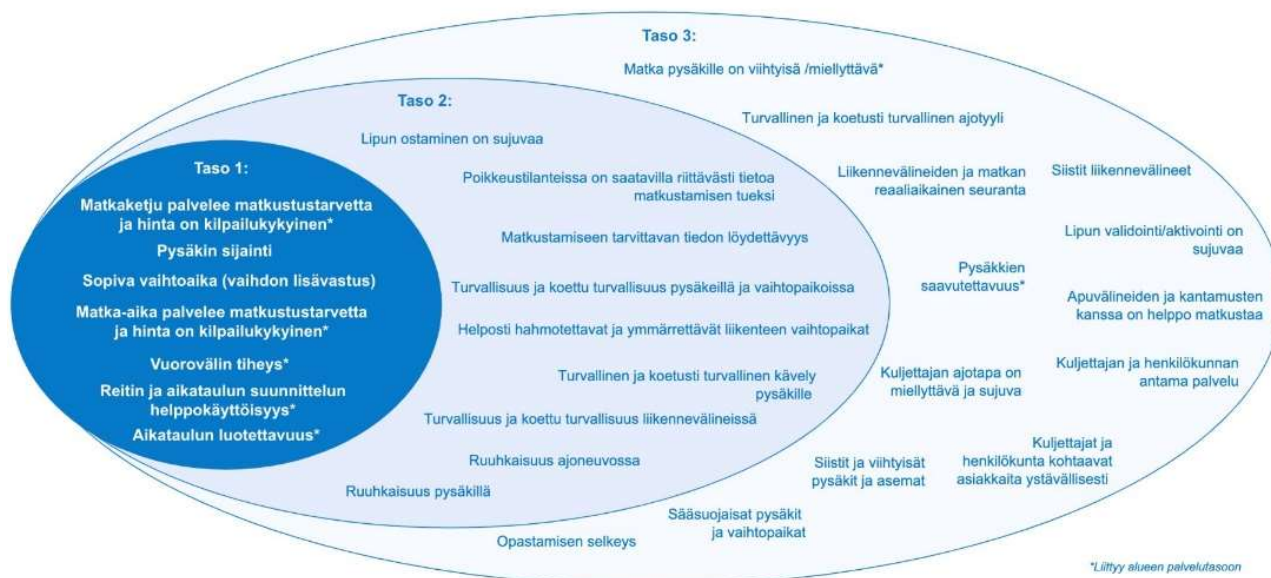
- selkeä, kustannustehokas ja verkostomainen linjasto ja sujuvat matkaketjut
- lipputuotteiden ja hinnoittelun selkeys
- helpot ja luotettavat digitaaliset palvelut, jotka tukevat henkilökohtaista asiakaskokemusta
- rohkeat vastuullisuusteot

Sujuvuus on asiakkaille keskeinen asia liikkumisvalintoja tehdessä. Sujuvuuden kokemus edellyttää koko asiakkaan polun tarkastelua, yli tulosalueiden, toimintojen ja palvelun tuottajien tuottaman kokemuksen. Luotettavuus on kaiken perusta, ansaitsemme asiakkaiden luottamuksen tarjoamalla stressittömän liikkumisen päivittäin. Liikkumisen turvallisuus on meille keskeinen prioriteetti. Mahdollistamme vastuullisuuden osaksi jokapäiväistä elämää ja tuomme aikamme suurimman haasteen arjen pieniin valintoihin.

Keräämme säännöllisesti tietoa asiakkaidemme toiveista, mielipiteistä ja matkustuskäyttäytymisestä lukuisilla erilaisilla menetelmillä. Ymmärryksen keruuta pitää tehdä kussakin kosketuspisteessä, mutta kerätty tieto pitää koota yhteen kokonaisuuden johtamisen näkökulmasta, asiakkaan poluille. Asiakasymmärryksen kartuttamisen tavoitteena on edistää toimintaa, joka vähentää asiakkaiden kokemia ongelmia ja hyödyntää mahdollisuuksia.

Asiakaskokemuksen kehittäminen on jaettu liiketoiminnan tason mukaan kolmeen tasoon. Ensimmäiselle tasolle kuuluvat sujuvat matkaketjut, matka-aika ja hinta. Tähän tasoon liittyvät myös vaihtamiseen kuluva aika ja vuorovälin tiheys. Seuraavalla tasolla ovat lipun ostamisen helppous, kuljettajan käytös ja liikennevälineen ruuhkaisuus. Matka-aikojen pitäminen kohtuullisena sekä kokemus hinnan ja vastineen suhteesta ovat keskeisiä mittareita palvelujen kehittämisessä.

Kuva 1: Asiakaskokemuksen kehittämisen eri tasot

Keskeisiä tutkimuksia ovat neljä kertaa vuodessa tehtävä NPS-kysely (Net Promoter Score) ja liikennevälineissä tehtävä asiakastyytyväisysmittaus (ASTY). Seuraamme myös tiiviisti palautteita ja asiakaskontakteja tekoälypohjaisen palvelun avulla, jotta voimme reagoida nopeasti asiakkaiden huolenaiheisiin.

4.1.2 Asiakaskokemuksen nykytila ja keskeiset toimenpiteet

Vuodesta 2021 alkaen HSL:n asiakastyytyväisyys on ollut korkealla tasolla: NPS-luku (Net Promoter Score) on liikkunut välillä 32-35 ja ollut parhaimmillaan 40. HSL:n asiakkaat ovat tyytyväisiä palvelun luotettavuuden ja toimivuuteen. Joukkoliikenne koetaan edelleen edulliseksi vaihtoehdoksi verrattuna yksityisautoiluun. Laaja verkosto mahdollistaa monille liikkumisen ilman omaa autoa. Asiakaskokemukset asiakaspalvelussa ovat pääsääntöisesti myönteisiä. HSL:n sovellusta käytetään reittivalintojen tekemiseen ja ajantasaisten tietojen saamiseen, ja sen käyttöä pidetään helppona.

TTS-kaudella 2026–2028 joukkoliikennepalveluun vaikuttavat merkittävästi eri puolilla seutua tehtävät rakennustyöt. Laajamittaiset hankkeet sisältävät sekä uuden raideliikenneinfrastruktuurin rakentamista ja olemassa olevien, kuten asemien ja ratasiltojen, korjaamista tai uusimista. Rakennustöiden seurauksena matka-ajat voivat pidentyä ja asiakaskokemus heikentyä, koska raideliikennettä joudutaan väliaikaisesti korvamaan hitaammalla ja pienemmällä kapasiteetilla toimivalla bussiliikenteellä. Valmistuvat raideliikenteen hankkeet tuovat myönteisiä muutoksia, koska ne mahdollistavat linjaston kehittämisen.

Kuva 2: TTS-vuodet asiakkaan näkökulmasta

UUDET 2026-28 ASIAKKAAN NÄKÖKULMASTA

HYVÄÄ

LIIKENNE JA KALUSTO

- Joukkoliikennepalvelu paranee merkittävästi raideliikenteen hankkeiden valmistuessa muun muassa Kruunuvuorenrannassa (Kruunusillat) sekä Espoossa Leppävaaran ja Espoon keskuksen välillä (Espoon kaupunkirata). Valmistuvat raidehankkeet tarjoavat myös mahdollisuuksia linjaston kehittämiselle ja tätä työtä tullaan myös tekemään TTS -kauden aikana.
- Lähipuosien aikana matkustajalaskentalaitteiden kattavuus paranee merkittävästi, mikä parantaa mahdollisuuksia tehdä liikenteeseen toteutuneen kysynnän perusteella kustannustehokkuutta edistäviä pieniä tarjontamuutoksia.
- Bussikaluston sähköistyminen etenee

MATKUSTAJAINFORMAATIO

- Liikennedata-hankkeessa uudistetaan ajoneuvojen informaatio
- Metron informaation asemilla paranee
- Uusien raitiovaunujen testaukset (kaudella ainakin maketti -testaus)
- Reittioppaan rooli eri liikkumispalveluiden integraatiossa vahvistuu (mukaan taksit, potkulaudat jne)

LIPUT JA HINNAT

- Sovelluksen uudistuksen myötä kaikki liput löytyvät samalta asiakastililtä. Asiakastiliin kautta oman asiakkuuden hallinto ja asiointi sekä yhä paremmat suositukset asiakkaille ovat mahdollisia
- Selvitämme asiakaslähtöisesti olemassa olevien lipputuotteiden parantamistarpeita ja kehitämme uusia asiakkaan tarpeeseen vastaavia lippu - tuotteita. Lisäksi kehitämme digitaalisia asiakaskanavia entistä helpomman itse asiointiin mahdollistamiseksi. Yhtenäistämme maksamisen ratkaisuja ja tuomme uusia maksutapoja maksutapoja kaikkiin digitaalisiin asiakaskanaviin.

HARMITTA

LIIKENNE

TTS-kautta 2026–2028 leimaavat erilaisten työmaiden joukkoliikennepalveluun aiheuttamat muutokset. Eri puolilla seutua rakennetaan ennätysmäisen laajasti uutta raideliikenneinfraa sekä korjataan tai uusitaan vanhaa infraa kuten asemia ja ratasiltoja. Rakennustöiden vaikutuksesta matka -ajat pitenevät monin paikoin ja asiakaskokemus heikkenee, kun raideliikennettä joudutaan korvaamaan hitaammalla ja pienemmän kapasiteetin tarjoavalla bussiliikenteellä. Työmaiden vaikutukset aiheuttavat erityisesti vuonna 2027 erittäin merkittävän kustannuslisäyksen korvaavan liikenteen järjestämisen kasvattaessa operointikustannuksia. Samanaikaisesti matka -ajat pitenevät ja tarjottavan liikenteen laatu heikkenee, ja hintoihin kohdistuu merkittävät nostopaineet.

- Mäkelänkadun saneeraus; bussit ja ratikat poikkeuksia
- Kaivokadun ja Rautatientorin metroaseman saneeraus
- Martinlaakson radan tunneli ja asemaremontit katkaisevat Kehäradan junaliikenteen
- Vantaan ratikan rakennustyömaa haittaa bussiliikennettä
- Vihdintien ratikkatyömaa haittaa
- Junatien metrosillan uudelleen rakentaminen
- Espoon kaupunkiradan työmaa

LIPUT JA HINNAT

- Hintojen korotuspaine

OSTO- JA ASIOINTIKANAVAT

- Loputkin lippuautomaatit poistuvat käytöstä
- Näyttölaitteiden määrä pysäkeillä vähenee absoluuttisesti

Joukkoliikennepalveluun on tulossa muutoksia erilaisten työmaiden aiheuttamien poikkeusten myötä. Seudulla rakennetaan uutta raideinfraa sekä korjataan tai uusitaan vanhoja rakenteita. HSL-alueen verkostomainen joukkoliikennelinjasto perustuu kattavaan runkoverkostoon ja liikenteen solmukohtiin, joiden kautta bussilinjat kulkevat. Tiheät vuorovälit mahdollistavat aikatauluvapaan liikkumisen ja erilaiset vaihtoehdot matkojen tekemiseen. Nykyinen linjasto mahdollistaa matkojen tekemisen joukkoliikenteellä myös monissa poikkeustilanteissa. Varaudumme tarvittaessa järjestämään korvaavaa liikennettä asiakasymmärryksen perusteella. Nykylinjaston ylläpidolla ja korvaavien yhteyksien järjestämisellä pyrimme varmistamaan joukkoliikenteen käytön ensisijaisena kulkumuotona myös poikkeustilanteissa.

TTS-kauden aikana päivitämme matkustajainformaatiota, parannamme ja kehitämme lipputuotteita asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä helpotamme digitaalista asiointia. Yhtenäistämme maksamisen ratkaisuja ja lisäämme uusia maksutapoja kaikkiin digitaalisiin asiakaskanaviin. Laajennamme myös matkustajalaskennan kattavuutta busseissa ja raitiovaunuissa, joilla mahdollistamme entistä tarkemman kysynnän seurannan ja joukkoliikenteen tarjonnan suunnittelun.

Asiakaskeksisyyden toteuttaminen vaatii muotoilua, joka muuttaa asiakasymmärryksen toiminnaksi ja ohjaa kehittämistä oikeissa kohdissa todellisten tarpeiden saavuttamiseksi. Asiakkaiden tarpeet, liiketoiminnan tavoitteet ja tekniset reunaehdot on yhdistettävä selkeiksi ja toimiviksi ratkaisuksiksi.

HSL tavoittelee kasvua, asiakasuskollisuuden vahvistamista ja joukkoliikenteen käytön lisäämistä. TTS-kaudella haasteina ovat työmaat, palvelukatkot ja digiuudistukset, jotka vaikuttavat asiakaskokemukseen ja jatkuvuuteen. Asiakaskeksisyys on avainasemassa päätöksen tekemisessä ja palveluissa. Muotoilun

avulla HSL voi reagoida ennakoivasti ja kehittää asiakaslähtöisiä ratkaisuja, jotka ylläpitävät olennaisten palveluiden käyttökelpoisuutta ja luottamusta.

Kehittämisessä käytetään yhteisiä muotoiluperiaatteita ja laatukriteerejä asiakasarvoa tuottavien ratkaisujen suunnittelussa. Muotoilun avulla varmistetaan HSL:n palvelu- ja brändilupaukset siten, että ne näkyvät palveluissa yhtenäisesti ja selkeästi. Yhteisesti sovitut määrittelyt tukevat muotoilutyön johdonmukaisuutta ja laadukkuutta eri yhteyksissä. Muotoilu kehittää asiakaspolkuja eri asiakasryhmille, joiden avulla HSL:n toiminnasta tulee yhä asiakaskeskeisempää ja jäsennellympää.

4.1.3 Liikenteen laatu (aikataulujen luotettavuus)

Myönteisen asiakaskokemuksen perusta on laadukas joukkoliikenne, joka on luotettavaa, sujuvaa ja täsmällistä. Hyvällä sopimusohjauksella ja sopimusten kehittämisellä voidaan parantaa näitä tekijöitä.

Kokonaan tai osittain suljetuissa ympäristöissä, kuten metrossa, junassa ja pikaratikassa, liikenteen laatu ja luotettavuus ovat lähtökohtaisesti korkeammalla tasolla kuin muun liikenteen seassa kulkevilla liikennemuodoilla, kuten busseilla ja raitiovaunuilla. Tämän vuoksi on tärkeää määrittää ja toteuttaa kullekin liikennemuodolle parhaiten soveltuvat kehitystoimenpiteet.

Etenkin talvikauden liikennöinnin luotettavuutta parantavia toimia on otettu käyttöön uusimmissa kilpailutetuissa liikennöintisopimuksissa, jotka tulevat voimaan vuonna 2026. Laadun kehityksen seuranta yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa on jatkuvaa toimintaa. Lisäpanostuksia kuitenkin tarvitaan aikataulujen yhteiseen kehittämiseen.

Bussiliikenteen sopimusehtoja kehitetään jatkuvasti painottaen liikennöitsijän korvauksen riippuvuutta luotettavuudesta ja täsmällisyydestä. Vuonna 2024 muutettiin luotettavuuskannusteen määräytymisperiaatteita kaikissa sopimuksissa. Talviliikenteen luotettavuutta parantavat toimet sisällytettiin vuoden 2026 uusimpiin sopimuksiin. Laadun seuranta liikennöitsijöiden kanssa on jatkuvaa, mutta aikataulujen yhteiseen kehittämiseen tarvitaan lisää panostuksia.

Uusissa kaupunkiraideliikenteen sopimuksissa (pikaraitio 2023, kaupunkiraitioliikenne 2025, metrolin-
te-
teen jatkosopimus 2025) on keskitytty sopimusohjaukseen parantamaan laatua monipuolisemmilla kannusteilla, vaatimuksilla ja tarkemmalla raportoinnilla. Näitä käytetään Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa liikenteen laadun seurannassa ja parantamisessa. Metron luotettavuuden mittareihin lisättiin täsmällisyyden ja säännöllisyyden seuranta. Pikaraitioliikenteessä seurataan luotettavuutta ja täsmällisyyttä. Raitioliikenteessä keskitytään tulevaisuudessa pysäkkipysähdysten ja liikennevaloetujen kehittämiseen täsmällisyyden parantamiseksi.

4.1.4 Tulevien vuosien työmaiden ja muun operoinnin reunaehdot

Asiakkaiden palvelujen turvaaminen vaatii koko kauden suunnittelua, eikä vuosi kerrallaan varautuminen ole riittävää. Tulevat vuodet tuovat mukanaan merkittäviä työmaita. Kuntien on strategisesti päätettävä, kuinka vahvasti ne haluavat edistää joukkoliikenteen käyttöä, kaupungin houkuttelevuutta ja maan arvon

pysyvyyttä. Erityisesti itäinen Helsinki voi eristyä kiireisten siltatyömaiden vuoksi, joten palvelualojen työntekijöiden pääsy työpaikoille kohtuullisessa ajassa on varmistettava. Korvaavan liikenteen hankinta tuottaa haasteita.

Tulevien vuosien infrahankkeet aiheuttavat liikenteessä poikkeusjärjestelyitä ja heikentävät palvelutasoa. Erikokoiset katuhankkeet ja -työt sekä muut hankkeet vaikuttavat liikenteen sujuvuuteen ja matkustajakokemukseen, erityisesti Itä-Helsingin ja kantakaupungin välisillä matkoilla siltojen uusimisen vuoksi.

Vuonna 2026 joukkoliikenteeseen merkittävimmin vaikuttavat hankkeet ovat Mäkelänselän peruskorjaus, joka alkaa vuoden 2025 jälkimmäisellä puoliskolla, sekä Vantaan ratikan ja Länsi-Helsingin raitiotien rakentaminen. Junaliikenteeseen vaikuttavat Espoon kaupunkiradan rakentaminen, Kehäradan asemien peruskorjaukset ja Nurmijärventien alikulkusillan peruskorjaus. Laajat katutyömaat aiheuttavat viiveitä bussiliikenteen matka-aikoihin ja poikkeusreittejä raitiovaunulinjoille. Rataverkolla tehtävät työmaat edellyttävät liikennekatkoja, joiden aikana junaliikenne joudutaan korvaamaan busseilla Leppävaaran ja Kirkkonummen sekä Huopalahden ja Myyrmäen välillä.

Vuonna 2027 Itä-Helsingin joukkoliikenne tulee olemaan erityisen haasteellinen Junatien metrosillan uusimisen vuoksi. Tämä katkaisee metroliikenteen Sörnäisten ja Kulosaaren välillä kuukausiksi. Samalla toteutetaan muita hankkeita, kuten Sörnäisten aseman parannustyöt ja useiden muiden siltojen peruskorjaukset. Liikennekatkon laajuus ja kesto tarkentuvat hankesuunnittelun edetessä. Metro liikennöi työalueen molemmiin puoliin, mutta metron osuuden korvaaminen busseilla metron kuormitetuimmalla osuudella vaikuttaa joukkoliikenteeseen laajemmin. Kruunusilltojen avautuva liikenne tarjoaa vaihtoehtoisen yhteyden Laajasalosta ja Kruunuvuorenrannasta keskustaan. Lisäksi Espoon kaupunkiradan rakentaminen vaatii junaliikenteen korvaamista busseilla Leppävaaran ja Kirkkonummen välillä.

Vuodesta 2028 alkaen joukkoliikenteeseen vaikuttavat merkittävästi Kulosaaren ajoneuvosilltojen uusiminen, joka hidastaa bussiliikennettä Itä-Helsinkiin. Myös Kaivokadun ja Kaisaniemenkadun peruskorjaukset keskeyttävät raitiovaunuliikenteen Hakaniemen ja Rautatieaseman välillä. Vuoden 2028 osalta hankkeiden vaikutukset tarkentuvat suunnittelun edetessä.

4.1.5 Infran korjauksien ja ylläpidon optimointi tulevaisuudessa

Työmaajärjestelyihin liittyvien päätösten ja toteutusten vastuu kuuluu pääosin infrastruktuurin omistaville tahoille, kuten Väylävirastolle ja kaupungeille. HSL:llä on merkittävä vastuu varmistaa, että asiakkaat voivat tehdä sujuvia ja luotettavia matkoja myös muuttuvissa olosuhteissa. Tämä vastuu korostuu erityisesti tulevien suurten infratyömaiden yhteydessä matkaketjujen sujuvuuden ja ajantasaisen matkatiedon varmistamisessa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää vahvaa palvelukehityksen suuntaamista, joka pohjautuu asiakasymmärrykseen ja tiedolla johtamiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi reaaliaikaisen tiedon parantamista työmaista ja niiden vaikutuksista liikenteeseen sekä selkeiden vaihtoehtojen reittien ja kulkutapojen viestimistä asiakkaille eri kanavissa. HSL kehittää opastusta ja digitaalisia palveluja, kuten Reittiopasta ja HSL-sovellusta, tukemaan poikkeustilanteita ja toimimaan saumattomasti fyysisen ympäristön kanssa.

Kansainvälisistä esimerkeistä haetaan oppia, miten suurten kaupunkien liikenneoperaattorit ovat vähentäneet häiriöiden vaikutuksia asiakaskokemukseen. Tavoitteena on luoda ennakoiva informaatiojärjestelmä, joka ohjaa asiakkaita sujuviin ja saavutettaviin reittivaihtoehtoihin. Vuonna 2025 on käynnistetty liikennedatahanke, joka uudistaa ajoneuvoissa tarjottavan tiedon.

Tulevien vuosien infrahankkeet aiheuttavat toteutusaikanaan poikkeuksia liikenteen järjestämisen mahdollisuuksiin ja palvelutasoon. Suuret ja pienet katuhankkeet ja -työt sekä muut hankkeet vaikuttavat liikenteen sujuvuuteen ja matkustajakokemukseen. Erityisesti Itä-Helsingin ja kantakaupungin välisiin matkoihin on tiedossa pitkään kestäviä poikkeusjärjestelyitä esimerkiksi siltojen uusimisen vuoksi.

Suurten poikkeusjärjestelyiden suunnittelu ja niihin varautuminen edellyttää pitkäjänteistä näkymää tulevaan ja riittäviä resursseja liikenteen hoitamiseen. Yhteistyö kuntien ja joukkoliikenteen infrasta vastaavien tahojen, kuten Kaupunkiliikenne Oy:n, HKL:n ja Väyläviraston kanssa on avainasemassa. Hankkeiden ajoituksen yhteensovitus on tärkeää niiden vaikutusten vuoksi keskeisillä väylillä.

Raideliikennettä korvaavan liikenteen hankintaa vaikeuttavat taloudelliset näkökulmat sekä rajalliset kalusto- ja kuljettajaresurssit, joiden käyttöä tulee suunnitella tarkasti. Palvelun tarjonnan suunnittelussa on tehtävä priorisointia, jotta voidaan tarjota joukkoliikennepalvelua ja turvata liikkuminen poikkeuksista huolimatta.

4.2 Kasvu

4.2.1 Haemme kasvua valituista kuluttajakohderyhmistä

HSL-alue on jaettu kolmeen kuluttajamarkkina-alueeseen: etelään, itään ja länteen. Alueellinen jako ei noudata kuntarajoja vaan mukailee HSL:n liikenteensuunnittelun aluevastuita. Alueiden liikkumistottumukset ja joukkoliikenteen palvelutarjonta vaihtelevat tiivistä kaupunkirakenteesta ja tiheästä palvelutarjonnasta maaseutumaisiin ja haja-asutusalueisiin sekä harvempaan liikennöintiin. Koska liikkumistarpeet ovat erilaisia, asiakkaiden liikkumisprofiiliin ja kohderyhmien tunnistaminen on tärkeää.

HSL pyrkii kasvattamaan toimintaansa asiakasymmärryksen kautta tunnistettujen ja valittujen kuluttajakohderyhmien avulla. Tämä vaatii nykyisen asiakastiedon ja segmentoinnin rikastamista, arvo-, motivaatio- ja tarveperusteisesti jäsentyvien kohderyhmien muodostamista, markkinoinnin ja myynnin tavoitteiden määrittelyä kohderyhmäperusteisesti sekä kohderyhmien asiakkuuksien ja ostokäyttäytymisen seurantaan HSL:n kokonaistavoitteiden saavuttamiseksi. HSL on toteuttanut aiemmin strategiakaudella 2021-2025 asiakassegmentointityön, jonka tuloksena liikkujaprofiilit otettiin käyttöön alkukevällä 2025. Nykyiset käytössä olevat liikkujaprofiilit ovat seuraavat (ks. alla).

Kuva 3: Liikkujaprofiilit

Joukkoliikkuajat		Pyöräilijät	
Rutinoitunut joukkoliikkuja Kulutapana pääasiallisesti joukkoliikenne, jota tukee kävely. Liikkumistarve on päivittäistä.	Joukkoliikkumista suosiva Kulutapana pääasiallisesti joukkoliikenne, jota tukee autoilu erityisesti vapaa-ajan matkoilla. Liikkumistarve voi olla päivittäistä tai lähes päivittäistä.	Rutinoitunut pyöräilijä Kulutapana pääasiallisesti oma polkupyörä, jota kuitenkin tukee auto ja/ tai joukkoliikenne. Liikkumistarve on päivittäistä, mutta työmatkoja ei yleensä ole päivittäin.	Pyöräilyä suosiva Kulutapana pääasiallisesti oma pyörä, jota tukee auto ja/ tai joukkoliikenne. Liikkumistarve voi olla päivittäistä tai lähes päivittäistä. Liikkumistarve on matalampi kuin aktiivisilla pyöräilijöillä.
Autoilijat		Kävelijät	Soveltajat
Rutinoitunut autoilija Kulutapana pääasiallisesti auto. Liikkumistarve on päivittäistä.	Vähän liikkuvat autoilijat Kulutapana pääasiallisesti auto. Liikkumistarve on keskimääräistä matalampi, eikä matkoja ole päivittäin. Erityisesti työmatkojen määrä on muita ryhmiä matalampi.	Kulutapana pääasiallisesti kävely, jota täydentää auto ja/ tai joukkoliikenne. Kävelyn rooli korostuu erityisesti vapaa-ajan matkoilla. Liikkumistarve on päivittäistä, mutta työmatkoja ei yleensä ole päivittäin. Autolle ja/ tai joukkoliikenteellä ei yleensä ole tarvetta päivittäin.	Kuljutavat vaihtelevat paljon. Yhdistävänä tekijänä toimii erityisesti kaupunkipyörien ja sähköpotkautojen käyttö. Liikkumistarve on päivittäinen, mutta työmatkoja ei yleensä tehdä päivittäin.

Nykyisten tunnistettujen liikkujaprofiilien perusteella myynnin ja markkinoinnin painopiste eri asiakaskohderyhmissä tarkoittaa käytännössä kasvun hakemista joukkoliikennettä käyttävien (rutinoituneet joukkoliikkuajat) ulkopuolelta. Tavoitteena on lisätä joukkoliikenteen houkuttelevuutta erityisesti autoilijoiden ja joukkoliikennettä muihin kulkumuotoihin yhdistäviä ryhmien keskuudessa. Huomioimme myös HSL-alueen ulkopuolella sijaitsevien harvemmin joukkoliikennettä hyödyntävien henkilöiden tarpeet (vierailijat, turistit).

Tämä pyrkimys haastaa HSL:ää palvelutarjonnan, tuotteiden ja myyntikanavien osalta. On tärkeää varmistaa palveluiden joustavuus, matala asiakkuuden kynnys sekä digitaalisten palvelujen selkeys ja helpous. Näiden ryhmien erilaiset tarpeet ja perusteet valita eri kulkumuotojen välillä on otettava huomioon, kuten myös se, kuinka hyvin joukkoliikennetarjonta kattaa oman alueen ja matkaketjun tarpeet.

Suunnittelukaudella HSL lisää asiakasymmärrystä kehittämällä arvo- ja motivaatioperusteista asiakassegmentointia. Tavoitteena on ymmärtää paremmin liikkumistapojen valintaan liittyviä tekijöitä, tunnistaa keskeiset asiakassegmentit ja tarkentaa toimenpiteitä niiden palvelemiseksi. Tämä auttaa kohdentamaan toimenpiteet ja markkinoinnin tehokkaammin kuluttajaryhmille vastaamaan heidän tarpeitaan ja mieltymyksiään (tone-of-voice).

Asiakassegmentoinnin täydentäminen ja käyttöönotto sekä asiakaspolkujen kautta johtaminen tukevat HSL:n asiakaskeskeistä lähestymistapaa. Segmentointia käytetään strategisesti markkinoinnissa, liikennesuunnittelussa ja päätöksenteossa tarkkailemalla asiakkuuksien tilaa ja ostojen kehitystä. Kohderyhmien kasvutavoitteet saavutetaan seuraamalla säännöllisesti brändi- ja asiakaskokemusta sekä myynnin tilannetta.

Päivitetty asiakaskohderyhmäymmärrys yhdistetään HSL:n ostosegmentointiin, mikä parantaa kykyä tarkastella eri asiakasryhmien osuutta ja heidän palvelukäyttäytymistään. Tarkempi kohderyhmäymmärrys ja kehittyvä seurantatieto mahdollistavat suunnitelmallisen ja asiakaslähtöisen markkinoinnin ja myynnin tavoitteiden asettamisen.

On tärkeää tunnistaa asiakkaiden yksilölliset liikkumisprofiilit. Keräämme ja yhdistämme liikkumistiedot niiden antaneiden asiakkaiden henkilötietoihin ja tarjoamme heille uusia palveluita sekä parempaa asiakaskokemusta. Keskeisin asiakastietomme on reaaliaikainen liikkumistieto, joka mahdollistaa odotusten ja tarpeiden ennakkoinnin. Hyödynnämme tätä tietoa suunnitellessamme sopivampia palveluita. Aktivoimme asiakkaiden tunnistautumista ja sovelluksen käyttöä, jotta voimme palvella heitä paremmin.

Kasvun potentiaalia on myös muiden kestävien kulkutapojen muodostamassa kokonaisuudessa. Liityntämatkojen pyöräileminen parantaa runkoliikenteen saavutettavuutta, mutta lippulajitutkimuksen mukaan pyöräilyn osuus liityntämatkoista on suhteellisen matala muihin liikkumismuotoihin verrattuna. Tutkimusten mukaan pyöräpysäköinnin turvallisuuteen liittyvät huolet ovat keskeinen este pyöräilyn osuuden kasvulle. Tämän potentiaalin realisoimiseksi kehitämme seudullista kaupunkipyöräpalvelua sekä pyöräpysäköintitilojen tunnistautumisjärjestelmiä. Näiden toimenpiteiden avulla voimme parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa liityntämatkoilla kustannustehokkaasti.

4.2.2 Yritysmyyntiin kasvua segmentoinnin ja kohdentamisen avulla

Yrityслиiketoiminta on noin 15 % HSL:n kokonaismyynnistä, ja siinä on huomattavaa kasvupotentiaalia. Vain 25 % Helsingin seudun työnantajista tarjoaa työmatkaetua, ja suuri osa heistä tarjoaa edun vain osalle henkilöstöstä tai osan vuosilipun hinnasta. Tavoitteenamme on 50 % myynnin kasvu vuonna 2026 vuodesta 2025, mikä tarkoittaa 100 miljoonan euron myyntitavoitetta. Arvioimme, että tästä kasvusta uuden myynnin osuus on 30 %, eli noin 10 miljoonaa euroa. Kasvua haetaan erityisesti työsuhte-etumyyntiin kumppaneiden avulla ja omaan yritysportaaliimme.

Rakennamme kestävästä kasvusta asiakasymmärryksen ja datan pohjalta. B2B-asiakkaat (business to business, eli yritysasiakkaat) odottavat strategista kumppanuutta, arvoa tuottavaa yhteistyötä ja syvempää ymmärrystä heidän tarpeistaan. Asiakkuuden hallinta, hoivaaminen ja johtaminen ovat keskiössä. Tämä vaatii oman datan keräämistä, kohderyhmän syvällistä tuntemusta ja myynnin sekä markkinoinnin strategista yhteistyötä.

Kaupallisen tiimin on tärkeä ymmärtää asiakkaan matkaa ja tapoja ostaa ollakseen relevantti kaikissa käänteissä. Tiivis yhteistyö henkilöstöetukumppaniverkoston kanssa tarjoaa asiakkaalle enemmän mahdollisuuksia, säästää asiakashankinnan ja -palvelun kustannuksia, sekä parantaa asiakaskokemusta. Panostukset digitaalisiin kyvykkyyksiin vaikuttavat tulevaisuuden myynnin menestykseen. Teknologia auttaa

tehostamaan myynnin ajankäyttöä, lyhentää myyntisyklejä ja parantaa vaikutusmahdollisuuksia ostopolun eri vaiheessa. Tekoälyn yleistyminen vaikuttaa mm. asiakkaiden hakukäyttäytymisen muutokseen, jolloin luottamuksen ja brändin merkitys korostuu entisestään.

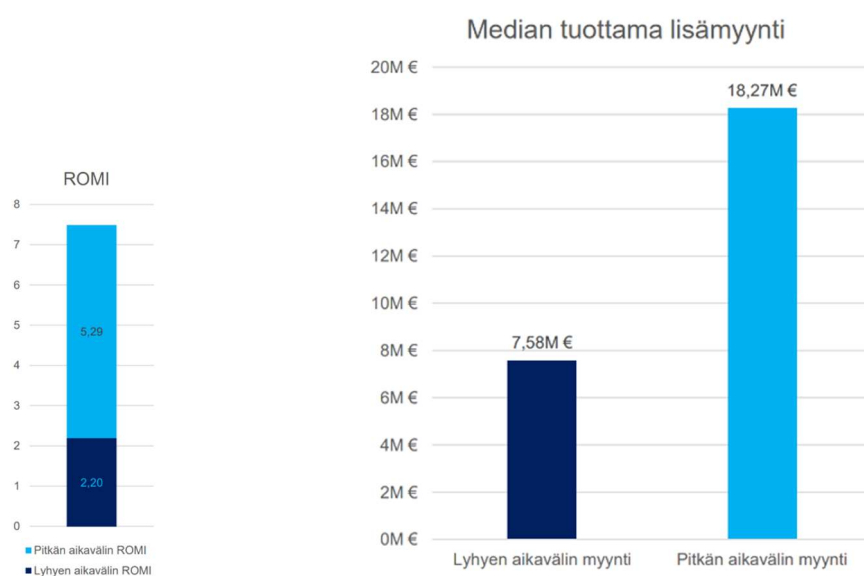
Tulevaisuudessa yrityspäätäjien ostoprosessi tulee olemaan enemmän markkinointiin perustuva. Pienempien yritysasiakkaiden myynti siirretään itsepalvelukanaviin myyntikustannusten hallitsemiseksi. Suurasiakkuudet tullaan hoitamaan henkilökohtaisen myyntityön keinoin sekä omien että kumppaneiden toimesta. Markkinoinnin ja myynnin tiivistä yhteistyötä vaaditaan ostoprosessin eri vaiheissa, jotta asiakkaita voidaan palvella mahdollisimman tehokkaasti monikanavaisesti.

4.2.3 Optimoimme markkinoinnin sijoitetun pääoman tuoton

ROMI (Return of Marketing Investment) mallinnus mittaa markkinointitoimenpiteiden vaikutuksia lipunmyyntiin. HSL käyttää tätä analyysiä ymmärtääkseen, miten markkinointikampanjat vaikuttavat lyhyen aikavälin lipputuloihin (1vk-1kk). Myynti- ja markkinointidata vuosilta 2023–2024 muodosti mallin, joka tunnisti tehokkaimmat toimet ja mediakanavat. Toukokuun 2025 tulokset osoittavat, että yksi euro investoituna markkinointiin tuottaa lyhyellä aikavälillä keskimäärin 2,2 euroa lisämyyntiä, vertailu esimerkiksi FMCG-ala, jossa tuottoluku on noin 1,3 euroa. Mediainvestoinnit ovat tuottaneet lyhyellä aikavälillä yhteensä 7,58 miljoonaa euroa lisämyyntiä, lisäksi pitkän aikavälin lisämyynti (aikaväli 4kk-1vuosi) oli 18,3M€. Yhteenlaskettu markkinointi-investoinnin ROMI on 7,5. (kuva 1).

Mallinnuksessa ei havaittu todisteita mediaan tehdyistä yli-investoinneista. Digitalliset mediat vaikuttavat tehokkaimmin lyhyen aikavälin lipputulomyyntiin. Mallinnus ei huomionnut uusien asiakkaiden lipputuloja nykyisiin asiakkaisiin verrattuna eikä median vaikutusta ostosegmentteihin. HSL hyödyntää näitä tuloksia tulevilla mediainvestointiallokaatioissa.

Kuva 4: Median tuottama ROMI ja lisämyynti

4.2.4 Etsimme kumppanuuksia kaupallisten tahojen kanssa

HSL:n yritysmyynti tekee yhteistyötä kaupallisten tahojen kanssa seuraavin periaattein:

- Edistämme työmatkaedun ja työnantajapalveluiden myyntiä ja markkinointia.
- Teemme lippukauppaa tapahtumien yhteydessä, jolloin kumppani tarjoaa joukkoliikennelipun ostomahdollisuuden tai sisällyttää sen palveluun. HSL voi myös markkinoida tapahtumaa omissa kanavissaan.
- Kumppani ostaa HSL:lta QR- tai koodilippuja ja sisällyttää ne omaan palveluunsa.
- Kumppani käyttää HSL-Open rajapintaa ja tarjoaa HSL:n matkaliput omassa sovelluksessaan.
- Kumppani tarjoaa HSL:n asiakkaille personoituja etuja ja maksaa tästä markkinoinnista HSL:lle digitaalisissa ympäristöissä.

HSL kehittää asiakkaille sujuvampia matkaketjuja yhdistämällä eri liikkumismuotoja. Yhteistyö laajenee useiden toimijoiden kanssa, ja uusia palveluja lisätään HSL:ään digitaalisiin palveluihin. Kumppaneita ovat mm. kaukoliikenne, liityntäpysäköinti, taksipalvelut, sähköpotkulaudat, mikromobilitteetti kuten kaupunkipyörät sekä vesiliikenne sekä monet matkailu- ja majoittumispalvelut. Sähköpotkulautayhtiöt voidaan esimerkiksi integroida HSL:n palveluihin uuden lainsäädännön myötä. Tavoitteena turvallinen, säädelty ja käyttäjäystävällinen kokemus, joka tukee kuntien kestävästä liikkumisesta. Taksipalvelut täydentävät julkista liikennettä erityisesti rajallisissa liikkumistilanteissa.

Työnantajapalvelut

Työnantajapalveluiden osalta HSL:n yritysmyynti on tehnyt markkinakartoitusta, jonka perusteella työmatkaedulla on edelleen paljon kasvumahdollisuuksia markkinoilla. Koska myyntiorganisaation laajentamisessa on rajoitteita, kumppanuudet esimerkiksi henkilöstöetuja tarjoavien yritysten tai henkilöstöhallinnon päättäjien kanssa voivat tukea yritysmyynnin kasvutavoitteita HSL:n ydinliiketoiminnassa. Yritysmyynti etsii aktiivisesti näitä kumppanuuksia.

Lippujen tukkukauppa tapahtumissa

Lippujen tukkukauppa tapahtumissa on vakiintunut tulokselliseksi osaksi HSL:n yritysmyyntiä. Tapahtumayhteistyössä yhdistyy useita HSL:n tavoitteita ja toimintoja: yritysmyynti hankkii lipputuloja suurina määrinä, tapahtuman liikkuminen toteutetaan resurssitehokkaasti, ja monet sellaiset henkilöt, jotka eivät tavallisesti käytä joukkoliikennettä, saavat käyttökokemuksia (esimerkiksi autoilijat). Lisäksi HSL pystyy hyödyntämään omia viestintäkanaviaan sekä kaupallisesti että asiakasviestinnällisesti. Yritysmyynti etsii aktiivisesti näitä kumppanuuksia ja kehittää palveluita yhteistyössä teknologian kanssa.

Liikkuminen osana palvelua (Mobility as a Feature)

Liikkuminen osana palvelua (Mobility as a Feature) tarkoittaa lipunmyyntiä kumppaneille, joiden asiakkaat tarvitsevat joukkoliikennettä. Jos kumppani sisällyttää joukkoliikennelipun palveluihinsa, se parantaa asiakaskokemusta, vähentää CO₂-päästöjä, säästää pysäköintitilaa ja luo kilpailuetua. Näitä käyttötapauksia on esimerkiksi matkailussa ja kokouspalveluissa. Kätevä lippujen jakeluteknologia vaatii kehitystä, jolloin loppukäyttäjältä ei vaadita HSL-sovelluksen käyttöä, esimerkiksi QR-koodiliput, vastaa kysyntään. Lähitulevaisuudessa personoitu palveluiden viestintä HSL:n digikanavissa hyödyntää asiakasdataa, tuoden markkinoinnin lisätuloja ja edistäen resurssiviisasta liikkumista. HSL kerää aktiivisesti käyttötapauksia ja kehittää palvelua teknologisesti.

HSL Open (Mobility as a Service)

Myös HSL Open (Mobility as a Service) sisältää potentiaalia. HSL:n yritysmyynti pyrkii kartoittamaan kumppaneita, joilla on oma sovellus ja joiden asiakkailta on tarve liikkumiseen. Tällä tavoin voidaan kat-
taa kustannuksia, jotka liittyvät tämän lakisääteisen palvelun ylläpitämiseen. Matkaketjujen integrointiin
ei nykyisin kohdistu yhtä suurta kysyntää kuin palvelun alkuaikoina. Kasvumahdollisuuksia löytyy esimer-
kiksi pysäköintitoimijoilta, joilla on oma sovellus. Parantamalla liityntäpysäköinnin asiakaskokemusta,
voitaisiin houkutella käyttäjiä pysäköintilaitoksille ja niiden yhteydessä oleville yrityksille. Liityntä-
pysäköinnin kehittäminen edellyttää monitoimijaista keskustelua, jossa HSL:n rooli on edistää ratkaisuja,
jotka ovat taloudellisesti kannattavia kaikille osapuolille. Liityntäpysäköinnin kasvu lisäisi luonnollisesti
lipunmyyntiä ja vähentäisi autolla ajettuja kilometrejä. Kauppakeskukset, joilla on oma sovellus, voisivat
myös hyödyntää HSL Open-rajapintaa kehittämällä lisäpalveluita, kuten turvallisia pyöräparkkeja, joista
asiakas voisi jatkaa matkaa joukkoliikenteellä. HSL:n yritysmyynti tarjoaa HSL Open-rajapintaa potentiaa-
lisille kumppaneille, kuten pysäköintipalvelujen tarjoajille, ja tekee yhteistyötä talon sisällä liityntä-
pysäköinnin asiakaskokemuksen kehittämiseksi.

Markkinointipalvelut kaupallisille kumppaneille

HSL voi tarjota myös markkinointipalveluita kaupallisille kumppaneille. HSL:n asiakastiedon ja asiakas-
ymmärryksen kehittyminen sekä uusien markkinointitekniologioiden käyttöönotto mahdollistavat perso-
noitujen viestien esittämisen HSL:n asiakkaille esimerkiksi sovelluksessa ja hsl.fi-sivustolla. Näillä toi-
menpiteillä voidaan edistää kumppanuuksien rakentamista, lisätä yhteistyön muotoja ja parantaa HSL:n
neuvotteluasemaa kaupallisten kumppaneiden kanssa.

4.2.5 Kiritämme kasvua digitaalisten palvelujen kehitystoimilla

HSL:n digipalveluiden (sovellus ja verkkosivusto) visiossa vuodelle 2030 asiakas kokee, että:

- HSL:n digitaaliset palvelut helpottavat joukkoliikenteen kokeilua ja käyttöä sekä tarjoavat selkeää tietoa joukkoliikenteellä matkustamiseen.
- HSL tarjoaa personoitua palvelua, jotta käyttäjät voivat asioida digitaalisesti heille sopivalla ta-
valla ja saada tukea matkan suunnitteluun ja matkustamiseen.
- HSL:n saumattomat digipalvelut edistävät vastuullisuutta ja ylläpitävät aktiivista dialogia.
- Palvelujen käytön ja jakamisen myötä käyttäjä saa enemmän arvoa.

Johdamme digitaalisten palveluiden kokonaisuutta asiakaslähtöisesti, keskittyen kasvuun ja asiakaspi-
toon. Tavoitteenamme on, että suurin osa asiakkaidemme käyttää digitaalisia kanavia. Pyrimme digitali-
soimaan asiointia ja parantamaan itsepalvelua sekä kannustamaan tunnistautumista. Tämä mahdollis-
taa asiakasdatan hyödyntämisen, jonka avulla voimme tuottaa parempia ja sopivampia palveluita ja asia-
kaskokemusta.

Digitaalisista palveluista HSL-sovellus on jo nyt merkittävässä asemassa asiakkaidemme matkustami-
sessa, sillä noin 70 % lipunmyynnistä tapahtuu sen kautta ja reittihakua käytetään kymmeniä miljoonia
kertoja kuukaudessa. Tulevaisuudessa tavoitteenamme on, että asiakkaat kokevat sovelluksen tärkeänä
matkakumppanina, joka tarjoaa henkilökohtaisia ja ennakoivia palveluja. Sovelluksen tuottama arvo ylit-
tää asiakkaiden odotukset, sitouttaa heidät palvelun käyttöön ja kannustaa heitä toimimaan suositteli-
joina.

Henkilökohtaisen ja personoidun asiointikokemuksen luominen vaatii, että tunnemme asiakkaan tarpeet, tottumukset ja mieltymykset. Sovellus on keskeisessä roolissa näiden tietojen keräämisessä, ja palauttamalla tiedot läpinäkyvästi voimme tarjota asiakkaille lisäarvoa. Yksinkertaisesti voidaan todeta, että mitä enemmän palvelua käytetään ja itsestään jaetaan tietoja, sitä enemmän arvoa asiakas saa kokemuksestaan.

Sovelluksella on merkittävä rooli digitalisoituneessa yhteiskunnassa, jossa asiointi tapahtuu omia laitteita käyttäen. BYOD-näkökulma (bring your own device) korostuu kanavastrategiassa, ja digipalveluiden kehittämisessä pyrimme ylittämään asiakkaiden odotukset joukkoliikenteessä. Vuonna 2023 älypuhelimia oli käytössä 90 %:lla suomalaisista (16-89-vuotiaat). HSL-sovellus tekee joukkoliikenteen käytöstä sujuvaa ja houkuttelevaa. Kohderyhminä ovat aktiiviset, säännölliset ja satunnaiset joukkoliikkuajat. Sovellusta käyttävät digikykykkäät ja digivalikoivat palveluiden käyttäjät.

Tavoitteenamme on, että sivusto houkuttelee HSL:n palveluiden pariin. Sivuston tulee inspiroida joukkoliikenteen käyttöön ja tunnistaa kävijän tarpeet tarjoten parhaat matkustuskeinot. Se ohjaa sopivan palvelun pariin kartoittamalla käyttäjän tilanteen. HSL.fi-verkkosivusto palvelee erityisesti uusia asiakkaita, passiivisia ja satunnaisia joukkoliikkuja sekä heitä, jotka tarvitsevat tukea digitaidoissa tai saavutettavuudessa.

4.2.6 Kehitämme hinnoittelua ja lipputuotteita

HSL siirtää vaiheittain myyntikanavat uuteen tilipohjaiseen lipunmyynnin taustajärjestelmään. Tämän palvelukonseptin tavoitteena on tarjota asiakkaalle yhtenäinen ja selkeä asiointikokemus sekä parantaa digitaalista itseasiointia. Näin pystymme HSL:nä vastaamaan täsmällisemmin asiakkaidemme tarpeisiin ja tarjoamaan sujuvamman asiointi- ja ostokokemuksen. Yhteisen taustajärjestelmän avulla lipputuotteiden uudistaminen asiakastarpeiden perusteella on aiempaa joustavampaa. Ensivaiheessa erityisesti matkakorttiasiakkaille voidaan tarjota merkittäviä parannuksia digitaalisessa itseasioinnissa sekä kerätä parempaa asiakastietoa, mikä mahdollistaa entistä paremman asiakaskokemuksen tuottamisen jatkossa. Muutoksen aikana kerätty asiakastieto auttaa meitä kehittämään joukkoliikenteen palveluja edelleen. HSL-sovellus toimii muutoksen aikana ja sen jälkeenkin asiakkaan tärkeimpänä matkakumppanina yhdistäen kaikki tarvittavat palvelut yhteen sovellukseen. Tämä mahdollistaa täysin digitaalisen asioinnin ja kerätyn asiakastiedon avulla voimme tuottaa asiakkaalle entistä enemmän lisäarvoa tulevaisuudessa.

Lipputuotteita kehitetään asiakasymmärryksen perusteella ja kokeilujen avulla riittävän ymmärryksen keräämiseksi ja liiketoiminnallisten vaikutusten arvioimiseksi. Nykyisiä tuotteita parannetaan ja uusia luodaan vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Tavoitteena on tuottaa taloudellisesti kannattavia lipputuotteita ja yksinkertaistaa hinnoittelumalleja. Hinnoittelua kokeillaan pienimuotoisesti ennen muutoksia, jotta vaikutuksia voidaan arvioida tarkasti. Yhteinen tahtotila seudulla on välttämätön hinnoittelun kehittämiseksi.

Kasvat infrakustannukset aiheuttavat merkittäviä hinnankorotuksia TTS-kaudella 2026–2028. Vuoteen 2029 mennessä lipputulojen tulisi kasvaa noin 117M€ (+32 %) vuoden 2024 tasosta, jotta vastataan infrakustannuksiin ja 55 prosentin seudulliseen subventiotavoitteeseen. Joukkoliikenteen kulkutapaosuuteen

vaikuttavat matka-aika ja vaiva, joita työmaat TTS-kauden aikana heikentävät. Merkittävien työmaiden aiheuttamat kustannukset ja lipputulomenetykset ovat huomattavia, erityisesti vuodesta 2027 johtuvan junatien katkon vuoksi (-6-15 M€). Suurin epävarmuus liittyy joukkoliikenteen matkustuksen palautumiseen työmaiden jälkeen, joka voi pitkittää vaikutukset muihin kulkumuotoihin siirtymisen myötä.

Hinnoittelumalli sekä uusien ja olemassa olevien lipputuotteiden kehittäminen ja yksinkertaistaminen sekä matkustajamäärien realistiset tavoitteet ovat tärkeitä tavoitteita. Asiakaskokemuksen tason säilyttäminen ja kasvua haastavat ulkoa tulevat häiriöt sekä työmaat, jotka vaikuttavat syntyneeseen asiakaskokemukseen.

4.2.7 Vähennämme liputtomuutta

Liputta matkustamisen ehkäiseminen on keino lisätä maksaneisuutta ja turvata HSL:n lipputuloja. Tätä teemaa käsitellään tarkemmin osana vastuullisuutta (kappaleessa 7.2).

4.2.8 Nousu- ja lipputulotavoitteet 2026–2028

HSL:n liikenteessä tehtiin vuonna 2024 yhteensä 361 miljoonaa nousua. Tuoreimman ennusteen mukaan vuoden 2025 määrän arvioidaan olevan 380 miljoonaa nousua. Seuraavien vuosien nousujen arvioidaan olevan 390 miljoonaa (2026), 394 miljoonaa (2027) ja 400 miljoonaa (2028) nousua vuodessa. Vuoden 2027 nousijamäärää alentaa erityisesti vuodelle ennakoitua merkittävät työmaiden vaikutukset.

Vuoden 2024 lipputulo oli noin 372 miljoonaa euroa, ja vuodelle 2025 ennustetaan lipputuloiksi noin 390 miljoonaa euroa Q1:n perusteella. Merkittävien infrakustannusten vuoksi lipputuloja on kuitenkin kyettävä kasvattamaan merkittävästi TTS-kaudella, mikäli muita rahoitusratkaisuja ei löydetä. Lipun hintojen korotukset ovat tarpeen vuosittain, ellei vaihtoehtoisia rahoitusmenetelmiä löydy.

Seudullisen 55 % tason mukaiset TTS-kauden lipputulojen vuositavoitteet ovat:

- 2026: 419,7 miljoonaa euroa
- 2027: 435,9 miljoonan euroa, ennakoitua työmaat saattavat laskea ennustetta
- 2028: 465,7 miljoonaa euroa
- 2029: 499,3 miljoonaa euroa

4.3 Tuottavuus

4.3.1 Tuottavuustavoitteet TTS-kaudelle 2026–2028

Omistajaohjaus on asettanut HSL:lle seuraavat tuottavuustavoitteet vuodelle 2026:

1. Kustannukset / matkustajakilometri, tavoitetasot 2026: enintään 0,38 €/km (infrakustannusten kanssa) ja enintään 0,29 €/km (ilman infrakustannuksia)
2. Kustannukset / nousu, tavoitetasot 2026: enintään 2,46 €/nousu (infrakustannusten kanssa) ja enintään 1,85 €/nousu (ilman infrakustannuksia)

3. HSL:n muut kuin operointi- ja infrakustannukset, tavoitetaso 2026: enintään 11,2 % kaikista kustannuksista
4. Linjakohtaisen käyttöasteen kautta kannattavuuslaskennan kehittäminen ja käyttöönotto vuonna 2026

Jäsenkuntien vuotuisen subventio-osuuden tavoitetaso on tulevan strategiakauden eli vuoden 2029 loppuun mennessä enintään 55 % seudullisista kokonaiskustannuksista ja kuntayhtymän strategia laaditaan tämän mukaisesti. HSL ei rakenna erillistä tuottavuusohjelmaa, vaan tuottavuutta parantavat toimenpiteet sisältyvät toiminnan ja talouden suunnitteluun.

Keskeinen tapa parantaa tuottavuutta on tehostaa liikennetuotantoa. HSL voi saavuttaa tämän tiiviimmällä yhteistyöllä liikennöitsijöiden kanssa, tunnistamalla heikkoja sopimusehtoja ja -tulkintoja sekä tekemällä sopimuksista joustavampia. Näin voimme lisätä kustannustehokkuutta ilman palvelun heikentämistä.

Linja-autoliikenteen sähköistyminen on tuonut merkittäviä kustannussäästöjä ja laskenut dieselajoneuvoilla liikennöityjen kohteiden kustannuksia noin 10 % vaikuttamatta palvelutasoon. Tämä on hillinnyt operointikustannusten nousua Ukrainan sodan aiheuttaman inflaation vuoksi. Vuodesta 2026 alkaen kilpailutuksissa tulee olemaan sopimuskohteita, joissa on merkittävä osuus sähköisiä käyttövoimia. Päätyivistä sopimuksista vapautuu käytettyjä päästöttömiä sähkölinja-autoja. Kustannustehokkuuden parantamiseksi on tarkasteltava liikenteen kilpailutusten vaatimuksia, jotta vapautuvaa sähkökalustoa voidaan hyödyntää laajemmin samalla kaluston laatu ja asiakaskokemusta ylläpitäen.

TTS-kaudella 2026–2028 eri työmaat vaikuttavat joukkoliikennepalveluihin. Seudulle rakennetaan uutta ja korjataan laajasti vanhaa infraa. Rakennustöiden seurauksena matka-ajat pidentyvät ja asiakaskokemus heikkenee, kun esimerkiksi raideliikennettä korvataan bussiliikenteellä. Vuonna 2027 työmaiden vaikutukset tuovat merkittävän kustannuslisäyksen, kun korvaavan liikenteen järjestäminen nostaa operointikustannuksia. Samanaikaisesti matka-ajat pitenevät ja tarjottavan liikenteen laatutaso heikkenee. Näillä on merkittäviä vaikutuksia lipputuloihin.

Joukkoliikenne paranee merkittävästi, kun Kruunuvuorenrannan (Kruunusillat) ja Espoon kaupunkiradan raideliikenne valmistuu. Bussiliikenteessä parannukset ovat hyvin pieniä lisäyksiä kasvavilla alueilla kysyntään nähden. Merkittäviä uusia lisäyksiä ei ole suunnitteilla. Linjaston kehitystoimia pyritään tekemään kustannustehokkaasti nykyisiä tarjontaa uudelleen kohdentamalla. Matkustajalaskentalaitteiden kattavuus paranee lähivuosina, mikä mahdollistaa tehokkaat tarjontamuutokset kysynnän mukaan.

4.3.2 Parannamme kokonaistuottavuutta

Tuottavuuden parantaminen tarkoittaa omiin kustannuksiimme vaikuttamista, missä keinovalikoima on laaja. Organisaation talouden ja talousohjauksen kehittäminen sekä käyttömenojen hallinta ovat keskeisiä painopisteitä. Vuonna 2025 koko henkilöstölle, mukaan lukien esihenkilöt, järjestetään kattava talousosaamisen koulutusohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa henkilöstön ymmärrystä taloudesta ja sen vaikutuksista toimintaan. Lisäksi henkilöstölle tarjotaan säännöllisesti hankintaosaamisen koulutusta, jotta hankintaprosessit olisivat entistä tehokkaampia ja taloudellisempia.

Johtamista ja toimintamalleja kehitetään aktiivisesti, ja organisaatiossa on otettu käyttöön uusi johtamistapa. Esihenkilöiden osaamista on tuettu puolen vuoden mittaisella valmennuksella, joka keskittyy HSL:n johtamistapaan. Valmennuksessa on painotettu erityisesti tavoitekeskeistä suoritusten johtamista, korjaavan palautteen antamista, alisuoriutumisen käsittelyä sekä muutoksen, motivaation ja tunteiden johtamista.

Suorituksen johtamisen tueksi on otettu käyttöön uudistettu tavoite- ja kehityskeskusteluprosessi, johon sisältyvät myös kuukausittaiset seurantakeskustelut. Talouden suunnittelu on integroitu osaksi kuukausittaista johtamista ja seurantaa: yksiköissä tarkastellaan ja ennakoidaan kustannuksia esihenkilöiden johdolla kuukausittain. Samalla yksiköt kehittävät omia KPI-mittareitaan (Key Performance Indicators) ja niiden seurantaa.

Henkilöstön tehokkaampi allokointi eri toimintojen alle ja oikean osaamisen hyödyntäminen ovat keskeisiä kehityskohteita. Yhteissuunnittelua on lisätty erityisesti OKR-tavoitteiden (Objectives and Key Results), kehittämisen ja ydintekemisen suunnittelussa. Työkuormasuunnittelu on otettu käyttöön, jotta kehittämiseen ja ydintekemiseen tarvittavat henkilöresurssit ja osaaminen voidaan suunnitella, ennakoida ja priorisoida tehokkaasti.

Tiedolla johtamisen tueksi esihenkilöiden ja henkilöstön datalukutaidon taitotasot määritellään rooleittain, ja näiden perusteella toteutetaan koulutusohjelma datalukutaidon parantamiseksi. Lisäksi uuden taloussuunnittelujärjestelmän käyttökoulutus järjestetään esihenkilöille ja muille avainhenkilöille.

Kehittämistoimintaa fokusoidaan eniten arvoa tuottaviin teemakokonaisuuksiin, ja investointimenoja hallitaan tarkasti. Kokonaiskehittämiseksi asetetaan budjetti, tavoitteet ja arviointikriteerit, joiden avulla valitaan parhaat kehitystyöt toteutukseen. Kehitystöiden vaikutuksia tavoitteisiin, talouteen ja yhteiskuntaan ennustetaan ja arvioidaan, ja kehittämisen kokonaisvaikutusta seurataan ja ohjataan säännöllisesti johdon toimesta. Lisäksi HSL:ssä on vahvistettu ymmärrystä siitä, mitkä toiminnot kannattaa toteuttaa itse ja mitkä hankkia ulkopuolelta.

Operointikustannusten kasvun hillintä on jatkuva prosessi, jonka eteen on tehty jo paljon töitä. HSL suunnittelee liikenteen vähintään kahdesti vuodessa koko liikenteen kattavasti, ja aikataulusuunnittelussa pyritään kustannustehokkuuteen asiakasymmärrykseen perustuen. Linjastotarkasteluilla tehdään pieniä kehittämistoimenpiteitä. Lisäykset joukkoliikenteeseen toteutetaan palvelua kohdentamalla, ei resurssia lisäämällä. Tarjonta perustuu todennettuun kysyntään tai tunnistettuun potentiaaliin.

Bussiliikenteessä kilpailutetaan vuosittain 10–15 % liikenteestä. Viime vuosina uusien sopimusten kustannukset ovat laskeneet 5–15 % fossiilisten polttoaineiden korvaamisesta sähköllä. Kustannuslasku on kuitenkin jo lähes saavutettu, ja kiristynyt kilpailu on aiheuttanut epävakautta operaattoreille. Bussiliikenteen kustannustaso vakiintuu pian, ja operointikustannusten alentaminen vaatii uutta lähestymistapaa sopimusehtojen sisältöön.

Kuva 5: Tuottavuuskehitys (kokonaiskustannukset pl. infrakustannukset)

4.3.3 Tunnistamme riskit ja muokkaamme toimintamallejamme

Tunnistamme toimintamme haasteet ja riskit, ja mukautamme toimintaamme niiden mukaan. Riskienhallinnan tavoite on turvata organisaation toiminnan häiriötön jatkuvuus tunnistamalla, arvioimalla ja käsittelemällä riskejä. Onnistunut riskienhallinta varmistaa tuloksellisuuden, taloudellisuuden ja jatkuvuuden.

HSL:n riskienhallinta noudattaa määriteltäviä periaatteita ja käytäntöjä, mikä varmistaa prosessin asianmukaisen toteutuksen kaikissa organisaation toiminnoissa. Dokumentoitu ja vaatimusten mukainen riskienhallintaprosessi mahdollistaa HSL:n kehittymisen, varautumisen sekä hallitun riskinoton ja oikeanlaisen kulttuurin luomisen. HSL:n hallitus ja johto ovat sopineet budjetin laadinnan ja riskien hallintakeinojen periaatteet.

Infrakorvausten kasvaminen lisää HSL:n taloudellista riskiä, joten HSL:n on yhdessä jäsenkuntien kanssa pohdittava, miten kestävä rahoituspohja varmistetaan tulevaisuudessa. Tällä hetkellä taloudellista riskiä hallitaan kehittämällä tuottavuutta, leikkaamalla palvelua tai korottamalla lippujen hintoja, mutta nämä keinot eivät ole riittäviä HSL:n talouden tasapainon säilyttämiseksi infrakorvausten kasvaessa.

4.3.4 Tunnistamme kyvykkyydet, jotka synnyttävät tuottavuutta tulevaisuudessa

Liikenteen automatisoitumisen kehittyminen tuo uusia mahdollisuuksia kustannustehokkuuden ja tuottavuuden parantamiseen. Kehitys on kuitenkin epäsymmetristä niin maantieteellisesti kuin toimialoittain – kehitys on pisimmällä USA:ssa ja Kiinassa, minkä lisäksi henkilöautojen kokoluokassa pidemmällä kuin joukkoliikennevälineissä. Autonomiset kulkuneuvot ovat mahdollisuus myös täysin uudentyyppisille palveluille ja innovaatioille. Tarkastelemme liikenteen automaation mahdollisuuksia laatiessamme kuntayhtymän strategiaa 2026-2029.

Agenttinen tekoäly ja muut kiivaasti kehittyvät teknologiat ovat HSL:llä seurannassa ja arvioimme toimintaamme automaatiopotentiaalin tunnistamiseksi. Automaation tuoma tuottavuuskehitys on merkittävimpiä sisäisen työmme tehostamisen mahdollistajia.

4.4 Vastuullisuus

4.4.1 HSL:n vastuullisuusohjelma

Nykyinen vastuullisuusohjelmamme koostuu kolmesta painopisteestä, joista jokainen edistää yhtä vastuullisuuden osa-aluetta: joukkoliikenne kuuluu kaikille (sosiaalinen vastuullisuus), kestävän liikkumisen ratkaisuja (taloudellinen vastuullisuus) ja kohti hiilineutraalia joukkoliikennettä (taloudellinen vastuullisuus). Lisäksi vastuullisuusohjelmamme perustana on kestävä talous ja ihmiset, jotka tekevät muutoksen. Vastuullisuusohjelma päivitetään yhdessä HSL:n strategian kanssa.

4.4.2 Ekologinen vastuullisuus

Tavoittelemme kestävien kulkumuotojen (joukkoliikenne, kävely, pyöräily) markkinaosuuden kasvattamista TTS-kaudella. Tavoittelemme joukkoliikenteelle vähintään 24 % kulkutapaosuutta ja kestäville kulkumodoille vähintään 65 % kulkutapaosuutta seudulla vuoden 2029 loppuun mennessä. Vuoden 2023 laajassa liikkumistutkimuksessa joukkoliikenteen kulkutapaosuus HSL-alueella oli 23 % ja kestävien kulkumuotojen osuus 64 %. Lisäksi tavoittelemme edelleen joukkoliikenteen Co2-päästöjen vähentämistä 90 % vuoden 2010 tasosta, ja uusi strateginen tavoite pohjautuu mahdollisesti puhtaalla energialla ajettujen linjakilometrien osuuteen.

Kestävää liikkumista on katsottava kokonaisuutena, jotta liikkumistarpeisiin voidaan vastata kattavasti ja toimenpiteet kohdistetaan oikein. Kestävät kulkumuodot tukevat toisiaan ja joukkoliikennettä käytetään paljon alueilla, joilla myös muiden kestävien kulkutapojen osuus on suuri. Myös kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuutta on katsottava kokonaisuutena, kun pelkkä joukkoliikenteen nousijamäärä kuvaa vain osaa tavoitteesta. Kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuutta on tavoitteena kasvattaa.

Kestävän liikenteen kulkutapaosuuden on oltava linjassa kaupunkien tavoitteiden kanssa. Alueen kuntien pyöräilyn edistämishjelmissä ja hiilineutraaliustavoitteissa pyöräilylle on asetettu selkeät kasvutavoitteet, jotka heijastuvat myös HSL:n kulkutapaosuuden tavoitteisiin. Nykyisellään pyöräilyn kulkutapaosuus on liityntämatkoilla alempi kuin muussa liikenteessä, vaikka tutkimusten mukaan voitaisiin odottaa näiden olevan vastaavaa tasoa, joten tässä on potentiaalia kasvulle. Matkaketjun optimoiminen kestävien kulkumuotojen kokonaisuutena nostaisi myös joukkoliikenteen saavuttavuutta ja palvelutasoa. HSL:n 2021 teettämän selvityksen mukaan 5 % parannus kävelyn tai pyöräilyn palvelutasossa liityntämatkoilla kasvattaisi lipputuloja 8,5 miljoonaa euroa. Kestävän liikkumisen kulkutapaosuutta kuitenkin haastaa lähitulevaisuuden työmaat ja niistä aiheutuvat poikkeusjärjestelyt.

Seudullinen kaupunkipyöräpalvelu otetaan käyttöön huhtikuussa 2026. HSL vastaa palvelun viestinnästä ja markkinoinnista, sekä internetsivuista. Palvelun käyttöliittymä on lähtökohtaisesti toimittajan erillinen sovellus, josta tehdään HSL:n pyöräilyn ilmeeseen sopiva. Käyttöliittymän integroiminen HSL-sovellukseen on varattu sopimuksiin mahdollisuutena, mutta sen toteuttamisesta päätetään tarvittaessa erikseen myöhemmin. Seudullisen kaupunkipyöräpalvelun tavoitteena on toimia entistä paremmin osana joukkoliikennettä ja tarjota sujuva kestävä matkaketju yhä useampaan tarpeeseen.

Liityntäpysäköintiä kehitetään tukemaan sujuvia matkaketjuja ja houkuttelemaan lisää asiakkaita joukkoliikenteeseen. Polkupyörien liityntäpysäköinnin osalta kehitetään turvallisuutta, joka on tutkimuksissa noussut esiin merkittävämpänä parannuskohteena ja pyöräilyn lisääntymistä rajoittavana tekijänä. Turvallisuutta parannetaan toteuttamalla tunnistautumISRatkaisu, jolla pyöräpysäköintiloihin pääsy voidaan rajata vain tunnistautuneille asiakkaille. Autojen liityntäpysäköinnin osalta merkittävimpiä kehityskohteina on maksamisen sujuvoittaminen. HSL:n tavoitteena on päivittää Liityntäpysäköinnin toimenpideohjelma osana seudullista liikennejärjestelmätyötä. Päivitys vaatii perusteelliset selvitykset liityntäpysäköinnin vaikutuksista, hyödyistä ja kustannuksista, jotta HSL:n, omistajakuntien ja muiden sidosryhmien resursseja voidaan käyttää tehokkaasti tietoon perustuen.

Tänä vuonna toimintansa on käynnistänyt HSL-vetoinen asematoimijaverkosto. Sen tavoitteena on helpottaa monitoimijaympäristön haasteita, jotta asemat olisivat matkustajille miellyttäviä käyttää. Kuntien kanssa tehtävässä maankäytön suunnitteluyhteistyössä tuemme kuntia toteuttamaan heidän kestävän liikkumisen strategioitaan yhdessä heidän asiantuntijoidensa kanssa, jotta erityisesti terminaalit ja niiden ympäristöt olisivat toimivia, turvallisia, esteettömiä sekä joukkoliikenteelle että matkustajille.

Pyrimme parantamaan joukkoliikennekaluston ekologista kestävyyttä mahdollistamalla kalustolle mahdollisimman pitkän elinkaaren. Käytännössä tämä tapahtuu sopimusehtojen ikävaatimuksia keventämällä samalla kun tuomme sopimuksiin vahvempaa laatuohjausta, jotta toimella ei ole matkustajakokemukselle negatiivista vaikutusta. Tavoitteena on, että joukkoliikennekalustoa voidaan käyttää niin pitkään kuin se käyttötarkoitukseensa soveltuu eikä kalustoa pidä uusia HSL:n sopimusehtojen ikävaatimusten vuoksi. Tämä johtaa resurssitehokkuuteen ja elinkaaren aikaiseen pienempään negatiiviseen jalanjälkeen.

Sähköbussien suoritteet tulevat kasvamaan bussiliikenteen kilpailutuksien myötä. Vuoden 2025 lopulla bussiliikenteen ajosuoritteista ajetaan päästöttömästi lähes 46 % yli 600 sähköbussilla. Vuonna 2026 sähköbussien määrä nousee jo noin 730 bussiin, joilla ajetaan noin 58 % bussiliikenteen suoritteista. Vuoden 2027 lopussa sähköbusseja on jo lähes 900 kappaletta, joilla ajetaan yli 70 % bussiliikenteen suoritteista.

4.4.3 Taloudellinen vastuullisuus

Seudun houkuttelevuus verrattuna muihin metropolialueisiin, yritysten kilpailukyky ja osaavan työvoiman saatavuus ovat merkittäviä taloudellisia kysymyksiä. HSL tukee seudullisen tahtotilan muodostumista strategiaprosessissaan ja MAL-työssä.

Vuodesta 2026 pyrimme parantamaan entisestään seudullista yhteistyötä yhdyskuntarakenteen suunnittelussa. HSL pyrkii tarjoamaan vahvempaa kumppanuutta kaavoitukseen ja edistää datan jakamista, jotta yhdyskuntarakenteen hinta on saatavilla päätöksenteon tueksi. Liikenteen verotuksen ja rahoituksen kokonaisuudistus vaatii yhteistä vaikuttamistyötä.

Kustannustehokkuus kilpailutetuissa liikennöintisopimuksissa edellyttää sekä toimivaa liikenteenharjoittajien markkinaa että tarkoituksenmukaista sopimus- ja kilpailutusmallia, josta aiheutuvat kustannukset

ja riskit yrityksille ovat kohtuullisia ja perusteltuja. HSL käy jatkuvaa vuoropuhelua sekä raide- että bussiliikennöitsijöiden kanssa varmistaakseen taloudellisesti vastuulliset hankinnat pitkällä aikavälillä. Lähijunalienteessä HSL tekee yhteistyötä valtion viranomaisten ja kuntien kanssa seuraavan kilpailutuksen kustannustehokkaan sopimuskokonaisuuden valmistelussa. Tämän onnistumiseksi nykyisen VR-sopimuksen jatkuminen varmistettiin ainakin vuoteen 2031 saakka. Bussiliikenteessä sopimusmallin taloudellista vastuullisuutta ja ehtojen tarkoituksenmukaisuutta kehitetään yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa muun muassa mahdollisimman tarkasti kustannusvastaavan indeksiehdon käyttämiseksi.

Liputta matkustaminen on merkittävä haaste HSL:n taloudelle, koska se aiheuttaa merkittäviä lipputulojen menetyksiä. Kyse on monitahoisesta ilmiöstä eivätkä kaikki liputta matkustamisen taustalla vaikuttavat tekijät ole HSL:n vaikutuspiirissä. Pyrimme jatkossa saamaan asiakasymmärrystä ja tunnistamaan liputta matkustamisen syitä entistä paremmin. Liputta matkustaminen nähdään yhä vahvemmin HSL:n yhteisenä haasteena ja myös keinoja ongelman ratkaisemiseen pohditaan koko organisaation voimin. Myös seuraavalla TTS-kaudella tavoitellaan liputta matkustamisen osuuden selkeää vähenemistä.

Matkalippujen tarkastus on edelleen merkittävin yksittäinen keino ennaltaehkäistä liputta matkustamista. Kuluneen vuoden aikana HSL on lisännyt merkittävästi matkalippujen siviilitarkastuksia, joissa tarkastajat toimivat siviilivaatteissa. Tavoitteena on vähentää liputtomuutta ja saada todenmukaisempi kuva liputtomuustilanteesta. Siviilitarkastuksissa liputta matkustaminen on merkittävästi yleisempää kuin virkavaatteissa suoritetuissa tarkastuksissa. Siviilitarkastuksia tullaan jatkamaan myös vuonna 2026. Osaltaan tarkastustoiminnan uskottavuus perustuu riittävän suureen tarkastusten määrään. HSL-alue on laaja ja liikenteen ja matkustajien määrä lisääntyy jatkuvasti, joten on tärkeää huolehtia riittävästä tarkastajien määrän mitoituksesta.

Tarkastustyötä kehitetään jatkuvasti tukemaan HSL:n kokonaistuottavuuden paranemista. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. tarkastussuuntien tarkempaa suunnittelua lipputulovaikutusten optimoimiseksi. Matkalippujen tarkastus on kuormittavaa, fyysistä työtä. HSL työnantajana toimii vastuullisesti ja kehittää toimintaa ja työkaluja jatkuvasti tarkastajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Työturvallisuus on yhä merkittävämmässä roolissa ja sitä pyritään tukemaan muun muassa kehokameroiden käytöllä, jotka ennaltaehkäisevät konfliktitilanteita.

Liputta matkustamisen ehkäiseminen on tärkeää paitsi HSL:n talouden näkökulmasta, myös matkustajien tasa-arvoisuuden vuoksi. Matkalippujen tarkastamisella varmistetaan, että kaikki matkustajat osallistuvat julkisen liikenteen rahoitukseen. Asiakkaiden kokemus valvonnasta vahvistaa oikeudenmukaisuuden ja reiluuden tunnetta, mikä puolestaan vahvistaa asiakkaiden omaa lipunostohalukkuutta. HSL:n näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että asenneilmapiiiri lippujen ostamiseen pysyy myönteisenä eikä liputta matkustamista aleta nähdä moraalisesti hyväksyttävänä.

4.4.4 Sosiaalinen vastuullisuus

Kaikki kulkuvälineemme ovat esteettömiä. Esteettömyydestä vastaa talon sisällä esteettömyys- ja saavutettavuuskoordinaattori, ja esteettömyys- ja saavutettavuusosaamista parannetaan entisestään talon sisällä saavutettavuuskoulutuksilla, ulkoisesti sidosryhmätapaamisissa (mm. HSL:n ja VR:n esteettömän

matkustamisen yhteiskehitystyöryhmä). Sidosryhmien työtä hyödynnetään mm. uusien linjojen testauksessa (esim. Linja 13). Esteettömyys ja saavutettavuus pyritään aina takaamaan erityisesti poikkeustilanteissa, joita ovat muun muassa työmaat.

Pyrimme selvittämään joukkoliikenteen alueellista saavutettavuutta eri käyttäjäryhmille uuden sosiaalisen vastuun KPI (Key Performance Indicator) -mittarin avulla. Ideaalitilanteessa käytössämme olisi vuosittain päivittyvä paikkatietopohjainen aineisto, jossa käytetään Suomen ympäristökeskuksen, Digi- ja väestöviraston sekä Tilastokeskuksen aineistoihin pohjautuvaa YKR-karttajärjestelmää. Järjestelmän kautta HSL-alueesta on mahdollista suodattaa erilaisia lähtötietoja, kuten asuntokuntien käytettävissä olevia tuloja, liikenneverkon peittävyyttä, väestöryhmien kokoa ja väestön pääasiallista toimintaa. Paikkatieto-aineisto vaatii myös HSL:n puolesta analyttikkoa havainnoimaan siitä ilmeneviä keskeisiä trendejä. Mittarin kehitys on tällä hetkellä työstövaiheessa testiversion aikaansaamiseksi.

Tuemme turvallista matkustamista monin eri keinoin. Asiakkaiden näkökulmasta näitä ovat turvallisuuden tunnetta parantavat teot, kuten turvallisuuskyselyistä 2023 nousseet paremmat työkalut avun kutsumiseksi (mm. integrointi HSL-sovellukseen) sekä laitureilla ja junakaluston sisällä olevat turvalavomien puhelinnumerot.

Allejäännit kaupunkiraideliikenteessä ovat valitettavasti kasvussa. HSL:n tulee lausua ja ohjata työtä osana sosiaalista vastuullisuutta allejäätien ennaltaehkäisemiseksi, vaikka HSL ei pystykään vaikuttamaan yhteiskunnallisiin juurisyihin. Fyysisiin ennaltaehkäisykeinoihin kuuluvat muun muassa asemalaiturien viihtyvyys, valaistus ja muut fyysiset rakennekeinot sekä tekniset ratkaisut (esimerkiksi tekoälyyn pohjautuvat valvontajärjestelmät). Jälkimmäisestä löytyy toimivia tuloksia muista pohjoismaista.

Turvallisuuden näkökulmasta geopoliittinen tilanne vaatii vahvan valmiuden ja varautumisen rakentamista. HSL haluaa tehdä omistajakuntien ja viranomaisten kanssa varautumissuunnitelmaa ja varmistaa riittävät varaukset sen toimeenpanoon.

Tietoturva nousee myös keskeiseksi, kun pohdimme asiakkaiden henkilötietojen ja liikkumistietojen hyödyntämisessä laajemmin asiakkaiden hyväksi. Asiakasdatan hyödyntämisessä tähtäämme läpinäkyvyyteen.

Asiakastyytyväisyyden osalta ehdotuksemme on, että vuoden 2026 tavoitetaso on sama kuin vuoden 2024 toteuma: erinomainen NPS (asiakas) on vähintään 38, ASTY (asiakas) 84 % on tyytyväisiä, BEST (asukas) 82 % on tyytyväisiä joukkoliikenteeseen.

5 KÄYTTÖTALOUS- JA TULOSLASKELMAOSA

Taloussuunnitelma perustuu skenaarioon, jossa lipputulotavoite on 419,7 milj. euroa ja kuntasubventi-
ossa päästään keskimäärin 57,1 prosenttiin talousarviovuonna 2026. Alustava TTS-suunnitelma on laa-
dittu siten, että jäsenkuntien subventio on 55,3 prosentin keskimääräisellä tasolla TTS-kauden päätyttyä
vuonna 2028.

Erillisessä liitteessä on kuvattu kysyntäennusteet eri hinnankorotusvaihtoehdoille ja kuntaosuusskena-
rioille.

5.4 Talousarvion sitovuus

Talousarvioehdotuksessa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointi-
menoja ja sitovaksi tuloarvioksi laskutettavia kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa
noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

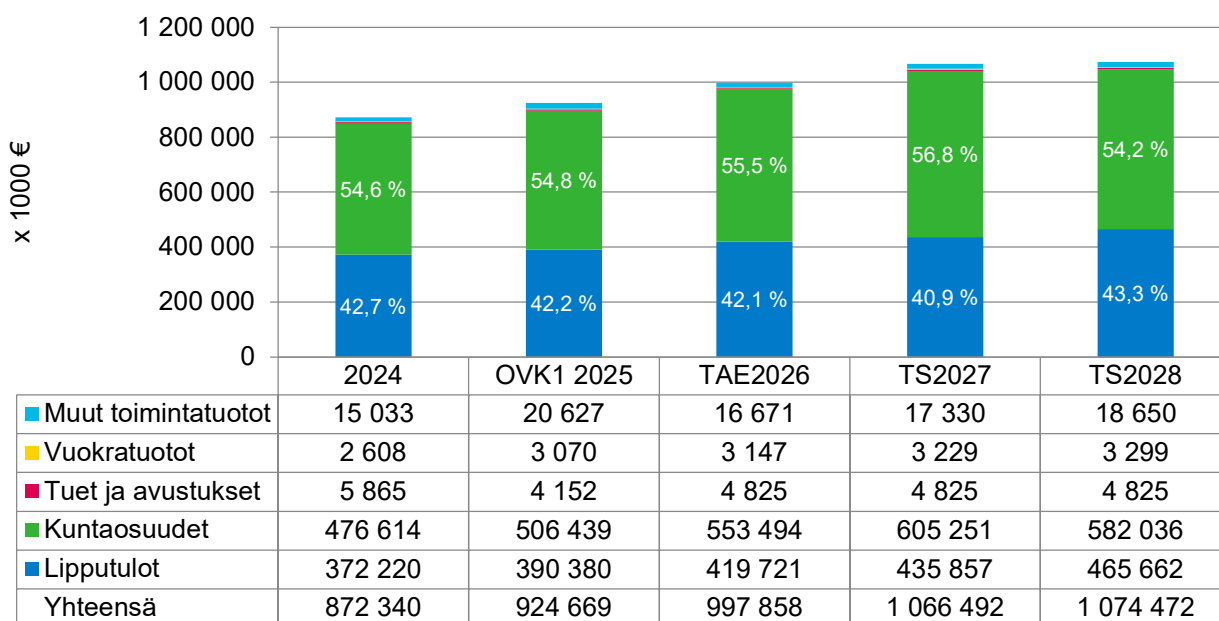
Taulukko 1. Alustavat sitovat erät 2026

	TA2025	OVK1 2025	TAE2026	ERO OVK1 2025 / TAE2026	
Toimintamenot	965 000 000 €	963 959 447 €	993 142 358 €	29 182 911	3,0 %
Investointimenot	27 000 000 €	27 000 000 €	25 400 000 €	-1 600 000	-5,9 %
Kuntaosuudet	506 439 000 €	506 439 000 €	553 494 000 €	47 055 000	9,3 %

5.5 Toimintatulot

Toimintatulot vuonna 2026 ovat yhteensä 997,9 milj. euroa. Kasvua vuoden 2025 ennusteeseen (OVK1)
verrattuna on 73,2 milj. euroa (7,9 %). Toimintatuloista vuonna 2026 42,1 % on lipputuloja ja 55,5 % kun-
taosuuksia. Toimintatulojen arvioidaan olevan 1066,5 milj. euroa vuonna 2027 ja 1074,5 milj. euroa
vuonna 2028.

Kuva 6: Toimintatulot 2024–2028

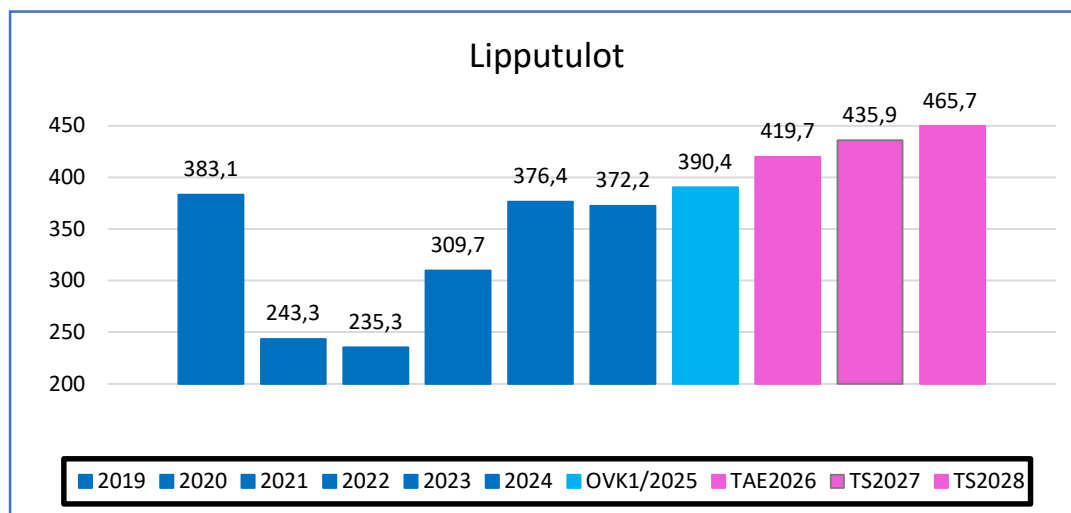
5.5.1 Lipputulot

Keskeisimpiä tavoitteitamme edelleen on saada kaikin keinoin nousijamäärät strategian edellyttämään kasvuvauhtiin. Toiminta- ja taloussuunnitelma **perustuu arvioon, jossa matkustajamäärät kasvavat 390,4 milj. nousuun vuonna 2026 taustalla oletus +6,4 % hinnan korotuksesta**. Ennustemme mukaan nousijamäärät kasvavat silloin 10,4 miljoonalla nousijalla vuoden 2025 ennusteesta (OVK1).

Kokonaisuudessaan vuodelle 2026 tavoitellaan lipputulota yhteensä 419,7 milj. euron edestä. Lipputulotavoite vuonna 2026 on 29,3 milj. euroa (7,5 %) kuluvan vuoden 2025 ennustetta (OVK1) suurempi. Vuonna 2027 lipputulot on arvioitu 435,9 milj. euron mukaisiksi ja vuonna 2028 465,7 milj. euron mukaan. Suhteessa vuoden 2025 ennusteeseen vuonna 2026 lisätuloja arvioidaan kertyvän hinnankorotuksen myötä yhteensä +15,5 milj. euroa ja TS-vuosina +16,2 ja +16,9 milj. euroa. Väestönkasvun ja matkustajamäärien muutoksesta oletetaan kerryttävän lisätuloja vuonna 2026 +9,7 milj. euroa ja TS-vuosina +8,6 milj. euroa ja +6,5 milj. euroa. Kehityksen taustalla on erityisesti kehäradan ja metrosillan ratakatkojen negatiiviset vaikutukset matkustamiseen ja sitä kautta lipputuloihin. Työmaiden, erityisesti ratakatkojen, vaikutuksen arvioidaan alentavan lipputulokertymää -4 M€ vuonna 2026 ja -15 M€ vuonna 2027. Yritysmyynnistä ja lähimaksusta arvioidaan kertyvän +6,4 M€ lisätulot jokaisena TTS-vuotena.

Toiminta- ja taloussuunnitelman mukaiset **lipputulot perustuvat oletukseen uudesta E-vyöhykkeestä**, mikä tarkoittaa uusia lipputulovyöhykkeitä CDE, BCDE ja ABCDE. Lisäksi vanha D-vyöhyke korvaantuu DE-vyöhykkeellä.

Kuva 7: Lipputulot 2019–2028

Lipputulot vyöhykkeittäin 2026

- AB vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 272,4 miljoonaa euroa. AB lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 64,9 %.
- ABC vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 69,4 miljoonaa euroa. ABC lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 16,6 %.
- ABCD vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 21,3 miljoonaa euroa. ABCD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 5,1 %.
- ABCDE vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 2,6 miljoonaa euroa. ABCD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 0,6 %.
- BC vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 40,3 miljoonaa euroa. BC lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 9,6 %.
- BCD vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 3,5 miljoonaa euroa. BCD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 0,8 %.
- BCDE vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 0,3 miljoonaa euroa. BCD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 0,1 %.
- CD vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 8,3 miljoonaa euroa. CD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 2,0 %.
- CDE vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 0,2 miljoonaa euroa. CD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on alle 0,04 %.
- DE vyöhykkeen lipputulosten arvioidaan olevan 1,1 miljoonaa euroa. D lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 0,3 %.

5.5.2 Kuntaosuudet 2026–2028

HSL:n strategiakauden tavoitteena on saavuttaa 55 % seudullinen subventiotavoite vuoden 2029 loppuun mennessä. **Tähän pääseminen edellyttää kuitenkin leikkauksia palvelutasoon sekä huomattavia hinnankorotuksia lippujen hintoihin kaikkina TTS-vuosina. Alustava TTS-suunnitelma on laadittu siten, että subventio on alle 55,3 prosentin keskimääräisellä tasolla TTS-kauden päättyttyä vuonna 2028.**

Keskipitkän aikavälin tarkastelu (kappale 7) osoittaa, että kustannusten kasvu ei ole helpottamassa. Nykyisestä infrakorvausmallista aiheutuu merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin ja kuntaosuuksiin. Alustavan TTS2026-2028 kuntaosuuksilaskelmat on laadittu oletuksella uudesta E-vyöhykkeestä. Muilta osin kuntaosuuksilaskelman perusoletus on nykymallin mukainen.

Talousarvioennusteen mukaan kunnilta laskutettavat kuntaosuudet ovat vuonna 2026 yhteensä 553,5 milj. euroa. Kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 57,1 % kuntaosuuksiin kohdistetuista talousarviovuoden 2026 kustannuksista. Toimintasuunnitelmavuosien subventioasteet asettuvat 57,9 % (TS-2027) ja 55,3 % (TS-2028).

Taulukko 2. Kuntaosuudet ennen edellisten vuosien ali- ja ylijäämää kunnittain 2019 - 2028

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K: nummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2019	195,5	93,2	0,8	49,0	2,6	6,2	3,0	2,3	0,3	352,9
2020	227,2	111,8	1,4	58,7	4	6,9	3	3	0,5	416,4
2021	214,7	97,5	1,1	54,1	1,3	3,8	2,8	2,5	0,4	378,1
2022	119,8	99,9	1,2	50,9	2,4	5,5	2,7	3,2	0,2	365,7
2023	215,1	148,0	1,9	52,1	2,8	8,2	3,4	4,0	0,8	436,3
2024	258,5	160,7	1,9	66,2	3,9	8,2	3,8	4,4	1,5	509,0
2025 TA	288,3	167,6	2,5	63,8	3,7	8,9	3,5	4,6	1,9	544,8
2025 Ennuste	300,1	169,6	2,4	68,3	4,4	8,1	3,7	4,2	1,8	562,5
2026 TAE	310,2	163,1	2,2	69,8	2,8	8,0	3,6	3,8	1,5	564,9
2027 TS	342,2	171,3	2,4	69,2	3,0	8,3	3,8	3,8	1,6	605,5
2028 TS	320,1	172,7	2,4	67,4	2,8	7,7	3,9	3,8	1,5	582,3

Talousarvioennusteen 2026 kuntaosuudet ilman infrakustannuksia olisivat 315,9 milj. euroa, jolloin subventioaste olisi keskimäärin 42,7 %.

Taulukko 3. Kuntaosuudet ennen ed. vuosien ali- ja ylijäämää TAE2026 (TTS2026-2028) ilman infrakustannuksia

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K: nummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2026 TAE	180,2	67,6	1,6	51,8	1,5	5,5	3,2	3,2	1,3	315,9
Subventio -%	42,7 %	44,5 %	45,6 %	43,7 %	12,4 %	37,1 %	49,5 %	35,9 %	65,0 %	42,7 %

Kertyneiden ylijäämien käyttö

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 on laadittu siten, että jäsenkuntien kannanotot ylijäämien käytöstä on huomioitu ja ennusteen mukaiset ylijäämäkertymät vähentävät laskutettavia kuntaosuuksia TTS-kauden aikana tai alijäämät lisäävät laskutettavia kuntaosuuksia.

Ylijäämien käytössä on huomioitu Espoon ja Vantaan toive käyttää kertyneitä ylijäämiä etupainotteisesti vuonna 2026. Helsingillä ylijäämät on ennusteen mukaan käytetty loppuun vuonna 2025 ja TTS-vuosiin jää lyhennettävää alijäämää.

Vuonna 2025 edellisiltä vuosilta kertyneitä ylijäämiä käytetään kustannusten kattamiseen 56,1 milj. euroa (ennustettu ylijäämien käyttö OVK1/2025). Ylijäämiä esitetään talousarvioesityksessä 2026 käytettäväksi 11,4 milj. euroa arvioidusta ylijäämäkertymästä. Vuosina 2027–2028 ylijäämistä on ennusteen mukaan jäljellä 0,5 milj. euroa. Nämä ennusteen mukaiset ylijäämäkertymät esitetään käytettävän kokonaisuudessaan TS-vuosien aikana (alla kuntakohtaiset yli-/alijäämien käytöt).

Taulukko 4. Yli-/alijäämäennuste 31.12.2025

x 1 000 €	Tilinpäätös 2024	Käyttöennuste OVK1/2025	Käytettävissä 31.12.2025 (en- nuste)	TAE2026	TS2027	TS2028
Espoo	17 097	- 9 165	7 933	7 933	-	-
Helsinki	25 769	- 31 058	- 5 290	- 1 763	- 1 763	- 1 763
Kauniainen	418	152	570	190	190	190
Kerava	3 017	- 1 669	1 348	449	449	449
Kirkkonummi	1 174	669	1 842	614	614	614
Sipoo	742	- 465	277	92	92	92
Siuntio	225	86	311	104	104	104
Tuusula	1 859	- 139	1 720	573	573	573
Vantaa	17 708	- 14 486	3 221	3 221	-	-
Yhteensä	68 008	- 56 075	11 934	11 414	260	260

5.5.3 Muut tulot

Valtion suurten kaupunkiseutujen perusrahoituksen osuudeksi arvioitu yhteensä 4,8 milj. euroa vuosina 2026–2028. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa.

Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan kertyvän 7,6 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2027 tarkastusmaksutuottojen osuudeksi arvioidaan kertyvän 7,8 milj. euroa ja vuonna 2028 8,0 milj. euroa. Tarkastusmaksuista kirjataan luottotappiota/-varauksia yhteensä 3,0 milj. euroa vuodelle 2026. Vuonna 2027 luottotappioita/-varauksia arvioidaan kertyvän 2,1 milj. euroa ja vuonna 2028 2,2 milj. euroa.

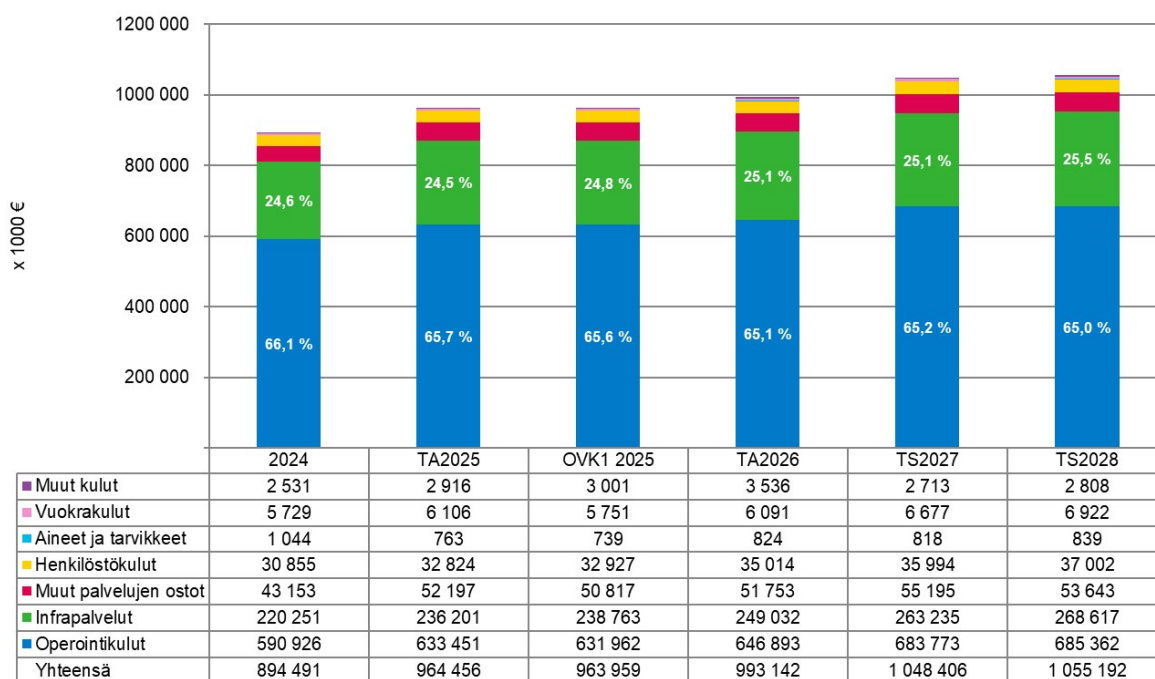
Vuokratuloja arvioidaan saatavan ajoneuvojärjestelmän laitteista, kuljettajien taukotoiloista ja toimitilojen ulosvuokrauksesta yhteensä 3,1 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2027 vuokratuloja arvioidaan saatavan 3,2 milj. euroa ja vuonna 2028 3,3 milj. euroa.

Muut tulot, 1,5 milj. euroa vuonna 2026 koostuvat erilaisista palvelumaksuista ja edelleen veloitetavista korvauksista. Vuonna 2027 ja 2028 muiden tulojen osuudeksi arvioidaan 1,6 milj. euroa.

5.6 Toimintamenot

Toimintamenot ovat yhteensä 993,1 milj. euroa vuonna 2026, vuonna 2027 yhteensä 1048,4 milj. euroa ja 1055,2 milj. euroa vuonna 2028. Vuonna 2026 toimintamenoista 65 % on liikennöinnistä maksettavia ope-
rointikustannuksia, 25 % infrakorvauksia ja 10 % muita kuluja.

Kuva 8: Toimintakulut 2024–2028

Vuosien 2026-2028 toiminta- ja taloussuunnitelmassa tavoitellaan talouden tasapainoa. Jatkuvasti kasvavat infrakustannukset nostavat HSL:n menoja nopeammin kuin lipputulojen kehitys nostaa tulopuolta, joten talouden tasapainoa on haettava sekä operointikustannuksia että muita kustannuksia karsimalla. Omistajaohjauksen tavoitteiden saavuttamiseksi olemme tehneet 9,3 miljoonaa euroa säästöjä alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna. Tehdyistä säästöistä kohdistuu 5,0 miljoonaa euroa operointikustannuksiin ja 4,3 miljoonaa muihin kustannuksiin.

Operointikustannusten säästöt perustuvat riskitason nostamiseen, kehittämistoimenpiteiden lykkäämiseen ja heikon kustannustehokkuuden liikenteen karsimiseen. Palvelutasomuutokset vuosille 2026-2028 pohjautuvat suurimmaksi osaksi välttämättömiin tarjonnan lisäykseen kapasiteetin hallinnan näkökulmasta. Operointikustannusten budjetointi on toteutettu korkealla riskitasolla, mikä saattaa edellyttää nyt

esitettyjen liikenteen karsintojen lisäksi myös muita liikenteen harvennuksia tai linjojen lakkautuksia. Riskitasoa on nostettu etenkin bussiliikenteen operoinnissa sekä ratikoiden varikkokustannuksien osalta.

Muiden kustannusten säästöt kohdistuvat suunnitellun matkalipun tarkastajien määrän lisäyksen poistamiseen sekä ulkopuolisiin palveluostoihin ja poistoihin. Matkalipun tarkastajien määrä vaikuttaa tarkastusmaksutuottoihin ja lipputuloihin, mikä on huomioitu alentavana tuotoissa. Ulkopuolisten palveluostojen vähennys kohdistuu ICT palveluostoihin sekä asiantuntijapalveluihin tukemaan HSL:n kustannustehokkuutta.

5.6.1 Palvelujen ostomenot

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 947,7 milj. euroa vuonna 2026, 95,4 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Palveluiden ostoon käytetään vuonna 2027 yhteensä 1002,2 milj. euroa ja 1007,6 milj. euroa vuonna 2028.

5.6.1.1 Liikennöitsijöille maksettavat korvaukset

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2026 yhteensä 646,9 milj. euroa, joka on 65,1 % toimintamenoista. Operointikustannukset ovat 683,8 milj. euroa vuonna 2027 ja 685,4 milj. euroa vuonna 2028.

Operointikustannusten osalta kustannustehokkuutta tavoitellaan harventamalla ja mahdollisesti lakkauttamalla heikolla kustannustehokkuudella suorittavaa liikennettä. Tämä tarkoittaa mahdollisesti yksittäisten linjojen kokonaisia lakkautuksia ja hiljaisempien ajankohtien liikenteen karsimista eri puolilla seutua. Bussiliikenteessä riskitasoa on nostettu erityisesti korvaavan liikenteen järjestelyiden budjetoinnin osalta. Tämän lisäksi useita suunniteltuja pienempiä linjakohtaisia kehittämistoimenpiteitä on päätetty jättää tekemättä tai lykätä myöhemmille vuosille, mikä voi aiheuttaa tarvetta vuorovälien harventamiselle. Varaudumme riskitason noston myötä heikentämään joukkoliikennetarjontaa isojen työmaiden aiheuttamassa joukkoliikenteelle hidastuksia. Tehtävät leikkaukset ja bussiliikenteen kehittämistoimenpiteiden lykkääminen aiheuttavat negatiivisia vaikutuksia asiakaskokemukseen täsmällisyyden heikentyessä, kapasiteetin epäoptimaalisen mitoituksen tai yksinkertaisesti poistuvan palvelun myötä. Korvaavan liikenteen riskitason nostamisella voi olla pienimuotoisia vaikutuksia asiakaskokemuksen lisäksi myös vuoden 2026 lipputulokertymään ja pidemmän ajan kehitykseen joukkoliikenteen koetussa kilpailukyvyssä ja kulkutapaosuudessa, jos riskit realisoituisivat. Kaikki tehtävät toimenpiteet tullaan kohdentamaan siten, että vaikutus HSL:n strategiassa määriteltyihin tavoitteisiin olisi mahdollisimman pieni.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 366,8 milj. euroa vuonna 2026. Vertailukauteen 2025 (OVK1-2025: 359,2 milj. euroa) nähden kasvua on tullut työmaista aiheutuvien poikkeusjärjestelyjen (+7 milj. euroa), kustannustason kasvun (+6 milj. euroa) sekä muiden erien (yhteensä + 1 milj. euroa) kasvun myötä. Toisaalta bussiliikenteen aikataulunmukaisesta liikenteestä sekä liikenteen varaumista tullaan karsimaan yhteensä -4,4 milj. euron verran. Myös uusien liikennöintisopimusten myötä kustannussäästöjä odotetaan syntyvän noin -2 milj. euron edestä. Kustannustason kasvun arvioidaan jatkuvan maltillisena ja

kasvuvauhdin ollessa alle 2 % vuonna 2026 sekä diesel-bussi- että sähköbussi-indeksin osalta. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 2,2 milj. euron varauksen ympäristöbonukseen vuonna 2026. Kuntaosuuksissa bussiliikenteen operointikustannuksissa sisältyy myös Ojangan bussivarikon vuokrakustannukset 1,8 milj. euroa sekä liikennöitsijöitä laskutettavat sosiaalityöt 1,2 milj. euroa, joista jälkimmäisellä on kustannuksia alentava vaikutus. Bussiliikenteen operointikustannusten talousarvioennuste vuodelle 2026 sisältää varauksia työmaiden ja poikkeusjärjestelyiden järjestämiseen yhteensä 16,3 milj. euroa. Poikkeusliikenteen varaumasta merkittävimpänä on kehäradan katkoon budjetoitu osuus (7,7 milj. euroa). Vuonna 2027 työmaiden ja poikkeusliikenteen on arvioitu olevan 32,5 milj. euroa, josta valtaosa on allokoitu junatien katkon poikkeusjärjestelyihin (21,4 milj. euroa). Vuonna 2028 lisäliikenteen varaumien arvioidaan asettuvan 11,5 milj. euron tasolle työmaiden maltillistuttua. Vuonna 2027 bussiliikenteen kokonaiskustannuksiksi arvioidaan 389,8 milj. euroa ja 387,5 milj. euroa vuonna 2028.

Metrolilikenteen kustannusten arvioidaan olevan 62,3 milj. euroa vuonna 2026. Metrolilikenteessä suoritteiden yksikköhintoihin vaikuttavan kustannustason keskimääräiseksi muutokseksi on arvioitu vuonna 2025 noin -11 % suhteessa kyseisen vuoden talousarvioon ja vuonna 2026 8 % verrattuna vuoden 2025 ennustearvioon. Kustannustason arvioidaan täten nousevan linjatuntien ja junapäivien yksikköhintojen osalta vuonna 2026 verrattuna nykytasoon. Linjakilometrien yksikköhintojen arvioidaan jatkavan laskua vuonna 2026. Sammalvuoren varikon osalta arvioidaan myös kustannusten nousua. Vuonna 2027 kustannuksiksi arvioidaan 61,1 milj. euroa ja vuonna 2028 61,6 milj. euroa.

Raitiolilikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2026 olevan 85,6 milj. euroa. Raitiolilikenteessä suoritteiden yksikköhintoihin vaikuttavan kustannustason keskimääräiseksi muutokseksi on arvioitu vuonna 2025 noin -6 % suhteessa kyseisen vuoden talousarvioon ja vuonna 2026 2 % verrattuna vuoden 2025 ennustearvioon. Kustannustason arvioidaan nousevan linjatuntien yksikköhintojen osalta vuonna 2026 verrattuna nykytasoon. Linjakilometrien yksikköhintojen arvioidaan pysyvän vuoden 2025 arvion tasolla. Vuonna 2026 kustannuksia nostavat myös Kruunusiltojen kuljettajakoulutukset sekä tähän liittyvä muu vauraus. Kustannuksiksi arvioidaan 91,5 milj. euroa vuonna 2027 ja 89,1 milj. euroa vuonna 2028.

Pikaraitiolilikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2026 olevan 24,5 milj. euroa. Kustannukset nousevat arviolta 15,6 % suhteessa vuoden 2025 ennustearvioon nähden sekä 5,6 % 2025 talousarvioon nähden. Kustannusten nousua selittävät pikaraitioiden huoltosopimus, joka on 2,3 milj. euroa sekä lisäksi varikkojen ja vaunujen kustannusten nousut, jotka ovat yhteensä 1,8 milj. euroa. Kustannusten nousua kompensoivat vaunujen kunnossapitokorvaukset, jotka laskevat 0,8 milj. euroa. Vuonna 2027 kustannusten arvioidaan olevan 27,6 milj. euroa ja vuonna 2028 29,3 milj. euroa.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2026 olevan 5,6 milj. euroa, vuonna 2027 5,7 milj. euroa ja vuonna 2028 5,7 milj. euroa. Lauttaliikenteessä ei ole odotettavissa suoritteiden kasvua vuodesta 2025.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä 102,1 milj. euroa. Summa sisältää Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta ja korvaukset lippuyhteistyöstä. Kuntaosuuksissa junaliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi Pasilan aseman vuokrakuluja 0,9 milj. euroa. Vuonna 2027 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan yhteensä 108,0 milj. euroa sekä 112,1 milj. euroa vuonna 2028. Vuonna 2026 junakalustoyhtiön vuokrat ovat 29,1 M€. Vuosille 2027 ja 2028 junakalustoyhtiölle maksetta-

vien vuokrien odotetaan nousevan vuonna 2027 32,1 M€:on ja vuonna 2028 33,0 M€:on Vuoden 2026 alhaisempi taso johtuu raskashuollon sekä ilkkivalta- ja vauriokorjausten matalammasta osuudesta, leasing-vuokrien alenemisesta ja toimeksiantohankkeiden laskusta. Junaliikenteestä maksettavien korvausten arvioidaan nousevan vuonna 2026 reippaammin, mutta nousun ennustetaan hidastuvan vuosina 2027 ja 2028.

5.6.1.2 Infrakustannukset

Joukkoliikenteen infralla tarkoitetaan jäsenkuntien suoraan tai välillisesti omistamaa, käytössä olevaa joukkoliikenneinfraomaisuutta, josta on erillinen sopimus HSL:n ja jäsenkuntien kesken. Erillisissä sopimuksissa sovittuun joukkoliikenteen infraan ei lueta operointikalustoa, varikkoinfraa, joukkoliikenteen staattisen tai sähköisen informaation infraa, kuljettajien sosiaalituloja, liityntäpysäköinnin infra, liiketiloja eikä mainospaikkoja.

HSL:n ja jäsenkuntien välisissä infrasopimuksissa on sovittu joukkoliikenteen infrakorvauksen laskutusperiaatteista. Sopimuksen mukaan kullekin kaupungille maksettavan joukkoliikenteen infrakorvauksen **määrä vahvistetaan HSL:n talousarvion hyväksymisen** yhteydessä. Mikäli kaupungin infran toteutuneet kustannukset poikkeavat HSL:n vahvistetusta talousarviosta, tehdään oikaisut siten, että HSL ottaa mahdollisen ali-/ylijiäämän huomioon tilinpäätösvuotta seuraavana vuonna laadittavassa talousarviossaan. Mikäli talousarviovuoden aikana tulee tietoon huomattavia muutoksia infrakorvauksen suuruuteen, käsitellään ne HSL:ssä talousarvion muutoksena.

Kuntien laskuttamiin inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja 50 % poistamattomalle pääomalle lasketusta 5 % korosta sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena on ennen vuotta 2010 käyttöön otetun infran osalta käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on hankintahinta, johon on lisätty 5 % vuotuinen rakennusaikainen korko.

Vuonna 2026 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 249,0 milj. euroa. Kunnat ovat ilmoittaneet itse infrakulunsa Kirkkonummea lukuun ottamatta. Kirkkonummen osuus on arvioitu aiempien vuosien pohjalta ja tarkentuu lopulliseen TTS:ään kun tarkemmat tiedot saadaan Kirkkonummelta. Kuntien HSL:ltä laskutettavat infrakustannukset ovat seuraavat:

- Helsinki 132,5 milj. euroa
- Espoo 101,3 milj. euroa
- Vantaa 12,6 milj. euroa ja
- Kirkkonummi 0,4 milj. euroa

Lisäksi HSL hankkii ostopalveluna Espoossa ja Helsingissä sijaitsevien sähköbussien latausinfraan kokonaiskustannuksiltaan 2,2 milj. euroa vuonna 2026. Kustannukset sisältävät varaukset kannusteisiin ja sähkönsiirtoon. HSL:n hankkiman latausinfraan kustannukset käsitellään infrasopimusten periaatteiden mukaisesti ja puolet niiden pääomakustannuksien arvosta vähennetään ko. kuntien oman jl-infrakorvauslaskutuksen yhteydessä. Kauniaisilla, Keravalla, Sipoolalla, Tuusulalla ja Siuntioilla ei ole infrasopimusten mukaista laskutettavaa joukkoliikenneinfraa.

Infrakustannukset ovat suunnitelmavuosina 2027-2028 vuosittain keskimääräisesti noin 266,0 milj. euron luokkaa. Uudet joukkoliikenneinvestoinnit kasvattavat merkittävästi HSL:n infrakustannuksia ja vaikuttavat osaltaan joukkoliikenteen matkalippujen hintoihin. Seuraavaksi vuonna 2027 matkustajille avattavan Kruunusiltojen infrakustannuksiin on varauduttu vuoden 2026 osalta 1,2 milj. eurolla. Vuonna 2027 ja 2028 Kruunusiltojen infrakorvauksiksi on arvioitu keskimäärin 11,1 milj. euroa vuodessa.

Valmistuvat suuret infrahankkeet luovat painetta korottaa lippujen hintoja kustannustason nousua enemmän. Mikäli lippujen hintoja ei koroteta kustannusten kasvua vastaavasti ja joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään, syntyy paineita kuntien rahoitusosuuksien kasvattamiseen. Mikäli hintoja taas korotetaan, johtaa se matkustajamäärien vähenemiseen ja siihen, että infrahankkeista ei saada täysimääräistä hyötyä, kun käyttäjiä on vähemmän.

5.6.1.3 Muut ostopalvelut

Muuhun kuin liikennöitsijöille maksettaviin liikennöintikorvauksiin ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 51,8 milj. euroa vuonna 2026. Muiden palvelujen ostoon käytetään 55,2 milj. euroa vuonna 2027 ja 53,6 milj. euroa vuonna 2028.

ICT-käyttöpalveluiden kustannukset (30,5 milj. euroa vuonna 2026) sisältävät lippu- ja informaatiojärjestelmien ohjelmistojen ja laitteiden käyttöpalveluiden sopimusmaksut, kapasiteettipalvelut ja muut vuositaitaiset käyttökustannukset. Yleisesti kustannusten nousua selittää perusjärjestelmä uudistus, jossa aiempi lipunmyynti- ja matkustajainformaatiojärjestelmä muutetaan tukemaan strategian mukaisia tavoitteita. Ensimmäisessä vaiheessa uusittiin lipunmyyntijärjestelmä, jonka seurauksena mm. lähimaksu saatiin käyttöön HSL alueella. Koko järjestelmän uudistusta on tehty vaiheittain ja tämän vuoksi päällekkäisiä kustannuksia syntyy keskipitkällä aikavälillä. Myös palvelutarjoajien hinnankorotukset näkyvät kustannusten nousuna.

Ulkopuolelta ostettavia asiantuntijapalveluita käytetään tukemaan kehitystä ja operointia, niiltä osin kuin katsotaan ettei kyseinen osaaminen ole HSL:n ydinosaamista. Tämä tehdään strategisesti ja taloudellisesti järkevimmällä mahdollisella tavalla. Vuonna 2026 ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin arvioidaan käytettävän 7,4 milj. euroa.

Markkinointi- ja ilmoituspalveluihin sekä erilaisiin painatuksiin käytetään 4,0 milj. euroa. Varaus sisältää asiakasviestinnän ja uusien palveluiden markkinoinnin suunnittelupalvelut.

Lipunmyyntipalkkioihin sekä maksukorttiprovisioihin on varattu 2,5 milj. euroa. Terveyspalveluihin käytetään 0,6 milj. euroa. Varauma sisältää työterveyshuollon palvelut. Koulutuspalveluihin käytetään 0,4 milj. euroa, jolla kustannetaan henkilöstön koulutuksia ja seminaareja.

Vartiointipalveluihin käytetään 0,9 milj. euroa. Bussiliikenteen vartiointi- ja järjestyksenvalvontapalveluiden lisäksi järjestyksenvalvojat toimivat matkalippujen tarkastajien avustavissa tehtävissä. Nämä vartiointipalvelut ovat HSL:n suoraan maksamia vartiointipalveluita ja vartiointin kustannuksia sisältyy lisäksi operointikustannuksiin.

Koneiden, kaluston ja laitteiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluihin käytetään 2,2 milj. euroa. Varaus sisältää mm. ajoneuvolaitteiston, lukijalaitteiden, lippuautomaattien ja näyttöjen ylläpitoon liittyviä kustannuksia.

Muihin palveluostoihin käytetään yhteensä 3,3 milj. euroa vuonna 2026. Tämä ryhmä sisältää mm. staattisen informaation hoitopalvelut, toimitiloihin liittyvät palvelut sekä henkilöstöön liittyviä palveluita, kuten majoitus- ja ravitsemispalvelut, matkustuspalvelut ja sekä henkilöstön lounasedun.

Taulukko 5. Muut palveluostot 2024–2028

x 1 000 €	2024	TA2025	OVK1 2025	TAE2026	Ero OVK1		TS2027	TS2028
					2025/TAE2026			
ICT-palvelut, ohjelmistot ja käyttöpalvelut	23 767	27 333	29 872	30 451	579	1,9 %	32 252	32 490
Asiantuntijapalvelut	5 917	10 699	8 112	7 436	-676	-8,3 %	9 056	7 160
Laitteiden huoltopalvelut	3 388	2 354	2 156	2 196	40	1,9 %	2 284	2 375
Ilmoitukset ja markkinointi	3 996	3 636	3 813	3 784	-29	-0,8 %	3 700	3 663
Lipunmyyntipalkkiot, luottokorttiprovisiot	2 140	2 514	2 276	2 521	245	10,8 %	2 523	2 524
Terveyspalvelut	673	600	649	645	-4	-0,7 %	657	670
Koulutuspalvelut	302	467	387	363	-23	-6,0 %	358	404
Vartiointipalvelut	860	931	889	944	55	6,2 %	971	999
Muut palvelut	2 111	3 662	2 664	3 412	748	28,1 %	3 394	3 356
Muiden palveluiden ostot yhteensä	43 153	52 197	50 817	51 753	936	1,8 %	55 195	53 643

5.6.2 Henkilöstömenot

HSL:n henkilöstömenot ovat 35,0 milj. euroa vuonna 2026, joka on 3,5 % toimintamenoista. Palkkojen ja palkkioiden osuus henkilöstömenoista on yhteensä 27,4 milj. euroa. Palkat sisältävät yhteensä 3,5 % varauksen KVTES ym. korotuksiin. Erilliskorvauksiin on varattu 1,5 milj. euroa (erilliskorvaukset sisältävät mm. ilta- ja viikonloppulisät ja päivystyslisät), tasopalkkamutoksiin 0,1 milj. euroa. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 5,6 milj. euroa. Palkkajaksotuksiin on varattu 0,7 milj. euroa ja lisäksi on varauduttu +0,3 milj. euron hyvityksiin sairaus- ja tapaturmakorvauksista.

Henkilöstömenoihin on varattu vuonna 2027 yhteensä 36,0 milj. euroa ja vuonna 2028 37,0 milj. euroa. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulos- ja kannustepalkkion maksamiseen.

Henkilöstökustannuksissa on varauduttu 474 henkilömäärään 31.12.2026 (TA2025 456 hlöä). Vuodelle 2026 esitetään lisärekrytointeja erityisesti vahvistamaan teknologian kyvykkyksiä ja laadukkaampia teknologiavalintoja sekä laadukkaampaa toiminnan kehitystä. Henkilömäärä on suunnitelmavuosina 2026-2027 vuoden 2025 tasolla.

5.6.3 Muut toimintamenot

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on TTS-vuosille varattu 0,8 milj. euroa vuosittain. Tämä menoerä sisältää toimisto- ja ICT-tarvikkeet, matka- ja kertakorttipohjien hankinnat, kalusto- ym. tarvikehankinnat.

Vuokramenot vuonna 2026 ovat 6,1 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokra- ja vastikekustannuksia 1,5 milj. euroa, Pasilan aseman vuokraa 0,9 milj. euroa, Ojangon varikon vuokraa 1,8 milj. euroa, sekä kuljettajien sosiaalituloista maksettavia vuokria 1,2 milj. euroa.

Muut menot vuonna 2026 ovat 3,5 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan noin 3,0 milj. euroa vuonna 2026.

5.7 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoituksen nettotuottojen arvioidaan olevan 3,0 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2026 arvioidaan syntyvät tuottoja purettavista kassasijoituksista ja maksuliikennetilien korkotuotoista. Kassavarojen sijoituksissa noudatetaan HSL:n hallituksen hyväksymää sijoituspolitiikkaa. Sijoituksia on tehty lyhytaikaisesti vain kassavarojen turvaamiseksi, ja arvion mukaan ylimääräisiä kassavaroja ei ole enää TTS-kaudella jäljellä. Nettotuotoiksi vuodelle 2027 on arvioitu 2,0 milj. euroa ja 1,5 milj. euroa vuodelle 2028.

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028 sisältää vuonna 2020 nostetun 50,0 milj. euron talousarviolainan kustannukset takaisinmaksuerinä rahoituslaskelmassa ja korkoina tuloslaskelmassa. Tätä lainaa on jäljellä vuoden 2025 lopussa 23,7 milj. euroa, jota lyhennetään 5,3 milj. eurolla vuosittain. Viimeinen lainaerä lyhennetään suunnitelman mukaan 06/2030.

TTS-suunnitelma ei sisällä varausta uuden talousarviolainan nostoon. TTS-suunnitelma on laadittu siten, että jäsenkuntien kuntaosuuksilla katetaan kustannukset, joita ei lipputuloilla ja muilla tuloilla voida kattaa.

TTS-esityksen mukaisilla laskelmilla vuonna 2026 kassan riittävyys laskee 14 päivään, mikä on tyydyttävää tasoa (tilinpäätös 2024 51 päivää). Suunnitelmavuosina 2027-2028 arvion mukaan kassan riittävyys on vain 11-9 päivän tasolla, jolloin arvion toteutuessa joudutaan selvittämään vaihtoehtoina lipputulojen kasvattamista esimerkiksi hintoja korottamalla, kuntien peruspääomaosuuksien tai vuosittaisten kuntaosuuksien kasvattamista tai lainan ottoa käyttökulujen kattamiseksi.

Jäsenkunnille maksettavat tai laskutettavat korot

HSL:n yhtymäkokous päättää vuosittain jäsenkunnille maksettavan peruspääoman koron määrästä ja maksamisesta. Yhtymäkokous on päättänyt vuosittain myös kuntakohtaisesta ylijäämästä maksamisesta tai alijäämästä perittävästä korosta. TTS-suunnitelmassa on varauduttu korkojen maksamiseen peruspääomaosuuksista.

Talousarvion 2026 vuosikate rahoituserien jälkeen on 7,7 milj. euroa ylijäämäinen eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ovat arvion mukaan 19,1 milj. euroa vuonna 2026.

5.8 Tilikauden tulos

Tilikauden 2026 tulos on -11,4 milj. euroa alijäämäinen ja se voidaan kattaa edellisinä vuosina kertyneistä ylijäämistä. Kuntakohtainen ylijäämien käyttö / alijäämävähennys esitetty kappaleessa 5.2.2 (taulukko 4).

Vuoden 2027 tilikauden alijäämäksi muodostuu -0,3 milj. euroa ja vuoden 2028 alijäämäksi -0,3 milj. euroa. Ylijäämäkertymäkertymät on suunniteltu käytettäväksi loppuun TTS-kausien aikana. Ylijäämäkertymien loppuminen heikentää HSL:n kassan riittävyyttä käyttömenoista suoriutumiseen ja kasvattaa merkittävästi laskutettavia kuntaosuuksia vuodesta 2027 alkaen.

6 INVESTOINNIT JA POISTOT

HSL:n investointimenot ovat 25,4 milj. euroa vuonna 2026, 25,0 milj. euroa vuonna 2027 ja 25,0 milj. euroa vuonna 2028.

Investoinnit painottuvat erityisesti seuraaviin kokonaisuuksiin:

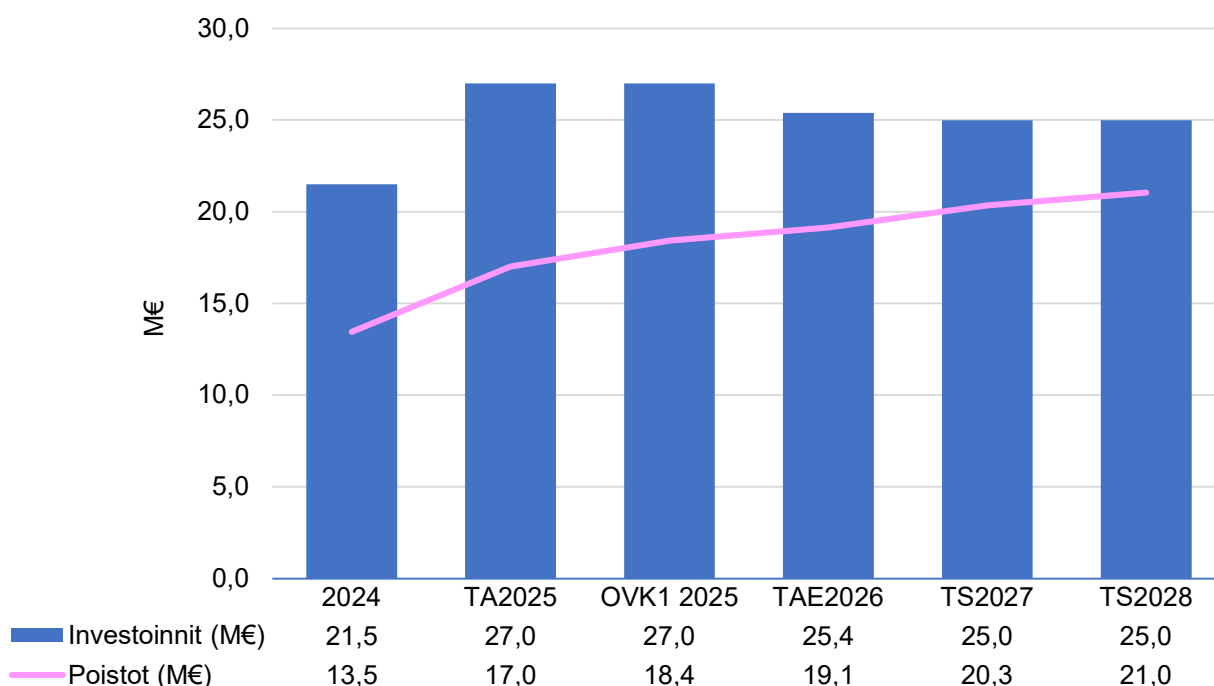
- lipunmyynti- ja hinnoittelujärjestelmän jatkokehitykseen (asiakasrajapinnat ja taustajärjestelmät),
- matkustajainformaatiojärjestelmän kokonaisuudistamiseen,
- asiakkuuksienhallinnan kyvykkyyksien kasvattamiseen.

Merkittävimmät yksittäiset investoinnit koskevat lipunmyynti- ja hinnoittelujärjestelmän jatkokehittämistä (HSL-sovelluksen jatkokehitys, verkkopalvelut ja taustajärjestelmät), matkustajainformaatiojärjestelmän uudistamista (liikennedatan uudistaminen, patterinäytöt) sekä asiakkuuksien johtamisen ja asiakastiedon hyödyntämistä (Asiakastiedon datajärjestelmä).

Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin. Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset. Poistoajat ovat lippu- ja informaatiojärjestelmien hankkeiden osalta pääosin 8 vuotta (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasa-poisto.

Poistoihin on varattu 19,1 milj. euroa vuodelle 2026, 20,3 milj. euroa vuodelle 2027 ja 21,0 milj. euroa vuodelle 2028. Poistomenot kasvavat aiemmista vuosista, kun uusi lipputilihanke valmistuu ja on täysimääräisesti tuotantokäytössä.

Kuva 9: Investoinnit 2024–2028

7 KESKIPITKÄN TÄHTÄIMEN KUNTAOSUUSENNUSTEET 2030 JA 2035

HSL:n keskipitkän aikavälin rahoitusnäköymän kehitystyö jatkuu ja sen päivitettyjä tuloksia esitetään talous- ja toimintasuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Jatkuva inkrementaalinen kehitysprosessi käynnistyi loppuvuonna 2022, kun HSL alkoi selvittää rahoituksensa nykytilaa ja tulevaisuutta yhdessä jäsenkuntien kanssa. HSL:n talouden keskipitkän aikavälin kehitystä arvioivan laskentamoduulin kehittämisen ja päivittämisestä vastaa HSL:n liikenne-ekonomisti.

Ensimmäinen versio todennäköisenä pidettyyn hankeskenaarioon pohjaavasta keskipitkän aikavälin kustannushorisontista (v. 2025-2040) ja Helmet 4 -liikenne-ennustemallilla tuotetuista poikkileikkausvuosien kysyntäennusteista julkaistiin alkuvuonna 2023

Alkuperäisestä laskentapohjasta johdetuista kuntaosuuslaskelmista puolestaan julkaistiin ensiversiot vuosien 2024-2026 alustavassa talous- ja toimintasuunnitelmassa. Kuntaosuuslaskelmissa tukeudutaan HSL:n liikenne-ennustemalliasiantuntijoiden liikenne-ennustemallilla tuottamiin aamuhuipputuntia kuvaaviin matkustustietoihin, joiden voidaan lähes poikkeuksetta ajatella edustavan kotoperäisiä matkoja.

Poikkeavasta menetelmästä ja sen rajoitteista johtuen kuntakohtaiset jakaumat ovat vähemmän tarkkoja kuin koko HSL-tason tiedot ja niihin kannattaa suhtautua ennemminkin suuntaa-antavina. Joka tapauksessa pelkän päivittämisen lisäksi myös kuntaosuuslaskelmien osalta etsitään aktiivisesti keinoja kehittää tarkastelun pohjana toimivaa menetelmää. Kyseisiä jakoperusteita on, niiltä osin kuin se on ollut mahdollista, pyritty tarkentamaan aiemmista tarkasteluista myös tällä päivityskierroksella.

HSL-talouden keskipitkän aikavälin kokonaistason kuntaosuuksiin yhdistävän moduulin ensimmäinen prototyyppi on valmistumassa. Jatkossa tarkastelujen perusajankohdan päivittäminen on vähemmän työlästä ja tulosten jaettavuus paranee.

Tarkasteltu skenaario on kiinteähintainen ja pohjautuu ajantasaiseen tietoon suunnitelmista, niiden vaikutusarvioinneista, päätöksistä ja HSL:n infrakorvausjärjestelmän sisältävän nykyisen rahoitusmallin ominaispiirteistä. Sen perusajankohtana on edelleen syksy 2022, sillä hyödynnetyt lipputuloarviot on tuotettu kyseisen ajanhetken mukaisilla lipunhinnoilla ja tariffijärjestelmällä.

Vielä toistaiseksi käytetyssä Helmet 4 -liikenne-ennustemallilla tehdyssä liikkumiskysynnän etätöyöskenaariossa on sopeutettu matkatuotoksia, mutta mallin estimoidut parametrit päivittyvät vasta uuden Helmet 5 -liikenne-ennustemalliversion käyttöönoton yhteydessä. Syksyllä 2023 toteutetun seudullisen liikkumistutkimuksen tulokset ja niiden soveltaminen vuoden 2025 aikana käyttöönotettavalla Helmet 5 -liikenne-ennustemallilla päivittävät ennustetun liikkumiskäyttäytymisen vastaamaan paremmin muuttunut tilannetta viimeistään vuosien 2027-2029 alustavaan talous- ja toimintasuunnitelmaan.

Liikenne-ennustemallin uudella versiolla toteutettavien malliajojen kanssa samassa yhteydessä on aiheellista toteuttaa tarkastelujen perusvuoden vaihto. Vuoden 2022 kustannustasoa alkaa vähitellen olla hankalampi hahmottaa. Alati hieman kauemmas menneisyyteen jäävä perusvuosi asettaa tarkastelulle haasteita myös nopeasti ja eritahtisesti kehittyneiden kustannustasojen myötä.

Tarkastelun perusajankohtana toimivana loppuvuonna 2022 inflaatio oli jo ehtinyt kiihtyä energian ja raaka-aineiden vetämänä. Työn hinta reagoi inflaatioshokkiin viiveisemmin ja työvoimaintensiivisemmät kustannuserät ovat jatkaneet inflaatioshokissa menetetyn ostovoimakuilun kiinni kirmistämistä. Kyseisiin kehityskuluihin on vastattu maltillisilla indeksikorjauksilla ja kertoimilla. Korjausten pääasiallinen tavoite on pitää vääristymien vaikutus mahdollisimman vähäisenä.

Keskipitkän aikavälin rahoitustarkasteluissa ei toistaiseksi ole tutkittu mahdollisten lipunhintojen korotusten tarkempia vaikutuksia. Myös niihin on mahdollista pureutua paremmin liikenne-ennustemallin uuden version käyttöönoton myötä. Samassa yhteydessä päivitetään liikkumispalveluiden alv-kannan muutos tuoreimman tiedon mukaiseksi.

Tarkastellun skenaarion maankäytön ja liikenneverkon kehitys mukailee pääsääntöisesti MAL 2023 -suunnitelmaa. Myös tarkasteluissa sovellettu väestönkasvu on jokseenkin lineaarista sekä nopean keskittyvän kasvun mukaista. Asuntorakentamisen jossain määrin lamaantunut tila voi kuitenkin alkaa vaikuttaa seudun väestökehitykseen ennen kaikkea juuri tarkasteltavalla keskipitkällä aikavälillä.

Perusvuoden vaihdon kanssa samassa yhteydessä onkin aiheellista tuottaa myös vaihtoehtoisen kasvuskenaarion mukainen herkkyystarkastelu esimerkiksi Uudenmaan liiton talvella 2025 päivitettyjen väestö- ja työpaikkaprojektien (<https://uudenmaanliitto.fi/uudenmaan-tyopaikat-ja-vaesto-ovat-kasvusuunnassa-jatkossakin-mutta-maakunnan-sisalla-on-suuria-eroja/>) tarkemmalle aluetasolle viedyn hitaan kasvun skenaarion mukaisesti.

Tällä päivityskierroksella vuoden 2025 lopullisen talousarvion kustannustietojen päälle rakentuvan keskipitkän aikavälin HSL-talouden kokonaisuutta on tarkennettu Kaupunkiliikenne Oy:n uusimman 10-vuotishjelman investointien lisäksi HSL:n tuottaman linjasto 2040 -työn (https://staticfiles.hsl.fi/globalassets/julkaisuarkisto/2025/linjasto-2040_hsl_raportti_3_2025k.pdf) tarjoamalla tuoreella ja tarkentuneella aikataulu- ja kustannustiedolla.

Lisäksi panostuksia on, niiltä osin kuin mahdollista, kohdennettu seudun lähijunaliikenteen kustannushityksen tarkentamiseen. Linjasto 2040 -työssä ei käsitelty seudun junavarikoita koskeviin järjestelyihin tulevaisuudessa melko todennäköisesti kohdistuvia muutoksia. Koska varikoilla ei myöskään lähtökohtaisesti ole suoraa vaikutusta lipputuloihin, on keskipitkän aikavälin rahoitustarkasteluissa mahdollista havainnollistaa niihin liittyvien valintojen merkitystä kokonaiskuvassa.

Junavarikkojen aiemmin tarkasteltuun kehityspolkuun on siten kohdennettu muutoksia siten, että rantaradan junavarikko akselilla Luoma-Mankki on korvattu aiempaa todennäköisempänä näyttäytyvällä Näkinmäen kalliovarikolla (kokonaisinvestointi 365 me) ja kehäradan junavarikoksi osoitettiin Keimolan (kokonaisinvestointi 160 me) vaihtoehto. On syytä huomata, että molempien varikkovaihtoehtojen kustannusarvioiden epävarmuuksia kuvastavat vaihteluvälit ovat vielä huomattavia, mutta tarjoavat joka tapauksessa riittävää suuntaa koko HSL-tason suuren kuvan tarkasteluun.

Molempien varikoiden odotetaan tulevan käyttöön ennen vuotta 2035. Aiemmin ensimmäiseksi uudeksi junavarikoksi tarkasteluissa ajateltu pääradan varren pienempi varikko Jäspilässä sekä Ilmalan varikon

lähijunaliikenteestä poisjäänti puolestaan toteutuisivat ennen vuotta 2040. Oletukset junavarikoille osoitettavasta valtionavustuksesta ovat pysyneet ennallaan 30 prosentissa.

Mahdolliset laajemmat tulevaisuuden muutokset lähijunaliikenteen järjestämistavoissa eivät ole sisältyneet tarkasteluihin, vaan uusien raiteiden käyttöönottoa sekä digiradan mahdollistamia vuorovälitihen-nyksiä ja sen edellyttämiä kalustohankintoja lukuun ottamatta lähijunaliikenteen ja esimerkiksi ratamak-sujen odotetaan säilyvän kutakuinkin entisellään. Koska esimerkiksi suuret ratahankkeet eivät olleet osa MAL 2023 -suunnitelmaa, minkä lisäksi niiden yksityiskohtaisemmista taloudellisista vaikutuksista on toistaiseksi varsin vähän konkreettista julkista tietoa, eivät ne toistaiseksi sisälly HSL:n keskipitkän aika-välin rahoitusnäköymän tarkasteluihin.

Muutoin keskipitkän aikavälin rahoitustarkastelu sisältää myös uusien hankkeiden ja raideliikenteen kas-vattamisen edellyttämät varikko- ja kalustoinvestoinnit. Tarkentunut kalustohankintojen polku keventää osaltaan poikkileikkausvuoteen 2030 kohdistuvaa painetta. Raitiotieliikenteen osalta on tarkennettu myös varikko- ja kalustoerien poistumaa koskevaa tietoa.

Tulevan vuosikymmenen laajan infrainvestointinäköymän toteutuminen sellaisenaan tarkoittaisi joka ta-pauksessa myös kalustohankintojen ajallisesti varsin keskittyntä suurta määrää. Uudisinvestoinnit ovat HSL:n taloudelle kalleimpia käyttöiän alkuvaiheessa myös kaluston osalta. Vasta poistojen etenemistä seuraava korkoerien pieneneminen keventää HSL-talouteen kohdistuvaa kustannuspainetta.

Linjasto 2040 -työn pohjalta myös bussiliikenteen vuotuisia operointikustannuksia on tarkennettu edelli-sestä päivityskierroksesta alaspäin vajaalla 10 miljoonalla eurolla eli noin kolmella prosentilla, mikä osin kompensoi raideliikenteen kasvavia operointikustannuksia.

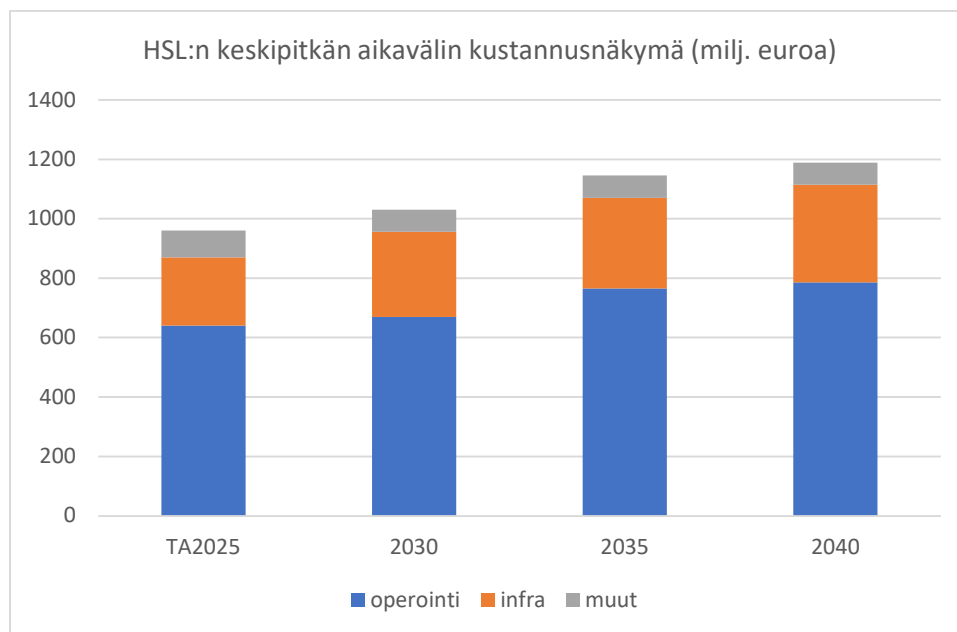
Lisäksi päivityksessä on tarkasteltu etenkin HSL:n oman organisaation toimintakustannukset ja varsinai-sen liikenteen ulkopuoliset palvelujen ostot sisältäviä yleiskustannuksia, jotka ovat olleet koholla esimer-kiksi käynnissä olevan lipputilihankkeen vaatimien panostusten myötä. Myös palkkojen yleiskorotukset ovat luonnollisesti kasvattaneet nimellisiä yleiskustannuksia, mutta reaalisesti niiden on odotettu palau-tuvan lähemmäs vuoden 2022 tasoa. Tulopuolen tarkennuksena tarkasteluihin on nyt lisätty lipputulojen, kuntaosuuksien ja valtionavustusten lisäksi muut toimintatuotot, joihin ei tämänkertaisissa tarkaste-luissa odotettu kohdistuvan reaalisia muutoksia.

Kaiken kaikkiaan tulevaisuuden hankkeita koskeva tieto vähenee ja muuttuu huomattavasti epätarkem-maksi, mitä pidemmälle kohti 2030-luvun loppua mennään. Tietoa uusista hankkeista ja toimenpiteistä lisääntyy ajan myötä. Vielä edellisellä päivityskierroksella HSL-talouden kustannukset olivat huipussaan vuonna 2035.

Tilanne on muuttunut edellisestä sikäli, että kustannusten ennustetaan jo tässä vaiheessa jatkavan mer-kittävää, mahdollisesti myös subventioasteen kohoamista jatkavaa kasvuaan myös 2040-luvulle tulta-essa, vaikka esimerkiksi Kaupunkiliikenne Oy:n 10-vuotisohjelmaan tulevia pienempiä hankkeita ei ole vielä 2030-luvun lopulta tiedossa. Lisäksi on huomattava, että esimerkiksi työmaiden suorita ja epäsuorita taloudellisia vaikutuksia eri aikajän-teillä ei ole ainakaan toistaiseksi kyetty keskipitkän aikavälin rahoitus-tarkasteluissa huomioida. Näin ollen ne eivät sisälly 2030-luvulle arvioituihin lukuihin. Näitäkin osin on

vaikea eksaktisti arvioida, kuinka suuri on vuoden 2025 talousarvion ja vuoden 2030 skenaarioarvion menetelmällisen epäjatkuuskohdan merkitys.

Kuva 10. HSL:n keskipitkän aikavälin arvioitu kustannuskehitys vuoden 2022 hintatasossa.

Päivityskierroksen suurimmat muutokset kokonaiskustannuksissa kohdistuivat lähijuna-, bussi- ja raitiotieliikenteeseen. Edellä mainitut näkyvät myös osassa HSL:n pienempiä jäsenkuntia, joiden kuntakohtaiset luvut ovat herkimpiä jakoperusteiden epätarkkuuksille. Raitiotieliikenteen tarkennukset koskevat etenkin Helsingin.

Myös linjastokohtaisten jakoperusteiden tarkennuksissa on panostettu tällä päivityskierroksella erityisesti lähijunaliikenteeseen. Lisäksi HSL-talouden suurimmat kustannukset muodostavan bussiliikenteen operoinnin osalta Helsingin ulkopuolisissa linjastoissa on nyt sovellettu Helmet-mallin aamuhuipputunnin aggregointien sijaan todennäköisemmin lähempänä oikeaa olevia linjastokohtaisten matkustajakilometrien nykyjakauksia.

Kuntaosuustarkasteluissa lipputulot on jyvitetty kunnille vyöhyketason tarkempien jakojen sijaan puhtaasti koko HSL-tason suhteellisten nousujakaumien perusteella. Myöskään HSL:n ja muiden toimijoiden, esimerkiksi VR:n, lippuyhteistyösopimusten huomiointi ei ole mahdollista liikenne-ennustemallipohjaisessa tarkastelussa.

Taulukko 6. Keskipitkän aikavälin rahoitustarkastelujen päätulokset vuodelle 2035 vuoden 2022 hintatasossa.

2035	HEL	ESP	VAN	KAU	KER	KIR	SIP	SIU	TUU	YHT
Tulot	281.3	92.8	85.9	2.9	8.0	8.5	4.6	0.4	6.1	490.6
Infrakust.	155.7	107.5	34.3	3.5	1.6	3.4	1.1	0.2	1.1	308.3
Operointi-kust.	415.2	170.5	131.3	5.6	12.6	12.0	7.5	0.4	10.3	765.4
Yleiskust.	45.7	13.7	12.1	0.3	1.0	1.1	0.3	0.1	0.5	74.8
Kustannukset yht.	616.6	291.7	177.7	9.4	15.2	16.5	9.0	0.7	11.8	1148.5
Rah.tarve	335.3	198.9	91.8	6.5	7.2	8.0	4.4	0.3	5.7	657.9
Subv.-%	54.4%	68.2%	51.6%	69.1%	47.2%	48.7%	48.6%	42.1%	48.2%	57.3%

Tarkastelujen eräs lähtökohta kuvata HSL:n rahoitustasapainon kehitystä ilman lipunhintojen muutoksia. Niiden tulokset viittaavat siihen, kuinka kuntien joukkoliikenteen subventiotarpeet kasvaisivat annetulla hankenäkymällä nopeankin väestönkasvun tapauksessa laajalti 2030-luvun mittaan. Liikenne-ennustemalliin pohjaavat kysyntätarkastelut olettavat muuttumattoman liikkumiskäyttäytymisen, mutta sisältävät autokannan sähköistymisen myötä tapahtuvan henkilöautojen käyttökulujen alenemisen. Senkin myötä joukkoliikenteen lipunhintojen korotusvara lieenee varsin rajallinen.

Kasvaneet kustannukset ja edellisen päivityskierroksen jälkeen tarkentuneet jakoperusteet näkyvät 2030-luvulla myös Helsingin subventioasteen kasvuna. Sama koskee Vantaata, jonka osalta subventioasteet kuitenkin pysyisivät lähempänä 50 %:n tasoa. Espoonkaan subventioaste ei nopeasta väestönkasvusta ja lähijunaliikenteen ulkopuolisten siihen merkittävästi vaikuttavien hankkeiden puuttumisesta huolimatta juuri alenisi. Espoon yleiskaavan uudet raidehankkeet eivät tämänhetkisessä skenaariossa toteudu vuoteen 2035 mennessä edes kaavailuissa pisimmällä olevan Leppävaara-Matinkylä-pikarai-tiotien osalta.

HSL:n keskipitkän aikavälin rahoitustarkastelut ovat jatkuva iteratiivinen prosessi, jonka seuraavissa kehitysvaiheissa on aiheellista tuottaa myös vaihtoehtoisia kysyntäskenaarioita, joista on syytä käydä keskusteluja kuntien edustajien kanssa. Kysyntäskenaarioiden kannalta keskeisen liikenne-ennustemallin uuden version käyttöönoton myötä voidaan saada entistä parempi käsitys HSL-talouden kehitysnäkymistä. Seuraavalla päivityskierroksella kuntaosuustarkasteluihin lisätään myös vuotta 2040 koskevat arviot.

LIITE 1:

Tuloslaskelma 2026-2028

x 1 000 €	ERO OVK1 2025/TA 2025					ERO TA 2026/OVK1 2025			ERO TS 2027/TA 2026			ERO TS 2028/TS 2027		
	TP 2024	TA 2025	OVK1 2025	€	%	TA 2026	€	%	TS 2027	€	%	TS 2028	€	%
Toimintatuotot	872 340	941 421	924 669	-16 752	-1,8 %	997 858	73 189	7,9 %	1 066 492	68 634	6,9 %	1 074 472	7 980	0,7 %
Myyntituotot	373 567	408 892	391 114	-17 778	-4,3 %	420 621	29 507	7,5 %	436 757	16 136	3,8 %	466 562	29 805	6,8 %
AB vyöhykkeen lipputulot	245 254	269 403	253 161	-16 242	-6,0 %	272 453	19 291	7,6 %	282 941	10 488	3,8 %	302 289	19 348	6,8 %
ABC vyöhykkeen lipputulot	59 858	65 825	64 767	-1 058	-1,6 %	69 753	4 986	7,7 %	72 434	2 681	3,8 %	77 387	4 953	6,8 %
ABCD vyöhykkeen lipputulot	20 211	19 193	22 177	2 984	15,5 %	21 340	-837	-3,8 %	22 155	815	3,8 %	23 670	1 515	6,8 %
BC vyöhykkeen lipputulot	35 667	38 874	37 626	-1 248	-3,2 %	40 304	2 678	7,1 %	41 850	1 546	3,8 %	44 712	2 862	6,8 %
BCD vyöhykkeen lipputulot	3 171	3 234	3 511	277	8,6 %	3 517	6	0,2 %	3 650	134	3,8 %	3 900	250	6,8 %
CD vyöhykkeen lipputulot	4 041	7 570	4 991	-2 578	-34,1 %	8 253	3 262	65,3 %	8 569	316	3,8 %	9 155	586	6,8 %
D vyöhykkeen lipputulot	4 018		4 147	4 147			-4 147	-100,0 %						
DE vyöhykkeen lipputulot		938				1 114	1 114	100,0 %	1 156	42	3,8 %	1 235	79	6,8 %
CDE vyöhykkeen lipputulot		132				158	158	100,0 %	164	6	3,8 %	175	11	6,8 %
BCDE vyöhykkeen lipputulot		262				270	270	100,0 %	280	10	3,8 %	299	19	6,8 %
ABCDE vyöhykkeen lipputulot		2 569				2 560	2 560	100,0 %	2 658	98	3,8 %	2 840	182	6,8 %
Lipputulot yhteensä	372 220	408 000	390 380	-17 620	-4,3 %	419 721	29 341	7,5 %	435 857	16 136	3,8 %	465 662	29 805	6,8 %
Muut myyntituotot yhteensä	1 347	892	734	-158	-17,7 %	900	166	22,6 %	900		0,0 %	900		0,0 %
Korvaukset kunnilta	476 614	506 439	506 439		0,0 %	553 494	47 055	9,3 %	605 251	51 757	9,4 %	582 036	-23 215	-3,8 %
Muut myyntitulot	2 021	6 340	5 021	-1 319	-20,8 %	6 644	1 624	32,3 %	7 098	454	6,8 %	8 209	1 111	
Tuet ja avustukset	5 865	4 700	4 152	-548	-11,7 %	4 825	673	16,2 %	4 825		0,0 %	4 825		0,0 %
Vuokratuotot	2 608	2 744	3 070	326	11,9 %	3 147	76	2,5 %	3 229	82	2,6 %	3 299	70	2,2 %
Muut toimintatuotot	11 665	12 306	14 872	2 566	20,9 %	9 127	-5 746	-38,6 %	9 332	205	2,3 %	9 541	209	2,2 %
Toimintakulut	-894 491	-964 456	-963 959	497	-0,1 %	-993 142	-29 183	3,0 %	-1 048 406	-55 264	5,6 %	-1 055 192	-6 786	0,6 %
Henkilöstökulut	-30 855	-32 824	-32 927	-103	0,3 %	-35 014	-2 087	6,3 %	-35 994	-980	2,8 %	-37 002	-1 008	2,8 %
Palvelujen ostot	-854 331	-921 848	-921 542	306	0,0 %	-947 678	-26 136	2,8 %	-1 002 204	-54 526	5,8 %	-1 007 622	-5 418	0,5 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-342 811	-352 383	-359 164	-6 782	1,9 %	-366 803	-7 638	2,1 %	-389 784	-22 982	6,3 %	-387 547	2 238	-0,6 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-93 973	-101 652	-104 971	-3 319	3,3 %	-102 076	2 894	-2,8 %	-108 031	-5 954	5,8 %	-112 109	-4 078	3,8 %
Metroliikenteen operointikustannukset	-60 192	-65 214	-60 258	4 955	-7,6 %	-62 284	-2 026	3,4 %	-61 063	1 221	-2,0 %	-61 632	-569	0,9 %
Raitioliikenteen operointikustannukset	-67 030	-85 292	-80 663	4 629	-5,4 %	-85 643	-4 980	6,2 %	-91 543	-5 900	6,9 %	-89 119	2 424	-2,6 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-7 796	-5 890	-5 717	173	-2,9 %	-5 618	99	-1,7 %	-5 711	-93	1,7 %	-5 653	58	-1,0 %
Pikaraitioliikenteen operointikustannukset	-19 125	-23 021	-21 189	1 832	-8,0 %	-24 469	-3 280	15,5 %	-27 641	-3 173	13,0 %	-29 302	-1 661	6,0 %

LIITE 1:

Tuloslaskelma 2026-2028

	ERO OVK1 2025/TA 2025						ERO TA 2026/OVK1 2025			ERO TS 2027/TA 2026			ERO TS 2028/TS 2027		
x 1 000 €	TP 2024	TA 2025	OVK1 2025	€	%	TA 2026	€	%	TS 2027	€	%	TS 2028	€	%	
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-590 926	-633 451	-631 962	1 489	-0,2 %	-646 893	-14 931	2,4 %	-683 773	-36 881	5,7 %	-685 362	-1 589	0,2 %	
Infrapalvelut yhteensä	-220 251	-236 201	-238 763	-2 563	1,1 %	-249 032	-10 269	4,3 %	-263 235	-14 203	5,7 %	-268 617	-5 382	2,0 %	
Muut palvelujen ostot yhteensä	-43 153	-52 197	-50 817	1 380	-2,6 %	-51 753	-936	1,8 %	-55 195	-3 442	6,7 %	-53 643	1 552	-2,8 %	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 044	-763	-739	23	-3,0 %	-824	-84	11,4 %	-818	6	-0,7 %	-839	-21	2,6 %	
Vuokrakulut	-5 729	-6 106	-5 751	355	-5,8 %	-6 091	-341	5,9 %	-6 677	-586	9,6 %	-6 922	-244	3,7 %	
Muut kulut	-2 531	-2 916	-3 001	-85	2,9 %	-3 536	-535	17,8 %	-2 713	823	-23,3 %	-2 808	-95	3,5 %	
Toimintakate	-22 150	-23 035	-39 291	-16 256	70,6 %	4 715	44 006	-112,0 %	18 086	13 371	283,6 %	19 280	1 194	6,6 %	
Rahoitustuotot ja -kulut	3 183	1 668	1 639	-28	-1,7 %	3 000	1 361	83,0 %	2 000	-1 000	-33,3 %	1 500	-500	-25,0 %	
Rahoituskulut yhteensä	-540	-92	-408	-316	342,5 %	-510	-102	24,9 %	-510		0,0 %	-510		0,0 %	
Vuosikate	-18 968	-21 367	-37 651	-16 284	76,2 %	7 715	45 366	-120,5 %	20 086	12 371	160,3 %	20 780	694	3,5 %	
Poistot	-13 453	-17 002	-18 424	-1 422	8,4 %	-19 129	-705	3,8 %	-20 346	-1 217	6,4 %	-21 040	-694	3,4 %	
Tilikauden tulos	-32 421	-38 369	-56 075	-17 706	46,1 %	-11 414	44 661	-79,6 %	-260	11 154	-97,7 %	-260		0,0 %	
Tilikauden yli-/alijäämä	-32 421	-38 369	-56 075	-17 706	46,1 %	-11 414	44 661	-79,6 %	-260	11 154	-97,7 %	-260		0,0 %	

LIITE 2:
Rahoituslaskelma 2026-2028

50

1 000 €	2024	TA2025	OVK1 2025	TAE2026	TS2027	TS2028
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	-18 968	-21 367	-37 651	7 715	20 086	20 780
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	110					
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-24 479	-27 000	-27 000	-25 400	-25 000	-25 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 832					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	18					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-40 488	-48 367	-64 651	-17 685	-4 914	-4 220
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys						
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 263	-5 263	-5 263	-5 263	-5 263	-5 263
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset*	24 373	-10 474	3 410	3 410	3 410	3 410
Rahavarojen muutos	-21 378	-64 105	-66 504	-19 538	-6 767	-6 073
Rahavarat 31.12	124 802	60 697	58 298	38 760	31 993	25 919
Rahavarat 1.1	146 181	124 802	124 802	58 298	38 760	31 993
Investointien tulorahoitus %	-87,6 %	-79,1 %	-139,4 %	30,4 %	80,3 %	83,1 %
Kassan riittävyys, pv	51,0	23,0	22,1	14,3	11,1	9,0

*Muu maksuvalmiuden muutos arvioitu ed. 3 vuoden keskiarvolla OVK1/2025-TS2028

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Yleiskuva TTS-kauden 2026–2028 palvelutasomuutoksista

TTS-kautta 2026–2028 leimaavat erilaisten työmaiden joukkoliikennepalveluun aiheuttamat muutokset. Eri puolilla seutua rakennetaan ennätysmäisen laajasti uutta raideliikenneinfraa sekä korjataan tai uusitaan vanhaa infraa kuten asemia ja ratasiltoja. Rakennustöiden vaikutuksesta matka-ajat pitenevät monin paikoin ja asiakaskokemus heikkenee, kun raideliikennettä joudutaan korvaamaan hitaammalla ja pienemmän kapasiteetin tarjoavalla bussiliikenteellä. Työmaiden vaikutukset aiheuttavat erityisesti vuonna 2027 erittäin merkittävän kustannuslisäyksen korvaavan liikenteen järjestämisen kasvattaessa operointikustannuksia. Samanaikaisesti matka-ajat pitenevät ja tarjottavan liikenteen laatutaso heikkenee, millä on merkittäviä vaikutuksia myös lipputuloihin.

Joukkoliikennepalvelu paranee merkittävästi raideliikenteen hankkeiden valmistuessa muun muassa Kruunuvuorenrannassa (Kruunusillat) sekä Espoossa Leppävaaran ja Espoon keskuksen välillä (Espoon kaupunkirata). Bussiliikenteessä palvelutasoparannukset ovat kokonaisuutena hyvin pieniä lisäyksiä kasvavien alueiden tarjontaan kysynnän kasvaessa. Valmistuvien raideliikenteen hankkeiden lisäksi joukkoliikennepalveluun ei ole suunnitteilla merkittäviä tarjonnan lisäyksiä. Linjaston kehittämistoimenpiteet pyritään suunnittelemaan kustannustehokkuutta parantaen nykyistä tarjontaa uudelleenkohdentamalla. Lähivuosien aikana matkustajalaskentalaitteiden kattavuus paranee merkittävästi, mikä parantaa mahdollisuuksia tehdä liikenteeseen toteutuneen kysynnän perusteella kustannustehokkuutta edistäviä pieniä tarjontamuutoksia.

Vuosien 2026-2028 toiminta- ja taloussuunnitelmassa tavoitellaan talouden tasapainoa. Jatkuvasti kasvavat infrakustannukset nostavat HSL:n menoja nopeammin kuin lipputulojen kehitys nostaa tulopuolta, joten talouden tasapainoa on haettava myös operointikustannuksia karsimalla. Omistajaohjauksen tavoitteiden saavuttamiseksi olemme tehneet noin 5 miljoonaa euroa säästöjä alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna. Tehdyt säästöt jakautuvat riskitason nostamiseen, kehittämistoimenpiteiden lykkäämiseen ja heikon kustannustehokkuuden liikenteen karsimiseen. Palvelutasomuutokset vuosille 2026-2028 pohjautuvat suurimmaksi osaksi välttämättömiin tarjonnan lisäykseen kapasiteetin hallinnan näkökulmasta. Operointikustannusten budjetointi on toteutettu korkealla riskitasolla, mikä saattaa edellyttää nyt esitettyjen liikenteen karsintojen lisäksi myös muita liikenteen harvennuksia tai linjojen lakkautuksia. Riskitasoa on nostettu etenkin bussiliikenteen operoinnissa sekä ratikoiden varikkokustannuksien osalta.

Operointikustannusten osalta kustannustehokkuutta tavoitellaan harventamalla ja mahdollisesti lakkauttamalla heikolla kustannustehokkuudella suorittavaa liikennettä. Tämä tarkoittaa mahdollisesti yksittäisten linjojen kokonaisia lakkautuksia ja hiljaisempien ajankohtien liikenteen karsimista eri puolilla seutua. Bussiliikenteessä riskitasoa on nostettu erityisesti korvaavan liikenteen järjestelyiden budjetoinnin osalta. Tämän lisäksi useita suunniteltuja pienempiä linjakohtaisia kehittämistoimenpiteitä on päätetty jättää tekemättä tai lykätä myöhemmille vuosille, mikä voi aiheuttaa tarvetta vuorovälien harventamiselle. Varaudumme riskitason noston myötä heikentämään joukkoliikennetarjontaa isojen työmaiden aiheuttaessa joukkoliikenteelle hidastuksia. Tehtävät leikkaukset ja bussiliikenteen kehittämistoimenpiteiden lykkääminen aiheuttavat negatiivisia vaikutuksia asiakaskokemukseen täsmällisyyden heikentyessä, kapasiteetin epäoptimaalisen mitoituksen tai yksinkertaisesti poistuvan palvelun myötä. Korvaavan liikenteen riskitason nostamisella voi olla pienimuotoisia vaikutuksia asiakaskokemuksen lisäksi myös vuoden 2026 lipputulokertymään ja pidemmän ajan kehitykseen joukkoliikenteen koetussa kilpailukyvyssä ja

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

kulkutapaosuudessa, jos riskit realisoituisivat. Kaikki tehtävät toimenpiteet tullaan kohdentamaan siten, että vaikutus HSL:n strategiassa määriteltuihin tavoitteisiin olisi mahdollisimman pieni.

Ostoliikennesopimusten piirissä olevan bussi-, metro-, lähijuna- ja raitioliikenteen osalta muutokset suunnitelmakaudella ovat seuraavat.

Muutokset vuonna 2026

Metroliiikenne

Metroliiikenteessä ei varauduta tarjonnan lisäyksiin.

Lähijunaliikenne

Espoon kaupunkirata (ESKA)

ESKA:n rakennustöiden takia rantaradan junaliikenteessä on vuosittaiset säännölliset totaalikatkot Leppävaaran länsipuolella viiden viikon ajan juhannuksen jälkeen vuosina 2024–2027. Lisäksi yhden tai kahden vuorokauden totaalikatkoja on viikonloppuisin toukokuussa ja syksyllä.

Lähijunaliikenne korvataan totaalikatkojen aikana busseilla osuudella Leppävaara-Kirkkonummi/Siuntio. Helsingin ja Leppävaaran välillä kulkee A-junia 10 minuutin vuorovälillä päiväliikenteessä ja hiljaisempan aikaan 15–30 minuutin vuorovälillä.

Malminkartanon, Kannelmäen ja Pohjois-Haagan asemien peruskorjaukset

Helsingin kaupungin omistamille Malminkartanon, Kannelmäen ja Pohjois-Haagan asemille on asemia hallinnoivan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n toimesta suunniteltu merkittäviä peruskorjauksia vuodelle 2026. Malminkartanossa korjataan elinkaarensa lopussa olevan tunnelin betonirakenteet. Pohjois-Haagassa ja Kannelmäessä on tarkoitus peruskorjata mm. laiturirakenteet. Pohjois-Haagassa korjataan samassa yhteydessä myös siltarakenteita Väyläviraston toimesta.

Korjaustyöt vaativat viimeisimmän arvion mukaan noin neljän kuukauden pituisen junaliikenteen totaalikatkon Huopalahden ja Myyrmäen väliselle rataosuudelle, joka katkaisee kehäradan I- ja P-junien liikenteen. Tuona aikana I-junat kulkevat Helsingistä Tikkurilan ja Lentoaseman kautta Myyrmäkeen asti, jossa ne kääntyvät P-juniksi. Alustavasti korjaustöiden aiheuttaman poikkeusliikenteen ajankohta on 3.5.-30.8.2026.

Lisäksi Malminkartanon korjaustyöt vaativat yksiraiteisuutta totaalikatkon ympärille, jolloin asema on myös suljettuna ja kehäradan junilla harvennettu 20 minuutin vuoroväli. Malminkartanon aseman korjaustöiden kokonaiskestoksi on arvioitu noin kuusi kuukautta. Alustavasti Malminkartanon korjaustöiden aiheuttaman poikkeusliikenteen ajankohta on 29.3.-4.10.2026.

Nurmijärventien alikulkusillan peruskorjaus

Kivihaassa Huopalahden aseman itäpuolella sijaitseva Hämeenlinnanväylän (entinen Nurmijärventie) ylittävä eteläinen ratasilta on tarkoitus peruskorjata Väyläviraston toimesta kesällä 2026.

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Korjaustyöt vaativat noin 2,5 kuukauden pituisen totaalikatkon kaupunkiraiteille, joka katkaisee sekä kehäradan I- ja P-junien että Leppävaaran kaupunkiradan A-junien liikenteen. Leppävaaran suunnalla voidaan liikennöidä kaukoliikenteen raiteita käyttävät E-, U- ja Y-junat pohjoisen ratasillan kautta normaalisti sekä L-junat väliasemien ohituksilla. ESKA-katkojen aikana voidaan liikennöidä A-junat väliasemien ohituksilla pohjoisen ratasillan kautta kaukoliikenteen raiteita pitkin. Sillankorjaustyön aikana Valimon, Pitäjänmäen ja Mäkkylän asemat ovat poissa käytöstä, koska näillä ei ole matkustajalaitureita kaukoliikenteen raiteilla, eikä Kivihaan ja Leppävaaran välillä ole puolenvaihtopaikkaa kauko- ja kaupunkiraiteiden välillä. Alustavasti korjaustyön ajankohta on 1.6.-9.8.2026 yhteensovitetuna kehäradan asemien peruskorjausten kanssa, jolloin I- junat kääntyvät P-juniksi Myyrmäessä.

Raitioliikenne

Raitioliikenteessä ei varauduta erillisiin tarjonnan lisäyksiin vuonna 2026, mutta työmaiden aiheuttamia poikkeuksia on paljon. Työmaiden aikaiset poikkeusjärjestelyt saattavat vaikuttaa linjakohtaisiin vuoroväleihin ja reitteihin. Erillisestä tarjonnan lisäyksen varaumasta Jätkäsaareen ja Kalasatamaan on luovuttu. Etenkin Jätkäsaarella asukasmäärän lisäys on jäänyt ennustetta matalammaksi. Tämän hetken asukasmääräennusteiden mukaan nykyinen linjasto riittää kapasiteetiltaan tulevan kauden ajan. Alueen matkustajamäärien kehittymisen seuranta kuitenkin jatketaan ja tarvittaessa on varauduttu olemassa olevin resurssein tihentämään pistemäisesti tarjontaa. Kalasataman tarjonta tulee lisääntymään suunnitellusti linjan 11 liikenteen aloituksen myötä vuonna 2027.

Jätkäsaarenlaiturin työmaa

Raitioliikenne Länsilinkin ja Huutokonttorin välillä katkeaa viiden viikon ajaksi pääsiäisen jälkeen Jätkäsaaren kannaksen sillan rakentamisen takia. Tänä aikana on varauduttu ajamaan korvaavaa raitiolinjaa keskustasta Kampin, Ruoholahden ja Länsiterminaalien kautta Huutokonttorin pysäkille. Linja 7 ajaa yhtä lailla Ruoholahden kautta Jätkäsaareen. Jotta Kampin rata ei ruuhkaudu tiheävuo-rovälisen korvaavan linjan myötä lyhennetään linja 9 Kolmikulmaan. T-linjoja ei liikennöidä tänä aikana. Välimerenkadulla ei tule olemaan raitioliikennettä vaihdeyhteyksien puutteen takia, mutta Välimerenkadun pysäkin palvelualueelle pyritään järjestämään korvaava yhteys bussiliikenteen avulla.

Kustannusvaikutus 180 000 € vuonna 2026 (Raitioliikenne)

Mäkelänkadun kiskotyöt

Mäkelänkatu katkaistaan koko mitaltaan raitioliikenteeltä kesäkaudella. Katkon aikana Käpylään ei ole raitioliikennettä ja Mäkelänkadun ja Pasilan välinen suora yhteys poistuu. Alueen joukkoliikennepalvelua tarkastellaan kokonaisuutena tarkemman suunnittelun yhteydessä. Linja 1 ajaa Hämeentietä pitkin Vallilaan ja linja 7 kiertää Sörnäisistä linjan 9 reittiä mukaillen Pasilaan. Työmaan kokonaiskestoksi on arvioitu noin kolme kuukautta.

- Kustannusvaikutus -35 000 € vuonna 2026 (Raitioliikenne)

Pysäkkipysähdyskäytäntöjen muutos

Varaudutaan syksystä alkaen ottamaan käyttöön kantakaupungin raitioliikenteessä linjan 15 tapaan käytäntö pysähtyä aina kaikilla pysäkeillä. Nykyisin kantakaupungissa raitiovaunu pysähtyy pysäkille, jos pysäkillä on ihmisiä tai vaunun sisällä on painettu stop-nappia. Kaikilla pysäkeillä pysähtyminen lisää liikenteen luotettavuutta vähentämällä ajoaikojen hajontaa. Lisäksi se vahvistaa raitioliikenteen imagoon kuuluvan perinteen, jonka mukaan raitiovaunulle ei ole tarpeen antaa pysähtymismerkkiä. HSL on jo aikaisemmin päättänyt, että nopeat kaksisuuntakalustolla liikennöitävät raitiolinjat, kuten linja 15 tai tuleva

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Kruunusiltojen linja 12 pysähtyvät joka pysäkillä ja yhtenäisyyden vuoksi käytäntö laajennetaan kaupunkiraitioteille.

- Kustannusvaikutus 145 000 € vuonna 2026 ja 375 000 € vuosittain (Raitioliikenne)

Kruunusiltojen liikenteen aloitus

Varaudutaan Kruunusiltojen ratikkaliikenteen aloitukseen vuonna 2027.

- Liikennettä valmistelevia kustannuksia 3 000 000 € vuonna 2026 (Raitioliikenne)

Pikaraitiolinja 15

Ei suunniteltuja palvelutasomuutoksia. Kustannukset nousevat edellisvuodesta vaunujen siirtyessä vaiheittain takuusta kunnossapitosopimuksen piiriin.

Bussiliikenne

Varaudutaan kehittämään bussiliikenteen palvelutasoa todennettuun kysyntään ja kerättyyn asiakasymmärrykseen pohjautuen. Bussiliikenteen alueelliset kehittämiskohteet pyritään tunnistamaan alueellisten linjastotarkasteluiden kautta.

Varaudutaan lisäksi tekemään kohdennettuja tarjonnan lisäyksiä tai reittimuutoksia todennettuun kysyntään ja kerättyyn asiakasymmärrykseen perustuen.

Linja 52 Kuninkaantammi–Kannelmäki–Huopalahti as.–Munkkivuori–Otaniemi

Varaudutaan jatkamaan linjan 52 reitti Kuninkaantammessa uudelle, Kuninkaantammentien itäpään valmistuvalle päätepysäkillä syysliikenteestä 2026 alkaen. Alueelle on kaavoitettu nykyisen vesilaitoksen ympäristöön sijoittuvan asutuksen lisäksi pientaloasutusta noin 250–300 asukkaalle. Uusi asutus sijoittuu noin 500–1000 metrin päähän lähimmistä nykyisistä bussipysäkeistä. Alueen asukasmäärä on melko pieni, mutta keskuspuiston alue on yksi Helsingin tärkeimmistä virkistysalueista. Uuden päätepysäkin ympäristöstä alkavat keskuspuiston ulkoilureitit ja päätepysäkin välittömässä läheisyydessä sijaitsee Pitkälän ulkoilumaja.

- Kustannusvaikutus noin 140 000 € vuonna 2026 ja noin 367 000 € vuositasona (Poikittainen seutuliikenne)

Linjat 73 Karhupuisto–Malmi–Ala-Tikkurila ja 74 Karhupuisto–Malmi–Heikinlaakso

Varaudutaan linjojen ajoajan kasvuun linjojen palautuessa Hakaniemeen nykyisten poikkeusreittien päättyessä. Varautumisella varmistetaan liikenteen laadun säilyminen muuttuvassa liikennöintiympäristössä eli tavoitteena on välttää negatiiviset vaikutukset asiakaskokemukseen.

- Kustannusvaikutus noin 200 000 € vuonna 2026 ja vuosittain (Helsingin sisäinen liikenne)

Linja 118 Tapiola–Suurpelto–Espoon keskus

Varaudutaan tihentämään linjan 118 vuoroväliä arki-iltaisina sekä lauantaisin 15 minuutista 10 minuuttiin uuden liikennöintisopimuksen alkaessa syksyllä 2026. Muutoksella parannetaan joukkoliikenteen käytävyyttä ja houkuttelevuutta erityisesti vapaa-ajan matkoilla. Muutos tuo Tapiolan ja Espoon keskuksen aluekeskusten välisen tarjonnan runkolinjan mukaiselle tasolle sekä tuo lisätarjontaa kasvavalle Suurpellon asuinalueelle. Uuden liikennöintisopimuksen myötä linjan 118 hintataso laskee, jolloin tarjontalisäys voidaan tehdä kustannusneutraalisti.

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

- Kustannusvaikutus neutraali laskeneiden yksikkökustannusten myötä

Linja 163 Suvisaaristo–Kauklahti

Varaudutaan lisäämään sunnuntain tarjontaa linjan 163 käytävän, etenkin Kurttilan ja Saunalahden maankäytön kehittyessä ja kysynnän kasvaessa syksystä 2026 alkaen. Linja palvelee myös Kiviruukia, jonka kehittäminen teollisuusalueesta asuin-, työ- ja opiskelupaikaksi on tulevaisuudessa alkamassa.

Linjan vuoroväli varaudutaan tihentämään sunnuntaisin 60 minuutista 30 minuuttiin uuden liikennöintisopimuksen alkaessa syksyllä 2026. Muutos tuo sunnuntailiikenteen muiden päivätyyppien tasolle, parantaa yhteensovittamista linjan 165 kanssa ja vastaa kehittyvään kysyntään alueella. Muutos parantaa mahdollisuuksia vapaa-ajan matkoihin myös sunnuntaisin. Uuden liikennöintisopimuksen myötä linjan 163 hintataso laskee, jolloin tarjontalisäys voidaan tehdä kustannusneutraalisti.

- Kustannusvaikutus neutraali laskeneiden yksikkökustannusten myötä

Runkolinjat 500 Itäkeskus (M)–Herttoniemi (M)–Pasila–Meilahti–Munkkivuori ja 510 Herttoniemi (M)–Pasila–Meilahti–Tapiola–Kivenlahti (M)

Varaudutaan lisäämään autopäivä kesäliikenteeseen runkolinjoille 500 ja 510 kesästä 2026 alkaen kasvaneiden matkustajamäärien ja ajoaikojen vuoksi. Autopäivälisäys parantaa linjojen täsmällisyyttä ja täten parantaa myös asiakkaiden kokemusta linjojen luotettavuudesta.

- Kustannusvaikutus noin 80 000 € vuonna 2026 ja vuositasolla:
- Helsingin sisäinen liikenne noin 55 000 € vuonna 2026 ja vuositasolla
- Poikittainen seutuliikenne noin 25 000 € vuonna 2026 ja vuositasolla

Runkolinja 520 Matinkylä (M)–Suurpelto–Leppävaara–Myyrmäki–Martinlaakso

Varaudutaan runkolinjan 520 kysynnän kasvuun varautumalla ruuhka-ajan liikenteen tihentämiseen talvi-liikennekaudesta 2026–2027 alkaen. Muutos helpottaa linjan kuormittuneisuutta ruuhka-aikoina ja parantaa osaltaan linjan täsmällisyyttä, mikä näkyy matkustajille parantuneena palveluna. Linjan nousijamäärät ovat kasvaneet noin 13 % verrattaessa vuosien 2023 ja 2024 viimeisiä vuosineljänneksiä, ja kasvun arvioidaan jatkuvan.

- Kustannusvaikutus noin 110 000 € vuonna 2026 ja 285 000 € vuositasolla (Poikittainen seutuliikenne)

Runkolinja 560 Rastila (M)–Vuosaari (M)–Kontula (M)–Malmi as.–Myyrmäki as.–Honkasuo

Linjalle varaudutaan lisäämään suoritetta vuoden 2026 aikana kasvavien matkustajamäärien ja pidentyvien ajoaikojen myötä. Autopäivälisäyksellä pyritään parantamaan linjan täsmällisyyttä ja vähentämään riskiä myöhästymisien ketjuuntumisille. Muutos näkyy matkustajille nykyistä parempana palveluna ja vaikuttaa asiakaskokemukseen positiivisesti. Runkolinja 560 on HSL-alueen käytetyin bussilinja (vuonna 2024 yhteensä noin 6,6 miljoonaa nousua), joten linjalle tehtävät parannukset vaikuttavat suureen määrään asiakkaita.

- Kustannusvaikutus noin 275 000 € vuonna 2026 ja vuositasolla (poikittainen seutuliikenne)

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Linja 587 Mellunmäki–Hakunila–Koivukylä–Korso–Vierumäki

Varaudutaan lisäämään linjan 587 tarjontaa perustamalla linjalle B-variantti Itä-Hakkilan ja Havukosken välille. B-variantilla varaudutaan kasvavaan matkustajamäärään Itä-Hakkilan koulun siirtyessä väistöön Kytöpuiston kouluun.

- Kustannusvaikutus noin 150 000 € vuositasolla (Vantaan sisäinen liikenne)

Linja 665 Hyrylä–Järvenpää–Kellokoski

Varaudutaan kysynnän kasvaessa linjan 665 ruuhka-ajan liikenteen tihentämiseen tammikuusta 2026 alkaen. Linjan matkustajamäärät ovat olleet kasvussa, minkä myötä linja on ollut aamu- ja iltapäiväruuhkassa hyvin kuormitettu. Muutos helpottaa linjan kuormitusta ruuhka-aikoina sekä parantaa täsmällisyyttä ja asiakaskokemusta. Vuorotarjonnan lisäys edellyttää yhden ruuhka-auton lisäämistä liikenteeseen talviliikennekauteen. Linjan nykyinen liikennöintisopimus päättyy elokuuhun 2027.

- Kustannusvaikutus noin 200 000 € vuonna 2026 ja noin 100 000 € vuonna 2027 (Tuusulan sisäinen liikenne)

Linja 995 Taasjärvi–Söderkulla–Kalkkiranta

Varaudutaan lisäämään linjalle 995 tarjontaa kesäliikenteessä 2026 Kalkkirannan lauttayhteyksille. Tarjonnan lisäyksen tarkempi suunnittelu tehdään yhteistyössä kunnan kanssa kesäliikenteen 2026 suunnittelun yhteydessä. Vuoden 2026 kesän kokemusten perusteella tehdään päätöksiä tulevien vuosien kesäliikenteen osalta.

- Kustannusvaikutus noin 30 000 € vuonna 2026 (Sipoon sisäinen liikenne)

Eteläisen Helsingin bussiliikenteen kehittäminen

Varaudutaan Salmisaari–Ruoholahti–Jätkäsaari–Punavuori–Hernesaari-alueen bussiliikenteen kehittämiseen asukasmäärän kasvaessa ja bussiliikenteen uuden liikennöintisopimuksen alkaessa syksyllä 2026. Asukkaat ovat toivoneet alueelle raitioliikennettä täydentävää alueen sisäistä liikkumistarvetta palvelevaa bussiliikennettä. Lisäksi Salmisaarenrannan työpaikka-alueen bussiliikenteen tarjonta pienkalustolinjalla 26 on osoittautunut kapasiteetiltaan riittämättömäksi ratkaisuksi. Elokuussa alkavan uuden sopimuksen myötä laskevien yksikkökustannusten myötä alueen liikennetarjontaa voidaan hieman kasvattaa nykyisestä.

- Kustannusvaikutus neutraali laskeneiden yksikkökustannusten myötä

Vantaan liikennöintikohteisiin tehtävät muutokset

Vantaan sisäisen liikenteen ja seutuliikenteen liikennöintikohteisiin tehdään muutoksia Vantaan ratikan rakentamisen haittojen vähentämiseksi. Muutokset kasvattavat kohteiden automäärää, jolloin myös opeointikustannukset kasvavat. Muutoksella varaudutaan Tikkurilan terminaalien jakamiseen kahteen osaan ja samalla poistetaan mahdollisten hidastumisten kertautumisvaikutuksia muuhun liikenteeseen. Muutoksella tavoitellaan parempaa luotettavuutta, täsmällisempää liikennettä ja häiriöherkkyyden minimoimista, jotka kaikki vaikuttavat asiakaskokemukseen positiivisesti haasteellisessa ja jatkuvasti muuttuvassa liikennöintiympäristössä.

- Kustannusvaikutus noin 150 000 € vuonna 2026 ja vuositasolla
- Vantaan sisäinen liikenne noin 50 000 €
- Vantaan suunnan seutuliikenne noin 100 000 €

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Varaudutaan rakennustöiden aiheuttamiin bussiliikenteen poikkeusjärjestelyihin sekä liikenteen hidastumiseen vuoden 2026 aikana.

Finnoon Meritien kadunrakennustyöt

Varaudutaan Finnoon Meritien kadunrakennuksen aikaiseen poikkeusreittiin ja ajoaikojen hidastumiseen linjalla 533. Kadunrakennuksen on määrä alkaa keväällä 2025 ja sen on arvioitu kestävän puolestatoista kahteen vuotta. Poikkeusreitti tulee hidastamaan liityntäliikennettä Hyljelahden ja Finnoon metroaseman välillä ja vaikuttamaan asiakaskokemukseen negatiivisesti.

- Kustannusvaikutus noin 67 000 € vuonna 2026 ja vuositasolla (Espoon sisäinen liikenne)

Mäkelänkadun perusparannustyö

Varaudutaan Mäkelänkadun perusparannustyön aiheuttamaan bussiliikenteen hidastumiseen loka-marraskuusta 2025 alkaen. Työmaa kestää noin kaksi vuotta. Työmaan aikana Mäkelänkatu muuttuu 1+1 -kaistaiseksi suuntaansa, millä on merkittävä bussiliikennettä hidastava vaikutus. Työmaiden aiheuttamat liikenteen poikkeukset aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia bussiliikenteen poikkeusreittien ja/tai liikenteen hidastumisen myötä. Lisäkustannusten lisäksi poikkeamat aiheuttavat korvaavista liikennejärjestelyistä huolimatta merkittäviä heikennyksiä asiakaskokemukseen sekä nousijamääriin. Mäkeläncadulla bussiliikennettä on paljon, joten negatiiviset vaikutukset ovat kokoluokaltaan merkittäviä.

- Kustannusvaikutus noin 880 000 € vuonna 2026
- Helsingin sisäiset linjat noin 580 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 300 000 €

Länsiratikoiden rakennustyöt

Varaudutaan Länsiratikoiden rakentamisen aiheuttamiin poikkeusjärjestelyihin bussiliikenteessä kevästä 2026 alkaen. Länsiratikoiden rakentamisen takia bussiliikenteessä tulee käyttöön poikkeusreittejä ja/tai bussiliikenne hidastuu eri puolilla läntistä kantakaupunkia ja Länsi-Helsinkiä. Poikkeusreitit ja liikenteen hidastuminen tulee vaikuttamaan merkittävästi bussiliikenteen operointikustannuksiin. Lisäkustannusten lisäksi asiakaskokemus alueen joukkoliikenteessä tulee heikentymään rakentamisen aikana.

- Kustannusvaikutus noin 900 000 € vuonna 2026
- Helsingin sisäiset linjat noin 500 000 €
- Espoon suunnan seutulinjat noin 200 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 200 000 €

Vantaan raitiotien rakentaminen

Varaudutaan Vantaan ratikan rakennustöiden aiheuttamiin bussiliikenteen poikkeusjärjestelyihin sekä niistä seuraavaan liikenteen hidastumiseen. Raitiotien rakentaminen tulee aiheuttamaan liikenteen hidastumisesta syntyviä kustannuksia bussilinjoilla, joilla on yhteisiä reittiosuuksia ratikan reitin kanssa. Lisäksi Tikkurilan terminaalien poikkeusjärjestelyt aiheuttavat kustannuksia linjoille, jotka hyödyntävät terminaalialueita. Kaikkia rakentamisen aikaisia poikkeusjärjestelyitä ja hidastumisia sekä niiden ajankohtia/kestoa ei vielä tiedetä tarkalla tasolla. Hidastumisen lisäksi rakentamisen aikaiset järjestelyt vaikuttavat bussiliikenteen täsmällisyyteen negatiivisesti. Poikkeusreiteillä ja liikenteen hidastumisella tulee olemaan erittäin merkittävät vaikutukset asiakaskokemukseen sitä heikentäen.

- Kustannusvaikutus noin 2 500 000 € vuonna 2026
- Vantaan sisäiset linjat noin 1 370 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 800 000 €

LIITE 3: **Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028**

- Poikittainen seutuliikenne noin 330 000 €

Varaudutaan järjestämään korvaavaa bussiliikennettä raideliikenteen poikkeuksien aikana.

Espoon kaupunkiradan rakennustyöt

Varaudutaan Espoon kaupunkiradan rakennustöistä johtuviin junaliikenteen liikennöintikatkoihin ja korvaavan bussiliikenteen järjestämiskustannuksiin. Kaupunkiradan rakennustöillä ja junaliikenteen katkoilla on erittäin merkittävät negatiiviset vaikutukset alueen asiakaskokemukseen mm. pidentyvien matka-aikojen myötä. Korvaavan liikenteen järjestelyissä hyödynnetään aiempien katkojen kokemuksia, jotta tarjontaa olisi toteutuneen kysynnän mukaisesti ja haitat junaliikenteen katkosta olisivat mahdollisimman vähäiset.

- Kustannusvaikutus noin 2 250 000 € vuonna 2026
- Espoon sisäiset linjat noin 500 000 €
- Espoon suunnan seutulinjat noin 690 000 €
- Kirkkonummen suunnan seutulinjat noin 990 000 €
- Siuntion suunnan seutulinjat noin 70 000 €

Kehäradan junakatko

Varaudutaan Kehäradan asemien (Pohjois-Haaga, Kannelmäki ja Malminkartano) rakennustöistä johtuviin junaliikenteen liikennöintikatkoihin ja korvaavan bussiliikenteen järjestämiskustannuksiin. Tämänhetkisen tiedon mukaan liikennekatkon kesto on noin 4 kuukautta ajoittuen kevät-/kesäaikaan. Malminkartanon osalta varaudutaan siihen, että asema on kiinni noin 6 kuukautta. Katkon pituus voi vielä lyhentyä suunnittelutyön edetessä. Korvaavasta liikenteestä huolimatta junaliikenteen katko aiheuttaa merkittävää heikennystä joukkoliikenteen palvelutasoon ja sillä on merkittävä negatiivinen vaikutus asiakaskokemukseen. Katko on pitkäkestoinen, jolloin vaikutukset kustannuksiin ja lipputuloihin ovat myös erittäin merkittäviä.

- Kustannusvaikutus noin 7 150 000 € vuonna 2026
- Helsingin sisäiset linjat noin 1 250 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 5 900 000 €

Lauttaliikenne

Ei suunniteltuja palvelutasomuutoksia.

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Muutokset vuonna 2027

Junatien metrosillan uusiminen

Junatien metrosillan uusiminen katkaisee metroliikenteen Sörnäisten ja Kulosaaren välillä vuoden 2027 aikana. Korjaustyöt vaativat viimeisimmän arvion mukaan noin seitsemän kuukauden pituisen metroliikenteen totaalikatkon Herttoniemen ja Hakaniemen välisellä rataosuudella. Muiden remonttiin liittyvien töiden osalta suunnitelmat tarkentuvat hankesuunnitelman aikana.

Tämän hetken tietojen mukaan metroliikennettä ei voida liikennöidä Kalasatamaan. Sillan uusimistöiden yhteydessä on suunniteltu toteutettavaksi myös Sörnäisten metroaseman perusparannus ja muita siltatöitä Kalasataman ja Herttoniemen välillä. Metroliikenteen tarkemmat päätepysäkit ja vuorovälit riippuvat lähistöllä tehtävistä muista korjaustöistä ja niiden kestoista. Lopulliset päätökset metroliikenteestä tehdään suunnitelmien tarkentuessa.

HSL varautuu järjestämään korvaavaa liikennettä matkustajahaittojen vähentämiseksi busseilla ja raitiovaunuilla koko katkon ajalle. Korvaavan palvelun lopulliset ratkaisut tarkentuvat, kun katkon tarkka ajankohta ja kesto ovat tiedossa.

Katkon aikaisen korvaavan liikenteen järjestämiseen liittyy paljon epävarmuuksia. Korvaavan liikenteen järjestämiseen tarvitaan merkittävä määrä linja-auto kalustoa ja kuljettajia, joita seudulta voi olla erittäin haastava löytää erityisesti kevään ja syksyn aikana. HSL käy aktiivisesti vuoropuhelua joukkoliikenneoperaattoreiden kanssa. Laajalla yhteistyöllä eri sidosryhmien kanssa pyritään saavuttamaan mahdollisimman laadukas ja kustannustehokas ratkaisu koko katkon ajalle.

Korvaavasta liikenteestä huolimatta metroliikenteen katko aiheuttaa merkittävää heikennystä joukkoliikenteen palvelutasoon ja sillä on erittäin merkittävä negatiivinen vaikutus asiakaskokemukseen laajalla alueella. Katko on pitkäkestoinen, jolloin vaikutukset kustannuksiin ja lipputuloihin ovat myös erittäin merkittäviä. Alustavien arvioiden mukaan katkon aiheuttaa noin 24 500 000 € lisäyksen operointikustannuksiin sekä erittäin merkittävät lipputulomenetykset.

Junatien metrosillan uusimisen vaikutukset metroliikenteeseen

Metron remontoitava osuus on koko metroverkon kuormitetuin kohta, joten metron liikennekatkolla tulee olemaan laajoja vaikutuksia koko liikennejärjestelmään. Metroliikennettä järjestetään niin laajasti kuin mahdollista katkon molemmin puolilla rataosuuksilla. Tämän hetken tietojen mukaan metroliikennettä ei voida liikennöidä Kalasatamaan. Sillan uusimistöiden yhteydessä on suunniteltu toteutettavaksi myös Sörnäisten metroaseman perusparannus ja muita siltatöitä Kalasataman ja Herttoniemen välillä. Metroliikenteen tarkemmat päätepysäkit ja vuorovälit riippuvat lähistöllä tehtävistä muista korjaustöistä ja niiden kestoista. Lopulliset päätökset metroliikenteestä tehdään suunnitelmien tarkentuessa.

Junatien metrosillan uusimisen vaikutukset bussiliikenteeseen

HSL varautuu järjestämään metroa korvaavaa bussiliikennettä ja vahvistamaan nykyistä palvelua matkustajapalvelun turvaamiseksi.

**LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028**

Varaudutaan käynnistämään metroa korvaava bussilinja 99 Herttoniemen ja Hakaniemen välillä. Linjalla tarjotaan metroa korvaavaa palvelua koko katkon aikana kaikkina viikonpäivinä.

Kustannusvaikutus noin 15 500 000 € vuonna 2027 (Helsingin sisäinen liikenne)

Varaudutaan vahvistamaan bussiliikennettä Itä-Helsingin ja pääradan juna-asemien välillä. Palvelua tarjotaan koko metrokatkon ajan. Suunnitelmia tarkennetaan katkon ajankohdan tarkentuessa.

- Kustannusvaikutus noin 5 900 000 € vuonna 2027 (Helsingin sisäinen liikenne)

Junatien metrosillan uusimisen vaikutukset raitioliikenteeseen

HSL varautuu vahvistamaan raitioliikenteen palvelua metrokatkon aikana Kalasatamasta Pasilan ja keskustaan suuntaan.

- Kustannusvaikutus noin 3 100 000 € vuonna 2027 (Raitioliikenne)

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Metroliikenne

Metroliiikenteessä ei varauduta tarjonnan lisäyksiin.

Junatien rakentamisen aikaiset poikkeusjärjestelyt

Metroliiikenteessä varaudutaan Junatien metrosillan rakennustöiden aiheuttamaan pitkäkestoiseen poikkeusliikenteeseen.

Lähijunaliikenne

Espoon kaupunkirata (ESKA)

ESKA:n rakennustöiden takia rantaradan junaliikenteessä on vuosittaiset säännölliset totaalikatkot Leppävaaran länsipuolella viiden viikon ajan juhannuksen jälkeen vuosina 2024–2027. Lisäksi yhden tai kahden vuorokauden totaalikatkoja on viikonloppuisin toukokuussa ja syksyllä.

Lähijunaliikenne korvataan totaalikatkojen aikana busseilla osuudella Leppävaara-Kirkkonummi/Siuntio. Helsingin ja Leppävaaran välillä kulkee A-junia 10 minuutin vuorovälillä päiväliikenteessä ja hiljaisempana aikaan 15-30 minuutin vuorovälillä.

Raitioliikenne

Junatien metrokatko

Varaudutaan korvaamaan metroliiikenteen katkaisua Kalasatamassa kehittämällä raitioliikenteen tarjoamia yhteyksiä.

- Kustannusvaikutus 3 100 000 € vuonna 2027 (Raitioliikenne)

Länsiratikoiden rakennustyöt Runeberginkadulla

Varaudutaan Runeberginkadun katkaisemiseen raitioliikenteeltä välillä Arkadiankatu–Caloniuksenkatu. Kadunrakennustöiden yhteydessä raitiotielle varattua kaistaa levennetään 6,4 m levyiseksi. Olemassa olevia pysäkkejä parannetaan lisääntyvän raitioliikenteen tarpeisiin vastaamiseksi. Sammonkadun pysäkin laiturit pidennetään yhden vaunun tavoitepituuteen ja levennetään.

Katutyöt muuttavat linjat 1 ja 2 kulkemaan Runeberginkadun sijaan Mannerheimintietä pitkin. Tässä yhteydessä linjojen 4 ja 10 vuoroväliä harvennetaan arjessa 10 minuuttiin, jotta Mannerheimintiellä lisääntyvä raitioliikenne ei ruuhkauta itse itseään.

- Kustannusvaikutus -1 250 000 € vuonna 2027 (Raitioliikenne)

Kruunusilltojen liikenteen aloitus

Kruunusillat-hankkeen valmistumisen myötä varaudutaan aloittamaan raitioliikenne Laajasalon ja Helsingin kantakaupungin välillä kahdella uudella linjalla. Linja 11 liikennöi Kruunuvuorenrannasta Kalasataman ja Pasilan aseman kautta Länsi-Pasilan Maistraatintorille. Linjan alustava liikennöintiaika on varhaisaamusta noin klo 23 asti joka päivä. Linja 12 operoi Laajasalon Yliskylän ja Hakaniemen välillä Korkeasaaren ja Nihdin kautta. Linjan 12 alustavat liikennöintiajat ovat varhaisaamusta kello kahteen asti yöllä.

Tavoite on, että matkustajaliikenne käynnistyy Laajasalon ja Hakaniemen välillä vuonna 2027.

Kustannusvaikutus noin 11 000 000 € vuonna 2027 ja vuosittain (Raitioliikenne)

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Pikaraitiolinja 15

Ei suunniteltuja palvelutasomuutoksia. Kustannukset nousevat edellisvuodesta vaunujen siirtyessä vaihteittain takuusta kunnossapitosopimuksen piiriin.

Bussiliikenne

Varaudutaan kehittämään bussiliikenteen palvelutasoa todennettuun kysyntään ja kerättyyn asiakasymmärrykseen pohjautuen. Bussiliikenteen alueelliset kehittämiskohteet pyritään tunnistamaan alueellisten linjastotarkasteluiden kautta.

Varaudutaan lisäksi tekemään kohdennettuja tarjonnan lisäyksiä tai reittimuutoksia todennettuun kysyntään ja kerättyyn asiakasymmärrykseen perustuen.

Linjat 23 Rautatientori–Pasila–Ilmala–Postipuisto–Maunula–Pirkkola ja 63 Kamppi–Ruskeasuo–Ilmala–Postipuisto–Maunula–Paloheinä

Varaudutaan tihentämään linjojen ruuhkavuoroväliä Postipuiston kasvavan asukasmäärän vuoksi alkuvuodesta 2027 alkaen. Mahdollisella vuorotarjonnan tihentämisellä tavoitellaan parempaa asiakaskokemusta ja riittävän kapasiteetin varmistamista linjoilla. Tiheämpi vuoroväli tarkoittaa lisääntyvän kapasiteetin lisäksi myös keskimääräisten odotusaikojen lyhentymistä linjan pysäkeillä. Tarjonnan lisäämisellä arvioidaan olevan positiivinen vaikutus linjan nousijamääriin, kun kehittyvältä Postipuiston alueelta pystytään tarjoamaan entistä paremmat ja kilpailukykyisemmät joukkoliikennedytydet.

- Kustannusvaikutus noin 400 000 € vuonna 2027 ja vuositasolla (Helsingin sisäinen liikenne)

Linja 81 Kulosaari–Herttoniemenranta–Herttoniemi(M)–Länsi-Herttoniemi

Varaudutaan tihentämään linjan 81 ruuhka-ajan vuoroväli takaisin korona-aikaa edeltäneeseen 10 minuuttiin vuoden 2027 alusta. Tarjonnan lisäämisellä vastataan kasvavaan kysyntään ja parannetaan alueen asiakaskokemusta.

- Kustannusvaikutus noin 130 000 € vuonna 2027 ja vuositasolla (Helsingin sisäinen liikenne)

Runkolinjat 500 Itäkeskus (M)–Herttoniemi (M)–Pasila–Meilahti–Munkkivuori ja 510 Herttoniemi (M)–Pasila–Meilahti–Tapiola–Kivenlahti (M)

Varaudutaan lisäämään tarjontaa runkolinjoille 500 ja 510 8/2027 alkaen kasvaneiden matkustajamäärien ja ajoaikojen vuoksi. Autopäivälisäys parantaa linjojen täsmällisyyttä ja vähentää riskiä myöhästymisien ketjuuntumisille, mikä näkyy linjan matkustajille parantuneena palveluna ja täten parantaa myös asiakkaiden kokemusta linjojen luotettavuudesta.

- Kustannusvaikutus noin 240 000 € vuonna 2027 ja noin 700 000 € vuositasolla
- Helsingin sisäinen liikenne noin 120 000 € vuonna 2027 ja noin 350 000 € vuositasolla
- Poikittainen seutuliikenne noin 120 000 € vuonna 2027 ja noin 350 000 € vuositasolla

Linja 506 Myllypuro–Viikki–Kumpula–Pasila–Ruskeasuo

Varaudutaan lisäämään linjan 506 tarjontaa vuoden 2027 alusta kasvavien matkustajamäärien myötä. Tarjonnan lisäämisellä vastataan kasvavaan kysyntään ja parannetaan alueen asiakaskokemusta.

Kustannusvaikutus noin 200 000 € vuonna 2027 ja vuositasolla (Helsingin sisäinen liikenne)

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Linja 643 Hyrylä–Ruskeasanta–Hakaniemi

Varaudutaan tihentämään linjan 643 vuorotarjontaa aamu- ja iltapäiväruuhkissa siten, että vuoroväli olisi tasaisesti läpi aamu- ja iltapäiväruuhkien 20 minuuttia. Vuorovälin tihentäminen parantaisi Hyrylän ja Helsingin itäisen kantakaupungin sekä Hyrylän ja Keski-Vantaan välistä saavutettavuutta erityisesti työmatkaliikenteen näkökulmasta.

- Kustannusvaikutus noin 80 000 € vuonna 2027 ja 175 000 € vuositasolla (Tuusulan suunnan seutu)

Eteläisen jokilaakson teollisuusalueen joukkoliikennepalvelu

Keravalle suunnitellaan työpaikka-alueetta Eteläisen Jokilaakson alueelle Lahden moottoritien ja Keravanjoen väliselle alueelle. Varaudutaan käynnistämään joukkoliikennepalvelu alueelle syksystä 2027 alkaen alueen mahdollisen rakentumisen myötä. Lisäyksillä on toteutuessaan positiivinen vaikutus alueen asiakaskokemukseen.

- Kustannusvaikutus noin 95 000 € vuonna 2027 ja noin 250 000 € vuositasolla (Keravan sisäinen liikenne)

Rykmentinpuiston joukkoliikennepalvelun vahvistaminen

Tuusulan Rykmentinpuistoon on suunnitteilla lisää rakentamista. Varaudutaan vahvistamaan Rykmentinpuistoa palvelevien linjojen tarjontaa syksystä 2027 alkaen, mikäli maankäyttö sitä edellyttää. Lisäyksillä on toteutuessaan positiivinen vaikutus alueen asiakaskokemukseen.

- Kustannusvaikutus noin 60 000 € vuonna 2027 ja noin 155 000 € vuositasolla (Tuusulan sisäinen liikenne)

Kivistön liityntäliikenteen kehittäminen

Varaudutaan kehittämään ja vahvistamaan Kivistön aseman liityntäliikennettä Kivistön ja sen lähialueen uusien asuinalueiden rakentuessa. Tavoitteena on tarjota kävelyetäisyyttä kauempana asemasta asuville houkutteleva liityntäyhteys tiheästi kulkevaan junaliikenteeseen.

- Kustannusvaikutus noin 170 000 € vuonna 2027 ja noin 430 000 € vuositasolla (Vantaan sisäinen liikenne)

Laajasalon linjastosuunnitelman käyttöönotto Kruunusiltojen raitioliikenteen käynnistyessä

Kruunusiltojen käyttöönoton yhteydessä otetaan käyttöön Laajasalon linjastosuunnitelman ([HSLH 13.9.2022](#)) mukainen bussilinjasto. Bussiliikenteen operointikustannukset vähenevät linjastomuutosten myötä.

- Kustannusvaikutus noin -700 000 € vuositasolla (Helsingin sisäinen liikenne)

Siuntion asuntomessut kesällä 2027

Varaudutaan tarjoamaan joukkoliikennedyhteyksiä Siuntion Pickalassa kesällä 2027 järjestettäviin asuntomessuihin. Asuntomessut osuvat Espoon kaupunkiradan rakentamisen aikaisen junakatkon ajalle, joten bussiyhteyksiä on suunniteltu lähtökohtaisesti ajettavan välillä Kivenlahden metroasema–Kirkkonummen matkakeskus–Störsvik.

- Kustannusvaikutus noin 50 000 € vuonna 2027 (Siuntion suunnan seutulinjat)

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Varaudutaan rakennustöiden aiheuttamiin bussiliikenteen poikkeusjärjestelyihin sekä liikenteen hidastumiseen vuoden 2027 aikana.

Vantaan raitiotien rakentaminen

Varaudutaan Vantaan ratikan rakennustöiden aiheuttamiin bussiliikenteen poikkeusjärjestelyihin sekä niistä seuraavaan liikenteen hidastumiseen. Raitiotien rakentaminen tulee aiheuttamaan liikenteen hidastumisesta syntyviä kustannuksia bussilinjoilla, joilla on yhteisiä reittiosuuksia ratikan reitin kanssa. Lisäksi Tikkurilan terminaalin poikkeusjärjestelyt aiheuttavat kustannuksia linjoille, jotka hyödyntävät terminaalialueita. Kaikkia rakentamisen aikaisia poikkeusjärjestelyitä ja hidastumisia sekä niiden ajankohtia/kestoja ei vielä tiedetä tarkalla tasolla. Hidastumisen lisäksi rakentamisen aikaiset järjestelyt vaikuttavat bussiliikenteen täsmällisyyteen negatiivisesti. Poikkeusreiteillä ja liikenteen hidastumisella tulee olemaan erittäin merkittävät vaikutukset asiakaskokemukseen sitä heikentäen.

- Kustannusvaikutus noin 3 000 000 € vuonna 2027.
- Vantaan sisäiset linjat noin 1 480 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 850 000 €
- Poikittainen seutuliikenne noin 670 000 €

Mäkelänkadun perusparannustyö

Varaudutaan Mäkelänkadun perusparannustyön aiheuttamaan bussiliikenteen hidastumiseen loka-marraskuusta 2025 alkaen. Työmaa kestää noin kaksi vuotta. Työmaan aikana Mäkelänkatu muuttuu 1+1 kaistaiseksi suuntaansa, millä on merkittävä bussiliikennettä hidastava vaikutus. Työmaiden aiheuttamat liikenteen poikkeukset aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia bussiliikenteen poikkeusreittien ja/tai liikenteen hidastumisen myötä. Lisäkustannusten lisäksi poikkeamat aiheuttavat korvaavista liikennejärjestelyistä huolimatta merkittäviä heikennyksiä asiakaskokemukseen sekä nousijamääriin. Mäkeläncadulla bussiliikennettä on paljon, joten negatiiviset vaikutukset ovat kokoluokaltaan merkittäviä.

- Kustannusvaikutus noin 500 000 € vuonna 2027
- Helsingin sisäiset linjat noin 320 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 180 000 €

Länsiratikoiden rakennustyöt

Varaudutaan Länsiratikoiden rakentamisen aiheuttamiin poikkeusjärjestelyihin bussiliikenteessä kevästä 2026 alkaen. Länsiratikoiden rakentamisen takia bussiliikenteessä tulee käyttöön poikkeusreittejä ja/tai bussiliikenne hidastuu eri puolilla läntistä kantakaupunkia ja Länsi-Helsinkiä. Poikkeusreitit ja liikenteen hidastuminen tulee vaikuttamaan merkittävästi bussiliikenteen operointikustannuksiin. Lisäkustannusten lisäksi asiakaskokemus alueen joukkoliikenteessä tulee heikentymään rakentamisen aikana.

- Kustannusvaikutus noin 1 700 000 € vuonna 2027.
- Helsingin sisäiset linjat noin 750 000 €
- Espoon suunnan seutulinjat noin 250 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 450 000 €
- Poikittainen seutuliikenne noin 250 000 €

Sellon pysäköinti- ja palvelutilojen sekä Leppävaaran terminaalin rakennustyöt

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin Leppävaaran terminaalialueella Sellon uusien pysäköinti- ja palvelutilojen rakennustöiden vuoksi. Poikkeusreitit aiheuttavat toteutuessaan liikenteen hidastumista ja vaihtoyhteyksien heikentymistä, joilla on suora vaikutus asiakaskokemukseen sitä heikentäen.

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

- Kustannusvaikutus noin 900 000 € vuonna 2027
- Espoon sisäinen liikenne noin 550 000 €
- Poikittainen seutuliikenne noin 350 000 €

Junatien katkon lisäksi varaudutaan järjestämään korvaavaa bussiliikennettä muiden raideliikenteen poikkeuksien aikana.

Espoon kaupunkiradan rakennustyöt

Varaudutaan Espoon kaupunkiradan rakennustöistä johtuviin junaliikenteen liikennöintikatkoihin ja korvaavan bussiliikenteen järjestämiskustannuksiin. Kaupunkiradan rakennustöillä ja junaliikenteen katkoilla on erittäin merkittävät negatiiviset vaikutukset alueen asiakaskokemukseen mm. pidentyvien matka-aikojen myötä. Korvaavan liikenteen järjestelyissä hyödynnetään aiempien katkojen kokemuksia, jotta tarjontaa olisi toteutuneen kysynnän mukaisesti ja haitat junaliikenteen katkosta olisivat mahdollisimman vähäiset.

- Kustannusvaikutus noin 2 500 000 € vuonna 2027
- Espoon sisäiset linjat noin 575 000 €
- Espoon suunnan seutulinjat noin 735 000 €
- Kirkkonummen suunnan seutulinjat noin 1 110 000 €
- Siuntion suunnan seutulinjat noin 80 000 €

Lauttaliikenne

Ei suunniteltuja palvelutasomuutoksia.

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Muutokset vuonna 2028

Metroliikenne

Ei suunniteltuja palvelutasomuutoksia.

Metron infran peruskorjaus ja kehittäminen

Metron paikoin yli 40-vuotias infra vaatii peruskorjauksia, joiden vaikutukset vaihtelevat pienistä suuriin. Tulevia poikkeuksia voivat olla esimerkiksi Rautatientorin metroaseman perusparannus tai Helsingin Yliopiston pohjoisen sisäänkäynnin rakentaminen, joilla voi olla vaikutuksia liikennöintiin. Liikennekatkojen laajuudet ja ajankohdat varmistuvat myöhemmin tarkemman suunnittelun edetessä. Mahdollisten liikennekatkojen ajaksi varaudutaan järjestelemään muuta linjastoa uudelleen paremmin poikkeustilanteeseen sopivaksi tai vaihtoehtoisesti järjestämään korvaavaa liikennettä.

Junaliikenne

Espoon kaupunkirata (ESKA)

ESKA:n rakennustöiden takia rantaradan junaliikenteessä varaudutaan vuosittaiseen totaalikatkoon viiden viikon ajan juhannuksen jälkeen. Lisäksi yhden tai kahden vuorokauden totaalikatkot ovat mahdollisia viikonloppuisin.

Vantaan raitiotien rakentaminen

Vantaan ratikan tunneliyhteyden rakentamistöiden takia varaudutaan harventamaan IPK-junien vuoroväliä vuoden 2028 kesäliikenteessä, jolloin Tikkurilan asemalla on 1-2 raidetta poissa käytöstä rautatieapuiltojen poistamisen ja muiden viimeistelytöiden takia.

Raitioliikenne

Länsiratikoiden rakennustyöt Runeberginkadulla

Vuonna 2027 Caloniuksenkadun eteläpuolella alkaneet kadunrakennustyöt laajentuvat pohjoisessa Töölöntorille asti. Kadunrakennustöiden yhteydessä raitiotielle varattua kaistaa levennetään 6,4 m levyiseksi. Apollonkadun pysäkin laiturit pidennetään kahden vaunun mittaisiksi ja levennetään. Töölöntorille rakennetaan uusi raideristeys.

Vuonna 2027 alkaneet raitioliikenteen poikkeukset jatkuvat ja niiden lisäksi linja 8 joudutaan lyhentämään Arabian ja Oopperan välille. Varaudumme myös keväällä jatkamaan linjaa 13 Junatien katkon aikaiselta poikkeusreitiltään Rautatientorilta edelleen Kampin ja Ruoholahden kautta Jätkäsaareen. Linja 13 korvaa linjan 8 puuttuessa Jätkäsaaren ja Ruoholahden metroaseman välistä yhteyttä, sekä tarjoaa lisäkapasiteettia Jätkäsaaresta Kamppiin ja keskustaan. Kaivokadun katkon alkaessa linja 13 lyhenee normaalille reitilleen Nihtiin ja sen tarjoaman Jätkäsaari-Ruoholahti-keskusta yhteyden korvaa linjaa 5. Varaudumme korvaamaan linjan 8 ajamatta jäävän osuuden bussilla.

- Kustannusvaikutus -1 285 000 € vuonna 2028 (Raitioliikenne)

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Laivasillankadun katko

Etelärannassa tehtävien kadunrakennus- ja kiskotöiden aikaan linja 2 ja täten linja 3 eivät pääse liikennöimään Olympiaterminaaliin. Varaudutaan ajamaan linja 3 Eiraan ja lyhentämään linja 2 Kauppatorille sekä hankkimaan korvaava bussilinja.

- Kustannusvaikutus -100 000 € vuonna 2028 (Raitioliikenne)

Kaivokadun katko

Raitioliikenteessä varaudutaan Kaivokadun ja Kaisaniemenkadun katkojen alkavan kesäliikenteestä 2028. Työmaan tarkemmat aluerajaukset ovat vielä epäselviä, joten tässä vaiheessa varaudumme ajamaan kaiken Rautatieaseman kautta kulkevan raitioliikenteen Aleksanterinkadun ja Kruununhaan kautta. Keskustan alueen työmaiden vaikutuksia tarkennetaan vielä lähempänä toteutusta. Muutos pidentää matka-aikaa Hakaniemen ja Rautatieaseman välillä muutamalla minuutilla, mutta ei aiheuta merkittäviä palvelualuepuutteita Aleksanterinkadun ollessa viereinen katu Kaivokadulle. Keskustan saavutettavuus kuitenkin heikkenee hieman.

- Kustannusvaikutus 325 000 € vuonna 2028 (Raitioliikenne)

Pikaraitiolinja 15

Pikaraitiolinjalla 15 varaudutaan lisäämään palvelua kohdennetusti kasvavan kysynnän mukaan. Kustannukset nousevat edellisvuodesta vaunujen siirtyessä vaiheittain takuusta kunnossapitosopimuksen piiriin.

- Tarjonnan lisäykseen varattu lisäkustannus on 0,4M€ vuositasolla.

Bussiliikenne

Varaudutaan kehittämään bussiliikenteen palvelutasoa todennettuun kysyntään ja kerättyyn asiakasymmärrykseen pohjautuen. Bussiliikenteen alueelliset kehittämiskohteet pyritään tunnistamaan alueellisten linjastotarkasteluiden kautta. Varaudutaan lisäksi tekemään kohdennettuja tarjonnan lisäyksiä tai reittimuutoksia todennettuun kysyntään ja kerättyyn asiakasymmärrykseen perustuen.

Varaudutaan rakennustöiden aiheuttamiin bussiliikenteen poikkeusjärjestelyihin sekä liikenteen hidastumiseen vuoden 2028 aikana.

Länsiratikoiden rakennustyöt

Varaudutaan Länsiratikoiden rakentamisen aiheuttamiin poikkeusjärjestelyihin bussiliikenteessä kevästä 2026 alkaen. Länsiratikoiden rakentamisen takia bussiliikenteessä tulee käyttöön poikkeusreittejä ja/tai bussiliikenne hidastuu eri puolilla läntistä kantakaupunkia ja Länsi-Helsinkiä. Poikkeusreitit ja liikenteen hidastuminen tulee vaikuttamaan merkittävästi bussiliikenteen operointikustannuksiin. Lisäkustannusten lisäksi asiakaskokemus alueen joukkoliikenteessä tulee heikentymään rakentamisen aikana.

- Kustannusvaikutus noin 1 700 000 € vuonna 2028
- Helsingin sisäiset linjat noin 750 000 €
- Espoon suunnan seutulinjat noin 250 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 450 000 €
- Poikittainen seutuliikenne noin 250 000 €

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Vantaan raitiotien rakentaminen

Varaudutaan Vantaan ratikan rakennustöiden aiheuttamiin bussiliikenteen poikkeusjärjestelyihin sekä niistä seuraavaan liikenteen hidastumiseen. Raitiotien rakentaminen tulee aiheuttamaan liikenteen hidastumisesta syntyviä kustannuksia bussilinjoilla, joilla on yhteisiä reittiosuuksia ratikan reitin kanssa. Lisäksi Tikkurilan terminaalien poikkeusjärjestelyt aiheuttavat kustannuksia linjoille, jotka hyödyntävät terminaalialueita. Kaikkia rakentamisen aikaisia poikkeusjärjestelyitä ja hidastumisia sekä niiden ajankohtia/kestoja ei vielä tiedetä tarkalla tasolla. Hidastumisen lisäksi rakentamisen aikaiset järjestelyt vaikuttavat bussiliikenteen täsmällisyyteen negatiivisesti. Poikkeusreiteillä ja liikenteen hidastumisella tulee olemaan erittäin merkittävät vaikutukset asiakaskokemukseen sitä heikentäen.

- Kustannusvaikutus noin 1 000 000 € vuonna 2028
- Vantaan sisäiset linjat noin 200 000 €
- Vantaan suunnan seutulinjat noin 400 000 €
- Poikittainen seutuliikenne noin 400 000 €

Sellon pysäköinti- ja palvelutilojen sekä Leppävaaran terminaalien rakennustyöt

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin Leppävaaran terminaalien alueella Sellon uusien pysäköinti- ja palvelutilojen rakennustöiden vuoksi. Poikkeusreitit aiheuttavat toteutuessaan liikenteen hidastumista ja vaihtoyhteyksien heikentymistä, joilla on suora vaikutus asiakaskokemukseen sitä heikentäen.

- Kustannusvaikutus noin 900 000 € vuonna 2028
- Espoon sisäinen liikenne noin 550 000 €
- Poikittainen seutuliikenne noin 350 000 €

Kulosaaren sillan uusiminen

Varaudutaan Kulosaaren sillan uusimisen aikaisiin poikkeusjärjestelyihin ja liikenteen hidastumiseen runkolinjoilla 500 ja 510 sekä linjoilla 16 ja 59. Tiedot työmaan aloitusajankohdasta, kestosta ja vaikutuksista ovat epävarmoja. Työmaan on arvioitu alkavan vuonna 2028 ja kestävän noin kaksi vuotta. Liikenteen on suunniteltu muuttuvan Kulosaaren sillalla yksikaistaiseksi suuntaansa, mikä aiheuttaa merkittävää hidastumista bussiliikenteelle. Lisäkustannusten lisäksi liikenteen hidastuminen aiheuttaa merkittäviä heikennyksiä asiakaskokemukseen ja nousijamääriin.

- Kustannusvaikutus noin 560 000 € vuonna 2028 ja vuositasolla
- Helsingin sisäiset linjat noin 370 000 €
- Seutu, poikittaisliikenne noin 190 000 €

Linnanrakentajantien remontti

Varaudutaan Linnanrakentajantien katutöiden aiheuttamiin bussiliikenteen poikkeusjärjestelyihin sekä liikenteen hidastumiseen. Linnanrakentajantien remontti alkanee vuoden 2028 keväällä ja kestää noin kaksi vuotta. Tiedot työmaan aloitusajankohdasta ja kestosta ovat epävarmoja. Työmaan aiheuttamat liikenteen poikkeukset aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia bussiliikenteen poikkeusreittien ja liikenteen hidastumisen myötä. Lisäkustannusten lisäksi poikkeamat aiheuttavat korvaavista liikennejärjestelyistä huolimatta merkittäviä heikennyksiä asiakaskokemukseen sekä nousijamääriin.

- Kustannusvaikutus noin 900 000 € vuonna 2028
- Helsingin sisäiset linjat noin 750 000 €
- Seutu, poikittaisliikenne noin 150 000 €

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2026-2028

Varaudutaan järjestämään korvaavaa bussiliikennettä raideliikenteen poikkeuksien aikana.

Espoon kaupunkiradan rakennustyöt

Varaudutaan Espoon kaupunkiradan rakennustöistä johtuviin junaliikenteen liikennöintikatkoihin ja korvaavan bussiliikenteen järjestämiskustannuksiin. Kaupunkiradan rakennustöillä ja junaliikenteen katkoilla on erittäin merkittävät negatiiviset vaikutukset alueen asiakaskokemukseen mm. pidentyvien matka-aikojen myötä. Korvaavan liikenteen järjestelyissä hyödynnetään aiempien katkojen kokemuksia, jotta tarjontaa olisi toteutuneen kysynnän mukaisesti ja haitat junaliikenteen katkosta olisivat mahdollisimman vähäiset.

- Kustannusvaikutus noin 800 000 € vuonna 2028
- Espoon sisäiset linjat noin 250 000 €
- Kirkkonummen suunnan seutulinjat noin 500 000 €
- Siuntion suunnan seutulinjat noin 50 000 €

Länsiratikoiden rakennustyöt Runeberginkadulla

Varaudutaan korvaamaan linjan 8 katkeaminen Oopperalle Runeberginkadun katkon ajaksi ajamalla busseja Oopperan ja Jätkäsaaren välillä. Lisäkustannusten lisäksi poikkeusjärjestelyt aiheuttavat korvaavista liikennejärjestelyistä huolimatta merkittäviä heikennyksiä asiakaskokemukseen sekä nousijamääriin. Tarkat korvaavan liikenteen järjestelyt päätetään lähempänä poikkeuksen ajankohtaa kokonaisuus huomioiden.

- Kustannusvaikutus noin 2 700 000 € vuonna 2028

Laivasillankadun katko

Varaudutaan korvaamaan Tehtaankadun ja Olympiaterminaalien alueiden raitioliikenne linjojen 2 ja 3 reitien lyhentyessä työmaan ajaksi Kauppatorille ja Eiraan. Lisäkustannusten lisäksi poikkeusjärjestelyt aiheuttavat korvaavista liikennejärjestelyistä huolimatta merkittäviä heikennyksiä asiakaskokemukseen sekä nousijamääriin. Tarkat korvaavan liikenteen järjestelyt päätetään lähempänä poikkeuksen ajankoh-
taa kokonaisuus huomioiden.

- Kustannusvaikutus noin 560 000 € vuonna 2028

Lauttaliikenne

Ei suunniteltuja palvelutasomuutoksia.

Talousarvioennusteen mukaiset laskutettavat kuntaosuudet ovat vuonna 2026 ovat yhteensä 553,494 milj. euroa (keskimääräinen subventio 57,1 %)

Kuntaosuudet TAE2026

(alv. 0 %)

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ilman ymp.bonusta	362,9	134,3	3,1	105,8	10,9	13,3	5,8	8,1	1,9	646,1
Ympäristöbonus	1,1	0,5	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2
Yhteensä	364,1	134,8	3,1	106,2	10,9	13,3	5,8	8,2	1,9	648,3
%-jakautuma	56,2 %	20,8 %	0,5 %	16,4 %	1,7 %	2,1 %	0,9 %	1,3 %	0,3 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-10,8	-3,6	-0,1	-2,8	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2	-0,1	-18,6
Henkilöstökulut	21,0	6,7	0,2	5,0	0,6	0,7	0,3	0,4	0,1	35,0
Palvelujen ostot	32,9	9,7	0,2	6,7	0,8	0,7	0,3	0,4	0,1	51,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,5	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Muut toimintakulut	4,1	1,3	0,0	1,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	7,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,9	-0,6	0,0	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,0
Poistot	12,1	3,6	0,1	2,5	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	19,1
Yhteensä	57,8	17,3	0,4	12,2	1,4	1,4	0,6	0,8	0,2	92,1
%-jakautuma	62,8 %	18,8 %	0,4 %	13,3 %	1,5 %	1,5 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	130,0	95,5	0,6	18,0	1,3	2,5	0,4	0,6	0,1	249,0
%-jakautuma	52,2 %	38,3 %	0,2 %	7,2 %	0,5 %	1,0 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ympäristöbonus	550,8	247,0	4,2	136,0	13,6	17,2	6,8	9,5	2,2	987,3
Yhteensä	551,9	247,6	4,2	136,4	13,6	17,2	6,8	9,5	2,2	989,5
%-jakautuma	55,8 %	25,0 %	0,4 %	13,8 %	1,4 %	1,7 %	0,7 %	1,0 %	0,2 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	239,4	84,4	1,9	65,8	10,7	9,1	3,2	5,6	0,7	419,7
%-jakautuma	57,0 %	19,9 %	0,5 %	15,7 %	2,5 %	2,2 %	0,8 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	312,5	164,2	2,3	70,6	2,9	8,1	3,7	3,9	1,5	569,7
%-jakautuma	54,9 %	28,8 %	0,4 %	12,4 %	0,5 %	1,4 %	0,6 %	0,7 %	0,3 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ed. vuosien yli-/alijäämä	-1,8	7,9	0,2	3,2	0,4	0,6	0,1	0,6	0,1	11,4
Suurten kaupunkiseut. perusrahoitus	2,3	1,1	0,0	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	4,8
Ilmastoperusteinen ja joukkoliikenteen kulkutapaosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,6	9,0	0,2	4,1	0,6	0,8	0,2	0,7	0,1	16,2
%-jakautuma	3,5 %	55,6 %	1,4 %	25,1 %	3,6 %	4,7 %	1,0 %	4,4 %	0,8 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	311,977	155,154	2,046	66,538	2,349	7,343	3,502	3,215	1,370	553,494
%-jakautuma	56,4 %	28,0 %	0,4 %	12,0 %	0,4 %	1,3 %	0,6 %	0,6 %	0,2 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	56,5 %	62,7 %	49,1 %	48,8 %	17,3 %	42,7 %	51,3 %	33,7 %	62,6 %	55,9 %

Vertailu kuntaosuudet 2026 TAE ja 2025 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
TAE2026	312,543	164,178	2,271	70,615	2,929	8,098	3,672	3,932	1,494	569,732
2025 TA	290,583	168,639	2,530	64,630	3,814	9,010	3,601	4,745	1,956	549,508
Erotus	21,960	-4,461	-0,259	5,984	-0,885	-0,912	0,071	-0,814	-0,461	20,224
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
TAE2026	0,565	9,024	0,225	4,077	0,580	0,756	0,170	0,717	0,125	16,239
2025 TA	21,557	8,180	0,012	10,833	1,110	0,252	0,371	0,694	0,060	43,069
Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
TAE2026	311,977	155,154	2,046	66,538	2,349	7,343	3,502	3,215	1,370	553,494
2025 TA	269,026	160,459	2,518	53,797	2,704	8,758	3,230	4,052	1,895	506,439
Erotus = alijäämä (+)/ylijäämä (-)	42,951	-5,305	-0,472	12,741	-0,355	-1,415	0,272	-0,837	-0,525	47,055
Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
TAE2026	310,214	163,087	2,236	69,759	2,798	7,957	3,594	3,788	1,474	564,908
Subventio% kunnittain	56,2 %	65,9 %	53,6 %	51,1 %	20,6 %	46,2 %	52,7 %	39,7 %	67,4 %	57,1 %

Kuntaosuudet TAE2026 *ilman infrakustannuksia*

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ilman ymp.bonusta	362,9	134,3	3,1	105,8	10,9	13,3	5,8	8,1	1,9	646,1
Ympäristöbonus	1,1	0,5	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2
Yhteensä	364,1	134,8	3,1	106,2	10,9	13,3	5,8	8,2	1,9	648,3
%-jakautuma	56,2 %	20,8 %	0,5 %	16,4 %	1,7 %	2,1 %	0,9 %	1,3 %	0,3 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-10,8	-3,6	-0,1	-2,8	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2	-0,1	-18,6
Henkilöstökulut	21,0	6,7	0,2	5,0	0,6	0,7	0,3	0,4	0,1	35,0
Palvelujen ostot	32,9	9,7	0,2	6,7	0,8	0,7	0,3	0,4	0,1	51,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,5	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Muut toimintakulut	4,1	1,3	0,0	1,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	7,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,9	-0,6	0,0	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,0
Poistot	12,1	3,6	0,1	2,5	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	19,1
Yhteensä	57,8	17,3	0,4	12,2	1,4	1,4	0,6	0,8	0,2	92,1
%-jakautuma	62,8 %	18,8 %	0,4 %	13,3 %	1,5 %	1,5 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
%-jakautuma	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	420,8	151,6	3,5	118,0	12,3	14,7	6,4	9,0	2,0	738,2
- Ympäristöbonus	1,1	0,5	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2
Yhteensä	421,9	152,1	3,6	118,4	12,3	14,7	6,4	9,0	2,0	740,4
%-jakautuma	57,0 %	20,5 %	0,5 %	16,0 %	1,7 %	2,0 %	0,9 %	1,2 %	0,3 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	239,4	83,4	1,9	65,8	10,7	9,1	3,2	5,6	0,7	419,7
%-jakautuma	57,0 %	19,9 %	0,5 %	15,7 %	2,5 %	2,2 %	0,8 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	182,5	68,7	1,7	52,6	1,7	5,6	3,2	3,4	1,3	320,7
%-jakautuma	56,9 %	21,4 %	0,5 %	16,4 %	0,5 %	1,7 %	1,0 %	1,1 %	0,4 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ed. vuosien yli-/alijäämä	-1,8	7,9	0,2	3,2	0,4	0,6	0,1	0,6	0,1	11,4
Suurten kaupunkiseut. perusrahoitus	2,3	1,1	0,0	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	4,8
Ilmastoperusteinen ja joukkoliikenteen kulkutapaosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,6	9,0	0,2	4,1	0,6	0,8	0,2	0,7	0,1	16,2
%-jakautuma	3,5 %	55,6 %	1,4 %	25,1 %	3,6 %	4,7 %	1,0 %	4,4 %	0,8 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	181,969	59,669	1,434	48,529	1,076	4,837	3,071	2,655	1,221	304,461
%-jakautuma	59,8 %	19,6 %	0,5 %	15,9 %	0,4 %	1,6 %	1,0 %	0,9 %	0,4 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	43,1 %	39,2 %	40,3 %	41,0 %	8,7 %	32,9 %	48,0 %	29,5 %	59,9 %	41,1 %
Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
TAE2026	180,206	67,602	1,624	51,750	1,525	5,451	3,163	3,228	1,325	315,875
Subventio% kunnittain	42,7 %	44,5 %	45,6 %	43,7 %	12,4 %	37,1 %	48,5 %	35,9 %	65,0 %	42,7 %

Laskutettavat kuntaosuudet ovat vuonna 2027 ovat yhteensä 605,251 milj. euroa (keskimääräinen subventio 57,9 %)

Kuntaosuudet TS2027

(alv. 0 %)

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ilman ymp.bonus	393,2	139,2	3,3	107,0	11,4	13,8	6,1	8,4	2,0	684,3
Ympäristöbonus	0,5	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Yhteensä	393,7	139,4	3,3	107,2	11,4	13,8	6,1	8,4	2,0	685,3
%-jakautuma	57,4 %	20,3 %	0,5 %	15,6 %	1,7 %	2,0 %	0,9 %	1,2 %	0,3 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-11,3	-3,7	-0,1	-2,9	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2	-0,1	-19,3
Henkilöstökulut	21,6	6,8	0,2	5,1	0,7	0,7	0,3	0,4	0,1	36,0
Palvelujen ostot	35,1	10,3	0,2	7,2	0,8	0,8	0,3	0,4	0,1	55,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,5	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Muut toimintakulut	3,8	1,3	0,0	1,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	6,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,3	-0,4	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,0
Poistot	12,9	3,8	0,1	2,7	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	20,3
Yhteensä	61,3	18,3	0,4	12,9	1,5	1,5	0,6	0,9	0,2	97,6
%-jakautuma	62,8 %	18,8 %	0,4 %	13,3 %	1,5 %	1,5 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	138,1	101,3	0,7	18,1	1,3	2,6	0,5	0,6	0,2	263,2
%-jakautuma	52,5 %	38,5 %	0,3 %	6,9 %	0,5 %	1,0 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ympäristöbonus	592,6	258,8	4,4	138,1	14,2	17,9	7,1	9,8	2,3	1045,2
Yhteensä	0,5	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Yhteensä	593,1	259,0	4,4	138,3	14,2	17,9	7,2	9,8	2,3	1046,2
%-jakautuma	56,7 %	24,8 %	0,4 %	13,2 %	1,4 %	1,7 %	0,7 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
Yhteensä	248,6	86,6	2,0	68,3	11,1	9,5	3,3	5,8	0,7	435,9
%-jakautuma	57,0 %	19,9 %	0,5 %	15,7 %	2,5 %	2,2 %	0,8 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
Yhteensä	344,5	172,4	2,4	70,0	3,1	8,4	3,9	4,0	1,6	610,3
%-jakautuma	56,4 %	28,2 %	0,4 %	11,5 %	0,5 %	1,4 %	0,6 %	0,6 %	0,3 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
Ed. vuosien yli-/alijäämä	-1,8	0,0	0,2	0,0	0,4	0,6	0,1	0,6	0,1	0,3
Suurten kaupunkiseut, perusrahoitus	2,3	1,1	0,0	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	4,8
Ilmastoperusteinen ja joukkoliikenteen kulkutapaosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,6	1,1	0,2	0,9	0,6	0,8	0,2	0,7	0,1	5,1
%-jakautuma	11,1 %	21,5 %	4,4 %	16,8 %	11,4 %	14,9 %	3,3 %	14,1 %	2,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
Yhteensä	343,947	171,308	2,190	69,159	2,552	7,674	3,711	3,248	1,462	605,251
%-jakautuma	56,8 %	28,3 %	0,4 %	11,4 %	0,4 %	1,3 %	0,6 %	0,5 %	0,2 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	58,0 %	66,1 %	49,9 %	50,0 %	18,0 %	42,9 %	51,9 %	33,2 %	63,4 %	57,9 %

Vertailu kuntaosuudet 2026 TAE ja 2025 TA, ennen vähennyksiä

TS2027	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2025 TA	344,512	172,400	2,415	70,014	3,132	8,430	3,881	3,965	1,587	610,335
2025 TA	290,583	168,639	2,530	64,630	3,814	9,010	3,601	4,745	1,956	549,508
Erotus	53,929	3,761	-0,115	5,384	-0,682	-0,580	0,280	-0,781	-0,369	60,827
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
TS2027	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2025 TA	0,565	1,092	0,225	0,855	0,580	0,756	0,170	0,717	0,125	5,085
2025 TA	21,557	8,180	0,012	10,833	1,110	0,252	0,371	0,694	0,060	43,069
Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
TS2027	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2025 TA	343,947	171,308	2,190	69,159	2,552	7,674	3,711	3,248	1,462	605,251
2025 TA	269,026	160,459	2,518	53,797	2,704	8,758	3,230	4,052	1,895	506,439
Erotus = alijäämä (+)/yliäämä (-)	74,9	10,8	-0,3	15,4	-0,2	-1,1	0,5	-0,8	-0,4	98,8
Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli- /alijäämää										
TS2027	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Subventio% kunnittain	342,184	171,308	2,380	69,159	3,001	8,288	3,803	3,821	1,566	605,511
	57,7 %	66,1 %	54,3 %	50,0 %	21,1 %	46,3 %	53,2 %	39,0 %	67,9 %	57,9 %

Kuntaosuudet TS2027 *ilman infrakustannuksia*

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ilman ymp.bonus	393,2	139,2	3,3	107,0	11,4	13,8	6,1	8,4	2,0	684,3
Ympäristöbonus	0,5	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Yhteensä	393,7	139,4	3,3	107,2	11,4	13,8	6,1	8,4	2,0	685,3
%-jakautuma	57,4 %	20,3 %	0,5 %	15,6 %	1,7 %	2,0 %	0,9 %	1,2 %	0,3 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-11,3	-3,7	-0,1	-2,9	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2	-0,1	-19,3
Henkilöstökulut	21,6	6,8	0,2	5,1	0,7	0,7	0,3	0,4	0,1	36,0
Palvelujen ostot	35,1	10,3	0,2	7,2	0,8	0,8	0,3	0,4	0,1	55,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,5	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Muut toimintakulut	3,8	1,3	0,0	1,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	6,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,3	-0,4	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,0
Poistot	12,9	3,8	0,1	2,7	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	20,3
Yhteensä	61,3	18,3	0,4	12,9	1,5	1,5	0,6	0,9	0,2	97,6
%-jakautuma	62,8 %	18,8 %	0,4 %	13,3 %	1,5 %	1,5 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
%-jakautuma	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ympäristöbonus	454,5	157,5	3,7	120,0	12,9	15,3	6,7	9,2	2,1	782,0
Yhteensä	455,0	157,8	3,7	120,2	12,9	15,3	6,7	9,2	2,1	783,0
%-jakautuma	58,1 %	20,1 %	0,5 %	15,3 %	1,6 %	2,0 %	0,9 %	1,2 %	0,3 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
Yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	248,6	86,6	2,0	68,3	11,1	9,5	3,3	5,8	0,7	435,9
%-jakautuma	57,0 %	19,9 %	0,5 %	15,7 %	2,5 %	2,2 %	0,8 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
Yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	206,4	71,1	1,8	51,9	1,8	5,8	3,4	3,4	1,4	347,1
%-jakautuma	59,5 %	20,5 %	0,5 %	15,0 %	0,5 %	1,7 %	1,0 %	1,0 %	0,4 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
Ed. vuosien yli-/alijäämä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	-1,8	0,0	0,2	0,0	0,4	0,6	0,1	0,6	0,1	0,3
Suurten kaupunkiseut. perusrahoitus	2,3	1,1	0,0	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	4,8
Ilmastoperusteinen ja joukkoliikenteen kulutapac	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,6	1,1	0,2	0,9	0,6	0,8	0,2	0,7	0,1	5,1
%-jakautuma	11,1 %	21,5 %	4,4 %	16,8 %	11,4 %	14,9 %	3,3 %	14,1 %	2,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
Yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	205,852	70,034	1,529	51,040	1,235	5,091	3,257	2,677	1,301	342,016
%-jakautuma	60,2 %	20,5 %	0,4 %	14,9 %	0,4 %	1,5 %	1,0 %	0,8 %	0,4 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	45,2 %	44,4 %	41,0 %	42,5 %	9,6 %	33,3 %	48,6 %	29,0 %	60,7 %	43,7 %
Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää										
TS2027	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	204,089	70,034	1,719	51,040	1,684	5,705	3,349	3,250	1,405	342,276
Subventio% kunnittain	44,9 %	44,4 %	46,1 %	42,5 %	13,1 %	37,3 %	50,0 %	35,2 %	65,5 %	43,7 %

Laskutettavat kuntaosuudet ovat vuonna 2028 ovat yhteensä 582,036 milj. euroa (keskimääräinen subventio 55,3 %)

Kuntaosuudet TS2028

(alv. 0 %)

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ilman ymp.bonusta	386,9	143,7	3,4	110,1	11,9	13,9	6,4	8,7	2,0	687,0
Ympäristöbonus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	386,9	143,7	3,4	110,1	11,9	13,9	6,4	8,7	2,0	687,0
%-jakautuma	56,3 %	20,9 %	0,5 %	16,0 %	1,7 %	2,0 %	0,9 %	1,3 %	0,3 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-12,2	-4,0	-0,1	-3,0	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3	-0,1	-20,7
Henkilöstökulut	22,3	7,0	0,2	5,3	0,7	0,7	0,3	0,4	0,1	37,0
Palvelujen ostot	34,1	10,0	0,2	7,0	0,8	0,7	0,3	0,4	0,1	53,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,5	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Muut toimintakulut	4,0	1,3	0,0	1,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	6,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,0	-0,3	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,5
Poistot	13,4	3,9	0,1	2,8	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	21,0
Yhteensä	61,0	18,2	0,4	12,9	1,5	1,5	0,6	0,9	0,2	97,1
%-jakautuma	62,8 %	18,8 %	0,4 %	13,3 %	1,5 %	1,5 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	140,2	104,5	0,7	18,1	1,3	2,7	0,5	0,6	0,2	268,6
%-jakautuma	52,2 %	38,9 %	0,3 %	6,7 %	0,5 %	1,0 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ympäristöbonus	588,2	266,5	4,5	141,0	14,7	18,0	7,4	10,2	2,3	1052,8
Yhteensä	588,2	266,5	4,5	141,0	14,7	18,0	7,4	10,2	2,3	1052,8
%-jakautuma	55,9 %	25,3 %	0,4 %	13,4 %	1,4 %	1,7 %	0,7 %	1,0 %	0,2 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
Yhteensä	265,7	92,6	2,1	72,8	11,8	10,1	3,5	6,2	0,8	465,7
%-jakautuma	57,1 %	19,9 %	0,5 %	15,6 %	2,5 %	2,2 %	0,8 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
Yhteensä	322,5	173,8	2,4	68,2	2,9	7,9	3,9	3,9	1,6	587,1
%-jakautuma	54,9 %	29,6 %	0,4 %	11,6 %	0,5 %	1,3 %	0,7 %	0,7 %	0,3 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
Ed. vuosien yli-/alijäämä	-1,8	0,0	0,2	0,0	0,4	0,6	0,1	0,6	0,1	0,3
Suurten kaupunkiseut. perusrahoitus	2,3	1,1	0,0	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	4,8
Ilmastoperusteinen ja joukkoliikenteen kulkutapaosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,6	1,1	0,2	0,9	0,6	0,8	0,2	0,7	0,1	5,1
%-jakautuma	11,1 %	21,5 %	4,4 %	16,8 %	11,4 %	14,9 %	3,3 %	14,1 %	2,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
Yhteensä	321,903	172,744	2,166	67,365	2,315	7,128	3,759	3,224	1,432	582,036
%-jakautuma	55,3 %	29,7 %	0,4 %	11,6 %	0,4 %	1,2 %	0,6 %	0,6 %	0,2 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	54,7 %	64,8 %	48,2 %	47,8 %	15,7 %	39,6 %	50,6 %	31,7 %	61,6 %	55,3 %

Vertailu kuntaosuudet 2026 TAE ja 2025 TA, ennen vähennyksiä

TS2028	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2025 TA	322,468	173,835	2,391	68,220	2,895	7,884	3,929	3,941	1,557	587,121
Erutus	290,583	168,639	2,530	64,630	3,814	9,010	3,601	4,745	1,956	549,508
	31,886	5,196	-0,139	3,589	-0,919	-1,126	0,328	-0,805	-0,399	37,613
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
TS2028	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2025 TA	0,565	1,092	0,225	0,855	0,580	0,756	0,170	0,717	0,125	5,085
	21,557	8,180	0,012	10,833	1,110	0,252	0,371	0,694	0,060	43,069
Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
TS2028	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2025 TA	321,903	172,744	2,166	67,365	2,315	7,128	3,759	3,224	1,432	582,036
Erutus = alijäämä (+)/yliäämä (-)	269,026	160,459	2,518	53,797	2,704	8,758	3,230	4,052	1,895	506,439
	52,9	12,3	-0,4	13,6	-0,4	-1,6	0,5	-0,8	-0,5	75,6
Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää										
TS2028	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Subventio% kunnittain	320,140	172,744	2,366	67,365	2,764	7,742	3,851	3,797	1,536	582,296
	54,4 %	64,8 %	52,4 %	47,8 %	18,8 %	43,0 %	51,9 %	37,3 %	66,0 %	55,3 %

Kuntaosuudet TS2028 *ilman infrakustannuksia*

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ilman ymp.bonus	386,9	143,7	3,4	110,1	11,9	13,9	6,4	8,7	2,0	687,0
Ympäristöbonus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	386,9	143,7	3,4	110,1	11,9	13,9	6,4	8,7	2,0	687,0
%-jakautuma	56,3 %	20,9 %	0,5 %	16,0 %	1,7 %	2,0 %	0,9 %	1,3 %	0,3 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-12,2	-4,0	-0,1	-3,0	-0,4	-0,4	-0,2	-0,3	-0,1	-20,7
Henkilöstökulut	22,3	7,0	0,2	5,3	0,7	0,7	0,3	0,4	0,1	37,0
Palvelujen ostot	34,1	10,0	0,2	7,0	0,8	0,7	0,3	0,4	0,1	53,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,5	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Muut toimintakulut	4,0	1,3	0,0	1,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	6,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,0	-0,3	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,5
Poistot	13,4	3,9	0,1	2,8	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	21,0
Yhteensä	61,0	18,2	0,4	12,9	1,5	1,5	0,6	0,9	0,2	97,1
%-jakautuma	62,8 %	18,8 %	0,4 %	13,3 %	1,5 %	1,5 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
%-jakautuma	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ympäristöbonus	447,9	162,0	3,8	122,9	13,4	15,3	7,0	9,6	2,2	784,2
Yhteensä	447,9	162,0	3,8	122,9	13,4	15,3	7,0	9,6	2,2	784,2
%-jakautuma	57,1 %	20,7 %	0,5 %	15,7 %	1,7 %	2,0 %	0,9 %	1,2 %	0,3 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
Yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	265,7	92,6	2,1	72,8	11,8	10,1	3,5	6,2	0,8	465,7
%-jakautuma	57,1 %	19,9 %	0,5 %	15,6 %	2,5 %	2,2 %	0,8 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
Yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	182,2	69,4	1,7	50,1	1,6	5,2	3,5	3,4	1,4	318,5
%-jakautuma	57,2 %	21,8 %	0,5 %	15,7 %	0,5 %	1,6 %	1,1 %	1,1 %	0,4 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
Ed. vuosien yli-/alijäämä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Ed. vuosien yli-/alijäämä	-1,8	0,0	0,2	0,0	0,4	0,6	0,1	0,6	0,1	0,3
Suurten kaupunkiseut. perusrahoitus	2,3	1,1	0,0	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	4,8
Ilmastoperusteinen ja joukkoliikenteen kulkutapaosuudet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,6	1,1	0,2	0,9	0,6	0,8	0,2	0,7	0,1	5,1
%-jakautuma	11,1 %	21,5 %	4,4 %	16,8 %	11,4 %	14,9 %	3,3 %	14,1 %	2,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
Yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Yhteensä	181,7	68,3	1,5	49,3	1,0	4,5	3,3	2,7	1,3	313,4
%-jakautuma	58,0 %	21,8 %	0,5 %	15,7 %	0,3 %	1,4 %	1,1 %	0,8 %	0,4 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	40,6 %	42,2 %	39,1 %	40,1 %	7,4 %	29,2 %	47,4 %	27,6 %	58,7 %	40,0 %
Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää										
TS2028	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
TS2028	179,913	68,280	1,685	49,278	1,446	5,088	3,391	3,227	1,371	313,680
Subventio% kunnittain	40,2 %	42,2 %	44,0 %	40,1 %	10,8 %	33,2 %	48,7 %	33,6 %	63,5 %	40,0 %

HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE-KUNTAYHTYMÄÄ KOSKEVA PERUSSOPIMUS

Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne kustannukset, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Kuntaosuudet muodostuvat lipputulojen, operointikustannusten, joukkoliikenneinfran ja muiden kustannusten eristä.

Kuntaosuudet jaetaan jäsenkunnille perussopimuksessa sovittujen periaatteiden mukaisesti. Pääperiaate on, että jäsenkunnille kohdistetaan kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot kohdistetaan kunnittain kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella. Kustannusten jaossa käytettävä kysyntätieto (nousut ja matkustuskilometrit liikennemuodoittain ja kunnittain) perustuvat lippulajitutkimuksiin ja matkalippujärjestelmän keräämiin tietoihin tai muihin vastaaviin, luotettavista lähteistä kerättyihin tietoihin.

JOUKKOLIIKENTEN KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu

operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin (ns. yleiskustannukset)
infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset, Espoon ja Kauniaisten sisäiset, Vantaan sisäiset, Keravan sisäiset, Sipoon sisäiset, Tuusulan sisäiset, seutulinjat Espoon suunta, seutulinjat Vantaan suunta, poikittaiset seutulinjat, seutulinjat Keravan suunta, seutulinjat Sipoon suunta, seutulinjat Tuusulan suunta, U-linjat suunnittain) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella. Vuositason nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Niistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten nousujen ja matkustajakilometrien perusteella. Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitutkimuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Junaliikenteen operointikustannukset jaetaan HSL:n tilaaman liikenteen korvauksiin ja VR:n lähiliikenteen lippuyhteistyökustannuksiin. Junaliikenteen kustannukset kohdistetaan junayksikkökilometrien perusteella HSL:n tilaamalle junaliikenteelle junalinjoittain. Lippuyhteistyön kustannukset kohdistetaan nousujen perusteella VR:n lähiliikenteen junille. Junakalustoyhtiön vuokrat sisällytetään HSL:n tilaamaan junaliikenteen operointikustannuksiin.

HSL:n tilaaman junaliikenteen operointikulut jaetaan kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvoina junalinjoittain. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5.

Metroliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metroliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metroliikenteen kulut kunnille.

Raitiovaunuliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunuliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunuliikenteen kulut kunnille.

Pikaraitioliikenteen PR15 kustannukset on käsitelty kuntaosuuksissa omana eränään.

Lauttaliikenne

Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttaliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttaliikenteen kulut kunnille.

Tilaaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL- organisaation eri yksiköiden nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja.

Joukkoliikenne- ja liikennejärjestelmäsuunnittelun, viestinnän ja markkinoinnin, lippu- ja informaatiojärjestelmien ylläpidon, hallinnon yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Joukkoliikenneosaston (joukkoliikenteen suunnittelun) ja matkalippujen tarkastusyksikön nettokulut sekä LIJ-järjestelmän poistot kohdistetaan ensin arvioitujen työpanosten ja laitemäärien perusteella eri liikennemuodoille tai linjastoille. Loput kulut on jaettu nousujen perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut

Ennen vuotta 2012 käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

Bussiliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille linjastoittain nousujen suhteessa.

Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa.

Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien merkittävien joukkoliikenneinvestointien jl-infrakulujen kohdistamisesta jäsenkaupungeille/kunnille on sovittu erikseen. Tällaisia uusia merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaisesti ainakin Länsimetro ja Kehärata. Aikaisempi sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta jää sellaisenaan voimaan. Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

Junaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

Lauttaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

Metroliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

Raitioliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille kaikkien raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.

Pikaraitioliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille pikaraitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.

Bussiliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille linjastoittain nousujen suhteessa. Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa. Joukkoliikennekatujen, -tunnelien ja -siltojen osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille kyseisen joukkoliikennkadun, -tunnelin tai -sillan läpi kulkevien vuorojen suhteessa.

LIPPUTULOT

Lipputulot kohdistetaan kunnille vyöhykkeittäin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne lipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisten aikuisten ja lasten mobiili- ja arvolipputulojen suhteella vyöhykkeittäin. Kehäradan tuomista lisääntyneistä ABC-lipputuloista vuosittain kohdistetaan kolme (3) miljoonaa euroa Vantaan kaupungille kattamaan Vantaalle kohdistuvia Kehäradan infrakustannuksia.

VALTION TUET

Kuntaosuuksia vähentävät valtiolta saadut tuet. Suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki on kohdistettu kuntien asukasluvun perusteella

LIITE 5:
Suoritteet ja tunnusluvut 2010-2028

80

Suorite seuranta 2010-2028 (yhteenveto). Huom. historiavuosien lukuja ei ole indeksoitu tässä taulukossa.

Suoritteista ja muista tunnusluvuista on saatavilla lisätietoja HSL:stä.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	TA2025	2025 OVK1	2026 TAE	2027 TS	TS 2028
Lipputulot M€	243,5	252,8	269,7	277,9	287,3	307,0	331,4	357,7	370,1	383,1	243,3	235,3	309,7	376,4	372,2	408,0	390,4	419,7	435,9	465,7
Kokonaiskustannukset M€	478,9	508,3	545,7	564,6	578,7	589,5	611,1	646,9	714,1	740,8	724,58	711,96	741,3	828,5	886,0	957,5	957,0	989,5	1046,2	1052,8
Operointikustannukset M€	383,9	407,5	437	450,1	464,5	470,5	476,8	501,3	499,9	515,4	507,4	499,76	526,4	558,9	591,9	633,4	633,2	648,3	685,3	687,0
Infrakustannukset M€	59,1	63,2	68,3	69,5	66,1	68,6	83,2	88,4	141,2	150,7	148,34	141,00	141,7	197,5	220,3	236,2	238,8	249,0	263,2	268,6
Muut kustannukset M€	35,9	37,5	40,4	45	48,1	50,4	51,1	57,2	72,9	74,6	68,85	71,20	73,2	72,1	73,8	87,9	85,0	92,1	97,6	97,1
Nousut (milj.)	327	336	345	351	353	359	367	375	387	397	252	238	304	344	360,8	384,0	379,6	390,4	394,3	399,5
Matkustajakilometrit (milj.)*	2288	2319	2378	2450	2378	2436	2554	2602	2488	2632	1667	1567	2004,5	2265,8	2328,2	2525,5	2481,9	2521,3	2494,8	2547,3
Kokonaiskustannukset pl. infra € / nousut	1,28 €	1,33 €	1,38 €	1,41 €	1,45 €	1,45 €	1,44 €	1,49 €	1,48 €	1,49 €	2,29 €	2,40 €	1,98 €	1,836 €	1,84 €	1,88 €	1,89 €	1,90 €	1,99 €	1,96 €
Kokonaiskustannukset ml. infra € / nousut	1,47 €	1,51 €	1,58 €	1,61 €	1,64 €	1,64 €	1,66 €	1,73 €	1,84 €	1,87 €	2,88 €	3,00 €	2,44 €	2,41 €	2,46 €	2,49 €	2,52 €	2,53 €	2,65 €	2,64 €
Kokonaiskustannukset pl. infra € / matk.km	0,18 €	0,19 €	0,20 €	0,20 €	0,22 €	0,21 €	0,21 €	0,21 €	0,23 €	0,22 €	0,35 €	0,36 €	0,30 €	0,28 €	0,29 €	0,29 €	0,29 €	0,29 €	0,31 €	0,31 €
Kokonaiskustannukset ml. infra € / matk.km	0,21 €	0,22 €	0,23 €	0,23 €	0,24 €	0,24 €	0,24 €	0,25 €	0,29 €	0,28 €	0,43 €	0,45 €	0,37 €	0,37 €	0,38 €	0,38 €	0,39 €	0,39 €	0,42 €	0,41 €
Operointikustannukset € / nousut	1,17 €	1,21 €	1,27 €	1,28 €	1,31 €	1,31 €	1,30 €	1,34 €	1,29 €	1,30 €	2,01 €	2,10 €	1,73 €	1,62 €	1,64 €	1,65 €	1,67 €	1,66 €	1,74 €	1,72 €
Infrakustannukset € / nousut	0,18 €	0,19 €	0,20 €	0,20 €	0,19 €	0,19 €	0,23 €	0,24 €	0,36 €	0,38 €	0,59 €	0,59 €	0,47 €	0,57 €	0,61 €	0,62 €	0,63 €	0,64 €	0,67 €	0,67 €
Keskimääräinen jäsenkuntien subventio-%	48 %	49 %	50 %	50 %	49 %	47 %	45 %	44 %	48 %	48 %	58 %	53 %	49 %	53 %	58 %	57 %	57 %	57 %	58 %	55 %

LIITE 6: Vaihtoehtoiset hinnoitteluskenaariot

Vaihtoehtoiset hinnoitteluskenaariot

PKS-omistajaohjauksen tavoitteet

PKS omistajakuntien omistajaohjaustavoitteet ovat ohjanneet TTS-suunnittelua. Suunnittelussa on tavoiteltu omistajaohjauksen asettamaan 57 %:n subventiotavoitetta vuodelle 2026 sekä 55 %:n subventiotavoitetta vuodelle 2029. Subventiotavoitteiden saavuttaminen edellyttää HSL:n oman toiminnan tehostamisen lisäksi merkittäviä korotuksia lippujen hintoihin sekä tarjonnan leikkauksia.

Taulukko 1. PKS-omistajaohjauksen tavoitteet

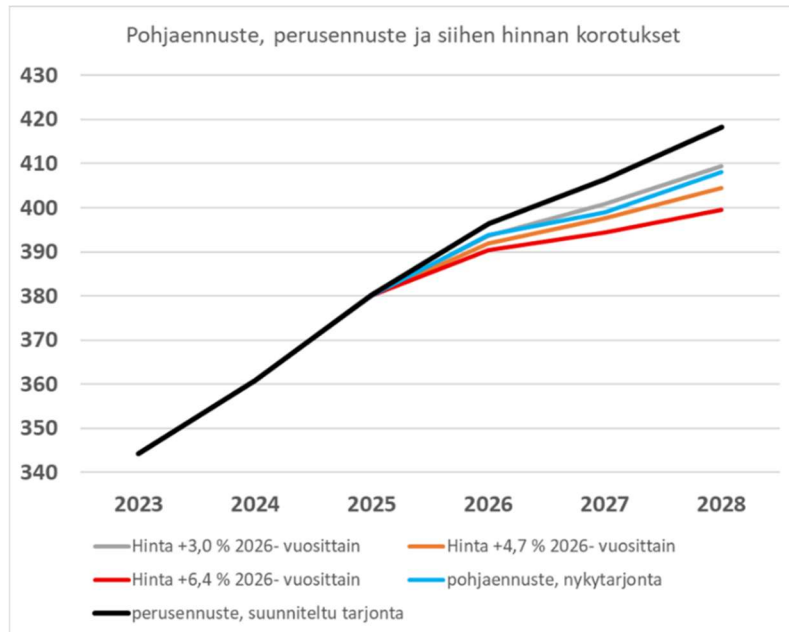
1. Tuottavuuden parantaminen ja talouden tasapaino	2. Jäsenkuntien vuotuinen subventio-osuus tarkastelukauden 2029 loppuun mennessä enintään 55 % seudullisista kokonaiskustannuksista ja kuntayhtymän strategia laaditaan tämän mukaisesti, jonka lisäksi Espoon, Helsingin ja Vantaan kuntakohtaisen subvention tavoite on pitkällä aikavälillä 45–55 %	3. Joukkoliikenteen CO2-päästöjen pienentäminen sekä asiakastytyvyyden ja kulkutapaosuuden kasvattaminen
Mittarit: 1. Kustannukset / matkustajakilometri, tavoitetasot 2026: enintään 0,38 €/km (infrakustannusten kanssa) ja enintään 0,29 €/km (ilman infrakustannuksia) 2. Kustannukset / nousu, tavoitetasot 2026: enintään 2,46 €/nousu (infrakustannusten kanssa) ja enintään 1,85 €/nousu (ilman infrakustannuksia) 3. HSL:n muut kuin operointi- ja infrakustannukset, tavoitetaso 2026: enintään 11,2 % kaikista kustannuksista 4. Linjakohtaisen käyttöasteen kautta kannattavuuslaskennan kehittäminen ja käyttöönotto vuonna 2026	Mittarit: 1. Yhteisen suunnitelman tekeminen jäsenkuntien kanssa subventiotavoitteen saavuttamiseksi 2. Kuluvan vuoden toteuma ja ennuste HSL:n kustannuksista, lipputulosta ja kunkin kunnan osuudesta (infrakustannusten kanssa ja ilman) kuntakohtaisesti ja koko HSL:n osalta 3. Vuosittain päivitettävät keskipitkän aikavälin (5–15 vuotta) ennusteet HSL:n kustannuksista, lipputulosta ja kunkin kunnan osuudesta (infrakustannusten kanssa ja ilman) kuntakohtaisesti ja koko HSL:n osalta	Mittarit: 1. Joukkoliikenteen CO2-päästöt, tavoitetaso 2026: -90 % vuoden 2010 tasosta 2. Alueittainen asiakas- ja asukastytyvyys vuosittain, tavoitetaso 2026: vähintään vuoden 2024 tasolla 3. Joukkoliikenteen ja kestävien kulkumuotojen (joukkoliikenne, kävely, pyöräily) kulkutapaosuuden kasvattaminen: - Nousut, tavoitetaso 2026: vähintään 392 milj. - Kulkutapaosuus, tavoitetaso 2029: joukkoliikenne vähintään 24 %, kestävät kulkumuodot yhteensä vähintään 65 %

Nousijamääräennuste eri hinnoitteluvaihtoehdoilla

Hinnankorotuksilla on vaikutus nousijamääriin hintajouston kautta. Suuremmilla lipunhinnan korotuksilla nousijamäärä on pienempi. Vuoden 2028 ennustetilanteessa perusennusteen mukainen nousijamäärä on 418 miljoonaa, kun mukana ei ole hinnankorotusten vaikutuksia. Kun lippujen hintoja korotetaan vuosittain 6,4 %, jää vuoden 2028 nousijamääräennuste hieman alle 400 miljoonaan, eli hinnankorotuksen vaikutus on noin – 18 miljoonaa nousua. Maltillisemmilla hinnankorotuksilla nousijamääräennustekin on suurempi. 3 %:n vuosittaisella korotuksella ennustetaan vuodelle 2028 409 miljoonaa nousua ja 4,7 %:n vuosittaisella korotuksella 404 miljoonaa nousua.

LIITE 6: Vaihtoehtoiset hinnoitteluskenaariot

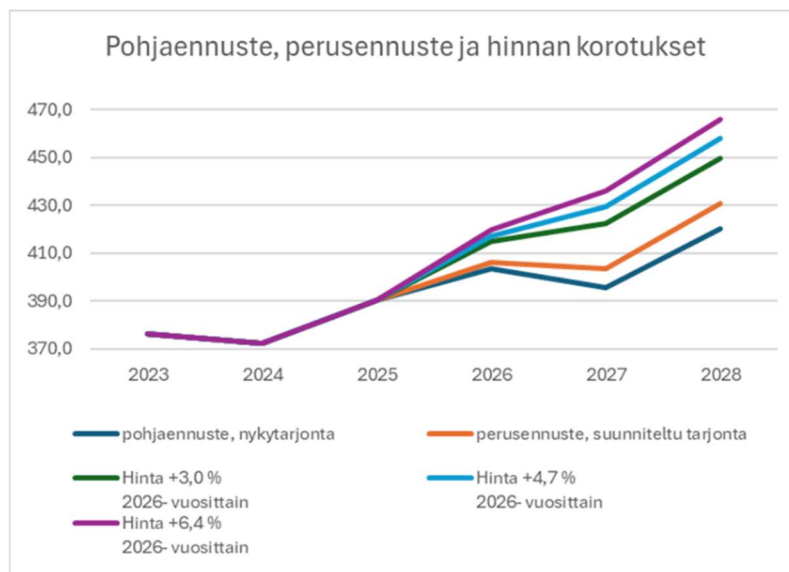
Kuva 1: Nousijamääräennuste eri hinnankorotuksilla

Lipputuloennuste eri hinnoitteluvaihtoehdoilla

Hinnankorotuksilla pyritään varmistamaan riittävä lipputulokertymä omistajaohjauksen asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Vaikka korkeat hinnankorotukset laskevat nousijamääriä verrattuna perusennusteeseen, tuovat ne kuitenkin enemmän lipputuloja kasvavan kustannustason kattamiseen. Kuvassa 2. on kuvattu lipputulojen kehitystä eri hinnoitteluvaihtoehdoilla. Tarkastelun perusteella suuremmat hinnankorotukset eivät enää tuota niin paljon lipputuloja, koska hinnankorotusten kasvuvaikutus lipputuloihin laimenee korotusten kiristyessä. Taustalla on hintajoustopuoli aiheuttama kysynnän pieneneminen. Vuonna 2027 lipputuloarviossa näkyy myös Junatien katkon vaikutus lipputuloihin.

Kuva 2. Lipputuloennuste eri hinnankorotuksilla

LIITE 6: Vaihtoehtoiset hinnoitteluskenaariot

Vaihtoehtoiset hinnoitteluskenaariot

Taulukossa 2 on kuvattu vaihtoehtoisten hinnoitteluskenaarioiden vaikutus seudulliseen subventiotasoon. 6,4 %:n hinnankorotuksilla on mahdollista saavuttaa vuonna 2026 57,1 % subventiotaso, jolloin omistajaohjauksen asettamasta tavoitteesta jäädään 0,1 %. 3 %:n hinnankorouksilla subventiotaso jäisi 57,6 %:iin ja 4,7 % hinnankorotuksilla 57,4 %:iin.

Tarkastelun perusteella vaikuttaa siltä, että suurista hinnankorouksista huolimatta vuodelle 2029 omistajaohjauksen asettamaa 55 %:n subventiotavoitetta ei ole mahdollista saavuttaa ilman muita merkittäviä toimenpiteitä. Tämä johtuu siitä, että kustannustason arvioidaan kasvavan merkittävästi vuonna 2029 mm. Espoon kaupunkiradan, Koskelan varikon, Vantaan ratikan ja Länsi-Helsingin raitioteiden vuoksi. Vaikka tehtäisiin vuosittaiset 6,4 % hinnankorotukset, tarvittaisiin vuonna 2029 edelleen 19 M€ lisää lipputuloja tai tarjonnan leikkauksia, jotta subventiotavoitteen saavuttaminen olisi mahdollista. Mikäli tehtäisiin vain 3 % vuosittaiset hinnankorotukset, olisi puuttuva rahoitustarve jo lähes 40 M€.

Taulukko 2. Vaihtoehtoiset hinnoitteluskenaariot

Skenaario (lipunhinnan korotus, leikkaukset)	Nousijamäärät 2026 (kasvu vs 2025)	Seudullinen subventio % 2026	Seudullinen subventio % 2029 (ennuste)	Puuttuvat lipputulot 2029 (55 % subventioon)
Pohjaesitys (+6,4 %/v, –5 M€)	+2,7 % kasvu (390 milj. nousua)	57,1 %	56,7 %	19 M€
Skenaario 1 (+3,0 %/v, –5 M€)	+3,6 % kasvu (394 milj. nousua)	57,6 %	58,5 %	39 M€
Skenaario 2 (+4,7 %/v, –5 M€)	+3,1 % kasvu (392 milj. nousua)	57,4 %	57,6 %	29 M€

Hallitus § 58

17.06.2025

Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026-2028

153/02.02.00.00/2025 Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2028

Hallitus 17.06.2025 § 58

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver, puh. 040 6744 412
Valmistelija Johtaja Jussi Saarinen, jussi.m.saarinen@hsl.fi, puh. 040 8208 194

HSL:n perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka liitetään yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Alustava taloussuunnitelma ja talousarvio on toimitettava jäsenkunnille lausuntoja varten viimeistään 15. kesäkuuta. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelman sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. Perussopimuksen mukaan lausunto tulee antaa 31.8.2025 mennessä.

Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman perusteena ovat:

- HSL:n strategia 2022–2025 ja strategian päivittämisen valmistelutyön välitulokset;
- PKS-omistajaohjauksen tavoitteet;
- voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027;
- hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2025–2026 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat; sekä
- vuoden 2024 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteuma- ja ennustetiedot vuodelta 2025.

Taloussuunnitelma vuosille 2027–2028 on laadittu aiempien vuosien tapaan pääosin talousarviovuoden (2026) kustannustasoon.

Jäsenkuntia pyydetään lausunnoissaan esittämään näkemyksensä erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

1. TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?
2. 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5,0 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?
3. Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?

Hallitus § 58

17.06.2025

4. Ovatko kunnat valmiita jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi?

5. Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?

6. Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

HSL:n strategian 2022–2025 – Asiakkuuksista kestäväään kasvuun – strategiakausi päättyy vuoteen 2025. Uuden strategiakauden päivitystyö on käynnissä ja hyväksytään hallituksessa ja yhtymäkokouksessa vuoden 2025 aikana. Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelua on ohjannut pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien tuleville vuosille asettamat tavoitetasot erityisesti HSL:n toiminnan tuottavuudelle, operoinnin tehokkuudelle sekä kuntasubventiolle.

TALOUSSUUNNITELMA

Vuosien 2026-2028 toiminta- ja taloussuunnitelmassa tavoitellaan talouden tasapainoa. Toimintasuunnitelmat vuosille 2026-2028 on laadittu nivoen toimenpiteet neljään eri tavoitekokonaisuuteen, joita ovat **asiakas, kasvu, tuottavuus ja vastuullisuus**. Jatkuvasti kasvavat infrakustannukset nostavat HSL:n menoja nopeammin kuin lipputulojen kehitys nostaa tulopuolta, joten talouden tasapainoa on haettava myös operointikustannuksia karsimalla.

Omistajaohjauksen tavoitteiden saavuttamiseksi olemme tehneet 9,3 miljoonaa euroa säästöjä alkuperäiseen suunnitelmaan verrattuna. Tehdyistä säästöistä kohdistuu 5,0 miljoonaa euroa operointikustannuksiin ja 4,3 miljoonaa muihin kustannuksiin. Operointikustannusten säästöt jakautuvat riskitason nostamiseen, kehittämistoimenpiteiden lykkäämiseen ja heikon kustannustehokkuuden liikenteen karsimiseen. Muiden kustannusten säästöt perustuvat HSL:n kustannustehokkuuden parantamiseen.

Palvelutasomuutokset vuosille 2026-2028 pohjautuvat suurimmaksi osaksi välttämättömiin tarjonnan lisäykseen kapasiteetin hallinnan näkökulmasta. Operointikustannusten budjetointi on toteutettu korkealla riskitasolla, mikä saattaa edellyttää nyt esitettyjen liikenteen karsintojen lisäksi myös muita liikenteen harvennuksia tai linjojen lakkautuksia. Riskitasoa on nostettu etenkin bussiliikenteen operoinnissa sekä ratikoiden varikkokustannuksien osalta.

Toimintatulot

Toimintatulot vuonna 2026 ovat yhteensä 997,9 milj. euroa. Kasvua vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna on 73,2 milj. euroa (7,9 %). Toimintatuloista vuonna 2026 42,1 % on lipputuloja ja 55,5 % kuntaosuuksia. Toimintatulojen arvioidaan olevat 1066,5 milj. euroa vuonna 2027 ja 1074,5 milj. euroa vuonna 2028.

Hallitus § 58

17.06.2025

Lipputulot

Tuoreimman ennusteen mukaan vuoden 2025 matkustajamäärän arvioidaan olevan 380 miljoonaa nousua. Seuraavien vuosien nousujen arvioidaan olevan 390 miljoonaa (2026), 394 miljoonaa (2027) ja 400 miljoonaa (2028) nousua vuodessa. Vuoden 2027 nousijamäärää alentaa erityisesti vuodelle ennakoidut merkittävät työmaiden vaikutukset.

Kokonaisuudessaan vuodelle 2026 tavoitellaan lipputuloloja yhteensä 419,7 milj. euron edestä. Lipputulotavoite vuonna 2026 on 29,3 milj. euroa (7,5 %) kuluvan vuoden 2025 ennustetta suurempi. Vuonna 2027 lipputulotavoite on 435,9 milj. euroa ja vuonna 2028 465,7 milj. euroa.

Kuntaosuudet

Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne kustannukset, joita ei voida kattaa lipputuloloilla tai muilla tuloilla. Kuntaosuudet muodostuvat lipputulojen, operointikustannusten, joukkoliikenneinfran ja muiden kustannusten eristä.

Laskutettavat kuntaosuudet vuonna 2026 ovat yhteensä 553,5 milj. euroa. Kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 57,1 % kuntaosuuksiin kohdistetuista vuoden 2025 kustannuksista. Laskutettavat kuntaosuudet vuonna 2027 ovat yhteensä 605,3 milj. euroa ja vuonna 2028 582,0 milj. euroa.

Alustava TTS-suunnitelma on laadittu siten, että jäsenkuntien subventio on 55,3 prosentin keskimääräisellä tasolla TTS-kauden päätyttyä vuonna 2028.

Tuet ja avustukset

Valtion tuista on poistunut ilmastoperusteiset tuet ja tukia on arvioitu saatavan vain suurten kaupunkien joukkoliikennetuesta vuosittain 4,8 milj. euroa vuosina 2026–2028. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa.

Toimintamenot

Toimintamenot vuonna 2026 ovat yhteensä 993,1 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2025 ennusteesta 29,2 milj. euroa (3,0 %). Vuonna 2027 toimintamenojen arvioidaan olevan 1048,4 milj. euroa ja 1055,2 milj. euroa vuonna 2028.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 947,7 milj. euroa vuonna 2026, 95,4 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Palveluiden ostoon käytetään vuonna 2027 yhteensä 1002,2 milj. euroa ja 1007,6 milj. euroa vuonna 2028.

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2026 yhteensä 646,9 milj. euroa, joka on 65,1 % toimintamenoista. Operointikustannukset ovat 683,8 milj. euroa vuonna 2027 ja 685,4 milj. euroa vuonna 2028.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2026 on yhteensä 246,8 milj. euroa. Lisäksi HSL hankkii ostopalveluna Espoossa ja Helsingissä sijaitsevaa sähköbussien latausinfraa 2,2 milj. eurolla. Kustannukset sisältävät varaukset kannustesiin ja sähkönsiirtoon.

Infrakustannukset yhteensä ovat vuonna 2026 10,3 milj. euroa (4,3 %) suuremmat kuin vuonna 2025. Vuonna 2027 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 263,2 milj. euroa ja vuonna 2028 yhteensä 268,6 milj. euroa. TTS-kauden kustannuksissa on varauduttu Kruunusiltojen avautumisen tuomiin lisäkuluihin.

Muut ostopalvelut

Muuhun kuin liikennöitsijöille henkilökuljetuspalveluista maksettaviin liikennöintikorvauksiin ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 51,8 milj. euroa vuonna 2026. Muihin palvelujen ostoon käytetään 55,2 milj. euroa vuonna 2027 ja 53,6 milj. euroa vuonna 2028.

Muiden ostopalveluiden suurin kuluerä ICT-käyttöpalvelut (30,5 milj. euroa vuonna 2026) sisältää lippu- ja informaatiojärjestelmien ohjelmistojen ja laitteiden käyttöpalveluiden sopimusmaksut, kapasiteettipalvelut ja muut vuosittaiset käyttökustannukset. Lisäksi laitehuoltokustannuksiin on varattu 2,2 milj. euroa vuonna 2026.

Ulkopuolelta ostettavia asiantuntijapalveluita käytetään omaa osaamista täydentämään silloin, kun se on strategisesti ja taloudellisesti järkevää. Vuonna 2026 ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin arvioidaan käytettävän 7,4 milj. euroa.

Markkinointi- ja ilmoituspalveluihin sekä erilaisiin painatuksiin käytetään 4,0 milj. euroa. Varaus sisältää asiakasviestinnän ja uusien palveluiden markkinointipalvelut. Maksukorttiprovisioihin ja lipunmyyntipalkkioihin on varattu 2,5 milj. euroa. Vartiointipalveluihin käytetään 0,9 milj. euroa. Muihin palveluostoihin käytetään yhteensä 4,3 milj. euroa vuonna 2026.

Henkilöstökulut

HSL:n henkilöstökulut ovat 35,0 milj. euroa vuonna 2026, joka on 3,5 % toimintamenoista. Henkilöstömenoissa on varauduttu tiedossa oleviin kunta-alan palkkojen yleiskorotuksiin sekä lisärekrytointeihin, joilla vahvistetaan erityisesti teknologian kyvykkyyksiä, varmistetaan laadukkaampia teknologiavalintoja sekä laadukkaampaa toiminnan kehitystä. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulos- ja kannustepalkkion maksamiseen.

Muut kustannukset

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on varattu 0,8 milj. euroa vuosittain 2026-2028.

Vuokramenot vuonna 2026 ovat 6,1 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokra- ja vastikekustannusten lisäksi Pasilan aseman, Ojangan varikon ja kuljettajien sosiaalityötilojen vuokrakustannukset.

Muut menot vuonna 2026 ovat 3,5 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset sekä muut luottotappiot, joita arvioidaan kirjattavan noin 3,0 milj. euroa vuonna 2026.

Toimintakatteen ennen rahoitustuottoja –ja kuluja sekä poistoja, arvioidaan olevan vuonna 2026 4,7 milj. euroa ylijäämäinen.

Rahoitustuotot ja –kulut

Hallitus § 58

17.06.2025

Rahoituksen nettotuottojen arvioidaan olevan 3,0 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2026 arvioidaan syntyvät vielä tuottoja purettavista kassavarojen sijoituksista ja maksuliikennetilien korkotuotoista.

TTS-suunnitelma ei sisällä varausta uuden talousarviolainan nostoon. TTS-suunnitelma on laadittu siten, että jäsenkuntien kuntaosuuksilla katetaan kustannukset, joita ei lipputuloilla ja muilla tuloilla voida kattaa. Talousarvioesityksen mukaan vuonna 2026 kassan riittävyys laskee 14 päivään, mikä on tyydyttävää tasoa. Suunnitelmavuosina 2027-2028 arvion mukaan kassan riittävyys laskee tasoon, jolloin arvion toteutuessa joudutaan selvittämään vaihtoehtoina lipputulojen kasvattamista esimerkiksi hintoja korottamalla, kuntien peruspääomaosuuksien tai vuosittaisten kuntaosuuksien kasvattamista tai lainan ottoa käyttökulujen kattamiseksi.

HSL:n yhtymäkokous päättää vuosittain jäsenkunnille maksettavan peruspääoman koron määrästä ja maksamisesta. Yhtymäkokous on päättänyt vuosittain myös kuntakohtaisesta ylijäämästä maksami-sesta tai alijäämästä perittävästä korosta. TTS-suunnitelmassa on varauduttu korkojen maksamiseen peruspääomaosuuksista.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 7,7 milj. euroa ylijäämäinen, eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ovat 19,1 milj. euroa vuonna 2026.

Investoinnit ja poistot

HSL:n investointimenot ovat 25,4 milj. euroa vuonna 2026, 25,0 milj. euroa vuonna 2027 ja 25,0 milj. euroa vuonna 2028. Investoinnit painottuvat lipunmyynti- ja hinnoittelujärjestelmän jatkokehitykseen, matkustajainformaatiojärjestelmän kokonaisuudistamiseen ja asiakkuuksienhallinnan kyvykkyyksien kasvattamiseen.

Suunnitelmapoistot ovat taloussuunnitelmassa yhteensä 19,1 milj. euroa vuonna 2026, 20,3 milj. euroa vuonna 2027 ja 21,0 milj. euroa vuonna 2028.

Poistomenot kasvavat, kun uusi lipputilihanke valmistuu ja on täysimääräisesti tuotantokäytössä.

Tilikauden 2026 alijäämäksi arvioidaan -11,4 milj. euroa, ja se katetaan edellisinä vuosina kertyneistä ylijäämästä. Kertyneet ylijäämät ovat vähentyneet huomattavasti ja vuoden 2026 päättyessä kertyneitä ylijäämiä on käytettävissä enää 0,6 milj. euroa. Ylijäämien väheneminen kasvattaa merkittävästi laskutettavia kuntaosuuksia vuodesta 2027 alkaen.

Ehdotus

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkia ja Kirkkonummen, Sipoon, Siuntion ja Tuusulan kuntia 31.8.2025 mennessä antamaan lausuntonsa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2026–2028. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti seuraaviin asioihin:

a) TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n

Hallitus § 58

17.06.2025

korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?

b) 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?

c) Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?

d) Ovatko kunnat valmiita jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi?

e) Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?

f) Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

Käsittely

Käsittelyn aikana tehtiin esittelijän ehdotuksesta poikkeavia ehdotuksia seuraavasti:

Hallituksen jäsen Björn Månsson ehdotti Sirpa Kauppisen kannattama kohtaan d) seuraavaa lisäystä: "Jos uutta mallia ei kohtuullisessa ajassa saada aikaan, ovatko kunnat valmiit harkitsemaan uudelleen suunniteltuja investointejaan joukkoliikenteen infraan?" Månsson veti käsittelyn aikana ehdotuksensa pois.

Hallituksen jäsen Jaana Ylitalo ehdotti Maria Rajalan kannattamana kohtaa a) muutettavan seuraavanlaiseksi: "TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 0 %:n, 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus pyytää, että omistajakunnat arvioivat TTS-kokonaisuutta ja ensi vuoden budjettia eri korotusvaihtoehdoilla. Minkä kysyntäennusteen pohjalta harkitsette hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?" Ehdotusta oli kannatettu, joten suoritettiin äänestys. Esittelijän ehdotusta kannattavat äänestivät JAA ja Ylitalon ehdotusta kannattavat äänestivät EI. Äänestyksessä annettiin 8 JAA-ääntä (Ahsanullah, Aura, Brax, Laiho, Liukkonen, Rydman, Sauri ja Suomalainen) ja 6 EI-ääntä (Halava, Kauppila, Kauppinen, Månsson, Rajala ja Ylitalo). Puheenjohtaja totesi esittelijän ehdotuksen voittaneen äänestyksen.

Hallituksen jäsen Björn Månsson ehdotti kohtaa a) muutettavan siten, että hallitus ehdottaisi 3 %:n hinnankorotusta 6,4 %:n korotuksen sijaan. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Hallituksen jäsen Saara Brax ehdotti Sirpa Kauppisen kannattamana, että kohdan d) muotoilu korvataan seuraavalla: "d) Millä aikataululla kunta on valmis jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän

Hallitus § 58

17.06.2025

aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi? Jos ratkaisua ei saavuteta ajoissa, mitä suunniteltuja investointeja joukkoliikenneinfraansa kunta on valmis lykkäämään myöhemmäksi?” Ehdotusta oli kannatettu, joten suoritettiin äänestys. Esittelijän ehdotusta kannattavat äänestivät JAA ja Braxin ehdotusta kannattavat äänestivät EI. Äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (Ahsanullah, Aura, Laiho, Sauri ja Suomalainen) ja 8 EI-ääntä (Brax, Kauppila, Kauppinen, Liukkonen, Månsson, Rajala, Rydman ja Ylitalo). Yksi äänesti tyhjää (Halava). Puheenjohtaja totesi Braxin ehdotuksen voittaneen äänestyksen ja tulevan hallituksen päätökseksi.

Päätös

Hallitus päätti pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkeja ja Kirkkonummen, Sipoon, Siuntion ja Tuusulan kuntia 31.8.2025 mennessä antamaan lausuntonsa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2026–2028. Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti seuraaviin asioihin:

- a) TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?
- b) 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?
- c) Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?
- d) Millä aikataululla kunta on valmis jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi? Jos ratkaisua ei saavuteta ajoissa, mitä suunniteltuja investointeja joukkoliikenneinfraansa kunta on valmis lykkäämään myöhemmäksi?
- e) Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?
- f) Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

Liitteet

Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Hallitus § 58

17.06.2025

Pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) 19.6.2025.

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty tiedoksi 19.6.2025 sähköisesti.

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 19.06.2025

Pirjo Sailavuo-Asikainen
assistentti

Hallitus § 58

17.06.2025

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 58

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

13 § Lausunnon antaminen HSY:n alustavasta talous- ja toimintasuunnitelmasta 2026-2028 / TeA

VD/4808/00.04.03/2025

TeA/HW/RK-K/MO/JN

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (jatkossa HSY) on pyytänyt Vantaan kaupungilta 16.6.2025 päivätyllä lausuntopyynnöllä lausuntoa HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta (TTS) vuosille 2026–2028. Lausunto on pyydetty toimittamaan 5.9.2025 mennessä.

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä kuntayhtymälle taloussuunnitelma, joka ajoittuu vähintään kolmelle seuraavalle vuodelle. HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2026–2028 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2030, josta yhtymäkokous päätti marraskuussa 2022, ja omistajaohjaustavoitteisiin. TTS-kauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat HSY:n strategian neljä painopistettä ja kymmenen päämäärää:

- Ympäristövastuu: hiilineutraali pääkaupunkiseutu, kiertotalouden keskiössä ja puhdas Itämeri
- Työn murros: pito- ja vetovoimainen työnantaja, osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: tehokasta ja taloudellista toimintaa, tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: vastuulliset ja kehittyvät palvelut, turvattu juomavesi, toimintaa lähiympäristöstä huolehtien.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen ja talouden tasapaino. Lisäksi omistajaohjaustavoitteita ovat hiilineutraalisuus 2030 ja vastuullisuuden lisääminen, vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen sekä asiakkaiden tyytyväisyys. Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2026 ja taloussuunnitelmavuosille 2027–2028 on käytetty 2 %, ellei tarkempaa arviota ole ollut käytettävissä.

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n keväällä 2024 laatimaan 20 vuoden investointiohjelmaan. TTS 2026-2028 investointeihin on esitetty tehtäväksi vuosittaisia tarkennuksia. Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkealla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesi -teemaan liittyvät hankkeet.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 4 §:n 7 kohdan mukaan konsernijaosto päättää lausuntojen antamisesta kuntayhtymien talous- ja toimintasuunnitelmista samoin kuin muidenkin ulkopuolisille annettavien lausumien antamisesta tehtäväalueellaan. Hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 17 kohdan mukaan kaupunkitalautakunta tehtäväalueellaan päättää kaupungin lausuntojen valmistelusta Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän (KUVES) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) toiminta- ja taloussuunnitelmaesityksistä.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 13

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallituksen konsernijaostolle, että annetaan liitteen mukainen lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2026–2028.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2026–2028
- Lausuntopyyntö 16.6.2025
- HSY:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Täytäntöönpano: ote kaupunginhallituksen konsernijaostolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri vs. Jyrki Vättö, puh. 043 824 9311
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028

Suoritteet:

Vuonna 2024 useamman vuoden laskenut vedenkulutus kääntyi nousuun ja ennuste vuodelle 2025 näyttää vastaavaa trendiä. Suunnitelmavuosille ennustetaan pientä kasvua. Vuonna 2026 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 95,3 milj. m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 76,2 milj. m³. Viikinmäen ja Blominmäen jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 153,6 miljoonaa m³ vuonna 2026.

Vuonna 2026 HSY:n asiakaskiinteistöillä tehdään n. 9 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 380 000 tonnia, joista Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan yhteensä n. 205 000 tonnia jätteen energiakäyttöön. Kiinteistöiltä kerättävän kokonaisjättemäärän arvioidaan jäävän alle 2025 tason koko TTS-kauden aikana; suurin yksittäinen syy tähän on lainsäädäntömuutosten myötä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden poistuminen HSY:n järjestämästä jätteen kuljetuksesta.

Henkilöstön osalta keskeiset tavoitteet TTS-kaudella on kuvattu HSY:n strategiassa 2030. HSY haluaa mahdollistaa hyvän työntekijäkokemuksen ja mielekkäät työtehtävät muutосkyvykkyyden ja yhteistyön ollessa tekemisen perustana. Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu henkilöstösuunnitelmassa 2025–2027. Keskimääräinen henkilöstömäärä pyritään pitämään suunnilleen nykyisellä tasolla. Henkilöstömäärien toteutumat ovat aikaisemmin jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Talous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2026 ovat 519,3 milj. euroa. Tuotot kasvavat 27,8 miljoonaa euroa (5,7 %) vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna. Vesihuollon käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 5 % ja vastaavasti suunnitelmavuosille 2027 5 % ja 2028 2 %. Perusmaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 13 %. Suunnitelmavuosien vastaavat korotukset ovat 9 % vuonna 2027 ja 7 % vuonna 2028. Jätehuollon tulokertymää lisää osin biokaasun energiamyynti ja osin hinnan korotukset. Jätehuollon hintoihin suunnitellaan talousarviovuodelle keskimäärin 4,0 % korotusta.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet vuonna 2026 ovat 4,6 miljoonaa euroa (vuonna 2025 4,57 milj. euroa). Tästä Vantaan kaupungin osuus on 0,990 miljoonaa euroa. Luvuissa on hyvitetty aiempina vuosina kumuloitunutta ylijäämää, mutta Vantaa pyytää, että koko Vantaan osalta kertynyt kumulatiivinen ylijäämä huomioitaisiin Vantaan kuntaosuudessa 2026. Kuntaosuuksilla katetaan ne Seutu- ja ympäristötiedon (sisältää ilmastoinfon) tehtävien hoidon kulut, joita ei saada

katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Seutu- ja ympäristötiedon toimintaa ja jäsenkunnille tuottamaa palvelua on kehitettävä hyvässä yhteistyössä jäsenkuntien kanssa.

HSY:n toimintamenot vuonna 2026 ovat 227,5 miljoonaa euroa, 6,8 miljoonaa euroa (3,1 %) enemmän kuin vuoden 2025 ennusteessa. Menoissa on otettu huomioon toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Toimintakuluista noin 54 % koostuu palveluiden ostoista. Muissa kuluissa on huomioitu Suomenojan jätevedenpuhdistamon purkamiseen tehdyn pakollisen varauksen lopun 2 milj. euroa alaskirjaus. Laitoksen purkamisen kustannukset ovat alkuperäistä varausta pienemmät. Henkilöstökuluihin sisältyy palkkaratkaisun vaikutukset 2,5 % vuodelle 2026 ja muille vuosille 2,5 %. Jos tarkempaa tietoa ei ole ollut saatavilla, lähtökohtana on käytetty suunnitelmakaudelle 2 % inflaatio-olettamaa.

Suunnitelmakaudella investointeja toteutetaan keväällä 2024 laaditun 20 vuoden investointiohjelman mukaisesti. Vuoden 2026 investoinnit ovat yhteensä 213,7 miljoonaa euroa, josta 194,7 milj. euroa on vesihuollon ja 16,4 milj. euroa jätehuollon investointeja. Jätehuollon puolella vuosittainen investointitaso on TTS-kaudella keskimäärin noin 17,6 milj. euroa.

Vesihuollon investointien taso säilyy korkealla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien infrainvestointien korkeasta tasosta. HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesi -teemaan liittyvät hankkeet. Saneerausinvestointien määrää vuositasolla on tavoitteena nostaa määrätietoisesti. Vesihuoltoverkoston saneerausvelan taittamiseksi TTS-kaudella on lisätty saneerausinvestointeihin 5 milj. euroa per vuosi. Jätehuollossa investoinnit painottuvat vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin, ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuteen ja kiertotalouteen. Talousarviovuonna valmistuu biokaasulaitoksen mädätteen jalostuksen maatalouskäyttöön mahdollistava biomädätteen käsittelylaitos ja suunnittelukaudella toteutetaan kierrätys- ja Ekomo-toiminnan edellyttämiä kenttärakenteita.

Suunnitelmakaudella vesihuollon kokonaismääräraha on keskimäärin 185 milj. euroa vuosittain. Vesihuolto varautuu suunnitelmakaudella Vantaan ratikan ja Länsi-Helsingin raitioteiden rakentamiseen. Vantaan kannalta erityisesti Vantaan ratikkaan ja ratikkakaupunkiin liittyvien vesihuoltoverkoston saneerausten oikea-aikainen toteuttaminen on keskeistä. Verkostosaneerausten investointimäärät ovat yhteensä noin 55 milj. euroa vuodessa ja johtosiirtojen yhteydessä verkostoa uusitaan noin 16 miljoonalla eurolla vuodessa. Merkittävimmät HSY-lähtöiset investoinnit kohdistuvat Esplanadin viemäritunneliin, Viikinmäen jätevedenpuhdistamon haitallisten aineiden poiston ja fosforin poiston tehostamisen konseptisuunnitteluun, verkostosaneerausten systemaattiseen volyymin kasvattamiseen sekä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostoon. Lisäksi Ilmalan vesitornien toimistosisien saneeraushanke käynnistyy.

Kaupunkien maksama korvaus yleisten alueiden hulevesistä tarkistettiin vuonna 2025 yhteistyössä kaupunkien ja HSY:n edustajien kanssa. Tarkistetun sopimuksen mukainen veloitus jäsenkunnilta vuonna 2026 tulee olemaan yhteensä noin 9,0 milj. euroa vuodessa, josta Vantaan osuus on noin 2,5 milj. euroa. Vantaan osuus on ollut aiemmin n. 1,9 milj.euroa, joten korotus tulee olemaan n. n. 0,6 milj euroa vuodessa. Hulevesisopimuksen tarkistuksen hyväksyminen edellyttää vielä Kaupunkitilalautakunnan toimielinpäätöstä syyskaudella 2025.

Toimintakate vuonna 2026 on 294,2 miljoonaa euroa (56,7 %) (ennuste 2025: 273,3 milj. euroa). Suunnitelmakaudella hintamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti. Toimintakate paranee ja on suunnitelmavuonna 2027 316,1 milj. euroa (57,9 %) ja 2028 328,2 milj. euroa (58,4 %).

Vuonna 2026 vuosikate on 212,5 miljoonaa euroa. Talousarviovuoden 2026 tulos on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 30,6 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2027 53,5 milj. euroa ylijäämäinen ja vuonna 2028 58,7 milj. euroa ylijäämäinen. TTS-vuodet arvioidaan ylijäämäisiksi, jonka vuoksi HSY:n velkaantuminen alkaa taittua TTS-kauden aikana.

Perustamislainoista HSY:n jäsenkunnilta on jäljellä yhteensä 1,0 miljardia euroa. Vuonna 2019 aloitettiin ensimmäiset HSY:n perustamislainojen eli jäsenkuntalainojen lyhennykset ja vuonna 2024 alkoivat loppujenkin jäsenkuntalainojen lyhennykset. Talousarviovuonna 2026 Vantaan jäsenkuntalainojen pääoma on 202,2 miljoonaa euroa ja lyhennys 6,3 miljoonaa euroa.

Investoinnit ja lainojen lyhennykset TTS-kaudella ovat vuosittain 333,6–335,9 miljoonaa euroa. Erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi suunnitellulla tasolla koko suunnitelmakaudella joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa noin 324 miljoonaa euroa. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä laskee hieman ja on suunnitelmakauden lopulla noin 870 miljoonaa euroa. HSY:n omavaraisuusaste on heikentynyt viime vuosien suurten investointien vuoksi, mutta sen ennustetaan nousevan ja saavuttavan tason 30,6 % vuonna 2028, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 26,8 %. Uuden strategian yhtenä merkittävänä fokusalueena on tasapainoinen talous, jonka mukaisesti toimintamenojen kehittymistä on tarkasteltu huolellisesti. Talouden tasapainottaminen edellyttää tuottavuusohjelman lisäksi asiakasmaksujen korotuksia kummallakin toimialalla.

Pääkaupunkiseudun omistajaohjaustavoitteet

Pääkaupunkiseudun kaupungit Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen ovat valmistelleet vuosittain suurille kuntayhtymille HSL:lle ja HSY:lle yhteiset omistajaohjaustavoitteet. Tavoitteiden valmistelussa vuodelle 2026 on lähtökohtana se, että tavoitteet pysyvät koko tavoitekauden 2026–2029 samoina, mutta tavoitteisiin liittyviä mittareita voidaan täsmentää vuosittain. Tällä

tavoitellaan parempaa jatkuvuutta ja ennakoitavuutta kuntayhtymän näkökulmasta. HSY:lle asetetut tavoitteet ja niitä koskevat mittarit on esitetty alla olevassa taulukossa:

1. Tuottavuuden parantaminen ja talouden tasapaino	2. Hiilineutraalisuus 2030 ja vastuullisuuden lisääminen	3. Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen sekä asiakkaiden tyytyväisyys
Mittarit: 1. Käyttömenojen tuottavuusindeksi (2021=100), tavoitetaso 2026: tulos paranee vuodesta 2025 2. Toimintamenot euroa/asukas, tavoitetaso 2026: enintään 147,2 euroa/asukas 3. Omavaraisuusaste vuoden 2029 loppuun mennessä vähintään 30–35 % ja pidemmällä aikavälillä vähintään 40 %, tavoitetaso 2026: vähintään 27,5 %	Mittarit: 1. Kotitalousjätteen kierrätysaste sekä sekajätteen määrä vuosittain, tavoitetaso 2026: kierrätysaste vähintään 54 % ja sekajätteen määrä enintään 97 kg/asukas/vuosi 2. HSY:n kasvihuonekaasupäästöjen määrä, tavoitetaso 2026: enintään 75 000 tCO₂-ekv 3. Sähköisen kaluston osuuden kasvattaminen	Mittarit: 1. Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastyytyväisyys vuosittain, tavoitetaso 2026: vähintään 4,1/5 2. Verkostojen saneerausinvestointien vuotuinen toteutuminen ja kumulatiivinen toteuma vuodesta 2024 lähtien, tavoitetaso 2026: vuotuinen ja kumulatiivinen toteuma paranevat vuodesta 2025 3. Suunnitelma siitä, miten ja millä aikavälillä korjausvelan kasvu saadaan hallintaan.

Omistajaohjaustavoitteiden muuna omistajalinjauksena esitettiin, että Kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korvaus.

HSY:n osalta keskeisiä teemoja omistajaohjaustavoitteissa ovat erityisesti velkaantumisen taittamiseen ja korjausvelan hallintaan liittyvät kysymykset. Velkaantumiskehityksen osalta kuntayhtymälle asetetuissa tavoitteissa näkyy niin tuottavuuden kehittäminen kuin omavaraisuuden kasvattaminen. Korjausvelan osalta pyritään pysäyttämään sen kasvu ja vähentämään sitä erityisesti riskikohteissa. Verkostojen kunnon kannalta on keskeistä, että HSY pystyy toteuttamaan saneerausinvestoinnit suunnitellun mukaisesti vuosittain.

Nyt esitetyssä alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa HSY:n omavaraisuusaste ei aivan yllä omistajaohjaustavoitteen mukaiselle tasolle ollen vuonna 2026 27,4 %. Vuoden 2029 loppuun mennessä tavoiteltava taso on 30–35 %, joka ollaan TTS:n mukaan saavuttamassa, sillä vuoden 2028 omavaraisuusaste on esitetyn mukaan 30,6 %. Vakavaraisuuden kasvattamisen kehityssuunta on oikea, mutta on kuitenkin tärkeä huolehtia sen toteutumisesta. HSY:n omavaraisuusasteen kasvattaminen varautumisen ja taloudellisen liikkumavaran varmistamiseksi on erittäin tärkeää. Samalla lisävelanoton ja velkaantumiskehityksen taittaminen on keskeistä.

Omistajaohjaustavoitteisiin liittyen uutena mittarina on tuotu käyttömenojen tuottavuuskehitystä seuraava käyttömenojen tuottavuusindeksi, joka kuvaa tuottavuuden kehittymistä eri suoritteiden kautta mitattuna. HSY:n tuottavuuden kehittymistä on tärkeää ohjata tavoitteellisesti hyödyntäen tätä mittaria.

Vastuullisuustavoitteen osalta kotitalousjätteen kierrätysasteen toteuma on huolestuttavan alhainen ja sen kehitys laahaa paikallaan. Tuleville vuosille asetetut tavoitetasot ovat kunnianhimoisia huomioiden viimeisimpien vuosien toteumaluvut. Vuoden 2026 tavoitetason saavuttamiseksi onkin selvitettävä, kuinka kierrätysastetta voidaan nostaa. Vantaa ehdottaakin, että HSY laatisi suunnitelman aikatauluineen ja toimenpiteineen tavoitteen saavuttamiseksi.

HSY:lle ei ole enää viime vuosina asetettu PKS omistajaohjaustavoitetta vesihuollon toiminnan parantamiseksi. Tavoitteen mittarina on ollut laskuttamattoman veden osuudesta verkostoon pumpatusta vesimäärästä. Vaikka nimenomaista tavoitetta tästä ei aseteta, Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että laskuttamattoman veden osuutta seurataan ja investointien suunnitelmallisella kohdentamisella laskuttamattoman veden määrä vähenee pitkällä tähtäimellä.

HSY:n omistajaohjaustavoitteisiin vesihuollon ja jätehuollon toiminnan kehittämässä sisältyy myös asiakastytyväisyyden edistäminen. Alustavassa TTS:ssä asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastytyväisyys säilyy korkealla tasolla. Vantaa kehottaa HSY:tä panostamaan tähän niin talousarviovuotena kuin suunnitelmavuosilla.

Muut huomiot

Toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan suunnitellut vesihuollon hinnankorotukset suunnitelmavuosille 2026–2028 ovat käyttömaksuihin talousarviovuodelle kokonaiskorotus 5 % ja vastaavasti suunnitelmavuosille 5 % ja 2 %. Perusmaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 13 %. Suunnitelmavuosien vastaavat korotukset ovat 9 % vuonna 2027 ja 7 % vuonna 2028. Jätehuollon hintoihin suunnitellaan talousarviovuodelle keskimäärin 4,0 % korotusta. Vantaa pitää hinnankorotuksia perusteltuina huomioiden omistajatavoitteiden päämäärät, kuten talouden tasapaino, ja päämäärä kuntayhtymän velkaantumiskehittymisen taittamiseksi.

Kaupunginvaltuuston 28.2.2022 hyväksymä Resurssiviisauden tiekartta on voimassa vuoden 2025 loppuun ja sen päivitys valmistuu kaupungin strategian hyväksymisen jälkeen vuoden 2026 alkupuolella. Nykyisellään tiekartta sisältää useita tavoitteita, jotka kytkeytyvät HSY:n kuntaosuuksilla tuottamaan toimintaan kiertotalouden, päästölaskennan, ilmansuojelun ja ilmastoneuvonnan osalla. Kaupunki on liittynyt EU:n Green City Accord -sitoumukseen, jossa on tavoitteita puhtaasta ilman ja veden sekä kiertotalouden ja jätteiden lajittelun osalla, jotka liittyvät HSY:n palvelutoimintaan. Vantaan omat ilmastotyön henkilöresurssit ovat hyvin rajalliset eikä niitä ole mahdollista kasvattaa. Siksi pidämme keskitettyä ilmastoneuvontaa, päästölaskentaa jne. tärkeänä ja resurssitehokkaana.

Hiilineutraalisuus ja resurssiviisaus ovat kaupungin strategian, Innovaatioiden Vantaa 2022–2025, yhtenä keskeisenä painopisteenä. Se sisältää muun muassa tavoitteen, että vuonna 2025 yhdyskuntajätteen kierrätysaste on 60 % ja Vantaan alueen jätteiden määrästä on tieto saatavilla. Vantaa on sitoutunut Circwaste -edelläkävijäkuntana kiertotalouden ja valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteisiin. Nyt näyttää siltä, että tätä tavoitetta ei tulla saavuttamaan kotitalouksien kierrätysasteen ollessa 47 % vuonna 2024 ja yhdyskuntajätteen 45 % (2023). Kotitalouksien sekajäte olisi pääosin lajitteluun kelpaavaa. HSY ei ole saanut aikaan merkittävää muutosta kierrätysasteessa. Kierrätykseen tuleekin panostaa huomattavasti enemmän. Se edellyttää myös kaupungeilta ja muilta toimijoilta toimia materiaalien uudelleen käytön kehittämiseen.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2023 Vantaan ensimmäisen raitiotielinjan toteuttamisen. Ratikan pituus on noin 19 km ja sen rakennustöiden on suunniteltu alkavan. Hankkeesta aiheutuu HSY:lle merkittäviä vesihuoltolinjojen johtosiirtoja vuosina 2025–2029, joiden arvioitu kokonaishinta on 57 miljoonaa euroa HSY:n yhtymäkokouksen hyväksymän hankesuunnitelman mukaisesti. HSY:n hallitus päätti keväällä 2024, että HSY toimii kaupungin lisäksi allianssien toisena tilaajaosapuolena. Allianssikumppanit on valittu kevät-kesällä 2024 tehdyn kilpailutuksen perusteella ja kehitysvaihe (KAS) valmistuu syksyllä. Vantaan kaupunki käsittelee hankesuunnitelman tarkistusta syksyllä 2025 ja se saattaa edellyttää myös HSY:n osalta hankesuunnitelman uudelleen käsittelyä. Allianssin toteutusvaiheeseen liittyvistä vesihuoltolinjojen varsinaisista rakennustöistä laaditaan erillinen vesihuollon toteutussopimus kaupungin ja HSY:n kesken.

HSY:n ja jäsenkuntien yhteistyön kehittäminen ja investointi- sekä saneerauskohteiden tietojen ja investointiohjelmien järjestelmällinen välittäminen osapuolten kesken lisää synergiaetuja ja vähentää asukkaiden kokemia katujen ja vesihuoltolinjojen rakennusaikaisia haittoja. Molempien osapuolten paikkatietojärjestelmien kehitystyössä on ensisijaisen tärkeää varmistaa järjestelmien ja tietojen yhteensopivuus ja siirrettävyys jatkossakin mm. rajapintojen kautta. Vantaan kaupungin katujen ja puistojen palvelualueen suunnittelu- ja investointihankkeiden tiedot välitetään reaaliaikaisesti HSY:n käyttöön suoraan paikkatietojärjestelmästä. Kaupunki toivoo, että yhteishankkeiden ohjelmoinnin, suunnittelun ja toteuttamisen tehostamiseksi HSY avaisi omat vesihuollon hanketietonsa rajapintaan kaupungin saataville. Digitaalisten järjestelmien lisäksi myös omaisuudenhallintayksiköiden asiantuntijoiden välinen käytännön yhteistyö on hedelmällistä investointien oikein kohdistamiseksi.

HSY:llä on aktiivinen rooli vesihuollon riskien hallinnassa operatiivisella, taktisella ja strategisella tasolla. Tämä on elintärkeää toimintaa yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja jatkuvuuden hallinnan kannalta. Turvallisuuteen liittyvät kaupunkien ja HSY:n periaatteet ja käytännöt pitää käytännössä olla täysin yhteneväiset, koska kaupungit suunnitteluttavat ja rakennuttavat suuren osan vesihuoltoverkosta sekä hallinnoivat johtotietoa. Yhteistyötä ja toiminnan kehittämistä on tarkoituksenmukaista edelleen jatkaa digitaalisen ympäristön ja siihen liittyvien uhkien jatkuvasti

muuttuessa. Kaupungeille mahdollisesti tulevista tiedonhallinnan kehittämistarpeista ja muihinkin kriittisen infran turvallisuuteen liittyvistä tarpeista toivotaan tietoa jo valmisteluvaiheessa, jotta asiaan pystytään varautumaan hyvissä ajoin mm. oman henkilöstön turvallisuusselvityksillä.

Kaupunkiympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamishjelmaluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin 5,2 miljoonalla eurolla. Rakentamishjelmassa ei ole otettu huomioon HSY:n toimittamien vesihuollon putkimateriaalien kustannuksia, joita kaupunki ei ole laskuttanut HSY:ltä. Investoinnin lisäksi HSY:n tulisikin ottaa putkimateriaalien hankinta huomioon omassa talousarviossaan. HSY muuttaa käytäntöjään putkimateriaalien hankinnan suhteen, joka otetaan jatkossa huomioon kustannusarvioissa HSY:n ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle noin 1,2 miljoonalla eurolla.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUKSEN KONSERNIJAOSTO

Jakelussa mainituille

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028

Lausuntopyyntö HSYn alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä pyytää lausuntoanne HSY:n alustavasta toiminta ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026–2028.

Lausunnot pyydetään toimittamaan HSY:n kirjaamoon 5.9.2025 mennessä. Lisätietoja antaa talousjohtaja Minna Haapala, puh. 050 451 0030.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Minna Haapala
talousjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Liitteet

Alustava HSYn toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028

Jakelu

Helsingin kaupunginhallitus
Espoon kaupunginhallitus
Kauniaisten kaupunginhallitus
Vantaan kaupunginhallitus

Tiedoksi

HSY:n kirjaamo

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Puh. 09 1561 2110, Y-2274241-9, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HSY, Tfn 09 156 2110, FO-2274241-9, www.hsy.fi

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

HSY:n hallitus 13.06.2025

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Helsinki Region Environmental Services Authority

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100

00066 HSY

puhelin 09 1561 2110

faksi 09 1561 2011

www.hsy.fi

Lisätietoja

Minna Haapala

minna.haapala@hsy.fi

Copyright

Kartat, graafit, ja muut kuvat: HSY

Kansikuva: HSY

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Strategiset tavoitteet	3
3	Talous	7
3.1	Tuloslaskelma	7
3.2	Investoinnit	12
3.3	Rahoitus	13
4	Henkilöstö	15
4.1	Tavoitteet	15
4.2	Henkilöstömäärän kehittyminen	16
5	Toimialakohtaiset erittelyt	17
5.1	Vesihuolto	17
5.1.1	Toimintaympäristö	17
5.1.2	Strategian toteuttaminen toimialalla	18
5.1.3	Operatiivisen toiminnan tavoitteet	21
5.1.4	Investoinnit	23
5.1.5	Talous	25
5.1.6	Riskit ja riskienhallintakeinot	28
5.2	Jätehuolto	30
5.2.1	Toimintaympäristö	30
5.2.2	Strategian toteuttaminen toimialalla	31
5.2.3	Operatiivisen toiminnan tavoitteet	34
5.2.4	Investoinnit	36
5.2.5	Talous	38
5.2.6	Riskit ja riskienhallintakeinot	41
5.3	Seutu- ja ympäristötieto	42
5.3.1	Toimintaympäristö	42
5.3.2	Strategian toteuttaminen tulosalueella	42
5.3.3	Investoinnit	44
5.3.4	Talous	45
5.3.5	Riskit ja riskienhallintakeinot	45
5.4	Yhteiset palvelut	46
5.4.1	Toiminta	46
5.4.2	Talous	48
5.4.3	Investoinnit	49
6	Liitteet	50

1 Johdanto

Yleistä

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Laadinnan lähtökohdat

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2030, josta yhtymäkokous päätti marraskuussa 2022. Esitetyn strategian 2030 neljä painopistettä sekä niitä toteuttavat yhteensä kymmenen strategista päämäärää ovat:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri
- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen ja talouden tasapaino. Lisäksi omistajaohjaustavoitteita ovat hiilineutraalisuus 2030 ja vastuullisuuden lisääminen, vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen sekä asiakkaiden tyytyväisyys. Kaikki omistajaohjaustavoitteiden mittarit on esitetty tarkemmin kappaleessa 2.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon hintamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2026 on käytetty 2 %, ellei tarkempaa arviota hintamuutoksista ole ollut käytettävissä. Nykyinen maailmantilanne ja kustannusten nousutason epävarmuudet aiheuttavat epävarmuutta talous- ja toimintasuunnitelmakauden lukuihin. Taloussuunnitelmavuosille 2027 ja 2028 on puolestaan käytetty kustannustason muutoksena 2 %, ellei tarkempaa arviota ole ollut käytettävissä.

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n keväällä 2024 laatimaan 20 vuoden investointiohjelmaan. TTS 2026–2028 investointeihin on esitetty tehtäväksi vuosittaisia

tarkennuksia. Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkealla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Lisäksi HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesiteemaan liittyvät hankkeet.

Jäsenkuntien lausunnot

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä. Lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2026–2028 pyydetään 31.8.2025 mennessä.

2 Strategiset tavoitteet

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 perustuu HSY:n strategiaan vuoteen 2030 sekä omistajaohjaustavoitteisiin. Strategiset päämäärät ja niiden toteuttamisen seuraamiseksi asetettujen mittarien tavoitteet vuodelle 2026 on esitetty alla olevassa taulukossa. Taulukossa on esitetty myös strategisten mittareiden toteumat vuosina 2022–2024, sekä vuoden 2025 tavoitteet ja ennusteet.

Strategian painopiste	Strateginen päämäärä	Mittari	2022	2023	2024	Ennuste 2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2030
Ympäristö -vastuu	Hiiilineutraali pääkaupunki seutu	HSY:n kokonaispäästöt, t CO ₂ -ekv/a (omat sekä keskeisten ulkoisten palvelujen päästöt)	97 000	110000	79 000	80 000	-56 % v. 2016 tasosta, 89 000	75 000	-67 % v. 2016 tasosta, 64 000
	Kierto-talouden keskiössä	Kiinteistöiltä kerätyn sekajätteen määrä, kg/as/a	136	119*	122,5	125	100	97	85
		Kotitalousjätteen kierrätysaste, %	46	46	47	45	60	54	63
	Puhdas Itämeri	Typpi- (N) ja fosforikuormitus (P) mereen, t/v	N 1252, P 29,5	N 707, P 26	N 578 P 26,5	N 530, P 24	N 750, P 25	N 650, P 25	N 700, P 18
Työn murros	Pito- ja veto-voimainen työnantaja	Työntekijäkokemusmittari NPS	-14	-5	4	4	0	3	13
	Osaava ja kehittyvä henkilöstö	Osaamisen, muutoskyvyyden ja yhteistyön indeksi**	3,3	3,4	4	4,2	3,5	3,6	4,0/5
Kestävä talous	Tehokasta ja taloudellista toimintaa	Toimintamenot eur/as/v. (huomioitu rahan arvo v. 2021 ja ilman merkittäviä kertaluonteisia eriä).	148,6	144,4	142	145	145,2	146,1 (TTS-tavoite) 143,0 (str. tavoite)	135
		Tuottavuusindeksi (uusi omistajaohjaustavoite)	-	-	-	-	-	Tuottavuus paranee	-
	Tasapainoinen talous	Lisävelka, €/as./vuosi	71	19	-11	-16	20, (velka-summa 1600 €/as.)	-12 (TTS tavoite) 16 (str. tavoite)	0, (velka-summa 1600 €/as.)
		Omavaraisuusaste (uusi omistajaohjaustavoite)			26,8	26,7	26,7 (TTS 2025-2027), 25,2 (OMO-tavoite 2025)	27,5	30–35
		Verkostojen saneerausvelan vuotuinen ja kumulatiivinen toteuma (uusi omistajaohjaustavoite)	-	-	-	-	-	Toteumat paranevat vuodesta 2025	

* Toteuma 2023 on muuttunut tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen.

**Henkilöstökyselyn neljän kysymyksen keskiarvo: 1. HSY:llä panostamme henkilöstön kehittymiseen riittävästi, 2. HSY on kehittyvä ja uudistuva organisaatio, 3. Henkilöstöä kuunnellaan riittävästi toiminnan kehittämisessä ja 4. Yhteistyö eri yksiköiden välillä on sujuvaa.

Strategian painopiste	Strateginen päämäärä	Mittari	2022	2023	2024	Ennuste 2025	Tavoite 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2030
Asukas-kokemus	Vastuulliset ja kehittyvät palvelut	Sähköisten asiakaskontaktien osuus kaikista asiakaskontakteista, %	52	57	61	yli 61	75	76	80
		Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastytytyväisyys vuosittain	4,1	4,1	4,2	4,24	4,2	4,2	4,2
	Turvattu juomavesi	Toimintavarmuusindeksi koostuu mittareista: - Kulutuskeskeytys-aika - Kriittisissä päävesijohdoissa tapahtuvien putkirikkojen määrä (kpl/a) - Kahdessa suunnasta varmennetun vedenjakelun piirissä olevat asukkaat (%) - Veden tuotannon kapasiteetti häiriötilanteissa (%) - Kyberturvallisuus	3,8	3,7	3,4	4,4	5 / 5	5 / 5***	5 / 5
	Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien	Lähiympäristöindeksi koostuu mittareista: - Niittyys HSY:n hallinnoimilla maa-alueilla, - Kalaistutukset (kpl) - Jätevesiylivuodot (m3/vuosi laskettuna 5 vuoden liukuvana keskiarvona) - Ilmanlaadun mittausten ajallinen jatkuvuus %, - Ympäristöpalautteiden määrä, palautepäiviä/a	3,2	4,6	5	3,6	5 / 5	5 / 5 ***	5 / 5

***Uudet, tiukemmat indeksin alamittareiden tavoitetasotavoitetasot vuodelle 2026 asetettu.

Strategisten päämäärien toteuttamisen tueksi on asetettu kymmenen erilaista ohjelmakokonaisuutta. Seuraavassa taulukossa on kuvattu näiden ohjelmien tavoitteita ja keskeisimpiä toimenpiteitä vuodelle 2026. Strategisten päämäärien seuranta tapahtuu mittareiden kehittymisen raportoinnilla sekä ohjelmien etenemisen ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteutumisen raportoinnilla.

Strateginen päämäärä	Ohjelma ja tavoite	Keskeiset hankkeet ja toimenpiteet vuonna 2026
Hiilineutraali pääkaupunki-seutu	HSY:n hiilineutraali-ohjelma Tavoitteet • Hiilineutraali vesi- ja jätehuolto • Ilmastokestävä pääkaupunkiseutu	• Määdte maatalouteen hankkeessa rakennettu mädätyslaitos siirtyy tuotantoon ja prosessin toimintaa vakiinnutetaan. • Jätevedenpuhdistuksen prosessipäästöjen toimenpiteitä jatketaan ja vaikutus täsmennetään. Arvioidaan biojätteen ja lietteen kompostoinnin päästöjen seurannan kehittämistä ja mahdollisten päästövähennysten mittaamista. • Suorien päästöjen vähentämisen lisäksi arvioidaan keinoja pienentää epäsuorien (scope 3) päästöjen aikaansaamia ilmastovaikutuksia. Toteutetaan näihin liittyviä toimia hankintojen yhteydessä erityisesti tilanteissa, kun vaikutus on erityisen merkittävä ja kustannustehokas suhteessa muihin mahdollisiin ilmastotoimenpiteisiin.
Kiertotalouden keskiössä	Kiertotalouden keskiössä -ohjelma Tavoitteet • Alueen kiertotalous vahvistuu • Kotitalousjätteen kierrätysaste nousee ja sekajätteen määrä vähenee	• Pääpaino ohjelmassa (kärkihanke) tulee keskittymään edelleen viestinnän ja toiminnan tehostamiseen, kotitalouksien lajitteluaktiivisuuden parantamiseksi ja sitä kautta kierrätysasteen nostamiseksi. • Kompostoinnin seuranta siirtyy osaksi vakiintuvaa tekemistä. • RaHi2- hankkeen teema edistyy. • Kasvava huomio kiinnitetään Circular Minds- hankkeen myötä esille tuleviin mahdollisuuksiin kiertotaloushankintojen yleistämisessä etenkin HSY:n omissa hankinnoissa.
Puhdas Itämeri	Itämeri-toimenpideohjelma Tavoite • Vähennämme vesistöjen kuormitusta	• Jatkamme Blominmäen jätevedenpuhdistamon toiminnan optimointia. • Viikinmäen laitoksen puhdistustehokkuutta ja toimintavarmuutta edelleen parantavien investointien sekä haitta-aineiden poiston suunnittelua jatketaan. • Jatkamme systemaattista viemäriverkoston vuotohallintatyötä ja kehitämme viemäriverkoston aluemitäusjärjestelmää.
Pito- ja vetovoimainen työnantaja	Pito- ja vetovoimainen työnantaja -ohjelma Tavoite • Mahdollistamme hyvän työntekijäkokemuksen	• Jatkamme kumppanuuteen perustuvan työkuultuurin toimenpiteitä. • Johtamisosaamisen vakiinnuttaminen. • Sujuvan arjen parantaminen ja prosessien toimivuuden varmistaminen
Osaava ja kehittyvä henkilöstö	Henkilöstön kehittämisen ohjelma Tavoite • Mielekkäät tehtävät, muutostyökykyys ja yhteistyö ovat tekemisemme perustana	• Päivitämme strategiset kyvykkyudet vastaamaan uutta strategiaa ja luomme toimintamallin niiden konkretisoimiseen arjen työssä • Luodaan osaamisen ja urakehityksen johtamisen toimintamalli • Luodaan toimintaohjeet sille, kuinka rakentaa oppimispolkuja strategisesti tunnistettuihin osaamistarpeisiin
Tehokasta ja taloudellista toimintaa	Tuottavuusohjelman terävöittäminen ja toteuttaminen Tavoite • Palvelumme tuotetaan kestävästi ja nykyistä tehokkaammin	• Kategoriapohjaisen hankinnan toimintamallien jalkauttaminen ja tarpeellisten työnkuvien muuttaminen jatkuu HAKA-hankkeen päätyttyä. • Uusien prosessijohtamisen periaatteiden ja päivitetyn HSY:n prosessikartan mukaisen rakenteen ja toimintamallien edistäminen jatkuu. • Valikoidut tekoälyn hyödyntämisen hankkeet käynnistetään.
Tasapainoinen talous	Ohjelma omaisuudenhallinnalle ja investoinneille Tavoite • Investointimme kyetään rahoittamaan vesi- ja jätemaksuilla.	• Omaisuudenhallintajärjestelmähankkeessa (OMAR) luotujen prosessien käyttöönotto ja toiminnan vakiinnuttaminen jatkuu ns. "OMAR 2" hankkeena. Tämä käsittää esimerkiksi omaisuudenhallinnan prosessien kuvaamisen ja omaisuudenhallinnan johtamiseen liittyvän organisoitumisen. Saneerausvelan haltuunotto nostetaan yhdeksi OMAR:in painopistealueeksi. • Vesijohtoverkoston vuodonhallintaan liittyviä toimenpiteitä jatketaan vuodonhallintastrategian mukaisesti. Investointien ohella panostetaan tutkimukseen sekä vakiinnuttamalla piilovuotojen "etsi – löydä – korjaa – raportoi" -toimintatapa osaksi normaalia toimintaa.
Vastuulliset ja kehittyvät palvelut	Vastuullisten ja kehittyvien palvelujen ohjelma	• OmaHSY: Sähköisten asiointipalveluiden laajentaminen jatkuu uusien palveluiden käyttöönotolla ja valmistuneiden palveluiden toiminnan vakauttamisella.

Strateginen päämäärä	Ohjelma ja tavoite	Keskeiset hankkeet ja toimenpiteet vuonna 2026
	Tavoite • Palvelutoimintamme on sujuvaa ja saavutettavaa	Etäluettavien vesimittareiden käyttöönottoa aloitetaan ja toimintaa laajennetaan asennussuunnitelman mukaisesti.
Turvattu juomavesi	Kaikissa olosuhteissa turvattu juomavesi – ohjelma Tavoite • Toimintavarmuus on erinomaisella tasolla	- Organisaatioturvallisuuden ja kyberturvallisuuden kehittämistä jatketaan. - Organisaatioturvallisuudessa panostetaan mm. uuden organisoinnin toimeenpanoon, jatketaan vuoden 2025 aikana laadittujen toimintamallien jalkauttamista ja jatketaan fyysisen turvallisuuden kehittämistä mm. VESFY-hankkeen kautta. - Kyberturvallisuuden osalta jatketaan kehittämistä mm. VESKY-hankkeen pohjalta.
Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien	Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien- ohjelma Tavoite • Edistämme luonnon monimuotoisuutta, lähiympäristön hyvää tilaa ja ympäristöterveyttä.	- HSY:n työmaiden aiheuttaman yhteiskunnallisen haitan hallinnan kehittäminen jatkuu. - Saneeraukset ylivuotojen estämiseksi jatkuu. - Ilmanlaadun mittausten luotettavuus pidetään indeksin mittarin tasolla. - Ämmässuon suojavihervyöhykkeen metsänhoitosuunnitelma päivitetään. - Selvitetään Ämmässuon suojavihervyöhykkeen soveltuvuutta ekologisen kompensaation alueeksi.

3 Talous

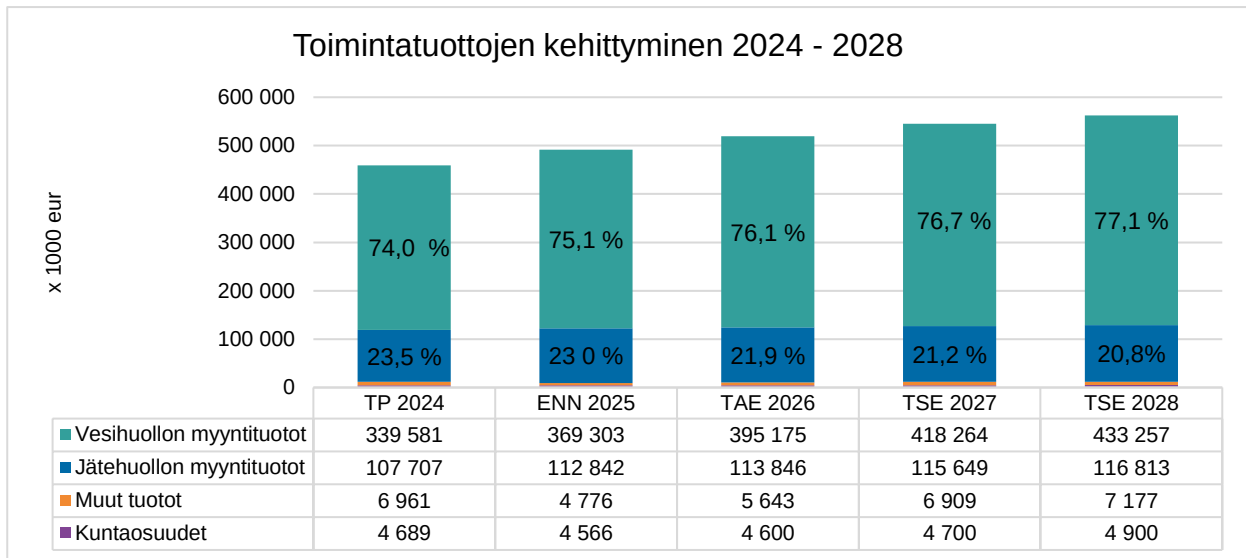
3.1 Tuloslaskelma

x 1000 eur	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	Muutos-% 2026/2025
TOIMINTATULOT	458 938	491 487	519 263	545 522	562 147	5,7 %
Myyntituotot	447 685	482 464	510 063	535 544	551 815	5,7 %
Kuntaosuudet	4 689	4 566	4 600	4 700	4 900	0,7 %
Muut tuotot	6 564	4 457	4 600	5 278	5 432	3,2 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 662	2 500	2 500	2 500	2 500	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-200 200	-220 729	-227 524	-231 897	-236 459	3,1 %
Henkilöstömenot	-55 564	-56 735	-58 113	-59 587	-61 006	2,4 %
Palvelujen ostot	-109 861	-118 930	-121 718	-121 580	-123 662	2,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 125	-32 086	-33 178	-33 838	-34 571	3,4 %
Muut toimintakulut	-5 650	-12 979	-14 516	-16 893	-17 221	11,8 %
TOIMINTAKATE	261 400	273 258	294 240	316 125	328 188	7,7 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-82 309	-81 298	-81 786	-82 658	-83 548	0,6 %
VUOSIKATE	179 091	191 959	212 454	233 467	244 640	10,7 %
POISTOT	-154 263	-194 701	-181 362	-177 459	-183 102	-6,9 %
TILIKAUDEN TULOS	24 828	-2 742	31 091	56 008	61 538	-1234,0 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	65	65	65	65	65	0,0 %
TULOVEROT	-954	0	-605	-2 560	-2 859	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	23 940	-2 677	30 551	53 513	58 744	-1241,4 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	232,3 %	225,2 %	230,8 %	237,8 %	240,3 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista*	88,4 %	94,7 %	104,8 %	115,2 %	120,7 %	

*) Tunnusluku kuvaa kuntayhtymän tulorahoituksen riittävyyttä investointien rahoittamiseksi. Kun tunnusluku on 100 % tai enemmän, tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä. Jos vuosikate on keskimääräistä investointitasoa pienempi (tunnusluku < 100 %), kuntayhtymä joutuu rahoittamaan osan investoinneista ulkopuolisella lainarahoituksella.

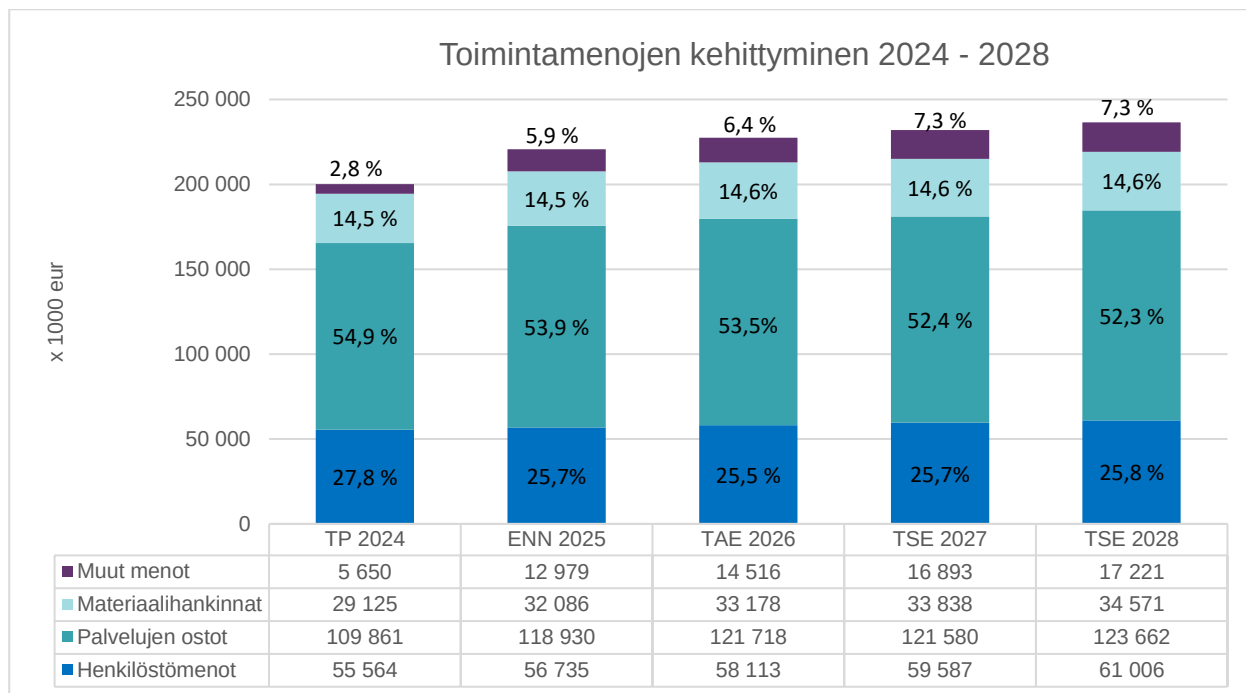
Toimintatuotot

HSY:n toimintatuotot vuonna 2026 ovat 519,3 milj. euroa eli 27,8 milj. (5,7 %) euroa enemmän vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna. Vesihuollon käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 5 % ja suunnitelmavuosille 2027 5 % ja 2028 2 % korotusta. Perusmaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 13 %. Suunnitelmavuosien vastaavat korotukset ovat 9 % vuonna 2027 ja 7 % vuonna 2028. Vuonna 2026 jätehuollon tulokertymää lisää osin biokaasun energiamyyni ja osin hinnan korotukset. Jätehuollon hintoihin suunnitellaan talousarviovuodelle keskimäärin 4,0 % korotusta.

Toimintamenot

HSY:n toimintamenot vuonna 2026 ovat 227,5 milj. euroa, joka on 6,8 milj. (3,1 %) euroa enemmän kuin vuoden 2025 ennusteessa. Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Vuonna 2026 toimintakuluista noin 54 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 26 %, materiaalihankinnat 15 % sekä muut kulut 1 %. Muissa kuluissa on huomioitu vuodelle 2026 Suomenojan jätevedenpuhdistamon purkamiseen tehdyn pakollisen varauksen lopun 2 milj. euron alaskirjaus. Laitoksen purkukustannukset tulevat olemaan alkuperäistä varausta pienemmät. Henkilöstökuluihin sisältyy palkkaratkaisun vaikutukset; 2,5 % vuodelle 2026 ja muille vuosille 2,5 %. Jos tarkempaa tietoa ei ole ollut saatavilla, suunnittelun lähtökohtana on käytetty suunnitelmakaudelle 2 prosentin inflaatio-olettamaa.

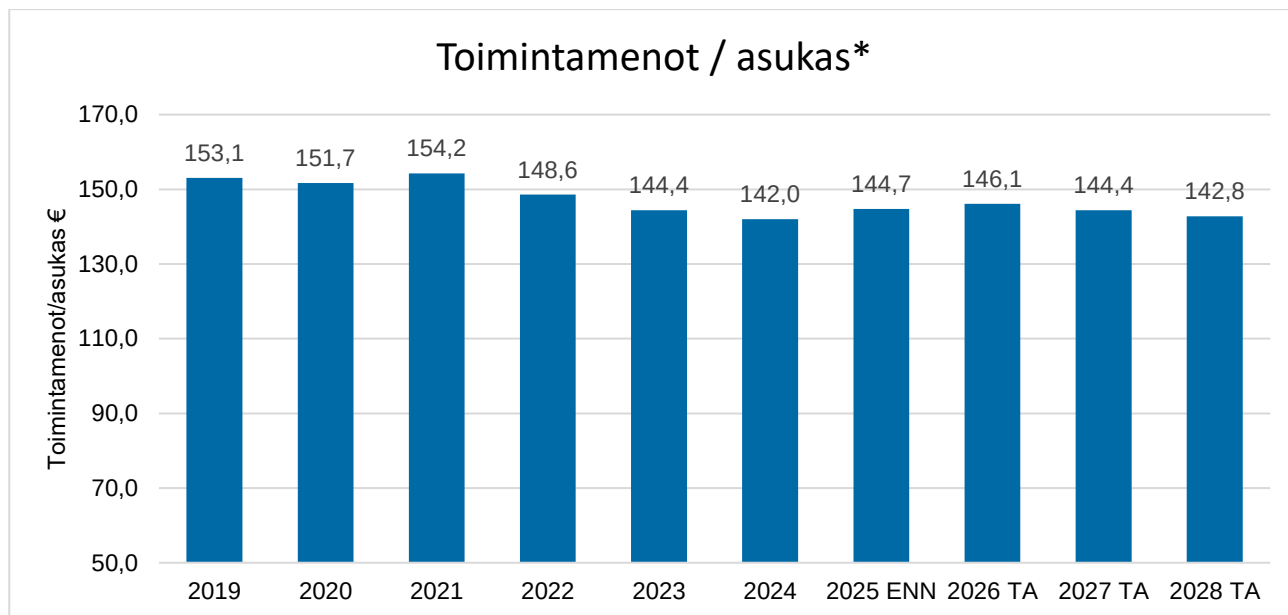
Tuloksen muodostuminen

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate talousarviovuonna 2026 on 294,2 milj. (56,7 %) euroa, kun sen vuonna 2025 ennustetaan olevan 273,3 milj. (55,6 %) euroa. Ero johtuu suurelta osin myyntituottojen arvioidusta kasvusta vuonna 2026. Hintamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti suunnitelmakaudella. Suunnitelmavuonna 2027 toimintakate paranee ja on 316,1 milj. (57,9 %) euroa ja vuonna 2028 328,2 milj. (58,4 %) euroa.

Nettorahoituskulut vuonna 2026 ovat 81,8 milj. euroa. Korkokuluista 55,4 milj. euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, oli vuosina 2023–2024 1,0 % ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 280 000 euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä vuosille 2026–2028. Suunnitelmakauden aikana nettorahoituskulut kääntyvät pieneen nousuun ollen vuonna 2028 83,5 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2026 tulos on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 30,6 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2027 53,5 milj. euroa ylijäämäinen ja vuonna 2028 58,7 milj. euroa ylijäämäinen. Tästä johtuen HSY:n velkaantuminen alkaa taittua TTS-kauden aikana.

Tuottavuuden kehittyminen

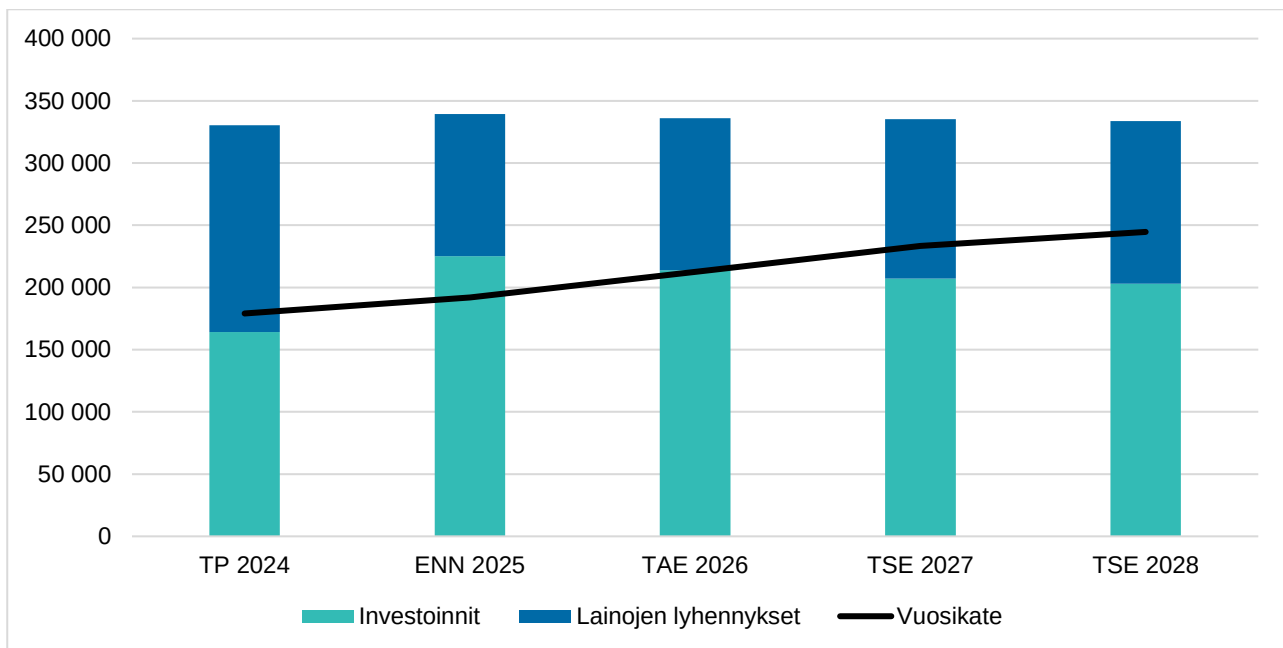

*Vuoden 2021 rahassa (merkittävät kertaluonteiset erät ja keskimääräinen inflaation vaikutus eliminoitu)

Tuottavuuden kehittymistä kuvaa toimintamenojen ja jäsenkaupunkien asukasmäärän suhde. Tuottavuustavoitteena on 1,5 % vuotuinen parannus. Tuottavuus ilmoitetaan ilman merkittäviä kertaluonteisia eriä vuoden 2021 rahassa siten, että inflaation vaikutus on poistettu. Väkiluvun arvioidaan kasvavan keskimäärin 1,1 % vuosivauhdilla suunnittelukaudella 2026–2028.

Tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys pääomamenojen maksamiseen

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2026 HSY:n vuosikate on 212,5 milj. euroa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 335,9 milj. euroa. Vuonna 2027 investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat 335,3 milj. euroa ja vuonna 2028 333,6 milj. euroa. Erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi suunnitellulla tasolla joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 324 milj. euroa.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa siten, ettei yhden kunnan maksuosuus voi olla yli 50 % ja se on vähintään 1 %. Kuntaosuuksien jakautuminen kunnittain on esitetty alla olevassa taulukossa (jako asukasmäärien 31.12.2024 mukaisesti).

1 000 €						Muutos-% 2026/2025
	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	
Kuntaosuudet						
- Seutu- ja ympäristötiedon toimintaan	4 389	4 900	5 009	5 002	4 960	
- Ilmastoinfon toimintaan	446	0				
Kuntaosuudet yhteensä	4 835	4 900	5 009	5 002	4 960	2,2 %
- Aikaisempien vuosien ylijäämän hyvitys	-146	-334	-409	-302	-60	
Laskutettavat kuntaosuudet	4 689	4 566	4 600	4 700	4 900	0,7 %
Kuntaosuudet jäsenkunnittain	Osuus-%	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	
Helsinki	50,0 %	2 345	2 300	2 350	2 450	
Espoo	27,5 %	1 279	1 264	1 292	1 347	
Kauniainen	1,0 %	47	46	47	49	
Vantaa	21,5 %	1 018	990	1 011	1 054	
Yhteensä	100,0 %	4 689	4 600	4 700	4 900	

Kuntaosuuksilla katetaan se osuus Seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella

hankerahoituksella. Vuodesta 2025 alkaen Ilmastoinfon toiminnan osuus sisältyy suoraan seutu- ja ympäristötiedon toiminnan lukuihin, eikä sitä eritellä enää erikseen. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Vuoden 2025 tulosennusteen mukainen kumulatiivinen ylijäämä noin 0,771 milj. euroa. Ylijäämä on kohdistettu etupainotteisesti sitten, että eniten ylijäämää käytetään vuonna 2026.

Perustamislainoista jäsenkunnille maksettavat korot

Jäsenkuntalainojen korko on vuodesta 2013 alkaen sidottu Suomen valtion 10 vuoden sarjaobligation tuottoon lisättynä 2,0 prosenttiyksikön lainamarginaalilla. Korko on kuitenkin aina vähintään 5,30 %. Vuonna 2019 aloitettiin ensimmäiset lainanlyhennykset (Laina A) ja vuonna 2024 alkoivat loppujenkin jäsenkuntalainojen lyhennykset (Laina B ja Laina C). Yhteenveto jäsenkuntalainoista on esitetty seuraavassa taulukossa.

x 1 000 euroa	TAE 2026			TSE 2027			TSE 2028		
	Pääoma 31.12.	Lyhennykset	Korot	Pääoma 31.12.	Lyhennykset	Korot	Pääoma 31.12.	Lyhennykset	Korot
Helsinki	590 760	18 461	32 044	572 299	18 461	31 066	553 838	18 461	30 087
Espoo	225 352	7 042	12 224	218 310	7 042	11 850	211 268	7 042	11 477
Kauniainen	3 818	119	207	3 698	119	201	3 579	119	194
Vantaa	202 243	6 320	10 970	195 923	6 320	10 635	189 603	6 320	10 300
Yhteensä	1 022 173	31 943	55 445	990 230	31 943	53 752	958 288	31 943	52 059

3.2 Investoinnit

x 1 000 euroa			TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	Muutos-% 2026/2025
	TP 2024	ENN 2025				
Vesihuollon investoinnit	141 111	203 672	194 680	186 365	184 300	-4,4 %
Jätehuollon investoinnit	21 884	19 999	16 445	18 590	17 835	-17,8 %
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	425	340	280	260	180	-17,6 %
Tukipalvelujen investoinnit	700	615	1 163	791	508	89,1 %
Asiakkuudet ja viestintä investoinnit	0	635	960	725	330	51,2 %
Johto, talous ja strateginen ohjaus investoinnit	2	0	200	300	0	-
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	164 122	225 261	213 728	207 031	203 153	-5,1 %

Suunnitelmakaudella investointeja toteutetaan keväällä 2024 laaditun 20 vuoden investointiohjelman mukaisesti. Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkealla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Lisäksi HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesiteemaan liittyvät hankkeet. Tavoitteena on määrätietoisesti nostaa saneerausinvestointien määrää vuositasolla. Jätehuollossa investoinnit painottuvat strategian mukaisesti vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin, ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuuteen ja kiertotalouteen. Talousarviovuonna valmistuu biokaasulaitoksen mädätteen jalostuksen maatalouskäyttöön mahdollistava biomädätteen käsittelylaitos ja suunnittelukaudella toteutetaan kierrätys- ja Ekomo-toiminnan edellyttämiä kenttärakenteita.

3.3 Rahoitus

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028
Tulorahoitus					
Vuosikate	179 091	191 959	212 454	233 467	244 640
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-9 903	-3 676	-3 160	-3 115	-3 414
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-171 971	-227 395	-214 478	-207 781	-203 903
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 850	2 134	750	750	750
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 067	-36 978	-4 434	23 321	38 073
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	184 000	120 000	126 900	104 900	92 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-104 148	-114 001	-122 187	-128 239	-130 472
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-62 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	4 834	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 098	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	27 784	5 999	4 713	-23 339	-37 972
Rahavarojen muutos	32 851	-30 979	279	-18	101
Rahavarat 31.12.	43 120	12 142	12 420	12 402	12 503
Rahavarat 1.1.	10 257	43 120	12 142	12 420	12 402
Rahoituslaskelman tunnuslukuja					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, eur	-455 119	-374 943	-243 815	-132 756	25 049
Investointien tulorahoitus %	109,1 %	85,2 %	99,4 %	112,8 %	120,4 %
Lainanhoitokate	1,4	1,41	1,46	1,52	1,55
Kassan riittävyys (pv)	28,2	6,9	7,0	7,0	7,0

Perustamislainoista HSY:n jäsenkunnilta on jäljellä yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2025 lopussa ennusteen mukaan noin 848 milj. euroa, mikäli vuoden 2025 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Toiminnan- ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi vuodesta 2027 alkaen. Tulorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan nykyisten lainojen lyhennyksiä, joten TTS-kaudella joudutaan nostamaan edelleen uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 324 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 381 milj. eurolla, josta 95,8 milj. euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 870 milj. euroa. Uudessa strategiassa tasapainoinen talous on yhtenä merkittävänä fokusalueena. Toimintamenojen kehittymistä on

tarkasteltu huolellisesti. Talouden tasapainottaminen edellyttää tuottavuusohjelman lisäksi asiakasmaksujen korotuksia kummallakin toimialalla.

Taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 865 756	2 896 316	2 928 682	2 958 254	2 978 305
Oma pääoma	796 833	794 156	824 708	878 221	936 965
Pitkäaikainen vieras pääoma	1 959 238	1 957 680	1 955 828	1 929 949	1 888 052
- lainat jäsenkunnilta	1 054 116	1 022 173	990 230	958 288	926 345
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	817 647	848 032	878 123	884 187	870 173
- liittymismaksut	87 474	87 474	87 474	87 474	87 474
Omavaraisuusaste (%)	26,8 %	26,7 %	27,4 %	28,8 %	30,6 %

Viime vuosien suurten investointien vuoksi HSY:n omavaraisuusaste on heikentynyt. Suunnitelmakaudella omavaraisuusaste kääntyy nousuun ja kehitty strategisten tavoitteiden mukaisesti. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 26,8 %.

4 Henkilöstö

4.1 Tavoitteet

Keskeiset tavoitteet TTS 2026–2028 kaudella koko henkilöstön osalta on kuvattu Työn murroksen painopisteen osakokonaisuuksissa Pito- ja vetovoimainen työnantaja ja Osaava ja kehittyvä henkilöstö luvussa 2. Strategiset tavoitteet. Tahtotilamme vuoteen 2030 on, että mahdollistamme hyvän työntekijäkokemuksen ja mielekkäät työtehtävät. Muutoskyvykkyys ja yhteistyö ovat tekemisemme perustana.

HSY haluaa työnantajana olla henkilöstöstään huolta pitävä, oikeudenmukainen, johdonmukainen, reilu ja rohkea, strategisten tavoitteiden ja arvojensa mukaan toimiva. Johtamisen ja esihenkilötyön osaaminen ja sen kehittäminen muodostavat perustan onnistumisellemme sekä palvelutuotannon järjestämisessä että henkilöstön työhyvinvoinnin johtamisessa. Panostamme valmentavan johtamisosaamisen kehittämisen lisäksi edelleen yhteisiin tavoitteisiin pohjautuvan työkuultuurin kehittämiseen työyhteisöissämme eri menetelmin. Kehitämme osaamistamme huomioiden määritellyt strategiset kyvykkyysomme ja varmistaaksemme strategisten tavoitteiden saavuttamisen. Yleisen ja strategisen osaamisen kehittämisen lisäksi huolehdimme ammatillisen osaamisen kehittämisestä ja ylläpitämisestä ja erityisesti lakisääteisten ja sertifikaatteja edellyttävien koulutusten tarjonnasta. Työturvallisuus on meidän tekemiseemme olennaisesti kuuluvaa, tavoitteemme Nolla tapaturmaa jatkuu tulevana myös TTS-kautena, ja sen lisäksi, että panostamme työn tekemisen fyysiseen turvallisuuteen, huomioimme entistä enemmän myös sen psykososiaaliset tekijät.

Työnantajakuvatyön keskeisimmät tavoitteet ovat pitovoiman lisääminen positiivista työntekijäkokemusta kasvattamalla sekä vetovoiman lisääminen, johon liittyy työnantajamielikuvan uudistamisen jälkeen vakiinnuttaminen. Työntekijäkokemuksen kehittäminen on tärkeää myös vetovoiman lisäämiseksi.

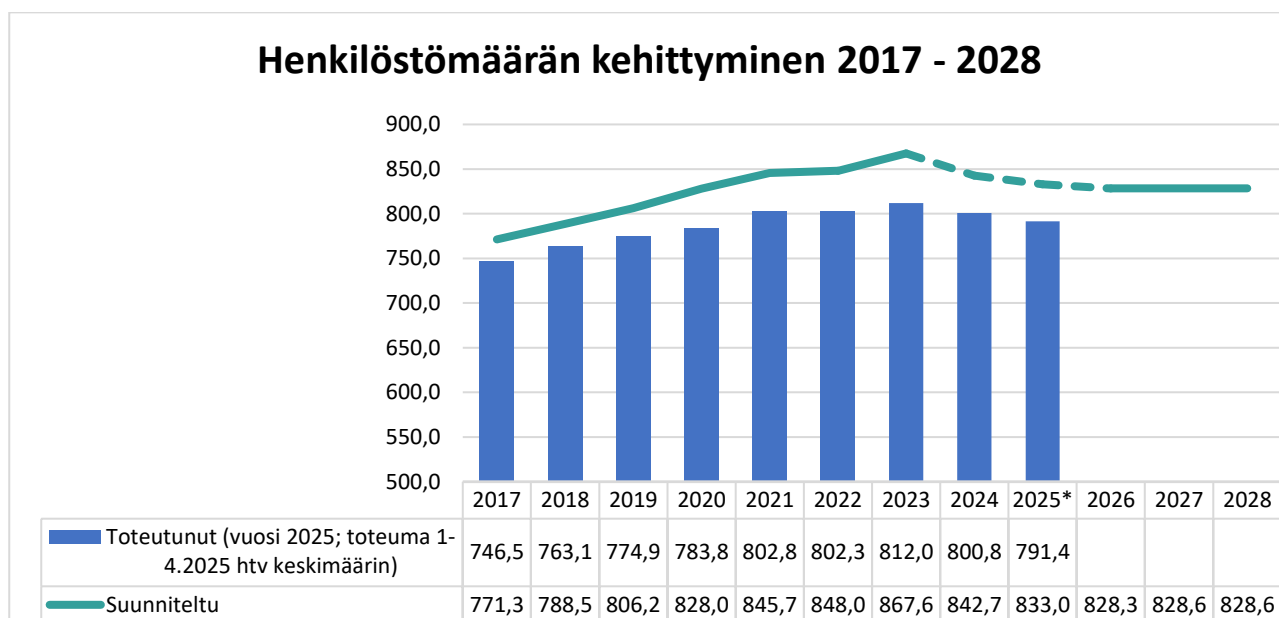
Henkilöstön monipuolisella osaamisella ja kyvyllä ottaa joustavasti vastaan uudistuvia ja muuttuvia työtehtäviä pärjätään tulevaisuuden muuttuvassa toimintaympäristössä. HSY:ssä haluamme vahvistaa ja vaalia oppimista edistävää toimintakulttuuria, joka mahdollistaa tutkimisen, testaamisen, kokeilemisen, ja jossa opitaan työtä tekemällä myös tavallisen arjen keskellä. Digitaidot yhdistettynä tekoälytaitoihin ovat keskeisessä roolissa. Inhimillisten työelämätaitojen tukeminen teknologistuvassa työmaailmassa on erittäin tärkeää. Työtä tehdään asiakkaiden hyväksi yhteisten tavoitteiden ohjaamina. Koko henkilöstöltä, johtajilta, esihenkilöiltä ja työntekijöiltä odotetaan avointa ja myönteistä asennetta ja kykyä nähdä oman osaamisen ja työn kehittäminen perustehtävän ohella jokaisen tehtäväksi. Tavoitteenamme on, että voimme hyvin tuottaessamme hyvinvoinnin palveluita kaupunkilaisille.

Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset viime vuosina edellyttävät meiltä turvallisuusteeman entistä vankempaa huomioimista toiminnassamme. Tämä näkyy myös

osaamisen vahvistamisessa organisaatiomme eri tasoilla ja prosesseissa, työntekijöidemme ja esihenkilöiden tehtävissä.

4.2 Henkilöstömäärän kehittyminen

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu henkilöstösuunnitelmassa 2025–2027. Henkilöstösuunnitelman vuoden 2026 keskimääräinen henkilöstömäärä noudattaa linjausta, että henkilöstömäärämme ei nouse vaan pystymme vastaamaan tulevaisuuden edellyttämiin muutoksiin ensisijaisesti tehtävien muutoksilla ja vain perustellusta syystä henkilöstömääräämme voi nousta. Vuoden 2026 keskimääräinen henkilöstömäärä on suunnitelmassa yhteensä 828,3 henkilötyövuotta. Henkilöstösuunnitelma päivitetään syksyn lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä.

5 Toimialakohtaiset erittelyt

5.1 Vesihuolto

5.1.1 Toimintaympäristö

Vesihuollon toimiala tuottaa ja toimittaa korkealaatuista juomavettä yli miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle, viemäroja alueen jätevedet ja hulevedet sekä puhdistaa tehokkaasti kaupunkilaisten ja teollisuuden jätevedet sekä tuottaen tämän toiminnan sivuvirroista multatuotteita, omassa toiminnassa hyödynnettävää sähköenergiaa ja kaukolämpöyhtiöille hyödynnettäväksi myytävää matalalämpöenergiaa. Toimialan tehtäväkenttä kattaa myös vesihuollon investoinnit, tekniset palvelut mukaan lukien kiinteistö- ja ajoneuvopalvelut sekä toimialan yhteiset asiakkuuden, talouden ja kehittämisen palvelut. Vesihuollon toimintaympäristössä toiminnan laajentuminen on vahvasti sidoksissa omistajakaupunkien kasvuun ja kehitykseen sekä yleiseen talouden tilan mukana vaihtelevaan rakentamisen suhdanteeseen. Vaatimuksenmukaisuus ja kehittyvä lainsäädäntö taas vastaavasti asettavat tarpeet toiminnan kehittämiselle ja varmentamiselle. EU:n uusi yhdyskuntajätevesidirektiivi hyväksyttiin keväällä 2024 ja se viedään kansalliseen lainsäädäntöön suunnitelmakaudella. Myös vesihuoltolain uudistus valmistunee suunnitelmakaudella. Korkea inflaatio ja korkojen nousu on viime vuosina jarruttanut erityisesti asuntorakentamisen markkinoita. Suunnitelmakaudella rakentamisen volyymin ennustaminen on edelleen haastavaa ja aallonpohja on ollut ennustettua leveämpi sekä syvempi. Arvioimme käänteiden tapahtuvan TTS-kaudella 2026–2028, mutta sen kulmakerrointa on vaikea ennustaa asuntovarastojen asteittaisen purkautumisen vaikutuksen vuoksi. Yleisesti nähdään myös pääkaupunkiseudun kasvun jatkuvan ja sitä kautta myös HSY:n vesihuollon asiakasvolyymin kasvu jatkuu pitkällä aikavälillä. Tämä vaikuttaa käyttömaksujen kautta saatavaan tulovirtaan. Asukaskohtaisen vedenkulutuksen arvioidaan pitkällä aikavälillä edelleen laskevan. Energiakustannusten kasvu talvella 2022–2023 ja yleinen taantuma hillitsi vedenkulutusta omalta osaltaan. Tästä vaiheesta on toivuttu ja kulutus on suurelta osin palautunut. Asukaskohtaisen kulutuksen vähentyminen pienentää pitkällä aikavälillä käyttömaksuista saatavia tuloja, mikäli alueen kasvu ei muutoin kehity. Tätä kompensoi omalta osaltaan perusmaksun osuuden asteittainen kasvu. Kerrosneliöiden määrän kasvu vaikuttaa positiivisesti sekä pysyvien perusmaksujen että vuotuisten, kertaluonteisten liittymismaksujen tuottoennusteeseen. Vuonna 2024 käynnistynyttä maksurakenteen uudistamista ja vesihuollon maksujen tasonmäärittämistä jatketaan edelleen TTS-kaudella ja näillä on osaltaan vaikutusta tulokertymän varmentamiseen ja velkaantumisen pysäyttämiseen sekä omavaraisuusasteen nostamiseen.

5.1.2 Strategian toteuttaminen toimialalla

Vesihuollon toimiala jatkaa laaja-alaista ja vaikuttavaa osallistumista TTS-kaudella HSY:n nykyisten strategisten tavoitteiden toteuttamiseen. Nykyisen strategian osalta vesihuolto johtaa neljää strategista päämäärää (Turvattu juomavesi, Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Puhdas Itämeri ja Tasapainoinen talous). Tämän lisäksi toimialalta on ohjelmapäälliköitä kuudessa päämäärässä kymmenestä. Strategian päämäärien alle muodostuneiden hankkeiden tavoitteita johdetaan strategiakorttien kautta ja strategian kautta johdetut kehittämistoimet näkyvät kaikkien henkilöstöryhmien työssä. TTS 2026-2028 osalta vesihuollon tavoitteita ohjataan strategian päämäärien kautta hankkeille asetetuissa aikatauluissa alla esitetyn mukaisesti.

Turvattu juomavesi

Vesihuollon toimialan suunnitelmakauden keskeisin strateginen päämäärä on Turvattu juomavesi, missä keskitytään vesihuollon kokonaisuuden jatkuvuudenhallintaa kehittäviin toimiin ja tässä erityisesti talousveden tuotannon ja jakelun korkeaa 24/7 toimintakykyä edelleen varmistaviin ja kehittäviin toimenpiteisiin. Tämä edellyttää resurssointia sekä operatiiviseen toimintaan että toimintavarmuutta ja fyysistä- ja kyberturvallisuutta parantaviin investointeihin. Kasvaneeseen hybridi vaikuttamisen uhkaan on niin ikään varauduttu. Talousvedentuotantoon vaikuttaa edelleen osan TTS-kaudesta Pitkälän vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetinnosto ja perusparannus. Vedenjakelun toimintavarmuuden kehittämistä jatketaan mm. toteuttamalla toisistaan riippumattomia syöttöyhteyksiä.

Turvattu juomavesi -päämäärän alla toteutetut turvallisuusteeman mukaiset toimet kohdistuvat koko HSY:n toimintaan. Turvallisuusteeman alla kehitetään esimerkiksi fyysisen ja kyberturvallisuuden osa-alueita sekä turvallisuustietoisuutta. Myös henkilöturvallisuuteen panostetaan merkittävästi. Kyberturvallisuutta kehitetään edelleen NIS2 vaatimusten ja ISO 27 001 standardin mukaan.

Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Lähiympäristön tilan ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ovat edelleen tärkeässä roolissa vesihuollon toiminnan kehittämisessä TTS-kaudella 2026-2028. Vesihuollossa keskeisessä roolissa tässä päämäärässä ovat jätevesiverkoston hallinnan kehittäminen, jolla vähennetään lähiluontoon ja asukkaisiin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten hajuhaittoja ja ylivuotoja. Viemäriverkoston vuotokohtia etsitään ja korjataan aktiivisesti osana viemäriverkoston vuotohallinnan strategiatyötä, ja verkostojen saneerausmääriä lisätään. Erillinen kaivojen saneerausohjelma on käynnistetty 2025 ja se jatkuu TTS-kaudella. Myös pumppaamoiden omaisuuden hallintaan ja ympäristöriskeihin perustuvaa saneerausta jatketaan suunnittelukaudella ja TTS-kaudella saatetaan valmiiksi esimerkiksi Espoossa sijaitseva Engelin puistotien pumppaamon uusintainvestointi. Ylivuotojen taustalla on usein verkoston kuormittuminen vuotovesillä ja kiinteistöjen kuivatusvesillä. Ohjaamme asukkaita tonttijohtojen saneerauksen kannustamiseksi ja huleveden ohjaamiseksi oikein. Tätä tullaan jatkossa edentämään aikaisempaa voimallisemmin asteittain käynnistyvässä tonttijohtojen

saneeraustyössä, josta päätettiin HSY:n hallituksessa huhtikuussa 2025. Tonttijohtojen saneeraus nivoutuu jatkossa kaikkiin verkostosaneeraushankkeisiin.

Lähiympäristön huolehtimiseen kuuluvaa virkistyskalastusta tukevan kalaistutuskompensaation kehittämistä luonnon monimuotoisuustavoitetta tukevaksi on selvitetty, ja mahdollisuuksista jatketaan edelleen keskustelua viranomaisten kanssa. Päämäärän osalta selvitetään edelleen myös mahdollisia niitytykseen soveltuvia vesihuollon kohteita.

TTS-kauden aikana esiin noussutta investointien paikallisten asukas- ja liikennevaikutusten mittaamista ja minimointiin kehitetään parhaillaan ja sen kautta priorisoidut toimenpiteet otetaan käyttöön TTS-kaudella pysyvinä toimintatapamuutoksina. .

Puhdas Itämeri

HSY on sitoutunut jo pitkään Itämeren suojeluun puhdistamoiden lupamääräyksiä kunniahimoisemmin Itämerisitoumuksen ja yhdyskuntajäteveden Green Deal -sopimuksen kautta. Blominmäen jätevedenpuhdistamon käyttöönotto on ollut, etenkin typpipäästöjen positiivisen kehityksen suhteen, merkittävä pääkaupunkiseudun Itämeren tilaa kehittävä yksittäinen investointiteko. TTS-kaudella 2026–2028 uuden Blominmäen jätevedenpuhdistamon toimintaa optimoidaan edelleen, jotta investoinnin tuotokset saadaan ulosmitattua parhaalla mahdollisella tavalla. Viikinmäen puhdistamon toimintavarmuutta kasvatetaan TTS-kaudella saneeraus- ja uudisinvestoinnein. Kaudella valmistaudutaan 2030-luvun investointitarpeisiin, joista merkittävin yksittäinen kokonaisuus on uuden yhdyskuntajätevesidirektiivin myötä hyvin todennäköisesti ajankohtaistuva orgaanisten haitta-aineiden poisto. Tätä tukeva laaja-alainen Viikinmäen konseptisuunnittelu on käynnissä. Viemäriverkoston vuotovesien osastonrajat ylittävää hallintaa jatketaan ja kehitetään mm. laajentamalla viemäriverkoston aluemittausjärjestelmää.

Vastuulliset ja kehittyvät palvelut

Vesihuollon toiminnoissa tuetaan vastuulliset ja kehittyvät palvelut -teemakokonaisuuden kehittymistä kaikissa vesihuollon asiakasrajapintatoiminnoissa ja tuetaan HSY:n sisäisten prosessien toimintaa ja kehittämistä aktiivisesti siten, että asiakkuuden kokonaisprosessit vahvistuvat ja asiakkaiden tyytyväisyys palveluihin pysyy korkealla tasolla. Vesihuollossa edistettävistä sähköisistä palveluista merkittävimpänä aloitetaan siirtyminen asiakkaiden veden mittauksessa etäluenta-teknologiaan, jolla tuetaan myös talouden tasapainottamisen ja tehokkuuden päämääriä.

Kiertotalouden keskiössä

Vesihuollossa kiertotalouteen liittyvät kolme strategista osakokonaisuutta ovat TTS-kaudella 2026-2028 edelleen fosforin talteenottoon liittyvän RAVITA™-prosessin edelleen kehittäminen, lietteiden jatkojalostuksen kehitystyö sekä varautuminen muuttuvan lainsäädännön riskeihin ja mahdollisuuksiin. Lisäksi selvitetään kiertotaloustuotteiden käytön lisäämistä HSY:n infrarakentamisessa. Näistä kahta ensimmäistä vie eteenpäin jätevedenpuhdistusosasto osana

tutkimus- ja kehittämistoimintaansa ja kiertotalousmateriaalien käytön lisääminen kuuluu taas investointien vastuualueelle.

Hiilineutraali pääkaupunkiseutu

TTS-kaudella 2026–2028 toteutetaan mm. energiatehokkuutta edistäviä hankkeita investointiohjelman mukaisesti osana investointikokonaisuuksia tai omina itsenäisinä projekteinaan. Lisäksi kaudella jatketaan jätevedenpuhdistuksen suorien prosessipäästöjen (typpioksiduuli ja metaani) sekä kompostoinnin päästöjen tutkimustyötä, jolla tähdätään yksittäisen suuren kasvihuonekaasupäästöihin vaikuttavan kokonaisuuden mekanismien tunnistamiseen sekä päästöjen asteittaiseen vähentämiseen. Myös toimet investointihankkeidemme hiilijalanjäljen vähentämiseksi, hankintojen ilmastovaikutusten johtamisen kehittämiseksi ja varautuminen kiristyvään lainsäädännön vaatimusten huomioimiseen jatkuvat tarkastelujaksolla.

Kestävä talous

Strategian keskeisenä tavoitteena on saattaa talous kestäväälle pohjalle niin, että maksutuotoilla voidaan kattaa toiminnan kaikki kustannukset. Lisälainanottoa vähennetään asteittain. Toisena tavoitteena on tuottavuuden parantaminen kaikessa toiminnassa. Vesihuollon talouden tasapainottamisen kannalta keskeisiä toimenpiteitä ovat maksukorotusten lisäksi vesihuollon maksurakenteen edelleen kehittäminen, omaisuudenhallinnan ja tuottavuuden kehittäminen sekä investointien oikea-aikaisuuden ja oikean kohdentamisen edelleen kehittäminen.

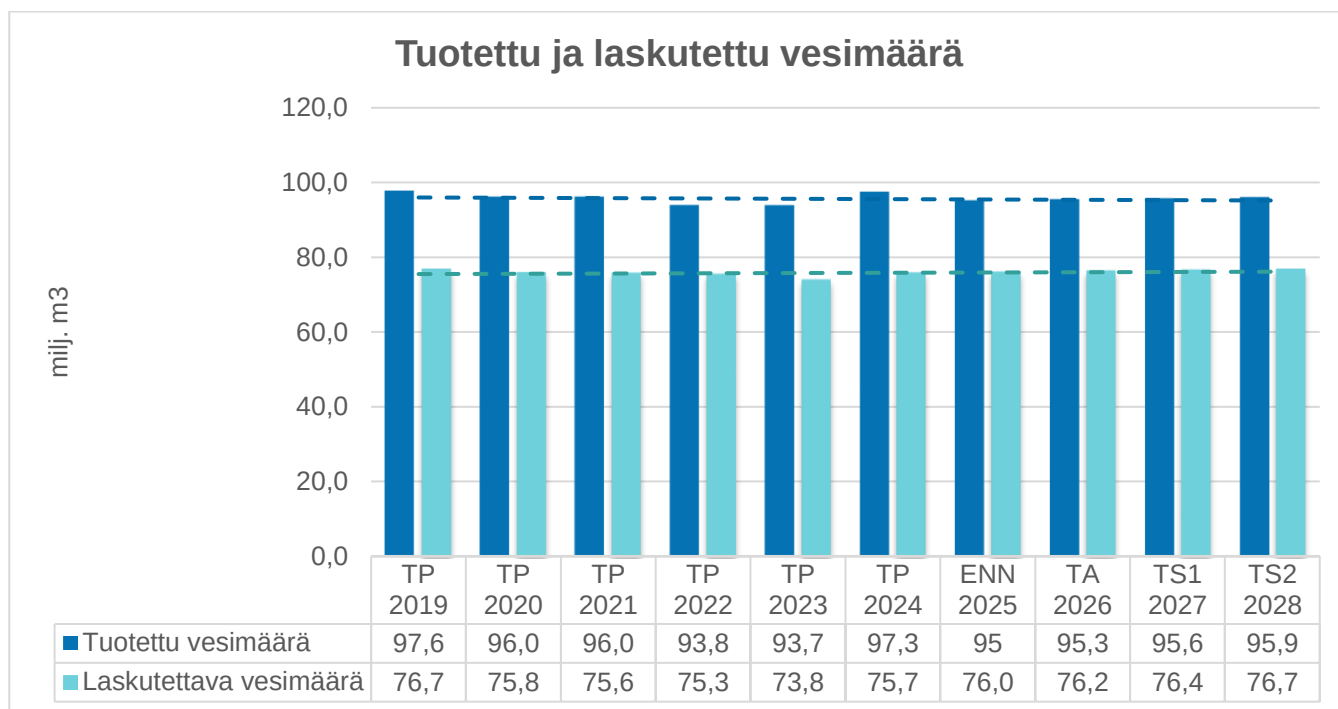
HSY:n omaisuudenhallintajärjestelmä -hankkeessa mm. täydennetään laitos- ja verkosto-omaisuuden tietopohjaa määriteltujen tavoitteiden mukaisesti sekä kehitetään investointien toteuttamisen ja kunnossapidon prosesseja. Kattavan tietopohjan avulla voidaan määritellä tarkemmin vesihuolto-omaisuuden optimikuntotason ja sen ylläpitävien toimenpiteiden tasapaino. Investointien ohjelmointia ja vaikuttavuuden arviointia parannetaan kehittämällä investointiohjelman työskentelyalustaa.

Työtä laskuttamattoman veden määrän vähentämiseksi jatketaan vuotohallintastrategian mukaisesti. Jätevesiverkoston vuotovesistrategia on niin ikään tärkeässä roolissa pitkän aikavälin investointien hallinnassa ja investointitarpeiden tehokkaassa kohdentumisessa. Vuotavuuden hallinta on kuitenkin haastavaa suurten verkostomassojen ikääntyessä ja investointimahdollisuuksien kuilun kasvaessa. Vuotavuuden hallintaa tuetaan operatiivisin toimenpitein vuotovesistrategian toimenpideohjelman mukaisesti vakiinnuttamalla piilovuotojen etsi – löydä – korjaa – raportoi -toimintatapa osaksi normaalia toimintaa.

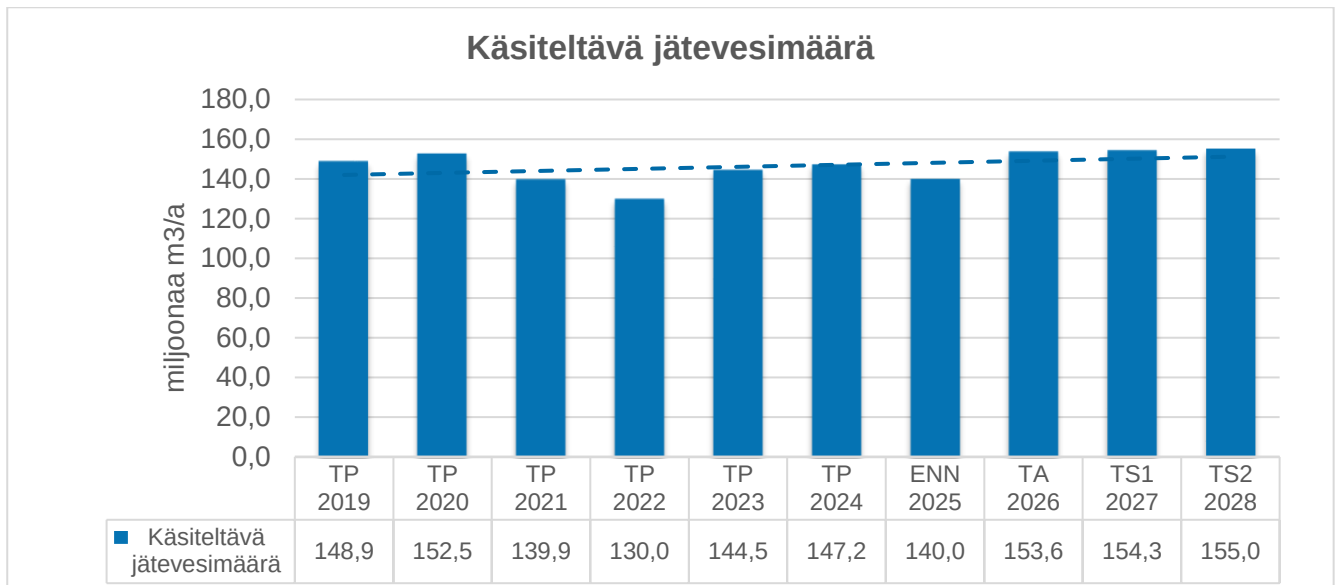
Tuottavuuden parantamisen keskeinen toimenpide vesihuollossa on hankintojen tehostaminen. Tehostaminen koskee koko hankintaprosessia tarpeen tunnistamisesta sopimuskauden päättymiseen ja uuden sopimuksen laatimiseen saakka. Vesihuollossa parannetaan sekä toimialan sisäistä että HSY:n laajuista yhteistyötä hankintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa osana hankintojen kategoriajohtamisen mallia. Lisäksi kartoitetaan säästöpotentiaalia hankintojen vaatimusten asettamisessa. Hankintojen strategisen kehittämisen kärkihanke (HAKA) on edennyt suunnitellusti kohti jalkauttamista, ja se päättyy kesäkuussa 2025. Vuonna

2025 aloitetussa Fiksummin-kärkihankkeessa kannustetaan henkilöstöä myös vesihuollossa tunnistamaan mahdollisuuksia tehostaa arjen työtehtäviä.

5.1.3 Operatiivisen toiminnan tavoitteet

Vuonna 2024 useamman vuoden laskenut volyymikehitys kääntyi nousuun ja ennuste vuodelle 2025 näyttää vastaavaa trendiä. Suunnitelmavuosille ennustetaan pientä kasvua. Vuonna 2026 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 95,3 milj. m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 76,2 milj. m³.

Jätevesimäärän ennuste perustuu ajanjaksolla 2010–2024 toteutuneiden jätevesimäärien perusteella laskettuun lineaariseen regressiomalliin. Regressioyhtälöllä ennustettuihin virtaamiin vuosille 2026–2028 on lisätty jakson 2010–2024 vuosivirtaamien keskihajonta, millä varaudutaan keskimääräistä runsassateisempaan vuoteen. Jätevesimäärä vaihtelee paljon vuotuisten sademäärien mukaan ja voi olla ennustetta selvästi suurempi tai pienempi. Sademäärä vaikuttaa jätevesimäärään enemmän kuin esim. viemäröintialueen liittyjien määrä. Jätevesien lika-ainekuorma on virtaamaa kiinteämmin sidoksissa liittyjämäärään. Lika-ainekuorman pitkän aikavälin vuotuinen kasvuennuste on parametrissa riippuen 0,55 % - 1,45 %. Nämä luvut perustuvat toisaalta HSY:n jätevedenpuhdistamojen viemäröintialueen väestönkasvuennusteeseen, toisaalta todettuun kehitykseen.

5.1.4 Investoinnit

Vesihuollon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	Muutos-% 2026/2025
KAUPUNKILÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Toiminta-alueen laajentuminen ja kaavoitus	32 108	50 597	52 250	51 950	53 750	3,3 %
1 Kaavoituksen mukainen laajentuminen (alueverkot)	20 331	36 082	34 800	35 300	35 900	-3,6 %
2 Laajentuminen haja-asutusalueille	28	654	1 700	1 000	2 000	159,9 %
3 Johtosiirot	11 748	13 861	15 750	15 650	15 850	13,6 %
VESIHUOLTOLÄHTÖISET HANKKEET						
Vedenhankinta ja puhdistus	13 669	19 861	27 200	17 650	11 150	37,0 %
4 Vedenhankinnan uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
5 Vedenhankinnan saneerausinvestoinnit	572	3 227	5 750	4 450	3 550	78,2 %
6 Vedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
- Pitkähkoski	0	0	0	0	0	-
- Vanhakaupunki	0	0	0	0	0	-
- Muut uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
7 Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	13 097	16 634	21 450	13 200	7 600	29,0 %
Vedenjakelu ja viemärointi	90 255	119 433	92 770	96 345	101 170	-22,3 %
8 Vedenjakelun uudisinvestoinnit	17 876	20 580	14 100	10 300	10 700	-31,5 %
9 Viemäroinnin uudisinvestoinnit	17 179	21 983	18 700	18 700	14 600	-14,9 %
10 Verkostojen saneerausinvestoinnit	50 811	74 582	55 475	60 450	68 625	-25,6 %
11 Vedenjakelun laitteiden saneerausinvestoinnit	3 634	1 667	2 450	4 800	4 700	47,0 %
12 Viemäroinnin laitteiden saneerausinvestoinnit	754	621	2 045	2 095	2 545	229,3 %
Jätevedenpuhdistus	7 260	9 238	6 150	7 680	10 610	-33,4 %
13 Jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	3 149	1 960	1 200	1 250	2 600	-38,8 %
- Blominmäki	3 149	1 960	0	0	0	-100,0 %
- Viikinmäki (kapasiteetti ja laatu)	0	0	1 200	1 250	2 600	-
14 Jätevedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	4 111	7 278	4 450	4 430	6 510	-38,9 %
15 Purkutunneleiden uudisinvestoinnit	0	0	500	2 000	1 500	-
16 Purkutunneleiden saneerausinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
Muut investoinnit (irtaimisto, kiinteistöt ym)	2 334	5 293	17 060	13 490	8 370	222,3 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-4 510	-750	-750	-750	-750	0,0 %
Vesihuollon investoinnit yhteensä	141 115	203 672	194 680	186 365	184 300	-4,4 %

Vesihuollon investointien taso on arvioitu olevan investointiohjelman mukaisella tasolla tulevalla TTS-kaudella. Vesihuoltoverkoston saneerausvelan taittamiseksi on koriin 10 lisätty TTS-kaudella 5 milj. euroa per vuosi lisämäärärahaa, jolla osaltaan tullaan vaikuttamaan omistajaohjaustavoitteen toteutumiseen. Vesihuollon investointien kokonaismääräraha on TTS-

kaudella noin 185 milj. euroa per vuosi. Suunnitelmakauden aikana käynnistyy monia merkittäviä hankkeita sekä jäsenkaupunkien, että HSY:n toimesta.

Merkittävimpinä HSY-lähtöisinä hankkeina voidaan todeta Esplanadin alueen vesihuollon rakentaminen, joka käynnistyy vesihuoltotunnelin rakentamisella. Suunnitelmakaudella jatketaan Viikinmäen jätevedenpuhdistamon haitallisten aineiden poiston ja fosforin poiston tehostamisen konseptisuunnittelua. Verkostosaneerausten volyymia kasvatetaan systemaattisesti ja tavoitteellisesti. Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nosto tulee jatkumaan koko suunnitelmakauden.

Jäsenkuntien osalta on menossa tai käynnistymässä monia merkittäviä hankkeita; Vantaan ratikka ja Helsingin infraohjelma näistä suurimpina. Infraohjelma sisältää kolme erillistä raitiotiehanketta, Länsi-Helsingin raitiotiet, Länsiratikat ja Viikki-Malmi raitiotien hankkeet, joista ensimmäinen kohdentuu TTS-kaudelle.

Yhtenä merkittävänä HSY-lähtöisenä hankkeena käynnistyy myös Ilmalan vesitornien toimistososien saneeraushanke. Tornin saneerauksen yhteydessä tarkastellaan myös mahdollisuutta siirtää HSY:n pääkonttori Ilmalan torniin.

5.1.5 Talous

Vesihuollon tuloslaskelma

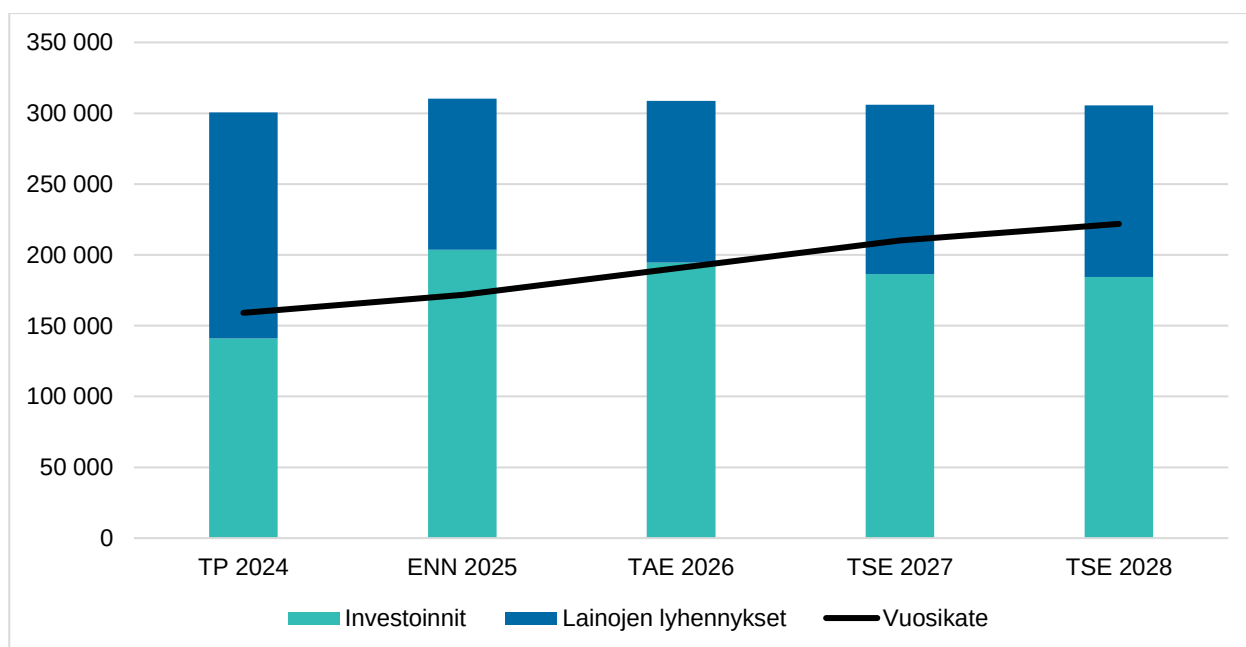
x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	Muutos-% 2026/2025
TOIMINTATULOT	344 617	372 256	398 301	421 390	436 383	7,0 %
Myyntituotot	340 903	370 865	396 737	419 826	434 819	7,0 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	3 714	1 391	1 564	1 564	1 564	12,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 662	2 500	2 500	2 500	2 500	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-107 658	-123 483	-129 949	-132 894	-135 480	5,2 %
Henkilöstömenot	-31 423	-32 560	-33 682	-34 524	-35 386	3,4 %
Palvelujen ostot	-46 027	-53 662	-54 971	-54 208	-55 049	2,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 490	-28 963	-29 733	-30 328	-30 934	2,7 %
Muut toimintakulut	-3 719	-8 297	-11 563	-13 834	-14 111	39,4 %
TOIMINTAKATE	239 621	251 273	270 851	290 996	303 403	7,8 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-80 558	-79 464	-79 842	-80 722	-81 534	0,5 %
VUOSIKATE	159 063	171 810	191 009	210 274	221 869	11,2 %
POISTOT	-131 425	-167 489	-155 857	-154 454	-159 786	-6,9 %
TILIKAUDEN TULOS	27 638	4 320	35 152	55 820	62 083	713,7 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	-954	0	-605	-2 560	-2 859	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	26 684	4 320	34 547	53 260	59 224	699,7 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	328,2 %	307,7 %	312,5 %	323,2 %	328,2 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	87,4 %	94,4 %	104,9 %	115,5 %	121,9 %	

Laskutetun veden volyymi pienentyi useamman vuoden peräkkäin, mutta kääntyi nousuun 2024. Tämä kehitys on jatkunut kevään 2025 ja TTS-kaudella ennustetaan kasvun olevan vuosittain noin 0,3 %. Käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 5 % ja suunnitelmavuosille 2027 5 % ja 2028 2 %. Korotuksissa inflaatio olettaa on 2 %. Vesihuollon maksujen painotuksia on strategiatavoitteiden mukaisesti tarkistettu vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta. Muutokset tehdään vaiheittain ja perusmaksuihin esitetään korotuksina talousarviovuodelle 13 % ja suunnitelmavuosille 2027 9 % ja 2028 7 %. Maksujen reaalkorotusten nousuun suurimpana syynä on erityisesti saneerausinvestointitason edellyttämän rahoituksen kattaminen täysimääräisesti asiakasmaksuilla. Liittymismaksukertymä on laskenut edelleen rakentamisen taantuman jatkuessa. Tällä hetkellä rakennusteollisuuden suhdanne-ennusteen mukaan vuosi 2025 olisi pohjakosketus ja sen jälkeen trendi vähitellen

kääntyisi. Liittymismaksun yksikköhintaa korotetaan siten, että kerrostalojen maksuja korotetaan 10 % ja muiden kiinteistötyyppien 25 %. Tavoitteena on saavuttaa asteittain TTS-kaudella liittymismaksujen kustannusvastaavuus suhteessa aluerakentamisen kustannuksiin. Kaupunkien maksama korvaus yleisten alueiden hulevesistä tarkistettiin vuonna 2025. Sopimuksen puitteissa veloitus vuonna 2026 on noin 9,0 milj. euroa vuodessa.

Toimintakuluissa hintoihin on laskettu 2 % inflaatio sekä henkilöstökuluihin yleiskorotukset. Energianhinta on tasaantunut, mutta esim. jätevesivirtaamien muutoksiin tulee sähkönkulutuksessa varautua. Suunnitelmakaudella jatkuvat hankkeet etäluentaan ja omaisuudenhallintaan sekä uuden paikkatietojärjestelmän vaatimusmäärittely ja hankinta. Suomenojan jätevedenpuhdistamon purku käynnistyi vuonna 2022 ja urakkakustannus alittaa alkuperäisen arvion ja sille tehdyn varauksen. Vuonna 2024 varausta purettiin toteutuneiden kulujen lisäksi 8 milj. euroa kertakirjauksena. Laitoksen purun arvioidaan olevan kokonaisuudessaan valmis vuoden 2026 aikana, jolloin loput varauksesta puretaan. Investointien yleissuunnittelu sisältyy käyttötalouteen ja sen vaikutus tuloslaskelmaan vuodesta 2025 eteenpäin on vuosittain noin 1,7 milj. euroa. Poistot ovat esitetty vuonna 2025 käyttöönötetun uuden suunnitelman mukaan. Investointiohjelmassa (5/2024) kasvatetaan verkoston saneerausinvestointeja 5 milj. euroa vuosittain koko suunnitelmakauden. Vesihuollon rahoituskulut ovat laskeneet vahvistuneen kassan ja alentuneen korkotason myötä, mutta muutokset tässä voivat olla epävarman maailmanpoliittisen tilanteen vuoksi nopeitakin.

Vesihuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Vesihuollon vuosikatteen arvioidaan paranevan merkittävästi suunnitelmakauden edetessä. Jakson lopulla vuosikate riittää kattamaan investoinnit täysimääräisesti ja taittamaan lisävelkaantumisen.

Vesihuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028
Tulorahoitus					
Vuosikate	159 063	171 810	191 009	210 274	221 869
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-9 243	-5 000	-2 605	-2 560	-2 859
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-146 086	-204 422	-195 430	-187 115	-185 050
Rahoitusosuudet investointimenoihin	5 075	750	750	750	750
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 809	-36 862	-6 276	21 349	34 710
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	172 300	110 800	122 500	99 000	86 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-97 588	-106 591	-114 097	-119 634	-121 272
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-62 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	4 834	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-6 089	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	11 458	4 209	8 403	-20 634	-34 772

Tulorahoitus ei vielä suunnitelmakauden alkupuolella 2026–2028 riitä kattamaan investointeja, mutta vuonna 2027 investointien tulorahoituksen arvioidaan kääntyvän positiiviseksi, jolloin investoinnit kyetään kattamaan ilman lisävelanottoa tulorahoituksella ja lisävelkaantuminen saadaan taittumaan strategian tasapainoisen talouden fokusalueen tavoitteiden mukaisesti. Uutta ulkopuolista lainaa joudutaan nostamaan suunnitelmakaudella yhteensä noin 308 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 355 milj. eurolla.

Vesihuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 634 857	2 671 040	2 709 863	2 741 774	2 766 288
Oma pääoma	647 169	651 489	686 037	739 297	798 521
Pitkäaikainen vieras pääoma	1 892 827	1 890 405	1 892 683	1 870 099	1 827 052
- lainat jäsenkunnilta	1 054 116	1 022 173	990 230	958 288	926 345
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	751 242	780 757	814 978	824 337	813 233
- liittymismaksut	87 474	87 474	87 474	87 474	87 474
Omavaraisuusaste (%)	24,0 %	24,1 %	24,0 %	24,2 %	24,6 %

Omavaraisuusaste on ennusteen mukaan vuoden 2026 lopussa 24,0 %, mutta kääntyy suunnitelmakaudella nousuun saavuttaen 2028 lopussa tason 24,6 %. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 24,0 %.

5.1.6 Riskit ja riskienhallintakeinot

Vesihuollossa riskejä hallitaan niin operatiivisella, taktisella kuin strategisellakin tasolla ja tämä toiminta jatkuu myös seuraavalla TTS-kaudella 2026-2028. Vesihuollon riskienhallinnan kehittämistä tukee riskienhallinnan uudelleen organisoituminen HSY-tasolla. Operatiivisen toiminnan tuote- ja ympäristöterveysturvallisuuden sekä näihin liittyviä operatiivisia jatkuvuuden hallinnan riskejä hallitaan 2010-luvulla käyttöön otetulla ja edelleen kehitetyllä Water Safety Plan (WSP) ja Sanitation Safety Plan (SSP) työkaluilla. Kyseiset mallit perustuvat WHO:n ohjeistukseen ja HSY:n asiantuntijat ovat olleet niin ikään merkittävässä roolissa kansallisen tason WSP- ja SSP- riskienhallintatyökalujen valmistelussa ja käyttöönotossa. HSY:n vesihuollon laitospkohteet ovat myös Tukesin valvomia vaarallisten kemikaalien käytön ja varastoinnin kohteita, mikä asettaa tason toimintaan liittyvien operatiivisten riskien hallintaan erityisesti vaarallisten kemikaalien käytön ja varastoinnin näkökulmasta. Tukes kohteiden riskienhallintaa on kehitetty vuodesta 2024 alkaen vesi- ja jätehuoltoa poikkileikkaavan prosessiturvallisuuden kehittämishankkeen kautta ja vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi on tehty useita prosessiturvallisuuden itsearviointeja ja toteutetaan niiden pohjalta löydettyjä parannustoimenpiteitä. Prosessiturvallisuuden kokonaisuuden sisällyttäminen osaksi HSY:n toimintajärjestelmää on käynnissä ja pysyvästä organisoitumisesta päätetään 2025 aikana. Taktisen ja strategisen tason toiminnan riskejä ja niiden liittymäpintoja HSY-tasoiisiin riskeihin hallitaan HSY:n yhteisen Riski-järjestelmän kautta.

TTS-kaudella 2026–2028 kehitetään edelleen WSP:n ja SSP:n edellyttämää operatiivisten osastojen yhteistoimintaa ja auditoidaan järjestelmiä erillisen auditointiaikataulun mukaisesti. Toimintaa valvovia tarkastuksia toteuttaa ELY-keskus oman ohjelmansa mukaisesti. Tukes jatkaa omaa valvontaansa vuosikellonsa mukaisesti. Taktisten ja strategisten riskien osalta Vesihuolto ja vesihuollon johtoryhmä panostaa osaltaan organisoitumisen ja vastuiden selkeyttämiseen sekä riskikartan säännölliseen päivittämiseen tarkastelemalla toimintaansa suhteessa maailmanpoliittiseen tilanteeseen ja toimintaympäristömuutoksiin. Olemme myös aktiivinen alan toimija sekä osallistumme valtakunnalliseen ja kansainväliseen kehittämistyöhön. Tähän työhön sisältyy myös kyberturvallisuusriskien hallinta, jossa on käynnissä kahdeksan vesilaitoksen yhteinen VESKY-hanke. Hanke tähtää vesihuollon kyberturvallisuusriskien hallinnan ja NIS 2 -direktiivin edellyttämän vaatimuksenmukaisuuden saavuttamiseen. Keväällä 2025 käynnistyi HSY:n ja Lahti Aqua Oy:n aloitteesta fyysisen turvallisuuden sisarhanke VESFY, johon osallistuu kaikki 11 suurinta vesilaitosta. Hanketta rahoittaa osittain Vesilaitosyhdistyksen kehittämisrahasto ja muu rahoitus tulee osallistuvilta vesilaitoksilta. Hankkeen projektipääällikkönä toimii HSY:n turvallisuusjohtaja ja siinä tuotetaan vesihuoltolaitoksille fyysisen turvallisuuden vaatimusmatriisi huomioiden kohteiden vaikuttavuus.

Vesihuollon toimiala on aktiivisesti mukana Huoltovarmuuskeskuksen (HVO) toiminnassa, minkä

tehtävänä on huolehtia yhdessä yrityselämän, kolmannen sektorin ja viranomaistahojen kanssa siitä, että myös kriisitilanteissa yhteiskunta toimii ja elämä jatkuu mahdollisimman häiriöttä. Vesihuoltopoolin toiminta varmistaa osaltaan vesihuollon kiinnittymisen osaksi tätä kokonaisuutta. Ko. poolin puheenjohtajana toimii HSY:n vesihuollon edustaja. Meillä on edustajamme myös HVO:n Etelä-Suomen ELVAR-toimikunnassa ja Digipoolin kyberturvaryhmässä.

5.2 Jätehuolto

5.2.1 Toimintaympäristö

Jätehuollon toimiala tuottaa jätelain 32 §:n mukaisesti jätehuoltopalveluja ensisijaisesti kotitalouksille sekä huolehtii kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella. Lisäksi toimiala järjestää jätelain 33 §:n edellyttämien tavoin toissijaisesti jätehuoltopalveluja yritys- ja yhteisöasiakkaille. Toissijaisen vastuun nojalla järjestettävien jätehuoltopalvelujen (niin kutsutut TSV-palvelut) edellytyksenä on, että jätteen haltija pyytää kunnan jätehuoltopalvelua yksityisen palveluntarjonnan puutteen vuoksi. Jätteen on lisäksi laadultaan ja määrältään sovellettava kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Velvoitteella tarjota toissijaisesti jätehuoltopalvelua pyritään turvaamaan toimiva jätehuolto ja jätehuoltopalveluiden saatavuus silloinkin, kun muuta palvelutarjontaa ei ole saatavilla.

Suunnitelmakaudelle ajoittuvat keväällä 2025 hyväksytyn Euroopan unionin jätedirektiivin muutoksen edellyttämät kansalliset täytäntöönpanotoimet. Tämän hetken tiedon mukaan direktiivimuutos tulee voimaan vuoden 2025 loppuun mennessä. Direktiivimuutoksen mukaan jäsenmaiden tulee vähentää elintarviketeollisuudessa syntyvää elintarvikejätettä 10 % vuoden 2030 loppuun mennessä. Lisäksi jäsenmaissa tulee vähentää elintarvikejätteen syntymistä 30 % henkilöä kohden yhteisesti ruoan vähittäisjakelussa ja muussa jakelussa, ravintoloissa ja ruokapalveluissa sekä kotitalouksissa vuoden 2030 loppuun mennessä. Vertailuajankohdaksi edellä tarkoitetuille sitoville vähentämisvelvoitteille on asetettu vuosien 2021–2023 keskiarvo.

Direktiivimuutos edellyttää, että jäsenmaissa tulee olla perustettuna tekstiilien laajennettu tuottajavastuujärjestelmä 30 kuukauden kuluessa direktiivimuutoksen voimaantulosta. Tarkoituksena on vauhdittaa tekstiilien erilliskeräyksen, lajittelun, uudelleenkäytön ja kierrätysalan kehittymistä Euroopan unionissa tekstiilistrategian mukaisesti. Tällä hetkellä kunta on velvollinen järjestämään asumisessa syntyvän tekstiilijätteen alueellinen vastaanotto riittävässä määrin ottaen huomioon väestötiheys ja muut paikalliset olot sekä syntyvän jätteen määrä ja laatu. Tämä jätteistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (978/2021) säädetty velvoite säilyy voimassa, kunnes direktiivimuutoksen edellyttämät lainsäädäntötoimet on toteutettu.

Kansallisesti tavoitteena on, että jätedirektiivin muutoksen voimaansaattamisen edellyttämät lainsäädäntömuutokset hyväksyttäisiin osana tällä hetkellä valmisteilla olevaa hanketta jätelain muuttamisesta kiertotalouslaiksi. Asiaa koskeva lakiesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle loppukesällä 2026. Direktiivimuutoksen voimaansaattamisen vaikutukset jätehuollon toimialan järjestämään jätehuoltoon täsmentyvät kansallisten lainsäädäntöesitysten valmistuessa arviolta suunnitelmakauden alkupuolella.

Jätelakiin vuoden 2025 alusta voimaan tullut muutos kaventaa kunnan järjestämisvelvollisuuden alaa. Jatkossa asumisessa syntyväksi jätteeksi, jolle kunta olisi velvollinen järjestämään jätehuollon, ei enää katsota sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavan yrityksen tai yhteisön

toimipaikassa asumisessa syntyvää jätettä, eikä vankilassa, puolustusvoimien majoituskasarmissa, vastaanottokeskuksessa tai muussa vastaavassa laitosasumisessa syntyvää jätettä. Mainituissa toimipaikoissa asumisessa syntyvän jätteen jätehuollon järjestämisvelvollisuus siirtyy kunnalta jätteen tai kiinteistön haltijalle viimeistään vuoden 2026 alusta.

Hyvinvointialueen ja -yhtymän hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja -yhtymälle viimeistään vuoden 2025 lopussa. Poikkeuksena on Helsingin kaupunki, joka vastaa julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä alueellaan myös jatkossa. Mainittujen palveluiden puitteissa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollon järjestämisestä vastaa siten edelleen HSY.

Pakkausten tuottajayhteisöille ja kunnille on jätelaissa säädetty yhteistyövelvoite, jonka mukaisesti kunnat huolehtivat pakkausjätteiden erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta asuinkiinteistöiltä tuottajayhteisöjen järjestämään jätehuoltoon. Sopimuksen mukaan tuottajayhteisöt suorittavat kunnille korvausta pakkausjätteiden erilliskeräyksen ja kuljetuksen järjestämisestä asuinkiinteistöiltä.

5.2.2 Strategian toteuttaminen toimialalla

Kiertotalouden keskiössä

Jätteiden erilliskeräysvelvoitteita on laajennettu jätelain ja -asetuksen sekä HSY:n strategian edellyttämällä tavalla. Suurin yksittäinen lähiajan muutos on koskenut biojätteen erilliskeräysvelvoitteen laajentamista vaiheittain kaikille toimialueen kiinteistöille, vapaa-ajan kiinteistöt pois lukien. Biojätteen erilliskeräyksen laajennuttua varmistetaan myös kiinteistökohtaisen kompostoinnin rekisterin ajantasaisuus ja ylläpito. Suunnitelmakauden aikana jatketaan kiinteistökohtaisen kompostoinnin ohjausta, neuvontaa ja valvontaa.

Jätelakiin sisältyy kunnille ja pakkausjätteiden tuottajayhteisölle lakisääteinen yhteistyövelvoite pakkausjätteiden kiinteistökohtaisessa erilliskeräyksessä. Yhteistoimintamallin lähtökohtana on, että kunnat hoitavat pakkausjätteen erilliskeräyksen ja kuljetuksen asuinkiinteistöiltä tuottajan järjestämään käsittelyyn tai jatkokuljetukseen. Pakkausten tuottajayhteisöt ja kunnat ovat valtakunnallisella sopimuksella sopineet erilliskeräyksen järjestämisestä ja korvauksista, jotka tuottajayhteisöt maksavat kunnille näiden järjestämästä erilliskeräyksestä ja kuljetuksesta. Lasi-, kartonki-, muovi- ja metallipakkausastian tyhjennyksen tilanneille asiakkaille hyvitetään takautuvasti jätelajikohtaisesti pakkaustuottajien tilittämät tuottajavastuukorvaukset. Hyvitystä ei makseta kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöasiakkaille eikä TSV-asiakkaille.

Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa jatketaan toimenpiteitä ja koko alueen muutosprosessia, joka huomioi kiertotalouden, strategian ja toimintaympäristön asettamat muutostarpeet. TTS-kaudella jatketaan kiertotaloutta vahvistavia toimenpiteitä ja materiaaleja toimitetaan enenevässä

määrin alueen ulkopuolelle käsiteltäväksi ja hyödynnettäväksi. Talousarviovuosi on ensimmäinen täysi toimintavuosi biokaasulaitoksen mädäte maatalouteen -hankkeen myötä valmistuneelle mädätteen jalostuslaitokselle. Mädäte maatalouteen -hanke edistää ravinteiden kierrätystä hyödyntämällä lietteet kestäväällä tavalla ja lisää hiilineutraalin biokaasun tuotantoa. Kompostoitavan biojätteen määrä alueella vähenee, mikä vaikuttaa suotuisasti hajupäästöihin ja CO₂ekv päästöihin sekä vähentää energian kulutusta. Ämmäsuon ekoteollisuuskeskuksessa jatketaan Ekomo-mallin mukaista yritysysteistyötä sekä tutkimus- ja kehityshankkeita. HSY on mukana CHEERS4EU - "Circular hubs serving as an engine for European regions to foster a strong green economy 4 Europe" hankkeessa, jonka tarkoituksena on kehittää alusta ekomo toimijoille, lisätä toimijoiden yhteisöllisyyttä, alueen energiatehokkuutta ja oppilaitosyhteistyön parantamista. Hanke jatkuu 31.3.2028 asti.

Seutulan alueella jatketaan yhteistyötä Tuusulan kunnan ja Vantaan kaupungin kanssa. Tavoitteena on saada kunnan rajalle sijoittuvalle HSY:n omistamalle kiinteistölle kaavoitettua kiertotalouden korttelialue osaksi laajempaa kiertotalousaluetta. Tuusulan kunnan kaavoitussuunnitelmassa 2024–2027 Kiila-Senkkerinmäen kiertotalousalueen yleissuunnitelma / kiertotalousalue (projektinimi: Kiilan Kiertola) on nostettu kärkihankkeeksi.

Jätelain uudistuksessa tiukennettiin yhdyskuntajätteen kierrätystavoitetta. Jäteasetuksessa vahvistetut uudet kierrätystavoitteet ovat vähintään 55 % viimeistään 1.1.2025, 60 % viimeistään 1.1.2030 ja 65 % viimeistään 1.1.2035 (Jäteasetus 23 §). HSY:n omistajaohjaustavoite vuodelle 2026 on 54 %. Kierrätysaste viimeisimmässä laskennassa HSY:n toimialueella vuodelta 2023 oli 45,6 %. Tavoitteen haastavuutta lisää se, että yhdyskunta- ja pakkausjätteen kierrätysasteen laskentasaäntöjä on tiukennettu (Jäteasetus 24 §). Lisäksi paperijätteen määrän laskeva trendi osaltaan laskee kierrätysastetta. Kierrätysastelaskentaa tehdään EU-alueella useammalla eri laskentatavalla, jotka eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Sekajätteen määrä asukasta kohden on pitkällä aikavälillä ollut laskeva, mutta trendi näyttää kääntyneen vuodesta 2024 lähtien jälleen nousevaksi. Syynä tähän voi olla ihmisten kulutustottumusten muutokset ja erityisesti nettikaupan osuuden kasvaminen kulutuksessa. Ns. pikamuoti ilmiö näkyy tekstiilijätteen määrän kasvuna kotitalouksien sekajätteessä (2021 6,4 %, 2024 8,9 %). Tavoitteena on sekajättemäärän palauttaminen alenevalle trendilleen tekemällä kierrättäminen mahdollisimman helpoksi sekä kampanjoimalla asukkaiden lajitteluaktiivisuuden kasvattamiseksi. Kiinteistöiltä kerättävän kokonaisjättemäärän arvioidaan jäävän alle 2025 tason koko TTS-kauden aikana; suurin yksittäinen syy tähän on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden poistuminen HSY:n järjestämästä jätteen kuljetuksesta.

Hiilineutraali pääkaupunkiseutu

Talousarviovuonna toteutetaan jätteiden loppusijoitusalueiden tiiviitä pintarakenteita, saneerataan ja rakennetaan kaatopaikkakaasun keräysjärjestelmiä ja maisemoidaan kaatopaikka-alueita ympäristölupien mukaisesti. Investoinneilla minimoidaan kaatopaikkakaasun hajapäästöt ilmakehään ja mahdollistetaan kaatopaikkakaasun tehokas hyödyntäminen

energiaksi kaasuvoimalassa. Sähkön tuotannon ja siitä saatavien tulojen optimoimiseksi tehostetaan kaasun käsittelyä ja varastointia.

Kiinteistöiltä kerätty sekajäte toimitetaan Vantaan Energian jätevoimalaan, jossa sitä hyödynnetään sähkön ja kaukolämmön tuotannossa. Sekajätteen energiahyötykäytöllä ja muilla ratkaisuilla lopetetaan kivihiilen ja maakaasun käyttö, vähennetään tuotannon hiilidioksidipäästöjä, lisätään energiantuotannon omavaraisuusastetta ja edistetään pääkaupunkiseudun hiilineutraalisuutavoitteiden toteutumista. Jätteen energiahyödyntämisen ansiosta kotitalouksien tuottaman jätteen kokonaishyötykäyttöaste on lähes 100 %.

Vastuulliset ja kehittyvät palvelut

Sortti-asemien toimintaa ja vaarallisen jätteen vastaanottoa sujuvoitetaan ja palvelutasoa parannetaan. Sortti-asematoiminnan ja vaarallisen jätteen uusien konseptien ja digitalisaation kehittämistä jatketaan TTS-kaudella. Korkean palvelutason ja helpon saavutettavuuden ylläpitämiseksi suunnitelmakaudella varaudutaan uuden Sortti-aseman suunnitteluun ja kaavoitukseen sekä tontin hankintaan.

Asukkaille tarjoamme erilaiset asumismuodot huomioivia lajitteluun kannustavia palveluita, kuten kimpfakeräys, tuulettuva biojäteastia ja monilokerokeräys.

Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa jatketaan toimia, joiden tavoitteena on parantaa ympäristön tilaa. Tällaisia toimia ovat muun muassa biokierrätystoimintojen hajupäästöjen vähentämiseen vaikuttava mädäte maatalouteen –hankeen vakiinnuttaminen. Vanhan kaatopaikan tiivis pintarakenne on valmistunut, mikä vähentää kaatopaikan ilmapäästöjä huomattavasti. Alueella parannetaan vesienhallintaa tehostamalla nykyisen järjestelmän toimintaa sekä toteuttamalla hulevesien käsittelyä biologisilla suodatusratkaisuilla. Sidosryhmäyhteistyötä jatketaan aiempien vuosien tapaan monin tavoin muun muassa Ämmässuon-Kulmakorven alueen sidosryhmätapaamisin ja viestinnän keinoin. Vanhan kaatopaikan maisemointi jatkuu niitytyksillä. Lisäksi ekoteollisuuskeskuksessa toteutetaan monia hankkeita luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.

Kestävä talous

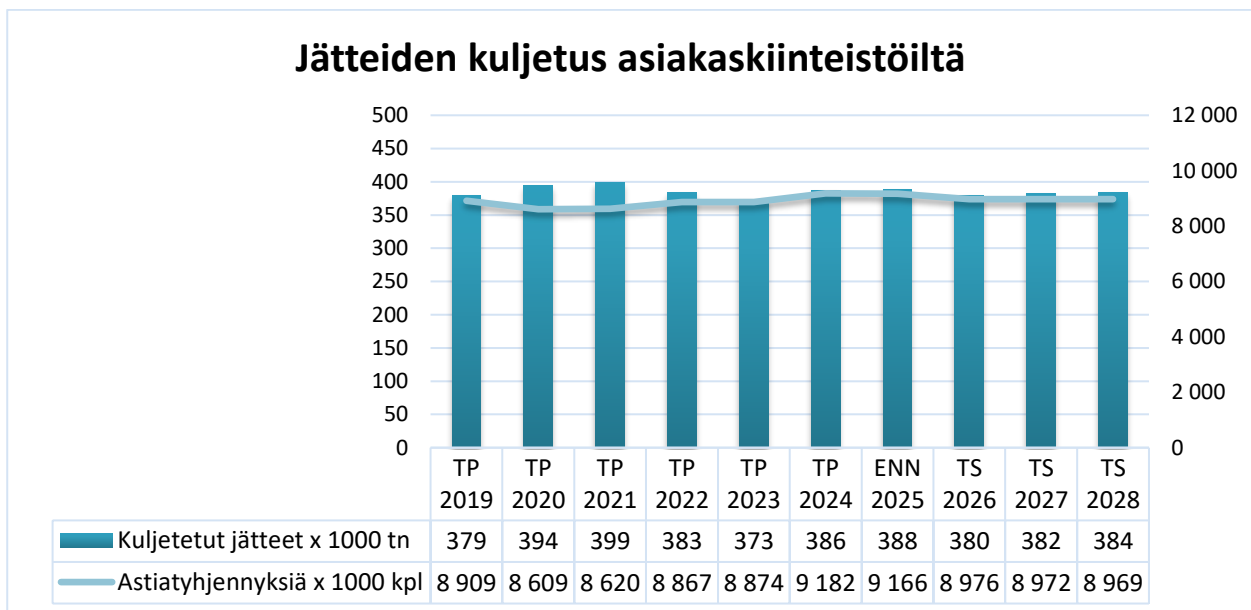
Toimintaa tehostetaan läpi jätehuollon organisaation hyödyntämällä digitalisaatiota, prosesseja sujuvoittamalla sekä hankintoja tehostamalla. Huomiota kiinnitetään jätehuollon ydintoimintoihin ja niiden korkean toimintavarmuuden ja palvelutason ylläpitoon kustannustehokkaasti. Henkilöstötuottavuuden keskiössä on motivoitunut ja osaava henkilöstö. Lisäksi toteutamme HSY:n 2022 alkaneen strategiakauden talouden kehittämisohjelmia, Tehokas ja taloudellinen toiminta sekä Tasapainoinen talous. Vuonna 2025 aloitetussa Fiksummin-kärkihankkeessa kannustetaan henkilöstöä tunnistamaan mahdollisuuksia tehostaa ja sujuvoittaa arjen työtehtäviä.

Investointiohjelmaa on tarkasteltu ja säädetty määrällisesti ja ajallisesti niin, että on päästy talouden kannalta kestäväan tasoon. Investointitaso TTS-kaudella on keskimäärin noin 17,6 milj. euroa vuodessa.

Jätehuollon velkaantumisen ennustetaan kääntyvän suunnitelmakaudella laskuun investointitason pienentymisen sekä vuosikatteen nousun myötä ja omavaraisuusasteen arvioidaan pysyvän vahvalla tasolla. Tulorahoituksen arvioidaan kasvavan, jolloin omavaraisuus kyetään säilyttämään tulevista investointimenoista huolimatta.

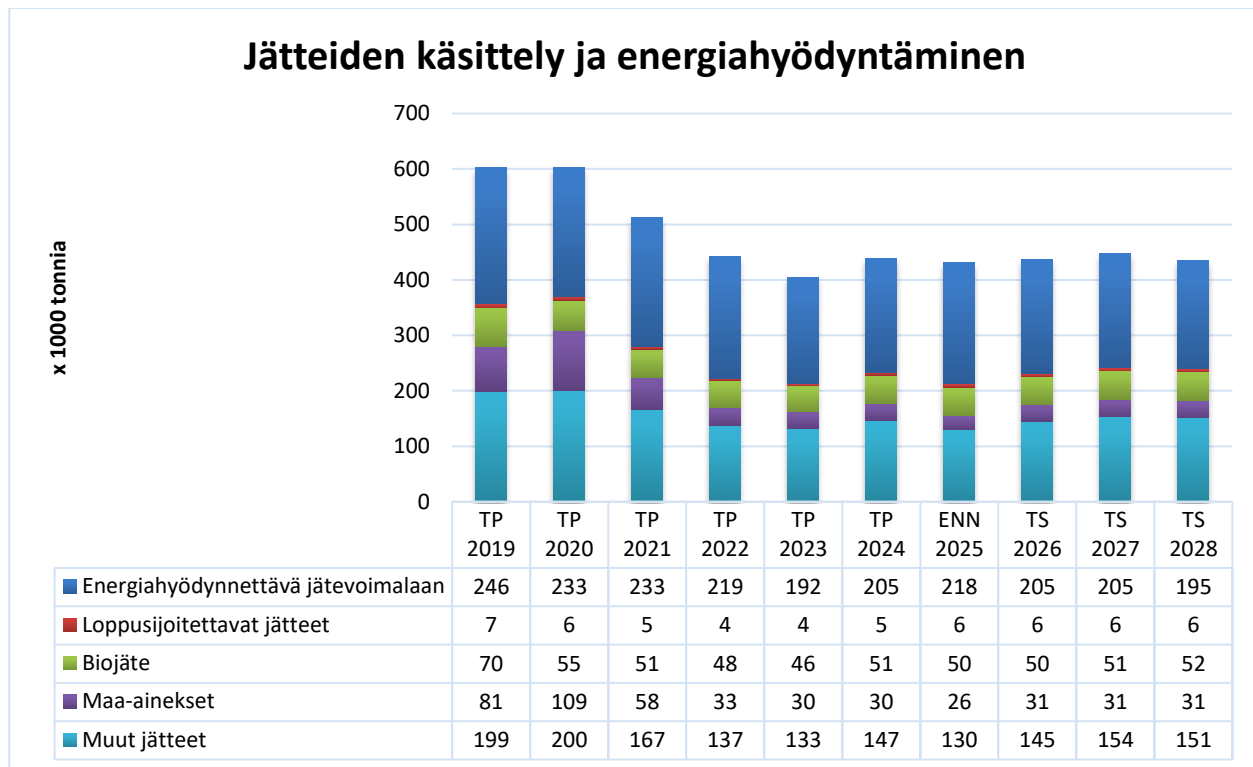
5.2.3 Operatiivisen toiminnan tavoitteet

Kiinteistöjen astiastyhjennysmäärä (kpl) on kääntynyt laskuun. Sekajäte tyhjennysten määrän arvioidaan laskevan vuosittain 1–2 % TTS kauden aikana. Hyötyjakeiden osalta muutos ei ole merkittävä. Jättemäärien osalta (tn) suoritteiden arvioidaan laskevan talousarviovuonna ja suurin yksittäinen syy on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden poistuminen HSY:n järjestämästä jätteen kuljetuksesta. Suunnitelmavuosina jättemäärät kasvavat hitaasti. Vuoden 2026 alussa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut poistuvat kunnallisen jätehuollon vastuulta ja sillä on selkeä vaikutus toimintaan

Ämmäsuon ekoteollisuuskeskuksessa TTS-kaudella ennakoidaan edelleen maa-ainesten ja rakentamiseen liittyvien jätteiden määrän laskua tai säilymistä vuoden 2025 tasolla. Kiertotalouden edistämisen myötä materiaaleja toimitetaan jatkossa enenevässä määrin alueen ulkopuolelle käsiteltäväksi. Toiminta edistää kiertotaloutta, mutta aiheuttaa toisaalta myös lisäkuluja aiempaan nähden. Tulot kasvavat hyvin vähäisesti käsittelypalveluissa perustuen biojätteiden erilliskeräyksen tuomaan pieneen lisään ja mädäte maatalouteen -hankkeen tuoman kaasuntuotannon kasvuun ja siitä saataviin sähköntuotantotuloihin. Erityisesti

syntypaikkalajittelun tehostuminen vaikuttaa kuonan metallipitoisuuden pienenemiseen. Kuonan ja tuhkan käsittelymäärät ovat nousseet ja niiden ennustetaan edelleen kasvavan TTS-kaudella, tähän vaikuttaa ulkomailta tuodun jätteen polttaminen Vantaan Energian jätevoimalassa. Kaatopaikkakaasun määrää jatkaa laskuaan mutta TTS-kaudella rakentuvan kaasuväestön myötä energiantuotannon kannattavuutta pystytään optimoimaan kohdentamalla tuotantoa kannattavimmille tunneille.

TTS-kaudella vakiinnutetaan mädäte maatalouteen – hanke, joka vähentää kenttätoiminnan kuluja ja lisää biokaasun tuotantoa. Tämän lisäksi vapautuu laitoskompostointikapasiteettia, jota varataan lietteen käsittelylle. Toisaalta toimintaikänsä päähän tulleet laitteet ja laitokset nostavat Ämmäsuon alueella kunnossa- ja ylläpitokuluja TTS-kaudella. Ekoteollisuuskeskuksen toiminta on merkittävästi alijäämäistä ja suunnittelukaudella jatketaan työtä uusien tulovirtojen löytämiseksi, olemassa olevan infrastruktuurin tehokkaammaksi hyödyntämiseksi sekä toiminnan tehostamiseksi. HSY:n jätehuollon oman toiminnan rinnalla Ämmäsuon ekoteollisuuskeskuksen infrastruktuuria hyödynnetään Ekomo-mallin mukaisella yritysysteistyöllä sekä erilaisissa kehityshankkeissa. Käsittelykeskuksen lähiympäristön asukkaiden kanssa ylläpidetään laajaa sidosryhmäyhteistyötä muun muassa tapaamisoin ja tiedottamalla alueen toiminnasta.

Sortti-asemien asiakasmäärän arvioidaan pysyvän TTS-kaudella vuoden 2024 tasolla. Sortti-asetat ovat ajoittain ruuhkautuneita, erityisesti kevät- ja syyssiivousten aikaan. TTS-kaudella tehostetaan nykyisten asemien toimintaa ja keinoja asiakkaiden asiointiajan nopeuttamiseksi sekä asemien kuormituksen tasaamiseksi. Lisäksi varaudutaan uuden Sortti-aseman suunnitteluun ja kaavoitukseen sekä tontin hankintaan.

5.2.4 Investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	Muutos- % 2026/2025
ALUEPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	3 697	3 593	3 225	5 500	6 400	-10,2 %
1 Sorttiasemien rakentaminen (uudet)	0	100	500	3 500	3 400	400,0 %
2 Aluepalvelujen korjaus- ja täydennystyöt	2 992	2 714	2 115	1 080	1 130	-22,1 %
3 Aluepalvelujen kalustohankinnat ja aluekeräysverkosto	705	779	610	920	1 870	-21,7 %
KÄSITTELYPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Ympäristövaikutusten hallinta	1 658	3 935	1 090	1 550	1 450	-72,3 %
4 Kaatopaikkakaasun keräys ja hyödyntäminen	554	3 285	350	250	250	-89,3 %
5 Vesien keräys ja johtaminen	25	247	340	600	800	37,7 %
6 Viimeistelyrakenteet	1 078	403	400	700	400	-0,7 %
Alueiden ja toimintojen kehittäminen ja niiden vaatimat investoinnit	11 802	11 079	7 530	7 870	5 450	-32,0 %
7 Biojätteen käsittely ja mädätyskaasun hyödyntäminen	8 263	6 761	1 300	3 700	2 700	-80,8 %
8 Ämmäsuon laajennusalue	87	963	600	100	0	-37,7 %
9 Infran kehittäminen ja sen vaatimat investoinnit	2 794	2 678	4 580	3 520	2 200	71,0 %
10 Käsittelypalvelujen koneet ja laitteet	523	677	850	350	350	25,6 %
11 Energia- ja materiaalitehokkuusinvestoinnit	135	0	200	200	200	-
MUUT INVESTOINNIT						
Kuljetuspalvelulähtöiset investoinnit	1 448	950	1 100	800	800	15,8 %
12 Jätteenkuljetuksen kalustohankinnat	1 448	950	1 100	800	800	15,8 %
Muut toimintaa tukevat investoinnit	3 279	1 300	2 400	1 850	3 050	84,6 %
13 Maahankinnat	0	0	1 900	1 200	0	-
14 Muut investoinnit	3 279	1 300	500	650	3 050	-61,5 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	-1 384	0	0	0	
Jätehuollon investoinnit yhteensä	21 884	19 999	16 445	18 590	17 835	-17,8 %

Jätehuollon investoinnit

Aluepalvelulähtöisillä investoinneilla tähdätään strategian mukaisesti vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin ja niiden parantamiseen, lisäksi edistetään toimintaa kiertotalouden keskiössä. TTS-kaudella jatketaan Sortti-asemilla tehtäviä vuosittaisia korjaus- ja täydennystöitä, joilla varmistetaan kiinteistöjen toiminnallisuus ja turvallisuus. Talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella hankitaan myös vuosittain aluepalveluiden kalustoa, kuten Sortti-asemien jätelavoja ja -puristimia. Nykyisessä investointiohjelmassa on varauduttu uuden Sortti-aseman suunnitteluun ja kaavoitukseen sekä tontin hankintaan TTS-kaudella. Investointiohjelma päivitetään vuoden 2026 aikana. Tässä yhteydessä tarkastellaan vielä huolellisesti uusien Sortti-asemien tarvetta sekä mahdollisuuksia muun muassa nykyisen asemaverkoston tehokkaampaan hyödyntämiseen.

Käsittelypalvelulähtöisillä investoinneilla tähdätään strategian mukaisesti ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuuteen ja kiertotalouteen. Merkittävä osa investoinneista perustuu ympäristölupien

velvoitteisiin, mutta investoinneilla tähdätään myös lähiympäristöstä huolehtimiseen ja ympäristövaikutusten vähentämiseen. Talousarviovuonna toteutetaan kaasukeräysjärjestelmien ja vesienhallinnan vuosittaiset ylläpitosaneeraukset. Lisäksi suunnitelmakaudella toteutetaan edellisten vuosien tapaan kaatopaikkojen pinnan vuosittaiset viimeistely- ja niitytystyöt, joilla lisätään strategian mukaisesti alueen luonnon monimuotoisuutta ja vähennetään ympäristökuormitusta.

Talousarviovuoden alussa on varauduttu viimeistelemään biokaasulaitoksen mädätteen jalostuksen maatalouskäyttöön mahdollistava käsittelylaitos. Suunnitelmakauden aikana on varauduttu myös hankkimaan mädätteen kausisäilytystä varten säiliötilaa. Talousarviovuonna on lisäksi varauduttu toteuttamaan biojätteen käsittelylaitosten vuosittaiset ylläpitosaneeraukset. Näistä biojätteen kompostointitunneleiden betonirakenteita kunnostetaan sekä talousarviovuonna että koko suunnitelmakauden ajan. Suunnitelmakaudella on varauduttu käynnistämään myös mädätyslaitoksen toimintavarmuuden ja kapasiteetin riittävyyden edellyttämät investoinnit. Biojätteen käsittelyn investoinneilla pyritään toiminnan tehostamisen lisäksi mahdollisimman haitattomaan jätteiden käsittelyyn.

Jätehuolto vastaa Vantaan Energia Oy:n jätevoimalaan toimittamansa jätteen vaaralliseksi jätteeksi luokitellun tuhkan sopimuksen mukaisen osan käsittelystä ja loppusijoittamisesta. Ensimmäinen tuhkasolu T1 täyttyi vuoden 2025 alussa ja se tulee ympäristöluvan mukaisesti sulkea. Talousarviovuonna tuhkasolu T1 suljetaan. Tuhkasolun sulkeminen edellyttää solun suojana olleen katoksen poistamista. Tämä suojakatos on suunniteltu siirrettäväksi biojätteen käsittelyalueelle lisäkatokseksi, jolla parannetaan biojätteen käsittelyn edellyttämää käsittelyinfraa ja vähennetään ympäristövaikutuksia. Talousarviovuonna ja suunnittelukaudella toteutetaan myös tarvittavat kierrätys- ja Ekomo-toiminnan edellyttämät liikenne- ja varastointialueiden investoinnit. Kenttien rakenteissa hyödynnetään aiempien vuosien tapaan kierrätysmateriaaleja ja HSY:n vastuulla olevaa jätevoimalan kuonaa. Kuonan hyödyntäminen tukee strategian toimenpidettä edistää kierrätysmateriaalien käyttöä omassa toiminnassa.

Lisäksi käsittelypalvelulähtöisissä investoinneissa jatketaan Ekoteollisuuskeskuksen saneeraus- ja energiatehokkuustoimia, joilla korvataan toimintaikänsä päässä olevia vanhentuneita järjestelmiä, laitteita ja rakennuksia varmistaen siten käsittelyprosessien toimivuus. Lisäksi investoinneissa on varauduttu käsittelypalveluiden vuotuisiin kalustohankintoihin.

Muilla jätehuollon investoinneilla tähdätään pääasiassa asiakaskokemuksen parantamiseen, ympäristövastuulliseen toimintaan sekä toiminnan tehostamiseen. Investoinnit sisältävät kiinteistökohtaiseen jätteenkeräykseen liittyviä kuljetuspalvelulähtöisiä investointeja, maanhankintoja ja muita jätehuollon toimintaa tukevia investointeja, kuten tietojärjestelmien hankintoja. Näistä talousarviovuonna on varauduttu lähinnä hankkimaan jätteenkeräyksen jäteastioita, käynnistämään Sortti-aseman maanhankinta ja hankkimaan jätteenkuljetuksen tietojärjestelmiä. Suunnitelmakaudella jatketaan vuosittaisia jäteastiahankintoja, käynnistetään HSY:n omistaman Seutulan alueen Tuusulan puoleisen kiinteistön kehittäminen toimivaksi kiertotalousalueeksi ja tehdään tarvittavat tietojärjestelmähankinnat.

5.2.5 Talous

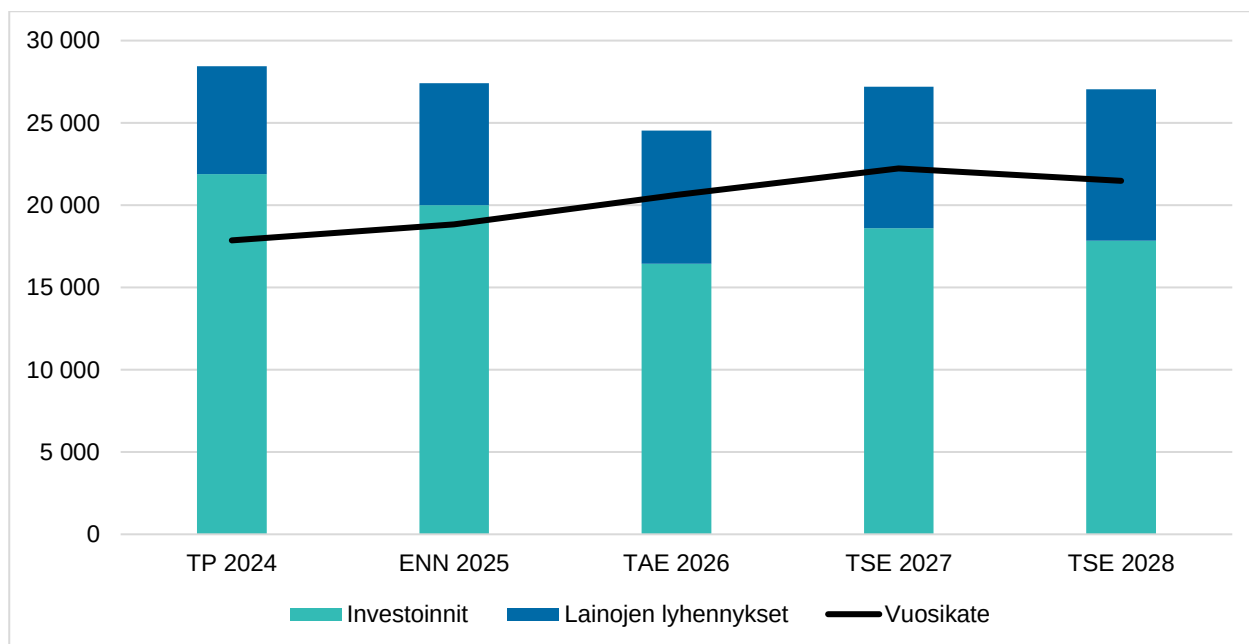
Jätehuollon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	Muutos-% 2026/2025
TOIMINTATULOT	110 489	115 728	118 109	121 648	122 976	2,1 %
Myyntituotot	108 096	113 297	115 241	118 179	119 493	1,7 %
Muut tuotot	2 393	2 431	2 868	3 469	3 483	18,0 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-90 790	-95 063	-95 537	-97 481	-99 484	0,5 %
Henkilöstömenot	-9 662	-9 826	-9 968	-10 232	-10 431	1,4 %
Palvelujen ostot	-78 348	-79 072	-80 911	-82 333	-83 963	2,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 257	-2 776	-3 036	-3 199	-3 330	9,3 %
Muut toimintakulut	-523	-3 388	-1 623	-1 718	-1 760	-52,1 %
TOIMINTAKATE	19 699	20 665	22 572	24 167	23 492	9,2 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-1 839	-1 835	-1 944	-1 936	-2 014	6,0 %
VUOSIKATE	17 860	18 831	20 628	22 231	21 478	9,5 %
POISTOT	-20 938	-25 670	-24 280	-21 741	-21 964	-5,4 %
TILIKAUDEN TULOS	-3 078	-6 839	-3 652	490	-485	-46,6 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	65	65	65	65	65	0,0 %
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 013	-6 774	-3 587	555	-420	-47,0 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	121,7 %	121,7 %	123,6 %	124,8 %	123,6 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	94,2 %	99,4 %	108,9 %	117,3 %	113,3 %	

Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan TTS-kaudella. Tulokertymää lisää osin biokaasun energiamyynti ja osin hinnankorotukset. Hinnoina on laskettu keskimäärin noin 4 % korotus vuodelle 2026, toisaalta samalle vuodelle ajoittuu sosiaali- ja terveystalouden poistuminen HSY:n järjestämästä jätteen kuljetuksesta, joten talousarviovuonna tuotot lisääntyvät noin 2 %. Vuosien 2027 ja 2028 tulokertymän lisäys johtuu lähinnä taksan tarkistamisesta tyhjennyskertojen jäädessä vuoden 2026 tasolle. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa näistä saataviin tuloihin. Jätevoimalan kuonan metallipitoisuus on pienentynyt, joka osaltaan pienentää raaka-aineista saatavia tuloja. Toisaalta mädäte maatalouteen -hankkeen myötä biokaasun määrä kasvaa tuoden lisätuloa täysimääräisesti vuodesta 2026 eteenpäin.

Inflaation on arvioitu asettuvan noin 2 % tasolle. Kiinteistöiltä kerätyn jätemäärän arvioitu lasku sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden poistuminen jätehuollon asiakkaista pitävät kuljetuspalvelukustannukset talousarviovuonna vuoden 2025 tasolla. Uusien laitosten myötä tulevien laitteiden sekä kaasunhallinnassa että biojätteen käsittelyssä olevien laitteiden vanhentuminen nostaa niiden ylläpitokustannuksia TTS-kaudella. Rahoituskulut pysyvät suunnitelmakaudella samalla tasolla, mutta lainakanta alkaa pienentyä. Poistot pysyvät edelleen suurina investointiohjelman ja lyhennettyjen poistoaikojen takia.

Jätehuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Suunnittelukaudella investointitarve on keskimäärin 17,6 milj. euroa vuodessa, mikä lisää tarvetta kasvattaa tulorahoitusta hinnankorotuksilla. Jätehuollon vuosikate paranee suunnitelmakaudella verrattuna 2025 ennusteeseen ja lisävelkaantumisen ennustetaan taittuvan vuonna 2026. Tulorahoitusta kasvattamalla pystytään omavaraisuus säilyttämään hyvänä TTS-kauden investoinneista huolimatta.

Jätehuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028
Tulorahoitus					
Vuosikate	17 860	18 831	20 628	22 231	21 478
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-660	1 324	-555	-555	-555
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-24 659	-21 383	-16 445	-18 590	-17 835
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 775	1 384	0	0	0
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 683	156	3 628	3 086	3 088
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 700	9 200	4 400	5 900	6 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 560	-7 410	-8 090	-8 605	-9 200
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 623	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	7 763	1 790	-3 690	-2 705	-3 200

Tulorahoitus kattaa investoinnit vuodesta 2026 lähtien, jolloin lisävelkaantuminen saadaan taittumaan strategian tasapainoisen talouden fokusalueen tavoitteiden mukaisesti. Uutta ulkopuolista lainaa joudutaan nostamaan suunnitelmakaudella yhteensä noin 16,3 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 25,9 milj. eurolla.

Jätehuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	227 477	221 806	213 971	210 820	206 692
Oma pääoma	85 374	78 600	75 013	75 568	75 148
Pitkäaikainen vieras pääoma	66 405	67 275	63 145	59 850	56 940
- lainat jäsenkunnilta					
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	66 405	67 275	63 145	59 850	56 940
Omavaraisuusaste (%)	43,4 %	40,7 %	41,4 %	42,1 %	42,6 %

Omavaraisuusaste säilyy suunnitelmakaudella vakaana ja on ennusteen mukaan vuoden 2026 lopussa 41,4 % ja saavuttaa 2028 lopussa tason 42,6 %. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 43,3 %. Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä laskee koko suunnitelmakauden ajan.

5.2.6 Riskit ja riskienhallintakeinot

Riskienhallinta on jokapäiväistä työtä, tilanteiden arviointia, suunnittelua ja käytännön tekoja, johon osallistuu kukin jätehuollon henkilöstön jäsen omassa roolissaan. Operatiivisessa toiminnassa olemme varautuneet mahdollisiin toimintakatkoihin ja -häiriöihin (esim. kuljetukset estyneet tai emme pysty käsittelemään jätteitä) kuvaamalla kyseisiin tilanteisiin tarvittavat menettelytavat. Ensisijaisesti pyrimme estämään vahinkoja, mutta vahingon sattuessa pyrimme minimoimaan seuraukset.

Prosessiturvallisuus ja siihen liittyvät vaatimukset kuten prosessiturvallisuusriskien hallinta on tullut korostetusti esille Ämmässuon Tukesin myöntämien kemikaalilupapäätösten (2023 ja 2024) myötä. Vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi on tehty prosessiturvallisuuden itsearviointi ja aloitettu toimenpiteet prosessiturvallisuuden kehittämiseksi. Kehittämistyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä vesihuollon kanssa luoden HSY:n menettelytavat prosessiriskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi.

Ympäristöluvan alaisia toimintojamme valvotaan koko elinkaaren ajan. Valvonnasta vastaavat Uudenmaan ELY-keskus ja kuntien ympäristösuojeluviranomaiset. Määräaikaistarkastuksia tehdään valvontasuunnitelman ja vuosittain laadittavan erillisen valvontaohjelman mukaisesti. ELY-keskusten valvomat laitokset on jaettu neljään valvontaluokkaan tarvittavan tarkastustiheyden perusteella. Ämmässuon ekoteollisuuskeskus kuuluu valvontaluokkaan 1 eli vähintään kerran vuodessa tarkastettavaksi.

Olemme aktiivisesti mukana Huoltovarmuuskeskuksen toiminnassa, jonka tehtävänä on huolehtia yhdessä yrityselämän, kolmannen sektorin ja viranomaistahojen kanssa siitä, että myös kriisitilanteissa yhteiskunta toimii ja elämä jatkuu mahdollisimman häiriöttä. Huoltovarmuuskeskus on vuonna 2024 perustanut jätehuoltopoolin, jossa myös HSY:llä on edustus.

Kokonaisvaltaista riskienhallintaa (KoRi) kehitetään edelleen jätehuollon johdon ja riskienhallinnan kehittämisryhmän (ERM) ja jätehuollon KoRi-ryhmän kanssa tiiviissä yhteistyössä jätehuollon riskienhallinnan vuosikellon tavoitteiden mukaisesti.

5.3 Seutu- ja ympäristötieto

5.3.1 Toimintaympäristö

Uusi ilmanlaatudirektiivi julkaistiin vuoden 2024 lopussa, ja Suomella on kaksi vuotta aikaa viedä se lainsäädäntöön. Direktiivissä asetetaan aiempaa tiukemmat raja- ja tavoitearvot useille epäpuhtauksille, joilla on vakavia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Laki myös harmonisoi ilmanlaatuindeksit kaikkialla EU:ssa niin, että niistä tulee vertailukelpoisia ja selkeitä. Direktiivi vaatii huomioimaan herkät ja haavoittuvat ryhmät. Jatkossa ilmansaasteista kärsivät henkilöt voivat ryhtyä oikeustoimiin, jos uusia kansallisia sääntöjä rikotaan, ja kansalaiset voivat hakea korvauksia terveyshaitoista.

Direktiivin tiukkeneminen tuo lisää velvollisuuksia ilmansuojelutyöhön ja sen suunnitteluun. Ilmansuojelu vaatii yhteistyötä, toimenpiteitä ja resursseja. Kaupunkirakenteen tiivistyessä ja raja-arvojen tiukentuessa tarvitaan yhä tarkempaa ilmanlaatatietoa kaupunkisuunnittelun tueksi. HSY:llä on hyvä valmius vastata uusiin haasteisiin. Varmistamme myös seudullisen yhteistyön ilmanlaatudirektiivin tuomissa muutoksissa. Ilmanlaadun seuranta tulee kehittää palvelemaan entistä paremmin ilmanlaadun viestintää ja ilmanlaatumalleja sekä -ennusteita. Tulevaisuudessa ilmanlaadun mittauksia voidaan täydentää mallinnuksella toimenpiteiden vaikutusten arvioinnissa.

5.3.2 Strategian toteuttaminen tulosalueella

Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Tuotamme MAL-suunnittelua ja päätöksentekoa palvelevaa paikkatietoa ja infograafeja viranomaisten ja asukkaiden hyödynnettäväksi.

Tuotamme luotettavaa ja ajantasaista tietoa pääkaupunkiseudun ilmanlaadusta. Kehitämme pääkaupunkiseudun ilmanlaadun seuranta sekä tuotamme uutta tietoa kaupunkisuunnittelun ja ilmansuojelutyön tarpeisiin. Viestimme katupölyn ja puunpolton päästöjen haasteista. Tuotamme tietoa toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Kehitämme ilmanlaadun viestintää erityisesti herkille ja haavoittuville ryhmille. Vastaamme viestintäsuunnitelmasta ilmanlaadun äkillisesti heikentyessä.

Tuotamme tietoa jäsenkaupungeille uuden ilmanlaatudirektiivin vaikutuksista kaupunkien ilmansuojelutyöhön. Lisäämme tietoisuutta tiukentuvista ilmanlaadun kriteereistä herkkien ja haavoittuvien ryhmien huomioimiseksi kaupunkisuunnittelussa. Keräämme taustamateriaalia ja edistämme hyviä käytäntöjä ilmanlaadun huomioimiseksi maankäytön suunnittelussa. Teemme aktiivista verkostotyötä ja tarjoamme kaupungeille foorumin jakaa hyviä käytäntöjä sekä tehokkaita toimenpiteitä.

Turvattu juomavesi

Turvaamme toimintamme jatkuvuuden erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Ilmanlaadun lakisääteinen seuranta on kriittinen tehtävämme. Varmistamme ilmanlaadun mittausverkon laadukkaan toiminnan kaikissa oloissa. Varaudumme ennakolta erilaisiin ilmanlaadun seurannan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Hiilineutraali pääkaupunkiseutu

Palvelemme pääkaupunkiseudun kaupunkeja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa kaupunkien tarpeiden pohjalta. Tuotamme keskeiset ja vertailukelpoiset ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastomuutokseen sopeutumisen tunnusluvut kaupunkien käyttöön. Jatkamme hiilineluselvityksen tekemistä ja kehittämistä ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastomuutokseen sopeutumisen toimenpiteiden suunnitteluun ja niiden vaikuttavuuden arviointiin.

Koordinoimme seudun yhteisen maanpeiteaineiston hankinnan sekä ylläpidämme ja kehitämme pääkaupunkiseudun yhteisiä hulevesiaineistoja kaupunkisuunnittelun tarpeisiin.

Tuemme jäsenkaupunkien ilmastotavoitteiden toteuttamista ja ilmastomuutokseen sopeutumista myös valmistelemalla ja toteuttamalla kansallisen ja EU-tason yhteistyöhankkeita. Vastaamme pääkaupunkiseudun ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastomuutokseen sopeutumisen asiantuntijaverkostojen toiminnasta sekä kansallisesta ja kansainvälisestä sidosryhmä- ja verkostoyhteistyöstä. Tarjoamme keskustelufoorumia pääkaupunkiseudun asiantuntijoille ilmastoasioiden huomioon ottamiseksi maankäytön suunnittelussa.

Suuntaamme Ilmastoinfon toimintaa energiatehokkuuden, uusiutuvan energian ja ilmastomuutokseen sopeutumisen neuvontaan jäsenkaupunkien tarpeiden pohjalta. Ilmastoinfo neuvoo ja kouluttaa pääkaupunkiseudun taloyhtiöitä ja asukkaita energiankulutuksen vähentämisessä sekä varautumisessa rankkasadetulviin ja helteisiin.

Kiertotalouden keskiössä

Tuotamme keskeiset ja vertailukelpoiset kiertotalouden seudulliset tunnusluvut kaupunkien käyttöön. Lisäksi tuotamme kaupunkien tarpeista lähtien kuntakohtaiset kotitalousjätteen tunnusluvut. Kehitämme ja valitsemme kaupunkien kanssa yhteisiä kiertotalouden tunnuslukuja pitkäjänteiseen seurantaan. Edistämme seudullista kiertotalousyhteistyötä ja jaamme kiertotaloustietoa sidosryhmien käyttöön. Tuemme jäsenkaupunkien kiertotalouden ja resurssitehokkuuden edistämistä myös valmistelemalla ja toteuttamalla kansallisen ja EU-tason yhteistyöhankkeita.

Työn murros

Kehitämme omaa osaamistamme ja muutoksyvykkyyttä vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Varmistamme työmme ja palveluidemme toimintavarmuuden kaikissa tilanteissa. Kiinnitämme erityistä huomiota tietoturvallisuuteen. Seuraamme aktiivisesti tekoälyn kehitystä

toimintaympäristössämme ja tehostamme tiedontuotantoa, analysointia, raportointia sekä viestintää sen tuomien mahdollisuuksien mukaisesti.

Vastuulliset ja kehittyvät palvelut

Kehitämme räätälöityä ilmanlaatuviestintää ja palveluita eri kohderyhmille parhaiten soveltuvilla työkaluilla. Ylläpidämme ja kehitämme pääkaupunkiseudun yhteisiä paikkatieto- ja perusrekisteriaineistoja kustannustehokkaasti Seudullisessa perusrekisterissä ja sen karttakäyttöliittymässä SeutuRuudussa. Kehitämme uusia ilmasto- ja kiertotaloustyön tunnuslukuja jäsenkaupunkien tarpeisiin.

Kehitämme palveluitamme myös tutkimus- ja yhteistyöhankkeiden avulla. Haemme hankkeille aktiivisesti kansallista ja EU:n tukirahoitusta. Varmistamme, että hankkeet edistävät HSY:n ja jäsenkaupunkien strategisten tavoitteiden toteuttamista tekemällä ennakolta uusien hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnin.

5.3.3 Investoinnit

Seutu- ja ympäristötiedon investoinneissa on suunnitelmakaudella tietojärjestelmiin liittyviä investointeja sekä ilmanlaadun mittauslaitteita ja mittausasemia.

Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit

x 1 000 euroa						Muutos-% 2026/2025
	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	425	340	280	260	180	-17,6 %

5.3.4 Talous

Seutu- ja ympäristötiedon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	Muutos-% 2026/2025
TOIMINTATULOT	5 843	5 568	5 549	5 765	6 069	-0,3 %
Myyntituotot	1 027	765	766	805	769	0,2 %
Kuntaosuudet	4 689	4 566	4 600	4 700	4 900	0,7 %
Muut tuotot	127	237	183	260	400	-22,8 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-5 364	-5 614	-5 765	-5 830	-5 871	2,7 %
Henkilöstömenot	-3 046	-3 106	-3 182	-3 262	-3 344	2,5 %
Palvelujen ostot	-1 941	-2 080	-2 145	-2 121	-2 072	3,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-101	-145	-148	-151	-154	2,1 %
Muut toimintakulut	-276	-284	-290	-296	-301	2,3 %
TOIMINTAKATE	479	-46	-216	-65	198	365,7 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	0	0	0	0	0	-
VUOSIKATE	480	-46	-216	-65	198	365,7 %
POISTOT	-212	-178	-193	-237	-258	8,6 %
TILIKAUDEN TULOS	268	-224	-409	-302	-60	82,6 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	268	-224	-409	-302	-60	82,6 %

5.3.5 Riskit ja riskienhallintakeinot

Seutu- ja ympäristötiedon kokonaisvaltaisia riskejä hallitaan Riski-järjestelmässä. Tulosalueen johtoryhmä tarkastelee riskejä säännöllisesti HSY:n johtamisen vuosikellon mukaisesti tavoitteena riskilukujen pienentäminen tehokkaiden hallintatoimien avulla. Ilmanlaadun mittaustoiminnassa olemme varautuneet muun muassa mittauksen jatkuvuuden varmistamiseen erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa. Tietojärjestelmien ylläpidossa ja kehittämisessä ohjaamme alihankkijoita aktiivisesti ja huolehdimme sopimusten hyvistä hallinnasta.

5.4 Yhteiset palvelut

5.4.1 Toiminta

Yhteiset palvelut edistävät suunnitelmakaudella osaltaan strategisten tavoitteiden saavuttamista. Talousarviovuonna edistettävistä keskeisistä päämääriin liittyvistä toimenpiteistä kerrotaan seuraavissa kappaleissa.

Yhteisten palveluiden organisointia muutettiin vuoden 2024 ja 2025 alussa. Henkilöstöyksikkö, viestintä- ja neuvonta sekä asiakaspalvelut keskitettiin uudeksi Asiakkuudet ja viestintä -kokonaisuudeksi. Lakipalvelut ja sisäinen valvonta toimivat suoraan HSY:n johdon alaisuudessa. Kiinteistö- ja ajoneuvopalvelut siirtyivät Tukipalveluista 1.3.2025 alkaen osittain Vesihuoltoon ja osittain Asiakkuudet ja viestintäosastoon. HSY:n kokonaisvaltainen riskienhallinta siirtyi Talous ja strateginen ohjaus –osastolta HSY:n turvallisuusjohtajan vastuulle 1.4.2025 alkaen. Yhteiset palvelut jakautuvat nykyään kolmeen kokonaisuuteen; Talous -ja strateginen ohjaus, Asiakkuudet ja viestintä sekä Tukipalvelut.

Talous- ja strateginen ohjaus

Talous ja strateginen ohjaus sisältää HSY:n taloushallinnon ja rahoituksen, myyntilaskutuksen, laatu- ja toimintajärjestelmät sekä strategiaproessin.

Osaston perustehtävänä on HSY:n talouden ja tukea analytiikallaan yhtymän tuottavuuden ja kustannustietoisuuden kehittymistä, ennustaa ja herkistellä strategisen aikajänteen kassavirran kehitystä ja varmistaa rahoitusratkaisut lyhyelle ja pitkälle aikajänteelle. Nämä toimet tukevat yhtymän pitkän aikavälin taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Osasto tukee yhtymän strategista johtamista ja strategian implementointia ohjaamalla strategisten kärkihankkeiden työskentelyä ohjelmapäällikköverkostossaan. Osastolla on oma keskeinen roolinsa erityisesti kestävän talouden strategisten päämäärien ohjelmissa.

Osaston perustehtäviin kuuluvat tehtävät laatuverkoston tuella tapahtuvassa toiminnan jatkuvan parantamisen ja prosessijohtamisen edistämisessä tukevat strategisten tavoitteiden toteuttamista.

Asiakkuudet ja viestintä -osasto

Osastomme tehtävänä on tukea vuorovaikutusta ja viestintää asiakkaiden, työntekijöiden ja sidosryhmien välillä monin tavoin. Meille on tärkeää inhimilliset kohtaamiset ja aktiivinen kanssakäyminen, ihmiseltä ihmiselle. Vastaamme asiakaskokemuksesta, viestinnän ja henkilöstön palveluista sekä näiden toimintojen kehittamisestä.

Vastaamme HSY:n työnantajapolitiikasta, linjauksista, ohjeistamisesta ja näiden toteuttamisen tukemisesta esihenkilöille ja työntekijöille. Kehitämme strategian mukaisia henkilöstön osaamista, työhyvinvointia ja työkykyisyyttä koskevia palveluja yhteistyössä muun organisaation kanssa.

Keskeinen tehtävämme on organisaation muutoskyvykkyyden ja toimintakulttuurin edistäminen strategian hengessä ja tavoitteen mukaisesti. Henkilöstöasioihin liittyvät keskeiset tavoitteemme sisältyvät strategian Työn murroksen painopisteen osakokonaisuuksiin Pito- ja vetovoimainen työntekijä ja Osaava ja kehittyvä henkilöstö. Aiemmin toteutettuja ja käynnissä olevia hankkeita ja prosesseja jatketaan strategian toteuttamiseksi.

Viestintä tukee strategian hankkeiden toteutumista ja kaikkien sidosryhmien sitoutumista niihin. Viestimme ja neuvomme kotitalouksien haitallisista aineista sekä jäteveden typpikuormituksen hillinnästä puhtaaseen Itämereen liittyen. Jatkamme hulevesiviestintää ja panostamme kiinteistöjen neuvontaan osana sujuvia palvelujamme. Markkinoimme hanavettä ja osallistumme tapahtumiin kuten Itämeripäivä ja Maailman vesipäivä. Huolehdimme kriisi- ja poikkeustilanteiden viestinnästä. Ympäristöneuvontamme jalkautuu lasten ja nuorten pariin, aiheina vesi- ja kiertotalousteemat.

Viestimme sidosryhmille ja vaikutamme asukkaiden lajitteluaktiivisuuteen osana strategiakokonaisuutta Kiertotalouden keskiössä. Jatkamme Kiitos kun lajittelet -kampanjointia uudistetun brändikonseptin pohjalta, erityisenä kohdeyleisönä nuoret aikuiset ja painopisteenä biojätteen lajittelu kodeissa. Hyödynnämme vaikuttavuuden tutkimusta suunnittelussa. Jatkamme Kierrätyslähettiläs-yhteistyötä ja kehitämme ja markkinoimme Jäteopas-hakukonepalveluamme. Markkinoimme monipuolisia Sortti- sekä sähköisiä asiointipalveluja ja kerromme jätehuollon kehityshankkeista

Rakennamme luottamusta ja vahvistamme mainettamme sekä sisäisesti että ulkoisesti. Seuraamme mainettamme sidosryhmille tehtävillä tutkimuksilla ja hyödynnämme 2025 tehtyjä tutkimuksia maineemme ylläpitämiseksi ja vastaamaan mahdollisiin haasteisiin. Palvelemme aktiivisesti mediaa ja seuraamme medianäkyvyyttämme. Tuemme viestinnän keinoin veto- ja pitovoimaista työnantajakuva. Kehitämme ja ylläpidämme keskeisiä viestintäkanaviamme, kuten ulkoisia verkkosivuja ja intranet Hessua, ja panostamme sähköisten kanavien, kuten sosiaalisen median, kehittämiseen.

Panostamme toimintakaudella peruspalveluiden turvaamisen lisäksi asiointipalveluidemme sujuvuuden ja nopeuden kehittämiseen. Asioinnin ja palveluprosessien digitalisoinnilla, sekä eri asiakasryhmien tarpeisiin vastaavalla palvelukehityksellä tähtäämme erinomaiseen asiakaskokemukseen. Kehitämme myös asiakaskokemuksen johtamista koko organisaatiotasolla. Tähän kuuluvat keskeisinä kokonaisuuksina jatkuva prosessien sujuvuuden sekä asiakaskokemuksen laadun mittaaminen. Asioinnin kokonaisprosesseja sujuvoitetaan sisäisen kumppanitoiminnan kehittämällä. Strategisina mittareina vastuullisten ja kehittyvien palveluiden kokonaisuudessa on sähköisen asioinnin käyttöaste sekä asiakastyytyväisyys.

Haluamme edistää avointa työkulttuuria, yhdessä tekemistä ja antaa henkilöstölle mahdollisuuden osallistua HSY:n toiminnan kehittämiseen uudistamalla aloitetoimintamme. Osastomme tehtäviin kuuluu myös sisäisen kumppanuustyön kehittäminen ja ulkoisen sidosryhmätyön edistäminen.

Tukipalvelut

HSY:n hallitus on päättänyt tukipalveluiden tulosalueen lakkauttamisesta ja tukipalveluiden tulosaluejohtajan viran lakkauttamisesta 23.5. järjestetyssä kokouksessa. Tukipalveluiden toimintoja on jo aiemmin järjestelty uudelleen: varastopalvelut siirrettiin vesihuollon verkko-osastolle vuoden 2023 alussa ja kiinteistö- ja ajoneuvopalvelut vesihuollon toimialalle vuoden 2025 alusta. Tällä hetkellä tulosalueeseen kuuluvat Hankintapalvelut ja Tietohallintopalvelut (sisältäen Asiakirjahallinnon palvelut).

Jäljellä olevat toiminnot on tarkoitus integroida osaksi nykyistä yhteisten palveluiden rakennetta. Uudelleenorganisoinnin tavoitteena on vastata toimintaympäristön muutoksiin, tukea perustoimintoja ja strategian toimeenpanoa sekä parantaa sisäisten palveluiden tehokkuutta ja tuottavuutta. Tukipalveluiden tulosalueen lakkauttaminen selkeyttää myös koko HSY:n organisaatorakennetta: ydintoiminnoissa pääjakona säilyy toimiala–tulosalue, ja yhteisissä palveluissa päätasoksi muodostuu osasto. Uudelleenorganisointi pyritään saattamaan valmiiksi 1.1.2026 mennessä.

Tietohallintopalvelut vastaavat HSY:n suurimpien ICT-asioita sisältävien hankkeiden valmistelusta ja vetämisestä sekä ICT-projektisalkun hallinnasta. Tietohallintopalvelut vastaavat myös HSY:n yhteisten alustaratkaisuiden tuotannon aikaisesta kehittämisestä, ICT infran peruspalvelujen kokonaisuudesta sekä HSY:n arkisto- ja kirjaamotoiminnoista. HSY:n kaikkia toimintoja koskeva tietojohtamisen ja raportoinnin kehittäminen liittyy myös tähän kokonaisuuteen.

HSY:n hankintojen strateginen ja kokonaisvaltainen kehittäminen sisältää toimialojen ja kaikkia HSY:n toimintoja koskevat hankintaprosessit, kilpailutukset, hankintakategoriat, roolit ja vastuut hankinnoissa sekä päätöksenteon vastuut ja valtuudet. Kehittämisen keskipisteessä ovat hankintojen taloudellisten hyötyjen tuottaminen sekä hankintojen sujuvuuden ja hallintamallin kehittäminen. Hankintojen mahdollisuudet tukea HSY:n varautumissuunnittelua ja kiertotalouden huomiointia hankinnoissa ovat TTS-kauden painopisteitä.

5.4.2 Talous

Yhteisten palveluiden eli Johdon, talouden ja strategisen ohjauksen, Asiakkuudet ja Viestinnän sekä Tukipalveluiden toimintamenojen ennustetaan kasvavan talousarviovuonna 2026 3,0 % kuluvan 2025 vuoden ennustetusta tasosta. Taulukossa on esitetty vuoden 2024 vertailutieto vuonna 2024 voimassa olleen organisaatorakenteen mukaisesti.

TOIMINTAMENOT x 1 000 euroa	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	Muutos-% 2026/2025
Johto, talous ja strateginen ohjaus	-5 270	-6 263	-6 170	-6 238	-6 325	-1,5 %
Asiakkuudet ja viestintä	-7 572	-8 602	-8 827	-8 756	-8 880	2,6 %
Tukipalvelut	-9 299	-7 913	-8 474	-8 529	-8 584	7,1 %
Yhteensä	-22 141	-22 779	-23 471	-23 523	-23 789	3,0 %

5.4.3 Investoinnit

x 1 000 euroa						Muutos-%
	TP 2024	ENN 2025	TAE 2026	TSE 2027	TSE 2028	2026/2025
Johto, talous ja strateginen ohjaus	2	0	200	300	0	-
Asiakkuudet ja viestintä	0	635	960	725	330	51,2 %
Tukipalvelut	700	615	1 163	791	508	89,1 %
Investoinnit yhteensä	702	1 250	2 323	1 816	838	85,8 %

Talous ja strateginen ohjaus- osaston investoinneissa on tehty varaus talouden tietojärjestelmän kehittämiseen. Asiakkuudet ja viestintä -osaston investoinneissa näkyy henkilöstöhallinnon järjestelmiin liittyvät investoinnit ja asiakkuuden hallintaan liittyvä asiakasportaalin toteuttaminen. Tukipalveluiden investoinneissa on muun muassa tietohallinnon integraatioiden ja tietoverkkojen elinkaarihallinnan kehitystöitä sekä tietoturvaan liittyviä investointeja.

6 Liitteet

Liite 1: Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelma valmistellaan HSY:n lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman liitteeksi syksyllä 2025.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Puh. 09 1561 2110, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HRM, Ilmalatorget 1, 00240 Helsingfors

Tfn. 09 1561 2110, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Helsinki Region Environmental Services Authority

P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Tel. +358 9 1561 2110, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi

14 §

Leppäkorven uusi päiväkotito - hankesuunnitelman hyväksyminen

VD/5048/10.03.02.01/2025

AK/PW/JV/EK/HA

Esitetään hyväksyttäväksi Leppäkorven uuden päiväkodin hankesuunnitelma. Tuleva päiväkotito on 168-tilapaikkainen ja korvaa nykyisen Leppäkorven päiväkodin, jossa on 105 tilapaikkaa. Uusi päiväkotito toteutetaan kaksikerroksisena ja puurakenteisena. Uudella suuremmalla päiväkodilla vastataan alueen väestönkasvun myötä kasvavaan päiväkotipaikkojen tarpeeseen. Hankkeelle laskettu tavoitehinta on 8 960 000 euroa.

Leppäkorven uuden päiväkodin hankesuunnitelma on laadittu yhteistyössä hankkeen KVR-urakoitsijan (Hoivarakentajat Oy), Kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä Toimitilajohtamisen asiantuntijoiden kesken. Kohteen suunnittelussa noudatetaan toimitilajohtamisen yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa kehittämää Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjetta.

Leppäkorven päiväkodin 13.5.2024 päivätty tarveselvitys ja hankkeelle tällöin laskettu kustannusennuste 9 888 000 euroa (alv 0 %, KL 116 (4/23)) on hyväksytty:

- Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa 4.6.2024 § 10
- Kaupunkitilalautakunnassa 14.8.2024 § 8
- Kaupunginhallituksessa 2.9.2024 § 8

KVR-urakoitsijan valinta on hyväksytty kaupunkitilalautakunnassa 15.1.2025 § 8.

Kaupunginhallituksen kokouksessa 2.9.2024 hankkeesta jätettiin pöytäkirjalausuma liittyen päiväkotipihaan puustoisuuden tärkeyteen. Säilytettävän puustoisuuden havainnollistamiseksi tämän hankesuunnitelman liitteeksi on lisätty urakoitsijan laatima ehdotussuunnitelmatasoinen pihaluonnos (hankesuunnitelman liite 5).

Päiväkotito sijoittuu Korson suuralueelle Metsolan kaupunginosaan. Tontti on Vantaan kaupungin omistama YL-tontti osoitteessa Korpikontiontie 3, 01450 Vantaa. Tuleva päiväkotito on 168-tilapaikkainen, eli 8-ryhmäinen. Työntekijöitä on 32. Rakennus toteutetaan kaksikerroksisena, puurakenteisena sekä laaditun tilaohjelman mukaisena. Tällöin päiväkodin kokonaislaajuus on 1896 brm² ja rakennusoikeudellinen kerrosala on arviolta 1649 kem². Rakennusoikeus tontilla on 1700 kem². Ennen rakentamista tontilta puretaan nykyinen Leppäkorven päiväkotito (823 kem²). Nykyisen rakennuksen purku aloitetaan tammikuussa 2026 ja uusi päiväkotito otetaan käyttöön elokuussa 2027.

Päiväkotihankkeen tavoitehinnaksi on KVR-urakoitsijan urakkasumman pohjalta laskettu 8 960 000 euroa (alv 0 %), eli 53 333,30 euroa / tilapaikka. Kaupungin investointiohjelmassa on tällä hetkellä varattu Leppäkorven uudelle päiväkodille 11 milj. euroa (alv 0 %). Varaus tullaan tarkistamaan seuraavassa investointisuunnitelmassa vastaamaan tarvetta.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 2 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta tehtävälueellaan päättää toimintaan liittyvien yli 1 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä lukuun ottamatta useampaa toimialaa koskevien ja kaupunkitasoista linjausta vaativien investointihankkeiden tai teknisten perusparannushankkeiden hankesuunnitelmia.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 14

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä Leppäkorven uuden päiväkodin 28.7.2025 päivätty hankesuunnitelma sekä tavoitehintaa 8 960 000 euroa (alv 0 %) edellyttäen, että kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on hyväksynyt sen osaltaan.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Leppäkorven uuden päiväkodin 28.7.2025 päivätty hankesuunnitelma liitteineen

Täytäntöönpano: Toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

rakennuttaja-arkkitehti Heidi Astone,
rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

LEPPÄKORVEN PÄIVÄKOTI

UUDISRAKENNUKSEN HANKESUUNNITELMA

Havainnekuva Leppäkorven päiväkodista / Hoivarakentajat Oy

28.7.2025

Hoivarakentajat Oy /
Hava/HA

**Vantaa
Vanda**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	HANKETIETOKORTTI	4
2.	HANKKEEN PERUSTEET	5
2.1.	Hankkeesta aiemmin tehdyt päätökset.....	5
2.2.	Yhteenveto hankkeesta	5
3.	TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET 6	
3.1	Tilojen toiminnan kuvaus	6
3.2	Tilaohjelma.....	15
4.	Rakennus	15
4.0	Yleiset tavoitteet ja vaatimukset.....	15
4.1	Arkkitehtoniset tavoitteet.....	20
4.2	Esteettömyystavoitteet.....	20
4.3	Rakennetekniset tavoitteet.....	22
4.4	LVIA-tekniset tavoitteet.....	24
4.5	Sähkötekniset tavoitteet.....	29
4.6	Toteutukseen liittyvät tavoitteet.....	36
5.	RAKENNUSPAIKKA	37
5.1	Rakennuspaikan sijainti ja hallinta	37
5.2	Rakennuspaikan ominaisuudet.....	37
5.3	Rakennuspaikan toiminnalliset tavoitteet	41
6.	HANKKEEN LAAJUUSTAVOITE.....	42
7.	KUSTANNUKSET	42
7.1	Rakennuskustannukset.....	42
7.2	Käyttökustannusennuste.....	42
7.3	Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste.....	42
8.	RAHOITUS JA AIKATAULU	42
9.	TYÖTURVALLISUUSASIAT	43
10.	RISKIT	43
11.	TYÖRYHMÄ.....	43

Liitteet

- Liite 1: Sijaintikartta
- Liite 2: Asemakaavaote ja -määräykset
- Liite 3: Tonttikartta
- Liite 4: Tilaohjelma (KVR-urakoitsijan laatima)
- Liite 5: Pihasuunnitelma (KVR-urakoitsijan laatima)
- Liite 6: Alustava perustamistapalausunto / pohjatutkimus

Oheismateriaali:

- Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen ohjeita suunnittelijoille
- Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen päiväkotisuunnitteluohje

1. HANKETIETOKORTTI

VD/5048/10.03.02.01/2025

Kohteen nimi: Leppäkorven uusi päiväkoti							
Tarpeen kuvaus: Tarveselvityksen mukainen, 168 tilapaikkainen uudisrakennuspäiväkoti Leppäkorpeen							
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Liittyy keväällä 2024 valmistuneeseen Korson ja Koivukylän alueiden päiväkotiverkkoselvitykseen.							
Tarpeen perustelut: Uudiskohde korvaa nykyisen, käyttöikänsä päässä olevan, Leppäkorven päiväkodin ja vastaa alueen väestönkasvun myötä kasva- vaan päiväkotipaikkojen tarpeeseen.							
Käyttäjätöimiala: Kasvatuksen ja oppimisen toimiala (KASO)							
Kaupunginosa: 83 Metsola (Korson suur- alue)		Kiinteistötunnus: 92-83-312-2		Tontin pinta-ala: 7256 m²			
Osoite ja tontti: Korpikontiontie 3 / Tontti 83312		Kaavatiedot: nro. 831200 Julkisten lähipalveluraken- nusten korttelialue / YL II		Rakennusoikeus: 1700 kem²			
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)		brm²	htm²	hym²	Investointikustannus		
					€	€ / brm²	€ / htm²
Uudisrakennus		1896	1684	1372,5	8,96M	4 725,7	5 320,7
Laajennus / lisärakennus							
Muutos / peruskorjaus							
Hankkeen tilapaikkamäärä					168		
Investointikustannus tilapaikkaa kohden					53 333,3 € / tilapaikka		
Väistötilan tarve: Leppäkorven päiväkodin toiminta vaati väistötilat arviolta vuoden 2026 alusta vuoden 2027 kesään asti. Alustavasti väistötilaksi on suunniteltu Koivukylän päiväkotipaviljonkia.							
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: Kaupungin investointiohjelmassa on tällä hetkellä varattu Leppäkorven uudelle päiväkodille 11M € (alv 0 %). Varaus tullaan tarkistamaan valmisteilla olevassa investointisuunnitelmassa vastaamaan tarvetta.							
Hankkeen toteutusaikataulu: Suunnittelu syksyn 2025 aikana, vanhan pk:n purku 01-02/2026, rakentaminen 04/2026–06/2027, Val- mis 07/2027, Käyttöönotto 08/2027							
Ylläpitokustannukset: Ylläpitovuokra-arvio on 88 309 € vuodessa							
Toimintakustannukset käyttäjätöimialalle: 0,55 M€							
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: 130 000 €							
Vuokra-arvio käyttäjätöimialalle:							
Tuleva vuokra				33,14 € / htm² / kk			
Vuokravaikutus		55 813,3 € / kk		669 760 € / a			
Vuokravaikutus / tilapaikka				332,2 € / kk			
Laatija(t): Heidi Astone, Satu Turunen, Anne Papunen				Päivämäärä: 25.6.2025			

2. HANKKEEN PERUSTEET

2.1. Hankkeesta aiemmin tehdyt päätökset

Leppäkorven päiväkodin 13.05.2024 päivätty tarveselvitys ja hankkeelle laskettu kustannusennuste 9 888 000 euroa (alv 0 %, KL 116 (4/23)) on hyväksytty:

- Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa 16.05.2023 § 10
- Kaupunkitilalautakunnassa 07.06.2023 § 9
- Kaupunginhallituksessa 07.08.2023 § 31

Kaupunginhallituksen kokouksessa 07.08.2023 hankkeesta jätettiin oheinen pöytäkirjalausuma:

”Uuden päiväkodin pihan puustoisuus on tärkeää. Kun hankesuunnitelma tuodaan hyväksyttäväksi, päätöksentekijöiden tulee voida arvioida siitä alueen puustoisuus ja luonnonmukaisuus. Hankesuunnitelmassa tulee kuvata toimenpiteet, joilla uskottavasti varmistetaan, että toteutus vastaa puuston osalta suunnitelmaa. Lisäksi työntekijöille tulee mahdollistaa riittävät taukotilat esimerkiksi tilajoustavuuden avulla.”

Puustoisuuden ja luonnonmukaisuuden arvioimiseksi tämän hankesuunnitelman liitteeksi on tuotu urakoitsijan tarjousvaiheessa laatima pihasuunnitelma (Liite 5).

KVR- Urakoitsijavalinta on hyväksytty kaupunkitilalautakunnassa 15.01.2025 § 8.

2.2. Yhteenveto hankkeesta

Leppäkorven uuden päiväkodin hankesuunnitelma on laadittu yhdessä hankkeen KVR-urakoitsijan (Hoivarakentajat Oy), Kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä Toimitilajohtamisen asiantuntijoiden kanssa. Kohteen suunnittelussa noudatetaan toimitilajohtamisen yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa kehittämää Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjetta (2023).

Päiväkoti sijoittuu Korson suuralueelle Metsolan kaupunginosaan. Tontti on Vantaan kaupungin omistama YL-tontti osoitteessa Korpikontiontie 3, 01450 Vantaa. Tontti on vuokrattu tällä hetkellä VTK Kiinteistöt Oy:lle, joka vuokraa tontilla sijaitsevaa nykyistä Leppäkorven päiväkotia Vantaan kaupungille. Uusi päiväkotirakennus toteutetaan Kiinteistöjohtamisen linjausten (2022) mukaisesti kaupungin omana rakennuksena. Linjausten mukaisesti Kiinteistöt ja tilat palvelualue rakennuttaa ja omistaa pitkäaikaisesti

kaupungin palvelutuotannon käytössä olevat kiinteistöt (koulut, päiväkodit, kaupunkikulttuurin tilat jne.). Nykyiset rakennusta sekä tonttia koskevat vuokrasopimukset VTK:n kanssa päätetään.

Päiväkotitoimitus toteutetaan 168-tilapaikkaisena, eli 8-ryhmäisenä. Työntekijöitä on 32. Rakennus toteutetaan laaditun tilaohjelman mukaisena, jolloin päiväkodin kokonaislaajuus on 1896 brm². Rakennus toteutetaan kaksikerroksisena ja puurakenteisena. Rakennusoikeus tontilla on 1700 kem². Ennen rakentamista tontilta puretaan nykyinen Leppäkorven päiväkotitoimitus (823 kem²). Uuden päiväkodin rakennusoikeudellinen kerrosala on arviolta 1649 kem².

Päiväkotitoimituksen tavoitehinnaksi on KVR-urakoitsijan urakkasumman pohjalta laskettu 8 960 000 € (alv 0%), eli 53 333,3 € / tilapaikka. Kaupungin investointiohjelmassa on tällä hetkellä varattu Leppäkorven uudelle päiväkoditoimitukselle 11M € (alv 0 %). Varaus tullaan tarkistamaan seuraavassa investointisuunnitelmassa vastaamaan tarvetta.

3. TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILA-OHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET

3.1 Tilojen toiminnan kuvaus

Leppäkorven päiväkotitoimitukseen tulee kahdeksan ryhmää, yhteensä 168 tilapaikkaa. Kuhunkin lapsiryhmään kuuluu 3 kasvattajaa ja lapset. Kullakin kasvattajalla on laskennallisesti maksimissaan lasten iän mukaan 4 tai 7 lasta.

Ryhmässä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat kasvun ja kehityksen tukea. Pienimpien lasten ryhmäalueet pyritään saamaan kaksikerroksisessa ratkaisussa ensimmäiseen kerrokseen, mutta tilat ovat muuntojoustavat kaikille varhaiskasvatustarpeille.

Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 24 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelevät päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa yhteensä noin 8 henkilöä. Henkilökunnan määrä yhteensä on 32 henkilöä.

Päiväkodin toiminta ajoittuu klo 6-18.00 välille.

3.1.1 Ryhmäalueet / eri toimintojen tilat

Lapsiryhmät voivat toimia 1–6-vuotiaiden lasten ryhminä muuntojoustavasti. Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat tukea kehitykselleen ja oppimiselleen. Kolme kasvattajaa ja lapset (minimissään 12 lasta, maksimissaan 21 lasta) muodostavat ryhmän, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Toiminta järjestetään erikokoisissa pienryhmissä, joille suunnitelmassa on varattu pienryhmätiloja.

Rakennuksen tulee olla tilaratkaisultaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Ratkaisun tulee ottaa huomioon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Uuden oppimisympäristön suunnittelussa tulee erityisesti huomioida riittävä akustiikka ja tilakohtaiset määräykset. Lasten toimintatilojen tulee saada suora luonnonvalo ja sijoittua siten, etteivät kaikki tilat ole pohjoiseen. Riittävä päivänvalon saanti ulko- ja sisätiloihin varmistetaan tutkimalla viereisten rakennusten varjostavuus. Valoa tulee saada 5 tuntia päivässä kevät- ja syyspäivän tasauksen välisenä aikana klo 8:n ja 18 välisenä aikana.

Ryhmillä on oma toimintatila alue, joka sisältää ryhmätilan, suljettavan jakotilan sekä rauhallisen tila. Rauhallinen tila mahdollistaa lepäämisen ja rauhoittumisen. Ryhmien lepotilat voidaan yhdistää yhdeksi suuremmaksi tilaksi. Levolle varatut tilat varustetaan kaappisängyillä. Tiloihin laitetaan kattoon kaksi koukkua, jotka kestävät esim. aikuisen ja lasten keinun. Kaksikerroksisissa päiväkodeissa 2. kerroksen lepoon käytettävistä huonetiloista on kaksi toisistaan riippumatonta poistumistietä.

Märkäeteistilat voivat olla kahden ryhmän yhteiset. Eteistilat suunnitellaan yhdelle ryhmälle, mutta ovat osa isompaa kokonaisuutta. Eteistilat ovat osa toiminnallisia tiloja.

Wc-pesutilat tukevat toiminnan sujuvuutta ja ne toteutetaan tilakortin mukaan.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on käyttää teknologiaa palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Kasvattajat käyttävät nettiyhteyksiä työskennellessään ja siksi toimivat nettiyhteydet ovat tärkeitä hektisessä työssä. Lasten käyttöön tarkoitetut tieto- ja viestintätekniikkalaitteet (tv) ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Laitteiden käyttöä tukevat toimivat

tietotekniikkayhteydet, järkevästi ja ergonomisesti sijoitetut sähköpistorasiat. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen tarkoitettuja tiloja.

Huonetilojen välillä käytetään sisäikkunoita tai ikkunallisia sisäovia.

Kummassakin kerroksessa tulee olla LE-wc. Toisessa kerroksessa toinen sosiaalitalan wc-tilasta suunnitellaan LE-tilaksi. Ensimmäisessä kerroksessa ruokailutilan yhteyteen tuleva wc suunnitellaan LE-tilaksi.

Sisäänkäynnit järjestetään aidatun pihan kautta. Päiväkodissa ei ole erillistä pääsisäänkäyntiä. Tavaraliikenne hoidetaan lastauslaiturin kautta eriyttäen muu kuljetus keittiöstä. Erillinen vapaa-ajan käytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa. Sisäänkäynnin yhteyteen tulee kenkä- ja vaatesäilytys.

Rakennukseen tehdään hissi, joka on mitoitettu pyörätuolia käyttäville.

Päiväkodin lattiamateriaali on mm. lepotiloissa akustisesti vaimentava Astma- ja allergialiiton hyväksymä tekstiilimatto, joka sitoo pölyä, on helposti imuroitavissa ja siten allergiaystävällinen ja akustisesti toimiva ratkaisu, joka luo osaltaan viihtyisyyttä. Tilojen linkittäminen, läpinäkyvyys, sujuvat kulkureitit ja riittävä valaistus lisäävät turvallisuutta sekä valvottavuutta.

Tilat suunnitellaan Vantaan kaupungin ohjeistuksen ja päiväkodin RT-korttien mukaisesti. Tilojen tulee olla huollettavia ja helposti ylläpidettäviä.

Materiaalivalinnat tehdään tilojen käytön vaatimusten mukaisesti. Tilojen tulee olla monikäyttöisiä, muuntojoustavia, käytettäviä ja viihtyisiä sekä terveelliset että turvalliset.

Tilojen suunnittelun tavoitteena on tilojen toiminnallinen ja tekninen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Tilat muuntuvat tai ovat käytettävissä useampaan käyttötarkoitukseen, ja tekniset ratkaisut mahdollistavat tulevat käyttötarkoituksen muutokset. Rakenteelliseen muuntojoustavuuteen pyritään valitsemalla runkojärjestelmä niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Muuntojoustovaatimuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin

ohjeita suunnittelijoille – dokumentin tavoitteita. Päiväkodin tiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Lisäksi päiväkodin tiloja on mahdollista jakaa esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienimmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

Muuntojoustavuus tulee huomioida myös LVI ja sähkötekniikassa niin, että tilojen seinien siirtäminen suunnitelman mukaan on mahdollista. Rakennuksen ikkunoiden sijainti ja koko tulee myös suunnitella mahdollisia tilajakoja huomioiden.

Ruokailutila suunnitellaan siten, että etäisyydet ruokaa hakiessa ja astioita palauttaessa ovat mahdollisimman lyhyitä eikä synny risteäviä reittejä.

Ruokailutilassa on miellyttävä, sosiaalista kanssakäymistä edistävä tunnelma.

Ruokailuhetki on pedagoginen tilanne, joka vaatii oppimista edistävän ympäristön.

Tämän takia akustiikkaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ruokailutilaa käytetään myös muuhun toimintaan, esim. pelaamiseen ja muuhun pöytätyöskentelyyn.

Lasten ruokailu pienimpiä ja tarpeen mukaan erityislapsia lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokailutilassa. Päiväkodin ytimen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja yhteisiin hetkiin.

Vararuokavarasto on kasvatuksen ja oppimisen toimialan omistama ja palveluntuottajan ylläpitämä varasto, jota käytetään tarvittaessa erilaisissa kriisitilanteissa tai häiriöissä korvaamaan normaali päivän ateria. Varasto koostuu hyvin säilyvistä retkievästyypisistä tuotteista, joita kuitenkin aika ajoin joudutaan uusimaan. Päivämääristä huolehtivat sekä päiväkodin kasvattajat että keittiöhenkilökunta.

Varhaiskasvatuksessa tulee huolehtia, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sisällä, että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveelle kasvulle, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2022.) Jotta riittävä fyysinen aktiivisuus on päivää läpileikkaavaa, tulee päiväkotien tilojen tarjota

mahdollisuuksia liikkumiselle niin sisällä kuin ulkona. Ryhmätiloja suunnitellessa on tärkeä huomioida tilojen muokattavuus ja mahdollisuudet mm. katto- ja seinäkiinnitysten asentamiselle, joihin on mahdollista asentaa roikkumiseen ja kiipeilyyn suunniteltuja välineitä. Tilat, myös piha-alueet, tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät.

3.1.2 Yhteiset tilat

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ne ovat yhdistettävissä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteiskumppaneiden kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Sydänaalue on myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata päiväkodin muista tiloista ja Iltakäytölle toteutetaan erillinen sisäänkäynti.

3.1.3 Henkilökunnan tilat

Henkilökunnalle toteutetaan tilaohjelman mukaiset työskentely- sekä sosiaalityilat. Keittiöhenkilökunnalle varataan sosiaalityloihin 4 kpl kaksiosaista pukukaappia ja oma lukittava wc. Puhtauspalvelun henkilökunnalle varataan pukutiloihin kolme lukittavaa vaatekaappia.

3.1.4 Ateriapalvelun tavoitteet

Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö. Keittiö toimii kuumennuskeittiönä Cook and Chill vastaanottavana keittiönä.

Keittiössä valmistetaan vain energialisäkkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Ateriat toimitetaan kuumana tai kylmänä. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimitetaan lämpökuljetuslaatikoissa.

Huomioitavat ateriapalvelun tilatarpeita suunnitellessa;

- Keittiösuunnittelussa käytettävä aina ammattikeittiösuunnittelijaa
- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Keittiöllä on oltava oma tuulikaappi (sisältyy keittiön neliöihin)
- Keittiössä oltava oma huoltoreitti/huoltoalue
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille keittiön lastaustilaan tai sen välittömään läheisyyteen.

Päiväkodin ruokailu;

- Ruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin). Ateriabuffet tulee olla suljettavissa iltakäytön aikana.
- Linjaston yhteyteen tai sen läheisyyteen varataan lukollinen kylmäkaappi välipalojen säilytystä varten
- Päivävaunuja käytetään pienten lasten ryhmien aterioiden kuljetukseen ryhmien alueille. Ryhmien määrä 3–4 kpl keittiön varattava vaunutilat (parkki) vaunujen määrän mukaan, tämä vaikuttaa keittiön neliöihin.
- Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan elektronihanoilla varustetut käsipesualtaat.

3.1.5 Puhtaus / pesu- ja wc-tilat

WC- ja pesutilojen seinä- ja lattiapinnat laatoitetaan puhtaanapidon helpottamiseksi. Lattialatta ei saa olla märkänä liukas, mutta ei myöskään liian karkea, jolloin puhtaanapito vaikeutuu.

3.1.6 Siivous- ja vaatehuoltotilat

Siivous- ja vaatehuoltotila toteutetaan yhtenä tilana. Tila sijoitetaan rakennuksen 1.krs Tavarantoimitusten ja jätehuollon joustavuuden takaamiseksi. Tila jaetaan puhtaaseen ja likaiseen puoleen. Tilassa pestään päivittäin päiväkodin liinavaatteita ja siivouksen pyykkiä, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla hyvä. Likaiselle puolelle sijoitetaan Likapyykin esikäsittely ja likapyykkikaapit, sekä teollisuuspyykinkäsittely-koneet. Teollisuuspyykinkäsittelykoneet 8 kg koneina. Koneille valetaan betonista 10 cm koroke, johon koneiden jalustat pultataan kiinni. Pesukoneen jalusta integroitu nukka-altaallinen ja kuivausrummulle avoialusta. Pesukone vaatii kylmän- ja kuumaveden liitännät, sekä kolmenvaiheen virran. Poistovedet ohjataan RST-altaan eteen sijoitettavaan hiekanerottelukaivoon. Kaivon kanteen tulee tehdä reikä poistoputkelle. Likapyykkikaappejakaksi korkeaa

kaappi, varustettuna kolmella korkealla korilla, per kaappi. Puhtaalle puolelle sijoitetaan laskutasoa pyykinviikkaamiseen ja ulosvedettävä silityslauta. Kalusteet yläkaapeilla ja alakaapeilla. Korkeat hyllykaapit.

Oven leveys 90–100 mm. Tilan malliksi ei suositella kapeaa, eikä kulmikasta, johtuen tilan kalustamisen haasteellisuudesta. Tilaan kulku tulee olla esteetön ja kynnyksetön.

Tavarantoimitukset ja jätehuolto huoltopihan kautta. Tilan muu varustus tilakorteissa mainituilla varusteilla.

Siivoustilat tulee olla jokaisessa kerroksessa, jos rakennus on useammassa kerroksessa. Siivoustilojen tulee aueta käytävälle, ja kulku tiloihin tulee olla esteetön. Siivoustilat olisi hyvä olla lähellä hissiä, jolloin tavarantoimitukset tiloihin ja koneiden kuljetukset olisivat joustavat.

Jätehuollon tilat

Kiinteistön jätehuolto toteutetaan syväkeräyssäiliöin. Säiliöt sijoitetaan huoltopihalle. Kulku jätepisteelle tulee olla esteetön ja talvilumenpoisto toteutettavissa. Jätepisteen sijoittelussa tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde. Pihalla ei saa olla muuta risteävää liikennettä, kun huoltoliikenne.

Syväkeräyssäiliöiden tilauksen yhteydessä urakoitsija tilaa myös säiliöihin lukkopohjat, ovat toimittaja kohtaisia. Lukitus kiinteistön sarjaan ja lukkojen päälle kumiläpät jäätymisen estämiseksi. Säiliöihin kyltit eri jätejakeille. Kansiosat riittävän suuret ja kansissa tulee olla aukipitolaitteet.

Syväkeräyssäilöt seuraaville jätejakeille:

- Sekajäte 5 m³
- Kartonkijäte 3m³
- Muovi 2m³
- Pienmetalli 2m³
- Paperijäte 1m³
- Biojäte 800 l
- Lasijäte 500 l

3.1.7 Väestönsuojatilat

Rakennuksen laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan

rakentamisvelvoitteen 1200 k-m², eli päiväkotiin rakennetaan väestönsuoja. Vantaalla on viranomaisneuvotteluissa linjattu, että Vantaan kaupungin koulu- ja päiväkotihankkeissa väestönsuoja mitoitetaan hankkeen laajuuden ja keskimääräisen henkilömäärän mukaan siten, että rakennuksen / rakennusryhmän koon ollessa 1200 - n. 2200 k-m² on rakennettava 1 kpl varsinaiselta suoja-alaltaan vähintään 90 m² S1-luokan väestönsuoja 120 henkilölle. Väestönsuojaan sijoitetaan tiloja, joiden toiminnallisuus sen sallii, kuten sosiaalityöt ja varasto.

3.1.8 Pihan vaatimukset

Päiväkodin leikkipihan tavoitemitoitus on 20 m²/tilapaikka. Tämän kohteen tavoitteellinen leikkipihan koko on siis 3360m². Piha toteutetaan Vantaan kaupungin päiväkotiohjeen ja tämän pihakorttien mukaisesti.

Päiväkodin piha on osa oppimisympäristöä, mikä innostaa liikkumiseen, leikkimiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen. Pihan suunnittelussa otetaan huomioon luontokosketus, vaihtelevat sääolosuhteet ja turvallisuus.

Tontilla olevaa puustoa tulee säilyttää mahdollisimman paljon. Puut luovat valmista luontopihaa päiväkodille.

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeelliseksi, monipuoliseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen ja valvottavuuteen ja ilkivaltaan ehkäiseviin tekijöihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Pihalla on tärkeä merkitys päiväkodin toiminnassa ja sen tulee soveltua varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Pihan on oltava yhtenäinen, maantasossa, virikkeellinen, turvallinen, tasa-arvoinen, oppimista ja tervettä kasvua tukeva ympäristö. Pihalta edellytetään joustavuutta, jotta tilaa jää lapsen omalle mielikuvitukselle ja leikille. Pihalta tulee löytyä varjoa auringolta ja kuumuudelta, sekä suojaa sateelta.

Varhaiskasvatuspäivän toiminnoista ulkoilu on lapsia eniten liikuttavin toiminnan muoto. Reipasta ja hengästyttävää liikkumista tapahtuu eniten aamu- ja iltapäivän ulkoiluissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016).

Ympäristön tulee tarjota ja sekä samalla tukea monipuolisesti lapsen liikkumisen taitoja: kävelyä, juoksemista, tasapainoilua, kiipeilyä, roikkumista sekä myös hienomotoriikkaa ja pelaamista (heittäminen, ottaa kiinni, potkaista jne.). Lapset viettävät paljon aikaa pihalla ja sen oltava paikka, jossa lapsi tuntee olonsa turvalliseksi.

Turvallisen pihaympäristön tulee tukea myös lasten riskinottokyvyn kehittymistä (Risky Play).

Piha-alueilta tulee olla pääsy päiväkodin toiminta-aikana tähän tarkoitukseen varattuun wc-tilaan.

Piha-alueet ovat päiväkodin kiinni ollessa lähialueen asukkaiden käytettävissä.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen "piha"-huonekortin mukaiset rakennukset, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos ja aurinkosuoja. Piha vaatii selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen. Kylmien varastojen katot toteutetaan viherkattoina.

Osallisuuden suunnittelussa ja menetelmien valinnassa lasten lisäksi huomioidaan päiväkodin henkilöstö, lasten huoltajat ja lähialueen asukkaat sekä mahdolliset muut päiväkodin lähiympäristön toimijat.

3.1.9 Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

3.1.10 Segregaation ehkäisy

Alueellinen sosioekonominen ja etninen segregaatio on tunnistettu Vantaalla haasteeksi. Segregaation vaikutukset varhaiskasvatusyksiköille ovat merkittäviä, sillä alueellinen eriytyminen heijastuu suoraan päiväkotien lapsipohjaan. Toisin sanoen, jos hyvä- ja huono-osaisuus kasautuvat alueellisesti, sama tapahtuu

myös päiväkotien tasolla. Sellaisten alueiden päiväkodeissa, joihin on keskittynyt paljon huono-osaisuuden riskitekijöitä, kuten pienituloisuutta, työttömyyttä ja vieraskielisiä, lasten ja perheiden tuen tarve on usein suurempi kuin hyväosaisilla alueilla.

Päiväkotisuunnittelun näkökulmasta alueelliset erityispiirteet tulisi huomioida niin, että erityisesti huono-osaisilla alueilla kiinnitetään huomiota tilojen muunneltavuuteen ja taataan rauhallisia tiloja pienryhmätoimintaan, perheiden tapaamiseen sekä moniammatilliseen työskentelyyn. Lisäksi erityisesti huono-osaisilla alueilla tulee kiinnittää huomiota siihen, että päiväkodin sisä- ja ulkotilat ovat alueen asukkaiden käytössä päiväkodin ollessa suljettuna, jotta voidaan lisätä mahdollisuuksia vapaamuotoisille yhteisöllisyyttä lisääville kohtaamisille ja ohjatulle harrastustoiminnalle alueella.

3.2 Tilaohjelma

Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin ohjeistukseen ja päiväkotien RT-ohjekorttiin. KVR- urakoitsija on tehnyt kilpailutusvaiheessa kohteeseen tilaohjelman ja ehdotussuunnitelmat, joiden laajuustiedot alla:

Bruttoala 1896 brm², Hyötyala 1372,5 hym², Huoneistoala 1684 htm²

Huoneistoala (1684 htm²) / tilapaikka (168): 10,0

Päiväkodin tilaohjelma liitteenä.

4. Rakennus

4.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset

Tavoitteena on toiminnallisesti ja liikenteellisesti toimiva tilaratkaisu. Toiminnot sijoitetaan ja niille varataan tilat oikeissa keskinäisissä suhteissa. Liikenteellisesti tilajako toteutetaan siten, että vältetään umpiperiä ja etteivät toisiinsa liittyvien toimintojen väliset etäisyydet muodostu liian pitkiksi.

Päiväkodin toiminta on turvallista ja ilmanlaadultaan terveellistä.

4.0.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkotitoimi (luokka 6) mukaan koulurakennuksen energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWhE/ (m², a).

Leppäkorven uuden päiväkodin tavoitteellinen, laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on alle 75 kWhE/m², a. Tavoite tarkentuu suunnittelun edetessä.

Rakennuksen ilmanvuotoluvun q₅₀ saa olla korkeintaan 1 (m³ /hm²), mikä varmistetaan tiiveysmittauksilla ja rakenteiden tiivistämisellä työmaavaiheessa.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavalla tai vesikatolle asennettavalla aurinkosähkövoimalalla. Aurinkosähköjärjestelmän koko on alustavasti luokkaa 35 kWp. Rakennuksen sijoittelussa tontille huomioidaan ilmansuuntien vaikutukset siten, että katto-osuudet suunnataan etelä- ja länsisuuntaan, eivätkä itse kattorakenteet aiheuta varjostumia aurinkosähkövoimalalle. Aurinkosähköjärjestelmä varustetaan virran optimoinnilla sen seurannan sekä sähköturvallisuuden parantamiseksi.

Lisäksi rakennukseen asennetaan LED-valaisimet sekä sähköautojen latausasemat lain 733/2020 tai sen tarkennuksen mukaisesti. Sähköautojen lataus voidaan yhdistää joustavasti myös aurinkosähkön tuotantoon.

Päiväkotirakennus varustetaan jäähdytyksellä. Kooltaan rakennuspaikka mahdollistaa rakennuksen lämmön ja jäähdytyksen tuotannon toteuttamisen maalämpöjärjestelmällä. Maalämpöjärjestelmän asentaminen on erityisen suositeltavaa myös jäähdytyksen tuotantoa varten, sillä vantaalaisissa päiväkotikohteissa jäähdytys tulee asentaa vakiona myöhemmin suunniteltavalla tavoin.

Rakennuksen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seuranta varten se varustetaan sähkön- lämmön- ja vedenkulutuksen päämittauksilla sekä riittävällä määrällä alamittareita toimitilajohtamisen mittarointiohjeen (Mittarointiohje LVIAS-suunnittelijoille, 26.4.2024) mukaisesti. Rakennuksen tarkempi mittarointisuunnitelma esitetään mittarointikaaviossa.

Rakennus varustetaan kaupungin puitesopimustoimittajan rakennusautomaatiojärjestelmällä. Hyödynnetään rakennusautomaatiojärjestelmää etenkin IV-koneiden tarkoituksenmukaista käyttöä sekä valaistusten

ja lämmityksen ohjausta varten. Energian omatuotantolaitteiden toiminnan seuranta liitetään myös rakennusautomaatiojärjestelmän piiriin.

4.0.2 Tilatehokkuustavoite

Päiväkodin tilatehokkuustavoitteet perustuvat Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjeen mukaiseen 168-paikkaisen päiväkodin tilamitoitukseen. Päiväkodin tilaohjelma löytyy liitteenä.

4.0.3 Muuntojoustovaatimus

Tilat suunnitellaan Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen suunnitteluohjeen, kaupungin ohjeistuksen ja päiväkodin RT-korttien mukaisesti.

Tilojen tulee olla huollettavia ja helposti ylläpidettäviä ja niiden tulee olla monikäyttöisiä, muuntojoustavia, käytettäviä ja viihtyisiä sekä terveelliset että turvalliset. Materiaalivalinnat tehdään tilojen käytön vaatimusten mukaisesti.

Tilojen suunnittelun tavoitteena on tilojen toiminnallinen ja tekninen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Tilat muuntuvat tai ovat käytettävissä useampaan käyttötarkoitukseen, ja tekniset ratkaisut mahdollistavat tulevat käyttötarkoituksen muutokset. Rakenteelliseen muuntojoustavuuteen pyritään valitsemalla runkojärjestelmä niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Muuntojoustovaatimuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille – dokumentin tavoitteita.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienimmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi. Muuntojoustavuus tulee huomioida myös LVI ja sähkötekniikassa niin, että tilojen seinien siirtäminen suunnitelman mukaan on mahdollista. Rakennuksen ikkunoiden sijainti ja koko tulee myös suunnitella mahdollisia tilajakoja huomioiden.

4.0.4 Ääniolosuhteet

Päiväkodin arkipäiväinen toiminta aiheuttaa paljon melua, jonka leviämistä ja äänitasoa on rajoitettava varsinkin huoneakustisin ratkaisuin.

Suunnittelussa noudatetaan ääniolosuhteiden hallinnan suhteen Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjetta sekä Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Päiväkotisuunnitteluohjeessa on esitetty tilakohtaiset ääneneristys- ja huoneakustiset vaatimukset päiväkodin keskeisten tilojen osalta.

4.0.5 Palotekniset vaatimukset

Rakennus on pääosin puurunkoinen ja puujulkisivuinen. Rakennuksen paloluokka on P1 tai P2, suunnitteluratkaisun mukaan.

Koko rakennuksessa on paloilmoinjärjestelmä. Palo-osastointi tehdään paloteknisen suunnitelman mukaan. Palo-osastojen läpivienneistä laaditaan toteutuskelpoinen palokatkosuunnitelma.

4.0.6 Sisäilmatavoitteet

4.0.6.1 Yleistä

Tilojen sisäilman tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 sisäilmaluokan S2-vaatimukset muutamien poikkeuksin.

4.0.6.2 Valaistustavoitteet

Valaistustavoitteet ovat standardin SFS-EN 12464-1 (Valo ja valaistus, Osa 1) mukaiset.

4.0.6.3 Lämmönhallinnan tavoitteet

Sisälämpötilan lämmönhallinnan yläraja sisäilmaluokka S2:sen mukaan.

4.0.6.4 Kosteudenhallinnan tavoitteet

Tilat toteutetaan julkaisun RIL 250 - 2011 kosteudenhallinta- ja homevaurioiden estäminen, kosteusriskiluokan R2 mukaisesti sääsuojan alla.

Noudatetaan Kuivaketju 10 -toimintatapaa tai vastaavaa toimintatapaa.

4.0.6.5 Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Ympäristöministeriön asetuksessa edellytetään muun muassa, että opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja

toimistotilojen ääneneristys on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö. Rakennuksen opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen melun- ja värinätorjunta on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö ja käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävä puheenerotettavuus. (Yma 796/2017)

Asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että uuden rakennuksen taloteknisistä laitteista tai hissistä aiheutuva keskiäänitaso ei saisi ylittää 28 desibeliä. Puheenerottavuutta koskevan vaatimuksen täyttymiseksi käytettäviä arvoja perustelumuistion mukaan.

Taulukko 4. Ympäristöministeriön asetuksen 796/2017 vaatimukset erilaisten tilojen akustisista ominaisuuksista koskien jälkikaiunta-aikaa ja puheensiirtoindeksiä.

Ympäristöministeriön ohje rakennuksen ääniympäristöstä määrittelee mm. seuraavaa:

Päiväkodin varhaiskasvatuksen opetustiloissa kommunikoinnin tulee olla vaivatonta. Päiväkodin varhaiskasvatuksen opetushuoneen jälkikaiunta-ajan T ohjearvo on pienempi tai yhtä suuri kuin 0,6 sekuntia.

4.0.6.6 Sisätilojen rakennusmateriaalien päästöluokkavaatimus

Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 päästöluokan M1 vaatimukset.

4.0.6.7 Tiiveysvaatimus

Noudatetaan ympäristöministeriön asetusta uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017). Ilmanpitävyys varmistetaan tiiveysmittauksilla.

4.1 Arkkitehtoniset tavoitteet

Uudisrakennushanke toteutetaan kaupunkirakenteeseen arkkitehtoniseltaan ilmeeltään sopivaksi tontin tulevan asemakaavan määräysten mukaisesti.

Uudisrakennuksen tulee olla ilmeeltään selkeästi julkinen rakennus.

Noudatetaan Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 Apolin strategisia linjauksia ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä.

Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.”

Piha-alueiden tulee muodostaa yhtenäinen, sisältä helposti saavutettava ja tarkoitukseen sopiva maantasainen alue. Päiväkodissa ulkotilat ovat tärkeä osa pienten käyttäjien arkea, ja pihalle suuntautuvat julkisivut ja lapsiryhmien sisäänkäynnit muodostavat talon varsinaiset kasvot. Lasten sisäänkäyntien tulee olla helposti tunnistettavia ja myös valvonnan kannalta selkeästi sijoitettuja.

Useampikerroksisessa rakennuksessa niihin liittyy ulko- tai sisäportaot, joiden turvallisuuden suunnittelu on tehtävä huolellisesti.

Päiväkodin sisällä tavoitteina ovat monikäyttöiset, muuntuvat tilat, jotka tarjoavat mahdollisuuksia ja houkuttelevat leikkiin ja liikkumiseen; oppimiseen, rauhoittumiseen ja lepoon. Suunnitteluohjeessa on esitetty ryhmien tilojen ratkaisujen vakioidut pääperiaatteet, avoimemman tilasuunnittelun akustiset ja toiminnalliset perusratkaisut eri ikäryhmille ja samoin mallit eri-ikäisten lasten ryhmien wc-tiloille. Ryhmän tiloja voi yhdistää eri tavoilla päiväkodin sydänalueen ympärille yhteisessä suunnitteluprosessissa käyttäjän ja tilaajan kanssa.

Liikennealueiden tulee liittyä yhteisalueisiin ja muodostaa toimintaan ja leikkiin hyödynnettävää tilaa. Tilakokonaisuuksien yhdistäminen tuottaa erilaisia rakennusmassoja ja julkisivuratkaisuja.

4.2 Esteettömyystavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 117 § Esteettömyys) on määritelty rakentamiselle asetettavat vaatimukset. MRL:n mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusien ja vammaisten henkilöiden kannalta.

Valtioneuvoston asetus 241/2017 esteettömästä rakennuksesta ja asetus 1007/2017 rakennuksen käyttöturvallisuudesta tulivat voimaan tammikuussa 2018.

Esteettömyys- ja käyttöturvallisuuden osalta noudatetaan mm. seuraavia vaatimuksia:

Rakennukseen on oltava vähintään 1 200 millimetriä leveä, helposti havaittava, pinnaltaan tasainen, kova ja luistamaton kulkuväylä tontin tai rakennuspaikan rajalta sekä tilasta ja alueelta, joka palvelee rakennuksen käyttöä. Ulkotilassa sijaitsevan kulkuväylän kaltevuus saa olla enintään viisi prosenttia. Jos kulkuväylällä on porras, sen yhteydessä on oltava luiska tai kiinteästi asennettu pyörätuolin ja pyörillä varustetun kävelytelineen käyttäjälle soveltuva henkilöiden nostoon tarkoitettu laite.

Rakennuksen sisäänkäynnit suunnitellaan esteettömiksi. Sisäänkäyntien yhteyteen toteutetaan avautumispuolelle vähintään 1500x1500 mm levyinen tasanne. Kynnysten korkeudet toteutetaan korkeintaan 20 mm korkuisina. Esteettömien kulkureittien ovet toteutetaan vapaalta leveydeltään vähintään 850 mm levyisinä.

Portaan ja tasanteen sivureunat on varustettava korotuksella, joka estää luistamisen reunan yli, jos tason ja kaiteen tai seinän välisestä raosta mahtuu leveydeltään yli 50 millimetrin kokoinen kuutio. Portaan tasanteelle aukeavan oven etäisyyden luiskan tai porrassyöksen yläreunasta on syöksen sivuseinällä oltava vähintään 400 millimetriä ja päätyseinällä vähintään 1 500 millimetriä.

Uloskäytävän kulkureitillä olevan oven eteen ja taakse on varattava vähintään 800 millimetrin pituinen tasanne.

Portaassa ja luiskassa on oltava käsijohde koko pituudella ja molemmilla puolilla syöksyä. Julkisissa ja lasten käyttöön tulevista tiloista on oltava kaksi käsijohtetta päällekkäin lasten ja pyörätuolilla liikkuvien huomioon ottamiseksi. Käsijohteesta on saatava tukeva ote. Käsijohteen ja sen päätteen on oltava turvallinen ja sen on jatkuttava syöksen vähintään 300 mm alkamis- ja loppumiskohdan ohi. Johteen on jatkuttava yhtenäisenä välitasanteella.

Kaksi- tai kolmikerroksiseen rakennukseen toteutetaan hissi (hissikorilla varustettu kevythissi tai hissi). Esteetön wc-tila toteutetaan molempiin/ jokaiseen kerrokseen. Esteettömien wc-tilojen tulee yhdessä muodostaa kokonaisuus, jossa rakennuksesta löytyy kummaltakin puolelta lähestyttävä wc-istuin.

Lisäksi noudatetaan soveltaen vanhentuneita esteettömän rakentamisen ohjeistuksia kuten RakMK F1 Esteetön rakennus, Määräykset ja ohjeet 2005, sillä poikkeuksella, että rakennuksen lattiapintojen ja rakennukseen liittyvien

ulkopuolisten kulkuväylien tulee olla täysin tasaisia. Lattia- ym. pinnasta kohoavia saumalistoituksia, kynnyksiä ym. ei saa olla. Ovien kynnyksettömyyden toteuttamisessa noudatetaan RT-ohjekortin, Vanhusten palveluasuminen RT 93–11134, kuvan 85 mukaan. Eteis- ym. matot tulee olla upotettuna lattiapinnan tasoon.

4.3 Rakennetekniset tavoitteet

Päiväkodin suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen Ohjetta suunnittelijoille sekä Päiväkotisuunnitteluohjetta.

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten osalta 100 vuotta ja rungon sekä täydentävien osien osilta 50 vuotta.

Rakennus on kaksikerroksinen ja rakennukseen tulee hissi ja väestönsuoja.

Alustavan arvion mukaan rakennuksen todennäköisin perustamistapa tulee olemaan sekaperustus, osa rakennuksesta paalutetaan, osa rakennetaan maanvaraisesti joko pintakerrostumien (siltti/humus/täyttö) alapuolisen tiiviin kitkamaan varaan tai massanvaihdon varaan. Kalliopinta voi olla paikoitellen lähellä maanpintaa osissa tonttia.

Eri perustamistapojen väliin rakennukseen tehdään liikuntasäula.

Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voidaan alustavan arvion mukaan rakentaa maanvaraisina.

Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Valittavan kantavan rakenteen mukaisesti valitaan joko jatkuvat anturalinjat tai pilarianturat.

Rakennuksen alapohja tehdään kantavana alustatilallisena koneellisella ilmanvaihdon ja radoninpoistolla varustettuna. Ryömintätilan perusmaan päälle asennetaan kauttaaltaan 150 mm kevytsorakerros tai kapillaarikatkosepeli alustatilan kosteudenhallintaa varten. Perusmaa kallistetaan salaojiin päin.

Maanpäälliset kantavat rakenteet tehdään massiivipuurakenteisina pois lukien väestönsuoja, joka on betonirakenteinen. Myös kantava alapohja voi olla betonirakenteinen.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan niin, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaiset ja pitkittäiset kantavat seinälinjat pyritään minimoimaan muuntojoustavuuden mahdollistamiseksi. Ulkoseinien kantavat rakenteet tehdään massiivipuurakenteisina.

Rakennukseen suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät. Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen kiinnitetään erityistä huomiota ja tiiveyden varmistamiseksi laaditaan detaljit kaikista erilaisesta liitos- ja epäjatkuvuuskohdista. Rakenneratkaisuissa noudatetaan YM:n, RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla. Aurinkosähköjärjestelmän kuormitukset otetaan kantavien rakenteiden mitoituksessa huomioon. Jos aurinkosähkövoimala sijoitetaan vesikatolle, on vedeneristyksessä huomioitava paneelien tukirakenteet ja niiden mahdollisesti vaatimat lisävedeneristykset.

Piharakennusten ja -rakennelmien katot toteutetaan kasvikattoisina.

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin (IV ja lattialämmitys, sekä sähkötekniset vedot).

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

4.4 LVIA-tekniset tavoitteet

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet; lämmityksen, sisäilman laadun, sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa, sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden sekä energian- ja vedenkulutuksen etäseurannan.

Järjestelmien tulee olla kohtuullisessa määrin muuntojoustavia. Järjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan siten, että tilojen osittaiset muutokset (ja alla mainittava ilmamäärien lisääminen) ovat mahdollisia, ilman laajamittaisia järjestelmämuutoksia. Tekniset tilat ja laitteet sijoitetaan järjestelmien kannalta optimoituihin paikkoihin.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksytyjä, sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Tilat varustetaan käyttötarpeen mukaisin LVIA-laittein ja -varustein, mikä takaa hyvän toiminnallisuuden. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden, sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Suunnittelu- ja toteutustyössä noudatetaan Vantaan kaupungin Suunnitteluohjetta. Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

4.4.1 Lämmitys ja jäähdytys

Alustava lämmöntuottotapa on kaukolämpö tai maalämpö. Rakennuksen lämmitys- ja jäähdytystarpeet simuloidaan. Rakennukseen tulee viilennettyjä tiloja Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen mukaisesti.

Suunnitteluvaiheessa selvitetään rakennuksen elinkaaren kannalta edullisin

viilennysmuoto, huomioiden kustannustalous sekä hiilineutraaliustavoitteet. Viilennyslaitteiden äänitasojen on täytettävä S2-luokan äänitasot keskinopeudella. Lämmityslaitteistot sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta.

Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennuksen kattava lattialämmitysjärjestelmä tai järjestelmä, jossa osaan tiloja asennetaan radiaattorilämmitys.

Lattialämmityksen piiriin kuuluvat vähintään märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet sekä keittiö. Eteistiloihin asennetaan lattialämmityksen lisäksi kiertoilmalämmittimet, jotka liitetään ilmanvaihdon lämmityspiiriin.

Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupunki, Tilakeskus; Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta.

Vantaan kaupungin rakennuskohteissa. Lattialämmityspuistikossa käytetään tehdasvalmisteisesta happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy).

Tilojen lämmityksen ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle alaslaskujen yläpuolelle tai näkyviin huomioiden huolto- ja korjaustyöt. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, joka eristetään. Jos käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan.

4.4.2 Ilmanvaihto

Rakennus varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdoilla.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustava'.

Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa. Ilmanvaihto jaetaan tarpeenmukaisesti, konekohtaisesti palvelualueisiin tilojen toimintojen mukaan.

Ilmanvaihtojärjestelmä toteutetaan (ensisijaisesti) hajautetulla

ilmanvaihtojärjestelmällä, jossa jokaista kotialuetta palvelee oma erillinen

Ilmanvaihtojärjestelmä. Ilmanvaihtokoneet sijoitetaan palvelualueelle pariovilla varustettuihin konetiloihin. Huolto toteutetaan käyttötilojen puolelta.

Tulo- ja poistoilmakoneet ovat koteloituja, lämpöeristettyjä ja tehdasvalmisteisia koneita. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla.

Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luku tulee olla $< 1,7 \text{ kW/m}^3$, s. Lämmöntalteenoton vuosihyötysuhteen tulee olla vähintään 70 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ulkoilmasäleiköt varustetaan lumisuojaan ja kammiot rakennetaan siten, että veden/lumen pääsy koneisiin estyy.

Tilakohtainen raitisilmavirtaminimi lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on $8 \text{ dm}^3/\text{s}$, hlö, kuitenkin aina vähintään $3 \text{ dm}^3/\text{s}$, m^2 .

Mitoitusperustetta sovelletaan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun. Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti.

Ilmanvaihto varustetaan konekohtaisilla tarpeenmukaisuuden säädöillä.

Palvelualueiden ilmanvaihdon ohjaukseen liitetään ohjaavia olosuhdetekijöitä; TE, CO₂, VOC. Tilojen ilmamäärää säädetään konekohtaisesti olosuhdemittauksen (CO₂, lämpötila) palvelualueen heikoimman mittaustuloksen mukaan.

Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti, automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan.

Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan kerroskohtaisesti ajastinkytkimet (0...3h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon, tai jaksottaisella tuuletuksella.

Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin 'muuntojoustava'.

Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja asennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaisesti.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0...2h) käyttökytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisää- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna. Keittiön ilmanvaihdon lämmöntalteenottoratkaisussa otetaan huomioon takaisinmaksuaika.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistot; tehdasvalmisteinen sinkitty

kierresaumakanava. Päätelaitteet; tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa hyvä ilmavirtojen säädettävyys. Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

4.4.3 Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Alueen johtokartat

on esitetty hankesuunnitelman kartta-aineiston osana.

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Mittari mallia 'ultraääni', liitetään automaatio-ohjelmiston ja etäluennan piiriin. Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan tarvittaessa 'itse säätyvällä' saattolämmityskaapelilla. Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan. Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki), tai suoja-putkeen asennettavasta muoviputkesta, tarkoituksen mukaisin asennuksin; Jakoputkisto voidaan asentaa osin 'alaslasketunkaton' yläpuolelle, osin rakenteiden sisään. Osa jako- ja kytkentäjohdoista voidaan tehdä pinta-asenteisesti kromatusta kupariputkesta.

Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään, asennettavat putket tehdään suoja-putkeen asennettavasta muoviputkista. Tällöin suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös vaatimus vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Vesijohdot ja viemärit tehdään noudattaen uusia ympäristöministeriön asetuksia ja soveltaen myös Suomen rakentamismääräyskokoelman osan D1 "kiinteistöjen vesi- ja viemärilaitteistot" (2010) määräyksiä ja ohjeita, sekä Vantaan kaupungin ja HSY:n käytänteitä.

Kattosadevesien syöksyputket johdetaan kattovesikaivoihin.

Kattosadevesikaivojen tyyppi: 'malli Vantaa'. Jokainen syöksyputki varustetaan kattosadevesikaivolla, joka liitetään sadevesiputkiston piiriin, kuten pihavesi- ja perusvesikaivot sekä salaojituksen perusvesikaivo. Materiaalit ja varusteet; suunnitteluohjeen mukaan. Hulevesiä viivytetään kiinteistön alueella. Järjestelmä suunnitellaan ja varustetaan viivytysjärjestelmällä. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia ja Vantaan kaupungin hulevesien työmaaohjetta. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

Sadevesiviemäriputkena voidaan käyttää myös ns. "maanrakennusputkea".

Kaikkien putkikaivantojen rakenteessa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet.

Putkikaivannot eristetään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannot arinoidaan ja salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatilaan (tai tarvittaessa maahan). Alimman kerroksen lattian alapuoliset pohjaviemärit haaraviemäreineen ovat HTP/PVC- muoviviemäriputkea muhviilitoksin. Käyttöluokka SN8 (putket, $d \geq 110$) muut viemärit haaraviemäreineen ääni- ja paloteknisistä syistä desibeliviemäriä db – muovista esim. Geberit Silent PP. Valittavan järjestelmien suhteen on noudatettava tuotteen asennusohjeita ja muoviviemärien suhteen huomioitava mm. palo-osastointien yhteydessä tarvittavat palomansetit ja asennusajankohtien lämpötilaeroista johtuvat lämpölaajenemiset. Ilmastointilaitteiden tippuvesialtaiden ja raitisilmakammioiden poistoputket ovat kupariputkea tai PP-muoviviemäriä Putkistot kannakoidaan määräysten mukaan. Vesikaton yläpuoliset tuuletusviemärit varustetaan lämpösuojavaipalla. Putkikaivantojen tulee olla tarvittaessa salaojitettuja. Konehuoneiden ja muiden vähemmän käytössä olevien lattiakaivojen mallit kuivakaivoja tai erikoisvesilukollisia märkäkaivoja. WC-tilat varustetaan keraamisin wc-istuimin, lattiakaivoin, pesualtain sekä yksioteseikoittajin bide-suihkulla. Le-wc varustetaan tarkoituksenmukaisin vesi- ja viemärikalustein. Päiväkodin wc-tilojen sekoittajat varustetaan ”kosketusvapaila” sekoittajilla. Vesikalusteiden tulee olla SFS- tai ISO-tyyppihyväksytyjä. Ohjaus ei saa olla paristotoiminen, vaan sekoittajien ohjaus kytketään verkkovirran piiriin alakaton yläpuolelle sijoitettavan muuntajan välityksellä. Päiväkotitilojen märkäeteisten varustus; ”Vantaan kaupunki/Tilakeskus/PK 2017 huonekortit” mukaisesti.

Siivouskomerot ja -keskus varustetaan Vantaan kaupunki/”PK 2017 huonekortit” mukaisin vesi- ja viemärilaittein, -kalusteiden ja asennuksin. Lisäksi pesukoneen kytkentää varten siivouskeskukseen asennetaan vierekkäin kylmä- ja kuumavesihana. Siivouskomeroitten ja -keskusten suunnitteluvaiheessa, kaivojen ja kalustuksen tarkempien paikkojen, sekä kalusteiden tyyppien määrittäminen tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, puhtaanapitoasiantuntijan ohjaamana.

Ruokahuoltoa varten; tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat lvia-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu. Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat- ja asennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaan. Ilmanvaihtolaitteet varustetaan lämmön talteenotolla. Keittiön ilmanvaihtolaitteiden tulee täyttää korkean hygieniatason vaatimukset, ja niiden tulee olla helposti huollettavissa.

Keittiön viemärit varustetaan rasvanerotimella. Astianpesukone on mallia 'LTO' (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä). Keittiölaitteita ovat mm. astianpesukone, astioiden esipesupöytä, jääkaappi, jääkaappi/kylmiö, uuni, lämmityslevyt, pata, käsienpesualtaat ja muut mahdollisesti keittiötoiminnan laitteet. Esipesun ja astianpesukoneen, keittiön viemärit tehdään rasvanerotimelle asti hst- putkesta. Keittiön kylmälaitteiden kompressorilauhdutinyksiköt eivät saa olla laitteen yhteyteen kiinteästi asennettuja, tilan lämpökuormituksen välttämiseksi. Mikäli mahdollista, lauhdelämpöä pyritään hyödyntämään tarkoituksenmukaisessa kohteessa. Keittiö- ja ruokailutilojen tarkemmat määritykset tehdään Vantaan kaupunki/Tilakeskus, keittiöasiantuntijan ohjaamana.

4.4.4 Automaatio

Automaatiotoiminnot, lvi-tekniikan laitteet, -varusteet ja -ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, 'pilvitoimintona' verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Järjestelmien valvonta ja ohjaus Vantaan kaupungin mallin mukaisesti etätoimintona. Järjestelmä liitetään kaupungin Ethernet verkon piiriin. Grafiikka toteutetaan ja liitetään Vantaan kaupungin automaatio sopimustoimittajan (Fidelix Oy) etävalvomo-ohjelmiston piiriin; yhteensopivuus huomioidaan hankinnoissa. "Pilvipalveluun" sijoitettu ohjelmisto mahdollistaa valvonnan ja toimintojen ohjaukset etänä pc- tai paikasta riippumatta tabletilaitteella. Rakennusautomaation suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin rakennusautomaation suunnitteluohjeistusta 11.6.2018/14.1.2019.

4.4.5 Huoltokirja

Vantaan kaupungin huoltokirjaohjeiden mukainen huoltokirja-aineisto toimitetaan projektin huoltokirjakoordinaattorille, joka asettaa aineiston Vantaan kaupungin käytössä olevaan huoltokirjaohjelmaan.

4.5 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähkötekniisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta.

Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Päiväkodin sähköjärjestelmien suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin ohjeistuksia. Keskusyksiköt ja johtotiet sijoitetaan siten, että em. tavoitteet täyttyvät. Kaapeloinnissa ja laite- / kokesijoittelussa huomioidaan muuntojoustavuus.

4.5.1 Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon valokuidulla. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin (kaukovalvontajärjestelmään) pilvivalvomopalveluun.

Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla. Valaisimien tulee olla rakenteeltaan ilkkivaltaa kestäviä (IK10). Pylväsvalaisinten sijoittelu toteutetaan pihasuunnitelman mukaisesti.

Kaapeloinnissa tulee huomioida pylväsvalaisimien ja autolämmityspistorasioiden lisäysmahdollisuus tulevaisuudessa. Kaikki maahan tuleva kaapeloinnit putkitetaan ja varataan riittävä määrä varaputkia (a/b-luokka + vetonarut).

4.5.2 Sähköautojen latausasemat

Pysäköintialueelle asennetaan sähköautojen latausjärjestelmä noudattaen lakia 733/2020 "rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä."

Tarkemmin sähköautojen latausasemien suunnittelusta ja toteutuksessa on esitetty Vantaan Kaupungin Sähköautojen latausasemien ohjeessa.

4.5.3 Sähkönjakelu, keskukset ja mittaukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi sekä modulaarisuus.

Suunnittelussa pääkeskustila, pääkeskus, lukitukset ym. on huomioitava myös Vantaan Energia Sähköverkkojen ohjeistukset.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energiankulutuksen seurantamittareilla.

Noudatetaan Vantaan Kaupungin mittarointiohjetta. Sähköautojen latausasemille varataan sähkölaitoksen mittarialusta, joka liitetään pääkeskuksen mittaamattomaan kenttään.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energiankulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Mitattavia suureita ovat mm. kiinteistö- ja LVI-laitteiden sähköenergian kulutus sekä aurinkosähköjärjestelmän tuottama energia.

4.5.4 Maadoitukset ja potentiaalın tasaukset

Maadoituksen tarkoitus on estää vaarallisten kosketusjännitteiden muodostuminen sähkölaitteiden vikatapauksissa. Maadoitukset takaavat sähköverkon vikavirrälle luotettavan reitin ja varmistavat suojalaitteiden luotettavan ja nopean toiminnan.

4.5.5 Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakenteisia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja palotekniisiin eristykseen sekä modulaarisuuteen.

Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

4.5.6 Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA-laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta ja kuiluissa on avattavat luukut.

Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.
Sähkökalusteiden (rasiat ym.) sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

4.5.7 Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistustasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-21 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet.

Valaisimien energiatehokkuus vaatimukset (yleisvalaistus):

- Käyttöikä 70 000–100 000 tuntia (LED-moduulit ja -liitäntälaitteet)
- Värilämpötila 4000K
- Valaisimen värintoistoindeksi Ra 80
- 5 vuoden takuu vähintään
- Dali ohjaus (himmennys)
- Valaistustehokkuus vähintään 130 lm/W
- Valaistuksen tehotiheys 7 W/m²
- Hiilijalanjälkilaskenta evpd
- UGR-indeksi (kiusahäikäisy)

Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella. Saliin asennetaan urheilutilan valaisimet IK10.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa.

Ulkovalaistusohjaukset toteutetaan soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia ja valoisuusantureita. Sisävalaistusohjaukset toteutetaan seuraavasti:

- Lepo- ja leikkihuoneiden sekä henkilökunnan taukotilan valaistusta ohjataan tilakohtaisilla himmentimillä ja läsnäolo/liiketunnistimilla (valojen sammutus). Lisäksi lepo- ja leikkihuoneiden lukualueelle asennetaan noin 1800 mm:n korkeudelle himmennettävä ja suunnattavissa oleva lukuvalo
- Käytävien valaistuksia ohjataan painikkeilla/kytkimillä ja liiketunnistimilla (valojen sammutus)
- Salin valaistusta ohjataan painikkeilla ja läsnäolo/liiketunnistimilla (valojen sammutus)
- Yksittäisten pienien tilojen valaistusohjaukset voidaan toteuttaa tilakohtaisilla kytkimillä (liiketunnistimien käyttö on sallittua)

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus. Valaistuksen tulee olla tilakohtaisesti ohjattavissa.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkeävaltariskin sekä kameravalvonnan takia. Vähintään 1/3 valaistuksesta tulee olla päällä pimeällä virka-ajan ulkopuolella.

4.5.8 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, videovalvonta)

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella yleiskaapelointijärjestelmällä (FTP). Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan.

Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, monitoimitilaan, keittiöön ja teknisiin tiloihin.

Erityistä huomiota kiinnitetään lasten käyttöön tarkoitettuihin tieto- ja viestintäteknikkalaitteisiin, varmistetaan tietotekniikkayhteyksien ja sähköpistorasioiden käytettävyys.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla. Liityntärasiat asennetaan rakennuksen sisälle.

Lisäksi aurinkosähköjärjestelmän energian tuoton seurantamonitorille asennetaan rasia ja invertterin läheisyyteen varataan tietoliikennerasia.

4.5.9 Yhteisantennijärjestelmä

Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa, vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

4.5.10 Gsm-passiiviantennijärjestelmä

Väestönsuojaan asennetaan passiiviantenni palvelemaan mobiiliverkon kuluvuutta varten. Väestönsuojan ulkopuolelle ulkoantenni.

4.5.11 Äänentoisto- ja AV-järjestelmät sekä kuulorajoitteisten induktiosilmukat

Salin ja ruokalan äänentoisto toteutetaan ns. siirrettävällä AV-vaunulla (Artome m10). Laitteistokokonaisuus päätetään suunnitteluvaiheessa. Lisäksi monitoimisali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten induktiosilmukalla ja vahvistimella.

Vahvistin sijoitetaan AV-vaunuun. Induktiosilmukan pääterasioiden sijoituksessa huomioitava AV-vaunun käyttöpaikat.

Induktiosilmukat suunnitellaan ja asennetaan voimassa olevien lakien, asetusten ja standardien mukaan.

4.5.12 Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, ryhmähuoneisiin, monitoimisaliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään. Ulkokello on valaistua mallia. Keskuskelloa varten asennetaan erillinen ulkoantenni. Kellot tulee kiinnittää tukevasti esim. L-kiinnikkeillä.

4.5.13 LE-WC-hälytysjärjestelmä

LE- WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

4.5.14 Soittokellot, ovipuhelimet ja sisäänpyyntölaitteet

Rakennuksen lapsiryhmien pääsisäänkäynnit varustetaan kuvallisella ovipuhelinjärjestelmällä. Kuva ja ääni välitetään etähallintalaitteeseen, jossa on myös ulko-oven avauspainike. Etähallintalaitte voi olla joko mobiililaitte tai kiinteä sisäkoje. Laitteen toimintatapa sovitaan suunnitteluvaiheessa.

Keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntö- järjestelmällä ("liikennevalot").

4.5.15 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja. Yhteishälytys johdetaan vartiointiliikkeelle murtohälyttimen välitinlaitteen kautta. Tällä hetkellä Vantaan Kaupungin puitesopimustoimittaja on Fidelix.

4.5.16 Murtosuojausjärjestelmä

Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla. Hälytystoiminto liitetään vartiointiliikkeeseen langattomasti. Laitteet (Hedegren HHL) ja niiden asennus on tilaajan erillishankinta.

4.5.17 Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia. Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa. Laitteet ovat tilaajan erillishankinnassa.

4.5.18 Sähköiset ovilukitukset ja kulunvalvontajärjestelmä

Iltakäyttötiloihin johtavat pääkulkureittien ovet varustetaan sähköisellä kulunvalvonnalla (iloq S5/Timmi). Iltakäyttöalueiden lukituksissa on myös huomioitava hätäpoistumistiet.

Lapsiryhmien sisäänkäynnit varustetaan iloq S5-järjestelmään liitettävällä sähkölukitusjärjestelmällä. Ovilukkoja ohjataan hätälukituspainikkeella esim. henkilökunnan taukotilasta. Hätälukituspainikkeen paikka ja tarve selvitetään suunnitteluvaiheessa.

Katso Vantaan Kaupungin ohjeet iloq sähkölukitusjärjestelmästä.

4.5.19 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan määräysten mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä.

4.5.20 Palohälytysjärjestelmä

Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä. Järjestelmä liitetään tarvittaessa hätäkeskukseen. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017 luku 7. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita (kuten Schneider FXM NET).

4.5.21 Sprinkleri- ja savunpoistojärjestelmä

Rakennuksen varustetaan sprinkleri- ja / tai savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

4.5.22 Aurinkosähköjärjestelmä

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla. Aurinkosähköjärjestelmä varustetaan inverttereillä ja paneeleilla, jotka mahdollistavat virran optimoinnin.

Lähtökohtana voimalan mitoituksessa on, että rakennuksessa tuotettava sähköenergia käytetään pääsääntöisesti sen sähköjärjestelmissä. Tyypillisesti voimala mitoitetaan siten, että se tuottaa rakennuksen kesäaikaisen tunneittaisen peruskulutuksen ja rakennuksesta syötettävän sähköautolatauksen tunneittaisen peruskulutuksen mukaisen sähköenergiamäärän.

Ylimääräinen sähköenergian tuotanto myydään Vantaan kaupungin sähköenergian toimittajalle.

Aurinkosähköjärjestelmän suunnittelussa tulee huomioida pelastuslaitoksen ohjeistus ja suunnitelma tulee myös hyväksyttää pelastuslaitoksella.

Huomioitava myös mm. seuraavat ohjeet: Vantaan energia on laatinut erillisohteen "Pientuotannon liittäminen jakeluverkkoon" sekä Vantaan Kaupungin ohjeistus "Aurinkosähkön suunnittelu_Vantaa_Ohje 2.3".

4.5.23 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus), ellei niissä ole vesikiertoista lattialämmitystä. Lämmitysmuodon valintaa on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksyturvien sähkölämmityksiä tulee välttää.

Toteutetaan varauksena ja otetaan käyttöön, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Vesi- ja viemärointiliittymät varustetaan sähkölämmityksellä vain, jos rakennuspaikka / routarajan läheisyys sitä edellyttää. Keittölaitteille, pesukoneille / kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytys- vaunuille asennetaan sähköliitännät. Lvi-laitteille asennetaan sähköliitännät.

Siivouksen pyykinpesu- / kuivauskoneille asennetaan 3-vaiheiliitäntä (400V).

Pistorasiaksi valitaan erikoispistorasia (kombirasia), joka soveltuu 1-, 2- ja 3-vaihekäyttöön.

Sähköhanoina käytetään verkkovirtaan kytkettäviä hanoja. Muuntaja ja kaikki mahdolliset kytkentärasiat asennetaan ensisijaisesti alakaton yläpuolelle, tämä tulee huomioida PU:n hanatoimituksen liitosjohdoissa.

Puhelinoperaattorien verkon kuuluvuuden parantamiseksi rakennus varustetaan ns. Antennilasein (signaalilasein).

4.6 Toteutukseen liittyvät tavoitteet

Suunnittelussa ja rakennustöissä on noudatettava valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta Vna 205/2009.

Rakennustyön puhtausluokka on P2 (Sisäilmaluokitus 2018), valmiin rakennuksen ilmanvaihtokanaviston puhtausluokka on P1.

Rakennustöissä noudatetaan Kuivaketju10 tai vastaavaa kosteudenhallintamenettelyä. Rakennusosien ja -tarvikkeiden kuivaketjun on oltava aukoton. Rakennusosat ja -tarvikkeet eivät saa kostua tai kastua missään varastoinnin tai rakentamisen vaiheessa.

Rakennus toteutetaan sääsuojan alla. Rakennustyönaikaisesta sääsuojauksesta tulee laatia suunnitelma rakennesuunnittelun yhteydessä.

Rakennusosien pinnoitusvaiheessa kyseisen rakenteen suhteellisen kosteuden tulee alittaa pintamateriaalien valmistajien asettamat vaatimukset suhteelliselle kosteudelle.

Rakenteisiin asennetaan kostetta mittaavia antureita kuivumisen varmistamiseksi. Ennen pinnoitustöitä alustan suhteellinen kosteus varmistetaan porareikämittauksin RIL ohjeistuksen mukaan.

5. RAKENNUSPAIKKA

5.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta

Päiväkoti sijoittuu Korson suuralueelle Metsolan kaupunginosaan. Tontti on Vantaan kaupungin omistama YL-tontti osoitteessa Korpikontiontie 3, 01450 Vantaa.

5.2 Rakennuspaikan ominaisuudet

Asemakaavamääräykset, rasitteet

Tontti on asemaakaavassa Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue (YL), jonka kokonaisrakennusoikeus on 1700 kem². Ennen rakentamista tontilta puretaan nykyinen Leppäkorven päiväkotikoti (823 kem²). Uuden päiväkodin rakennusoikeudellinen kerrosala on arviolta 1649 kem².

Tontin rakennettavuus, maaperätiedot

Pintamaakartan mukaan kiinteistön alueella on hiekka/moreeni kaksoismaalajialuetta, hiekka-aluetta ja moreenialuetta.

Rakennuttavuuskartan mukaan kiinteistön alue on helposti/ normaalisti rakennettavalla alueella.

Tontilla on tehty kairauksia vuonna 1988. Lisäksi tontin lähiympäristössä on suoritettu kairauksia vuosina 1975, 1977 ja 2001. Osissa kairauksia on esiintynyt pehmeä välisavikerrostuma.

Täyttömaakerroksen paksuudesta, tiiviyydestä tai puhtaudesta jne. ei ole tarkempaa tietoa.

Kairajaan maalajitulkin mukaan luonnolliset maakerrostumat ovat alueella olleet pääasiassa hiekkaa, välikerrostuma on savea tai silttiä keskellä tonttia. Maalajeja ei ole varmistettu laboratoriokokein.

Kairauksilla on päästy tunkeutumaan noin 0,6–7,55 metrin syvyydelle kairausajankohdan maanpinnantasosta. Vanhojen kairauspisteiden sijainnit ovat likimääräisiä ja suuntaa antavia.

Pohjavedenpinnantasosta ei alueella ole tietoa.

Rakennuksen tuleva korkeusasema tulisi arvioida verrattuna pohjavedenpinnan tasoon. Pohjavedenpinnantaso selvitetään pitkäaikaisilla mittauksilla.

Rakennuspaikka sijaitsee pääradan varrella. Mahdollinen radan aiheuttama runkomelu ja värinä tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Perustamisolosuhteet ja niiden rajat saadaan tarkennettua rakennuspaikkakohtaisilla pohjatutkimuksilla.

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus, kun rakennuksen sijainti on selvillä. Kaivantoihin laaditaan erilliset kaivantosuunnitelmat.

Rakentamiskäytöt tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin maanäytteenottoineen sekä ympäristö- ja värinäselvityksiin.

Maaperän mahdollisesta pilaantuneisuudesta tehdään erillinen riskiarvio.

Alustavan selvityksen mukaan tontilla ei ole pilaantuneita maa-aineksia.

Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys

Liikenne

Saattoliikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Huoltoliikenteen ja muun autoliikenteen risteämiset saattoliikenteen jalankulkureittien kanssa tulee minimoida ja risteämäkohdat suunnitella jalankulun turvallisuutta korostaen. Pysäköintipaikat tulee osoittaa vuorottaiskäyttöön iltaisin ja viikonloppuisin päiväkodin toiminta-aikojen ulkopuolella kaupungin linjauksen mukaisesti.

Parkkialueen ja muun piha-alueen suunnittelussa otettava huomioon lumitilat ja talvikunnossapidon vaatimukset. Lumen väliaikainen kasauspaiikka osoitettava erikseen, jotta lunta ei kasata parkkipaikoille ja siten heikennetä pysäköintitilannetta lumiseen aikaan.

Pysäköinti

Päiväkodin käyttöön on varattava saatto- ja henkilökunnan pysäköintiä varten 28 autopaikkaa. Mitoitusperusteena on 2 saatto-ap/ryhmä ja 1 ap/kahta varhaiskasvattajaa kohden. Saattopaikoista osa (alustava arvio 8 ap) voidaan toteuttaa kadunvarsipysäköintinä Korpikontiontien varrella. Loput autopaikat tulee toteuttaa tontilla.

Tontille toteutettavista pysäköintipaikoista yksi toteutetaan le-autopaikkana, kaksi varustetaan lämmityspistorasiolla (keittiö + johtaja) ja yksi sähköautonlatausasemalla.

Pyörätelinepaikkoja toteutetaan vähintään 25 paikkaa, joista osan tulee sijaita katoksessa. Lisäksi päiväkodin pihaportin viereen tulee katos, mihin voi kiinnittää viisi pyörän lastenkuljetuskärryä. Paikkoja voi käyttää myös lasten rattaiden säilytykseen.

Kadut ja kunnallistekniikka

Korpikontiontien varteen toteutettavat saattopaikat järjestetään Vantaan kaupungin toimesta liikenteenohjaussuunnitelmalla muuttamalla nykyisiä kadunvarsipysäköinnin aikarajoituksia. Korpikontiontien jalankulku- ja pyörätieltä järjestetään turvallinen ajoradan ylitys päiväkodille.

Vedenjakelu

Alueelle on rakennettu vesihuollon d200M (2002) jakelujohto. Vesi tulee Korsosta kaava-alueen kautta Leppäkorpeen. Alue saa verkostoveden Helsingin Pitkäkosken vesilaitokselta. Vesi johdetaan Ylästön ja Koivukylän paineenkorotusasemien kautta Korson painepiiriin, jossa alue sijaitsee.

Alueen vesisäiliönä on Korson vesitorni, jonka tilavuus 4000 m³, NW +87.5 ja HW +94.4. Vesi-johtoverkon alin painetaso alueella on noin +86.3 ja ylin on noin +101.3. Painetasot on ilmoitettu N2000-korkeusjärjestelmässä.

Jätevesiviemäröinti

Jätevedet ohjataan d250 ja d300 (2002) kokoojaviemäreillä kaava-alueen kautta pääradan ali länsipuolella kulkevaan Korso-Tikkurilan d1000 betoniseen pääviemäriin. Sieltä jätevedet ohjataan KUVES:n meriviemärin kautta edelleen Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Puhdistettu jätevesi lasketaan Suomenlahteen.

Alue sijaitsee olemassa olevan vesihuollon läheisyydessä. Runkojohdot kulkevat alueen halki eli uusia johtolinjoja ei tarvita. Huomioitava on kuitenkin, että HSY:n vesihuoltoverkoston siirtotarve tulee tarkastaa, mikäli uusia kiinteitä rakenteita tullaan sijoittamaan tai puistoraittien maapeitteitä tullaan nostamaan nykyisien vesihuoltolinjojen läheisyydessä kaupungin puisto- ja katualueella.

Hulevesiviemäröinti / hulevesijärjestelmä

Hulevedet kulkeutuvat pintavaluntana avo-ojissa pohjoiseen. Korpikontionpuiston pohjoisosassa hulevedet johdetaan d600 hulevesiviemärissä ja avo-ojassa Rekolanojaan ja edelleen Keravanjokeen.

Hulevesien hallinnan ensisijainen tavoite Vantaalla on, että virtaamahuiput eivät rakentamisen myötä kasvaisi suhteessa luonnontilaiseen virtaamahuippuun. Kaavamuutosalueen hulevesien muodostumista pyritään ehkäisemään vettä läpäisevillä pintamateriaaleilla, ohjaamalla hulevettä kasvillisuuden käyttöön ja soveltamalla hulevesien luonnonmukaisen hallinnan periaatteita.

Huleveden käsittely on suunniteltava tontti- tai korttelikohtaisesti. Hulevesien hallintarakenteet mitoitetaan sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha ja kesto 10 minuuttia. Tämä mitoitus tapahtuu vihertehokkuuslaskurin avulla. Varsinaisten hulevesirakenteiden lisäksi tonteilla tulee varautua harvinaisempiin sadetilanteisiin. Tontin tasauksessa tulee huomioda, että vesien tulee mahtua lammikoitumaan piha-alueille, joilla ei normaalitilanteessa viivytetä vesiä. Näillä sadetapahtumilla tontilta saa poistua samansuuruinen virtaama kuin sieltä laskennallisesti poistuisi luonnontilassa. Näitä sadetilanteita harvinaisemmat sateet saa ohjata tulvareittejä pitkin yleisille alueille.

Meluselvitys

Tontti ei sijaitse lentomelualueella. Päiväaikaisen tie- ja rautatiemelun osalta tontti on pääosin melualuetta 50-55 dB. Tontin luoteiskulma on osittain melualuetta 55-60 dB.

Tie- ja rautatiemelun yhteismelu 2021, päivällä (7-22), Vampatti-kartat

5.3 Rakennuspaikan toiminnalliset tavoitteet

Päiväkodin huoltopiha ja muu henkilöliikenne suunnitellaan niin, ettei saatto- ja huoltoliikenteen reitit risteä. Päiväkodin kulkuyhteydet on oltava turvalliset ja kulkuyhteyksien suunnittelussa huomioidaan päivä- ja iltakäyttö.

Päiväkodin käyttöön toteutetaan saatto- ja henkilökunnan pysäköintiä varten 28 autopaikkaa. Mitoitusperusteena on 2 saatto-ap/ryhmä ja 1 ap/kahta varhaiskasvattajaa kohden. Pysäköintipaikoista 1 le-autopaikka, 2 kpl lämmityspistorasiallisia (keittiö + johtaja) ja yksi sähköautonlatausasema. Pyörätelinepaikkoja toteutetaan vähintään 28 paikkaa, joista osan tulee sijaita katoksessa. Lisäksi päiväkodin pihaportin viereen tulee katos, mihin voi kiinnittää viisi pyörän lastenkuljetuskärryä. Paikkoja voi käyttää myös lasten rattaiden säilytykseen.

Suunnittelussa tulee esittää ratkaisumalleja, joissa huomioidaan talvi- ja kesäajan kiinteistön kunnossapidon edellytykset. Lumen läjityspaikat, sulamis- ja pintavesien poisjohtaminen on huomioitava tontin suunnittelussa. Suunnittelijan

tulee tarkistaa tontin mahdolliset tulvaolosuhteet valtakunnallisista SYKE -
tulvakartoista.

6. HANKKEEN LAAJUUSTAVOITE

Päiväkodin laajuustavoite on KVR-urakoitsijan laatiman tilaohjelman mukaisesti
1896 brm², 1372,5 hym², 1684 htm². (Ks. Liite 4)

7. KUSTANNUKSET

7.1 Rakennuskustannukset

Investointikustannukset

Päiväkotihankkeen tavoitehinnaksi on KVR-urakoitsijan urakkasumman pohjalta
laskettu 8 960 000 € (alv 0%), eli 53 333,3 € / tilapaikka.

7.2 Käyttökustannusennuste

Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto)

Laaditun vuokralaskelman mukainen arvio vuotuisista ylläpitokustannuksista on
88 309 €.

Toimintakustannukset

Käyttäjätöimialan arvio vuotuisista toimintakustannuksista on 0,55 M€/vuosi.

7.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat n. 130 000 €.

8. RAHOITUS JA AIKATAULU

Rahoitus investointiohjelmassa:

Kaupungin investointiohjelmassa on tällä hetkellä varattu Leppäkorven uudelle
päiväkodille 11M € (alv 0 %). Varaus tullaan tarkistamaan valmisteilla olevassa
investointisuunnitelmassa vastaamaan tarvetta.

Hankkeen toteutusaikataulu:

Tarveselvitys 03-09/2024

Suunnittelu syksyn 2025 aikana

Nykyisen rakennuksen purku alkaen tammikuu 2026

Rakentaminen 04/2026–06/2027

Valmis 07/2027

Käyttöönotto 08/2027

9. TYÖTURVALLISUUSASIAT

Tarveselvitys-hankesuunnitelmavaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta.

Suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa työturvallisuuskoordinaattori huolehtii kohteen työturvallisuustehtävistä.

Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

10. RISKIT

Kohteen aikataulu muodostaa riskin, sillä toteutusajankohta on laskettu alueen varhaiskasvatusikäisten kasvun mukaan. Rakennusmateriaalien saanti, arvaamattoman maailmantilanteen jatkuessa, voi vaikeutua ja nostaa kohteen rakennuskustannuksia yli nyt lasketun.

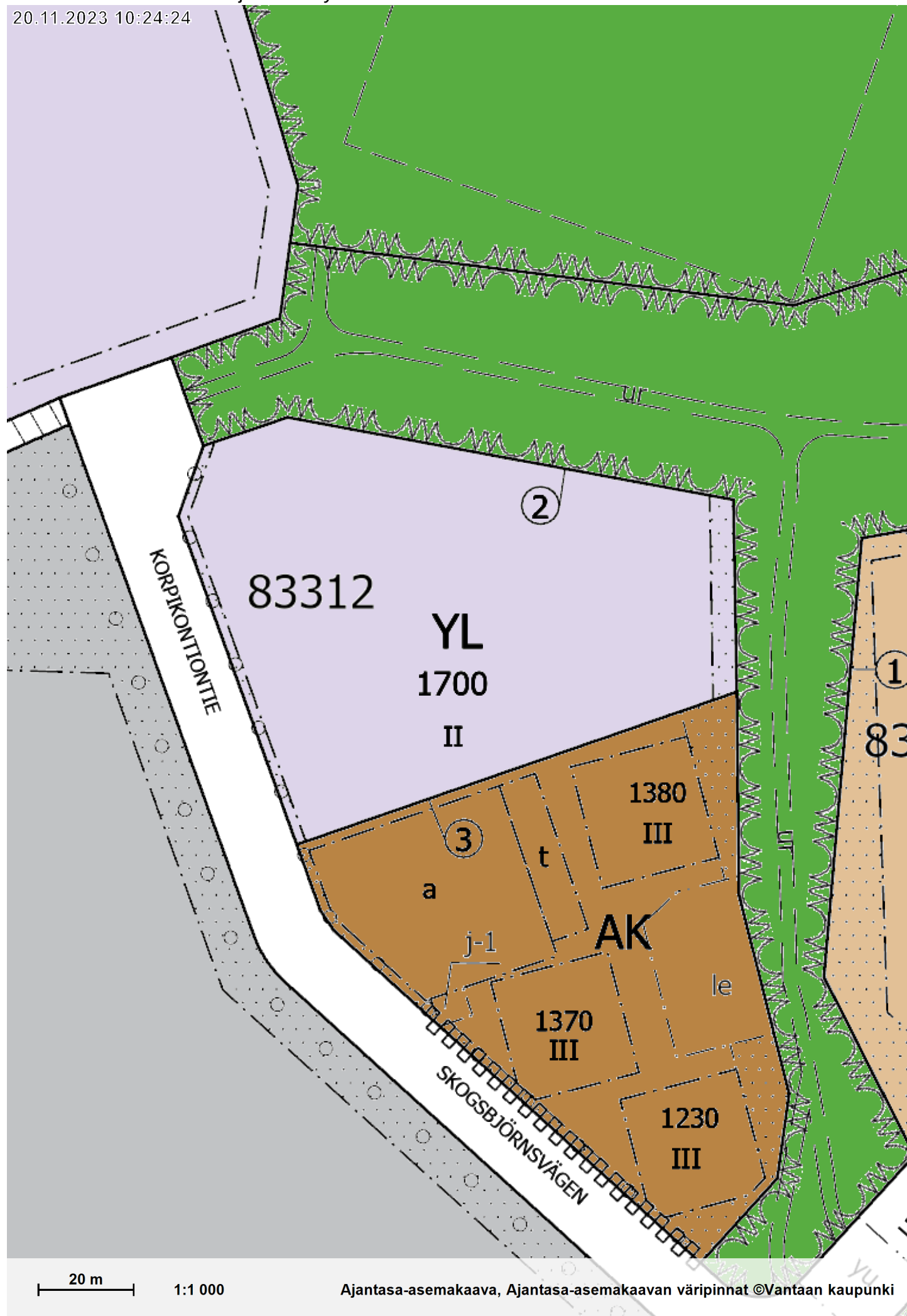
11. TYÖRYHMÄ

Leppäkorven uuden päiväkodin hankesuunnitelma on laadittu yhdessä hankkeen KVR-urakoitsijan (Hoivarakentajat Oy), Kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä Toimitilajohtamisen asiantuntijoiden kanssa.

LIITE 1 - Sijaintikartta

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

831200

Päiväys
Datum

25.04.2001 / II

Pohjakarttalehtien numerot
Baskartbladens nummer

94/60

Vantaan kaupunki

METSOLA 7

Asemakaavan muutos

(ent Korso II -rakennuskaava)

83 kaupunginosa, Metsola

Korttelit 83303-83308 ja osat

kortteleista 83301,83302 ja 83312

sekä katu- ja virkistysalueet.

84 kaupunginosa, Leppäkorpi

Katu- ja virkistysalueet.

(osia voimassa olevan asemakaavan kortteleista

2118-2120, 2033 sekä tie- ja puistoalueista.)

Asemakaavan muutos

83 kaupunginosa, Metsola

Osat kortteleista 83301,83302 ja 83312

sekä katu- ja virkistysalueet.

84 kaupunginosa, Leppäkorpi

Osa virkistysaluetta.

Tonttijako

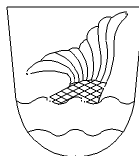
83 kaupunginosa, Metsola

Korttelit 83301- 83308 ja osa korttelia 83312.

Tonttijaon muutos

Osa korttelia 83312.

1:2000

Vanda stad

SKOGSBRINKEN 7

Ändring av detaljplanen

(Den gamla byggnadsplanen Korso II)

Stadsdel 83, Skogsbrinken

Kvarteren 83303-83308 och delar av kvarteren

83301, 83302 och 83312 samt gatu- och

rekreationsområden.

Stadsdel 84, Alkärr

Gatu- och rekreationsområden.

(Delar av den gällande planens kvarter 2118-2120,

2033 samt av väg- och parksområden.)

Ändring av detaljplanen

Stadsdel 83, Skogsbrinken

Delar av kvarteren 83301, 83302 och 83312

samt gatu- och rekreationsområden.

Stadsdel 84, Alkärr

Del av rekreationsområden.

Tomtindelning

Stadsdel 83, Skogsbrinken

Kvarteren 83301- 83308 och del av kvarteret 83312

Ändring av tomtindelningen

Del av kvarteret 83312

1:2000

Kv 18.06.2001

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Asuinkerrostalojen korttelialue.

AK- aluetta korttelissa 83312 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa sijoittaa asuinkerrostaloja.

Alueelle saa rakentaa kaavassa esitetyn rakennusoikeuden lisäksi asumista palvelevia varasto-, työ- ja kokoontumistiloja, enintään 15% tontin kerrosalasta.

Jokaisella asunnolla tulee olla tarkoituksenmukaisesti näkösuojattu asuntoon liittyvä ulko-oleskelutila.

Asuinrakennusten porrashuone tulee mitoittaa siten, että hissien rakentaminen on mahdollista.

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Jätetilat on toteutettava siten, että jätteiden lajittelu, kierrätys ja kiinteistökohtainen kompostointi on mahdollista.

Rakentamattomat tontinosat, joita ei käytetä leikkipaikkoina, kulkuteinä eikä pysäköintiin, tulee istuttaa.

Korttelialueen rakentamisen yhteydessä saa tehdä maastonmuokkausta virkistysalueen puolella yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa.

Tontinomistajan tai -haltijan on ennen rakennustöiden aloittamista esitettävä selvitys tontilla tehdyistä mittauksista radonsäteilyn määrästä tai radonsäteilyn torjumisesta.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1 autopaikka/asunto.

Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue.

AR-kortteleita 83301 ja 83302 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa rivitaloja.

DETALJPLANE BETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

För AK-området i kvarteret 83312 gällande bestämmelser:

I området får placeras flervåningshus.

I området får utöver den i planen angivna byggrätten byggas lager-, arbets- och mötesrum som betjänar invånarna, till högst 15 % av tomtens våningsyta.

Till varje bostad skall anslutas ett för insyn skyddat område för utevistelse.

Bostadshusens trapphus skall dimensioneras så att det är möjligt att bygga hiss.

Trapphusen skall få naturligt ljus.

Avfallsutrymmena skall byggas så att det är möjligt att sortera, återanvända och kompostera avfallet på fastigheten.

De obebbyggda tomtdelarna som inte används som lekplatser, passager eller för parkering skall förses med planteringar.

I samband med att kvartersområdet bebyggs får terrängen på rekreationsområdets sida bearbetas i samarbete med Vanda stad.

Tomtägaren eller -innehavaren skall innan byggnadsarbetena påbörjas förevisa utredning över på tomt utförda mätningar angående radonstrålningens styrka eller avvärjande av radonstrålningen.

Minimiantalet bilplatser är 1 bilplats/bostad.

Kvartersområde för radhus och andra kopplade bostadshus.

För AR-kvarteren 83301 och 83302 gällande bestämmelser:

På området får radhus byggas.

AK

AR

Alueelle saa rakentaa kaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi 15 % asukkaita palvelevia varasto- ja huoltotiloja.

Jokaisella asunnolla tulee olla tarkoituksenmukaisesti näkö-suojattu asuntoon liittyvä ulko-oleskelutila.

Rakennusten kattomuodon tulee olla harja- tai pulpettikatto.

Kotitalouksien jätteiden käsittelyyn tarkoitettuja tiloja saa sijoittaa autonsäilytyspaikan rakennusallalle.

Jätetilat on toteutettava siten, että jätteiden lajittelu, kierrä-tys ja kiinteistökohtainen kompostointi on mahdollista.

Rakentamattomat tontinosat, joita ei käytetä leikkipaikkoina, kulkuteinä eikä pysäköintiin, tulee istuttaa.

Korttelialueen rakentamisen yhteydessä saa tehdä maas-tonmuokkausta virkistysalueen puolella yhteistyössä Van-taan kaupungin kanssa.

Tontinomistajan tai -haltijan on ennen rakennustöiden aloittamista esitettävä selvitys tontilla tehdyistä mittauk-sista radonsäteilyn määrästä tai radonsäteilyn torjumi-sesta.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1,5 autopaikka/asunto. Supikujan varteen sijoittuvat autopaikat on sijoitettava au-tokatoksiin tai -suojiin.

AO

Erillispientalojen korttelialue.

AO-kortteleita 83303-83309 koskevia määräyksiä:

Tontille saa rakentaa yhden yksiasuntoisen asuinrakennuk-sen sekä talousrakennuksen, paitsi korttelin 83308 tontil-le 6, jolle saa rakentaa kaksi yksiasuntoista asuinrakennus-ta sekä kaksi talousrakennusta.

Rakennuksen etäisyys tontin rajoista on oltava vähintään 2 metriä.

Rakennuksen enimmäiskorkeus on 7.5 metriä.

Rakennusoikeudesta saa 20% käyttää sellaisina toimisto-ja työtiloina, jotka eivät häiritse asumista.

Jätetilat on toteutettava siten, että jätteiden lajittelu, kierrä-tys ja kiinteistökohtainen kompostointi on mahdollista.

Tonttien kadun ja puiston vastaisille rajoille on istutettava pensas- tai matalana leikattava puustoaitea.

Tontinomistajan tai -haltijan on ennen rakennustöiden aloittamista esitettävä selvitys tontilla tehdyistä mittauk-sista radonsäteilyn määrästä tai radonsäteilyn torjumi-sesta.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 2 autopaikka/asunto ja 1 autopaikka/työntekijä

YL

Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue.

YL-alueita korttelissa 83312 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa lasten päivähoitoon tarvittavia tiloja sekä yhden asunnon.

Jätetilat on toteutettava siten, että jätteiden lajittelu, kierrä-tys ja kiinteistökohtainen kompostointi on mahdollista.

Rakentamattomat tontinosat, joita ei käytetä leikkipaikkoina, kulkuteinä eikä pysäköintiin, tulee istuttaa.

Autopaikkojen vähimmäismäärä määritellään hakijan an-taman selvityksen perusteella.

Puisto.

Lähivirkistysalue.

Kaupunginosan raja.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa - alueen raja.

Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

På området får utöver den i planen angivna byggrätten byggas 15 % lager- och serviceutrymmen som betjänar invånarna.

Till varje bostad skall anslutas ett för insyn skyddat område för utevistelse.

Taket på byggnaderna skall ha formen av ett sadel- eller pulpettak.

Utrymmen för behandling av avfall från hushållen får placeras på våningsytan för biluppbewaring.

Avfallsutrymmena skall byggas så att det är möjligt att sortera, återanvända och kompostera avfallet på fastigheten.

De obebbyggda tomtdelarna som inte används som lek-platser, passager eller för parkering skall förses med plan-teringar.

I samband med att kvartersområdet bebyggs får terrän-gen på rekreatiomsområdets sida bearbetas i samarbete med Vanda stad.

Tomtgäaren eller -innehavaren skall innan byggnadsar-betena påbörjas förevisa utredning över på tomten utförda mätningar angående radonstrålningens styrka eller avvärjande av radonstrålningen.

Minimiantalet bilplatser är 1,5 bilplats/bostad.

Bilplatserna vid Mårdhundsgränden skall placeras i täckta bilparkeringar eller garage.

Kvartersområde för fristående småhus.

För AO-kvarteren 83303-83309 gällande bestämmelser:

Ett bostadshus med en bostad jämte ekonomibyggnad får byggas på tomten, utom i kvarteret 83308 i vilket på tomt 6 får byggas två bostadshus med en bostad jämte eko-nomibyggnad var.

Byggnades avstånd från tomtgränserna skall vara minst 2 meter.

Byggnadens höjd är högst 7.5 meter.

Av byggrätten får 20 % användas som sådana kontors-och arbetsrum som inte stör boendet.

Avfallsutrymmena skall byggas så att det är möjligt att sortera, återanvända och kompostera avfallet på fastigheten.

Där tomterna gränsar mot gatan eller parken skall en buskhäck eller nedklippt trädhäck planteras.

Tomtgäaren eller -innehavaren skall innan byggnadsar-betena påbörjas förevisa utredning över på tomten utförda mätningar angående radonstrålningens styrka eller avvärjande av radonstrålningen.

Minimiantalet bilplatser är 2 bilplatser/bostad och 1 bilplats/arbetstagar

Kvartersområde för byggnader för offentlig närservice.

För YL-området i kvarteret 83312 gällande bestämmelser:

I området får byggas utrymmen som behövs för barndag-vård samt en bostad.

Avfallsutrymmena skall byggas så att det är möjligt att sortera, återanvända och kompostera avfallet på fastigheten.

De obebbyggda tomtdelarna som inte används som lek-platser, passager eller för parkering skall förses med plan-teringar.

Minimimängden bilplatser fastställs enligt utredning som ges av sökanden.

Park.

Område för närrekreation.

Stadsdelsgräns.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

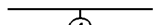
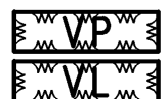
Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

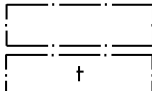
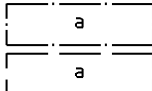
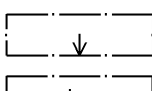
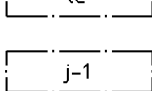
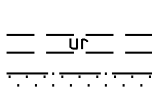
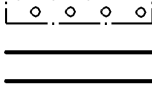
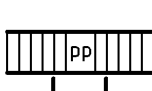
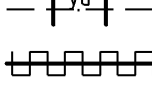
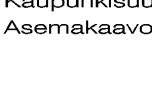
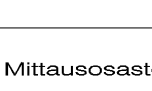
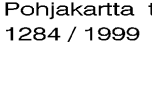
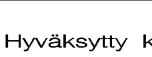
Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

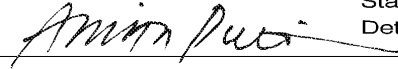
Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

VILLISIANTE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
1700	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
160+t40	Lukusarja, jossa ensimmäinen luku ilmoittaa asuntokerrosalan neliömetrimäärän ja toinen luku taloustilaksi varattavan kerrosalan neliömetrimäärän.	Talserie vars första tal anger bostadsvåningsytan i kvadratmeter och andra tal våningsytan i kvadratmeter för ekonomiutrymmen.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
I u 3/4	Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta ullakon tasolla saa käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.	Ett bråktal efter en romersk siffra anger hur stor del av arealen i byggnadens största våning man får använda i vindsplanet för utrymme som inräknas i våningsytan.
e=0.25	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
I u 3/4	Alleiviivattu luku osoittaa ehdottomasti käytettävän rakennusoikeuden, rakennuksen korkeuden, kattokaltevuuuden tai muun määräyksen.	Understreckat tal anger byggnadsrätt, byggnadshöjd, taklutning eller annan bestämmelse som ovillkorligen bör iaktas.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksen.	Byggnadsyta där ekonomibyggnad får placeras.
	Auton säilytyspaikan rakennusala.	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil.
	Ohjeellinen auton säilytyspaikan rakennusala.	Riktgivande byggnadsyta för förvaringsplats för bil.
	Nuoli osoittaa rakennusalan sen sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.	Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden bör tangera.
	Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.	För lek och utevistelse reserverad del av område.
	Jätteiden keräystä varten varattu alueen osa, joka on aidalla tai istutuksin erotettava muusta alueesta.	För uppsamlingsplats för avfall reserverad del av område, som med staket eller planteringar skall avskiljas från det övriga området.
	Ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
	Säilytettävä / istutettava puurivi.	Trädrad som skall bevaras / planteras.
	Alueen osa, jolle on kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke.	Del av område där träd och buskar skall bilda en tät avgränsande zon.
	Katu.	Gata.
	Villisian tien katualue tulee toteuttaa hidaskatunaisena.	Gatuområdet Vildsvinsvägen anläggs som lågfartsgata.
	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata.
	Kadun tai liikennealueen ylittävä ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled över gata eller trafikområde.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Kaupunkisuunnitteluyksikkö
Asemakaavoitus

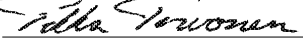

Anitta Pentinmikko
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Stadsplaneringsenheten
Detaljplanering

Mittaosasto

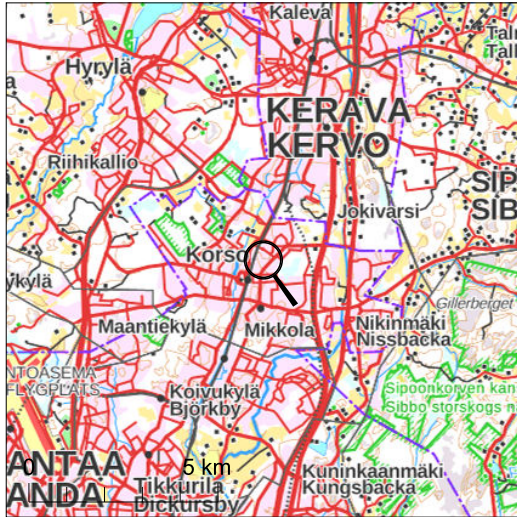
Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen
1284 / 1999 vaatimukset.

Vantaalla / Vanda 07.06.2001

Pekka Tervonen
Kaupungeingeodeetti / Stadsgeodet

Mätningsskizeringen

Baskartan fyller de anspråk som förordningen
om planläggningsmätning 1284 / 1999 kräver.

Kiinteistötunnus: 92-83-312-2
 Rekisteriyksikkölaji: Tontti
 Kunta: Vantaa (92)
 Palstojen lukumäärä: 1

Rekisteriyksikön alueella on asemakaava ja yleiskaava.

Tulostettu kiinteistötietojärjestelmästä 25.6.2025.

Kiinteistörekisterin tiedoissa voi olla puutteita ja epätarkkuuksia. Rekisteriyksikön tarkka alueellinen ulottuvuus selviää toimitusasiakirjoista ja maastosta. Rekisteritiedoista katso tarkemmin www.maanmittauslaitos.fi/rekisteritiedot.

Koordinaatisto: ETRS-TM35FIN
 Taustakartta on viitteellinen.

LIITE 4 - Tilaohjelma

LEPPÄKORPI TILAOHJELMA	Yhteensä lym2	Endous lym2
ryhmäalue A, 21 lasta		
märkäeteinen	8	8
eteistilat A	13	17
wc-pesutilat A	10	10
toimintatila / suljettava rauhallinen tila / jakotila / varastotila	79	79,5
ryhmäalue A yhteensä:	109,0	114,5
ryhmäalue B, 21 lasta		
märkäeteinen		9
eteistilat B		15,5
wc-pesutilat B		10
toimintatila / suljettava rauhallinen tila / jakotila / varastotila		79,5
ryhmäalue B yhteensä:	109,0	114
ryhmäalue C, 21 lasta		
märkäeteinen		8
eteistilat C		18
wc-pesutilat C		11,5
toimintatila / suljettava rauhallinen tila / jakotila / varastotila		81,5
ryhmäalue C yhteensä:	109,0	119
ryhmäalue D, 21 lasta		
märkäeteinen		8
eteistilat D		16,5
wc-pesutilat D		11,5
toimintatila / suljettava rauhallinen tila / jakotila / varastotila		80
ryhmäalue D yhteensä:	109,0	116
ryhmäalue E, 21 lasta		
märkäeteinen		8
eteistilat E		18
wc-pesutilat E		10,5
toimintatila / suljettava rauhallinen tila / jakotila / varastotila		81,5
ryhmäalue E yhteensä:	109,0	118
ryhmäalue F, 21 lasta		
märkäeteinen		8
eteistilat F		17,5
wc-pesutilat F		10,5
toimintatila / suljettava rauhallinen tila / jakotila / varastotila		81,5
ryhmäalue F yhteensä:	109,0	117,5
ryhmäalue G, 21 lasta		
märkäeteinen		8
eteistilat G		18
wc-pesutilat G		11
toimintatila / suljettava rauhallinen tila / jakotila / varastotila		81
ryhmäalue G yhteensä:	109,0	118
ryhmäalue H, 21 lasta		
märkäeteinen		8
eteistilat H		16
wc-pesutilat H		11
toimintatila / suljettava rauhallinen tila / jakotila / varastotila		81
ryhmäalue H yhteensä:	109,0	116
wc	2,0	4 2 kpl
Ryhmitilat yhteensä:	874	937
Yhteiset tilat:		
kotikeitto/neuvottelu	6,0	6
työpaja	15,0	15,5
pienryhmä / kerros a' 15 m2	30,0	30
ylimääräinen pienryhmätila 2. kerros		12
liikuntasali ja väline-/patjavarasto	80,0	81,5
ruokailutila	78,0	78
ruuanjakelulinjaston vaatima tila	6,0	6
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2,0	5,5 (est. wc)
vararuokavarasto	2,0	2
inva-wc / kerros	16,5	11
Yhteiset tilat yhteensä:	220,5	242
Lasten toiminta-tilat yhteensä:	1 094,5	1179
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat		
toimisto / johtaja	12,0	12
neuvottelutila	15,0	17
henkilökunnan työhuone	12,0	13
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10,0	10
ylimääräinen tiimityö- ja pajatila (VSS)		11
henk.kunnan wc:t 2 kpl	6,0	9,5 3 kpl, joista 1 on est. wc/kph
henk.kunnan suihkutila	3,0	4
henk.kunnan pukutila, 24h x 0,8m²	19,0	17,5
Toimintatilat yhteensä:	77,0	94
Huoltotilat		
palvelukeittiö aputiloihin	66,0	66
siivouskeskus ja vaatehuoltotilat	16,0	16,5
siivouskomo	3,0	5
keskusvarasto	10,0	12
Huoltotilat yhteensä:	95,0	99,5
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	1 266,5	1372,5
Tekniset tilat		
iv-konehuone		38,5
tekninentila/sähköpääkeskus		15,5
kiinteistövarasto		9,5
Käytävätilat		
aulat, käytävät, liikennetilat		116,5
porashuoneet		28
Tekniset- ja käytävätilat yhteensä:		208

Kiinteistöt ja tilat
Mittaus- ja geopalvelut

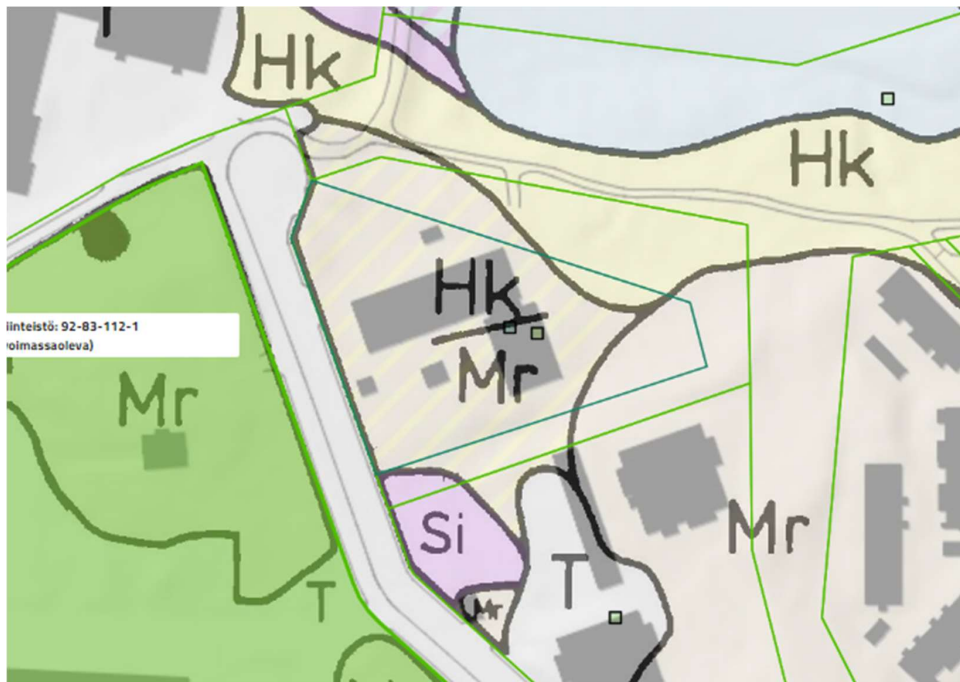
3.4.2024

Alustavat perustamistapaolosuhteet Leppäkorven päiväkoti

Leppäkorven päiväkoti on suunniteltu sijoitettavaksi kiinteistölle 92-83-312-2, osoitteeseen Korpikontiontie 3. Tontilla on purettava vanha päiväkotirakennus, joka on aikoinaan perustettu maanvaraisesti.

Maaperä

Alueelta on olemassa pintamaalajikartta, jossa maalajit on kartoitettu noin 1 metrin syvyyteen asti. Pintamaalajikartan mukaan kiinteistön alueella on hiekka/moreeni kaksoismaalajialuetta (Hk/Mr), hiekka- aluetta (Hk) ja moreenialuetta (Mr).

Alueelta on olemassa myös Vantaan rakennettavuuskartta:

Postiosoite
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Puhelin vaihde
(09) 83 9111

Sähköposti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

jossa :

Rakennettavuusluokat

- 1. Helposti rakennettava
- 2. Normaalisti rakennettava
- 3. Vaikeasti rakennettava pehmeikkö
- 4. Vaikeasti rakennettava syvä pehmeikkö

Rakennettavuusmäärittelyt on esitetty tarkemmin liitteessä 'Rakennettavuusluokitukset.pdf'. Esitetyt perustamistavat ja kerrospaksuudet ovat likimääräisiä.

Rakennettavuuskartta alueella on ristiriitainen kairauksien kanssa tai kartassa ei ole esitetty pienimpiä rakennettavuusluokituksen alueita (kartan laatimistarkkuus ei riitä tässä kohden arvioon).

Tontilla on tehty kairauksia vuonna 1988. Lisäksi tontin lähiympäristössä on suoritettu kairauksia 1975, 1977 ja 2001. Osissa kairauksia on esiintynyt pehmeä välisavikerrostuma.

Tontti on nykyisin rakennettua aluetta,

Täyttömaakerroksen paksuudesta, tiiviyydestä tai puhtaudesta jne. ei ole tarkempaa tietoa.

Kairaajan maalajitulkinnan mukaan luonnolliset maakerrostumat ovat alueella olleet pääasiassa hiekkaa, välikerrostuma on savea tai silttiä keskellä tonttia. Maalajeja ei ole varmistettu laboratoriokokein.

Liitteissä olevassa kartassa esitetty kartalla kairauksien sijainnit sekä leikkaukset A-A... E-E. Kartta ja leikkaukset eivät ole tulostettu mittakaavassa. Leikkauksiin on arvioitu myös maanpinta vuoden 2019 laserkeilausaineiston perusteella. Vanhaa maanpinnan tasoa ei ole tutkittu vanhoista kartoista.

Leikkauksissa esitetyillä kairauksilla ollaan päästy tunkeutumaan noin 0,6 – 7,55 metrin syvyydelle kairausajankohdan maanpinnantasosta. Vanhojen kairauspisteiden sijainnit ovat likimääräisiä ja suuntaa-antavia.

Pohjavedenpinnantasosta ei alueella ole tietoa.

Rakennettavuus maaperän suhteen

Maaperä vaihtelee rakennuspaikalla. Rakennuksen todennäköisin perustamistapa tulee olemaan sekaperustus, osa rakennuksesta paalutetaan, osa rakennetaan maanvaraisesti joko pintakerrostumien (siltti/humus/täyttö) alapuolisen tiiviin kitkamaan varaan tai massanvaihdon varaan. Kalliopinta voi olla paikoitellen lähellä maanpintaa osissa tonttia.

Karttapohjassa on esitetty **karkea arvio eri perustamistapa-alueista**:

P = paaluperustus

MV = maanvarainen perustus

Eri perustamistapojen väliin rakennukseen tehdään liikuntasäama.

Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voidaan alustavan arvion mukaan rakentaa maanvaraisina.

Rakennuksen tuleva korkeusasema tulisi arvioida verrattuna pohjavedenpinnan tasoon. Pohjavedenpinnantasosta selvitetään pitkäaikaisilla mittauksilla.

Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Rakennuspaikka sijaitsee pääradan varrella.

Mahdollinen radan aiheuttama runkomelu ja värinä tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Perustamisolosuhteet ja niiden rajat saadaan tarkennettua rakennuspaikkakohtaisilla pohjatutkimuksilla.

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus, kun rakennuksen sijainti on selvillä. Kaivantoihin laaditaan erilliset kaivantosuunnitelmat. Maaperän mahdollisesta pilaantuneisuudesta tehdään erillinen riskiarvio.

Kiinteistöt ja tilat
Mittaus- ja geopalvelut

3.4.2024

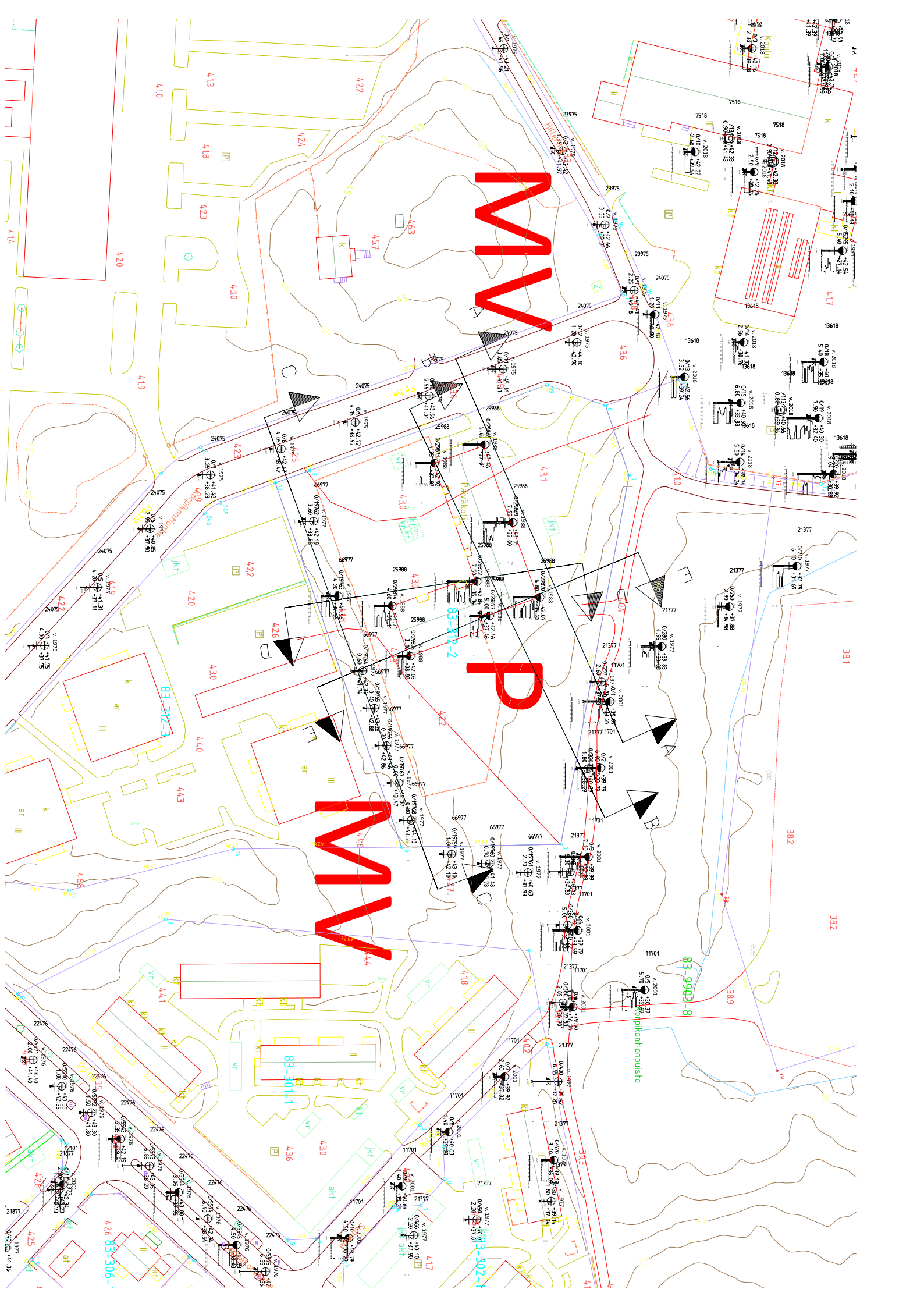
Rakentamiskäytöt tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin maanäytteenottoineen sekä ympäristö- ja värinäselvityksiin.

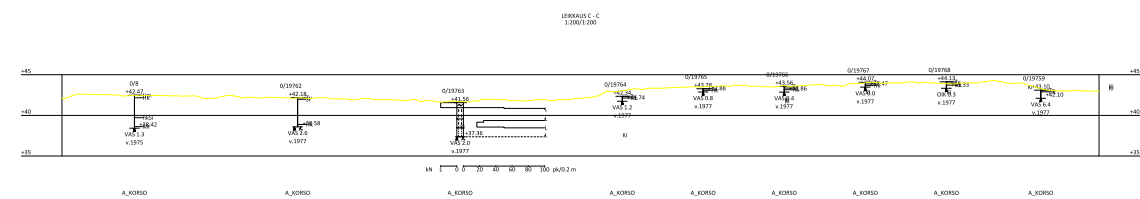
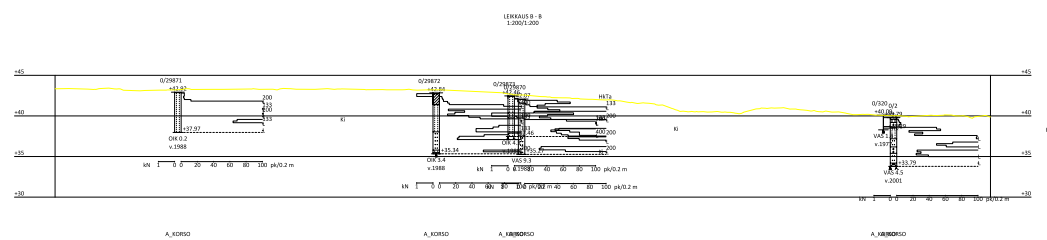
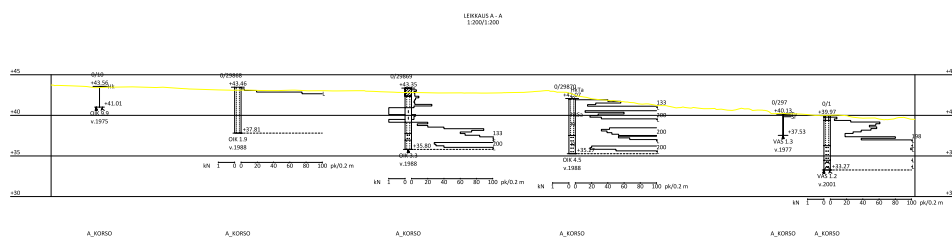
Vantaalla 3.4.2024

Heikki Kangas
geotekniikkapäällikkö

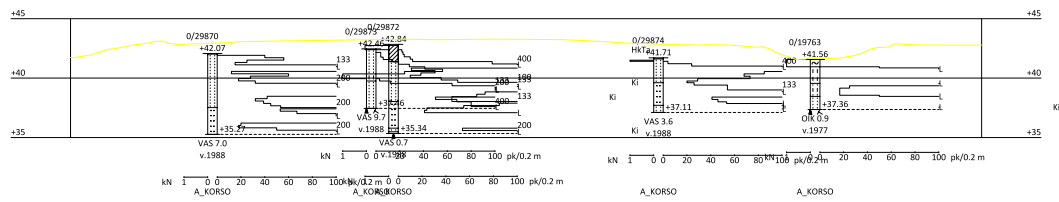
Anna-Leena Karhunen
suunnitteluinsinööri

Liitteet
kartta (ei mittakaavassa) ja leikkaukset A-A... E-E, (ei mittakaavassa)
Rakennettavuusluokitukset.pdf

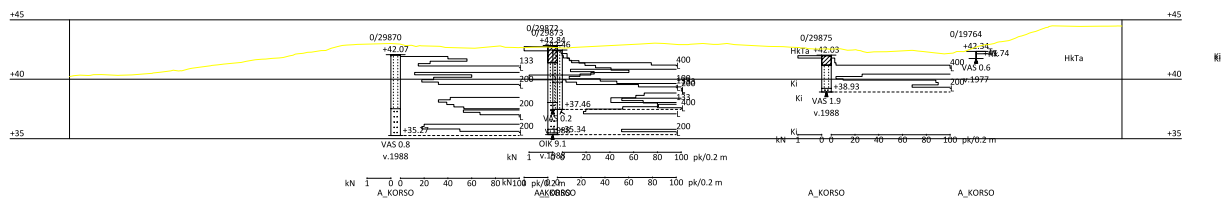

LEIKKAUS D - D
1:200/1:200

LEIKKAUS E - E
1:200/1:200

Rakennettavuusluokat alustavine perustamistapoineen

RAKENNETTAVUUSLUOKKA	RAKENNETTAVUUSLUOKAN ALUSTAVAT OMINAISARVOT	ALUSTAVA PERUSTAMISTAPA
1. Helposti rakennettava	maalaji: - Sr, ohut Hk (alle 5 m), kuiva Mr, kantava maapohja - $p_s = 200 \dots 300$ kPa maasto: - kaltevuus < 10 % - helposti kuivatettava, pohjavesi >1 m perustamistason alapuolella	talot: - maanvaraan anturoilla, $z = < 1 \dots 2$ m kadut, pihat, yms.: - päällysrakenne maanvaraan putkikaivannot: - putket maanvaraan, mahdollinen tukematon kaivanto, lopputäyttö kaivumailla
2. Normaalisti rakennettava	maalaji: - Si, Sa < 2 m, kantavan maapohjan syv. < 2 m - $p_s = 150 \dots 200$ kPa maasto: - kaltevuus < 10-15 % - helposti kuivatettava, pohjavesi >1 m perustamistason alapuolella	talot: - maanvaraan anturoilla, $z = < 2$ m kadut, pihat, yms.: - päällysrakenne maanvaraan putkikaivannot: - putket maanvaraan, arina (sora/sepele), mahdollinen tukematon kaivanto, lopputäyttö soralla
3 a. Vaikeasti rakennettava pehmeikkö	maalaji: - Si, Sa 2-3 m tai Tv < 2 m, kantavan maapohjan syv. > 2 m - $s_u \approx 10$ kPa $p_s = 50$ kPa, $s_{10} < 10$ cm maasto: - lähes tasainen - vaikea kuivatettava	talot: - lyhyet paalut kovaan pohjaan, L = 2-5 m, kantava alapohja kadut, pihat, yms.: - päällysrakenne maanvaraan, mahdollinen massanvaihto putkikaivannot: - putket geotekstiili, murskearina, keskivaikea kaivannon tuenta, mahdollinen täytön kevennys.
3 b. Vaikeasti rakennettava rinnemaasto	maalaji: - Ka, Lo, Mr - $p_s = 200$ kPa maasto: - kaltevuus 15-30 % - helposti kuivatettava	talot: - tasatulle moreenille tai louhitulle kalliopohjalle kadut, pihat, yms.: - tasatulle sivukaltevalle pohjalle (rikkilouhinta) putkikaivannot: - louhittu kaivanto, murskepohjainen asennusalue,
4. Vaikeasti rakennettava syvä pehmeikkö	maalaji: - Sa 3-10 m tai Tv, Lj 2-3 m - $s_u \approx 10$ kPa, s_{10} 10-30 cm maasto: - tasainen - vaikeasti kuivatettava	talot: - paaluperustus, L = 5-12 m, kantava alapohja kadut, pihat, yms.: - mahdollinen pilaristabilointi H = 3-10 m putkikaivannot: - mahdollinen pilaristabilointi H = 3-10 m, murskearina vaikea kaivannon tuenta, runkolinjat paalulaatalle
5 a. Erittäin vaikeasti rakennettava syvä pehmeikkö	maalaji: - Sa 10-15 m tai Tv, Lj 3-4 m - $s_u \approx 7$ kPa, s_{10} 30-40 cm maasto: - tasainen - vaikeasti kuivatettava	talot: - paaluperustus, L = >12 m, kantava alapohja kadut, pihat, yms.: - pilaristabilointi H = 10-15 m putkikaivannot: - pilaristabilointi H = 10-15 m, vaikea kaivannon tuenta, runkolinjat paalulaatalle, pohjavedenpinnan alentaminen

5 b. Erittäin vaikeasti rakennettava jyrkkä rinne	maalaji: Ka, (Lo) = 3 MPa maasto: - kaltevuus > 30 % - helposti kuivatettava	talot: -louhitulle kalliopohjalle, louhintasyvyys 0,5 m alapohjan alapuolelle kadut, pihat, yms.: - louhitulle pohjalle putkikaivannot: -louhittu kaivanto, asennusalusta, lopputäyttö soralla
6. Rakentamiseen erittäin huonosti soveltuva alue	maalaji: -Sa > 15 m tai Tv, Lj > 4 m - $s_u \approx 7$ kPa, $s_{10} > 40$ cm maasto: -tasainen -vaikeasti kuivatettava	talot: - paaluperustus, L = > 24 m, kantava alapohja kadut, pihat, yms.: - alueellinen pohjanvahvistus, kalkkipilaristabilointi H = 15 m tai paalulaatta putkikaivannot: - Paalulaatta, L = > 24 m, erittäin vaikea tuenta, lopputäyttö soralla, pohjavedenpinnan alentaminen
7. Rakentamiseen erittäin huonosti soveltuva erityisalue	maasto: - vesistön luiskavyöhykkeet lähellä jokea tai puroa (<50...100m), jossa savipohjainen maaperä • täyttöalueet - tulva-alue - voimakas liikennetärinä	Maankäyttö- ja rakentamismahdollisuudet on selvitettävä kohdekohtaisesti.

SELITYKSET:

Lj	=	Lieju	p_s	=	sallittu geotekninen kantavuus
Sa	=	Savi	s_u	=	saven suljettu leikkauslujuus
Si	=	Siltti	s_{10}	=	savipohjan painuma 10 kPa:n kuormalla (≈ 0.5 m penger)
Hk	=	Hiekka			
Mr	=	Moreeni			
Lo	=	Lohkareet			
Ka	=	Kallio			
Tv	=	Turve			

KARTTAMERKINNÄT:

	Hienoaineskerroksen (savi ja siltti) paksuus (m)
	Kairaamattomat alueet
	Rakentamiseen erittäin huonosti soveltuva erityisalue
	Jokiluiskavyöhyke
	Täyttömäki
	Rakennettavuusluokat
	1. Helposti rakennettava
	2. Normaalisti rakennettava
	3. Vaikeasti rakennettava pehmeikkö
	4. Vaikeasti rakennettava syvä pehmeikkö
	5a. Erittäin vaikeasti rakennettava syvä pehmeikkö
	6. Rakentamiseen erittäin huonosti soveltuva alue
	Vesistö
	3b. Vaikeasti rakennettava rinnemaasto
	5b. Erittäin vaikeasti rakennettava rinnemaasto

15 §

Vantaan palvelukiinteistöjen piha-alueiden kesä- ja talvihoito / AK

VD/2083/02.08.00.00/2025

AK/PW/JM

Toimitilajohtaminen on kilpailuttanut palvelukiinteistöjen piha-alueiden hoidon vuosille 2025–2028. Hankinnan kohteena oli Vantaan kaupungin ja Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n palvelukiinteistöjen piha-alueiden kesä- ja talvihoito sopimuskauden alusta 31.10.2028 saakka. Lisäksi hankintaan sisältyy optio ajalle 1.11.2028–31.10.2029 ja ajalle 1.11.2029–31.10.2030. Hankinnan laskennallinen vertailuhinta varsinaisella sopimuskaudella on 2 728 722,84 euroa. VTK Kiinteistöt Oy:n hallitus tekee hankinnasta erillisen päätöksen.

Hankinnassa palvelukiinteistöt oli ryhmitelty yhteentoista maantieteelliseen palvelualueeseen. Tarjoajien oli mahdollista tarjota yhtä tai useampaa aluetta. Tehtävien sopimusten perusteella hankintoja voivat tehdä Vantaan kaupunki ja VTK Kiinteistöt Oy.

Hankinta on tyypiltään puitejärjestely, jonka sopimuskausi alkaa 10.11.2025 tai sopimuksen allekirjoituksen mukaisesti ja päättyy 31.10.2028. Sopimusta voidaan jatkaa ilman erillistä kilpailuttamista ajalle 1.11.2028–31.10.2029 ja 1.11.2029–31.10.2030. Option käyttöönotosta neuvotellaan erikseen valittujen Toimittajien kanssa viimeistään kuusi (6) kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä.

Kyseessä on EU-kynnysarvon ylittävä hankinta, joka on toteutettu avoimella menettelyllä. Hankinnan kokonaisarvoksi on kaikkien alueiden osalta arvioitu 5 500 000 euroa. Hankinnasta julkaistiin EU-hankintailmoitus 9.5.2025.

Tarjoukset oli lähetettävä sähköisesti Tarjouspalvelu.fi -toimittajaportaalista osoitteessa <https://tarjouspalvelu.fi/vantaa>. Tarjoukset oli annettava 22.5.2025 klo 16.00 mennessä.

Hankinnan valintaperusteena on halvin laskennallinen vertailuhinta, jonka laskentakaava kunkin palvelukiinteistön osalta on seuraava: Vertailuhinta = talvihoidon vertailuhinta + (10*lumen aurauskerran hinta + 10*lumen poisajon hinta/m³) + kesähoidon kokonaishinta + henkilötyön vertailuhinta (50*henkilötyön tuntihinta) + konetyön vertailuhinta (50*konetyön tuntihinta).

Alueista 1–2 ja 10 saatiin määräaikaan mennessä viisi (5) tarjouspyynnön mukaista tarjousta. Alueista 3–9 saatiin määräaikaan mennessä neljä (4) tarjouspyynnön mukaista tarjousta. Alueesta 11 saatiin määräaikaan mennessä kolme (3) tarjouspyynnön mukaista tarjousta. Tarjousten hyväksymiselle ei ole ilmennyt esteitä, joten palvelukiinteistöjen kesä- ja talvihoitohankinnan alueiden 1–10 palveluntuottajaksi esitetään valittavaksi Alltime Suomi Oy halvimalla laskennallisella vertailuhinnalla 785 535,28 euroa (alv 0 %). Alueen 11 palveluntuottajaksi esitetään valittavaksi Nurmela Group Oy halvimalla laskennallisella vertailuhinnalla 124 039,00 euroa (alv 0 %).

Sovelletut oikeusohjeet: Laki julkisista hankinnoista, Vantaan kaupungin yleiset hankintaohjeet, Vantaan kaupungin hallintosääntö.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 13 luvun 4 §:n mukaan kaupunkitilalautakunta päättää toimintaansa liittyvistä palveluhankinnoista yli 1 miljoona euroa maksavien hankkeiden osalta ja urakalla teettämisestä yli 2 miljoonaa euroa maksavien hankkeiden osalta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 15

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään palvelukiinteistöjen kesä- ja talvihoidon osalta

- a) valita alueiden 1–10 palveluntuottajaksi halvimman laskennallisen vertailuhinnan perusteella Alltime Suomi Oy sopimuskaudelle, joka alkaa 10.11.2025 tai sopimuksen allekirjoituksen mukaisesti ja päättyy 31.10.2028,
- b) valita alueen 11 palveluntuottajaksi halvimman laskennallisen vertailuhinnan perusteella Nurmela Group Oy sopimuskaudelle, joka alkaa 10.11.2025 tai sopimuksen allekirjoituksen mukaisesti ja päättyy 31.10.2028,
- c) valtuuttaa toimitilajohtaminen tekemään ja allekirjoittamaan sopimusasiakirjat varsinaiselle sopimuskaudelle Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen ja valittujen tarjoajien kanssa,
- d) todeta, että tämä päätös on tilaajaa sitova vasta kun varsinainen sopimus on allekirjoitettu, ja
- e) oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja päättämään option käytöstä ajalle 1.11.2028–31.10.2029 ja ajalle 1.11.2029 - 31.10.2030.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vertailutaulukko

Täytäntöönpano: Toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Lisätiedot:

kiinteistöpalvelupäällikkö Jari Mattila, puh. 040 352 7603
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Piha-alueiden kesä- ja talvihoito

VD/2083/02.08.00.00/2025

Tarjoustenvertailutaulukko

	Alltime Oy	Helsingin KTK Oy	Kuuskanta Oy	Nurmela Group Oy	Viherp. Hyvönen Oy	VM Peat ay
Alue 1 Hämeenkylä, Vapaala	60206,93		260705,00	188945,00	176034,00	285570,50
Alue 2 Myyrmäki	87826,12		311100,00	249179,00	237765,00	380461,50
Alue 3 Martinlaakso, Kivistö	54287,75			196118,00	169460,00	277738,00
Alue 4 Ylästö, Kirkonkylä	80257,25			273407,00	238450,00	339666,00
Alue 5 Simonkylä, Ruskeasanta	63699,82			150043,00	134795,00	200141,00
Alue 6 Viertola, Tikkurila urh.puisto	71389,37			192962,00	163120,00	284964,00
Alue 7 Tikkurila, Jokiniemi	97503,40			376765,00	305685,00	463471,00
Alue 8 Rekola, Havukoski	73399,87			330398,00	281818,27	406772,00
Alue 9 Korso, Mikkola	93404,49			344320,00	262515,00	431654,00
Alue 10 Hakunila, Länsimäki	103560,28	416550,00		405524,00	327202,29	388602,00
Alue 11 Maatilat				124039,00	159544,00	216969,00

16 §

Keittiöiden vuokraaminen Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle / AK

VD/3658/10.04.02.00/2025

AK/SL

Esitetään keittiöiden vuokraamista Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle 1.1.2026 alkaen. Keittiöitä on noin 190 ja vuokrien kokonaismäärä vuokrauksen alkaessa on noin 3,63 milj. euroa vuodessa.

Kaupunginjohtaja teki 4.9.2024 § 46 päätöksen keittiöiden palveluverkkoryhmän asettamisesta. Päätöksessä todetaan, että kaupungin on syytä valmistella pidemmän tähtäimen palveluverkkosuunnitelma, jotta keittiöratkaisuja ei pohdita vain osana kutakin yksittäistä hanketta. Päätöksen mukaan ennen palveluverkon yksityiskohtaisempaa suunnittelua palveluverkkosuunnitelman laatimisen periaatteet tuodaan konsernijaoston ja kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Konsernijaosto päätti 25.11.2024 § 12 esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi keittiöiden palveluverkkosuunnitelman periaatteet, jotka kaupunginhallitus hyväksyi 16.12.2024 § 13.

Keittiöiden palveluverkkotyöryhmä on linjannut palveluverkkosuunnitelman laatimisen periaatteissa ruuan valmistuksen keskittämisen nykyistä harvempiin aluekeittiöihin, joita pyritään sijoittamaan oppilaitosten yhteyteen. Tavoitteena on toteuttaa 4–5 aluekeittiötä, riippuen kysyntäennusteista ja tulevista keittiömuutoksista. Ruuanvalmistusmenetelmänä käytetään kypsennä ja jäähdytä (cook and chill) -tuotantotapaa ja ruuan jakelussa päästöt, haitat ja kustannukset minimoidaan. Tavoitteena on, että palveluntuottajat maksavat vuodesta 2026 lähtien vuokraa keittiötilasta. Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n osalta muutos voidaan toteuttaa vuoden 2026 budjettiin, mutta ostopalvelutuotannon osalta eteneminen tilojen vuokraamiseen etenee vaiheittain kilpailutusten kautta.

Vantaan kaupungin tilahallinta on neuvotellut Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n kanssa kaupungin omistamien keittiöiden vuokrauksen aloittamisesta 1.1.2026 alkaen. Keittiöitä on noin 190 kappaletta, jotka on jaettu neljään eri kategoriaan: päiväkodit, perusopetus, lukiot sekä ammatilliset oppilaitokset. Jokaisesta keittiötilasta tehdään oma vuokrasopimus. Vuokran määrä vuokrasopimuksen alkaessa on sama kuin se olisi sisäisen vuokran laskentamallin mukaisesti Kasvatuksen ja oppimisen toimialalle vuodelle 2026.

Keittiöiden kategoriat	Pinta-ala	Neliövuokra	Tilakustannus vuosi 2026
Ammattioppilaitosten keittiöt	938,6	27,57	310 577,53
Lukioiden keittiöt	576,7	17,39	120 323,71
Perusopetuksen keittiöt	5 321,3	21,49	1 372 162,00
Päiväkotien keittiöt	5 774,1	26,32	1 823 589,48
	12 610,7		3 626 652,72

--	--	--	--

Vuokrasopimukset laaditaan toistaiseksi voimassa oleviksi, joissa molemminpuolinen irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Vuokria tarkistetaan vuosittain 1. tammikuuta elinkustannusindeksin muutoksella. Minimitarkistus on vuosittain 3 %. Vuokrat sisältävät vuokratilan sähkön, veden, lämmityksen, jätehuollon sekä kiinteistöhoidon. Kaupungin omistamat keittiölaitteet sisältyvät vuokraan.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 10 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta tehtäväalueellaan päättää toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottamisesta ja -antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta, kun toistaiseksi voimassa olevan vuokrasopimuksen arvo on 48 kuukauden ajanjaksolla yli 600 000 euroa (alv 0 %) tai määräaikaisen vuokrasopimuksen arvo on yli 600 000 euroa tai, määräaikainen vuokrasopimus laaditaan yli 10 vuoden ajaksi.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 16

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään

- hyväksyä esitystekstin mukaisesti kaupungin omistamien keittiöiden vuokraaminen Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle 1.1.2026 alkaen,
- valtuuttaa toimitilapäällikkö neuvottelemaan lopullisten vuokrasopimusten tarkemmista ehdoista sekä tekemään ja allekirjoittamaan lopulliset vuokrasopimukset, ja
- todeta, että lopulliset vuokrasopimukset syntyvät vasta kun vuokrasopimukset on allekirjoitettu.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunkitilalautakunnan jäsenet Roosa Haapalainen ja Tomi Puikkonen poistuivat yhteisöjääveinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kiinteistöhallinta ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

vuokrauspäällikkö Sari Lindqvist, puh. 043 824 8369,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

17 § **Jumbon kauppakeskuksen 1408 htm2 tilojen vuokraaminen kirjastoa varten / Vantaan
Valo Ky / AK**

VD/4045/10.03.02.06/2025

AK/TH/TL/IR

Esittelijä poisti asian esityslistalta.

18 § **Kivistön asuinkerrostalotonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaaminen vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon T2H Helsinki Oy:lle / AK**

VD/7294/10.00.02.00/2017

AK/HR

Esitetään Kivistön asuinkerrostalotonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaamista vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon T2H Helsinki Oy:lle.

Kaupungin ja T2H Helsinki Oy:n välillä on voimassa alun perin 4.12.2015 allekirjoitettu yhteistoimintasopimus, johon T2H Helsinki Oy on tullut sopimusosapuoleksi 17.3.2022 allekirjoitetulla muutossopimuksella. Yhteistoimintasopimus on voimassa 31.12.2025 saakka. Yhteistoimintasopimuksen ja sen muutossopimuksen nojalla T2H Helsinki Oy on sitoutunut toteuttamaan Kivistössä tontit 23195/10, 11, 12, 13 ja 14. Ensimmäiseksi toteutettavan tontin 23195/14 tonttivaraus menee umpeen 31.12.2024. T2H Helsinki Oy:n mukaan kyseiselle hankkeelle ei ole saatu riittävästi kysyntää, eikä rakentamista ole tästä syystä voitu vielä aloittaa. Tontille on myönnetty rakennuslupa 27.6.2023. T2H olettaa asuntojen kysynnän elpyvän vuoden 2025 aikana, ja uskoo voivansa aloittaa kohteen rakentamisen ensi vuonna. T2H Helsinki Oy on pyytänyt myynti-/vuokrauspäätöstä tontille 23195/14 sekä tonttivarausta tonteille 23195/10, 11, 12 ja 13.

Tämä päätösesitys koskee tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaamista. Tontin 23195/14 myymistä/vuokraamista koskeva päätös on valmisteltu omana päätösesityksenään.

Tonttien 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 luovutus- ja toteuttamisaikataulut eivät ole toteutuneet yhteistoimintasopimuksen mukaisesti, joten ne on syytä määritellä uudelleen. Tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaamiselle esitetään asetettavaksi seuraava ehto: tonttien luovutusajankohta sidotaan tontin 23195/14 luovutushetkeen siten, että T2H ostaa/vuokraa vähintään yhden tontin vuodessa edellä mainitun tontin luovutushetkestä lukien. Tämä varauspäätös esitetään olevan voimassa vuoden 2025 loppuun. Mahdollisuutta varauspäätöksen jatkamiselle arvioidaan kulloinkin uudelleen tonttien rakentamis- ja luovutustilanteen puitteissa.

Tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 kauppahinta/vuosivuokra määräytyy luovutushetken käyvän hinnan perusteella. Tontit luovutetaan luovutushetkellä voimassa olevilla tuottajamuotoisten asuntotonttien luovutusehdoilla.

Tonttien 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 pysäköinti on osoitettu Skanskan ja Bonavan toteuttamaan, LPA-tontille 23196/4 rakennettuun, maanpäälliseen pysäköintilaitokseen. T2H Helsinki Oy on ottanut vastattavakseen Skanskan osuuden autopaikkojen kustannuksista, 1 362 804 euroa. Mikäli T2H ei toteuta tontteja 23195/10, 11, 12, 13 ja 14, niin T2H on velvollinen myymään autopaikat alkuperäisellä hinnalla kaupungin valitsemaalle tonttien toteuttajalle.

Koska kyseessä on vanha sopimus, jonka perusteella ensimmäiselle tontille 23195/14 on myönnetty rakennuslupa, on asuntojen huoneistotyyppijakaumaa koskeva ehto syytä jättää voimaan. Yhteistoimintasopimuksen muutoksen (17.3.2022) mukaan tonteille 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 toteutettavista asunnoista saa korkeintaan 30 % olla yksiöitä ja vähintään 30 % on oltava kolmioita tai suurempia asuntoja. Tontit 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 katsotaan huoneistotyyppijakauman osalta yhtenä kokonaisuutena, koska rakennukset tulevat olemaan kiinni toisissaan.

Tonttien kauppakirjaan/vuokrasopimukseen sisällytetään tarvittavat ehdot rakentamisvelvoitteesta, vallintarajoituksesta, Kivistön Putkijäte Oy:n putkijätejärjestelmään ja muihin infraliittymäjärjestelmiin liittymisvelvollisuudesta sekä sopimusalueelle laaditun taiteen konseptin noudattamisesta.

Kaupunki katsoo, että tontit 23195/10, 11, 12 ja 13 on tarkoituksenmukaista varata T2H Helsinki Oy:lle edellä esitetyin osin päivitetyn ehdoin, koska T2H:n tontille 23195/14 suunnittelema asuinrakennus on osa kokonaisuutta, joka käsittää myös tontit 10–13. T2H Helsinki Oy on myös ottanut vastattavakseen Skanskan osuuden tonttien autopaikkojen kustannuksista, ja omistaa näin ollen kyseiset autopaikat. Lisäksi T2H Helsinki Oy on ottanut vastattavakseen Skanskan osuuden ulkoisen kunnallistekniikan kustannuksista 115 178 euroa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n kohdan 24 mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 11.12.2024 § 17

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään varata Kivistön asuinkerrostalotontit 23195/10, 11, 12 ja 13 T2H Helsinki Oy:lle vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi 31.12.2025 saakka.

Käsittely:

Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti poistui yhteisöjäävinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupungin ja T2H Helsinki Oy:n (T2H) välillä on voimassa alun perin 4.12.2015 allekirjoitettu yhteistoimintasopimus, johon T2H Helsinki Oy on tullut sopimusosapuoleksi 17.3.2022 allekirjoitetulla muutossopimuksella. Yhteistoimintasopimus on ollut voimassa 31.12.2025 saakka. Yhteistoimintasopimuksen ja sen muutossopimuksen nojalla T2H Helsinki Oy on sitoutunut toteuttamaan Kivistössä tontit 23195/10, 11, 12, 13 ja 14. Tonttien toteuttamiselle on myönnetty lisääaikaa niin, että viimeisin eräpäivä tontin 23195/14 kauppakirjan/vuokrasopimuksen allekirjoittamiselle on ollut 30.6.2025 ja tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaus on voimassa 31.12.2025 saakka.

T2H on pyytänyt vuoden lisääaikaa tontin 23195/14 ostamiseen/vuokraamiseen kaupungilta sekä tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaukselle. Heikentyneen asuntokysynnän johdosta T2H ei ole saanut riittävää kysyntää asunnoille, minkä vuoksi hanketta ei ole vielä voitu aloittaa. T2H odottaa asuntojen kysynnän elpyvän Kivistössä alkuvuodesta 2026, ja odottaa saavansa aloitettua kyseisiä hankkeita ensi vuoden alkupuolella.

Tontille 23195/14 on myönnetty rakennuslupa 27.6.2023 ja tontit 23195/10-14 on tarkoitus toteuttaa kokonaisuutena. T2H on ottanut vastattavakseen tonttien 23195/10-14 pysäköintipaikkojen

rakentamiskustannukset LPA-tontille 23196/4 rakennetussa pysäköintilaitoksessa, 1 362 804 euroa. On kaupungin edun mukaista, että tontit 23195/10-14 saadaan rakennettua, joten tonttien 23195/10-13 varausaikaa esitetään jatkettavaksi vuodella 31.12.2026 saakka. Lisäaikaa tontin 23195/14 myymiselle/vuokraamiselle esitetään erillisessä päätösesityksessä.

Tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 luovutusajankohta sidotaan tontin 23195/14 luovutushetkeen siten, että T2H ostaa/vuokraa vähintään yhden tontin vuodessa tontin 23195/14 luovutushetkestä lukien.

Tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 kauppahinta/vuosivuokra määräytyy luovutushetken käyvän hinnan perusteella. Tontit luovutetaan luovutushetkellä voimassa olevilla tuottajamuotoisten asuntotonttien luovutusehdoilla.

T2H Helsinki Oy on ottanut vastattavakseen Skanskan osuuden autopaikkojen kustannuksista, 1 362 804 euroa. Mikäli T2H ei toteuta osaa tai yhtään tonteista 23195/10, 11, 12, 13 ja 14, on T2H velvollinen myymään toteuttamattomien tonttien LPA-tontin 23196/4 pysäköintilaitoksessa sijaitsevat autopaikat alkuperäisellä hinnalla kaupungin valitsemalle tonttien toteuttajalle.

Tonteille 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 toteutettavista asunnoista saa korkeintaan 30 % olla yksiöitä ja vähintään 30 % on oltava kolmioita tai suurempia asuntoja. Tontit 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 katsotaan huoneistotyyppijakauman osalta yhtenä kokonaisuutena, koska rakennukset tulevat olemaan kiinni toisissaan.

Tonttien kauppakirjaan/vuokrasopimukseen sisällytetään tarvittavat ehdot rakentamisvelvoitteesta, vallintarajoituksesta, Kivistön Putkijäte Oy:n putkijätejärjestelmään ja muihin infraliittymäjärjestelmiin liittymisvelvollisuudesta sekä sopimusalueelle laaditun taiteen konseptin noudattamisesta.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n kohdan 24 mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa. **Edelleen kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 33** kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää kilpailutuksista, julkisista hauista ja tonttivarauksista silloin, kun kaupunkitilalautakunnalla on toimivalta päättää alueen luovutuksesta tai vuokrauksesta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 17

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään varata Kivistön asuinkerrostalotontit 23195/10, 11, 12 ja 13 T2H Helsinki Oy:lle vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi 31.12.2026 saakka.

Käsittely:

Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti poistui yhteisöjäävinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

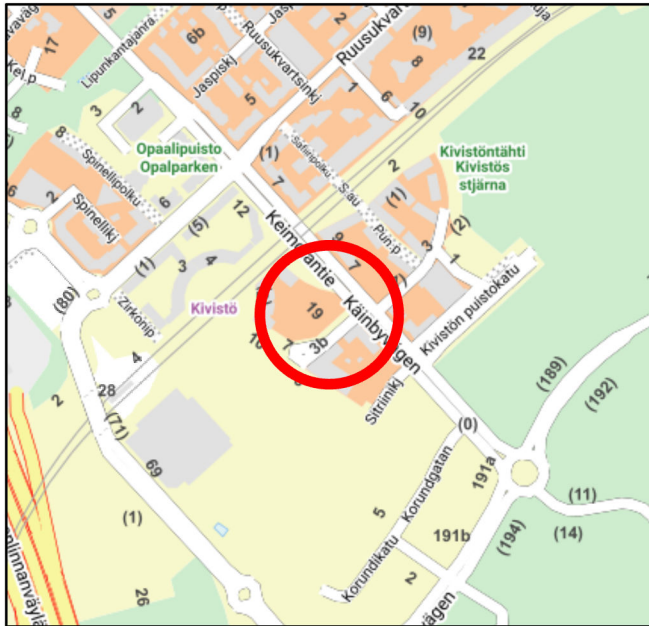
- kartta tonteista 23195/10, 11, 12 ja 13

Täytäntöönpano: Kiinteistöhallinta ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Hilma Ruoho, puh. 043 825 5177,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

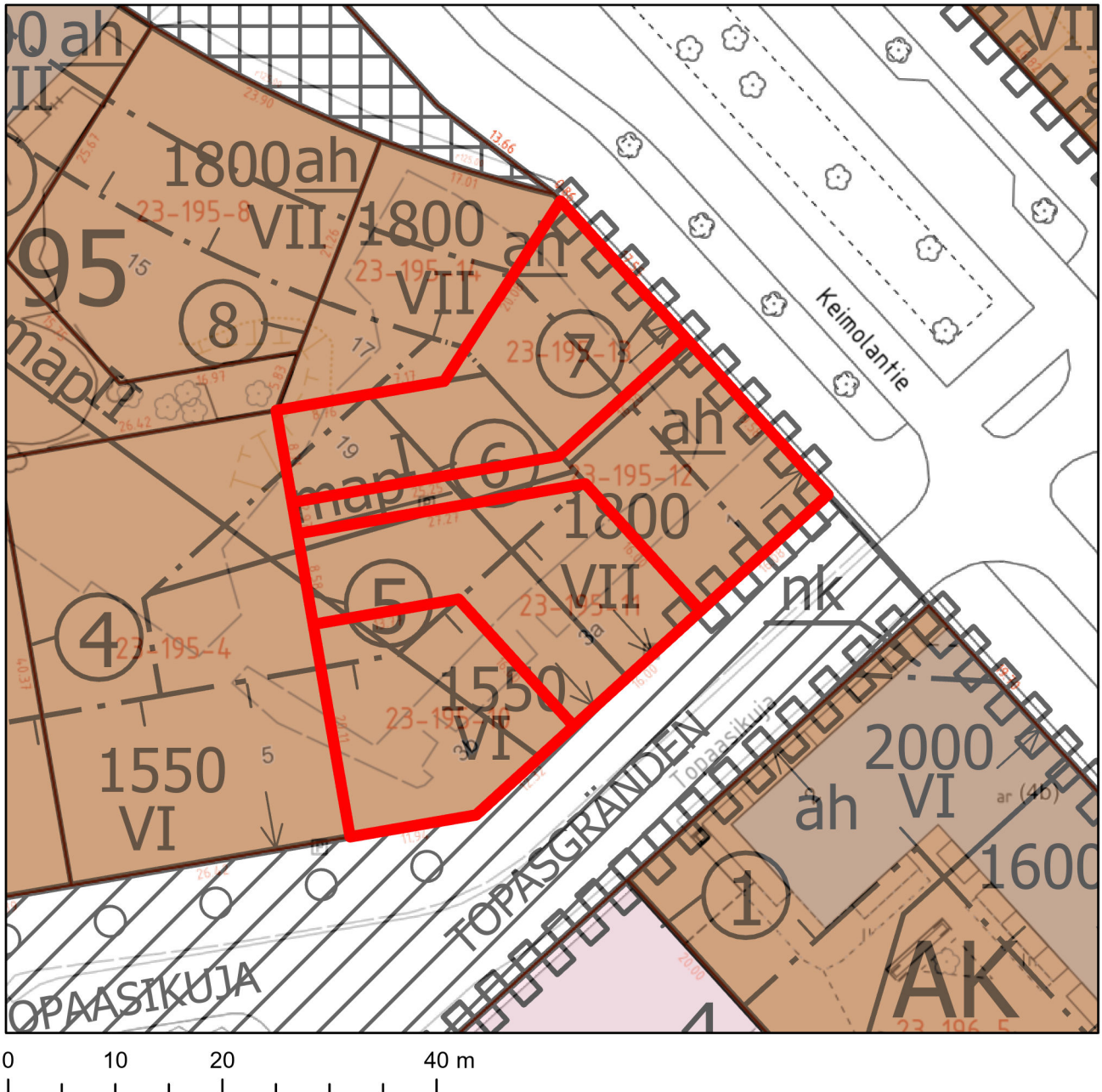
LIITEKARTTA TONTTIEN VARAAMINEN

23 KIVISTÖ

Kiinteistöt:

92-23-195-10
92-23-195-11
92-23-195-12
92-23-195-13

Vantaan kaupunki

19 §

Kivistöstä asuinpientalotontin 23081/13 varaaminen vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon / AK

VD/1157/10.00.02.01/2025

AK/HR/LT

Esitetään Kivistöstä asuinpientalotontin 23081/13 varaamista T2H Pientalot Oy:lle vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon 13.8.2026 saakka.

Kiinteistöhallinta ja asuminen -yksikkö valmistelee asuinpientalotontin korttelista 23081 asettamista jatkuvaan hakuun. Tontille on haettu tonttijaon muutosta ja lohkomista, joilla olemassa olevista kiinteistöistä ja määräalasta muodostetaan yksi tontti. Tontti sijaitsee Kivistön kaupunginosassa osoitteessa Kannistontie 23. Asemakaavassa tontti on osoitettu asuinpientalojen korttelialueeksi merkinnällä AP. Luovutettavan tontin pinta-ala tulee kiinteistönmuodostuksen jälkeen olemaan noin 6664 m² ja asuinrakennusoikeutta sillä tulee olemaan noin 1333 k-m². Pinta-ala sekä rakennusoikeuden määrä tarkentuvat tonttijaon laatimisen ja lohkomisen myötä.

Jatkuvan tonttihaun tarkoituksena on löytää tontille toteuttaja, joka rakentaa tontille vapaarahoitteisia omistusasuntoja. Tontti myydään tai vuokrataan perustettavalle asunto-osakeyhtiölle. Tontin käypä hinta perustuu puolueettoman arvioijan arvioon. Tontin käyvän hinnan mukainen yksikköhinta on 673 €/k-m², eli tontin myyntihinta tulee olemaan noin 1333 k-m² * 673 €/k-m² = 897 109 € riippuen tontin lopullisesta pinta-alasta ja näin ollen rakennusoikeudesta. Mikäli tontti vuokrataan, on vuosivuokra 4,5 % sen myyntihinnasta. Tontilla sijaitsee purkukuntoiset asuin- ja talousrakennukset. Tontin hinnassa on huomioitu tontilla sijaitsevien rakennusten purkukustannukset.

Korttelin 23081 muodostettava tontti luovutetaan kaupunginhallituksen päättämien, luovutushetkellä voimassa olevien tuottajamuotoisten asuntotonttien luovutusperiaatteiden mukaisesti. Tontti varataan vuodeksi kerrallaan. Mikäli tarjoaja anoo varausajalle jatkoa, ja mikäli jatkoaikaa myönnetään, peritään tällöin tontin myyntihintaan perustuva, asuinrakentamisen rakennuskustannusindeksiin sidottu korotus. Indeksikorotus peritään varausajan jatkamispäätöksen yhteydessä. Indeksikorotus määritellään siten, että perusindeksinä on alkuperäisen tonttivarauksen ajankohdan (kuukausi) indeksin pisteluku ja tarkistusindeksinä varauksen jatkopäätöksen ajankohdan (edellinen kuukausi) pisteluku. Indeksikorotusta ei hyvitetä kauppahinnassa. Jos varaus myöhemmin perutaan tai se raukeaa, niin indeksikorotusta ei palauteta.

Varausmaksu

Tontin varausmaksu on 20 000 euroa. Varausmaksu hyvitetään tontin kauppahinnassa tai ensimmäisen vuoden vuokrassa. Jos varaus myöhemmin perutaan tai se raukeaa, niin varausmaksua ei palauteta. Mikäli hanke viivästyy kaupungista johtumattomista syistä ja tonttivaraukselle myönnetään lisäaikaa, niin kaupunki voi päättää, että varausmaksua tai osaa siitä ei hyvitetä.

Lisäkauppahinta tai -vuokra

Kaupunki perii tontista lisäkauppahintaa tai -vuokraa, mikäli tontille toteutettava pääkäyttötarkoituksen mukainen rakennusoikeus ylittää kauppahinnan perusteena käytetyn asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden määrän. Tontin varaaja on velvollinen ilmoittamaan välittömästi kaupungin Kiinteistöhallinta ja asuminen -yksikölle, mikäli kohteen rakennusoikeus ylitetään em. tavalla.

Autopaikat

Kaikkiin pysäköintipaikkoihin on toteutettava lain edellyttämä latauspistevalmius (Laki rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä 5 §). Pysäköintipaikkojen varustamisesta sähköautojen latausmahdollisuudella määräytyy tonttien kaupantekohetkellä voimassa olevan Vantaan kaupungin pysäköinnin mitoitusohjeen mukaan.

Asuntojen myyntiä koskeva velvoite

Tontin kauppakirjaan sisällytetään ehto, jossa asuntojen myyntiä rajoitetaan seuraavasti: asuntoja saa myydä kaksi asuntoa yhtä ostajaa kohden. Ostajan tulee olla luonnollinen henkilö. Luovutuksen saaja on pyynnöstä velvollinen antamaan selvityksen rakentamiensa asuntojen ensimmäisistä luovutuksista.

Asuntojen huoneistotyyppijakauma

Asunnoista 25 % saa olla kaksioita. Muiden asuntojen tulee olla kolmioita tai suurempia perheasuntoja. Huoneeksi luetaan vain tilat, joissa on ikkuna suoraan ulos. Tontin varaajan tulee sitoutua tähän huoneistotyyppijakaumaan ja se tullaan kirjaamaan myös kauppakirjaan ehdoksi. Ehdon rikkomisesta seuraa sopimussakko.

Luovutuksen saaja on velvollinen ilmoittamaan välittömästi kaupungin Kiinteistöhallinta ja asuminen -yksikölle, mikäli asuntojen huoneistotyyppijakaumaa koskevista sääntelyn ehdoista poiketaan.

Asuinrakennusten energialuokka

Asuinrakennuksen tulee olla vähintään A- energialuokkaa.

Vihertehokkuus

Tontin vihertehokkuuden tulee olla vähintään 1,0. Tontin varaaja toimittaa ennen tontin myynti- tai vuokrauspäätöstä kaupungin Kiinteistöhallinta ja asuminen -yksikölle pihasuunnitelman ja vihertehokkuuslaskelman. Laskelmassa on käytettävä kaupungin määrittämää laskuria.

Jatkuvan tonttihaun järjestelystä vastaa Vantaan kaupungin kiinteistöhallinta ja asuminen -yksikkö. Tontti on tarkoitus laittaa jatkuvaan hakuun keväällä 2025.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 24 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asemakaava-alueella asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa. **Edelleen kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 33 kohdan** mukaan kaupunkitilalautakunta päättää kilpailutuksista, julkisista hauista ja tonttivarauksista silloin, kun kaupunkitilalautakunnalla on toimivalta päättää alueen luovutuksesta tai vuokrauksesta.

Kaupunkitilalautakunta 14.5.2025 § 15

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään asettaa korttelin 23081 tontti jatkuvaan hakuun esittelyosan mukaisin ehdoin.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunkitilalautakunta 14.5.2025 § 15 on päättänyt asettaa Kivistössä sijaitsevan AP-tontin 23081/13 jatkuvaan hakuun. T2H Pientalot Oy on varannut tontin ja maksanut varausmaksun 20 000 euroa. Varaus koskee tontin vuokraamista. Varausmaksu hyvitetään ensimmäisen vuoden vuokrassa. Jos varaus myöhemmin perutaan, niin varausmaksua ei palauteta. Mikäli hanke viivästyy kaupungista johtumattomista syistä ja tonttivaraukselle myönnetään lisääaikaa, niin kaupunki voi päättää, että varausmaksua tai osaa siitä ei hyvitetä.

Tontille on laadittu tonttijako, jonka myötä tontin yksikkönumero, pinta-ala sekä rakennusoikeuden määrä ovat tarkentuneet. Tontin lohkominen on saatettu vireille. Tontin 23081/13 pinta-alaksi tulee 6 662 m², ja sillä on rakennusoikeutta 1 332 k-m². Näin ollen sen hinnaksi tulee 1 332 k-m² x 673 €/k-m² = 896 436 €, ja vuosivuokraksi 40 340 €.

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 9 § 4 kohdan 24 mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asemakaava-alueella asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 18

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään varata Kivistöstä tontti 23081/13 T2H Pientalot Oy:lle vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon 13.8.2026 saakka.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

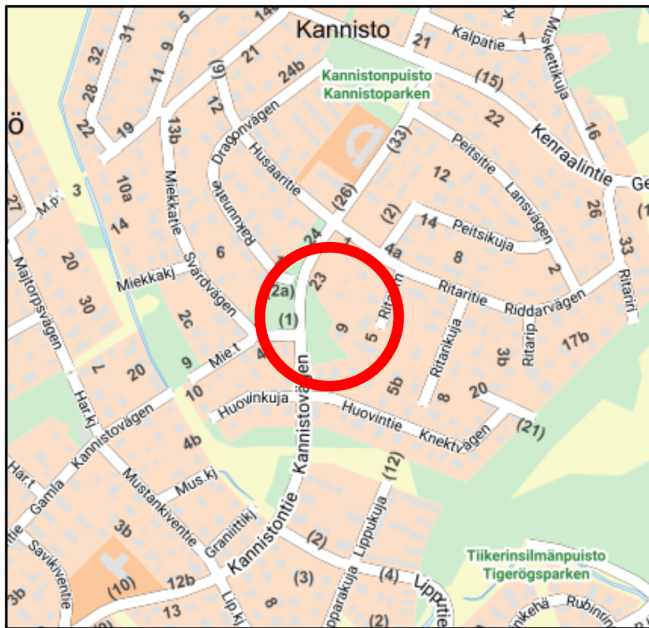
- kartta tontista 23081/13

Täytäntöönpano: Kiinteistöhallinta ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

maankäyttöinsinööri Lauri Tölli, puh. 040 658 6618,
maankäyttöinsinööri Hilma Ruoho, puh. 043 825 5177,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

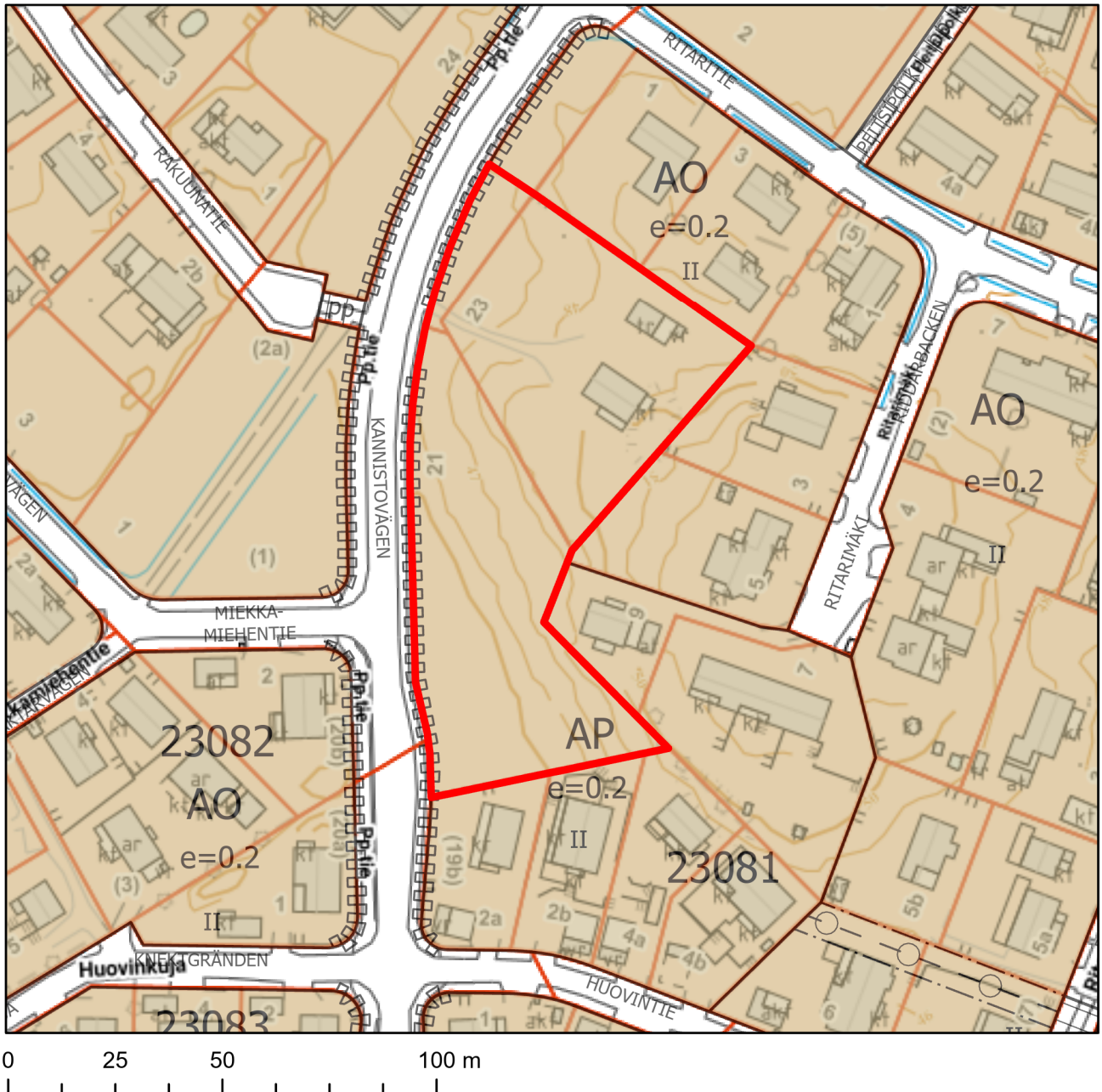
LIITEKARTTA

Kaupunginosa: Kivistö 23

Voimassa olevan tonttijaon mukainen muodostettava tontti 23081/13.

Pinta-ala 6 662 m²

Rakennusoikeus 1 332 k-m²

20 §

Suunnitteluvarauksen lakkauttaminen Kivistön kaupunginosassa korttelissa 23196 / Kivistön Parkki Oy / AK

VD/4521/10.00.02.02/2019

AK/GK

Kaupunkitilalautakunta on antanut 16.2.2022 Kivistön Parkki Oy:lle suunnitteluvarauksen pysäköintilaitoksen suunnittelua ja tulevan rakentamisen valmistelua varten Kivistön kaupunginosaan korttelin 23196 tonteille 7 ja 8 31.12.2023 asti. Kaupunkitilalautakunta on jatkanut 22.11.2023 suunnitteluvarausta 31.12.2025 asti. Suunnitteluvaraus on käynyt tarpeettomaksi, koska tapahtuma-areenan ja siihen liittyvän hotellin pysäköintilaitos toteutetaan kortteliin 23192. Suunnitteluvaraus esitetään lakkautettavaksi.

Kaupunkitilalautakunta on antanut 16.2.2022 § 13 suunnitteluvarauksen Kivistön Parkki Oy:lle pysäköintilaitoksen suunnittelua ja tulevan rakentamisen valmistelua varten Kivistön kaupunginosaan kortteliin 23196 tonteille 7 ja 8. Suunnitteluvaraus oli voimassa 31.12.2023 asti. Alue sijaitsee Vantaankoskentie itäpuolella tapahtuma-areenan korttelin vastapäätä kauppakeskus Kiviksen ja sitä palvelevan maantasopysäköintialueen eteläpuolella.

Kaupunkitilalautakunta on jatkanut 22.11.2023 § 7 suunnitteluvarausta 31.12.2025 saakka. Suunnitteluvarausta jatkaessaan kaupunkitilalautakunta päätti, että kaupunki pitää pysäköintilaitoksen sijoittamista tapahtuma-areenan kortteliin ensisijaisena vaihtoehtona ja edellyttää tämän vaihtoehdon tutkimista osana tapahtuma-areenan toiminnallisuuden ja kaupunkikuvavaihtojen laatimista. Kaupunkitilalautakunta päätti, että suunnitteluvaraus päättyy, mikäli Arena 3.3 Oy:lle on myönnetty kortteliin 23192 rakennuslupa, jossa on osoitettu Arena 3.3 Oy:n käyttöön yli 600 autopaikan pysäköintilaitos.

Arena 3.3 Oy on tutkinut tapahtuma-areenan ja hotellin pysäköintilaitoksen sijoittumista, ja se on osana hankkeen toiminnallisuuden laatimista tulossa tapahtuma-areenan kortteliin 23192. Tämän takia Kivistön Parkki Oy:lle annettu suunnitteluvaraus on käynyt tarpeettomaksi, ja suunnitteluvaraus voidaan lakkauttaa jo ennen rakennuslupan myöntämistä, jolloin varausalue vapautuu mahdollisten muiden hankkeiden käyttöön.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 23 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asemakaava-alueella työpaikkatonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun yksittäisen tontin kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 ja enintään 2 000 000 euroa. Edelleen hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 33 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää kilpailutuksista, julkisista hauista ja tonttivarauksista silloin, kun sillä on toimivalta päättää alueen luovutuksesta tai vuokrauksesta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 19

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään lakkauttaa Kivistön Parkki Oy:lle annettu suunnitteluvaraus Kivistön kaupunginosaan korttelin 23196 tonteille 7 ja 8 pysäköintilaitoksen suunnittelua ja tulevan rakentamisen valmistelua varten.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Alueen rajausta asemakaavassa

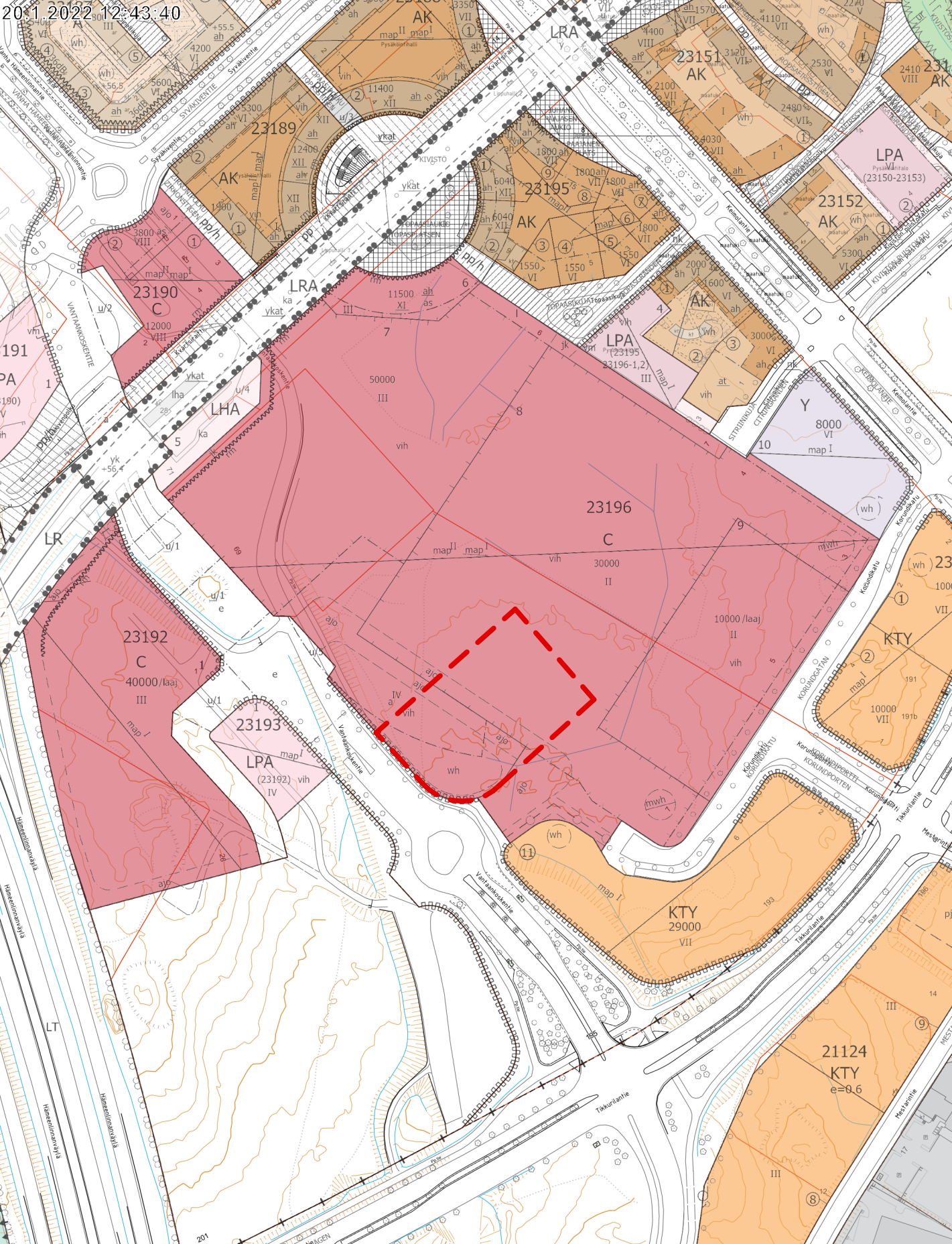
Täytäntöönpano: Kiinteistöhallinta ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

projektijohtaja Gilbert Koskela, puh. 050 312 1915
([etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi))

20.1.2022 12:43:40

21 § **Maa-alueen uudelleen vuokraaminen urheilu- ja liikuntatoimintaa varten Keimolassa / Keimolan Kaiku ry / AK**

VD/4237/10.00.02.02/2025

AK/TH/AVP/JHo

Päätetään vuokrata uudelleen 15 vuodeksi Keimolan Kaiku ry:lle urheilu- ja liikuntatoimintaa varten noin 3 327 m²:n suuruinen maa-alue Keimolasta. Voimassa olevassa yleiskaavassa maa-alue on osoitettu osaksi maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M). Vuosivuokra on **1 260 euroa** sidottuna elinkustannusindeksiin.

Vuokralainen:
Keimolan Kaiku ry (Y: 1055117-2)

Taustaa:
Kaupunki on vuonna 1970 vuokrannut kunnanhallituksen 31.8.1970 § 90 ja 12.10.1970 § 129 tekemien päätösten mukaisesti Keimolan Kaiku ry:lle tilasta 92-406-1-32 noin 2 000 m²:n suuruisen alueen yhdistyksen harjoittamaa urheilu- ja liikuntatoimintaa ja erityisesti hiihtomajan rakennuspaikkaa varten.

Vuokra-aika on ollut 20 vuotta lokakuun 1. päivästä 1970 syyskuun 30. päivään 1990. Tämän jälkeen vuokra-aika on jatkunut viisi vuotta kerrallaan, ellei jompikumpi sopijapuoli irtisano sopimusta kuutta (6) kuukautta ennen kulumassa olevan vuokrakauden päättymistä.

Viimeisin voimassa oleva vuokra-aika kaupungin kanssa on ajanjaksolle 1.10.2020 – 30.9.2025 ja tältä ajanjaksolta vuokraa on peritty noin 40 euroa/vuosi. Kaupunki on irtisanonut tämän vuokrasopimuksen päättymään 30.9.2025. Uuden vuokrasopimuksen tekemistä perustellaan vuokralaisten yhdenvertaisella kohtelulla sekä sopimuksen ehtojen saamisella samalle tasolle muiden vastaavien kanssa.

Voimassa olevassa yleiskaavassa alue on osoitettu osaksi maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M). Vuokratulle alueelle on sijoitettu noin 212 k-m²:n suuruinen ulkoilumaja vuodelta 1972 ja noin 40 k-m²:n suuruinen varistorakennus vuodelta 1989 osoitteessa Kirkantie 15 b. Alueella sijaitsee myös kevyt varasto sekä ajanottokoppi (jalasmökki).

Asia:
Vuokralaisen kanssa on neuvoteltu, että sen käytössä oleva noin 3 327 m²:n suuruinen maa-alue vuokrataan 1.10.2025 alkaen 15 vuodeksi urheilu- ja liikuntatoimintaa varten. Vuosivuokra on 1 260 euroa sidottuna elinkustannusindeksiin. Vuokran perusteena on 100 euroa/k-m², joka vastaa käypää rakennusoikeuden arvoa. Sopimuksen irtisanomisaika on kuusi (6) kuukautta ja maanvuokrasopimus laaditaan liitteenä olevan vuokrasopimusluonnoksen mukaisesti.

Vuokralainen on velvollinen antamaan kaupungille 2 500 euron suuruinen vakuuden vuokrasopimuksesta johtuvien velvoitteiden suorittamisen turvaamiseksi. Tämän vakuuden tulee olla voimassa (6) kuusi kuukautta vuokra-ajan päättymisestä.

Vuokralainen on, ellei sopijapuolten välillä muuta sovita, velvollinen vuokrasuhteen päättyessä viemään kustannuksellaan pois omistamansa sekä kolmannen tahon omistamat rakennukset, rakennelmat, laitteet ja laitokset perustuksineen ja muun vuokra-alueella olevan irtaimiston sekä luovuttamaan Kaupungille vuokra-alueen siistinä ja puhdistettuna rakenteista vapaana.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 26 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää maa- ja vesialueiden vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta, kun vuokra-aika on yli 5 vuotta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 20

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään, että

- a) Vantaan kaupunki vuokraa Keimolan Kaiku ry:lle urheilu- ja liikuntatoimintaa varten oheisen karttaliitteen osoittaman noin 3 327 m²:n suuruisen maa-alueen kiinteistöistä 92-406-4-52 ja 92-406-1-32 ajalle **1.10.2025 – 30.9.2040**.

Vuosivuokra on **1 260 euroa** sidottuna elinkustannusindeksiin.

Sopimukseen otetaan esittelyosassa mainittu ehto **2 500 euron** suuruisesta vakuudesta.

Sopimuksen irtisanomisaika on molemmin puolin kuusi (6) kuukautta.

Maanvuokrasopimus laaditaan liitteenä olevan vuokrasopimusluonnoksen mukaisesti.

- b) valtuutetaan kaupunkiympäristön toimialan lakimies allekirjoittamaan vuokrasopimus ja tekemään siihen teknisluonteisia muutoksia, ja
- c) jos tämän päätöksen perusteella tehtävää vuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu viimeistään 31.12.2025, raukeaa tämä päätös.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

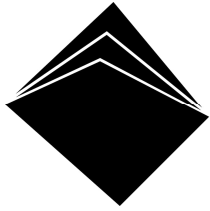
- Vuokrasopimusluonnos
- Kartta vuokrattavasta maa-alueesta

Täytäntöönpano: Laki- ja valmistelupalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

maankäyttötekniikko Jorma Hopponen, puh. 050 312 3995
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

MAANVUOKRASOPIMUS

Sopimus perustuu Vantaan kaupungin kaupunkitilalautakunnan lainvoimaiseen päätökseen (**päiväys ja päätösnumero**).

Vuokranantaja	Vantaan kaupunki (Y-tunnus: 0124610-9) Asematie 7 01300 Vantaa (jäljempänä "Kaupunki")
Vuokralainen	Keimolan Kaiku ry (Y-tunnus: 1055117-2) (jäljempänä "Vuokralainen")
Vuokrauksen kohde	Noin 3 327 m ² :n suuruinen maa-alue Vantaan kaupungin 22. kaupunginosan (Keimolan) kiinteistöistä, kiinteistötunnukset 92-406-4-52 ja 92-406-1-32 (jäljempänä "Vuokra-alue"). Vuokra-alue on yleiskaavassa osoitettu osaksi maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M). Vuokra-alue on merkitty oheiseen karttaliitteeseen (<u>liite 1</u>).

Vuokra-alueen käyttötarkoitus

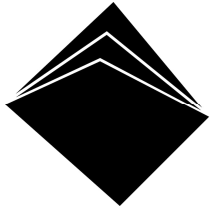
Alue vuokrataan urheilu- ja liikuntatoimintaa varten. Vuokratulle alueelle on sijoitettu noin 212 k-m²:n suuruinen ulkoilumaja vuodelta 1972 ja noin 40 k-m²:n suuruinen varistorakennus vuodelta 1989 osoitteessa Kirkantie 15 b. Alueella sijaitsee myös kevyt varasto sekä ajanottokoppi (jalasmökki).

1. Vuokra-aika

- 1.1 Vuokra-aika on 1.10.2025 – 30.9.2040.
- 1.2 Sopimuksen irtisanomisaika on molemmin puolin kuusi (6) kuukautta.

2. Vuokra

- 2.1 Vuokra on 1 260 euroa vuodessa.
- 2.2 Vuosivuokra sidotaan elinkustannusindeksiin (1951/10=100) siten, että perusindeksinä on sopimuksen alkamiskuukauden indeksin pisteluku ja tarkistusindeksinä edellisen vuoden kalenterivuoden joulukuun pisteluku. Tarkistettua vuokramaksua maksetaan seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Jos jonkin vuoden joulukuun indeksiluku on suurempi kuin perusindeksi, korotetaan perusvuokramaksua vastaavasti. Mikäli indeksiluku on pienempi, vuokraa ei alenneta.

2.3 Kaupungilla on oikeus tarkistaa alueen vuokraa, mikäli alueen arvossa alueen käyttötarkoituksen, rakennusoikeuden, lisärakentamisen tai muun vastaavan seikan johdosta tapahtuu muutoksia.

3. Vuokran maksu

3.1 Vuokra maksetaan Kaupungin erikseen lähettämiä laskuja vastaan. Vuokralainen on velvollinen ilmoittamaan kaupungille välittömästi, mikäli sen osoite tai laskutustiedot muuttuvat.

3.2 Jollei vuotuista vuokraa ja Kaupungille suoritettavia jäljempänä mainittuja korvauksia, maksuja ja kustannuksia suoriteta määräaikana, Vuokralainen on velvollinen maksamaan niille erääntymispäivästä maksupäivään asti korkolain (633/1982) mukaisen viivästyskoron. Lisäksi peritään kaupunginhallituksen mahdollisesti kulloinkin yleiseen käyttöön vahvistama huomautusmaksu.

4. Rakentaminen

4.1 Vuokra-aluetta ei saa ilman Kaupungin lupaa käyttää muuhun kuin tämän vuokrasopimuksen mukaiseen tarkoitukseen.

4.2 Vuokralainen hankkii itse kaikki Vuokra-alueella tapahtuvassa toiminnassa tarvittavat luvat ja kustantaa lupien edellyttämät toimenpiteet.

5. Kunnallistekniikka

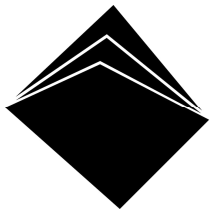
5.1 Vuokralainen sitoutuu liittämään Vuokra-alueen ja sille rakennettavat rakennukset yleiseen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin sekä, mikäli se alueella on mahdollista, myös sadevesiviemäriin.

5.2 Vuokralainen sitoutuu suorittamaan Vuokra-alueen osalta liittymismaksut viemäriverkostoon liittymisestä vesihuoltolain (119/2001) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

5.3 Vuokralainen sitoutuu suorittamaan liittymisestä vesijohtoon liittymisajankohtana kaupungissa voimassa olevien liittymisehtojen mukaisen liittymismaksun.

5.4 Yleiseen vesi- ja viemärilaitokseen liittymisessä ja käytössä noudatetaan muutoin kaupungissa voimassa olevia yleisiä liittymisehtoja ja -määräyksiä.

5.5 Kaupungilla on oikeus sijoittaa Vuokra-alueelle ja Vuokra-alueelle rakennettaviin rakennuksiin tarpeelliset johdot, laitteet ja kiinnikkeet sekä ulottaa Vuokra-alueelle kadun katuluiskat. Vuokralaiselle korvataan edellä mainituista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuva suoranainen vahinko. Johtojen, laitteiden, kiinnikkeiden ja katuluiskien sijoittamisesta ja pitämisestä Vuokra-alueella ja Vuokra-alueelle rakennettavissa rakennuksissa suoritetaan korvaus vain siinä tapauksessa, että ne olennaisesti haittaavat Vuokra-alueen käyttöä.

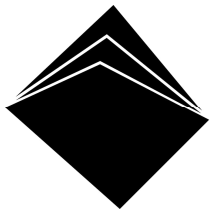

6. Vuokraoikeuden siirtäminen

- 6.1 Vuokra-alueen tai sen osan luovuttaminen toisen hallintaan on kielletty.
- 6.2 Vuokralaisella ei ole oikeutta siirtää vuokraoikeutta toiselle ilman kaupungin suostumusta.

7. Vuokrasuhteen päättymisen

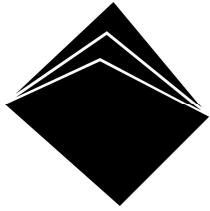
- 7.1 Vuokralainen on, ellei sopijapuolten välillä muuta sovita, velvollinen vuokrasuhteen päättyessä viemään kustannuksellaan pois omistamansa sekä kolmannen tahon omistamat rakennukset, rakennelmat, laitteet ja laitokset perustuksineen ja muun Vuokra-alueella olevan irtaimiston sekä luovuttamaan Kaupungille Vuokra-alueen siistinä ja puhdistettuna rakenteista vapaana.
- 7.2 Jollei rakennuksia, rakennelmia, laitteita, laitoksia perustuksineen sekä muuta irtaimistoa poisteta ja Vuokra-aluetta siivota kolmessa (3) kuukaudessa vuokrasuhteen päättymisestä lukien, on Kaupungilla oikeus tehdä tai teettää velvollisuuksien täyttämiseksi tarpeelliset toimenpiteet Vuokralaisen lukuun ja periä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset Vuokralaiselta. Tällöin Kaupungilla on oikeus viedä pois Vuokra-alueella oleva omaisuus ja menetellä sen suhteen parhaaksi katsomallaan tavalla. Jos omaisuuden arvo ylittää sen myymisestä aiheutuvat kulut, Kaupungilla on tällöin oikeus myydä se Vuokralaisen lukuun julkisella huutokaupalla tai muulla omaisuuden laatu ja arvo huomioon ottaen tarkoituksenmukaisella tavalla. Kaupungilla on oikeus käyttää omaisuuden myynnistä kertyvät varat edellä mainituista toimenpiteistä aiheutuvien kustannustensa ja muiden vuokrasopimukseen perustuvien saataviensa kattamiseen.
- 7.3 Vuokralainen vastaa vuokrakauden aikana tapahtuneesta omasta toiminnastaan johtuvasta maaperän tai pohjaveden pilaantumisesta sekä muusta ympäristövahingosta. Mikäli Vuokra-alueella on harjoitettu sellaista toimintaa tai säilytetty jätteitä tai aineita, jotka ovat voineet aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on Kaupungille esitettävä riittävä selvitys siitä, ettei näin ole tapahtunut. Vuokralaisen on tarvittaessa tutkittava alueen maaperä. Mikäli pilaantumista tällöin todetaan, on Vuokralainen velvollinen puhdistamaan alueen viranomaisen edellyttämään kuntoon ja esittämään Kaupungille puhdistuksen loppuraportti. Vuokralaisen vastuu ulottuu myös tämän vuokrasopimuksen vuokrakautta edeltävään aikaan, jona Vuokra-alue tai sen osa on ollut Vuokralaisen hallinnassa aikaisempien maanvuokrasopimusten perusteella.
- 7.4 Vuokralainen on velvollinen suorittamaan viisinkertaista vuokraa vastaavaa korvausta Vuokra-alueen käytöstä myös vuokra-ajan päättymisen jälkeiseltä ajalta siihen saakka, kunnes Vuokra-alue on puhdistettu ja siivottu siihen kuntoon, kuin kohdissa 7.1 ja 7.3 on edellytetty ja Vuokra-alue jätetty Kaupungin vapaaseen hallintaan.
- 7.5 Vuokralaisella ei ole oikeutta saada korvausta Vuokra-alueelle tekemistään parannuksista.
- 7.6 Vuokralainen asettaa 2 500 euron suuruisen vakuuden (kotimaisen pankin omavelkainen pankkitakaus tai tilipanttaus pankin kuittaamattomuustodistuksin) vuokranmaksun,

Vuokra-alueen siistimisen, kuntoonpanon, puhdistamisen ja kohdassa 7.4 tarkoitetun korvauksen vakuudeksi. Kaupunki vapauttaa vakuuden, kun Vuokra-alue on jätetty Kaupungin vapaaseen hallintaan sellaisena kuin edellä kohdissa 7.1–7.3 on edellytetty ja mahdollinen vuokra-ajan jälkeiseltä ajalta edellytetty korvaus on suoritettu. Vakuuden tulee olla voimassa kuusi (6) kuukautta vuokra-ajan päättymisestä.

8. Vuokrasopimuksen muut ehdot

- 8.1 Tähän maanvuokrasopimukseen sovelletaan maanvuokralain (258/1966) 5 luvun säännöksiä.
- 8.2 Vuokra-alueella oleva puusto ja maa-ainekset ovat Kaupungin omaisuutta ja niiden poistamisesta on sovittava Kaupungin viranomaisten kanssa. Vuokra-alueella kasvavia puita ei saa vahingoittaa eikä luvatta kaataa. Rakennustyön ajaksi on puusto tarpeellisin osin suojattava. Puista ja niiden hoidosta sekä mahdollisesti aiheuttamista vahingoista vastaa vuokra-aikana Vuokralainen. Mikäli puita joudutaan lahoamisen vuoksi tai muusta syystä kaatamaan, voi Vuokralainen korvausta vastaan saada apua kaupungin asianomaiselta viranomaiselta.
- 8.3 Vuokralainen on velvollinen pitämään Vuokra-alueelle rakennettavat rakennukset, rakennelmat, laitteet ja laitokset sekä Vuokra-alueen muun osan hyvässä kunnossa ja noudattamaan siinä kohden annettuja määräyksiä.
- 8.4 Vuokra-aluetta, sen osaa sekä sille rakennettavia rakennuksia, laitteita ja laitoksia ei saa Kaupungin suostumuksetta käyttää muuhun kuin yleiskaavan ja tämän vuokrasopimuksen mukaiseen tarkoitukseen, eikä sillä saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka savulla, hajulla, melulla tai muulla tavoin teollisen toiminnan laatuun nähden kohtuuttomasti häiritsee ympäristöä. Vuokralainen vastaa Vuokra-alueella tapahtuvan toiminnan ulkopuolisille tai ympäristölle mahdollisesti aiheuttamista vahingoista ja haitoista.
- 8.5 Vuokra-alueella ei sallita maa-ainesten vastaanotto- tai läjitystoimintaa.
- 8.6 Vuokralaisen velvollisuus pitää kunnossa ja puhtaana Vuokra-alueeseen rajoittuva katu- ja yleinen alue määräytyvät sen mukaan, kuin laissa kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa - ja puhtaanapidosta säädetään sekä asianomaisessa kunnallisessa säännössä määrätään.
- 8.7 Kaupungilla tai sen määräämällä henkilöllä on oikeus toimittaa Vuokra-alueella katselmuksia, joista kuitenkin, mikäli se hankaluudetta voi tapahtua, on Vuokralaiselle hyvissä ajoin ilmoitettava ja joissa Vuokralaisen tai hänen edustajansa, mikäli mahdollista, on oltava läsnä. Katselmuksessa tarkastetaan, ovatko Vuokra-alue ja sillä olevat rakennukset hyvässä kunnossa ja, onko vuokrasopimuksen määräyksiä muutoin noudatettu. Jos tarkastus on aiheuttanut muistutuksia, on puutteellisuudet korjattava kaupungin määräämässä ajassa.
- 8.8 Vuokra-alueella olevien rakennuksien omistusoikeutta ei saa luovuttaa vuokraoikeudesta erillään.

9. Erimielisyyksien ratkaiseminen

- 9.1 Tästä sopimuksesta mahdollisesti syntyvät riitaisuudet, joita ei voida osapuolten välisin neuvotteluin ratkaista, annetaan Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

Tätä maanvuokrasopimusta on laadittu kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi molemmille osapuolille.

Vantaalla, x. päivänä xkuuta 2025

VANTAAN KAUPUNKI

KEIMOLAN KAIKU ry

[allekirjoittajan nimi]

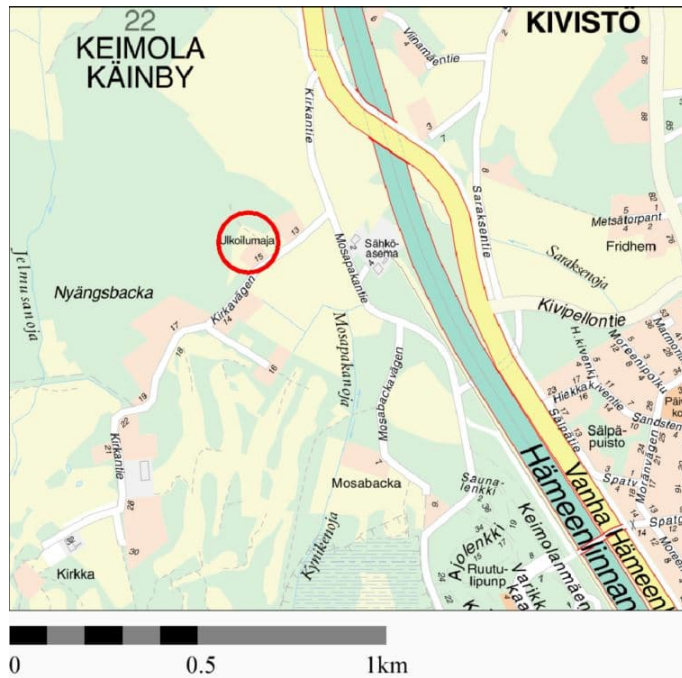
lakimies

[allekirjoittajan nimi]

Liitteet

Liite 1 Vuokra-alueen kartta

KOHTEEN SIJAINTI

**MAA-ALUEEN
VUOKRAAMINEN /
Keimolan Kaiku Ry**

Kaupunginosa: KEIMOLA (22)

Kylä: KEIMOLA (406)

n. 2800 m²:n suuruinen maa-alue

kiinteistöstä: 92-406-1-32

n. 527 m²:n suuruinen maa-alue

kiinteistöstä: 92-406-4-52

yhteensä n. 3327 m²

taustana: ilmakuva

22 § Maa-alueen vuokraaminen Hakkilasta MaKo Capital Oy:lle koirametsän perustamista varten / AK

VD/4995/10.00.02.02/2025

AK/TH/AV-P/TMA

Esitetään vuokrattavaksi MaKo Capital Oy:lle 1.10.2025 alkaen kymmeneksi (10) vuodeksi Hakkilan (66.) kaupunginosasta yhteensä noin 0,94 ha:n suuruinen maa-alue kaupungin omistamista kiinteistöistä 92-402-1-164 ja 92-66-9901-0 koirametsän perustamista varten elinkustannusindeksiin sidotulla 2 820 euron vuosivuokralla.

Taustaa ja tarkoitus:

MaKo Capital Oy on esittänyt Vantaan kaupungille kiinnostuksensa perustaa Vantaalle noin 1 ha:n suuruisen koirametsän, mikäli sopiva maa-alue löytyy vuokralle. Yhtiö ja useat kaupungin eri palvelualueet ovat yhdessä kartoittaneet mahdolliselle koirametsälle sopivaa paikkaa.

Koirametsä on aidattu (2 m korkea aita) luonnon metsäalue, jonka voi vuokrata yksityiskäyttöön. Koirametsissä pääsee nauttimaan turvallisessa ja rauhallisessa ympäristössä koiran kanssa. Se tarjoaa turvallisen ympäristön, jossa riistaviettisetkin koirat voivat nauttia vapaana olemisesta, olipa kyse sitten ulkoilusta yksin omistajan kanssa tai leikkitreffit. Moni koira rentoutuu ja leikkii jopa tavallista riehakkaammin vapautuessaan. Koirametsät antavat tähän mahdollisuuden, sillä siellä koirat pääsevät toteuttamaan itselleen lajinomaisia tarpeita kuten pureskelemaan keppejä sekä haistelemaan, tutkimaan ja kaivelemaan maata.

Yhtiö esitti kaupungille muutaman vaihtoehtokohteen, joihin kiinteistöt ja tilat palvelualue (Kipa), kadut ja puistot palvelualue (Kapu) ja ympäristökeskus (Yke) kävivät tutustumassa. Koirametsäksi soveltuva liitekartan osoittama noin 0,94 ha:n suuruinen maa-alue löytyi Vantaan Hakkilasta (402) Hakkilan (66.) kaupunginosasta kaupungin omistamilta kiinteistöiltä 92-402-1-164 ja 92-66-9901-0.

Alue on yleiskaavassa osoitettu pääosin asuinalueeksi (A). Kaavoittajalta saadun tiedon mukaan alueen kehittäminen yleiskaavassa osoitettuun tarkoitukseen ei ole käynnistymässä lähivuosina. Alueen eteläosasta on noin 40 m²:n suuruinen alue osoitettu asemakaavan mukaiseksi katualueeksi 92-66-9901-0.

Maa-alueen vuokraaminen MaKo Capital Oy:lle koirametsän perustamista varten:

Alue vuokrataan koirametsän perustamiseksi.

Vuokrasopimuksen pääehdot ovat:

- Vuokra-aika on 10 vuotta 1.10.2025 alkaen 30.9.2035 asti, kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla.
- Vuokra-alue on yhteensä 0,94 ha:n suuruinen pääosin Vantaan yleiskaavassa 2020 asuinalueeksi (A) osoitettu maa-alue. Vuokra-alueesta noin 40 m² on voimassa olevan asemakaavan mukaista katualuetta.
- Vuosivuokra vuokrasuhteen alkaessa on 2 820 euroa, joka sidotaan elinkustannusindeksiin siten, että perusindeksinä on sopimuksen alkamiskuukauden (10/2025) indeksiin pisteluku ja tarkistusindeksinä edellisen kalenterivuoden joulukuun pisteluku. Tarkistettua vuokraa maksetaan vuoden 2026 alusta lukien. Jos jonkin vuoden joulukuun indeksiluku on suurempi kuin

perusindeksi, korotetaan perusvuokramaksua vastaavasti. Mikäli indeksiluku on pienempi, vuokraa ei alenneta. Vuokran määrä perustuu alueen pääoma-arvosta laskettuun 5 %:n tuottoon.

- Vuokralainen asettaa vuokranmaksun, vuokra-alueen siistimisen, kuntoonpanon, puhdistamisen ja muiden maanvuokrasopimuksesta aiheutuvien velvoitteiden vakuudeksi 2 820 euron suuruisen tilvarojen panttauksen (kuittaamattomuustodistus) tai omavelkaisen pankkitakauksen.
- Sopimusehtojen noudattamista turvataan sopimussakkoehdoin.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 26 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää maa- ja vesialueiden vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta, kun vuokra-aika on yli 5 vuotta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 21

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään että,

- a) Vantaan kaupunki vuokraa MaKo Capital Oy:lle koirametsän perustamista varten maanvuokralain (258/1966) 5. luvun säännösten mukaisesti Hakkilan (66.) kaupunginosasta noin 0,94 ha:n suuruisen maa-alueen. Vuosivuokra on 2 820 euroa, joka sidotaan elinkustannusindeksiin esittelyosassa esitetysti. Maa-alue vuokrataan 1.10.2025 alkaen kymmeneksi (10) vuodeksi,
- b) valtuutetaan kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintopalvelut palvelualueen lakimies allekirjoittamaan vuokrasopimuksen ja tekemään siihen teknisluonteisia tarkennuksia ja muutoksia, ja
- c) mikäli päätösten mukaista maanvuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu 31.1.2026 mennessä, raukeaa tämä päätös.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Kartta vuokrattavasta kohteesta

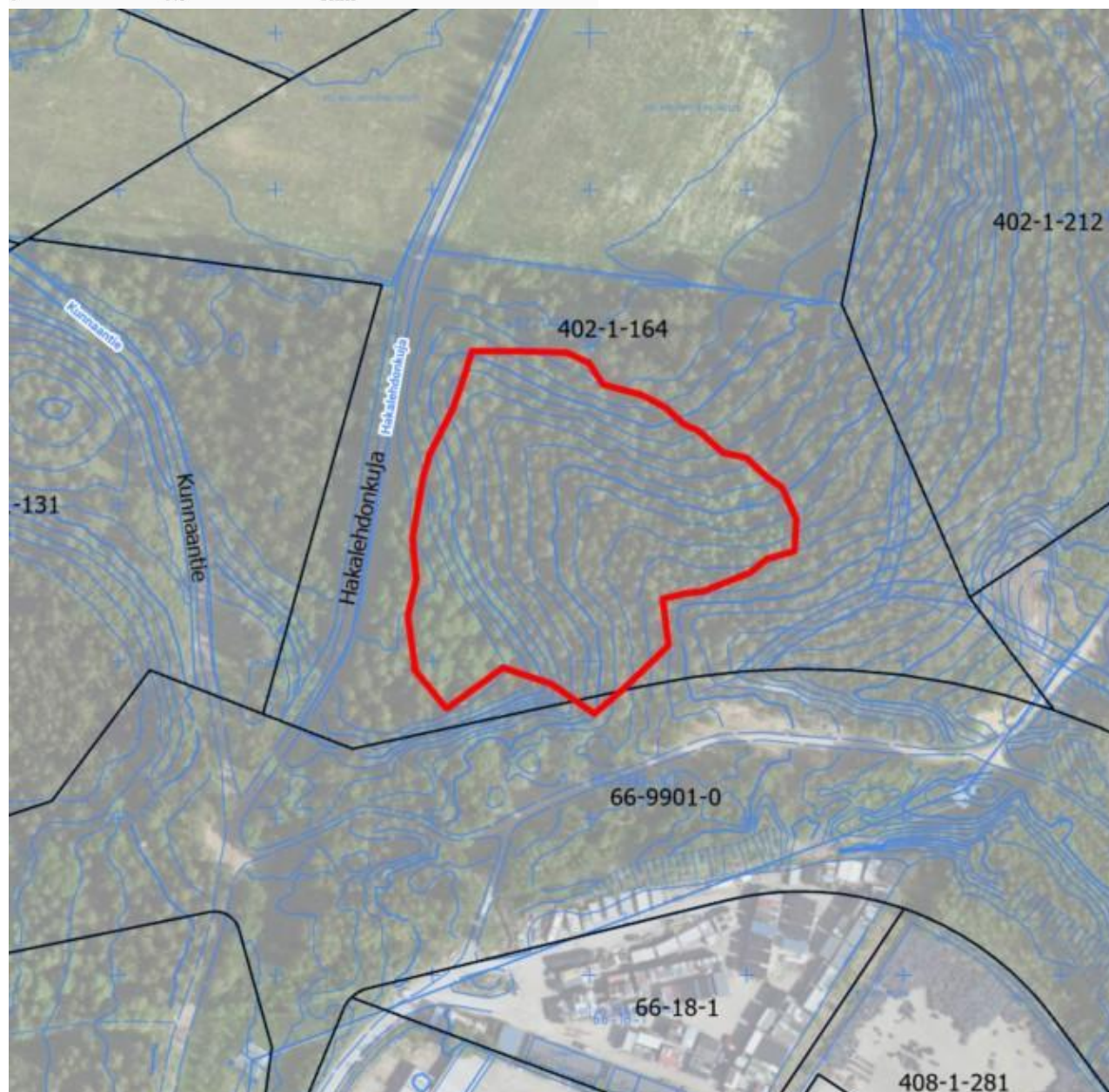
Täytäntöönpano: Talous- ja hallintopalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

maankäyttöinsinööri Taina Andersson, puh. 040 708 5329,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

taustana ilmakuva

23 §

Hakunilan AR-tontin 94502/4 myyminen vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon Nil-Group Oy:lle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun / AK

VD/1103/10.00.02.00/2022

AK/HR/LT

Esitetään Hakunilan AR-tontin 94502/4 myymistä Nil-Group Oy:lle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi.

Kiinteistöhallinta ja asuminen on valmistellut kilpailutettavaksi rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten tontin 94502/4. Tontti sijaitsee Hakunilassa Saagatien päässä.

Asemakaavassa tontti on merkinnällä AR (rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue). Tontilla on asemakaavanmukaista asuinrakennusoikeutta 1 300 k-m². Rakentaminen sijoitettiin verrattain väljästi, jolloin tonttien sisällä on mahdollista säilyttää suojeltavaa puustoa ja muuta kasvillisuutta. Autopaikat sijoittuvat omalle tontille maantasopysäköintinä. Asemakaavamääräyksissä autopaikka vaatimus on: asunnot 1 ap/90 k-m², kuitenkin vähintään 1,2 ap/asunto.

Tarjouskilpailun tarkoituksena on löytää tontille toteuttaja, joka rakentaa tontille vapaarahoitteisia omistusasuntoja. Tontti myydään perustettavalle asunto-osakeyhtiölle. Tarjouskilpailussa tontin pohjahinnaksi esitetään 550 €/k-m² eli tontin myyntihinta olisi vähintään 715 000 euroa.

Kilpailutontti luovutetaan **kaupunginhallituksen 5.3.2018 § 19** päättämien tuottajamuotoisten asuntotonttien luovutusperiaatteiden mukaisesti. Lisäksi kilpailuehdoissa huomioidaan kaupungin ympäristötavoitteet ja alueen kaupunkikuvallinen merkitys.

Kaupunki pidättää itselleen oikeuden hyväksyä tai hylätä tehdyt tarjoukset. Ehdollisia tarjouksia ei hyväksytä.

Varausmaksu

Tontin varausmaksu on 20.000 euroa. Varausmaksu hyvitetään tontin kauppahinnassa. Jos varaus myöhemmin perutaan, niin varausmaksua ei palauteta. Mikäli hanke viivästyy kaupungista johtumattomista syistä ja tonttivaraukselle myönnetään lisää aikaa, niin kaupunki voi päättää, että varausmaksua tai osaa siitä ei hyvitetä tontin kauppahinnassa.

Autopaikat

Autopaikkojen rakentamisen yhteydessä on rakennettava varaus (kaapeli) sähköauton lataamiseen kaikille autopaikoille.

Asuntojen myyntiä koskeva velvoite

Tontin kauppakirjaan sisällytetään ehto, jossa asuntojen myyntiä rajoitetaan seuraavasti: asuntoja saa myydä kaksi asuntoa yhtä ostajaa kohden. Ostajan tulee olla luonnollinen henkilö.

Asuinrakennusten energialuokka

Asuinrakennuksen tulee olla vähintään A- energialuokkaa.

Asuntojen huoneistotyyppijakauma rakennuksittain

Kaikkien asuntojen tulee olla kolmioita tai suurempia perheasuntoja. Huoneeksi luetaan vain tilat, joissa on ikkuna suoraan ulos. Kilpailuun osallistujan tulee sitoutua tähän huoneistotyyppijakaumaan ja se tullaan kirjaamaan myös kauppakirjaan ehdoksi. Ehdon rikkomisesta seuraa sopimussakko.

Kilpailun järjestelystä vastaa Vantaan kaupungin kiinteistöhallinta ja asuminen -tulosalue. Kilpailu järjestetään vuoden 2022 aikana.

Tontin myyntihinta

Kaupungilla on oikeus periä tontista lisäkauppahintaa, mikäli tontille toteutettava rakennusoikeus ylittää kauppahinnan perusteena käytetyn asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden määrän.

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 10 § 4 kohdan 24 mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asemakaava-alueella asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa

Kaupunkitilalautakunta 16.2.2022 § 16

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään

- a) järjestää esittelyosan mukainen tarjouskilpailu, ja
- b) oikeuttaa Kiinteistöhallinta ja asuminen -yksikkö laittamaan tontti 94502/4 jatkuvaan myyntiin, mikäli kilpailussa ei saada yhtään hyväksyttävää tarjousta.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarjouskilpailu pidettiin 28.2.-31.5.2023. Määräaikaan mennessä saapui neljä tarjousta. Korkeimman tarjouksen (616 €/k-m²) jätti Nil-Group Oy. Nil-Group Oy on maksanut 20.000 euron suuruisen varausmaksun. Varausmaksu hyvitetään kauppahinnassa. Mikäli kilpailun voittaja ei osta Vantaan kaupungilta tonttia varausmaksun suorittamisen jälkeen, jää varausmaksu kaupungille.

Kilpailuohjelmassa edellytettiin, että kilpailun voittaja sitoutuu noudattamaan kilpailuohjelmaa sekä kaupungin päättämiä asuntotonttien luovutushetkellä voimassa olevia luovutusehtoja. Ehdot kirjataan myös kauppakirjaan, ja niiden rikkomisesta seuraa sopimussakko.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n kohdan 24 mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asemakaava-alueella asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 16.8.2023 § 14

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään varata Hakunilan korttelin 94502 tontti 4 Nil-Group Oy:lle vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon 31.12.2024 saakka.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Nil-Group Oy käynnistämässä vapaarahoitteista omistusasuntokohdetta tontille 94502/4. Hankkeelle on myönnetty rakennuslupa 17.12.2024 ja rakentaminen on tarkoitus käynnistää keväällä/kesällä 2025.

Nil-Group Oy on suunnitellut tontille neljä yksikerroksista rivitaloa, joihin tulee yhteensä 20 asuntoa. Tontti jää asunto oy:n omistukseen.

Tontti 94502/4 on asemakaavassa osoitettu rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueeksi AR ja sen asemakaavan mukainen rakennusoikeus on 1300 k-m². 17.12.2024 myönnetyn rakennusluvan mukaan tontin asemakaavan mukaista rakennusoikeutta ei ole ylitetty.

Nil-Group Oy voitti tarjouskilpailun 616 €/k-m² yksikkö hinnalla. Näin ollen tontin 94502/4 kauppahinnaksi tulee 1300 k-m² x 616 €/k-m² = 800 800 euroa.

Kaupungilla on oikeus periä tontista lisäkauppahintaa (616 €/k-m²), mikäli tontille toteutettava rakennusoikeus (asuinrakennusoikeuteen laskettava ala) ylittää kauppahinnan perusteena käytetyn asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden määrän. Ostaja on mahdollisen lisäkauppahinnan määrittämistä varten velvollinen viipymättä rakennusluvan tultua lainvoimaiseksi esittämään kiinteistöhallinta ja asuminen -yksikölle selvityksen lainvoimaisesta rakennusluvasta ilmenevistä käytetyistä rakennusoikeuden kerrosneliömetrimääristä sekä mahdollisesti määräytyvästä tontin lisäkauppahinnasta. Kaupungin oikeus lisäkauppahintaan on voimassa viisi (5) vuotta siitä alkaen, kun rakennuslupa tontille on myönnetty.

Asuntojen rahoitus- ja hallintamuoto

Kilpailutontille on rakennettava vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa siten, että tontti jää perustettavan asunto-osakeyhtiön omistukseen.

Vihertehokkuus / pihasuunnitelma

Tontin vihertehokkuuden tulee olla vähintään 0,9. Vihertehokkuuden toteutuminen on rakennusluvan yhteydessä osoitettava pihasuunnitelmalla ja vihertehokkuuslaskelmalla.

Asuinrakennusten energialuokka

Asuinrakennusten tulee olla vähintään A- energialuokkaa.

Asuntojen myyntiä koskeva velvoite

Tontin kauppakirjaan sisällytetään ehto, jossa asuntojen myyntiä rajoitetaan seuraavasti: asuntoja saa myydä kaksi asuntoa yhtä ostajaa kohden. Ostajan tulee olla luonnollinen henkilö.

Asuntojen huoneistotyyppijakauma rakennuksittain

Kaikkien asuntojen tulee olla kolmioita tai suurempia perheasuntoja. Huoneeksi luetaan vain tilat, joissa on ikkuna suoraan ulos. Kilpailuun osallistujan tulee sitoutua tähän huoneistotyyppijakaumaan ja se tullaan kirjaamaan myös kauppakirjaan ehdoksi. Ehdon rikkomisesta seuraa sopimussakko.

Rakentamisvelvoite ja sopimussakko

Tontinsaaja sitoutuu aloittamaan rakennustyöt vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja toteuttamaan tontin rakennuksineen valmiiksi kahden ja puolen vuoden kuluessa tontin kauppakirjan allekirjoituksesta. Tontin rakennusoikeudesta on käytettävä vähintään 80 prosenttia.

Rakentamisvelvoitteen täyttämisen turvaamiseksi ja rakentamattoman tontin edelleen luovuttamisen estämiseksi kauppakirjaan kirjataan tarvittavat sopimussakkolausekkeet.

Kilpailutontti luovutetaan kaupunginhallituksen päättämien luovutushetkellä voimassa olevien tuottajamuotoisten asuntotonttien luovutusperiaatteiden mukaisesti.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 24 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asemakaava-alueella asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 12.2.2025 § 11

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään

- a) myydä Nil-Group Oy:lle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun Hakunilan korttelin 94502 tontti 4 vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantona toteutettavaksi 800 800 euron kauppahinnalla kaupunginhallituksen päättämien luovutushetkellä voimassa olevin asuntotonttien luovutusehdoin,
- b) että varausmaksu 20 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa, ja
- c) että tämä päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.6.2025 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunkitilalautakunta 12.2.2025 § 11 on päättänyt myydä Hakunilasta tontin 94502/4 Nil-Group Oy:lle vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa varten. Hankkeella on rakennuslupa ja rakentaminen on ollut tarkoitus käynnistää kesällä 2025.

Tontin ostaja ei ole saanut asuntojen heikon kysynnän vuoksi käynnistettyä hanketta. Myyntipäätös on rauennut 30.6.2025, joten ostaja on pyytänyt myyntipäätöksen jatkamista.

Nil-Group Oy on suunnitellut tontille neljä yksikerroksista rivitaloa, joihin tulee yhteensä 20 asuntoa. Tontti jää asunto-osakeyhtiön omistukseen. Tontti 94502/4 on asemakaavassa osoitettu rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueeksi merkinnällä AR. Sillä on asemakaavan mukaista rakennusoikeutta 1300 k-m². Myönnetyn rakennusluvan mukaan tontin asemakaavan mukaista rakennusoikeutta ei ole ylitetty.

Nil-Group Oy voitti kaupungin keväällä 2023 järjestämän tarjouskilpailun yksikköhinnalla 616 €/k-m². Tontin 94502/4 kauppahinnaksi tulee 1300 k-m² x 616 €/k-m² = 800 800 euroa.

Kilpailutontti luovutetaan kaupunginhallituksen päättämien luovutushetkellä voimassa olevien tuottajamuotoisten asuntotonttien luovutusperiaatteiden sekä kaupunkitilalautakunnan 12.2.2025 § 11 päättämien ehtojen mukaisesti.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 24 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asemakaava-alueella asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 22

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään

- a) myydä Nil-Group Oy:lle perustettavan asunto-osakeyhtiön lukuun Hakunilasta korttelin 94502 tontti 4 vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantona toteutettavaksi 800 800 euron kauppahinnalla kaupunginhallituksen päättämien luovutushetkellä voimassa olevin asuntotonttien luovutusehdoin,
- b) että varausmaksu 20 000 euroa hyvitetään kauppahinnassa,
- c) valtuuttaa kaupunkiympäristön toimialan lakimies allekirjoittamaan kauppakirjan, ja
- d) että tämä päätös raukeaa, mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 31.12.2025 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- kartta tontista 94502/4

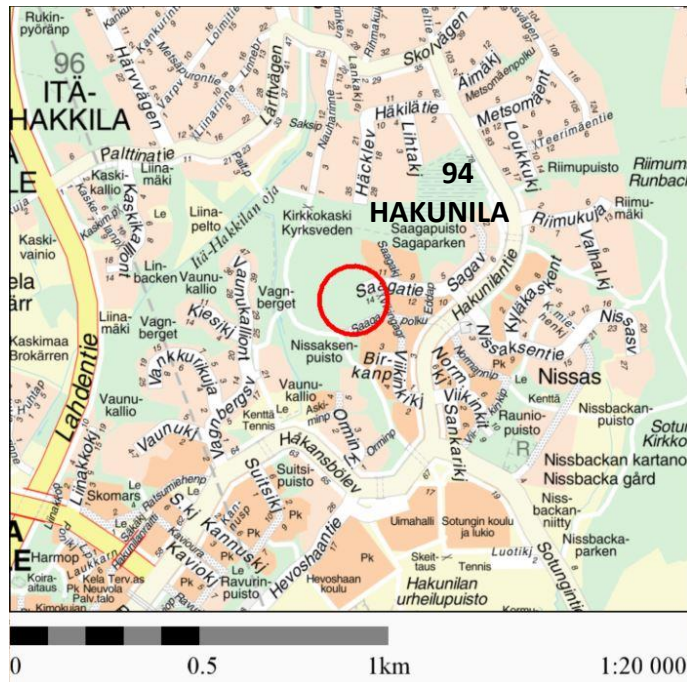
Täytäntöönpano: Kiinteistöhallinta ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

maankäyttöinsinööri Hilma Ruoho, puh. 043 825 5177,
maankäyttöinsinööri Lauri Tölli, puh. 040 658 6618,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KOHTEEN SIJAINTI

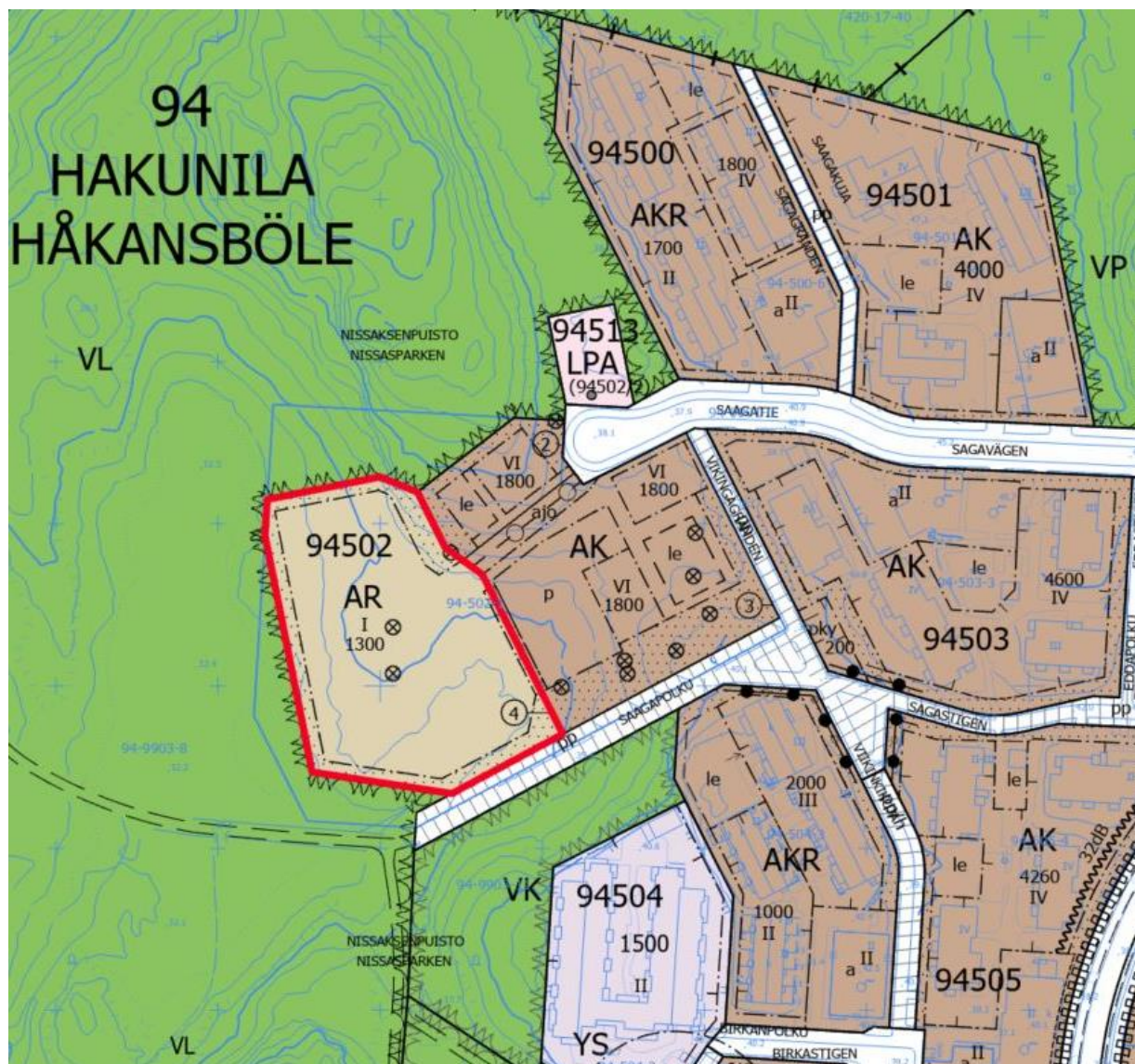

Kaupunginosa: HAKUNILA (94)

Kortteli: 94502

Tontti: 4

Pinta-ala 5956 m²

24 § **Kivistön asuinkerrostalotontin 23195/14 myyminen tai vuokraaminen
vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon Asunto Oy Vantaan Singelille / AK**

VD/7294/10.00.02.00/2017

AK/HR

Esitetään Kivistön asuinkerrostalotontin 23195/14 myymistä tai vuokraamista Asunto Oy Vantaan Singelille vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon. Tontin kauppahinta on 771 280 euroa ja vuosivuokra 34 708 euroa. Kohteen toteuttajana on T2H Helsinki Oy.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 14.12.2015 § 13 Kivistön kaupunkikeskus 1 asemakaavan (nro 230800), joka on kuulutettu voimaan 24.8.2016.

Kaupunginhallitus päätti 15.6.2015 § 30 tehdä yhteistoimintasopimuksen Kivistön kaupunkikeskus 1:n asuntorakentamisesta NCC Rakennus Oy:n ja Skanska Talonrakennus Oy:n kanssa Kivistön kaupunkikeskus 1 -alueen toteuttamiseksi. Yhteistoimintasopimus Kivistön kaupunkikeskus 1 -alueen toteuttamiseksi on allekirjoitettu 13.12.2015. Vuonna 2016 NCC:n uudelleen järjestelyjen ja nimenmuutosten jälkeen NCC Rakennus Oy:n asuntotuotanto on siirtynyt Bonava Suomi Oy:lle.

Yhteistoimintasopimuksessa on sovittu kaupungin sekä Skanskan ja Bonavan välisistä velvoitteista. Ne koskevat mm. asuntojen rahoitus- ja hallintamuotoja, rakentamisen aikataulua, rakentamisvelvoitteita ja sopimussakkoja, alueen pysäköintijärjestelyjä, kunnallistekniikan toteuttamista ja jätteiden putkikeräysjärjestelmää.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan Skanska toteuttaa asemakaava-alueen korttelin 23195 tontin 2 ja tontit 5–7 sekä korttelin 23916 tontit 1 ja 2. Näistä tonteista Skanska on toteuttanut korttelin 23195 tontin 2 sekä korttelin 23916 tontit 1 ja 2, jotka yhdistettiin tontiksi 5.

Skanska ilmoitti kirjeessään 5.10.2021 luopuvansa tonttivarauksistaan korttelissa 23195 sijaitseviin kolmeen rakentamattomaan tonttiin 5–7. Kaupunginhallitus päätti 13.12.2021 § 24 siirtää yhteistoimintasopimuksen tonttien 23195/5–7 sopimusehdot T2H Helsinki Oy:lle ja lisäsi yhteistoimintasopimukseen muutaman uuden ehdon.

Yksi ehdoista koski asuntojen huoneistotyyppijakaumaa. Asunnoista korkeintaan 30 % saa olla yksiöitä ja vähintään 30 % on oltava kolmioita tai suurempia asuntoja. Kolme tonttia voidaan katsoa huoneistotyyppijakauman osalta yhtenä kokonaisuutena, koska rakennukset tulevat olemaan kiinni toisissaan.

Toinen ehdoista koski asuntojen hallintamuotoa. Tontit on toteutettava vapaarahoitteisina omistusasuntoina. Lisäksi on noudatettava ohjeellisena sopimusalueelle laadittua taiteen konseptia ja yhteistoimintasopimuksesta poistettiin ensimmäisen asuntorakentamiskohteen käynnistymistä koskeva sopimussakko.

T2H Helsinki Oy otti vastattavakseen Skanska Talonrakennus Oy:n osuudet autopaikkojen kustannuksista ja ulkoisen kunnallistekniikan kustannuksista. Skanska ja Bonava ovat rakentaneet pysäköintilaitoksen LPA-tontille 23196/4.

T2H Helsinki Oy on 30.11.2022 lähettämässään sähköpostissa hakenut määrään ostamista tontista 23195/7. T2H Helsinki Oy:n tonttivarauksille 23195/5–7 on laadittu uusi tonttijakoehdotus, jossa kolme tonttia jaetaan viideksi tontiksi siten, että tonttijakoehdotuksen tontti 14 sijaitsee tontilla 7. Tontin 23195/14 osoite on Topaasikuja 17 / Keimolantie 6b, 01700 Vantaa.

Tontti on osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK). Tontin 7 asemakaavan mukainen kokonaisrakennusoikeus on 1800 k-m², mutta tonttijakoehdotuksessa tontin 14 kokonaisrakennusoikeudeksi on tulossa 1416 k-m² ja asuinkerrosalaksi 1232,9 k-m².

T2H Helsinki Oy esittää, että myyntipäätös kirjattaisiin yhteistoimintasopimuksen mukaisesti: "Toteuttajat tai niiden toimesta perustetut yhtiöt tai Toteuttajien osoittamat tontin omistajiksi tulevat sijoittavat ostavat asuntorakennustontit Kaupungilta" ilman, että tuleva tontin ostajaa on vielä lyöty lopullisesti lukkoon. Päätös voisi antaa mahdollisuuden joko edellä mainitun asunto-osakeyhtiön AsOy Vantaan Singeli Oy:n tai T2H:n osoittaman tonttirahaston ostaa kyseisen tontin.

T2H Helsinki Oy ilmoittaa viestissään, että todennäköisesti tonttirahasto ostaisi tontin, jotta asuntojen hinnat saadaan saavutettavimmiksi useammille ostajille. Lisäksi tonttirahaston käyttö antaa myös mahdollisuuden vuokrata tontin kaupungilta. Tonttirahastojen vuokraehdoista T2H mainitsee, että tontin perusvuokra ja siihen tulevat korotukset sovitaan etukäteen maanvuokrasopimuksessa koko vuokra-ajalle. Tämän lisäksi perusvuokra sidotaan Tilastokeskuksen julkaisemaan elinkustannusindeksiin, jonka pohjalta tontin vuokra tarkistetaan vuosittain.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan asuntotontin myyntihinta on luovutusvuoden ARA:n hyväksymä enimmäishinta lisättynä 10 %:lla kahden ensimmäisen vuoden aikana asemakaavan voimaantulosta. Kaavan voimaantulosta seuraavien 3–4 vuoden aikana aikaisempaan myyntihintaa lisätään toiset 10 %. Neljän vuoden jälkeen kaavan voimaantulosta luovutushetken perushinnan mukaan laskettuun aikaisempaan (3–4 v) hintaan lisätään vielä 10 %. Asemakaava on tullut voimaan 24.8.2016, joten tontista peritään yhteistoimintasopimuksen mahdollistamaa korkeinta myyntihintaa.

Kivistön keskustassa ARA:n hyväksymä enimmäishinta on 457,70 €/k-m² (398 €/k-m² + asemalisä 15 %), jolloin tontin myyntihinta on 609,20 €/k-m² (+ 10 % + 10 % + 10 %).

Tontin rakennusoikeuteen laskettava kokonaisrakennusoikeus on noin 1240 k-m², jolloin tontin myyntihinta on 755 408,00 €.

Tontin kauppakirjaan sisällytetään tarvittavat myyntiehdot rakentamisveloitteesta, vallintarajoituksesta sekä Kivistön Putkijäte Oy:n putkijätejärjestelmään ja muihin infraliittymäjärjestelmiin liittymisvelvollisuudesta. Lähtökohtana on, että ostaja sitoutuu aloittamaan rakennusluvan mukaisen rakentamisen tontilla vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja toteuttamaan tontille hyväksytyjen piirustusten mukaisen rakennuksen, jonka kerrosala on vähintään 80 % rakennusoikeudesta kahden ja puolen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta. Ostajalla ei ole myöskään oikeutta myydä tai muutoin luovuttaa rakentamatonta tonttia eteenpäin ilman kaupungin suostumusta.

Tontin 23195/14 pysäköinti on osoitettu LPA-tontille 23196/4 rakennettuun maanpäälliseen pysäköintilaitokseen.

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 9 § 4 kohdan 24 mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle

antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 18.1.2023 § 10

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään

- a) myydä Asunto Oy Singelille tai T2H Helsinki Oy:n osoittamalle tontin omistajaksi tulevalle sijoittajalle Kivistöstä korttelin 23195 tontti 14 vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi 755 408,00 euron kauppahinnalla. Asunto Oy Singelin osakekannan omistajan on oltava tontin myyntihetkellä T2H Helsinki Oy,
- b) että tontista peritään lisäkauppahintaa rakennusoikeuden ylityksen suhteessa (609,20 €/k-m²), mikäli tontille toteutettava rakennusoikeudellinen kerrosala ylittää kauppahinnan perusteena käytetyn tonttijakoluonnoksen mukaisen rakennusoikeuden määrän (1240 k-m²),
- c) että tontinluovutuksessa noudatetaan alueelle sovittua yhteistoimintasopimusta sekä kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia asuntotonttien luovutusehtoja,
- d) että kauppakirjaan sisällytetään tarvittavat ehdot rakentamisvelvoitteesta, vallintarajoituksesta sekä putkijätejärjestelmään ja muissa kunnallisteknisiin järjestelmiin liittymisestä,
- e) periä Asunto Oy Singelilta tai T2H Helsinki Oy:n osoittamalta tontin omistajalta yhteistoimintasopimuksen mukaisesti aluemarkkinointikorvauksena 2 €/k-m² + alv yhden kuukauden kuluessa tontin kauppakirjan allekirjoituksesta,
- f) valtuuttaa kaupunkiympäristön toimialan lakimies allekirjoittamaan kauppakirja ja luovutuskirja ja tekemään niihin teknisiä korjauksia, ja
- g) että mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa ei ole allekirjoitettu 30.9.2023 mennessä, raukeaa tämä päätös.

Käsittely:

Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti poistui yhteisöjääviiden vuoksi kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

T2H Helsinki Oy:n on pyytänyt, että muuttuneen markkinatilanteen takia tontin 23195/14 hankkeen käynnistymisen kannalta olisi tontin tonttirahastolle ostamisen sijaan järkevämpää vuokrata tontti kaupungilta. Lisäksi T2H on pyytänyt, että päätös tulisi olla voimassa 12 kuukautta päätöksenteosta, mikäli markkinatilanne jostain syystä muuttuisi vielä ja kohde ei lähtisikään suunnitellusti käyntiin. T2H:lla on tarkoitus saada hanke käyntiin kesän 2023 aikana. Kohteella ei ole vielä voimassa olevaa rakennuslupaa, mutta rakennuslupa on jätetty Lupapiste-palveluun. Markkinatilanteen vuoksi on perusteltua myöntää pidempi aika päätöksen voimassaololle. Hinnoittelun pohjana toimivat ARA-hinnat tarkistetaan vuosittain, joten päätöksen voimassaoloajaksi esitetään vuoden 2023 loppua.

Yhteistoimintasopimuksen mukaan asuntotontin myyntihinta on luovutusvuoden ARA:n hyväksymä enimmäishinta lisättynä 10 %:lla kahden ensimmäisen vuoden aikana asemakaavan voimaantulosta.

Kaavan voimaantulosta seuraavien 3–4 vuoden aikana aikaisempaan myyntihintaa lisätään toiset 10 %. Neljän vuoden jälkeen kaavan voimaantulosta luovutushetken perushinnan mukaan laskettuun aikaisempaan (3–4 v) hintaan lisätään vielä 10 %. Asemakaava on tullut voimaan 24.8.2016, joten tontista peritään yhteistoimintasopimuksen mahdollistamaa korkeinta myyntihintaa.

Kivistön keskustassa ARA:n hyväksymä enimmäishinta vuonna 2023 on 467 €/k-m² (406 €/k-m² + asemalisä 15 %), jolloin tontin myyntihinta on 622 €/k-m² (+ 10 % + 10 % + 10 %). Erillisessä tonttijaon muutoksessa rakennusoikeus on jaettu muodostetuille tonteilla siten, että tontin 23195/14 rakennusoikeus on 800 k-m². Tontille on saatu poikkeamispäätös, jossa rakennusoikeus on 1240 k-m², joten tontin myyntihinta 622 €/k-m² x 1240 k-m² = 771 280 euroa.

Tontin vuosivuokra on 4,5 % tontin myyntihinnasta eli 771 280 x 4,5 % ≈ 34 708 euroa. Vuosivuokra sidotaan elinkustannusindeksiin indeksilain sallimalla tavalla. Vuokraa ei alenneta, jos indeksin pisteluku laskee. Tontin vuokramaksu tarkistetaan puolesta välissä sopimuskautta. Kaupunki perii tontista lisäkauppahintaa tai lisävuokraa, mikäli tontille toteutettava rakennusoikeus ylittää kauppahinnan perusteena käytetyn asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden määrän.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n kohdan 24 mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 7.6.2023 § 19

Kiinteistöjohtajan vs. esitys:

Päätetään

- a) kumota kaupunkitilalautakunnan päätös 18.1.2023 § 10 koskien tontin 23195/14 myymistä,
- b) myydä Asunto Oy Vantaan Singelille (y-tunnus 2796873-2) tai T2H Helsinki Oy:n osoittamalle tonttirahastolle Kivistöstä korttelin 23195 tontti 14 vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi 771 280 euron kauppahinnalla. Asunto Oy Singelin osakekannan omistajan on oltava tontin myyntihetkellä T2H Helsinki Oy,
- c) että vaihtoehtoisesti tontti voidaan myös vuokrata Asunto Oy Vantaan Singelille (y-tunnus 2796873-2) vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona toteutettavaksi 40 vuoden vuokrasopimuksella, jolloin tontin vuosivuokra on 34 708 euroa ja vuosivuokraa korjataan kaupunginhallituksen päättämin indeksiehdoin ja vuokratarkastuksin,
- d) että tontista peritään lisäkauppahintaa tai lisävuokraa rakennusoikeuden ylityksen suhteessa, mikäli tontille toteutettava rakennusoikeudellinen kerrosala ylittää tämän päätöksen hinnoittelun pohjana olevan rakennusoikeuden (1240 k-m²) määrän,
- e) että tontinluovutuksessa noudatetaan alueelle sovittua yhteistoimintasopimusta sekä kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia asuntotonttien luovutusehtoja,
- f) että kauppakirjaan sisällytetään tarvittavat ehdot rakentamisvelvoitteesta, vallintarajoituksesta sekä putkijätejärjestelmään ja muihin kunnallisteknisiin järjestelmiin liittymisestä,
- g) periä Asunto Oy Vantaan Singelilta tai T2H Helsinki Oy:n osoittamalta tontin omistajalta yhteistoimintasopimuksen mukaisesti aluemarkkinointikorvauksena 2 €/k-m² + alv yhden kuukauden kuluessa tontin kauppakirjan allekirjoituksesta, ja

- h) että mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa tai vuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu 31.12.2023 mennessä, raukeaa tämä päätös.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kivistössä sijaitsevan kerrostalotontin 92-23-195-14 luovutus päätös vanhennee 31.12.2023. T2H Helsinki Oy on pyytänyt tonttivarauksen jatkamista vuodella. Tontille on saatu rakennuslupapäätös 27.6.2023, mutta rakentamista ei ole päästy aloittamaan poikkeuksellisen vaikeasta markkinatilanteesta johtuen. Kaupungin kannalta pyyntö on markkinatilanne huomioiden perusteltu ja kaupungin edun mukaista olisi saada hanke liikkeelle. Tämän takia esitetään, että tonttivaraukselle myönnetään jatkoaika.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n kohdan 24 mukaan kaupunkitalautakunta päättää asemakaava-alueella asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitalautakunta 13.12.2023 § 17

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään jatkaa tontin 92-23-195-14 varausaikaa 31.12.2024 saakka.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupungin ja T2H Helsinki Oy:n välillä on voimassa alun perin 4.12.2015 allekirjoitettu yhteistoimintasopimus, johon T2H Helsinki Oy on tullut sopimusosapuoleksi 17.3.2022 allekirjoitetulla muutossopimuksella. Yhteistoimintasopimus on voimassa 31.12.2025 saakka. Yhteistoimintasopimuksen ja sen muutossopimuksen nojalla T2H Helsinki Oy on sitoutunut toteuttamaan Kivistössä tontit 23195/10, 11, 12, 13 ja 14. Ensimmäiseksi toteutettavan tontin 23195/14 tonttivaraus menee umpeen 31.12.2024. T2H Helsinki Oy:n mukaan kyseiselle hankkeelle ei ole saatu riittävästi kysyntää, eikä rakentamista ole tästä syystä voitu vielä aloittaa. Tontille on myönnetty rakennuslupa 27.6.2023. T2H olettaa asuntojen kysynnän elpävän vuoden 2025 aikana, ja uskoo voivansa aloittaa kohteen rakentamisen ensi vuonna. T2H Helsinki Oy on pyytänyt myynti-/vuokrauspäätöstä tontille 23195/14 sekä tonttivarauksia tonteille 23195/10, 11, 12 ja 13.

Kaupunki on neuvotellut tontin 23195/14 myymisestä/vuokraamisesta T2H Helsinki Oy:n kanssa siten, että luovutuksen ehtoja päivitetäisiin siltä osin, kuin ne ovat vanhentuneet tai eivät ole voimassa olevien asuntotonttien luovutusperiaatteiden mukaiset. Yhteistoimintasopimuksessa ja sen muutossopimuksessa on sovittu kaupungin sekä toteuttajien välisistä velvoitteista. Ne koskevat mm. asuntojen rahoitus- ja hallintamuotoja, rakentamisen aikataulua, rakentamisvelvoitteita ja sopimussakkoja, alueen pysäköintijärjestelyjä, kunnallistekniikan toteuttamista ja jätteiden putkikeräysjärjestelmää. Myynti-/vuokraushinnan osalta luovutusehtoja on syytä päivittää niin, että tontin hinnan määräytymisperuste on käypä hinta. Lisäksi mahdollisuus myydä tontti T2H:n valitsemalle

tonttirahastolle on syytä poistaa. Tonttien luovutus- ja toteuttamisaikataulut eivät ole toteutuneet yhteistoimintasopimuksen mukaisesti, joten ne on syytä määritellä uudelleen. Ehtoja päivitetäisiin perässä olevin muutoksin.

Tontti 23195/14 myydään tai vuokrataan Asunto Oy Vantaan Singelille (y-tunnus 2796873-2) vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi. Asunto Oy Singelin osakekannan omistajan on oltava tontin myyntihetkellä T2H Helsinki Oy. Käyvän hinnan mukainen yksikköhinta on 622 €/k-m². Tontin 23195/14 rakennusoikeus on 800 k-m², mutta tontille on saatu poikkeamispäätös, jossa rakennusoikeus on 1240 k-m², joten tontin kauppahinta on 622 €/k-m² x 1240 k-m² = 771 280 euroa. Jos tontti vuokrataan, niin vuokra-aika on 40 vuotta ja vuosivuokra on 4,5 % tontin käyvästä arvosta, eli 4,5 % x 771 280 € = 34 708 euroa. Vuosivuokraa korjataan kaupunginhallituksen päättämin indeksiehdoin ja vuokratarkastuksin. Kaupunki perii tontista lisäkauppahintaa tai lisävuokraa, mikäli tontille toteutettava rakennusoikeus ylittää kauppahinnan/vuosivuokran perusteena käytetyn rakennusoikeuden määrän.

Tonttien 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 pysäköinti on osoitettu Skanskan ja Bonavan toteuttamaan, LPA-tontille 23196/4 rakennettuun, maanpäälliseen pysäköintilaitokseen. T2H Helsinki Oy on ottanut vastattavakseen Skanskan osuuden autopaikkojen kustannuksista, 1 362 804 euroa. Mikäli T2H ei toteuta tontteja 23195/10, 11, 12, 13 ja 14, on T2H velvollinen myymään autopaikat alkuperäisellä hinnalla kaupungin valitsemaalle tonttien toteuttajalle.

Koska kyseessä on vanha sopimus, jonka perusteella ensimmäiselle tontille 23195/14 on myönnetty rakennuslupa, on asuntojen huoneistotyyppijakaumaa koskeva ehto syytä jättää voimaan. Yhteistoimintasopimuksen muutoksen (17.3.2022) mukaan tonteille 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 toteutettavista asunnoista saa korkeintaan 30 % olla yksiöitä ja vähintään 30 % on oltava kolmioita tai suurempia asuntoja. Tontit 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 katsotaan huoneistotyyppijakauman osalta yhtenä kokonaisuutena, koska rakennukset tulevat olemaan kiinni toisissaan.

Tontin kauppakirjaan/vuokrasopimukseen sisällytetään tarvittavat ehdot rakentamisvelvoitteesta, vallintarajoituksesta, Kivistön Putkijäte Oy:n putkijätejärjestelmään ja muihin infraliittymäjärjestelmiin liittymisvelvollisuudesta sekä sopimusalueelle laaditun taiteen konseptin noudattamisesta. Lähtökohtana on, että ostaja sitoutuu aloittamaan rakennusluvan mukaisen rakentamisen tontilla vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja toteuttamaan valmiiksi tontille hyväksytyjen piirustusten mukaisen rakennuksen, jonka kerrosala on vähintään 80 % rakennusoikeudesta, kahden ja puolen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta. Ostajalla ei ole myöskään oikeutta myydä tai muutoin luovuttaa rakentamatonta tonttia eteenpäin ilman kaupungin suostumusta.

Tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaamisesta tehdään erillinen päätös.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n kohdan 24 mukaan kaupunkitilalautakunta päättää asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 11.12.2024 § 18

Kiinteistöjohtajan esitys:
Päätetään

- a) myydä Asunto Oy Vantaan Singelille (y-tunnus 2796873-2) Kivistöstä tontti 23195/14 vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi 771 280 euron kauppahinnalla. Asunto Oy Singelin osakekannan omistajan on oltava tontin myyntihetkellä T2H Helsinki Oy,
- b) että vaihtoehtoisesti tontti 23195/14 voidaan myös vuokrata Asunto Oy Vantaan Singelille (y-tunnus 2796873-2) vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi 40 vuoden vuokrasopimuksella, jolloin tontin vuosivuokra on 34 708 euroa ja vuosivuokraa korjataan kaupunginhallituksen päättämin indeksiehdoin ja vuokratarkastuksin,
- c) että tontista peritään lisäkauppahintaa tai lisävuokraa rakennusoikeuden ylityksen suhteessa, mikäli tontille toteutettava rakennusoikeudellinen kerrosala ylittää tämän päätöksen hinnoittelun pohjana olevan rakennusoikeuden (1240 k-m²) määrän,
- d) että tontinluovutuksessa noudatetaan alueelle sovittua yhteistoimintasopimusta ja sen muutosta sekä kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia asuntotonttien luovutusehtoja,
- e) että kauppakirjaan sisällytetään tarvittavat ehdot rakentamisvelvoitteesta, vallintarajoituksesta, putkijätejärjestelmään ja muihin kunnallisteknisiin järjestelmiin liittymisestä sekä sopimusalueelle laaditun taiteen konseptin noudattamisesta, ja
- f) että mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa tai vuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu 30.6.2025 mennessä, raukeaa tämä päätös.

Käsittely:

Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti poistui yhteisöjäävinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupungin ja T2H Helsinki Oy:n (T2H) välillä on voimassa alun perin 4.12.2015 allekirjoitettu yhteistoimintasopimus, johon T2H Helsinki Oy on tullut sopimussopimuksella 17.3.2022 allekirjoitetulla muutossopimuksella. Yhteistoimintasopimus on ollut voimassa 31.12.2025 saakka. Yhteistoimintasopimuksen ja sen muutossopimuksen nojalla T2H Helsinki Oy on sitoutunut toteuttamaan Kivistössä tontit 23195/10, 11, 12, 13 ja 14. Tonttien toteuttamiselle on myönnetty lisää aikaa niin, että viimeisin eräpäivä tontin 23195/14 kauppakirjan/vuokrasopimuksen allekirjoittamiselle on ollut 30.6.2025 ja tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaus on voimassa 31.12.2025 saakka.

T2H on pyytänyt vuoden lisää aikaa tontin 23195/14 ostamiseen/vuokraamiseen kaupungilta sekä tonttien 23195/10, 11, 12 ja 13 varaukselle. Heikentyneen asuntokysynnän johdosta T2H ei ole saanut riittävää kysyntää asunnoille, minkä vuoksi hanketta ei ole vielä voitu aloittaa. T2H odottaa asuntojen kysynnän elpyvän Kivistössä alkuvuodesta 2026, ja odottaa saavansa aloitettua kyseisiä hankkeita ensi vuoden alkupuolella.

Tontille 23195/14 on myönnetty rakennuslupa 27.6.2023 ja tontit 23195/10-14 on tarkoitus toteuttaa kokonaisuutena. T2H on ottanut vastattavakseen tonttien 23195/10-14 pysäköintipaikkojen rakentamiskustannukset LPA-tontille 23196/4 rakennetussa pysäköintilaitoksessa, 1 362 804 euroa. On kaupungin edun mukaista, että tontit 23195/10-14 saadaan rakennettua, joten tontin 23195/14

myynti-/vuokrausaikaa esitetään jatkettavaksi vuodella. Tonttien 23195/10-13 varauksen jatkamista esitetään erillisessä päätösesityksessä.

Yhteistoimintasopimuksen ja sen muutossopimuksen ehtoja päivitetään siltä osin, kuin ne ovat vanhentuneet tai eivät ole voimassa olevien asuntotonttien luovutusperiaatteiden mukaiset. Yhteistoimintasopimuksessa ja sen muutossopimuksessa on sovittu kaupungin sekä toteuttajien välisistä velvoitteista. Ne koskevat mm. asuntojen rahoitus- ja hallintamuotoja, rakentamisen aikataulua, rakentamisvelvoitteita ja sopimussakkoja, alueen pysäköintijärjestelyjä, kunnallistekniikan toteuttamista ja jätteiden putkikeräysjärjestelmää. Myynti-/vuokraushinnan määräytymisperusteena käytetään käypää hintaa ja mahdollisuus myydä tontti tonttirahastolle poistetaan. Tonttien luovutus- ja toteuttamisaikataulut määritellä uudelleen.

Tontti 23195/14 myydään tai vuokrataan Asunto Oy Vantaan Singelille (y-tunnus 2796873-2) vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi. Asunto Oy Singelin osakekannan omistajan on oltava tontin myyntihetkellä T2H Helsinki Oy. Käyvän hinnan mukainen yksikköhinta on 622 €/k-m². Tontin 23195/14 rakennusoikeus on 800 k-m², mutta tontille on saatu poikkeamispäätös, jossa rakennusoikeus on 1240 k-m², joten tontin kauppahinta on 622 €/k-m² x 1240 k-m² = 771 280 euroa. Jos tontti vuokrataan, niin vuokra-aika on 40 vuotta ja vuosivuokra on 4,5 % tontin käyvästä arvosta, eli 4,5 % x 771 280 € = 34 708 euroa. Vuosivuokraa korjataan kaupunginhallituksen päättämin indeksiehdoin ja vuokratarkastuksin. Kaupunki perii tontista lisäkauppahintaa tai lisävuokraa, mikäli tontille toteutettava rakennusoikeus ylittää kauppahinnan/vuosivuokran perusteena käytetyn rakennusoikeuden määrän.

T2H Helsinki Oy on ottanut vastattavakseen Skanskan osuuden autopaikkojen kustannuksista, 1 362 804 euroa. Mikäli T2H ei toteuta osaa tai yhtään tonteista 23195/10, 11, 12, 13 ja 14, on T2H velvollinen myymään toteuttamattomien tonttien LPA-tontin 23196/4 pysäköintilaitoksessa sijaitsevat autopaikat alkuperäisellä hinnalla kaupungin valitsemaalle tonttien toteuttajalle.

Tonteille 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 toteutettavista asunnoista saa korkeintaan 30 % olla yksiöitä ja vähintään 30 % on oltava kolmioita tai suurempia asuntoja. Tontit 23195/10, 11, 12, 13 ja 14 katsotaan huoneistotyyppijakauman osalta yhtenä kokonaisuutena, koska rakennukset tulevat olemaan kiinni toisissaan.

Tontin kauppakirjaan/vuokrasopimukseen sisällytetään tarvittavat ehdot rakentamisvelvoitteesta, vallintarajoituksesta, Kivistön Putkijäte Oy:n putkijätejärjestelmään ja muihin infraliittymäjärjestelmiin liittymisvelvollisuudesta sekä sopimusalueelle laaditun taiteen konseptin noudattamisesta.

Ostaja sitoutuu aloittamaan rakennusluvan mukaisen rakentamisen tontilla vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta ja toteuttamaan valmiiksi tontille hyväksytyjen piirustusten mukaisen rakennuksen, jonka kerrosala on vähintään 80 % rakennusoikeudesta, kahden ja puolen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta. Ostajalla ei ole myöskään oikeutta myydä tai muutoin luovuttaa rakentamatonta tonttia eteenpäin ilman kaupungin suostumusta.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n kohdan 24 mukaan kaupunkitalautakunta päättää asunto- ja erityispalvelutonttien myymisestä, vaihtamisesta, vuokralle ottamisesta ja vuokralle antamisesta silloin, kun kauppahinta, käypä markkina-arvo tai tarjouskilpailulla luovutettaessa alin hyväksyttävä luovutushinta on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 23

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään

- a) myydä Asunto Oy Vantaan Singelille (y-tunnus 2796873-2) Kivistöstä tontti 23195/14 vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi 771 280 euron kauppahinnalla. Asunto Oy Singelin osakekannan omistajan on oltava tontin myyntihetkellä T2H Helsinki Oy,
- b) että vaihtoehtoisesti tontti 23195/14 voidaan myös vuokrata Asunto Oy Vantaan Singelille (y-tunnus 2796873-2) vapaarahoitteiseen omistusasuntotuotantoon toteutettavaksi 40 vuoden vuokrasopimuksella, jolloin tontin vuosivuokra on 34 708 euroa ja vuosivuokraa korjataan kaupunginhallituksen päättämin indeksiehdoin ja vuokratarkastuksin,
- c) että tontista peritään lisäkauppahintaa tai lisävuokraa rakennusoikeuden ylityksen suhteessa, mikäli tontille toteutettava rakennusoikeudellinen kerrosala ylittää tämän päätöksen hinnoittelun pohjana olevan rakennusoikeuden (1240 k-m²) määrän,
- d) että tontinluovutuksessa noudatetaan alueelle sovittua yhteistoimintasopimusta ja sen muutosta sekä kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia asuntotonttien luovutusehtoja,
- e) että kauppakirjaan sisällytetään tarvittavat ehdot rakentamisvelvoitteesta, vallintarajoituksesta, putkijätejärjestelmään ja muihin kunnallisteknisiin järjestelmiin liittymisestä sekä sopimusalueelle laaditun taiteen konseptin noudattamisesta, ja
- f) että mikäli tämän päätöksen perusteella tehtävää kauppakirjaa tai vuokrasopimusta ei ole allekirjoitettu 30.6.2026 mennessä, raukeaa tämä päätös.

Käsittely:

Merkittiin, että talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti poistui yhteisöjäävinä kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

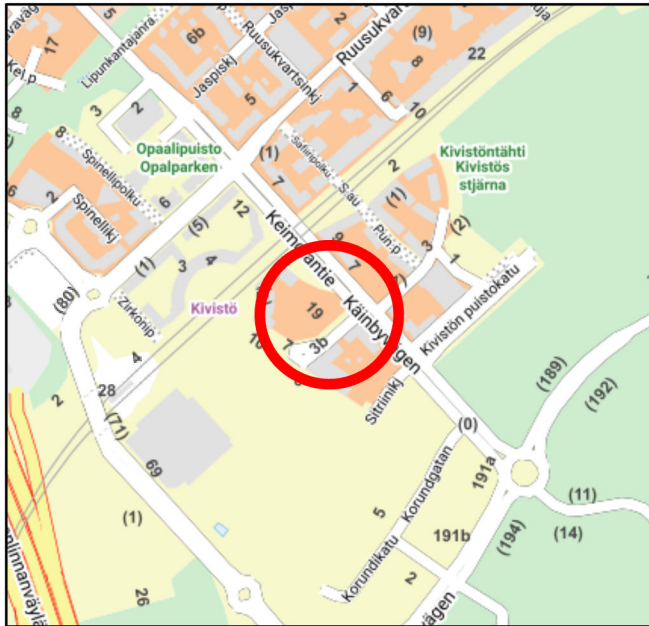
- kartta tontista 23195/14

Täytäntöönpano: Kiinteistöhallinta ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

maankäyttöinsinööri Hilma Ruoho, puh. 043 825 5177,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

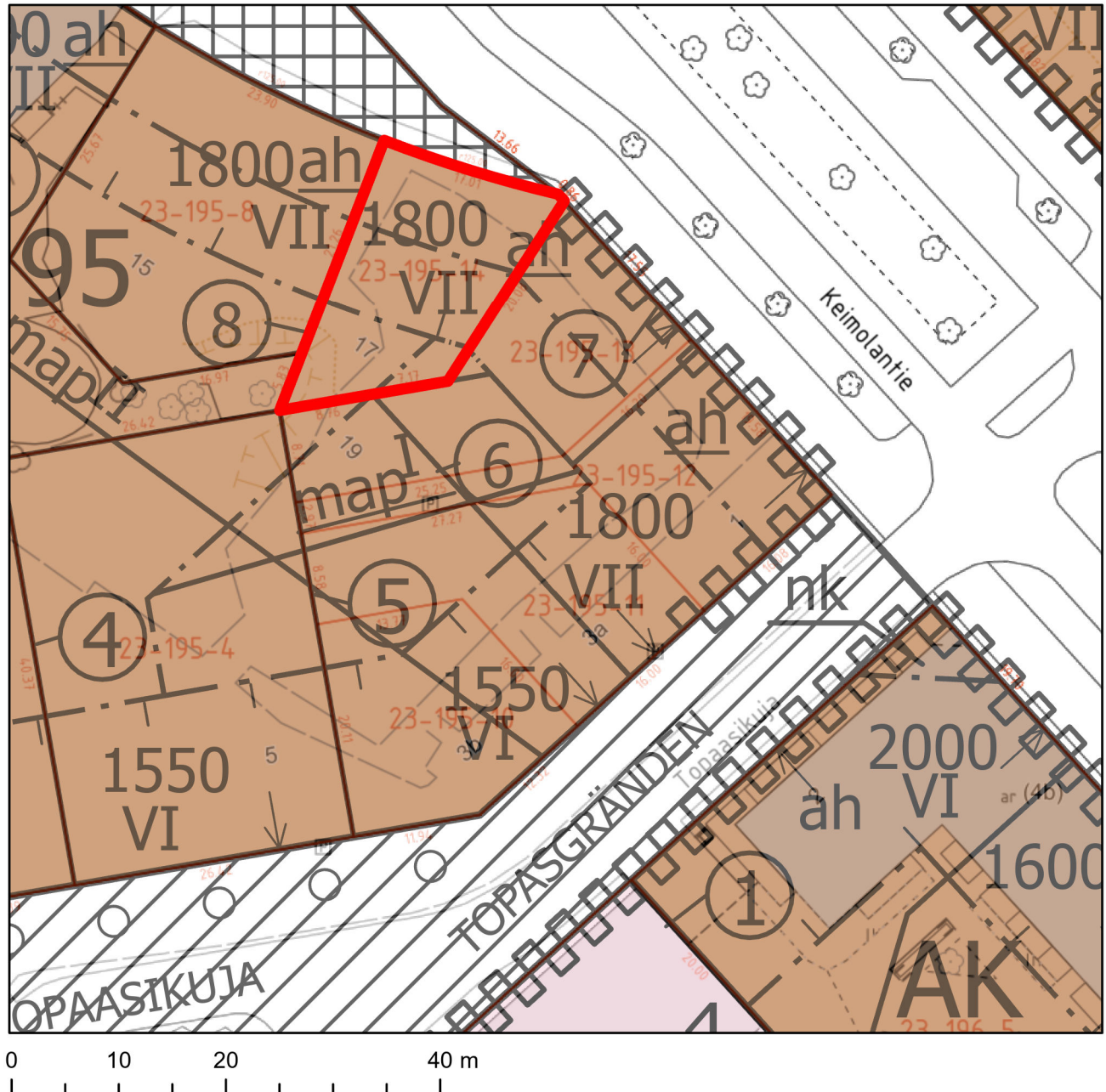
LIITEKARTTA TONTIN MYynti/VUOKRAUS

23 KIVISTÖ

Kiinteistöt:

92-23-195-14

Vantaan kaupunki

25 § Tyhjillään olevan liiketilan Laukkarinne 2 (kiinteistötunnus 92-94-19-26) purkaminen / AK

VD/5464/02.05.03.00/2025

AK/TH/TL/JA

Esitetään Hakunilassa Laukkarinne 2:ssa sijaitseva liiketila purettavaksi. Liiketilarakennus on tällä hetkellä tyhjillään.

Kaupunkikehityksen kannalta vuonna 2023 tehtyjen kiinteistökauppojen yhteydessä Vantaan kaupungin omistukseen on siirtynyt tyhjillään oleva liiketilarakennus osoitteessa Laukkarinne 2 (kiinteistötunnus 92-94-19-26). Liiketilarakennus sijaitsee Kaupunginvaltuuston 22.5.2023 § 5 hyväksymän ratikan pikaraitiotielinjan välittömässä läheisyydessä ja rakennus halutaan purkaa ratikkahankkeen edistämiseksi osana ratikkahanketta.

Purettavan liiketilan tasearvo on 800 000 euroa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 21 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta päättää rakennuksen omistajana käytöstä poistetun rakennuksen purkamisesta, kun rakennuksen tasearvo on yli 400 000 euroa.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 24

Kiinteistöjohtajan esitys:

Päätetään purkaa tyhjillään oleva liiketila Hakunilassa osoitteessa Laukkarinne 2 (kiinteistötunnus 92-94-19-26).

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Tilahallinta

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

ylläpitoasiantuntija Jenni Ahlstedt, puh. 040 162 5807
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

26 §

Vantaan katupuulinjaus / JV

VD/5450/10.03.01.00/2025

JV/MH/SH/SO

Vantaan ensimmäinen katupuulinjaus on valmistunut. Vuoden 2023 lopussa on perustettu kaupungin puiden kanssa arjessaan työskentelevistä hoidon ja suunnittelun asiantuntijoista katupuutyöryhmä, jonka ensimmäisenä tarkoituksena on ollut edistää erityisesti katupuiden säilyttämistä ja lisäämistä painottaen puiden elinvoimaisuutta. Katupuulinjaukseen 2025 on koottu katupuuryhmän näkemys Vantaan katupuiden tilanteesta ja tarpeellisista toimista puiden turvaamiseksi. Tavoitteidensa kautta työ liittyy mm. kaupungin strategiaan, luontopositiivisen Vantaan sitoumukseen, Resurssiviisauden tiekarttaan 2021–2025 sekä mm. viherrakenteen kehityskuva VIVA:an. Katupuulinjaus tarkentaa kaupungin luontopositiivisuuden, resurssiviisauden, hiilineutraaliuden ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin sitoumusten sisältöjä katupuiden osalta.

Katupuulinjaukselle on tunnistettu tarve, sillä kaupungin arviolta 80 miljoonan arvoinen katupuuomaisuus on heikossa kunnossa ja tulevien haasteiden on tunnistettu edelleen heikentävän sen elinmahdollisuuksia. Tämä uhkaa kaupungin kykyä ratkaista hiilensidonnän, ilmastonmuutokseen sopeutumisen sekä monimuotoisuuden ja luontopositiivisuuden haasteita, joilla on keskeinen vaikutus kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja siten myös taloudellisen tasapainon turvaamiseen. Katupuulinjauksen johtopäätös on, että tiivistyvien keskustojen ekosysteemipalveluiden turvaaminen edellyttää sekä nykyisen että istutettavan puuston elinvoimaisuuden, määrän ja monimuotoisuuden nykyistä voimakkaampaa tukemista.

Katupuiden merkitys

Katupuulinjauksessa kuvataan katupuiden lukuisat hyödyt kaupunkiympäristöön. Puut keräävät hulevettä ja hiilidioksidia ja samalla viilentävät, hapettavat ja kosteuttavat ympäristöään sekä tukevat muun katuvihreän ja eliöstön toimintaa tarjoamalla useille lajeille elinympäristön ja ravintoa. Katupuut myös parantavat ihmisen hyvinvointia mm. lisäämällä viihtyisyyttä ja tunnistettavaa kaupunkikuvaa sekä tukemalla elintoimintojamme ja mielenterveyttämme.

Katupuut, kerroksellinen kasvillisuus ja läpäisevä maaperä ovat avainasemassa myös yhdessä ilmastonmuutoksen hillinnän keinossa, hiilen sidonnassa. Ilmastonmuutos lisää sään ääri-ilmiöitä kuten tuulisuutta, rankkasateita ja helteitä. Katupuut puskuroivat ilmastonmuutoksen tuoman heittelettävän sään vaikutuksia kadulla ja lieventävät heijastavana, varjostavana ja haihduntaa lisäävänä lämpösaarekeilmiön vaikutuksia helpottaen näin kaupunkielämää ja auttaen ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseksi nykyisiä katupuita on saatava säästymään sekä myös lisättävä katupuiden määrää.

Katupuiden piirteet ja tarpeet

Katupuulinjauksessa kuvataan puiden katupuiden keskeisimmät biologiset tarpeet ja viitataan ohjeistuksiin, joiden on tarkoitus turvata nämä tarpeet. Tosin toistaiseksi kilpailevien toimintojen kuten infran, liikenteen ja kaavoituksen kerrosalatarpeen tuoman paineen vuoksi mitoitukset perustuvat usein vähimmäisvaatimuksiin.

Katupuilla on puisto- ja metsäpuita ahtaammat ja hankalammat kasvuolosuhteet. Katualue on puille erittäin haastava kasvuympäristö olosuhteiden karuuden ja kuivuuden sekä runsaan käytön, muutosten ja kulutuksen vuoksi. Katupuiden kasvutilasta kilpailevat lukuisat toiminnot, kuten maanalaiset putki- ja kaapeliverkostot, liikennejärjestelyt ja lumitila. Vuosikymmenien ajan kasvavan juuriston ja latvuksen vuoksi puita ei tulisi sijoittaa aivan rakennuksen, kunnallistekniikan tai kulkureitin äärelle, vaan riittävälle etäisyydelle vuosikymmenien kasvun mahdollistamiseksi.

Katupuihin liittyy useita kasvuolosuhteisiin liittyviä erityispiirteitä, jotka on tarpeen huomioida kaikissa niiden elinkaaren vaiheissa. Muiden eliöiden tavoin puut reagoivat ympäristön muutoksiin koko elinkaarensa ajan ja niiden terveys on riippuvaista elinolosuhteista. Samaan aikaan katupuut ovat erittäin näkyvä osa julkista katukuvaa ja sitä kautta ensivaikutelmaa Vantaasta kaupunkina.

Vantaalaisten katupuiden nykytila ja haasteet

Katupuulinjauksessa tuodaan karkeasti esiin Vantaan katupuuston nykytila ja kehityshistoria. Katupuut (laji, rungonympärys ja kunto) on kartoitettu maastossa ensimmäistä kertaa vuosina 2020–2022. Katupuurekisteri on julkaistu vuonna 2024 ja se on oleellinen kaupunkisuunnittelun työkalu. Vantaalla on katupuita noin 20 000, joista 19 120 julkisessa katupuurekisterissä. Katujen ja puistojen palvelualueen omassa kunnossapidossa olevista, Vantaan yleisille alueille istutetuista kaupunkipuista (noin 45 000 kpl) katupuiden osuus on noin 44 %.

Vantaa on kaupunkina melko nuori, joten istutettujen katupuiden historia ulottuu vain 1970-luvulle. Vantaan lyhyt katupuuhistoria ja istutusajankohtiin liittyvät suunnittelu- ja toteutuskäytännöt aiheuttavat sen, että Vantaan katupuusto piirteiltään vaatimaton ja muutoksille haaras. Vaikka alan ohjeistus on kehittynyt myöhemmin puiden suunnitteluun ja istuttamiseen paremmin puiden tarpeita huomioivaksi, katujen toiminnot, kuten lisääntynyt kunnallistekniikka ja liikenteen tarpeet ovat hankaloittaneet puiden sijoittamista. Vanhoja katupuita on vähän ja uusien puiden istutustahti on laskenut.

Kaupungin tavoite on edistää sekä olemassa olevien puiden säästämistä että puiden lisäämistä useissa strategisissa linjauksissa. Tämän lisäksi katupuita koskevaa ohjeistusta on täydennetty mm. päivittämällä kaupunkitilaohjetta ja katusuunnittelun mallipiirustusta. Katupuiden säilyttäminen ja lisääminen käytännön työssä kohtaa kuitenkin monia rajoitteita. Katupuulinjauksella 2025 pyritään tuomaan nämä haasteet ja niiden ratkaisussa tarvittavat keinot näkyviksi sekä viemään ehdotettuja toimenpiteitä aiempaa järjestelmällisemmin käytäntöön.

Kaivuiden, liikenteen ja kunnossapidon aiheuttamat mekaaniset vauriot heikentävät katupuustoa ja näiden vuoksi Vantaalla joudutaan jo poistamaan paljon puustoa. Ilmastomuutoksen voimistamia tuhoja (kuumuus, kuivuus, uudet kasvitaudit, tuholaiset ja myrskytuhot) on odotettavissa lähivuosina yhä enemmän. Ilmastomuutos ja hiilineutraalisuustavoitteet edellyttäisivät puuston lisäämistä. Edellä mainituista syistä Vantaalla on tällä hetkellä kuitenkin jopa vaikeuksia säilyttää nykyinen katupuiden määrä.

Katupuulinjauksen tavoitteet

Katupuulinjauksen tavoitteena on parantaa olevien katupuiden olosuhteita ja lisäksi helpottaa puuston lisäämistä katualueella. Katupuuryhmän katupuulinjaukseen määrittelemä tämänhetkinen visio eli tulevaisuuskuva on, että 1) Vantaalla puut saavat kasvaa pitkäikäisiksi 2) Vantaan puusto on monilajista

ja elinvoimaista 3) keskustoissa hillitään katupuustolla ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja 4) vantaalaiset tuntevat puunsa.

Nykyisten puiden huolellisempi säilyttäminen, uusien puiden istuttaminen, kaupungin viherrakentamisen resurssien vahvistaminen sekä puulajiston seuranta ja monipuolistaminen ovat tärkeitä ennakoivia toimia kaupungin elinolosuhteiden tukemisessa ja sitä kautta myös ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Katupuiden elinvoimaisuuden edellyttämä tilantarve tulee ottaa huomioon myös kaupunkirakenteen tiivistyessä. Riskinä on, että puiden vähäisyyden vuoksi katu ympäristön vehreys heikentyy varsinkin keskustoissa. Tällä on vaikutusta myös kaupunkitiloja käyttävien hyvinvointiin ja turvallisuuteen.

Katupuulinjauksen päätavoitteina on 1) katupuiden pitkäikäisyyden turvaaminen, 2) katupuiden määrän lisääminen, 3) monimuotoisuuden turvaaminen katupuustutuksissa sekä 4) katupuita koskevan tiedon kokoaminen, laajentaminen ja jakaminen.

Katupuulinjauksen toimenpiteet

Katupuulinjauksen toimenpiteet on eritelty sen mukaan, mitä päätavoitetta ne tukevat, minkä haasteen ratkaisuun ne painottuvat sekä siihen, millä aikajänteellä niitä on mahdollista lähteä toteuttamaan. Samalla on esitetty karkeasti, miten paljon toimenpide vaatii resursseja. Katupuulinjauksen keskeisimpiä toimenpiteitä on katupuiden vaurioihin kohdistuvan korvaushinnaston käyttöönotto. Myös kaupunkitilaohjeen päivittäminen on käynnissä katupuiden säilyttämisen, tilavarausten ja kunnossapidon osalta suunnittelun ohjauksen ja tiedon lisäämisen vahvistamiseksi.

Katupuiden pitkäikäisyyden turvaamisessa keskeisintä on turvata katupuun kasvutila vuosikymmenien ajan sekä vähentää puiden mekaanisten vaurioiden määrää. Nykyisten puiden säilymisen turvaaminen on ensimmäinen edellytys sille, että katupuiden määrä voi lisääntyä.

Katupuiden määrän lisääminen perustuu puiden tarpeiden nykyistä parempaan huolenpitoon kaikissa suunnitteluvaiheissa, huomioiden katuvihreän riittävä mitoitus sekä rakentamisen käytännöt. Katupuun kussakin vaiheessa (suunnittelu, rakentaminen, hoito) tarvitaan kasvillisuutta tuntevaa henkilöresurssia, jottei kasvuunsa investointeja vaatinutta puuta menetetä kesken elinkaaren. Puiden lisäämisessä on tärkeitä tunnistaa, että kadut ja puistot- palvelualueen viherosaamisen henkilöresurssi on alimitoitettu suhteutettuna jo nykyiseen puuomaisuuteen.

Katupuuvaikeimalla ja istutusten kerroksellisuudella voidaan myös lisätä luonnon monimuotoisuutta. Monimuotoisuuden turvaaminen katupuustutuksissa edellyttää uusia suunnitteluratkaisuja ja kokeiluja, mm. lajiston ja maanpinnan läpäisevyyden suhteen. Tämä tarkoittaa, että myös ohjeistusta ja käytäntöjä on tarpeen päivittää yhä tiiviimmässä tahdissa, mikä edellyttää alan viimeisintä tuntemusta sekä työpanosta.

Katupuita koskevan tiedon kokoaminen, laajentaminen ja jakaminen perustuu tavoitteeseen, että vantaalaiset tuntevat katupuunsa - työssä ja vapaa-ajalla. Ennen kaikkea tämä koskee henkilöstöä ja heidän mahdollisuuttaan käyttää aikaansa ja osaamistaan katupuiden hyväksi. Katupuita koskevan kokonaistilanteen hahmottaminen, viestintä ja koulutus sekä kattava omaisuudenhallinta auttavat ennakoimaan tulevia tarpeita ja toimenpiteitä. Kaupunkilaisillekin katupuiden tunteminen ja niiden äärelle löytäminen ovat vahvistavat arjen viihtyvyyttä, hyvinvointia ja paikkaan kiintymistä. Vantaan katupuiden tunnettuuden lisääminen vahvistaa laajemminkin kaupungin kulttuurista antia, kuten imagoa.

Katupuulinjauksen toimeenpano

Katupuulinjaus tuo esiin katupuiden tarpeet, haasteet ja keinot osana Vantaan kaupungin suunnittelua, rakentamista ja kunnossapitoa. Katupuuryhmä on valmistellut vuosina 2024–2025 Vantaan kaupungin katupuulinjauksen rinnalla myös katupuiden vaurioihin kohdistuvan korvaushinnaston, kaupunkitilaohjeen kesällä 2025 julkaistuja päivityksiä ja katupuulinjauksen verkkosivun. Katupuiden vaurioihin kohdistuvan korvaushinnaston käyttöönotosta tehdään lautakunnassa erillinen päätös.

Katupuuryhmän seuraavana tehtävänä on katupuulinjauksen jalkauttaminen ja sen sisällön ulottaminen kaupunkikuvalliseen näkökulmaan ja toiminnallisuuteen. Työtä edistetään asiantuntijoiden kokoontumisilla ja laajemman vuorovaikutuksen keinoin muun työn ohessa mahdollisuuksien mukaan. Vantaan kaupunkitilaohjeen puita koskeva osuus on luettavissa: [Puut ja istutukset | Vantaan kaupunkitilaohje](#). Katupuulinjaukselle luodaan oma verkkosivu www.vantaa.fi -alustalle.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n mukaan kaupunkitilalautakunta vastaa julkisen kaupunkitilan hallinnasta ja hoidosta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 25

Kaupungininsinöörin vs. esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä liitteen mukainen Vantaan kaupungin katupuulinjaus 2025, ja
- b) esittää kaupunginhallitukselle katupuulinjaus 2025 merkittäväksi tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

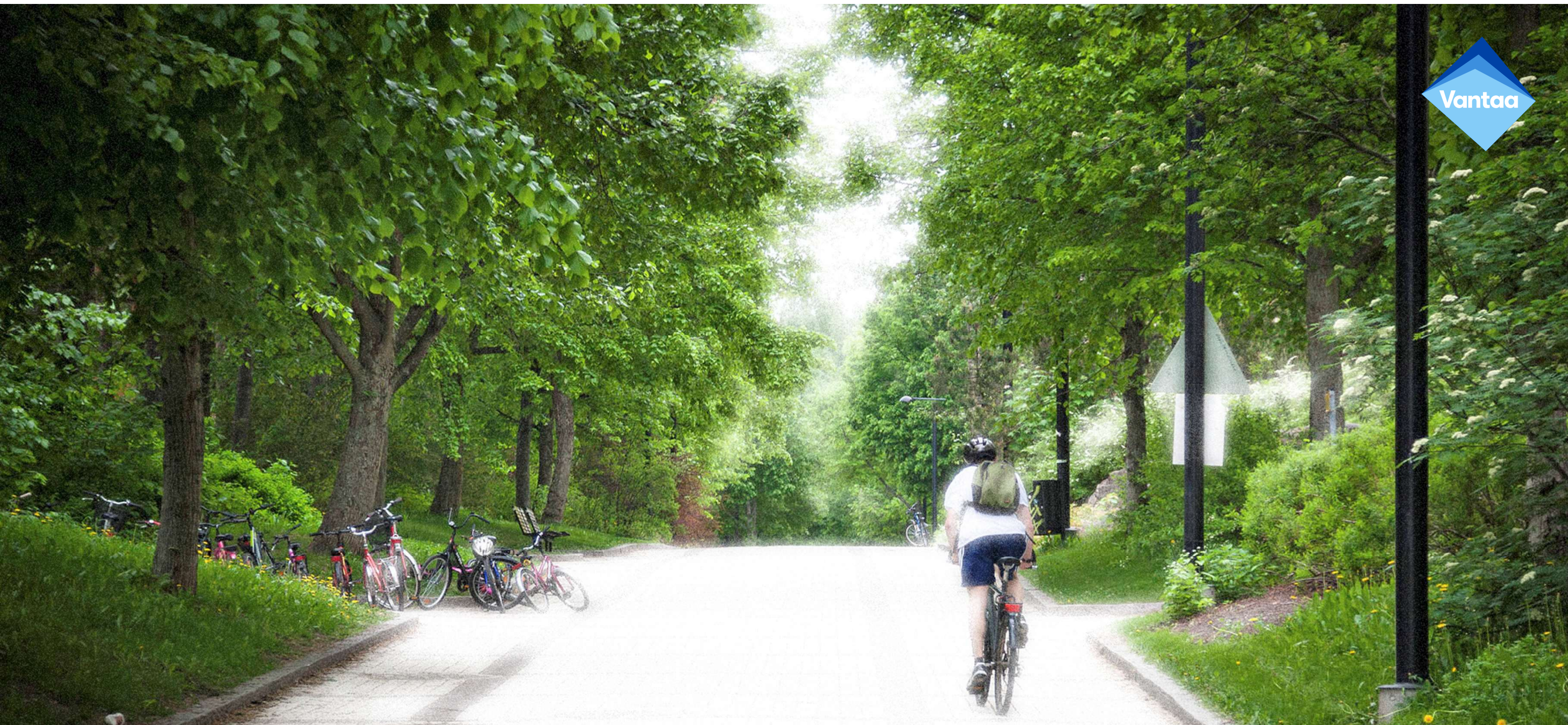
- Vantaan kaupungin katupuulinjaus 2025 - Katupuiden tarpeet, arvo ja omaisuudenhallinta

Täytäntöönpano: Kadut ja puistot

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

maisema-arkkitehti Satu Onnela, puh. 0400 765 752
(satu.onnela@vantaa.fi)

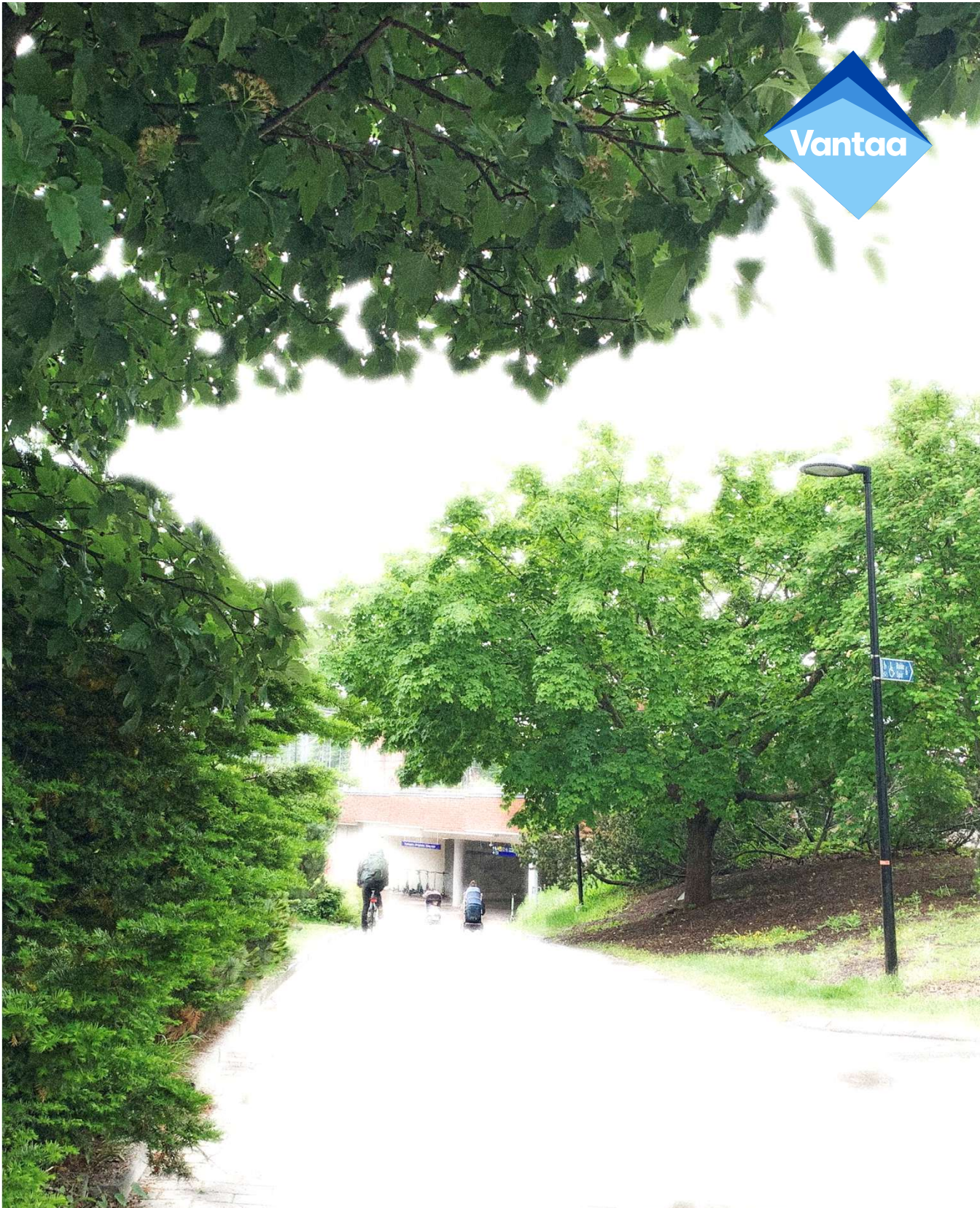
Katupuulinjaus 2025

Katupuiden tarpeet, arvo ja omaisuudenhallinta

VANTAAN KAUPUNKI
04.08.2025

Sisältö

JOHDANTO Katupuulinjauksen valmistelu Katupuulinjauksen rajaukset Sanasto	3
VISIO JA TAVOITTEET Katupuulinjauksen visio Katupuulinjauksen tavoitteet	9
VANTAAN KATUPUIDEN HISTORIA JA NYKYTILANNE Vantaan katupuiden historiaa Vantaan katupuiden nykytilanne Latvuspeitto kaupunginosittain Istutetut katupuut	13
KATUPUIDEN TARPEET, HYÖDYT JA HAASTEET Katupuiden tarpeet Katupuiden hyödyt ja arvo Puu ilmastonmuutokseen sopeutumisen tukena Puiden tarjoamien hyötyjen arvo Katupuiden haasteet	21
OMAISUUDEN HALLINTA Omaisuuuden hallinta ja katupuut Katupuurekisteri	30
SUUNNITTELU, RAKENTAMINEN JA HOITO Katupuita koskevat valinnat kaupungin organisaatiossa Suunnittelu Katupuihin liittyvää ohjeistusta Rakentaminen ja luvat Hoito ja kunnossapito	35
TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	42
JOHTOPÄÄTÖKSET	45
LIITE: TOIMENPITEET	49

JOHDANTO

Johdanto

Katupuulinjaus tuo esiin katupuiden tarpeet, haasteet ja keinot osana Vantaan kaupungin suunnittelua, rakentamista ja kunnossapitoa.

Linjauksen tarkoitus on edistää erityisesti katupuiden säilyttämistä ja kestäväää lisäämistä painottaen puiden elinvoimaisuutta ja tuoda kaupungin strategian sitoumuksia käytäntöön.

Katupuiden hyödyt kaupunkitilassa ovat merkittäviä ja monipuolisia.

Katupuut ovat houkuttelevassa ja hyvinvointia lisäävässä julkisessa ulkotilassa keskeisiä. Puiden tarjoamat ekosysteemipalvelut voidaan nähdä kaupungin vastuulla olevana luontopohjaisena kunnallistekniikkana, joka tarjoaa asukkailleen ja toimijoilleen viilennystä, varjostusta ja viihtymistä.

Katupuusto on osa kaupungin infrastruktuuria, joka sitoo hiiltä ja lieventää esimerkiksi helleaaltojen ja kaupunkitulvien vaikutuksia.

Ilmastonmuutos lisää sään ääri-ilmiöitä, ja nostaa esiin tarvetta säästää ja lisätä kaupungin katupuustoa vaikutusten lieventämiseksi. Samaan aikaan kaupunkirakenne Vantaalla tiivistyy, jolloin puiden kasvutilasta kilpailevat myös monet muut tarpeelliset toiminnot.

Vantaan katupuiden historia on lyhyt ja vaatimaton. Arkisessa työssä on tunnistettu tarve huolehtia tästä omaisuudesta nykyistä paremmin. Työtä on aloitettu kokoamalla katupuiden hoitoon ja kuntoon suuntautunut sisäinen asiantuntijaryhmä, tarkentamalla Vantaan katupuita koskevaa ohjeistusta ja luomalla kaupungille ensimmäinen virallinen katupuulinjaus. Linjaus koskee katualueille istutettuja puita.

Katupuulinjauksen sisällöt ja tausta

Tausta kaupungin muissa strategioissa.

Vantaan katupuulinjaus tukeutuu kaupungin strategiaan sekä muihin ohjelmiin ja selvityksiin, kuten Resurssiviisauden tiekartta, luontoposiitiivinen Vantaa ja Vantaan viherrakenteen kehityskuva VIVA. Katupuulinjaus edistää näiden ohjelmien tavoitteita luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta, ekologisien verkostojen kytkeytyneisyyden parantamisesta sekä hiilivarastojen ja -nielujen säilyttämisestä olemassa olevan maaperän ja kasvillisuuden avulla.

Katupuulinjauksen sisältö

Vantaan katupuulinjauksessa 2025 on keskittyy katupuiden tarpeisiin. Tämä katupuulinjaus sisältää katupuutyöryhmän muodostaman tämänhetkisen vision ja tavoitteet, tietoa Vantaan katupuiden nykytilasta ja koosteen katupuiden tarpeista, hyödyistä ja haasteista. Seuraavaksi nostetaan esiin katupuiden omaisuudenhallintaan liittyviä haasteita, valintoja ja ohjeistusta. Lopuksi koostetaan Vantaan katupuiden keskeisimmät kehittämistarpeet ja toimenpide-ehdotukset.

Katupuiden merkitys on keskeinen myös kaupunkikuvallisesti.

Siltä osin katupuulinjausta on tarve tarkentaa myöhemmin. Tavoitteena on, että katupuulinjausta ja katupuita koskevaa tietoa tarkennetaan ja päivitetään säännöllisesti kaupunkitilaohjeeseen ja verkkosivulle.

Katupuulinjauksen valmistelu

Katupuulinjauksen ovat toimittaneet Satu Onnela, Eeva Eitsi, Anni Vuorikari ja Minna Leivo. Sisällöt on tuotettu katupuutyöryhmässä. Kaupunkitilaohjeen ja verkkosivujen päivityksistä on vastannut Alisa Kaukio, Mia Lummeranta ja Anni Vuorikari.

Taustatyö

Katupuutyöryhmä

Katupuuryhmä on kaupungin puiden kanssa arjessaan työskenteleviä hoidon ja suunnittelun asiantuntijoiden itseorganisoitunut verkosto. Katupuutyöryhmässä jaetaan osaamista ja vahvistetaan yhteistä ymmärrystä vantaalaisista katupuista. Katupuuryhmä on perustettu vuoden 2023 lopussa.

Katupuuryhmän nykyinen kokoonpano:

- Suunnittelu: Eeva Eitsi , Elina Ekroos, Sara Korkeamäki, Minna Leivo, Mia Lummeranta, Satu Onnela, Anni Vuorikari (aiemmat jäsenet: Teija Marjamäki)
- Rakentaminen: Anu Anttonen, Anna-Liisa Jukarainen, Ismo Makkonen, Minna Ridanpää
- Kunnossapito: Sanna Ervasti, Pirjo Kosonen, Tuulia Laaksonen, Elise Niemi, Mervi Viitanen (aiemmat jäsenet: Sami Pulkkinen)

Katupuulinjaukseen liittyvät muut kokonaisuudet

- 1) Katupuulinjauksen sisältö lyhyesti verkkosivuilla
- 2) Katupuihin liittyvä suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistus kaupunkitilaohjeessa
- 3) Katupuiden vaurioihin kohdistuva korvaushinnasto
- 4) Katupuurekisteri Vantaan karttapalvelussa ja
- 5) Katupuuryhmä kaupungin sisäisenä asiantuntijaverkostona.

Sanasto

Ekologinen kierto: Maapallolla vesi, ilma, energia ja alkuaineet kiertävät eliöltä toiselle luonnon prosesseissa esimerkiksi auringonvalon ja yhteyttämisen, lahoamisen, haihduttamisen sekä painovoiman vaikutuksesta. Kasvillisuus muuntaa hiilidioksidia, maaperän aineksia ja auringon energiaa eliöille sopivaksi ravinnoksi, suojaksi ja elinympäristöksi. Samalla ilmakehän hiilidioksidi varastoituu puun tai muun kasvin eri osiin ja siirtyy edelleen juurikarikkeen ja hajottajien kautta maaperään.

Ekologinen verkosto: luonnon ydinalueista ja niiden välisistä yhteyksistä muodostuva verkostomainen kokonaisuus.

Ekosysteemipalvelut: Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan ekosysteemien tuottamia hyötyjä ihmiselle. Ekosysteemipalvelut jaetaan neljään luokkaan: tuotanto-, ylläpito-, sääntely- ja kulttuuripalveluihin. Ekosysteemipalvelut jaottelevat ekosysteemien toimintoja ihmisen näkökulmasta. Luonnolla on kuitenkin aina myös itseisarvonsa.

Hiilivarasto ja -nielu: Kasvillisuus sitoo yhteyttämisen tuloksena hiilidioksidia ilmakehästä, muuttaa hiilidioksidin hapeksi, sokeriksi ja hiileksi sekä lopulta varastoi hiiltä runkoonsa, juuristoonsa ja juuriston yhteydessä olevaan maaperään. Orgaanisen aineksen hajotessa puu luovuttaa hiilidioksidia takaisin ilmaan maahengityksessä – kasvillisuuskin siis hengittää. Varastoitunutta osuutta hiilestä, joka ylittää laskennallisesti hajoamisessa vapautuvan määrän, kutsutaan hiilinieluksi. Hiiltä sitova kasvillisuus poistaa ja vähentää hiiltä ilmakehästä, mikä auttaa viilentämään ilmastoa ja siten hillitsemään ilmastomuutosta.

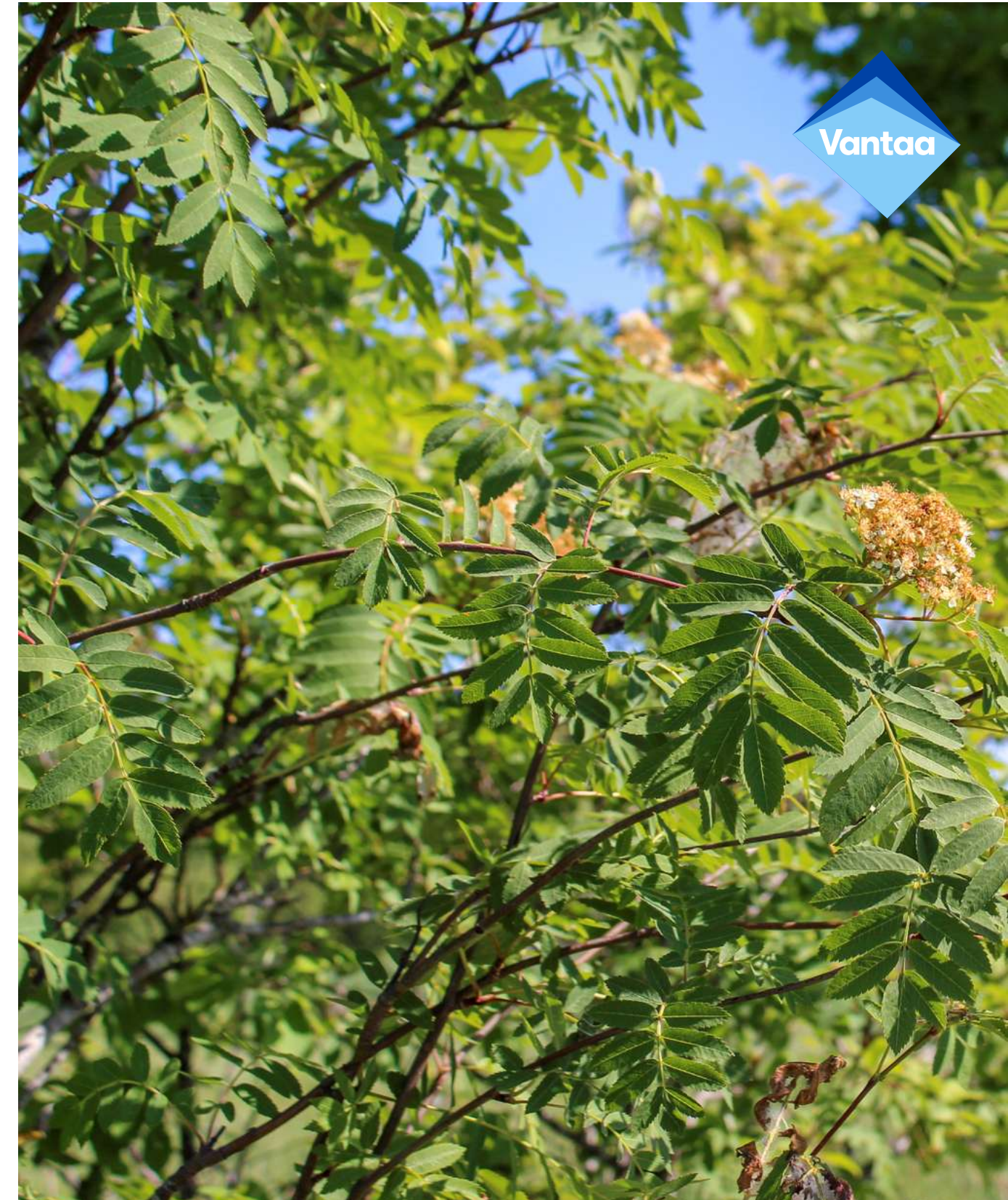
Hiilensidonta: prosessi, jossa kasvit, erityisesti puut, sitovat ilmakehästä hiilidioksidia yhteyttämisen avulla. Kasvillisuuden yhteyttämisen kautta hiili varastoituu kasvin biomassaan, kuten lehtiin, oksiin, runkoon, kaarnaan sekä juuriin ja maaperään.

Hulevedet: sade- tai sulamisvettä, joka valuu maan pinnalla tai rakennetuilla pinnoilla, kuten katoilla, teillä ja muilla kovilla pinnoilla, eikä imeydy maahan.

Ilmastomuutoksen hillintä: Ilmastomuutoksen hillintä edellyttää kasvihuonepäästöjen (keskeisimpinä hiilidioksidi ja metaani) vähentämistä ilmakehässä. Katuvihreän ja -puuston sekä niihin kytkeytyvän juuriston ja maaperän rauhoittamisella on keskeinen rooli hiilidioksidin varastoisissa ja hiilinielujen muodostamisessa.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen: Ilmastomuutokseen sopeutumalla voimme lieventää siitä ihmisille ja muille eliölajeille aiheutuvia haittoja ja niistä muodostuvia kustannuksia. Kaupunkien suunnittelussa erityisesti sini-viherrakenteella eli kasvillisuudella ja hulevesille rauhoitetulla maa-alalla ja siihen liittyvällä ekologisella kierrolla on merkittävä rooli ilmastomuutoksen vaikutuksiin sopeutumisessa.

Katupuu: Katualueelle istutettu puu, joka on taimesta asti kasvatettu ominaisuuksiltaan, kuten oksakorkeudeltaan ja latvukseltaan katu ympäristöön sopivaksi.

Kasvualusta: Kasvualusta on se materiaali, mikä varataan kasvin juuristolle ravinteita, vettä, juuriston kaasunvaihtoa ja kasvutilaa varten. Kasveilla on erilaisia lajikohtaisia vaatimuksia esimerkiksi kasvualustan happamuudesta, ravinteikkuudesta ja vettä ja ravinteita ja ilmaa johdattavasta rakenteesta, kuten mineraali- tai multapitoisuudesta. Kasvualustamateriaaleja on sekä orgaanisia että epäorgaanisia.

Kantava kasvualusta: Kantava kasvualusta on erityinen kasvualusta, jota käytetään lähinnä kaupunkialueilla katupuille. Sen ideana on toimia samaan aikaan sekä kadun kantavana rakenteena että puiden kasvualustana. Kantavana eli tukirakenteena toimii järeä lohkottu kiviseos, joka tiivistetään painumattomaksi ja jonka väliin sekoitetaan puita varten orgaanista kasvualustaseosta. Kantavasta kasvualustasta vain noin 30 % on varsinaista vettä ja ravinteita sisältävää kasvualustaa.

Kerroksellinen kasvillisuus: Latvukseltaan eri korkeudella ja usein myös juuristoltaan eri syvyydessä kasvava kasvillisuus. Kyse voi olla keskenään eri kokoisista puista tai puiden alle sijoittuvasta maanpeite- ja/tai pensaskasvillisuudesta. Kerroksellinen kasvillisuus on monipuolisempaa ja mahdollistaa kasveille suotuisan pienilmaston eli lämpö-, tuuli- ja kosteusolosuhteet.

Kytkeytyneisyys: Elinympäristöjen kytkeminen toisiinsa kasvillisuudella, joka mahdollistaa eliöiden liikkumisen elinympäristöjen välillä. Erilainen kasvillisuus houkuttelee erilaisia lajeja riippuen siitä tarjoaako se lajille sopivaa suojaa, ravintoa, pesäpaikkoja nisäkkäille, matelijoille, linnuille, hyönteisille tai vaikkapa maanalaisille puuta tukeville toiminnoille, kuten sieniverkostoille.

Latvuspeittävyys: Latvuspeittävyys tarkoittaa ilmasta katsoen latvusten peittämää osuutta maa-alasta.

Luonnon monimuotoisuus: Puhutaan elinympäristöjen tai vastaavasti yksilöiden välisen geneettisen/lajien monimuotoisuudesta. Luonnon monimuotoisuutta voidaan tukea mm. kytkeytyneellä viherrakententeella sekä kukkivalla, kerroksellisella, monilajisella kasvillisuudella.

Luontohyöty: Luonnossa liikkuminen edistää terveyttä ja hyvinvointia. Parhaimmillaan luonto tai viherympäristö auttaa palautumaan stressistä, houkuttelee liikkumaan tai nauttimaan luonnosta yhdessä toisten kanssa.

Luontokato: Ihmisen toiminnallaan aiheuttama luonnon monimuotoisuuden romahdus, joka on käynnissä kaikkialla maapallolla. Käynnissä on maapallon historian kuudes sukupuuttoaalto. Vaikuttaa esim. ruuan tuotantoon, kun pölyttäjät vähentyvät.

Lämpösaarekeilmiö: Lämpösaarekkeella tarkoitetaan kaupungin suhteellista lämpimyyttä verrattuna ympäröiviin maaseutumaisiin tai luonnontilaisempiin alueisiin. Rakennukset ja vettä läpäisemättömät pinnat nostavat pintalämpötiloja, kun taas kasvillisuus (mm. puiden latvukset) ja vesistöt toimivat lämpötilaa laskevin tekijöinä.

VISIO JA TAVOITTEET

Katupuulinjauksen visio

Kaupungin katupuiden asiantuntijaryhmä on määritellyt kaupungin katupuita koskevan vision eli tahtotilan.

Tulevaisuudessa:

Vantaalla puut saavat kasvaa pitkäikäisiksi toisten puiden tai muun kerroksellisen kasvillisuuden kanssa.

Vantaan puusto on monilajista ja elinvoimaista.

Keskustoissa hillitään katupuustolla ilmastonmuutoksen vaikutuksia, esimerkiksi lämpösaarekeilmiötä puunlatvusten tuomalla varjostuksella

Vantaalaiset tuntevat puunsa - työpaikalla ja vapaa-ajalla. Vantaalla sekä työntekijät ja asukkaat siis tuntevat puunsa, tuntevat niiden tarpeet ja hyödyt sekä osaavat arvostaa monimuotoista puustoa.

Katupuulinjauksen tavoitteet

PÄÄTAVOITE 1: Katupuiden pitkäikäisyyden turvaaminen

Katupuiden pitkäikäisyyden tavoite koskee niin nykyisiä kuin uusia puita. Nykyisessä ahtaassa katu ympäristössä pitkäikäiseksi katupuuksi voi luokitella jopa yli 50-vuotiaan puuyksilön - muissa elinympäristöissä puut voivat elää jopa satoja vuosia. Pitkäikäisyyttä tukee puiden perustarpeiden täyttyminen. Pitkäikäisellä puulla kaikki perustarpeet tulee täyttyä kaikissa kasvun vaiheissa, halki vuosikymmenien. Kaupunkiorganisaatiolta 50 vuotta vaatii jo kuitenkin pitkäjänteisyyttä – se sisältää lukuisia valtuustokausia ja kaupunkikehittämisen tuulahduksia.

PÄÄTAVOITE 2: Katupuiden määrän lisääminen

Katupuiden määrän lisääminen edellyttää uusien istutettavien puiden ohella nykyisten katupuiden säilyttämistä. Huomioitavaa on että uusien puiden määrän tulisi kattaa myös nykyisistä, olevista puista menetettävät yksilöt. Puita todennäköisesti menetetään lähitulevaisuudessa ilmastonmuutoksen aiheuttamien vaurioiden (mm. uudet tuholaiset ja taudit, myrskyt ja lisääntyvä kuivuus) myötä nykyistäkin enemmän.

PÄÄTAVOITE 3: Monimuotoisuuden turvaaminen katupuunistutuksin

Katupuustolla on sitä paremmat mahdollisuudet tuottaa hyötyjä ja selvitä haasteista mitä monipuolisempaa ja elinvoimaisempaa kasvillisuus on. Katupuusto on itsessään merkittävä kaupunkien elinympäristö ja elinolosuhteita tasaava infrastruktuurin osa. Monilajisilla katupuunistutuksilla voidaan varmistaa, että jos jokin laji ei menesty, muut lajit voivat silti selviytyä ja turvata katupuiden tarjoamat hyödyt. Lisäämällä katupuiden ympäristöön kerroksellista ja vaihtelevaa kasvillisuutta voidaan lisäksi tukea mahdollisimman montaa lajia ja luonnonkierron tarjoamaa ekosysteemipalvelua. Katupuiden ympärille koottuna monipuolisena katuviherinä luonto voidaan tuoda lähelle kaupunkilaista.

PÄÄTAVOITE 4: Katupuita koskevan tiedon kokoaminen, laajentaminen ja jakaminen

Vantaalaiset ansaitsevat tuntea katupuunsa. Katupuuston huomaaminen ja tunteminen virkistää, ilahduttaa ja auttaa kiinnittymään paikkoihin ympäri vuoden. Katupuiden kautta vantaalainen tai vierailija saa mieluisia muistoja ja kokemuksia paikasta, kotiutuu ja hahmottaa sijaintiaan kaupungissa - ajallisestikin. Arvostus katupuita kohtaan kasvaa ymmärryksen myötä.

Kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi katupuita koskeva ajantasainen tieto on tärkeää. Katupuiden määrän ja laadun kasvattamiseksi tarvitaan taloudellista panostusta kaupungin istutettavien puiden vihervaltuuteen, olevien katupuiden kunnossapitoon sekä katupuusaamisen kehittämiseen.

**Pidetään huoli
harvoista,
herkistä
katupuistamme.**

**Katupuiden taloudellinen arvo
95 600 000e**

5000e/kpl x
Vantaan katupuiden määrä 19 120 kpl
HUOM! Luvussa ei ole huomioitu
ekosysteemipalveluita

Katupuut

19 120

Ihmiset

240 000

Vuonna 2023

Henkilöautot

112 374

Vuonna 2023

Vantaan katupuulinjaus 2025

Vantaan katupuiden historia ja nykytilanne

Vantaan katupuiden historiaa

1970-luvulla

Vantaa oli Helsingin maalaiskunta vuoteen 1972 jolloin se muutettiin Vantaan kauppalaksi ja 1974 Vantaan kaupungiksi.

Istutettavia katupuita vuodesta 1974. Vanhimmat kaduille istutetut puut Vantaalla ovat 50-vuotiaita.

Rakennettiin isoja pääkatuja, joille istutetuista katupuista nähtävissä esimerkkejä mm. Hakunilasta, Myyrmäestä ja Martinlaaksosta

Kasvualustat pieniä ja heikkoravinteisia.

Osa katupuista on istutettu asukkaiden talkoovoimilla.

Katupuita istutettiin 1970-luvulla noin 2 600 kpl.

1980-luvulla

Katupuiden kasvualustoissa edelleen puutteita.

Istutuksissa kokeiltiin puulaatikoita.

Betonisten laatikoiden yhteydessä kastelua varten laitettiin salaojakiepit. Kehikkojen käyttöä lähestyttiin työtekniikan kannalta, koska niihin oli helppo istuttaa.

Katupuita istutettiin 1980-luvulla noin 3 840 kpl.

1990-luvulla

Katupuita istutettiin lamavuosina 1991-1995 vain noin 670 kpl.

1990-luvun lopussa katupuuistutuksissa alettiin käyttämään kantavaa kasvualustaa, jolla mahdollistetaan puiden juurten kasvaminen huokoisessa ja painumattomassa maaperässä.

Tehtiin ensimmäiset puusopimukset Harvialan taimitarhalle (vaahterat, jalavat, lehmukset).

Katupuita istutettiin 1990-luvulla noin 2 920 kpl.

2000-luvulla

Kaupungin tiivistyminen, lisääntyvät tietoliikennekaapelit ja pyöräbaanat. Autokaistojen määrä kutakuinkin ennallaan

Katupuun taimien istutuskokoa kasvatettiin.

Puiden yhtenäisten kasvualustojen toteuttaminen alkoi.

Katupuita istutettiin 2000-2009 noin 3 320 kpl.

2010-luvulla

Ensimmäiset kastelupussit. Pusseja käytettiin mm. 2011 Kartanonkosken promenadilla tammikujanteessa.

Katupuita istutettiin 2010-2019 noin 3 380 kpl.

2020-luvulla

2020-2022 Vantaan katupuiden kartoitus.

2020-luvulla katupuurekisterin kokoaminen alkoi.

Lisäksi arvopuurekisteri kaavoituksen ja suunnittelun tueksi.

ARVO-hankkeessa Alueellinen viherkerroin tarkastelussa arviolta 2024-2025

Vantaan ensimmäinen katupuulinjaus 2025

Vantaan katupuiden historiaa

1970-luvulla istutettuja katupuita Uomatiellä, jossa kasvualustaan lisätty vain vähän multaa, alusta hyvin läpäisevä, puut jääneet pieniksi.

1970-luvulla istutettuja katupuita Virtatiellä, jossa kasvualustaa on ollut niukka ja puut jääneet pieniksi

1980-luvulla istutettuja katupuita Hakunilantiellä.

**Vantaan
yleisten alueiden
kaupunkipuista
katupuita**

44%

**Vantaan kolme
yleisintä puulajia
kattaa koko
katupuu-
valikoimasta**

46%

**Vantaan
katupuista
hyväkuntoisia
vain**

38%

Vantaan katupuiden nykytilanne

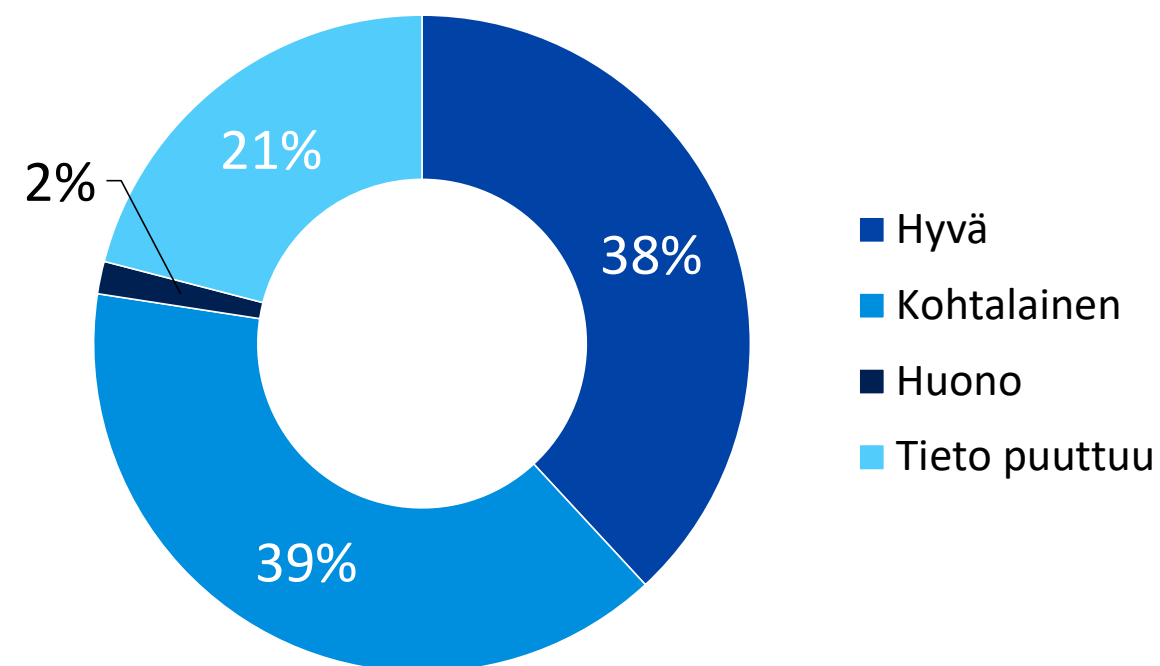
Vantaan lyhyt katupuuhistoria ja istutusajankohtiin liittyvien suunnittelu- ja toteutuskäytäntöjen vuoksi Vantaan katupuusto on piirteiltään vaatimaton ja muutoksille hauras. Tämä valitettavasti lyhentää monen Vantaan katupuun elinikää.

Katujen ja puistojen palvelualueen omassa kunnossapidossa puita on nykyisellään karkeasti noin 45 000 kpl, joista katualueilla 20 000 kpl ja puistoissa 25 000 kpl. Katupuurekisteriin katupuista on kartoitettu 19 120 kpl. Katujen ja puistojen palvelualueen omassa kunnossapidossa olevista, Vantaan yleisille alueille istutetuista kaupunkipuista (45 000 kpl) katupuiden osuus on noin 44 %.

Vantaa on kaupunkina melko nuori, vasta viisikymppinen. Kaupunki perustettiin vuonna 1974. Pääosa Vantaan katupuista on istutettu 1970-luvulta alkaen. Sitä ennen istutettu puusto on sijoittunut kartanoiden ja pihapiirien yhteyteen. Vantaalla on siis kaiken kaikkiaan vanhoja katupuita vähän. Yleisimmän istutusajankohdan (1970-1990-luku) käytännöt tuottavat sen, että suurimmalle osalle Vantaan katupuista on ennestään varattu heikot kasvualustat ja vähäinen kasvutila.

Vaikka alan ohjeistus on kehittynyt myöhemmin puiden suunnitteluun ja istuttamiseen paremmin puiden tarpeita huomioivaksi, katujen toiminnot, kuten lisääntynyt kunnallistekniikka ja liikenteen tarpeet ovat hankaloittaneet puiden sijoittamista. Vantaalla merkittävimmät notkahdukset katupuiden istuttamismäärissä on nähtävissä vuosina 1990-luvun alussa ja viime vuosina 2021-2024. Tämä saattaa liittyä rakentamisen taantumaan että lisääntyneen kunnallistekniikan, eri liikennemuotojen kaistavarausten sekä rakentamisen tiivistymiseen.

Vantaan katupuiden kunto

Vantaan katupuiden nykytilanne

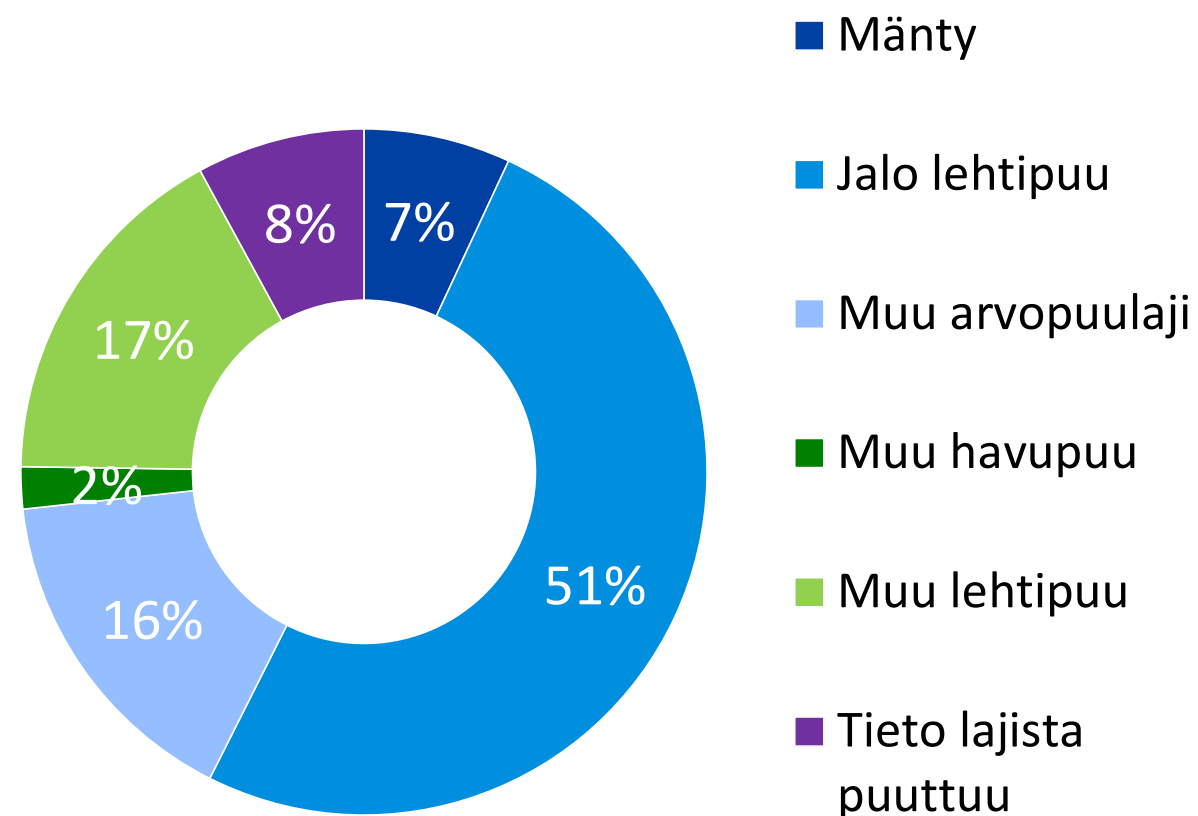
Vantaan katupuulajistoa on tarpeen monipuolistaa.

Vantaalla kolme yleisintä **puulajia** (puistolehmus, metsävaahtera, rauduskoivu) kattaa lähes puolet (8760 kpl, 46 %) katupuuvälikoimasta. Yleisimpien katupuiden lajin osuus kokonaisuudesta kertoo monimuotoisuudesta sekä alttiudesta puulajikohtaisille taudeille ja tuholaisille. Vantaalla todennäköisesti on tarpeen monipuolistaa katupuulajistoa, myös vastaamaan muuttuvia ilmasto-oloja.

Vantaan katupuista hyväkuntoisia on vain alle 40%. Katupuurekisterin puista 20% kuntotieto puuttuu. Tämän ja ilmastomuutoksen myötä lisääntyvän tauti- ja tuholaisilanteen vuoksi tietoja on tarpeen tarkentaa.

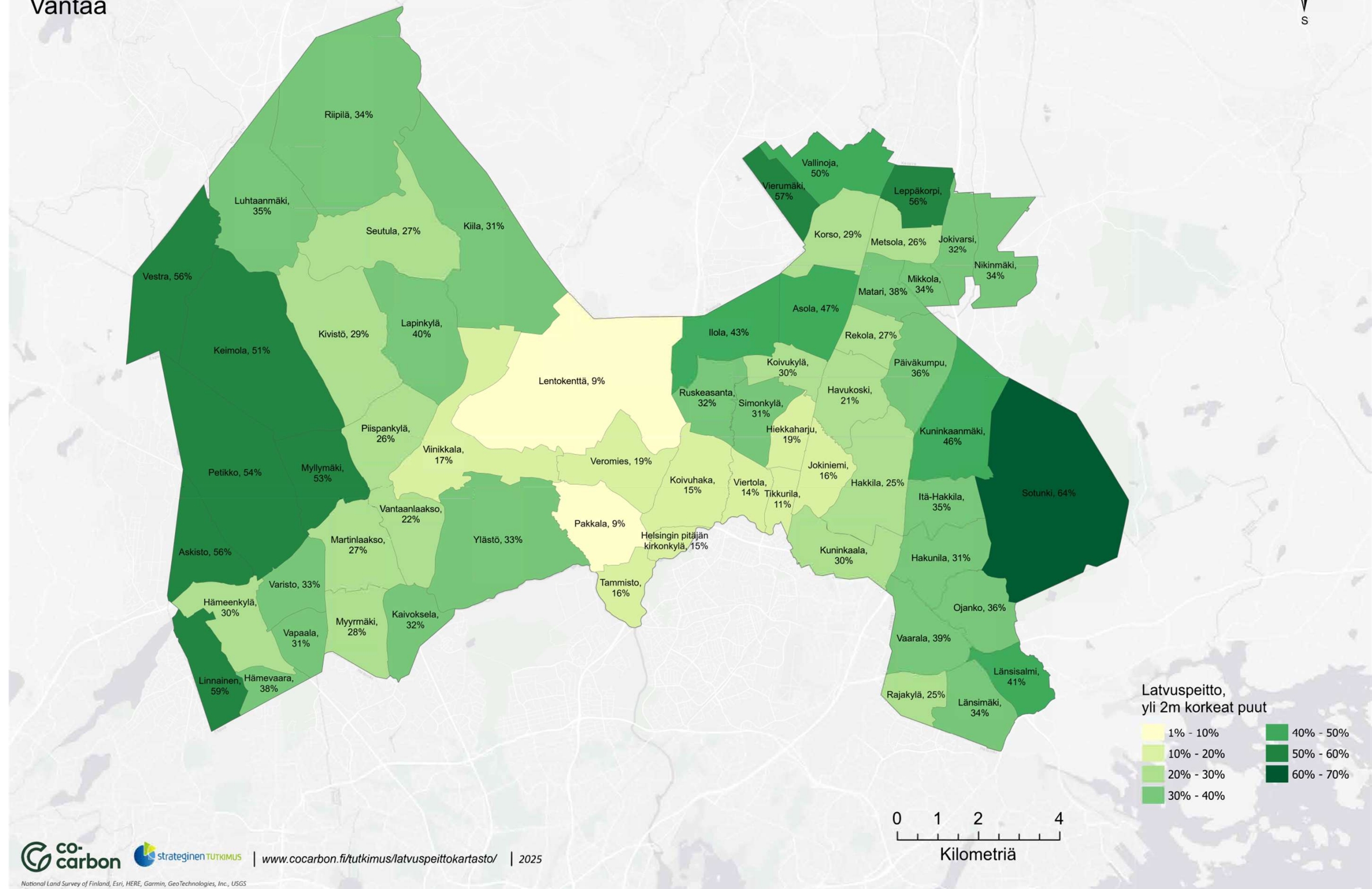
Latvuspeittävyys tarkoittaa ilmasta katsoen latvusten peittämää osuutta maa-alasta. Sitä voidaan mitata esim. ortokuvan vääräväriaineistoista, jota on nähtävissä HSY:n maanpeiteaineistossa ja Vantaan karttapalvelussa. Vantaan kaupunginosittainen latvuspeittävyys vaihtelee Sotungin 64 % sekä Lentokentän ja Pakkalan 9 % välillä. Kansainvälinen suositus on 30 % latvuspeittoa kaupunginosille (mm. Konijnendijk, C. C. 2023 ja CO-CARBON -hanke). Myös EU:n ennallistamis-asetuksessa otetaan kantaa latvuspeittävyyteen ja sen mittaamiseen.

Vantaan puulajit tyypiteltyinä

Latvuspeitto kaupunginosittain

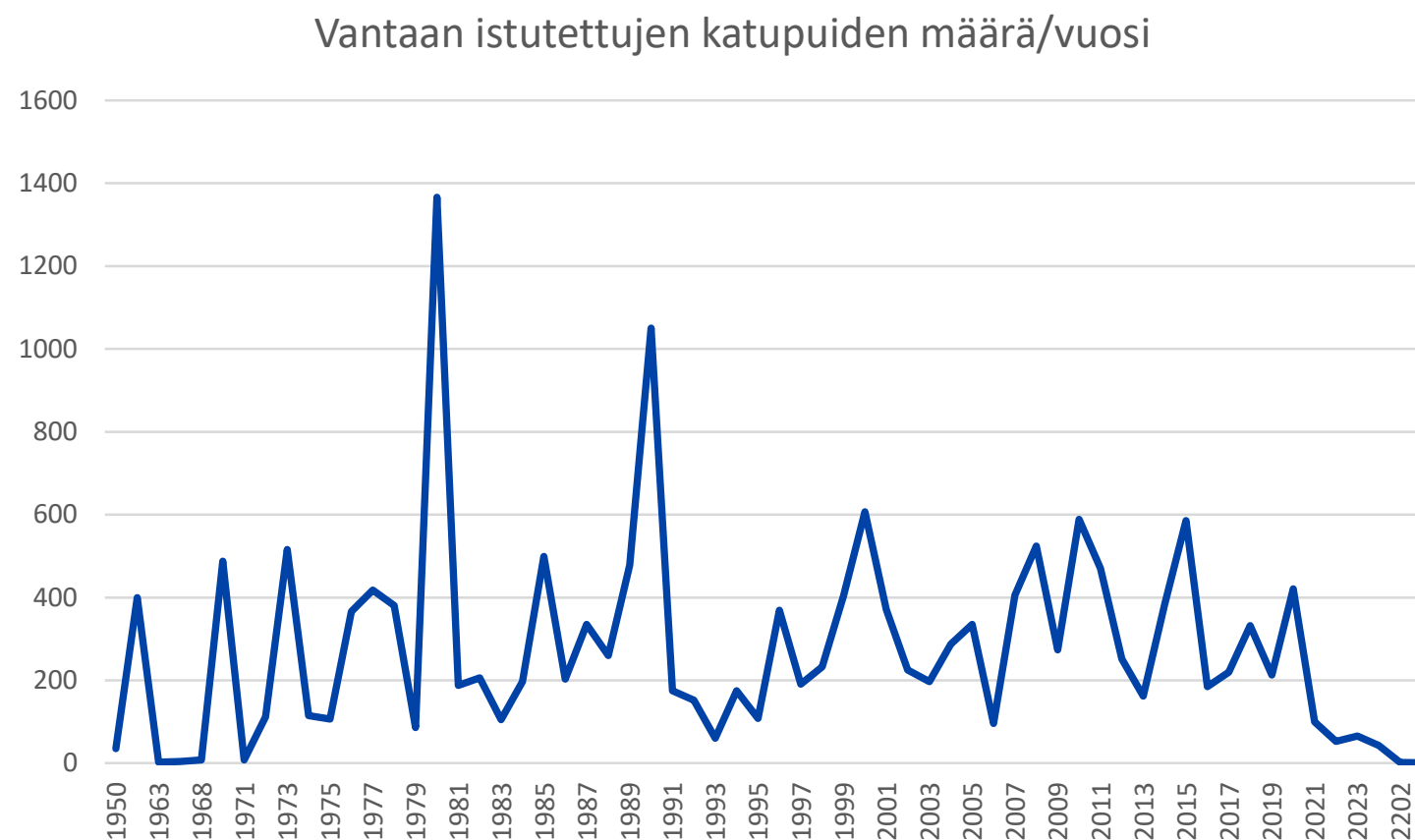
Vantaa

Istutetut katupuut

Katuupurekisteriin on kirjattu istutettuja katupuita on yhteensä 19120 kpl.
Tieto istutusvuodesta puuttuu yhteensä 1920 katupuulta.

Vantaan katupuista yli kolmasosa (37%) on istutettu 1970-80-luvulla.
Viime vuosina katupuiden istutustahti on hidastunut huomattavasti
aiemmista vuosista, vastaten 90-luvun lamavuosia.

KATUPUIDEN TARPEET, HYÖDYT JA HAASTEET

Puiden hyödyt

Katupuut tarjoavat monipuolisia kunnallisteknisiä, ekologisia, esteettisiä ja kulttuurisia luontohyötyjä

Puut keräävät hulevettä ja hiilidioksidia ja samalla viilentävät, hapettavat ja kosteuttavat ympäristöään sekä tukevat muun katuvihreän ja eliöstön toimintaa tarjoamalla useille lajeille elinympäristön ja ravintoa. Ilmastonmuutos lisää sään ääri-ilmiöitä kuten tuulisuutta, rankkasateita ja helteitä, ja voimistaa tiiviisti rakennetun kaupungin lämpösaarekeilmiötä. Katuvihreä on osa Vantaan kaupungin viherrakenteen kokonaisuutta - katupuuistutuksilla voidaan tukea ekologisten yhteyksien säilymistä ja jatkuvuutta. Katupuut puskuroivat ilmastonmuutoksen tuoman heittelevän sään vaikutuksia kadulla helpottaen kaupunkielämää ja auttaen näin ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

Lämpösaarekeilmiössä jotkin osat kaupungista ovat suhteessa lämpimämpiä kuin toiset. Tämä johtuu lämpöä keräävien pintojen suuresta osuudesta ja toisaalta kosteutta, varjoa ja haihduntaa tukevan kasvillisuuden (esim. puiden latvukset) ja vesistöjen vähäisyydestä. Kasvillisuus voi viilentää paikallisilmastoa useita asteita, ja ilmiön voi aistia myös itse kaupungilla kulkiessa. Lämpösaarekeilmiötä voidaan lieventää lisäämällä puuston latvuspeittävyttä.

Katupuut vahvistavat maiseman piirteitä, paikallisidentiteettiä, sekä tarjoavat miellyttäviä paikkoja erityisesti kohtaamiselle ja oleskelulle. Katupuut myös parantavat ihmisen hyvinvointia mm. lisäämällä viihtyisyyttä ja tunnistettavaa kaupunkikuvaa sekä tukemalla elintoimintojamme ja mielenterveyttämme.

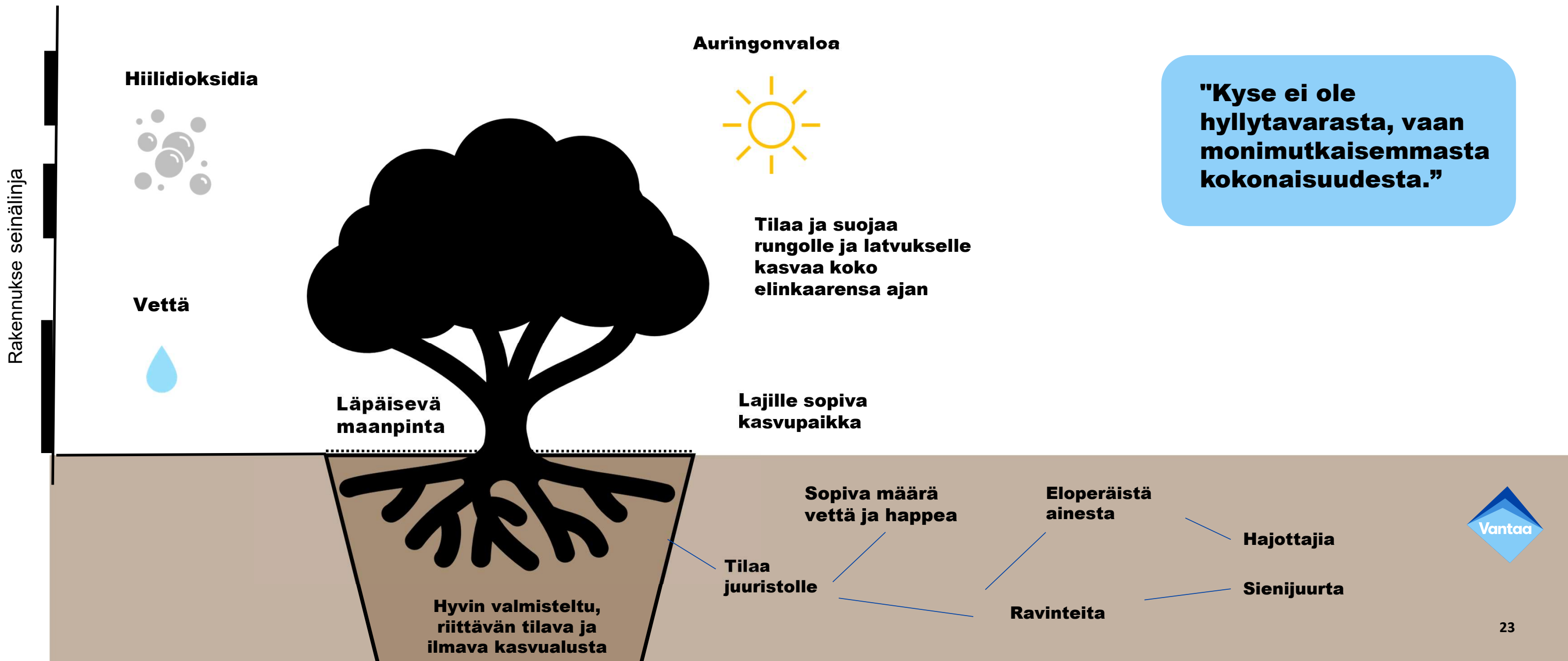
Puun kasvattaminen täysimittaiseksi kestää kymmeniä vuosia. Muiden kasvien ja eliöiden tavoin puut reagoivat ympäristön muutoksiin koko elinkaarensa ajan ja niiden terveys on riippuvaista elinolosuhteista. Istutettujen katupuiden tulee kasvaa useita vuosia, ennen kuin ne ovat kompensoineet istutusten rakentamisesta aiheutuneet päästöt. Isot puut myös tuottavat parhaiten ekosysteemipalveluja ja lieventävät ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Isojen, vanhojen puiden säilyttäminen on myös taloudellisesti tärkeää, koska siten saadaan hyödynnettyä täysimääräisesti istutuksiin investoidut kasvualustat, suojavarusteet ja vuosien tarvittava hoitotyö.

Uomatien-Louhelantien kiertoliittymä

Katupuiden tarpeet

Jos puu ei ole elinvoimainen tai sillä ei ole kasvumahdollisuuksia, se altistuu herkästi muille ongelmille kuten taudeille ja tuholaisille. Tällöin puu jää todennäköisesti lyhytikäiseksi. Myös hoidon tarve ja kustannukset kasvavat.

Puun tarjoamat hyödyt ja arvo

Katupuut ovat muiden elollisten eliöiden tavoin osa maapallon ekologista kiertoa. Ne ovat myös osa kaupungin luontopohjaisen kunnallistekniikan valikoimaa.

Latvus ja lehvästö

yhteyttäessään sitoo hiilidioksidia ja tuottaa happea. Lisäksi latvus pidättää ja haihduttaa vettä.

Runko kuljettaa aineita ja vettä latvuksen ja juuriston välillä. Kaarna suojaa puun runkoa.

Juuristo tarjoaa tukirakenteen puulle, imee ja kuljettaa vettä ja ravinteita. Juuristo kerää hulevettä sekä ohjaa sitä pohjaveteen. Se myös sitoo maaperää estäen eroosiota. Juuristo kytkee puun toisiin kasveihin sekä sieniin ja maaperän eliöihin.

Eri lajit

Miellyttävä pienilmasto puun läheisyydessä ja vähentää lämpösaarekeilmiötä

Puut tarjoavat varjoisia oleskelu- ja lepopaikkoja sekä kulkureittejä

Tarjoaa elinympäristöjä, suojapaikkoja ja ravintoa eliöille

Mikrobialtistusta kasveista ja maaperästä

Tuottaa moniaistisia virikkeitä (mm. äänet, tuoksut, kosketus)

Juuristo tukee monipuolisesti maaperän eliöstöä

Puun lehdistä syntyy ravinteikasta multaa maaperän eliöiden ja sienten hajottamisen tuloksena

Puun yhteyttämisen kautta hiiltä siirtyy ja varastoituu juuristoon ja maaperään

Hyvinvointi

Katupuu vähentää liikenteen haittoja (melu, pöly, turvattomuus)

Katupuut puskuroivat sään (mm. sade, auringonpaiste, tuuli) vaikutuksia kadulla

Tukee terveyttä ja hyvinvointia

Puusto tukee kytkeytyneitä ekologisia verkostoja

Tukee ja on osa luonnon monimuotoisuutta

Lisää luontokosketusta

Tarjoavat esteettisiä kokemuksia ja viestejä ympäristöstä

Kasvava puu sitoo ilmasta hiiltä, kasvun pysähtyttyä toimii hiilivarastona.

Kulttuuri

Kulttuurihistoriallinen merkitys Vantaan paikallisidentiteetille

Kaupunkikuvallinen merkitys: Puu sekä puukujanteet ja -rivit toimivat mm. näkösuojana, tilanjakajana ja maamerkkinä

Lisää kaupunkialueiden vetovoimaisuutta

Luo viihtyisyyttä ja mielenkiintoisia muiden kaupunkilaisten kohtaamiseen sopivia tiloja

Houkuttelee ulos virkistymään – tukee monin tavoin terveyttä ja hyvinvointia

Puuyksilöt ovat merkityksellisiä asukkaille

Tarjoavat materiaaleja leikkiin (oksat, kävyt, lehdet)

Elävä ja pinnoittamaton maaperä näkyy kaupunkikuvassa vehreytenä.

Puu ilmastonmuutoksen sopeutumisen tukena

Luonnon tarjoamien palveluiden korvaaminen teknisillä ratkaisuilla on kallista

Tärkeintä on säilyttää hyvän kasvun saavuttaneita puuyksilöitä ja lisätä uusia tukemaan ympäristön sopeutumiskykyä

Hillitsee sään äärevyyttä

Katupuut auttavat tasapainottamaan ilmastonmuutoksen tuoman äärevän sään vaikutuksia kadulla, mm. hillitsemällä tuulisuutta, viilentämällä, kosteuttamalla ja keräämällä hulevettä.

Tasapainottaa hellettä

Haihduttamisen ja varjostuksen kautta puut luovat miellyttävää mikroilmastoa ympärilleen.

Parantaa ilmanlaatua

Parantaa kaupunkiympäristön elinkelpoisuutta. Yleensä suuremmat vanhemmat puut kykenevät sitomaan enemmän ilmansaasteita.

Hillitsee kaupunkitulvia

Puut jarruttavat hulevesiä, sillä juuristo imee ja kerää vettä. Samalla puu pidättää vettä kuivempien hetkien varalle.

Latvuspeittävyys

Puiden latvusto vähentää lämpösaarekeilmiötä tarjoamalla suojaa, varjoa ja viilennystä

Tukee hyvinvointia ja ymmärrystä ilmastonmuutoksesta

Ilmastonmuutos on merkittävä haaste kehon ja mielen terveydelle. Katupuusto tukee virkistäytymistä, ulos lähtemistä ja kaupunkiluonnon havainnointia.

Tarjoaa ravintoa, suojaa ja pesäpaikan monille lajeille

Ilmastonmuutos lisää luontokatoa: moni laji on vaikeuksissa. Puut helpottavat mm. lintujen, nisäkkäiden ja hyönteisten elinolosuhteita kaupungissa.

Kukkiva puu tukee pölytystä

Pölyttäjät on elinehtomme, sillä ne pölyttävät myös ruuantuotannon satokasvit. Pölytys on ekosysteemipalveluna merkittävä osa luonnonmonimuotoisuutta ja monien kasvi- ja eläinlajien selviämistä.

Tarjoaa huoltovarmaa vihreää infraa

Vihreän kunnallistekniikan kehittäminen edellyttää pitkän aikavälin sitoutumista ja ennakoivaa suunnittelua.

Auttaa hiilineutraalius-tavoitteen saavuttamisessa

toimimalla yhteyttämisen kautta hiilidioksidia keräävänä hiilivarastona ja hiilinieluna

Puiden tarjoamien hyötyjen arvo

Puut tuovat lukuisia hyötyjä kaupunkiympäristöön, ne ovat vihreänä infrastruktuurina eräänlaista hyvinvoinnin kunnallistekniikkaa.

Taloudelliset hyödyt

- Katupuiden ilmastonmuutoksen vaikutusten hillitsemisen kustannushyöty on merkittävä. Oheisessa kaaviossa on kuvattu i-Tree –tutkimushankkeen arvoidut katupuiden tuottamat taloudelliset arvot hiilen sidonnalle, varastoinnille, hulevesien pidättämiselle ja ilmansaasteiden sitomiselle.
- Katupuut ovat edullista luontopohjaista kunnallistekniikkaa. Katupuiden istuttamiseen ja ylläpitoon kohdistuvat investoinnit tuottavat merkittäviä taloudellisia hyötyjä pitkällä aikavälillä.
- Puilla on merkitystä niin kehon kuin mielen hyvinvointiin ja sitä kautta sairauden ennaltaehkäsyyn. Esimerkiksi puiden kyky sitoa ilmansaasteita voidaan laskea vältettyinä terveydenhuoltomenoina.
- Isojen, vanhojen puiden säilyttäminen on taloudellisesti erityisen tärkeää, koska ne tuottavat parhaiten ekosysteemipalveluja ja lieventävät ilmastonmuutoksen vaikutuksia.
- Katupuut ovat erittäin näkyvä osa julkista katukuvaa ja sitä kautta ensivaikutelmaa Vantaasta kaupunkina.

Taulukko 1. i-Tree Econ avulla mallinnettavien ekosysteemipalveluiden osat viisiportaisessa mallissa.

Toiminnot	Palvelut	Hyödyt	Arvot
Hiilen sitominen ja varastointi	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Ilmastonmuutoksen vaikutusten hillitseminen	161 €/tn C
Vedenpidätys	Hulevesien hallinta	Vähemmän tulvia, puhtaammat vesistöt	Vältetty hulevesi: 1,90 €/m ³
Ilmansaasteiden sitominen	Ilmansaasteiden vähentäminen	Säästöt terveydenhuollossa, elämänlaadun parantaminen	CO: 1 105 €/tn O ₃ : 7 416 €/tn NO ₂ : 1 107 €/tn SO ₂ : 403 €/tn PM _{2.5} : 257 459 €/tn PM ₁₀ : 1 914 €/tn

Yllä esimerkki I-Tree tutkimushankkeen (2018-2021, raportti 2024) määrittelemistä ekosysteemipalveluiden taloudellisista arvoista. Hankkeessa huomioitu vain osa ekosysteemipalveluista.

Katupuiden haasteet

Katupuilla on puisto- ja metsäpuita hankalammat kasvuolosuhteet. Katualue on puille erittäin haastava kasvuympäristö katualueiden runsaan kulutuksen, karumpien ja kuivempien olosuhteiden vuoksi.

Latvus ja

lehvästö voi olla liian ahtaassa tilassa ilman mahdollisuutta kasvaa. Se voi myös vaurioitua esim. liikenteen tai rakentamisen vuoksi.

Runko voi vaurioitua esim. liian ahtaaseen runkosuojan tai kolhiintumisen vuoksi

Juuristo ei pääse kasvamaan ja tukemaan puuta liian ahtaassa tilassa ja heikkolaatuisessa (karu, kuiva) kasvualustassa. Jos puun ympäriltä puuttuu ekosysteemi, mm. maaperän hajoittajat, se on alttiimpi häiriöille.

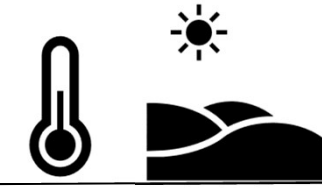
Katutila

Rakennetun ympäristön tiivistyminen ja rajoitettu tila katuvihreälle: kasvutilasta kilpailevat muut toiminnot ja muutokset, kuten liikennejärjestelyt ja kaistamuutokset, katualueen reunaan sijoittuvat rakennukset ja rakenteet ja tonttien katualueille kohdistuvat tarpeet esim. tonttiliittymät ja työmaajärjestelyt.

Kasvutilaa rajoittavat ajoneuvoliikenteen kaistat, jalankulku ja pyörätiet, tonttiliittymät, pelastusajoneuvojen nostopaikat, pysäköinti sekä katukunnossapidon tarpeet kuten lumitila

Juuriston kanssa tilasta kamppailevat rakennusten perustukset ja ponttiseinät sekä maanalaiset infraverkostot, johdot, putket ja kaapelimatot. Johtosiirtoja on toistuvasti ja kunnallistekniikan määrä kasvussa (esim. valokuidut)

Rakennettujen pintojen aiheuttama kuivuus ja hapettomuus kasvualustassa estävät puun kasvua ja elintoimintoja.

Ilmastomuutos

Ilmastomuutos äärevöittää ja vaikeuttaa sääolosuhteita. Puulajeilla ja -yksilöillä hankaluuksia selvittää muuttuvissa olosuhteissa.

Heikosti menestyvät puut alttiita kasvitaudeille Vaurioituneiden tai huonoissa olosuhteissa elävien puiden heikko sietokyky muille rasitteille esimerkiksi kasvitaudeille tai tuholaisille.

Puiden siirto ja maaperän muokkaus vapauttaa hiilidioksidia ilmakehään.

Kunnossapito

Kunnossapidon resurssit eivät riitä puiden tarvitsemaan hoitoon ja seurantaan.

Kasvillisuutta tuhoutuu paljon erilaisten rakentamis-, korjaus- tai kunnossapitotoimien yhteydessä. Uhkana kasvillisuudelle on myös välinpitämättömyys ja ilkivalta.

Puita joudutaan poistamaan niiden huonon kunnon vuoksi ja uusi puu voidaan istuttaa tilalle vain tilan salliessa.

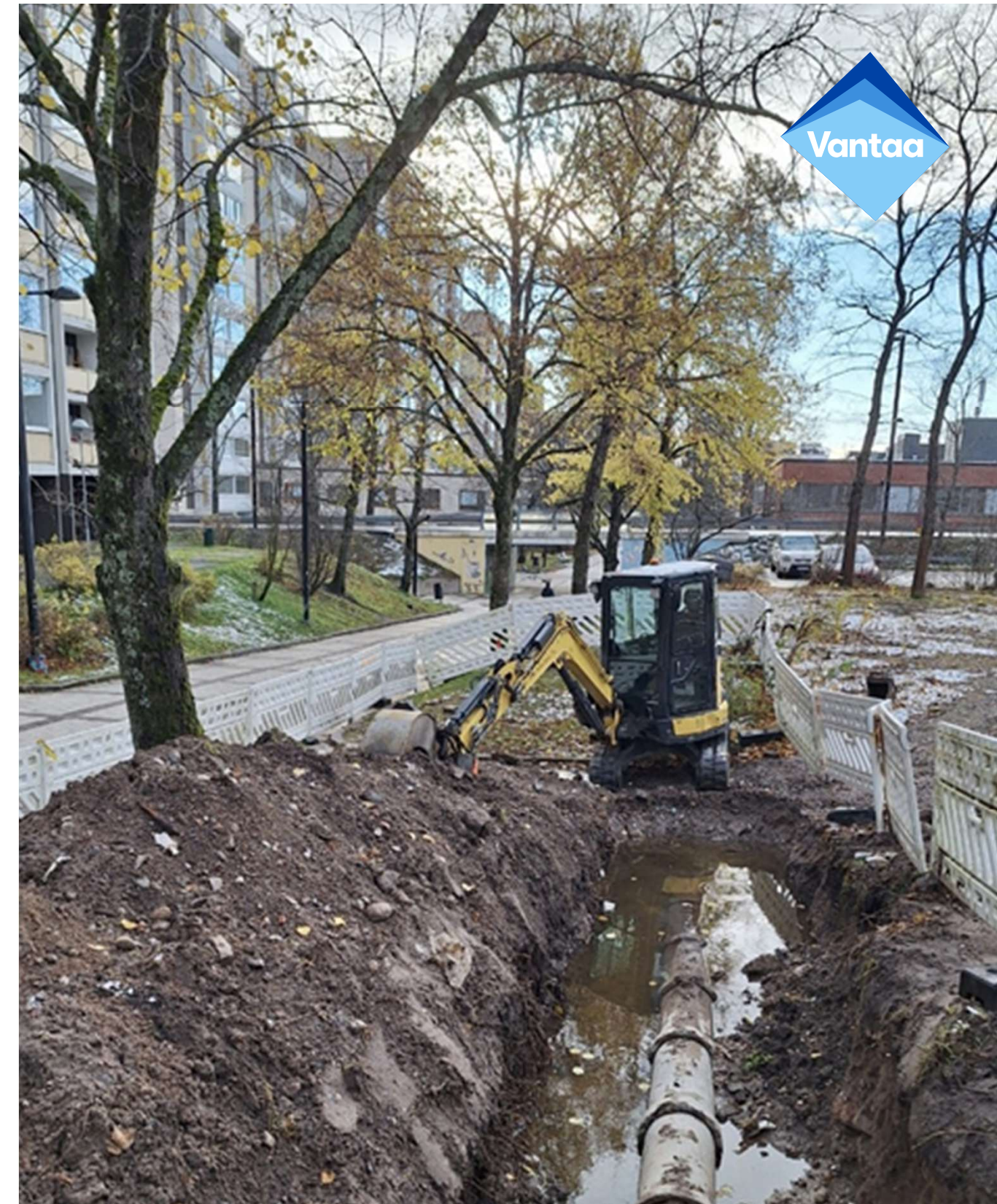
Katupuiden haasteet

Vantaan vuosittain vaurioiden ja heikon kunnon vuoksi poistettavien katupuiden määrä on suuri. Samaan aikaan Vantaan katupuiden istutusmäärät ovat vähentyneet viime vuosina merkittävästi.

Vantaalla katupuita vaurioituu ja kaadetaan mm. yksityisten urakoitsijoiden kaivuutöissä, rakentamisurakoiden ottaessa tilaa työmaalle, ajoneuvojen törmäysten ja ilkivallan vuoksi sekä tonttien toimintojen ulottuessa katualueelle. Katupuiden vaurioiden vaikutukset saattavat tulla näkyviin vuosia vaurioitumisen jälkeen. Vauriot heikentävät puun vastustuskykyä rasitteille ja siten lyhentävät puiden elinkaarta.

Katupuilla on puisto- ja metsäpuita hankalammat ja rajatummat kasvuolosuhteet. Katualueen käyttö ja kulutus, kuivatus, ilmansaasteet ja pöly tekevät siitä karun ja häiriöisemmän kasvupaikan. Kasvutilan haasteena ovat muut katutilasta kilpailevat toiminnot, kuten liikennejärjestelyt, maanalaiset infraverkostot, katualueen reunaan sijoittuvat rakennukset ja tonttien katualueille kohdistuvat tarpeet.

Pitkäikäisen puuston takaamiseksi puusto tulisi sijoittaa siten, että niillä on pitkän aikavälin mahdollisuus kasvaa ja kukoistaa sijaitsemallaan paikalla. Puut tarvitsevat runsaasti turvallista kasvutilaa, mielellään latvustonsa pinta-alan verran. Kasvavan kaupungin rakentamisen vaatimukset ja toisaalta katupuiden vaatimat leveät katualueet ovat helposti ristiriidassa toistensa kanssa. Katupuu kasvaa istuttamisen jälkeen vielä vuosikymmeniä. Latvuksen ja juuriston kasvu on ennakoitava tilavarauksissa siten, että puu pääsee kasvamaan lajinsa mukaiseen kokoon.

Katupuiden vauriot

Vauriot heikentävät elävän puun elinmahdollisuuksia ja todennäköisesti aiheuttavat tarpeen poistaa heikkokuntoinen puu ennenaikaisesti esimerkiksi turvallisuuden vuoksi.

Puun kaikki osat – juuristo, runko ja latvus - ovat tärkeitä sen aineenvaihdunnalle. Minkä vaan osan vauriot heijastuvat muihin puun osiin.

- Katupuun latvus ja lehvästö kärsivät, jos kasvutilaa ei ole riittävästi tai ne altistuvat vaurioille esimerkiksi liikenteen, rakentamisen tai muun kaupunkitoiminnan vuoksi.
- Runko voi vahingoittua liian ahtaasta runkosuojasta tai mekaanisista kolhuista. Latvustosta tai rungostaan kolhittuihin puihin taudit iskevät helpommin.
- Juuristo puolestaan tarvitsee riittävän ja laadukkaan kasvualustan — liian pieni tai heikkolaatuinen kasvualustatilavuus voi estää juurten kehitystä ja heikentää puun kasvuvoimaa. Juuriston vaurioituessa esimerkiksi kaivuutöiden yhteydessä puun ravinteiden ja veden otto kärsii. Toispuoleiseksi vaurioitunut tai kaventunut juuristo altistaa puita myös myrskytuhoille. Ajaminen tai varastoiminen juuristoalueella aiheuttaa maan tiivistymistä ja juuriston hapenpuutetta.

Hankalassa kasvupaikassa puu tarvitsee enemmän hoitoa, mutta hoitokaan ei välttämättä mahdollista puun pitkää elinkaarta. Puiden siirtämistä parempaan kasvupaikkaan kannattaa tapauskohtaisesti harkita. Siirron lopputulos on kuitenkin aina epävarma, ja puiden siirto on sitä hankalampaa, mitä kookkaampi puu on. Se myös vaatii oman, mahdollisesti ulkomailta asti tuotavan kalustonsa.

OMAISUUDENHALLINTA

Omaisuuksienhallinta ja katupuut

Katupuut ovat osa verrattain edullista luontopohjaisen kunnallistekniikan valikoimaa. Elävän infrastruktuurin erityisluonne sekä luonnon rytmin kytkeminen talouteen ja rakentamiseen on haastavaa. Tähän tietoon kannattaa kuitenkin panostaa, sillä istutamme puita ennen kaikkea nykyisille lapsille ja nuorille sekä tuleville sukupolville.

Katupuut ovat merkittävä kaupungin omaisuus

Katupuut tuottavat kustannuksiinsa nähden huomattavia hyötyjä. Katupuut tarjoamat useat luontohyödyt muodostavat osan julkisten palveluiden valikoimaa.

Monesta muusta infrasta poiketen ikääntymisen myötä hyvinhoidetun kaupunkipuun arvo kasvaa, mutta arvot on myös helppo menettää. Vantaan katupuut ovat arviolta vähintään 95 miljoonan arvoinen omaisuus, lisänä päivittäin tarjolla olevat luontohyödyt, joiden sekä rahallinen arvo että tulevaisuuden muutosjoustavuuden merkitys on suuri.

Puun hyvinvointi on aktiivinen valinta kaupungin suunnittelussa

Kaikkien toimialojen on tarpeen ottaa huomioon katupuuomaisuuden liittyvä pitkäjänteinen kehittäminen arjen pienissä päätöksissä.

Puihin kohdistuu usein välillisiä seurauksia muiden alojen ammattilaisten päätöksissä.

Katupuihin liittyvissä valinnoissa on omaisuushallinnan lisäksi kyse on kaupungin asukkaiden, toimijoiden ja vierailijoiden hyvinvoinnista sekä mielikuvasta Vantaasta kaupunkina.

Puun elinkaari on pitkä

Puun elinkaaren turvaamiseksi onnistuneita valintoja tulee tehdä usean vuosikymmenen ajan. Parhaimmillaan puun ikä on vuosikymmeniä, hyvässä paikassa jopa -satoja vuosia.

Kustannusten osalta puiden istuttaminen on ainoastaan alkuinvestointi. Puun alkuvaiheen hoito on sen elinkaaren merkittävin kustannuksia aiheuttava toimenpide, jolloin hyöty kasvaa mitä pitkäikäisempi puu on.

Elävä infra ja kaupunkien muutos

Katuvihreä on itsessään dynaamista, muuttuvaa infraa. Se tarvitsee vuosikymmenien hidasta kasvurauhaa - myös keskellä kaupunkia. Puun erityispiirteiden ja tarpeiden tunnistamiseen vaaditaan erityisosaamista.

Ilmastomuutoksen myötä katupuiden tuhot lisääntyvät ja korjauksen kustannukset kaupungille tulevat lisääntymään. Kunnossapidon työmäärä kasvaa ja painottuu yhä enemmän ennakoivaan tuholaitosten/tautien tunnistamiseen.

Katupuut kaupungin organisaatiossa

Kaupungin katupuihin liittyvät osa-alueet hallinnossa, suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa

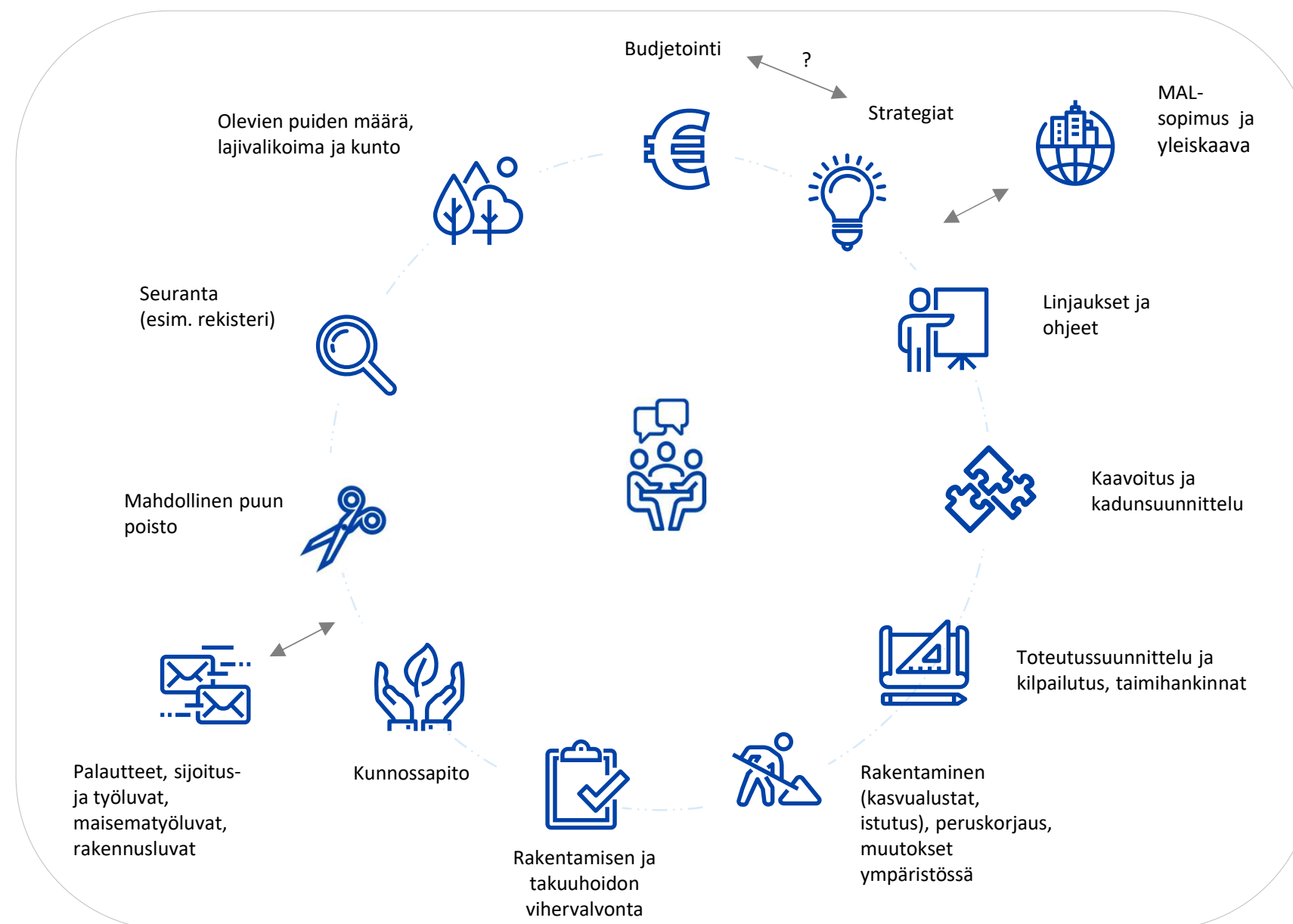
Katupuita koskevia valintoja tehdään kaupungissa lukuisissa yhteyksissä, siksi perustiedot katupuista olisi hyvä olla eri alojen toimijoilla.

Katupuun pitkäikäisyys edellyttää yksittäisen puun selviämistä lukuisista kaupungin eri tahojen tekemästä päätöksestä – koko katupuita koskevan prosessin toimivuudesta.

Koska puu on elävä eliö, myöhemmissä vaiheissa edellisen vaiheen virheitä on hankalaa korjata. Katupuiden elinkaaren turvaaminen on siis pitkälti myös ennakoimista.

Taloudellisesti on tärkeää tunnistaa myös katupuiden rooli vihreänä infrastruktuurina, edullisempänä kunnallistekniikkana. Luonnon tarjoamien ekosysteemipalveluiden korvaaminen teknisillä ratkaisuilla on kallista.

Kallista on myös tehdä kannattamattomia tai lyhytaikaisia katuvihreän investointeja. Katuvihreän suunnittelu ja ylläpito edellyttää erityisosaamista ja tilaa kaupungissa.

Katupuita koskevat valinnat kaupungin organisaatiossa

Katupuita koskevissa valinnoissa tarvitaan kaupungin jatkuvaa yhteistyön tiivistämistä eri suunnitteluvaiheissa rakentamiseen ja kunnossapitoon saakka.

Hallinto

- Kaupungin johdossa valmistellaan kaupunkistrategian runko, jonka lopullisen muodon valitsevat valtuustokausin (4v.) vaihtuvat päättäjät
- Budjetointi: hankintojen, työpanoksen ja henkilöresurssien painotukset. Huom. ympäristö- ja viherpuolen resurssit eivät vastaa kaupungin strategiassa kuvailemia toimenpidetarpeisiin.

Kaavoitus

- Vastaa maankäytön suunnittelusta. Yleiskaavoitus päättää rakentamisen sijoittumisesta koko kaupungin laajuudella ja tuottaa selvitysaineistoa suunnittelun tueksi. Asemakaavoitus määrittelee reunaehdot rakentamiselle ja toimintojen sijoittumiselle suhteessa puustoihin alueisiin alueittain, kortteleittain tai tonteittain sekä katujen sijoittumisen ja katujen tilavarauksen. Kaavoituksesta saadaan kaupunginosan ja sen maankäytön tavoitteita.

Katualueiden suunnittelu

- Kadunsuunnittelussa yhteensovitetään eri tekniikka-alojen tarpeet. Tämä edellyttää yhteistyötä monialaisesti asemakaavoittajan, maisema-arkkitehdin ja maisemasuunnittelijan, liikennesuunnittelijan, maanalaisen infran sekä valaistuksen suunnittelijoiden kanssa. Katu- ja katu ympäristösuunnitelmissa tarkennetaan ja varmistetaan katupuiden kasvu mm. lajivalinnoin, kerroksellisen kasvillisuuden ja riittävien kasvualustatilavuuksien avulla sekä yhteensovittamalla suunnitelmia liikenteen ja infran suunnittelun kanssa.
- Kadunsuunnittelussa tuotetaan katupuita koskevaa ohjeistusta, mm. kaupunkitilaohjeeseen. Erillisrahoituksella voidaan toteuttaa kehittämishankkeita.

Rakennusvalvonta

- valvoo kaavamääräysten, rakennusjärjestyksen ja lainsäädännön toteutumista sekä tonttien toimintojen (rakennukset ja rakenteet perustuksineen, pelastuspaikat, puusto) sijoittumista katualueen tuntumassa.

Rakentaminen

- Tehtäviin kuuluu uusien katualueiden rakentamisen lisäksi katujen peruskorjaus ja muut muutokset katu ympäristössä. Toteutettavat hankkeet valitaan budjetin pohjalta. Kadunrakennushankkeet joko kilpailutetaan ulkoisella urakoitsijalla tai rakennetaan kaupungin omin voimin. Rakentamisen sisältöihin kuuluu mm. säilytettävien puiden ja kasvillisuusalueiden suojaaminen, kasvualustojen rakentaminen sekä puun taimien tilaaminen ja istuttaminen. Näiden vaiheiden tueksi rakentamisessa tarvitaan ammattimaista vihervaltuutusta.

Viherkunnossapito

- Puiden säännölliset leikkaukset latvuston rakenteen kehittymiseksi katu ympäristöön sopivaksi ja kestäväksi. Säännöllinen hoito pitää puuston elinvoimaisena.
- Puiden kunto ja puiden poisto tarvittaessa.
- Lisäksi palautteisiin vastaaminen ja puunhoidon asiantuntemus tarvittaessa muissa yhteyksissä, kuten katupuiden vaurioihin kohdistuvan korvaushinnaston vaurioarvioinneissa.

Omaisuuksienhallinta

- Tehtäviin kuuluu puiden määrän, laadun ja kunnon seuranta kuvaavien rekistereiden ylläpito sekä katupuiden vaurioihin kohdistuva korvaushinnaston vaurioarvioinnit ja laskutus.

Lupapalvelut

- Myöntää katualueille sijoitus- ja työluvat ja jakaa lähtötietoaineistot yleisillä alueilla rakentaville luvanhakijoille. Ulkoiset kaapeliyhtiöt ja HSY sijoittavat kaduille maanalaista tekniikkaa kaupungin luvituksin. Katupuhunnaston myötä katupuiden vaurioihin kohdistuva korvaushinnaston vaurioarvioinnit ja laskutus

Katupuurekisteri

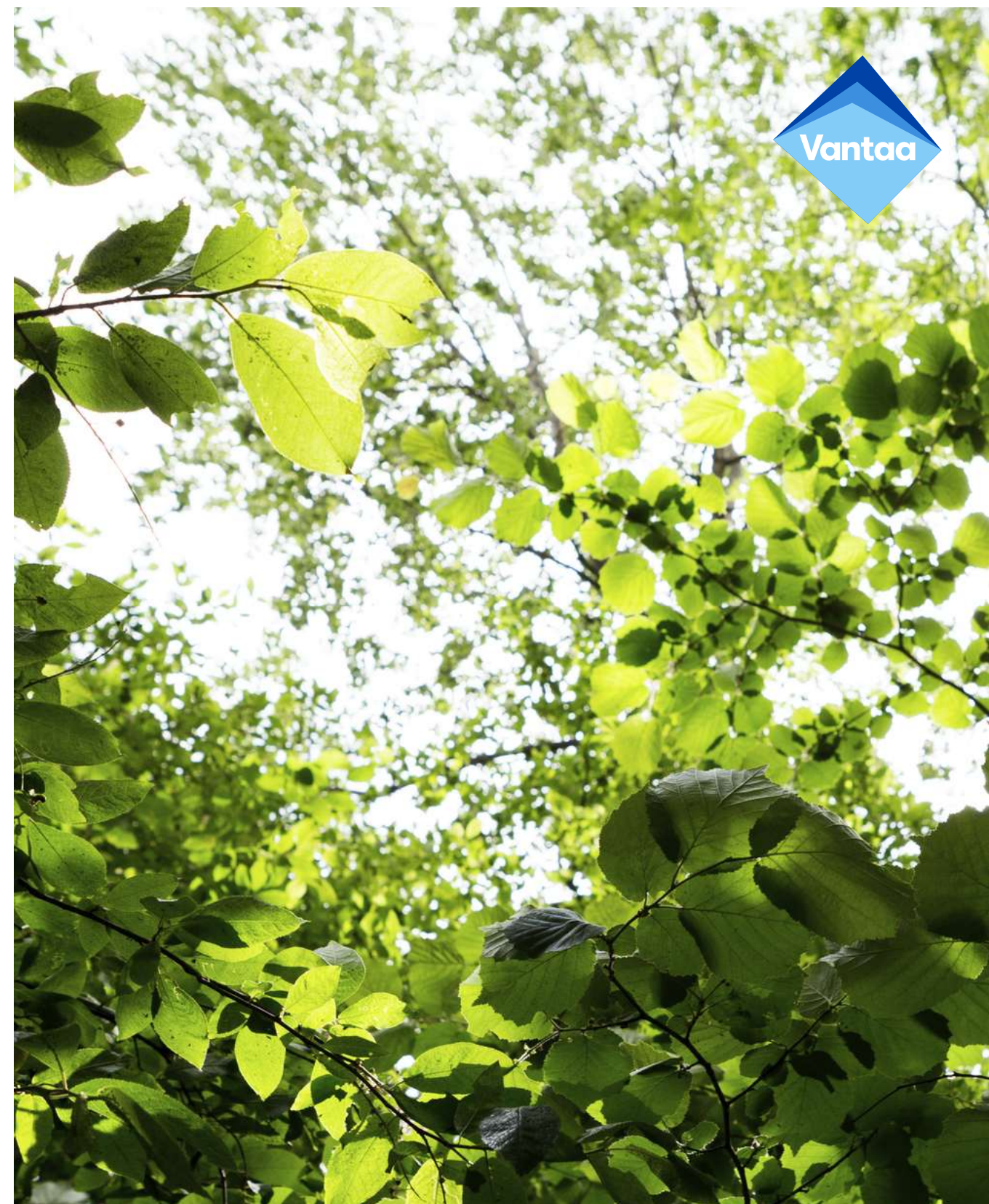
Katupuurekisteri on julkaistu vuonna 2024 ja se on oleellinen kaupunkisuunnittelun ja katupuumaisuuden hallinnan työkalu. Vantaan katupuut (laji, rungonympärys ja kunto) on kartoitettu maastossa ensimmäistä kertaa vuosina 2020-2022.

Kesällä 2025 katupuurekisteristä on erotettu ominaistietojensa pohjalta arvopuiksi laskettavat puuyksilöt. Katupuurekisteriä on tarve laajentaa kattamaan loputkin 25 % katupuista sekä päivittää ja tarkentaa tietoja. Työhön tarvitaan erillinen, ammattitaitoinen kartoittaja.

Vantaan katupuurekisterissä on vielä tarkennettavaa. Puista saattaa puuttua lajitieto, arvioitu istutusaika ja kuntotiedot, varsinkin vaurioiden ja tautien osalta. Näiden tietojen kartoittamiseen tarvitaan erillisen puuasiantuntijan työpanosta. Katupuumaisuuden hallinnan ennakointia auttaisi lisäksi kunnossapidon ja urakoitsijoiden nykyistä tarkemmin tekemät kirjaukset puille tehdyistä toimenpiteistä ja poistojen syistä.

Kokonaisuudessaan Vantaan katupuutilanteesta ja yhteydestä ilmastonmuutoksen vaikutuksen hillintään saisi lisätietoa tarkemmasta latvuspeittävyyden analyysistä. Co-Carbon –hankkeessa latvuspeittävyys on kuvattu kaupunginosien tarkkuudella (kts. kuva sivu 19).

Latvuspeittävyys kertoo mm. alueen kyvystä hillitä lämpösaarekeilmiötä. Koska puu on monipuolinen ravinnon – ja suojan tarjoaja useille eliöille, kertoo latvuspeittävyys osaltaan myös lintujen ja hyönteisten mahdollisuuksista elää kaupungissa.

SUUNNITTELU, RAKENTAMINEN JA HOITO

Suunnittelu

Kaikkia katupuulinjauksen neljää päätavoitetta on mahdollista edistää suunnittelun eri vaiheissa erilaisin toimenpitein. Toimenpide-ehdotuksia on tiivistetysti esitetty katupuulinjauksen lopussa ja erillisessä liitteessä.

Pitkäikäisyyden turvaamiseksi on suunnitteluvaiheessa tärkeää tunnistaa puiden vaatimat kasvuolosuhteet. Vuosikymmenien kasvu latvuksessa ja juuristossa täytyy huomioida sekä yhteensovittaa puiden sijoittelussa rakennusten, kulkureittien ja kunnallistekniikan äärelle.

Katupuiden määrän lisäämiseksi suunnittelussa on tarpeen etsiä myös uusia tilanjaollisia ratkaisuja. Tilannekohtaisesti on tarvittaessa arvioitava, onko ohjeellisista arvoista joustaminen tai uuden istutusratkaisun kokeileminen kannattavaa katupuuistutusten saamiseksi suunnittelukohteeseen vai aiheutuuko siitä esimerkiksi haittaa liikenteelle, omaisuudenhallinnalle tai kustannuskehitykselle.

Suunnittelun periaatteina käytetään monimuotoisuuden turvaamista ja nykyisen kasvillisuuden säilyttämistä mahdollisimman paljon päivittyvän kaupunkitilaohjeen mukaisesti.

Suunnitteluohjeita päivitetään tiedon ja kokemuksen lisääntyessä. Päivitystyö eri tahojen yhteistyönä ja tiedon jakaminen sen jalkauttamiseksi on huomioitava.

Katupuita koskevat suunnitteluvaiheet

Katupuitakoskevista ratkaisuista tarvitaan riittävää osaamista ja selkeät dokumentit jo aikaisissa suunnitteluvaiheissa.

Budjetti ja strategia Kaupungin tahtotila on kuvattu valtuustokausin päivitettävässä kaupunkistrategiassa. Tulevien vuosien katujen suunnittelun ja rakentamisen kohteet esitetään investointiohjelmassa. Siihen liittyvät suunnittelu- ja rakentamishjelmaan valitaan toteutettavat katuhankkeet priorisoiden vuosittaisen budjetin pohjalta.

Kunnallistekninen yleissuunnitelma ja alustava katusuunnitelma Katuvihreän suunnittelu aloitetaan Vantaalla keskeisimmillä alueilla asemakaavatyön rinnalla katujen ja puistojen palvelualueen ohjaamalla kunnallisteknisellä yleissuunnitelmalla, jolla tutkitaan kunnallistekniikan verkostojen kapasiteetti ja sijainnit sekä kasvillisuudelle jäävä tila kunnallistekniikan suunnittelijoiden, katusuunnittelijoiden ja kaavoituksen kesken. Uutena työkaluna haastavammissa suunnittelukohteissa, kuten keskustoissa on kunnallisteknisen katuvihreän osalta yleissuunnitelman mitoitusta tarkentava alustava katusuunnitelma.

Asemakaava Asemakaavan kortteleiden ja katualueen raja määrittelemisellä on suuri vaikutus katupuiden määrään. Asemakaavassa määrätty katualueen leveys rajaa käytännössä sen, miten paljon liikenteen ja kunnallistekniikan oheen saadaan mahtumaan kasvillisuutta. Asemakaavan merkinnöin voidaan ohjata lisäksi mm. puurivien ja kaupunkiaukioiden sijoittamisesta tontin katuun rajautuvista toiminnoista ja säilytettävistä arvopuista.

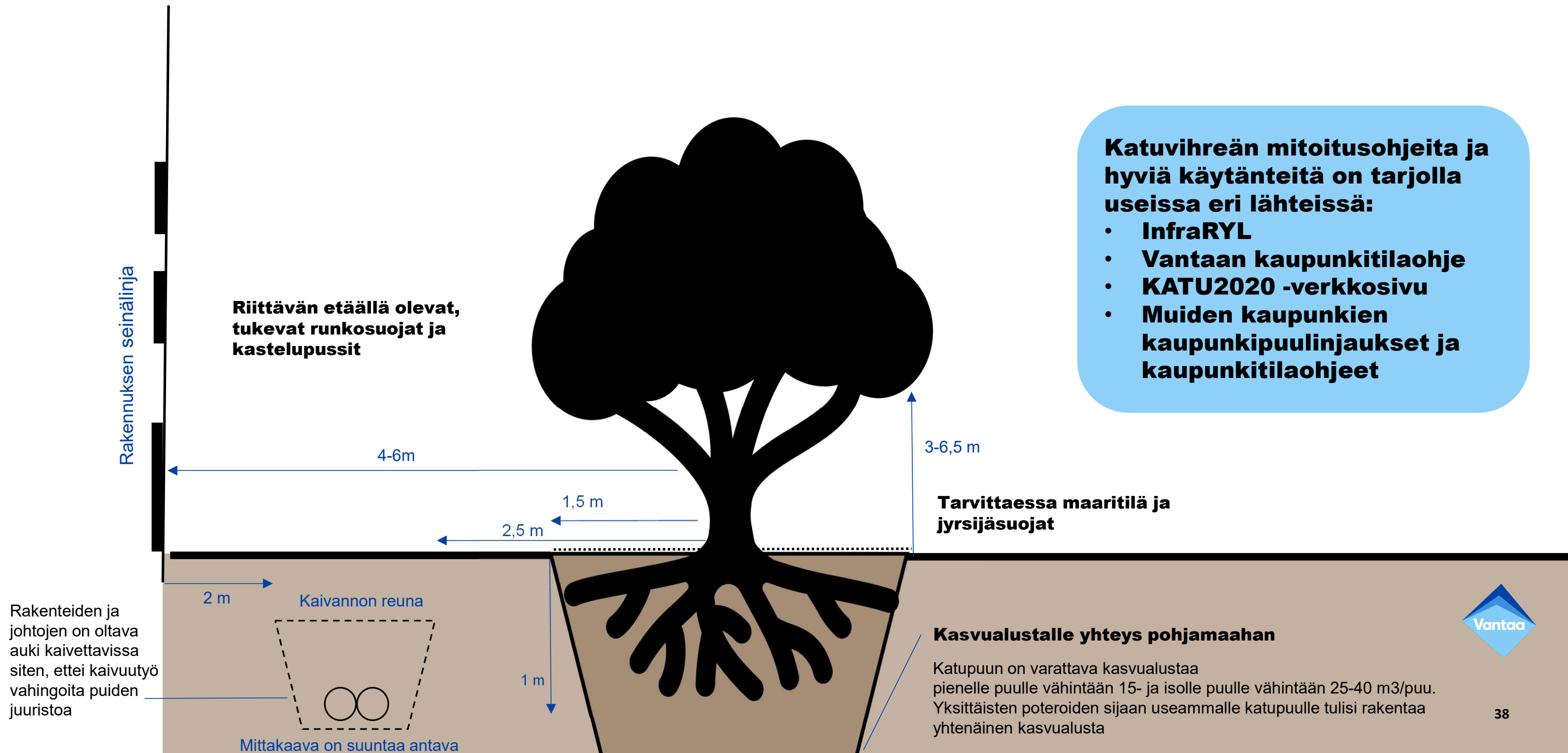
Kaavavaiheessa voidaan laatia tavoitteita myös katualueen luonteelle (mm. ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen liittyviä tai viherkatujen sijoittuminen) huomioitavaksi katusuunnittelussa.

Katusuunnitelma Asemakaavan yhteydessä valmistellaan katualueita koskeva hallinnollinen katusuunnitelma, jossa määritellään tilanjakautuminen liikenteelle, kunnallistekniikalle ja katuvihreälle sekä kuvataan kasvillisuustyytit (puut, pensaat, niityt) ja pinnoitteet (esim. asfaltti, kiveys). Katusuunnitelmat ovat asemakaavojen tavoin kuntalaisten ja muiden osallisten nähtävillä ja kommentoitavissa.

Uusien puiden lisääminen muualle kuin poistettujen puiden tilalle edellyttää puiden tilantarpeen vuoksi usein katuinfraan muitakin muutoksia, kuten kaistaleveyksiin, maanpinnan korkoihin tai johtojen sijaintiin. Ne vuorostaan edellyttävät hallinnollisen katusuunnitelman laatimista tai päivittämistä.

Rakentamissuunnitelma Toteuttamisen ratkaisut kuvataan rakentamisen tarpeisiin laaditussa rakentamissuunnitelmassa (mm. puulajivalinnat, taimikoot ja suojarakenteet, kantavat kasvualustat). Tähän kokonaisuuteen liittyy myös työselostus, jossa toteutustavat (mm. istuttaminen, takuuhoito) kuvataan tarkemmin.

Katupuun tilamitoitusta suunnittelun eri vaiheisiin

Katupuihin liittyvää ohjeistusta

Suunnittelun ja rakentamisen aineistoja

- Vantaan kaupungin katujen ja puistojen rakentaminen on tuottanut varokartta-aineistoa, jossa koneohjauksella työkonet varoittavat juuristoalueen läheisyydestä. Työn vaiheita voidaan myös raportoida kaupungille kartta-aineistoin ja valokuvin. Tätä käytäntöä on tarkoitus laajentaa mm. lupapalveluihin.
- YLEISTEN ALUEIDEN KÄYTTÖ, TILAPÄISET LIIKENNÄJÄRJESTELYT JA KATUTYÖT.
Pääkaupunkiseudun määräykset ja ohjeet 2024 ohjeistaa kaivuu- ja liikennejärjestelyistä yleisillä alueilla ja esimerkiksi puuston suojauksesta työmaalla.
- InfraRYL – Infrarakentamisen yleiset laatuvaatimukset.
InfraRYL määrittelee infra-alan toimijoille yleiset ja yhtenäiset laatuvaatimukset infrarakentamisen töihin.
<https://ryl.rakennustieto.fi/>
- Suomen kuntatekniikan yhdistyksen (SKTY) julkaisema suunnitteluohje verkossa <https://katu2020.info/2020/> sisältää yleistä alan mitoitusta ja suunnitteluohjeistusta katualueelle

Kaupunkitilaohje

Kaupunkitilaohjeessa on yhteiset suunnitteluohjeet varmistamassa, että Vantaalla toteutetaan yhtenäistä kaupunkiympäristöä. Ohjeita voivat hyödyntää suunnittelijoiden ja rakentajien lisäksi esimerkiksi yrittäjät, päättäjät ja asukkaat. Kaupunkitilaohjeessa katupuita koskevaa ohjeistusta päivitetään. Ohjeessa painotetaan, että suunnittelussa ensisijaisesti tulisi säilyttää olemassa olevaa puustoa. Kaupunkitilaohjeissa käsitellään katupuiden laatuvaatimuksia ja suosituksia, katupuiden ja niiden kasvualustojen mitoitusharjoja sekä kunnossapidon vaatimuksia. Suunnittelutyön tukemiseksi kaupunkitilaohjetta on tarkennettu katupuiden osalta kesällä 2025.

<https://kaupunkitilaohje.vantaa.fi/fi>

Vantaan selvitykset ja linjaukset

- Yleiskaavoituksessa ja ympäristökeskuksessa tuotetaan strategisia puustoon liittyviä selvityksiä ja linjauksia, mm. Viherrakenteen kehityskuva VIVA ja Resurssiviisauden tiekartta.
- Vuonna 2016 on laadittu ”Kasvillisuuden käytön periaatteet”. Sen sisältöjä tarkennetaan ja päivitetään kaupunkitilaohjeeseen. Periaatteita pyritään yhä hyödyntämään suunnittelun taustana.
- Katupuurekisteri kts. sivu 33
- Arvopuut – aineisto karttapalvelussa

<https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-rakentaminen/kaavoitus/yleiskaavoitus/viherrakenteen-kehityskuva>

https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Resurssiviisauden_tiekartta.pdf

Muuta

Parhaillaan Vantaalla on ARVO-hankkeessa kehitteillä alueellisen vihertehokkuuden määrittely. Vihertehokkuudella tarkoitetaan kasvillisuuden peittämisen ja muun sadevettä läpäisevän pinnan määrää suhteessa tarkasteltavan alueen pinta-alaan. Hankkeen lisäksi useissa kaupungeissa ympäri maailman ilmastomuutokseen sopeutumisen myötä on alettu tutkimaan, raportoimaan ja selvittämään urbaanien alueiden latvuspeittävyttä.

Viherympäristöliiton tietopaketissa kuntapäättäjille on perustietoa katuvihreästä, mm. 3-30-300 periaate. 3-30-300 -ohjeistuksen mukaan jokaisen kodin ikkunasta pitäisi näkyä vähintään kolme puuta, puuston latvuspeitteisyyden tulisi olla vähintään 30 % ja jokaisella kaupungin asukkaalla enintään 300 metrin matka viihtyisälle viheralueelle. (Viherympäristöliitto 2025)

[Vehreän asuin ympäristön monet hyödyt – tietopaketti kuntapäättäjille – Viherympäristöliitto](#)

<https://figbc.fi/arvo-viherrakenteen-arviointi-ja-vahvistaminen-kaupunkien-maankayton-suunnittelussa>

Rakentaminen ja luvat

Katutöiden ja rakentamisen ratkaisut ovat tärkeitä eritoten katupuulinjauksen tavoitteille 1 ja 2.

Rakennustöiden aikaisten suojausten ja ratkaisujen vaikutukset nykyisen puuston säilymiselle ovat merkittäviä, ja puutteet niissä aiheuttavat helposti vahinkoja kaupungin katupuuomaisuudelle.

Kasvualusta- ja istutustöiden toteutuessa laadukkaasti mahdollistetaan puiden hyvä kasvuunlähtö.

Uudet kasvualustatekniikat ja istutustavat, niiden kokeileminen ja kehittäminen voivat edistää katupuiden istuttamisen lisäämistä haastavissa ja ahtaissa olosuhteissa. Näidenkin asiantunteva kokeilu, tutkiminen ja tiedon sekä kokemusten jakaminen edistävät katupuulinjauksen tavoitteiden toteutumista.

Lupakäytäntöjä ohjaa lainsäädäntö. Katupuiden osalta lupakäytäntöihin liittyviä ohjeita olisi tarpeen koota tulevaisuudessa esimerkiksi kaupunkitilaohjeeseen.

Rakentamiseen on esitetty toimenpide-ehdotuksissa tarkentavia katupuulinjauksen tavoitteita edistäviä toimenpiteitä.

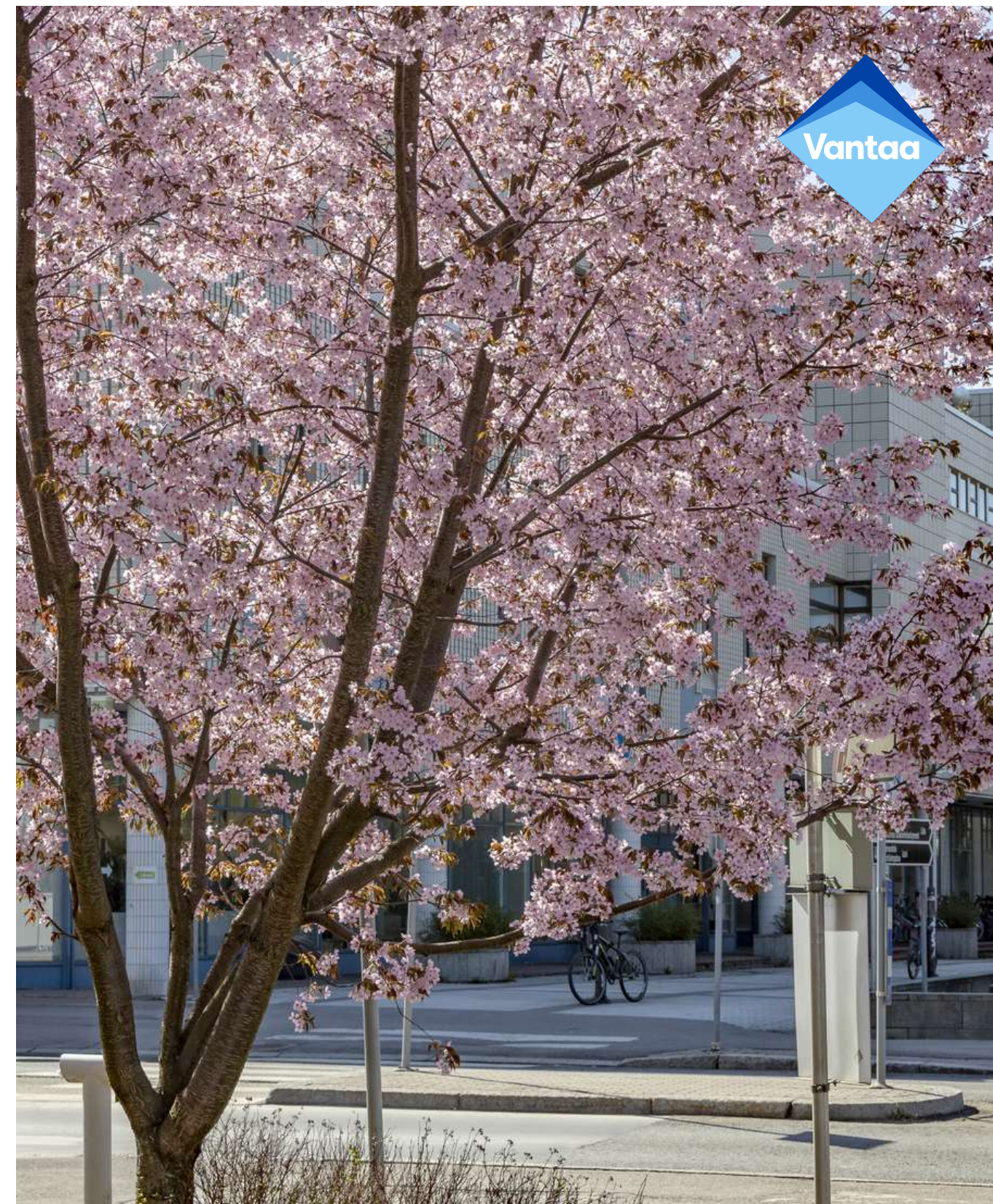

Hoito ja kunnossapito

Ennakoivalla ja pitkäjänteisellä hoidolla taataan pitkäikäinen katupuusto - hyvän kasvuunlähdön varmistamisen ja suunnittelun tekemien riittävien tilavarausten jälkeen.

Yleisimmät vaurioiden ja katupuiden lyhyen eliniän aiheuttajat ovat tiivistyvän rakentamisen lisäksi hoidon riittämättömät resurssit vaadittaviin hoitotoimenpiteisiin. Myös kunnossapitokaluston (talvikunnossapito, ruohon- ja siimaleikkurit) tai runsaan aurauslumen aiheuttamat mekaaniset vauriot ovat yleisiä paikoin ahtaassa katutilassa.

Puiden taimia kasvatetaan usean vuoden ajan. Vielä istuttamisen jälkeen taimia täytyy hoitaa kasvuunlähdön ja katupuiden vaatiman runkojohteisuuden vuoksi. Istutuksiin investoitaessa tulisi siis myös sitoutua puiden hoidon vaatimiin kustannuksiin ja ammattitaidon riittävään resurssointiin.

TOIMENPIDE- EHDOTUKSET

Kehittämistarpeet

Tulevaisuudessa katupuut tarvitsevat enemmän huolenpitoa ja uusia ratkaisuja haasteiden lisääntyessä. Puiden herkkyyttä muutoksissa sekä hoidontarvetta (kastelu, vauriot, ahtaan tilan vaatimat leikkaukset) voi vähentää turvaamalla katupuille riittävän kasvutilan kaavoitusvaiheen suunnittelusta alkaen rakentamiseen ja mahdolliseen kunnallistekniikan saneeraustarpeeseen saakka. Kaupunkivihreä on tärkeätä turvata arkiympäristöissä lähellä kaupunkilaisia.

Katupuiden pitkäikäisyyden turvaamisessa keskeisintä on turvata katupuun kasvutila vuosikymmenien ajan sekä estää ja vähentää vaurioiden määrää. Katupuiden määrän lisääminen edellyttää nykyisten puiden säilyttämistä - ja sen lisäksi uusia puita. Istutusvelkaa on kertynyt korvaamatta jätetyistä poistetuista puista. Puusukupolvissa on vinoumaa vanhojen puiden suuntaan ja uudet puusukupolvet puuttuvat tai ovat pieniä. Tämä tarkoittaa, että vanhojen sukupolvien poistuessa alueilta saattaa poistua puusto kokonaan. Osittain katupuiden määrän lisäämisen toimenpiteet ovat päällekkäisiä pitkäikäisyyden turvaamisen kanssa, sillä katupuiden määrän lisääminen perustuu puiden tarpeiden nykyistä parempaan huomioimiseen kaikissa suunnitteluvaiheissa, huomioiden katuvihreän riittävä mitoitus ja rakentamisen käytännöt. Katupuun kussakin vaiheessa (suunnittelu, rakentaminen, hoito) tarvitaan kasvillisuutta tuntevaa henkilöresurssia, jottei kasvuunsa investointeja vaatinutta puuta menetetä. Puumäärän lisäämisessä on tärkeätä huomioida, että kadut ja puistot- palvelualueen viherosaamisen henkilöresurssi on jo nykyiseen puuomaisuuteen nähden alimitoitettu.

Katupuuvalikoimalla ja istutusten kerroksellisuudella voidaan lisätä luonnon monimuotoisuutta. Monimuotoisuuden turvaaminen katupuuistutuksissa edellyttää uusia suunnitteluratkaisuja ja kokeiluja, mm. lajiston ja maanpinnan läpäisevyyden suhteen. Tämä tarkoittaa, että myös ohjeistusta ja käytäntöjä on tarpeen päivittää yhä tiiviimmässä tahdissa ja tehdä yhteistyötä mm. taimistojen kanssa, mikä edellyttää alan tuntemusta sekä työpanosta.

Katupuita koskevan tiedon kokoamisen ja jakamisen toimenpiteet perustuvat tavoitteeseen, että vantaalaiset tuntevat katupuunsa - työssä ja vapaa-ajalla. Ennen kaikkea tämä koskee henkilöstöä ja heidän mahdollisuuttaan käyttää osaamistaan katupuiden hyväksi. Katupuita koskevan kokonaistilanteen hahmottaminen kuten tiedon kokoaminen, jakaminen viestinnän ja koulutuksen muodossa sekä kattava omaisuudenhallinta auttavat ennakoimaan tulevia tarpeita.

Vantaan katupuiden määrän ja tunnettuuden lisääminen myös vahvistaa kaupunkikuvaa ja kaupungin kulttuurista antia, kuten imagoa. Katupuiden tuntemus ja niiden äärelle löytäminen tukevat kaupunkilaisten hyvinvointia. Arvostus kasvaa myös siitä, jos kaupunkilainen voi luottaa siihen, että katupuu säilyy ja siitä pidetään huolta.

Katupuulinjauksen keskeisimmät toimenpiteet

PÄÄTAVOITE 1: Katupuiden pitkäikäisyyden turvaaminen	PÄÄTAVOITE 2: Katupuiden määrän lisääminen	PÄÄTAVOITE 3: Monimuotoisuuden turvaaminen katupuuistutuksin	PÄÄTAVOITE 4: Katupuuta koskevan tiedon kokoaminen, laajentaminen ja jakaminen
1. Katupuiden vauriohinnaston käyttöönotto 2. Viherkunnossapidon henkilöresurssin vahvistaminen 3. Kaupunkitilaohjeen täydentäminen suunnittelun tueksi	1. Tilanjaon uudet ratkaisut kadunsuunnittelussa ja nykyisen kasvillisuuden säästäminen 2. Lisäresursseja kadunsuunnitteluun, rakentamiseen ja viherkunnossapitoon 3. Kompensointikäytäntöjen eli poistettujen puiden korvaamisen periaatteiden kehittäminen	1. Lajiston laajentaminen puulajikokeiluun 2. Kasvillisuuden kerroksellisuuden vahvistaminen suunnittelun – ja hoidon ratkaisuin	1. Katupuurekisterin ja katupuustoa koskevan tiedon tarkentaminen 2. Vihervalvojan ja arboristin toimien perustaminen 3. Katupuulinjauksen jalkauttaminen ja linjauksen laajentaminen 4. Kasvualustojen varokartan käyttöönoton edistäminen

JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätökset

Tämä katupuulinjaus on vasta lähtölaukaus Vantaan katupuita koskevalle työlle.

Tiivistyvien keskustojen kaupunkivihreän ja ekosysteemipalveluiden turvaaminen edellyttää sekä nykyisen että istutettavan puuston elinvoimaisuuden ja pitkäikäisyyden voimakkaampaa tukemista. Myös hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseksi nykyisiä katupuita on saatava säästymään sekä myös lisättävä katupuiden määrää.

Katupuiden määrän lisääminen perustuu puiden tarpeiden nykyistä parempaan huolenpitoon kaikissa suunnitteluvaiheissa, huomioiden katuvihreän riittävä mitoitus sekä rakentamisen käytännöt. Katupuun kussakin vaiheessa (suunnittelu, rakentaminen, hoito) tarvitaan kasvillisuutta tuntevaa henkilöresurssia, jottei kasvuunsa investointeja vaatinutta puuta menetetä kesken elinkaaren. Puiden lisäämisessä on tärkeätä tunnistaa, että kadut ja puistot- palvelualueen viherosaamisen henkilöresurssi on alimitoitettu suhteutettuna jo nykyiseen puuomaisuuteen.

Katupuulinjauksen hyväksymisen ja työstön jälkeen on aika siirtyä toimenpiteiden toteutukseen ja jatkotyösköön. Toimenpiteissä korostuvat investoinnit katupuutaimien lisäksi hoitoon ja kunnossapitoon, osaamiseen ja henkilöstöön sekä käytänteiden kehittämiseen suunnittelussa ja rakentamisessa.

Ensimmäisenä vuorossa ovat Vantaan kaupunkitilaohjeen päivittäminen ja vauriohinnaston ja kasvualustan varokarttojen käyttöönotto. Lisäksi uusien toimintatavoista keskustelu ja niiden kehittäminen asiantuntijayhteistyönä jatkuu.

Kiitokset työhön osallistumisesta. Toivotamme Vantaalla niin kaupungin henkilöstön kuin kunkin yksilön työssään ja vapaa-ajallaan tervetulleeksi jatkossa edistämään katupuiden hyvinvointia ja vahvistamaan tätä vehreää katuelämää.

Lähteet ja linkit

- CO-CARBON –tutkimushanke 2025 [Kaupunkipuumanifesti - CO-CARBON](#)
- Miia Mänttari ja Eeva-Maria Tuhkanen (2024). [Kaupunkipuiden ekosysteemipalveluiden arvo, i-Tree -hanke Suomessa - loppuraportti](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 47/2024. Luonnonvarakeskus. <<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-922-2>>
- Hanna Tajakka, Viher-Arkki (toim.) (2019). Kaupunkipuiden arvonmäärittämisalli KAM '19 -OPAS . Viherympäristöliiton julkaisu nro 66. Viherympäristöliitto.
- Tampereen kaupunki ja Sitowise (2022). Tampereen kantakaupungin lämpösaarekeilmiö, Kantakaupungin vaiheyleiskaava, valtuustokausi 2021-25
- [Tulevaisuussanasto - Sitra](#)
- Viherympäristöliitto (2019). Kaupunkipuiden arvonmäärittämisalli KAM '19 -OPAS, Viherympäristöliiton julkaisu nro 66 https://u79114.www2.webdomain.fi/hallinta/wp-content/uploads/2024/09/KAM_opas_web.pdf
- Viherympäristöliitto, 2025. Vihreän asuinympäristön monet hyödyt – tietopaketti kuntapäätäjille – Viherympäristöliitto <https://www.vyl.fi/meista/vaikuttaminen/vehreakunta/>
- Liisa Pietola, Elina Drakvik, Tari Haahtela, Tiina Laatikainen, Kaarlo Hildén, Satu Raussi, Tiina Kauppinen, Marja Jalli, Jarkko Hantula ja Liisa Pesonen (2023). Tavoitteena planetaarinen terveys - Ratkaisuja ihmisen ja luonnon hyvinvoinnin turvaamiseksi [Sitra muistio Planetaarinen terveys 2023](#) <<https://www.sitra.fi/wp/wp-content/uploads/2023/08/sitra-muistio-tavoitteena-planetaarinen-terveys.pdf>>
- PKS-kaupungit (2025). Yleisten alueiden käyttö, tilapäiset liikennejärjestelyt ja katutyöt - Yleisten alueiden käyttö, tilapäiset liikennejärjestelyt ja katutyöt 15.4.2025 https://www.hel.fi/static/hkr/luvat/pks_kaivutyohohje.pdf
- Vantaan katupuurekisteri (2025). [Vantaan karttapalvelu](#) <<https://kartta.vantaa.fi/>>
- World Health Organization (WHO), European region (2025). Nature-based solutions and health. [WHO-EURO-2025-12214-51986-79744-eng.pdf](#)

Kuvat

Pääosin kuvat Vantaan kaupungin aineistopankki.

Lisäksi

- s. 2 ja 46. Kuvaaja: Satu Onnela
- s. 15 Vantaan katupuiden historiaa Kuvaaja: Mia Lummeranta
- s. 28 ja 29 Kuvaaja: Mia Lummeranta

Kaaviot ja kuvaajat

- S. 23,24,25, 27 ja 38 kaaviot Anni Vuorikari
- S. 19 Latvuspeittävyyskartta: CO-CARBON –tutkimushanke 2025 [Latvuspeittokartasto - CO-CARBON](#)
- S. 26 Katupuiden luontohyödyt: Miia Mänttari ja Eeva-Maria Tuhkanen (2024). [Kaupunkipuiden ekosysteemipalveluiden arvo, i-Tree -hanke Suomessa - loppuraportti](#). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 47/2024. Luonnonvarakeskus. <<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-922-2>>

**Katupuut tukevat meitä
arjessa ja työssä -
Ja parhaimmillaan
tiedostamme sen.**

LIITE: Vantaan katupuulinjauksen 2025 toimenpide-ehdotukset

TOIMENPIDETAULUKOT

Päätavoitteet on pilkottu osatavoitteisiin niihin liittyviin haasteisiin.

Toimenpiteille on arvioitu toteutustapaa ja toteutumismahdollisuuksia:

Vihreä väri tarkoittaa kohtalaisen lyhyellä aikavälillä ja nykyisellä henkilöstöllä toteutettavia toimenpiteitä.

Keltainen väri on asteittain toteutettava toimenpide, joka vaatii jonkin verran rahoitusta tai ylimääräistä työpanosta.

Punainen väri on osoitettu toimenpiteille, jotka vaativat jo selkeitä muutoksia budjettiin ja/tai organisaation prosesseihin.

Toimenpidetaulukossa esitetyt kustannukset

X = Vaatii henkilötyöpanosta

€ = Budjettitarpeita aiheuttavat työtehtävien lisääntyminen ja jonkin verran kasvavat toteutuskustannukset

€€ = Budjettitarpeita aiheuttavat rekrytointitarpeet ja mahdolliset sopimussisältöjen muutokset, lisätyöt ja / tai tilausmäärien kasvu.

PÄÄTAVOITE 1: Katupuiden pitkäikäisyyden turvaaminen 1/2

TOIMENPITEET

- Tavoitteet
- 1. Puun kasvuolosuhteita parannetaan lisääntyvät tiedon mukaan
 - 2. Puiden tarpeet pystytään huomioimaan kaikissa suunnitteluvaiheissa
 - 3. Rakentamisen käytännöt mahdollistavat puuston säilymisen. Rakentamishankkeissa urakoitsija säilyttää ja suojaa olevat puut rakennushankkeissa, myös työnaikaisissa liikennejärjestelyissä.
 - 4. Puiden hoidon uuden arvostuksen myötä kunnossapidon resurssit saadaan ajan tasalle: katuvihreälle ja –puustolle kyetään tekemään tarvittavat hoitotoimenpiteet

- Tavoitteeseen liittyvät haasteet
- 1. Mekaaniset vauriot. Katupuita vaurioituu ja poistetaan kilpailevien toimintojen tieltä ja rakentamisen yhteydessä. Kaupungin investointi ja käytetty resurssointi menetetään.
 - 2. Uusien istutettavien puiden kasvuedellytysten varmistaminen keskustojen tiivistyessä ja ilmastonmuutoksen heikentäessä katupuiden kasvuolosuhteita.
 - 3. Viherkunnossapito ei ehdi hoitaa puita riittävästi – henkilöresurssia liian vähän. Samalla ilmastonmuutoksen myötä puiden hoidosta tulee yhä haastavampaa.

Toimenpiteet	Prosessi	Aikajänne ja haastavuus
Katupuiden vauriohinnaston käyttöönotto ja prosessin tarkentaminen	Rakentaminen, lupapalvelut ja kunnossapito, sisällyttäminen kilpailutuksiin, urakkasopimuksiin ja lupa-ehtoihin.	Helposti toteutettava toimenpide, onnistuu nykyisillä resursseilla Voidaan aloittaa heti lautakuntakäsittelyn jälkeen
Varokartta-aineistojen käyttö rakentamisessa ja luvituksessa	Varokartta-aineistoa testattu. Tarvittavaa lisäkehitystä ja testausta, sen jälkeen tiedotus ja edellytys käytöstä kilpailutuksiin, urakkasopimuksiin ja lupa-ehtoihin.	Helposti toteutettava toimenpide, onnistuu nykyisillä resursseilla
Puiden mekaanisten vaurioiden ja kustannusten tilastoiminen	Edellytys ilmoittamisesta ja raportoinnista urakkasopimukseen (ilmoitus olemassa olevaan Matti-järjestelmään). Mahdollisesti nykyisiin sopimuksiin saatavilla lisätyönä, uusiin sopimuksiin voidaan sisällyttää. Vaatii myös korvaushinnaston käyttöönoton.	Helposti toteutettava toimenpide, onnistuu nykyisillä resursseilla
Rakennusurakoiden tarkentaminen: 1) Rakentamishankkeissa urakoitsija säilyttää ja suojaa suunnitelmissa muut kuin suunnitelmissa poistettavaksi merkityt puut rakennushankkeissa, myös työnaikaisissa liikennejärjestelyissä. 2) Urakkasopimusten tarkennukset niin, että katupuiden vauriohinnasto sisältyy niihin 3) Urakoiden kaupungin oman vihervallvonnan lisääminen ja huomion kiinnittäminen puiden suojaamiseen, istuttamiseen, takuuhoitoon ja työnaikaiseen suojaukseen	KAPU / rakentamisen yksikkö: Vihervalvojan toimen perustaminen X + €€ Ks. PÄÄTAVOITE 4: Katupuita koskevan tiedon kokoaminen ja jakaminen: Vihervalvojan toimien perustaminen	

PÄÄTAVOITE 1: Katupuiden pitkäikäisyyden turvaaminen 2/2

TOIMENPITEET

Toimenpiteet	Prosessi	Aikajänne ja haastavuus
Puiden juuriston ja maaperän turvaaminen: 1) Riittävän kasvutilan rauhoittaminen sitovammin tulevaisuuteen 2) katupuiden siirron periaatteet ja siirtojen resurssiviisauden haasteiden ja kustannusten tunnistaminen	Suunnittelu ja viherkunnossapito yhteistyössä Vaatii usean eri suunnittelutahon yhteistyötä ja tahtotilaa. Lisäksi voi vaatia kalustoinvestointeja kunnossapitoon tai kuntien välistä yhteistyötä kaluston osalta, mikäli lähdetään toteuttamaan isokokoisten puiden siirtoja. X + € / €€.	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava.
Kaupunkitilaohjeen tarkentaminen ja päivittäminen jatkuvana käytäntönä	Vastuutahona kadunsuunnittelu, tarvittavat yhteistyötahot rakentaminen, lupapalvelut, kunnossapito	Helposti toteutettava toimenpide, onnistuu nykyisillä resursseilla
Käytäntöjen ja prosessien tarkentaminen suunnittelussa ja rakentamisessa, istutuksessa ja hoidossa	Työselostuspohjan jatkuva päivitys tarpeen mukaan ja kaupunkitilaohjeen tarkennukset, säännöllinen keskustelu ja yhteistyö. Suunnitteluprosessin kehittäminen kaavoituksesta rakentamiseen ja tiedonjaon varmistaminen.	Helposti toteutettava toimenpide, onnistuu nykyisillä resursseilla
Viherkunnossapidon puita hoitavan henkilöresurssin ja koulutuksen vahvistaminen, erillisen puuasiantuntijan eli arboristin toimi tai puiteurakoitsijan käyttö	Henkilöstön lisääminen ja nykyisten puitesopimusten monipuolisempi käyttö. Urakoiden sisällön laajentaminen. X + €€	Kriittinen toimenpide, jossa tarvitaan muutoksia budjettiin ja prosesseihin
Leikkaukset tehtävä ajallaan ja niiden tekemiseen osaava henkilöresurssi	Työ vaatii henkilötyöpanosta ja erityisosaamista: viherkunnossapidon ja arboristin yhteistyössä. Huomio varsinkin erikoiskuljetusreiteille, jossa liian matala oksakorkeus aiheuttaa suurimmat vauriot X + € Ks. Edellinen toimenpide	

PÄÄTAVOITE 2: Katupuiden määrän lisääminen

TOIMENPITEET

Tavoitteet

- 1. Katupuiden määrä saadaan lisääntymään keskustojen tiivistymisestä huolimatta.
- 2. Katupuille jää kaavoituksessa ja aiemmissa suunnitelmavaiheissa katusuunnitelmaan riittävästi tilaa istuttaa katupuut riittävän tilavarauksin.
- 3. Ajallaan tehdyt hoitoleikkuut pitävät katutilan kulkureitit vapaana. Ajoissa toteutetut hoitoleikkuut vähentävät vaurioita puulle.

Tavoitteeseen liittyvät haasteet

- 1. Katupuiden kanssa kilpailevat toiminnot
- 2. Puita ei saada istutettua yhtä paljon kun niitä vähenee rakentamisen, mekaanisten vaurioiden ja ilmastonmuutoksen vaikutusten vuoksi. Katupuiden sijoittaminen tiiviille katualueille vaatii yhteensovittamista ja uusia ratkaisuja.
- 3. Oksakorkeuden nostovelka: puiden leikkauksia jätetty tekemättä

Toimenpiteet	Prosessi	Aikajänne ja haastavuus	
Katupuuston suunnitteluosaamisen laajentaminen muille tekniikka-aloille. Asemakaavan ja kunnallisteknisen yleissuunnittelun aikana entistä tarkempi mitoitustarkastelu ja tiiviillä keskusta-alueilla lisäksi alustava katusuunnitelma katupuiden tilavarauksen varmistamiseksi. Katupuutuntemuksen laajentaminen muille tekniikka-aloille ja kaavoitukseen. Arboristin asiantuntemuksen hyödyntäminen.	Työ vaatii henkilötyöpanosta: konsulttityön vaiheiden ja projektikokousten lisääntyminen, kaupunkitilaohjeen tarkennukset, koulutusten järjestäminen ja niihin osallistuminen sekä arboristin käyttöä hankkeissa. X + €€	Voidaan käynnistää asteittain lähitulevaisuudessa	
Katupuiden vauriohinnaston käyttöönotto ja prosessin tarkentaminen	Rakentaminen, lupapalvelut ja kunnossapito, sisällyttäminen kilpailutuksiin, urakkasopimuksiin ja lupa-ehtoihin.	Helposti toteutettava toimenpide, onnistuu nykyisillä resursseilla Voidaan aloittaa heti lautakuntakäsittelyn jälkeen	
Istutusmääriä kasvatetaan suunnitelmissa	Koskee tulevia suunnittelun hankkeita ja edellyttää katuympäristösuunnittelun ohjausta kaikissa suunnitteluvaiheissa. Katuvihreän ja kadunsuunnittelun osuuden kasvattaminen investointibudjetissa sekä henkilöresurssien vahvistaminen kadunsuunnittelun alueinsinöörien, katuympäristösuunnittelun, rakentamisen urakoiden tilaamisen, vihervalonnan sekä viherkunnossapidon osalta. Vaatii muutoksia budjettiin €€+X	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava toimenpide, joka vaatii jonkin verran rahoitusta tai ylimääräistä työpanosta.	
Kompensointikäytäntöjen eli poistettujen puiden korvaamisen periaatteiden kehittäminen hankkeissa ja osana viherkunnossapitoa	Kokeilu käynnissä Vantaan ratikassa. Vaatii projektille erillisen kompensatiokäytännöistä vastaavan koordinaattorin. X+ €	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava toimenpide, joka vaatii jonkin verran rahoitusta tai ylimääräistä työpanosta.	
Tilanjaon uudet ratkaisut eli autoliikenteelle ja kunnallistekniikalle käytetyn tilan tiivistäminen, tilavarouksia koskevan ohjeistuksen päivittäminen ja tarkentaminen kaupunkitilaohjeeseen	Kaupunkitilaohjeen tarkennukset ja selkeät suunnittelun prosessit kaavoituksesta rakentamiseen. Katujen uudet tilanjaolliset ratkaisut vaativat työstöä katu- ja liikennesuunnittelun käytäntöihin ja suunnitteluperiaatteisiin. € ks. Päätaavoite 3 "Monimuotoisuuden turvaaminen katupuuistutuksissa" vaatimat toimenpiteet.	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava toimenpide, joka vaatii jonkin verran rahoitusta tai ylimääräistä työpanosta.	

PÄÄTAVOITE 3: Monimuotoisuuden turvaaminen katupuuistutuksissa

TOIMENPITEET

- Tavoitteet
- 1. Monipuolisuus kaupungin puuvalikoimassa sekä katupuihin liittyvissä istutuksissa.
 - 2. Katupuiden määrä saadaan lisääntymään keskustojen tiivistymisestä huolimatta. Katupuille jää katusuunnitelmaan riittävästi tilaa istuttaa katupuut riittävin tilavarauksin. Katupuiden lisäämiseen tarvittavia hallinnollisia katusuunnitelmia saadaan toteutettua vuosittain nykyistä enemmän ja katupuiden tarpeiden tunnistamiseksi kussakin työvaiheessa on mukana katupuuosaaja.
 - 3. Henkilöstöllä on riittävästi resursseja uudistaa käytäntöjä ja suunnitteluaineistoa muun työn ohella.

- Tavoitteeseen liittyvät haasteet
- 1. Luontokato näkyy katualueilla: puuta ravintonaan ja elinympäristönään käyttävien lajien heikentyminen sekä maaperän heikentyminen rakennetuilla alueilla
 - 2. Katupuun olosuhteet liian karut ja kuivat, puun ympäriltä puuttuu ekosysteemi, mm. maaperän hajoittajat. Liian karuissa oloissa katupuu ei kykene sitomaan hiilidioksidia ilmasta maaperään.
 - 3. Suunnittelun ja viherrakentamisen ajantasainen tieto liittyen luontokatoon ja ilmastonmuutokseen muuttuu ja päivittyy erittäin nopeasti – käytännöt jatkuvassa muutoksessa

Toimenpiteet	Prosessi	Aikajänne ja haastavuus	
Kotimaisten ja pohjois-eurooppalaisten jalojen lehtipuiden ja harkintaa käyttäen havupuiden sekä Vantaalle ominaisten puulajien suosiminen. Kotimaisten taimistojen ja perinteistä taimiaineksen, geneettisen monimuotoisuuden sekä puista riippuvaisten eliöiden monimuotoisuutta tukevat lajivalinnat, mm. pölyttäjäkasvit.	Kaupunkitilaohjeen tarkentaminen, hyödyntäen myös Vantaan kasvillisuuden periaatteet (2016) linjauksia. Henkilöstön osaamisen kehittäminen. €		
Lajiston monipuolistaminen, tietoisesti kokeilemalla uusia puulajeja ja –lajikkeita osana suunnittelua ja rakentamista.	Edellyttää yhteistyösopimusta taimistojen kanssa monipuolisen lajiston kasvattamista, ja seurantatiedon ja kokemusten keräämistä kunnossapidolta. X + €	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava toimenpide, joka vaatii jonkin verran rahoitusta tai ylimääräistä työpanosta.	
Katupuiden ja katukasvillisuuden sijoittaminen mieluiten suurempiin kasvillisuusryhmiin. Istutusalueiden kehittäminen katutilassa kapeasta nauhamaisesta leveämmäksi puille rauhoitetuksi saarekkeiksi + mikrometsät (koko noin 200 m2).	Kaupunkitilaohje ja kadunsuunnittelun mallipiirustus osin päivittynyt tältä osin. Tarvitaan tarkennukset kaupunkitilaohjeeseen, suunnittelukäytäntöihin ja työselostuksiin. Tilanjaon osalta ks. Päätaavoite 2 toimenpide-ehdotus päätaavoitteeseen 2 Katupuiden määrän lisääminen vaatimat toimenpiteet. Katujen uudet tilanjaolliset ratkaisut vaativat työstöä katu- ja liikennesuunnittelun käytäntöihin ja suunnitteluperiaatteisiin. X + €	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava toimenpide, joka vaatii jonkin verran rahoitusta tai ylimääräistä työpanosta.	

PÄÄTAVOITE 4: Katupuita koskevan tiedon kokoaminen, laajentaminen ja jakaminen 1/2

TOIMENPITEET

Tavoitteet

1. Viherosaamisen henkilöresurssien tukeminen puita koskevissa valinnoissa suunnittelussa, rakentamisessa ja omaisuudenhallinnassa
2. Vantaalla kerätään kattavasti ennakoivaa tietoa katupuiden ominaisuuksista, kunnosta ja hoitotoimenpiteistä sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksista
3. Katupuut ovat näkyvä osa vantaalaista katua: katuvihreän ja viihtymisen tukiranka. Vantaa myös tunnetaan katupuistaan.

Tavoitteeseen liittyvät haasteet

1. Kaupunginpuingin viherosaamisen resurssit puun elinkaaren aikana ovat puutteelliset. Kaupungissa ei ole henkilöitä, jonka katupuuosaamista ja työpanosta voitaisiin käyttää riittävästi suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon kysymyksissä.
2. Katupuiden nykytilasta ei ole riittävästi tietoa. Myöskään ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja niiden lieventämisestä Ilmastonmuutoksen myötä kasvitaudit, tuholaiset ja myrskyt aiheuttavat vaurioita katupuille.
3. Katupuulinjaus vaatii täydennyksiä ja tarkennuksia, jotka edellyttävät laajaa yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialalla. Katupuulinjauksen käyttö edellyttää jalkauttamista monialaiselle henkilöstölle.

Toimenpiteet	Prosessi	Aikajänne ja haastavuus	
Viherosaamisen henkilöresurssien tukeminen puun elinkaaren alkuvaiheessa: taimien hallinnassa, istuttamisessa ja takuuhoidon valvonnassa Viherrakentamiseen keskittyvä, sen ammattitaidon omaava valvoja työmaille ja tarkastuksiin.	Vihervalvojan toimien perustaminen ja rakentamisen yksikön resurssien vahvistaminen X + €€	Kriittinen toimenpide, jossa tarvitaan muutoksia budjettiin ja prosesseihin	
Viherosaamisen henkilöresurssin tukeminen puun elinkaaren aikana: Arboristin eli puuasiantuntijan käyttö puitesopimuksella kunnossapidossa, urakoissa ja suunnitteluprojekteissa. Puitesopimus arboristin kanssa on voimassa. Puitesopimuksen käyttö vaatii erilliset tilaukset voimassa olevilla tuntihinnoilla. Sopimuksen runsaampi käyttö vaatii kaupungin eri toimijoiden yhteistyön tiivistämistä ja tiedottamista sekä nostaa kustannuksia.	Puitesopimuksella hankitun arboristin käytön lisääminen €	Helposti toteutettavissa nykyisillä sopimuksilla, mutta vaatii hieman lisärahoitusta.	
Pitkäjänteiseen kehittämiseen kaupungille oma arboristi eli puuasiantuntija, joka päivittää puurekisteriä, seuraa kaupunkipuiden vointia sekä tauti- ja tuholaisilannetta sekä koordinoi leikkauksia ym. toimenpiteitä ja ratkaisuja. Edellyttää uuden toimen perustamista.	Kaupungin oman arboristin toimen perustaminen €€	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava	

PÄÄTAVOITE 4: Katupuita koskevan tiedon kokoaminen, laajentaminen ja jakaminen 2/2

TOIMENPITEET

Toimenpiteet	Prosessi	Aikajänne ja haastavuus	
Vantaan lämpösaarekeilmiön riskialueista ja ratkaisuksista tarvitaan tarkempaa tietoa: tehdään/tilataan latvuspeittävyiden ja lämpösaarekeilmiön selvitys. Tunnistettava paikat, joissa tarve lisätä latvuspeittävyttä. Tiedon pohjalta lämpösaarekeilmiön lieventäminen latvuspeittävyttä lisäämällä eli lisätään puuston osuutta katutilasta	Konsulttityön tilaamisen lisäksi tiedon jalkauttaminen ja käyttöön otto eri suunnitteluvaiheissa. X + €€	Kriittinen toimenpide, jossa tarvitaan muutoksia budjettiin ja prosesseihin	
Katupuurekisterin ylläpitäminen ja poistettavien puiden tietojen tarkentaminen Merkitään poiston syy, koko, laji jne. katupuurekisteriin. Puuinventoijan rekrytointi	Puuinventoija, ja arboristin toimen perustaminen X + €€	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava	
Henkilöstön osaamisen lisääminen taudinaiheuttajista ja tuholaisista. Puuston kunnon ja patogeenien seuranta (vaatii erityisosaamista) ja torjunnan toimenpiteiden ja vastuiden tarkentaminen, henkilöstön koulutukset.	Arboristin toimen perustaminen, koulutukset €€	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava	
Puun toteutusketjun vastuiden tarkentaminen katupuulinjauksen tarkentaminen prosessin osalta: Käytäntöjen ja prosessin tarkentaminen suunnittelussa ja rakentamisessa, istutuksessa ja hoidossa	Prosessin ja yhteistyön kehittäminen, kaupunkitilan eri tarpeiden yhteensovittaminen X	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava	
Katupuulinjauksen tarkentaminen kaupunkikuvan ja kadun tilanjaon osalta, sisältää vuorovaikutuksen KAPU:n ja KARA:n kesken.	Prosessin ja yhteistyön kehittäminen, kaupunkitilan eri tarpeiden yhteensovittaminen X	Lähitulevaisuudessa asteittain toteutettava	
Vantaan katupuulinjauksen tiedon ja tavoitteiden jalkauttaminen henkilöstölle, asukkaille ja muille sidosryhmille.	Viestintäsuunnitelma sisäiseen ja ulkoiseen katupuulinjauksen jalkauttamiseen ja Vantaan katupuista viestimiseen.	Helposti toteutettava toimenpide, onnistuu nykyisillä resursseilla	

VD/5449/02.03.00.00/2025

JV/MH/SH/SO

Kaupunkiympäristön toimialalla, katujen ja puistojen vastuualueella on valmisteltu vuosien 2024–2025 aikana katupuiden vaurioita koskevaa hinnastoa. Katupuu hinnaston käyttöönotto on yksi keskeisimmistä toimenpiteistä katuvihreän asiantuntijoista koostuvan katupuuryhmän katupuulinjauksessa. Hinnasto tukee mm. Vantaan kaupunkistrategian (2022) sekä resurssiviisauden tiekartan (2022) ja luontopositiivisuuden toimintasuunnitelman (2023) ja Vantaan viherrakenteen kehityskuva VIVA:n (2024) tavoitteita. Hinnaston tarkoituksena on vastata tarpeeseen tukea olevan katupuuston säilyttämistä ja siten tukea Vantaan kaupunkiolosuhteita ilmastomuutoksen ja luontokadon äärellä. Katupuut tuottavat merkittäviä säätely- ja ylläpidon ekosysteemipalveluita ja ovat siten tärkeää luontopohjaista kunnallistekniikkaa eli vihreätä infrastruktuuria varsinkin tiivistyvissä keskustoissa. Katupuita on tarpeen suojella sekä maanalaisilta että maanpäällisiltä vaurioilta.

Työn tarkoitus

Katupuiden vaurioihin kohdistuvan korvaushinnaston tarkoituksena on ollut vastata kaupungin linjauksissa esitettyihin ilmastomuutoksen ja luontokadon haasteisiin sekä katupuuasiantuntijoiden tunnistamiin riskeihin liittyen Vantaan katupuiden määrään ja kuntoon. Muissa Suomen suurissa kaupungeissa katupuiden vaurioihin kohdistuva korvaushinnasto on ollut jo käytössä, mm. Helsingissä, Espoossa, Turussa, Tampereella ja Kuopiossa.

Vantaan vuosittain vaurioiden ja heikon kunnon vuoksi poistettavien katupuiden määrä on suuri. Puita vaurioituu ja kaadetaan mm. yksityisten urakoitsijoiden kaivuutöissä, rakentamurakoiden ottaessa tilaa työmaalle, ajoneuvojen törmäysten ja ilkvallan vuoksi sekä tonttien toimintojen ulottuessa katualueelle. Vauriot heikentävät elävän puun elinmahdollisuuksia ja todennäköisesti aiheuttavat tarpeen poistaa heikkokuntoinen puu ennaltaehkäisemiseksi esimerkiksi turvallisuuden vuoksi. Samaan aikaan Vantaan katupuiden istutusmäärät ovat vähentyneet viime vuosina merkittävästi.

Katupuita tarvitaan lisää ilmastomuutoksen ja sen vaikutusten sekä luontokadon hillitsemiseksi. Ilmastomuutoksen myötä lisääntyvät myrskyt, kasvitaudit ja tuholaiset tulevat todennäköisesti entisestään verottamaan olevien puiden määrää. Uusien katupuiden sijoittaminen kaupunkitilaan ja kasvattaminen täysi-ikäiseksi on huomattavasti hitaampaa ja kalliimpaa kuin olevan katupuun ylläpito. Kaupunki ei siis voi lisätä katupuiden määrää pelkällä istuttamisella – olevia katupuita pitää myös säästää.

Katupuiden vaurioiden kustannusten muodostuminen ja omaisuudenhallinta

Katupuihin kohdistuvat vauriot ovat kaupungille kalliita. Katupuiden vaurioihin kohdistuvan hinnaston ensisijainen tarkoitus on ennaltaehkäistä vaurioita. Korvaussummien on tarkoitus olla sanktio, jotta puun suojaaminen ja vaaliminen on kannattavampaa kuin sen vaurioittaminen tai poistaminen.

Mikäli katupuulle on jo aiheutettu vaurio, korvaussummalla korvaaminen kompensoi kaupungille aiheutuvaa kadun rakenteen tuhoutumista ja luontopohjaisen kunnallistekniikan eli ekosysteemipalveluiden (ylläpito-, säätely- ja kulttuuripalvelut) menetystä siltä osin kuin se on

mahdollista. Menetettyjen katupuiden korvaaminen tarkoittaa tässä yhteydessä esimerkiksi uusien puiden istuttamista joko samaan tai eri paikkaan. Vaurioituneiden ja siten ennaikaisesti kuolleiden katupuiden myötä menetettyjen luontohyötyjen saavuttamiseen menee kuitenkin vuosikymmeniä. Uutta aikuista katupuuta ei ole mahdollista saada kuin vuosikymmenien samassa paikassa kasvattamisella. Vaikka puuhun kohdistuva vaurio olisi kuinka pieni, katupuuta ei voi korjata.

Kaupunkien katupuuomaisuuden arvo kehittyy hitaasti puiden vanhetessa, toisin kuin muussa infrassa, jonka arvo on korkeimmillaan uusimishetkellä. Viherympäristöliiton Kaupunkipuiden arvonmääritysmallissa (KAM 2019) kaupunkipuun taloudellinen arvo on laskettu muodostuvan kustannuksista, jotka syntyvät juurtumis- ja kasvatusvaiheen aikana. Eri kasvuvaiheissa olevaan puuhun sidotut kustannukset vaihtelevat noin 4000-6000e/puu välillä. Karkeasti voidaan arvioida yhden katupuun arvon olevan keskimäärin noin 5000 euroa. Vantaalla on 19 120 katupuuta, joten Vantaan katupuumaisuuden arvo on pelkän hankinnan ja hoidon kustannuksiin käytetyn osuuden perusteella laskien vähintään 95 600 000 euroa. Arvopuiksi määriteltäviä katupuita on noin 1600 kpl. Arvopuut tullaan lisäämään katupuurekisteriin (kartta.vantaa.fi) ennen hinnaston voimaantuloa.

Tämän lisäksi katupuut tarjoavat kaupungille ja sen toimijoille myös ekosysteemipalveluita eli ns. luontohyötyjä. Luonnonvarakeskuksen i-Tree -hankkeessa (2018–2021, raportti 2024) osasta puiden tuottamia ekosysteemipalveluita (hiilivarasto, hiilensidonta, hulevesien hallinta, ilmansaasteiden vähentäminen) on laskettu i-Tree-laskurilla niiden taloudellinen arvo. Hankkeen laskemassa arvossa jäävät luontohyödyistä vielä huomioimatta mm. viilentäminen, varjostus ja hulevesien hallinta sekä monimuotoisuuden ja viihtyisyyden hyödyt. Tutkimuksessa esimerkiksi Porissa (1 536 puuta, joista 1272 kpl katupuita) laskettiin puiden luontohyötyjen taloudelliseksi arvoksi noin 7 euroa /puu, yhteensä vuosittain 11029 euroa. Katupuiden arvot kertautuvat vuosittain: Porissa kyseinen arvo on kymmenen vuoden aikana 110 290 euroa ja 50 vuoden aikana 551450 euroa. Lisäksi Porin puiden hiilivaraston arvoksi todettiin noin 78 euroa/puu, yhteensä 119 416 euroa. Luvuissa on syytä huomioida, että Vantaalla on Poriin nähden katupuita yli kymmenkertainen määrä.

Kustannuksien osalta puiden istuttaminen ainoastaan alkuinvestointi, sillä muusta omaisuudesta poiketen elävän kaupunkipuun arvo kasvaa vuosikymmenien myötä. Koska katupuun elinkaari on vuosikymmeniä, jopa sata vuotta pitkä, puun hoito on sen elinkaaren merkittävin kustannuksia aiheuttava toimenpide. Toisaalta toiminnallisessa vaiheessa oleva, vuosikymmeniä täysikokoiseksi kasvanut terve puu on helppohoitoisempi ja kestävämpi kuin kasvatusvaiheessa oleva nuori puu. Se myös pystyy tarjoamaan moninkertaiset ekosysteemipalvelut verrattuna puuntaimeen.

Samaan paikkaan istutettu puun taimi vaatii vuosien hoidon päästäkseen samaan vaiheeseen, jossa vaurioitunut puu on ollut. Uuden katupuun istuttaminen katu ympäristöön edellyttää hallinnollisessa katusuunnitelmassa määritettyä riittävää rauhoitettua maanalaista ja -päällistä kasvutilaa. Puiden määrän lisäämistä rajoittavat suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon käytettävissä olevat taloudelliset ja henkilöresurssit.

Vaikka uutta puuta ei aina voida korvata samassa paikassa esimerkiksi maanalaisten rakenteiden aiheuttaman tilanpuutteen vuoksi, korvaussummassa on huomioitu mahdollisuus korvata puu jossain muualla kaupungin yleisillä alueilla tai siirtää puu ulkoisena urakkana. Hoidontarve vähenee ja ekosysteemipalveluiden tuotto kasvaa sitä mukaa kun puu saa kasvaa suuremmaksi ja vanhemmaksi. Tämä tukee kaupungin omaisuudenhallintaa ja resurssiviisauden tavoitteita.

Toimeenpano ja korvauskäytännöt

Katupuihin kohdistuvien vaurioiden korvaamiseen sovelletaan vahingonkorvauslakia (412/1974). Sopimuksiin perustuvassa työssä (esim. puitesopimuksella tilatut työt, urakat ja luvanvarainen toiminta) käytetään erillisiä sopimusehtoja. Vahingonkorvauslain (5. Luku, 5 §) mukaan esinevahinkona on korvattava esineen korjauskustannukset ja vahingosta aiheutuneet muut kulut sekä arvonalennus taikka tuhoutuneen tai hukatun esineen arvo ja lisäksi tulojen tai elatuksen vähentyminen. Kunnossapitolaki eli laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (1978) ei monelta osin vastaa nykyisiä tarpeita katualueen hallinnoinnista.

Katupuiden osalta tuhoutuneen esineen arvona huomioidaan se, että kaupungille tulee uuden puun istutuskustannusten lisäksi paljon välillisiä kuluja katupuun menettämisestä. Vaurioiden vuoksi menetetty katupuu vähentää kaupungin mahdollisuutta tarjota kaupunkilaisille vihreänä infrastruktuurina niistä saatavia ekosysteempipalveluita kuten hiilensidontaa ja -varastointia, viilentämistä, varjostusta ja hulevesien hallintaa sekä puiden toimimista eri lajien elinympäristönä ja ravintona. Katupuun menetyksen myötä kaupunki menettää välillistä taloudellista hyötyä myös vantaalaisen julkisen tilan viihtyisyyden ja kulttuuristen arvojen myötä: katupuut vahvistavat kaupunkikuvaa, paikallisidentiteettiä ja asuinalueiden haluttavuutta sekä ihmisten terveyttä ja hyvinvointia.

Yksiselitteiset yksikköhinnat ovat yksinkertaisia käyttää, eivätkä vaadi asiantuntija-arvioita puun kunnosta, latvuspeittävydestä tms. vaan korvaus voidaan määritellä lupapalveluista tai työmaalla valvojan/tarkastajan toimesta. Vaurioista ilmoittamista omatoimisesti halutaan tukea, mikä on huomioitu hinnastossa.

Päävastuu vaurioiden laskelmista, laskuttamisesta ja korvauskäytäntöjen kehittämisestä on kunnossapidossa, rakentamisessa ja lupapalveluissa riippuen vaurion aiheuttajasta. Rakentamisen urakoissa katupuuhiinnasto liitetään urakkaohjelmaan kilpailutuksen pohjaksi. Lisäksi tärkeä osa vaurioiden vähentämistä on rakentamisen vihervalonnan kehittäminen. Kunnossapidossa hinnastoa voidaan hyödyntää todettaessa vaurioita hoidon yhteydessä tai palautteiden kautta. Lupapalveluissa katupuiden vaurioihin kohdistuva korvaushinnasto tulee käyttöön yleisten alueiden sijoitus-, käyttö- ja työluvista siten, että se sisällytetään olemassa oleviin ehtoihin ja sopimuksiin.

Toimivalta

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 8 kohdan mukaan kaupunkitilalautakunta tehtäväalueellaan päättää kaupungin ulkopuolelle tarjottavien palveluiden ja tuotteiden periaatteista ja hinnoitteluperusteista.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 26

Kaupungininsinöörin vs. esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä Vantaan kaupungin katupuiden vaurioihin kohdistuva korvaushinnasto esittelytekstin ja liitteen mukaisesti, ja
- b) että korvaushinnasto astuu voimaan 1.9.2025

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Katupuiden vaurioihin kohdistuva korvaushinnasto

Täytäntöönpano: Kadut ja puistot

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunkitilalautakunnalle

Lisätiedot:

maisema-arkkitehti Satu Onnela, puh. 0400 765 752
(satu.onnela@vantaa.fi)

Liite: Hinnasto katupuiden vaurioiden korvaamisesta

Koskee katualueille istutettuja puita

Hinnasto tulee voimaan 1.9.2025

Maanalaiset vauriot

Vaurion tyyppi	Vaurion hinta
Varokartan suojavyöhykkeen ylittäminen kaivaen ja/tai näkyvä juuristovaurio suojaetäisyyden sisällä ○ Riippumatta vaurion koosta sekä siitä, tuleeko myös runkoon, latvukseen tai runkosuojaan näkyviä vaurioita. Mikäli vaurioita tulee, korvaussumma seuraavan kohdan mukaisesti. ○ Etäisyydet puihin määritellään varokartta-aineistossa.	
• Katupuu suojaetäisyys on vähintään 2,5 m rungosta.	5 000 € /puu
• Arvopuiden osalta suojaetäisyys on vähintään 6 m rungosta. ○ Jos latvuksen laajuus ylittää 6 m etäisyyden rungosta, lupaa varten tarvitaan arboristin lausunto riittävästä suojaetäisyydestä, joka turvaa puun olosuhteet. ○ Ks. arvopuut määritelmä alla ja puuyksilöt katupuurekisterissä (kartta.vantaa.fi)	5 000 € /arvopuu + Puuyksilöstä riippuen pienen puun tai ison puun koko korvaussumma
Varokartan suojavyöhykkeen ylittäminen kaivaen ja/tai näkyvä juuristovaurio alle 1,0 m päästä rungosta	5 000 € /puu + pienen puun tai ison puun koko korvaussumma

Maanpäälliset osavauriot

Vaurion tyyppi	Vaurion hinta
Maanpäällinen vaurio	2 000 € /puu
• Riippumatta vaurion koosta ja siitä, tuleeko vaurio runkoon, latvukseen vai runkosuojaan	
Mainosten yms. kiinnittäminen puun runkoon	200 € /puu
• Riippumatta siitä, tuleeko puuhun näkyviä vaurioita. Mikäli näkyviä vaurioita tulee, korvaussumma edellisen kohdan mukaisesti.	

Koko katupuun poistoa vaativat vauriot / katupuun poistaminen

Pieni puu, tavallinen katupuu	9 000 € /puu
• Alle 45 cm rym (rungon ympärys 1 m korkeudelta)	
Suuri puu, tavallinen katupuu	12 000 € /puu
• 45 cm ja sen ylittävä (rungon ympärys 1 m korkeudelta)	
Arvopuu	10 000 € /puu + pienen puun tai ison puun koko korvaussumma + tarvittaessa maisemallinen merkitys 2000 €
o Ks. arvopuut määritelmä alla ja puuyksilöt katupuurekisterissä (kartta.vantaa.fi)	

Rakentamis- ja kunnossapitourakoissa tilaaja voi sopia korvaussummista urakkakohtaisesti erikseen kaupungin osoittaman arboristin lausunnon perusteella.

Korvaussumma 80 %, mikäli vaurion aiheuttaja ilmoittaa itse vahingosta.

Arvopuun määritelmä

Arvopuun status määritellään voimassa olevan katupuurekisterin (kartta.vantaa.fi) mukaan. Vantaalla katualueiden arvopuiksi määritellään hyväkuntoiset

- 1) yli 40-vuotiaat männyt, serbiankuusi, douglaskuusi, okakuuset
- 2) yli 30-vuotiaat jalot lehtipuut (tammi, lehmus, vaahtera, saarni, kynäjalava, vuorijalava) ja
- 3) yli 50 vuotiaat lehtikuuset ja lehtipuista pyökki, tervaleppä, poppeli, haapa, koivu ja hevoskastanjat, tietyt omenapuut, virginiantuomi ja pienet vaahteralajit.

Puun maisemallisen merkityksen arvioi yleiskaavoituksen tai kadunsuunnittelun maisema-arkkitehti.

Korvaussummiin sisältyy

Istutusvaihe

- Vanhan puun poisto, kannon poisto, kasvualustan vaihto päällysteet, liikenteenohjaus, uuden taimen hankintakulut + istutustyöt + materiaalit (tuenta, sidonta, kastelupussit yms.)
- Tarvittaessa tai erikseen urakassa lisäsopimukset vilkasliikenteisen kadun liikenteenohjauksesta/yötyöstä/laajoista päällystevaurioista

Juurtumisvaihe

- Takuuhoito (2 v.)
- kunnossapidon alkuhoito (3 v.)

Kasvatus –ja juurtumisvaihe

- hoito- ja rakenneleikkaukset

Vaurioituneen puun arvo

- Puun ja sen elinkaaren aikaisen hoidon kustannukset
 - o Kastelu, tuenta, leikkaus, runkovesojen poisto noin 500e/puu/vuosi
- Puun tuottamat luontohyödyt (mm. varjostus, haihdutus, hulevesien imeytys, virkistys)
- Arvopuun kohdalla tarvittaessa maisemalliset arvot

28 §

Maansiirto-, kunnossapito- ja huoltokuljetuspalveluiden hankinta / JV

VD/1113/02.08.00.00/2025

JV/MT

Vantaan kaupunki on järjestänyt tarjouskilpailun maansiirto, kunnossapito- ja huoltokuljetuspalveluista Vantaan kaupungille. Hankinta on jaettu neljään osa-alueeseen, joista jokaiseen valitaan yksi toimittaja.

Hankinnan kohteena ovat maansiirto-, kunnossapito- ja huoltokuljetuspalvelut Vantaan kaupungille. Hankinta on jaettu neljään (4) osa-alueeseen: 1. Maansiirtokuljetuspalvelut, 2. Kunnossapitokuljetuspalvelut, 3. Huoltokuljetuspalvelut ja 4. Imuautot ja imupaineautot. Jokaiseen osa-alueeseen valitaan 1 toimittaja, jolta kuljetuspalvelut tilataan suoraan.

Palveluun kuuluu pääosin katu-, vesihuolto- ja viherrakennustyömaiden tarvitsema maan ja louheen kuljetus, huoltoajo sekä katujen ja viheralueiden kunnossapitotyöt. Kokonaisuudessaan sopimuskauden mukainen kalustomäärä on yhteensä 53 ajoneuvoa, joista osa-alueessa 1 yhteensä 40 ajoneuvoa, osa-alueessa 2 yhteensä 4 ajoneuvoa, osa-alueessa 3 yhteensä 5 ajoneuvoa ja osa-alueessa 4 yhteensä 4 ajoneuvoa. Lisäksi osa-alueessa 1 talvikautena urakoitsijan on pystyttävä toimittamaan kolme (3) auravarusteltua kuorma-autoa lumenauraukseen. Hankittava palvelu sisältää aina ajoneuvon sekä kuljettajan.

Hankinta on EU-kynnysarvon ylittävä hankinta. Hankintamenettelynä käytettiin avointa menettelyä. Hankinnasta julkaistiin 11.5.2025 hankintailmoitus osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi.

Sopimuksen kesto on kaksi (2) vuotta alkaen sopimuksen allekirjoituksesta. Tilaaja varaa oikeuden jatkaa sopimusta kahdella yhden vuoden optiolla (1+1). Optioiden käyttöönotosta tullaan tekemään erilliset päätökset viimeistään kolme (3) kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä.

Tarjouspyyntöä koskevat kysymykset tuli esittää 29.5.2025 klo 9.00 mennessä. Määräaikaan mennessä ei esitetty yhtään kysymystä.

Määräaikaan 13.6.2025 klo 12.00 mennessä tarjouksen jättivät seuraavat tarjoajat: Auraclean Helsinki Oy (Osa-alue 4), Helsingin KTK Oy (Osa-alueet 1–3) ja Rahtikeskus Oy (Osa-alueet 1–3).

Kaikki tarjoajat täyttivät tarjouspyynnössä asetetut soveltuvuusvaatimukset.

Kaikki tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaisia.

Tarjousten valintaperusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus hankinnan kohteen kriteereiden täytyessä. Tarjoukset vertailtiin osa-alueittain tarjouspyynnön Hankinnan kohteen kriteerit -kohdassa esitettyjen kaavojen perusteella. Tarjoajien pisteet suhteutettiin rivikohtaisesti eniten pisteitä rivikohtaisesti saaneen tarjoajan tarjoukseen kaavalla pienin annettu arvo / tarjottu arvo * maksimipisteet. Rivikohtaiset pisteet laskettiin yhteen ja eniten pisteitä saanut tarjoaja on tarjouskilpailun voittaja. Tilaaja valitsee jokaiseen osa-alueeseen yhden (1) eniten pisteitä saaneen tarjoajan.

Tarjoajat sijoittuivat seuraavasti:

Osa-alue 1: MAANSIIRTOKULJETUSPALVELUT

1. Rahtikeskus Oy	95,07108 pistettä
2. Helsingin KTK Oy	82,40709 pistettä

Osa-alue 2: KUNNOSSAPITOKULJETUSPALVELUT

1. Helsingin KTK Oy	99,68181 pistettä
2. Rahtikeskus Oy	91,30017 pistettä

Osa-alue 3: HUOLTOKULJETUSPALVELUT

1. Rahtikeskus Oy	100,0000 pistettä
2. Helsingin KTK Oy	78,14451 pistettä

Osa-alue 4: IMUAUTOT JA IMUPAINEAUTOT

1. Auraclean Helsinki Oy	100,0000 pistettä

Hankinnan ennakoitu arvo sopimuskaudella on 12,6 milj. euroa (alv 0 %).

Vantaan kaupungin hallintosäännön 13 luvun 4 §:n mukaan kaupunkitilalautakunta tehtäväalueellaan päättää toimintaansa liittyvistä palveluhankinnoista yli 1 miljoonaa euroa maksavien hankkeiden osalta ja urakalla teettämisestä yli 2 miljoonaa euroa maksavien hankkeiden osalta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 27

Kaupungininsinöörin vs. esitys:

Päätetään

- valita maansiirto-, kunnossapito- ja huoltokuljetuspalveluiden hankinnan palveluntuottajiksi edellä mainituin perustein seuraavat palveluntuottajat heidän tekemiensä tarjousten perusteella: Rahtikeskus Oy osa-alueissa 1 ja 3, Helsingin KTK Oy osa-alueessa 2 sekä Auraclean Helsinki Oy osa-alueessa 4,
- hyväksyä sopimusasiakirjat allekirjoitettavaksi Vantaan kaupungin Kaupunkiympäristön toimialan sekä valitun toimittajan kanssa,
- oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja päättämään optiokausien käytöstä, ja
- todeta, että sopimus ei synny tällä päätöksellä vaan vasta myöhemmin tehtävällä erillisellä kirjallisella sopimuksella.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

-Vertailutaulukko

Täytäntöönpano: Hankinnan palveluyksikkö

Muutoksenhakuohje: 4. Hankintoaikaisuohje ja valitusosoitus

Lisätiedot:

hankinta-asiantuntija Mikko Turunen,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Tarjousten vertailutaulukko - VD/1113/02.08.00.00/2025 / Maansiirto-, kunnossapito- ja huoltokuljetuspalveluiden hankinta

MAANSIIRTOKULJETUSPALVELUT

		Auraclean Helsinki Oy Ei tarjottu		Helsingin KTK Oy		Rahtikeskus Oy		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Maansiirtoajoneuvot R1, 3-akselinen, kokonaispainoluokka 18000-27000kg Ei vaikuta vertailuhintaan								
Ilmoita pysyväluonteisen ajon veloitushinta	10,6			65 €/h	8,64307	53 €/h	10,600	Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	10,6			68 €/h	8,26176	53 €/h	10,600	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (aika)	2,3			68 €/h	1,35294	40 €/h	2,300	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (matka)	2,3			3,45 €/km	0,33333	0,5 €/km	2,300	Suhde pienimpään
Maansiirtoajoneuvot R2, 4-akselinen, kokonaispainoluokka 26000-35000kg Hinta pyydetään dieselkäyttöiselle ajoneuvolle. Kaasukäyttöisen ajoneuvon käytöstä Toimittaja saa velottaa 1,5€/h annettua tarjoushintaa enemmän. Ei vaikuta vertailuhintaan								
Ilmoita pysyväluonteisen ajon veloitushinta	10,6			67 €/h	10,600	77 €/h	9,22337	Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	10,6			70 €/h	10,600	77 €/h	9,63636	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (aika)	2,3			70 €/h	1,840	56 €/h	2,300	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (matka)	2,3			3,55 €/km	0,58957	0,91 €/km	2,300	Suhde pienimpään
Maansiirtoajoneuvot R3, 5-akselinen, kokonaispainoluokka 32000-42000kg Ei vaikuta vertailuhintaan								
Ilmoita pysyväluonteisen ajon veloitushinta	10,6			73 €/h	10,600	78,98 €/h	9,79741	Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	10,6			75 €/h	10,600	78,98 €/h	10,06583	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (aika)	2,3			75 €/h	1,83846	59,95 €/h	2,300	Suhde pienimpään

		Auraclean Helsinki Oy Ei tarjottu		Helsingin KTK Oy		Rahtikeskus Oy		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (matka)	2,3			3,75 €/km	0,58266	0,95 €/km	2,300	Suhde pienimpään
Muu maansiirtoajoneuvo, R6, Kasettiyhdistelmä Ei vaikuta vertailuhintaan								
Ilmoita pysyväluonteisen ajon veloitushinta	1			125 €/h	1,000	129,29 €/h	0,96681	Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	1			135 €/h	0,9577	129,29 €/h	1,000	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (aika)	2,2			135 €/h	1,31804	80,88 €/h	2,200	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (matka)	2,2			4,75 €/km	0,46315	1 €/km	2,200	Suhde pienimpään
Urakka-ajot Ei vaikuta vertailuhintaan								
Maanajo, ajomatka 0 - 0,5 km, lähtömaksu	1,5			1,5 €/i-m3	1,000	1 €/i-m3	1,500	Suhde pienimpään
Maanajo, ajomatka 0 - 1,0 km, lähtömaksu	1,5			1,45 €/i-m3	1,03448	1 €/i-m3	1,500	Suhde pienimpään
Maanajo, ajomatka yli 1,1 km, nousumaksu	1,5			0,25 €/i-m3	1,500	0,33 €/i-m3	1,13636	Suhde pienimpään
Luoheenajo, ajomatka 0 - 0,5 km, lähtömaksu	1,5			1,25 €/i-m3	1,200	1 €/i-m3	1,500	Suhde pienimpään
Luoheenajo, ajomatka 0 - 1,0 km, lähtömaksu	1,5			1,45 €/i-m3	1,03448	1 €/i-m3	1,500	Suhde pienimpään
Luoheenajo, ajomatka yli 1,1 km, nousumaksu	1,5			0,23 €/i-m3	1,500	0,33 €/i-m3	1,04545	Suhde pienimpään
Kasettiyhdistelmä, ajomatka 0 - 1,0 km, lähtömaksu	0,5			1,25 €/i-m3	0,400	1 €/i-m3	0,500	Suhde pienimpään
Kasettiyhdistelmä, ajomatka 1,1 - 49 km, nousumaksu	0,5			0,21 €/i-m3	0,500	0,25 €/i-m3	0,420	Suhde pienimpään
Kasettiyhdistelmä, ajomatka 50 km tai enemmän, nousumaksu	0,5			1,25 €/i-m3	0,060	0,15 €/i-m3	0,500	Suhde pienimpään
Osa-alueen yleiset kriteerit								
Työllistämisehto								
Tarjoaja sitoutuu työllistämään muita heikommassa työmarkkina-asemassa olevan henkilön/henkilöitä tässä tarjouspyynnössä esitetyllä tavalla.				Kyllä		Kyllä		

Osa-alueen "MAANSIIRTOKULJETUSPALVELUT" vertailun yhteenveto

		Auraclean Helsinki Oy Ei tarjottu		Helsingin KTK Oy		Rahtikeskus Oy		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Osa-alueen hinta yht.	100							Suhde pienimpään
Osa-alueen pisteet yht.	200		Ei tarjottu		82,40709		95,07108	
Sijoitus				2.		1.		
Valittu		Ei		Ei		Kyllä		

KUNNOSSAPITOKULJETUSPALVELUT

		Auraclean Helsinki Oy Ei tarjottu		Helsingin KTK Oy		Rahtikeskus Oy		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Kunnossapitoajoneuvot R5, umpipakettiauto Hinta pyydetään antamaan dieselkäyttöiselle pakettiautolle. Sähkökäyttöisen pakettiauton käytöstä Toimittaja voi laskuttaa 1,5€/h annettua tarjoushintaa enemmän								
Ilmoita pysyväluateisen ajon veloitushinta	95			40,5 €/h	95,000	44,44 €/h	86,5774	Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	3			44 €/h	3,000	48,48 €/h	2,72277	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (aika)	1			44 €/h	0,68181	30 €/h	1,000	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (matka)	1			1 €/km	1,000	1 €/km	1,000	Suhde pienimpään

Osa-alueen "KUNNOSSAPITOKULJETUSPALVELUT" vertailun yhteenveto

		Auraclean Helsinki Oy Ei tarjottu		Helsingin KTK Oy		Rahtikeskus Oy		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Osa-alueen hinta yht.	0							Suhde pienimpään
Osa-alueen pisteet yht.	100		Ei tarjottu		99,68181		91,30017	
Sijoitus				1.		2.		
Valittu		Ei		Kyllä		Ei		

HUOLTOKULJETUSPALVELUT

		Auraclean Helsinki Oy Ei tarjottu		Helsingin KTK Oy		Rahtikeskus Oy		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Huoltoajoneuvot R4, 2-akselinen, kokonaispainoluokka 14000-18000kg								
Ilmoita pysyväluonteisen ajon veloitushinta	47,5			82 €/h	37,9189	65,46 €/h	47,500	Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	1,5			95 €/h	1,31763	83,45 €/h	1,500	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (aika)	0,5			95 €/h	0,31573	59,99 €/h	0,500	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (matka)	0,5			3 €/km	0,145	0,87 €/km	0,500	Suhde pienimpään
Huoltoajoneuvot R4, 3-akselinen, kokonaispainoluokka 18000-27000kg								
Ilmoita pysyväluonteisen ajon veloitushinta	47,5			93 €/h	36,62607	71,71 €/h	47,500	Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	1,5			100 €/h	1,3497	89,98 €/h	1,500	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (aika)	0,5			100 €/h	0,31815	63,63 €/h	0,500	Suhde pienimpään
Ilmoita suoriteperusteisen ajon veloitushinta (matka)	0,5			3 €/km	0,15333	0,92 €/km	0,500	Suhde pienimpään

Osa-alueen "HUOLTOKULJETUSPALVELUT" vertailun yhteenveto

		Auraclean Helsinki Oy Ei tarjottu		Helsingin KTK Oy		Rahtikeskus Oy		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Osa-alueen hinta yht.	0							Suhde pienimpään
Osa-alueen pisteet yht.	100		Ei tarjottu		78,14451		100,000	
Sijoitus				2.		1.		
Valittu		Ei		Ei		Kyllä		

IMUAUTOT JA IMUPAINEAUTOT

		Auraclean Helsinki Oy		Helsingin KTK Oy Ei tarjottu		Rahtikeskus Oy Ei tarjottu		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Imuautot								
Ilmoita pysyväluonteisen ajon veloitushinta	25	115 €/h	25,000					Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	25	120 €/h	25,000					Suhde pienimpään
Imupaineautot								
Ilmoita pysyväluonteisen ajon veloitushinta	25	115 €/h	25,000					Suhde pienimpään
Ilmoita lyhytaikaisen ajon veloitushinta	25	120 €/h	25,000					Suhde pienimpään

Osa-alueen "IMUAUTOT JA IMUPAINEAUTOT" vertailun yhteenveto

		Auraclean Helsinki Oy		Helsingin KTK Oy Ei tarjottu		Rahtikeskus Oy Ei tarjottu		
	Max pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Annettu tieto	Pisteet	Pisteiden laskentatapa
Osa-alueen hinta yht.	0							Suhde pienimpään
Osa-alueen pisteet yht.	100		100,000		Ei tarjottu		Ei tarjottu	
Sijoitus		1.						
Valittu		Kyllä		Ei		Ei		

29 §

Maarakennuskonepalveluiden hankinta 2022 / Optiovuoden käyttöönotto / JV

VD/2819/02.08.00.00/2022

JV/JG/SL

Esitetään otettavaksi käyttöön maarakennuskonepalveluiden hankintaan sisältynyt vuoden optiokausi ajalle 1.9.2025–31.8.2026. Hankinnan arvioitu arvo optiokauden ajalta on 2,7 miljoonaa euroa.

Vantaan kaupungin katujen ja puistojen palvelualue kilpailutti vuoden 2022 keväällä Maarakennuspalveluiden hankinnan ajalle 1.9.2022-31.8.2025. Hankintaan varattiin mahdollisuus jatkaa sopimuskautta yhden vuoden optiokaudella (1 v.).

Maarakennuskonepalveluiden hankinta toteutettiin avoimena menettelynä. Hankinta jaettiin kahteenkymmeneenyhdeksään (29) osa-alueeseen. Jokaiseen osa-alueeseen valittiin puitejärjestelyllä yksi tai useampi toimittaja, joilta maarakennuspalvelut tilataan suoraan.

Kaupunkitilalautakunta on 8.6.2022 § 23 valinnut maarakennuspalveluiden palveluntuottajiksi: Alf Lökström Oy, Antin Maanrakennus T:mi, Autio Oy Infrapalvelut, Bimu Oy, Espoon kaivurit Oy, Espoon KTK Oy, Espoon Maastotyö Oy, Hasalme Oy, Hiekkaharjun Kuormaus Oy, Jhm-kaivin Oy, Kaivuripalvelu Markku Järvinen Oy, Kaivurityö Samuli Harmaala, Kaivuutrio Oy, Konekauha Oy, Konerinki Oy, Koneurakointi Matti Tuokko Oy, Koneurakointi Teräväinen Oy, Krister Lund, Kuljetus ja maanrakennus Katupojat Oy, Kuljetus ja Maanrakennus P. Salonen Oy, Kuljetusliike Sevon Oy, Kylmäoja Oy, Maanrakennus Moijaset Oy, Maanrakennusliike Arno Ruusunlehti Oy, Moiski Oy, Murron maansiirto Oy, Pekka Harjanne Oy, Rahtikeskus Oy, Rbe rakennus Oy, T:mi Markus Tuominen, Tieluiska Oy, Tikkurilan Maanrakennus Oy, TMI Johan Lindström, Tmi Kaivuu-urakointi Jarmo Virtanen, tmi Tapio Niemikorpi ja Vantaan höyläys ja jyrys Oy.

Palveluntuottajien kanssa allekirjoitettujen sopimusten mukaan tilaaja varaa mahdollisuuden jatkaa sopimuskautta yhdellä vuoden mittaisella optiokaudella (1 v.).

Sopimuskautta jatketaan ottamalla käyttöön optiovuosi. Optiovuoden käyttöönottamalla sopimus on voimassa 1.9.2025 - 31.8.2026.

Palveluntuottajilta tiedusteltiin sähköpostitse halukkuutta ottaa optiovuosi käyttöön. Heistä 28 ilmoitti halukkuutensa jatkaa sopimusta yhdellä vuodella. Kaksi alkuperäisessä päätöksessä valittua palveluntuottajaa on lopettanut toimintansa.

Hankinnan arvo on arviolta 2 700 000 euroa (alv 0 %) optiovuoden ajalta.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 13 luvun 4 §:n mukaan kaupunkitilalautakunta tehtäväalueellaan päättää palveluhankinnoista yli 1 miljoonaa euroa maksavien hankkeiden osalta ja urakalla teettämisestä yli 2 miljoonaan euroa maksavien hankkeiden osalta.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 28

Kaupungininsinöörin vs. esitys:

Päätetään jatkaa maarakennuspalveluiden hankintasopimuksia nykyisten palveluntuottajien kanssa optiovuodella 1.9.2025 - 31.8.2026 väliseksi ajaksi nykyisten hankintasopimusten mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Katujen ja puistojen palvelualue

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri vs. Jyrki Vättö, 043 824 9311,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

30 § Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2024 / JV

VD/4046/08.00.00.02/2025

HW/EP/TV

Esitetään merkittäväksi tiedoksi raportti Vantaalla vuonna 2024 tapahtuneista liikenneonnettomuuksista. Vantaalla tapahtuneiden liikenneonnettomuuksien kokonaismäärä on ollut usean vuoden ajan laskussa: vuonna 2024 poliisi raportoi yhteensä 249 onnettomuutta. Niistä henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia oli yhteensä 91, mikä on kymmenyksen vähemmän kuin vuonna 2023. Onnettomuuksissa kuoli neljä ja loukkaantui 113 henkilöä, eli ennätysellisen vähän.

Katujen ja puistojen palvelualueen liikennejärjestelmäsuunnittelussa on laadittu raportti Vantaalla vuonna 2024 tapahtuneista liikenneonnettomuuksista. Raportin lähtötiedot ovat Destia Oy:n iLiitu-ohjelmistosta, jonka tiedot perustuvat Tilastokeskukselta saatuihin poliisin rekisteröimiin onnettomuustietoihin. Poliisin tietoon on arvioitu tulevan 30 % loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista. Kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet tulevat tilastoihin.

Vuonna 2024 Vantaalla tapahtuneista liikenneonnettomuuksista aiheutui noin 28,4 milj. euron kustannukset, joista kaupungille tai hyvinvointialueelle kohdistuu noin 5,6 milj. euroa.

Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia raportoitiin 91, eli 10 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023. Onnettomuuksissa kuoli neljä ja loukkaantui 113 henkilöä.

Loukkaantuneita on ennätysellisen vähän. Liikenneturvallisuutta parannetaan jatkuvasti eri toimenpitein – kuitenkin mm. sähköpotkulaudat ovat tuoneet uusia haasteita liikenneturvan ylläpitoon. Maanteiden laskentapisteissä liikennemäärä oli noin 4 % edellisvuotta alhaisempi.

Yleisimmät onnettomuusluokat olivat yksittäisonnettomuudet (21 %, 53 onnettomuutta), peräänajot (21 %, 51 onnettomuutta) ja ohitusonnettomuudet (9 %, 23 onnettomuutta). Kaupungin kaduille rekisteröidyistä henkilövahingoista yli 60 prosenttia aiheutui jalan, pyörällä, sähköpotkulaudalla tai mopolla kulkijoille.

Liikenneonnettomuustietoja käytetään mm. valittaessa liikenneturvallisuustoimenpiteitä nykyiselle katuverkolle ja suunniteltaessa uusia katuja.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 4 §:n mukaan kaupunkitilalautakunta vastaa liikenteen ja yhdyskuntatekniikan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä kaupungin liikenneturvallisuustyöstä.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 29

Kaupungininsinöörin vs. esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi raportti ”Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2024”.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Raportti: Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2024

Täytäntöönpano: Kadut ja puistot

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

liikennetutkija Timo Väistö, puh. 050 302 8993
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2024

Kaupunkiympäristö / Kadut ja puistot / Suunnittelu

Liikenneonnettomuudet Vantaalla

Liikenneonnettomuuksien lähtöaineisto

Onnettomuuksien kehitys

Jalankulkijaonnettomuudet

Polkupyöräonnettomuudet

Mopo-onnettomuudet

Onnettomuuksien ajankohdat

Onnettomuuksien tapahtumapaikat

Onnettomuusolosuhteet

Onnettomuusluokka

- Onnettomuusluokka, kadut
- Onnettomuusluokka, maantiet

Onnettomuuskustannukset

Liitteet

Määritelmät

Henkilövahinko-onnettomuudet suuralueittain

Pahimmat onnettomuusristeykset IND5 mukaan

Liikenneonnettomuuksien yleiskartat 2024

- Liikenneonnettomuudet Vantaalla
- Jalankulkijaonnettomuudet
- Polkupyöräonnettomuudet
- Mopo-onnettomuudet
- Moottoriajoneuvo-onnettomuudet
 - kaikki, henkilövahinkoon johtaneet, kaduilla tapahtuneet, maanteillä tapahtuneet
- Riistakeskus: eläin- ja riistaonnettomuudet 2024

Liikenneonnettomuuksien lähtöaineisto

Suomessa Tilastokeskus ylläpitää rekisteriä poliisille ilmoitetuista ja poliisin rekisteröimistä liikenneonnettomuuksista.

Kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet tulevat poliisin tilastoihin, mutta loukkaantumiseen johtaneista vain noin kolmannes. Poliisi ei enää rekisteröi eläinonnettomuuksia, joissa ei ole henkilövahinkoja.

Lopulliset tiedot saadaan vasta tapahtumavuotta seuraavan vuoden alussa. Vasta siihen aineistoon saadaan vakavien loukkaantumisten tapahtumat määriteltä.

Vantaa käyttää Destian iLiitu-ohjelmistoa, joka sisältää poliisin rekisteröimien onnettomuuksien lisäksi pelastuslaitoksen Pronto-järjestelmään rekisteröimät onnettomuuspaikalla käynnit sekä Suomen riistakeskuksen rekisteröimät eläinonnettomuudet.

Tämän selvityksen tiedot perustuvat iLiitu-raportteihin ja osittain Tilastokeskuksen avoimeen aineistoon. Selvitys on tehty Kadut ja puistot -palvelualueen Liikennejärjestelmäsuunnittelussa.

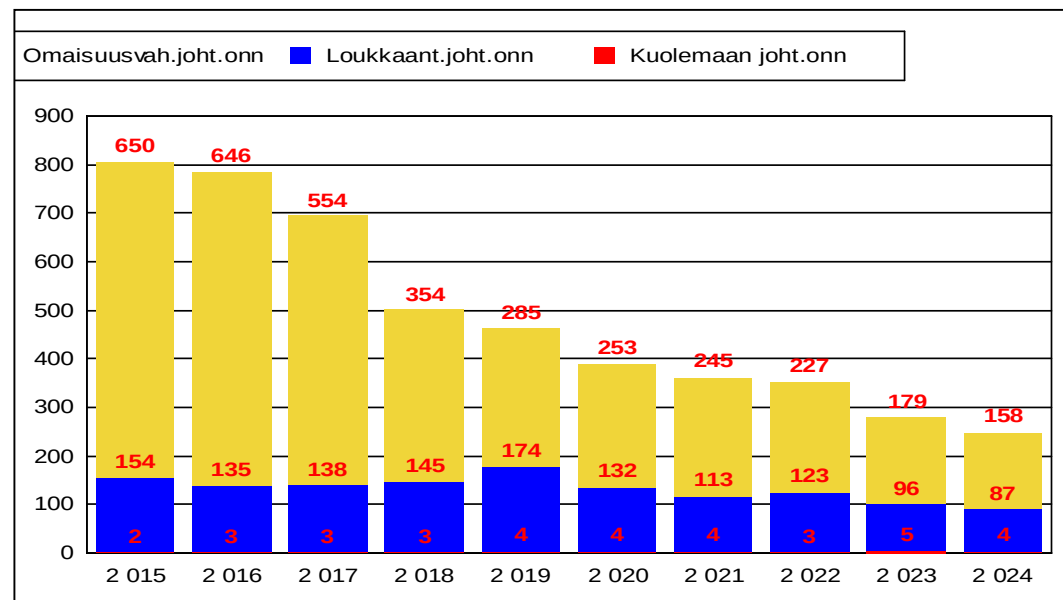
Onnettomuuksien kehitys

Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä on alimmillaan vuonna 2024 - niitä on jopa 11 % edellisvuotta vähemmän (Kuva 1). Onnettomuuksista neljä johti kuolemaan (kaksi jalan, yksi sähköpotkulaudalla ja yksi autolla) ja 87 loukkaantumiseen. Viiden edellisen vuoden keskiarvo on 4,0 kuolemaan ja 128 loukkaantumiseen johtanutta onnettomuutta. Loukkaantumisiin johtaneita onnettomuuksia oli vuonna 2024 siten 32 % em. keskiarvoa vähemmän.

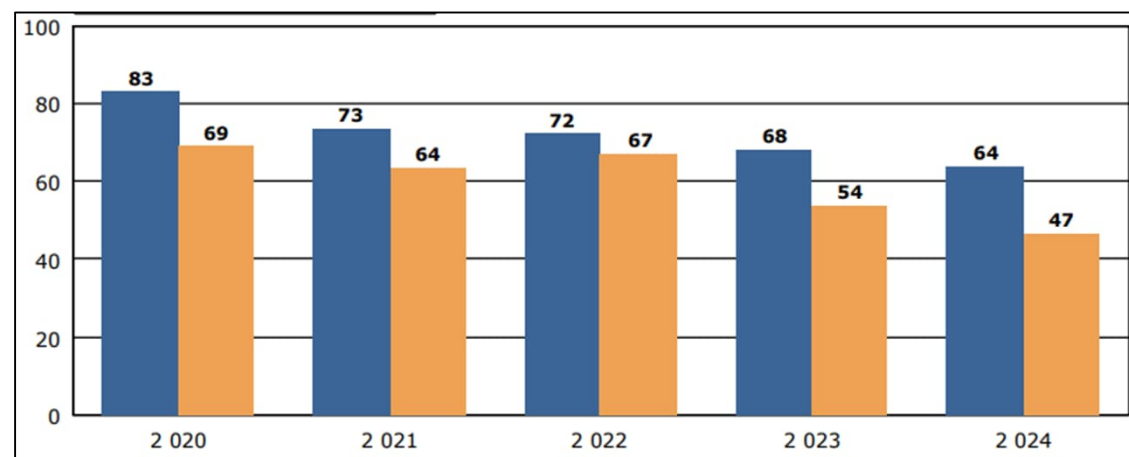
Asukasmäärään suhteutetun uhrimäärän (loukkaantuneet ja kuolleet) tilanne parani edelleen myös Suomeen verrattuna: muutos Vantaalla oli -13 % (54→47) ja Suomessa -6 % (68→64) (Kuva 2).

Omaisusvahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa on laskeva trendi vuodesta 2016 alkaen. Näitä ns. peltikolareita, joissa ei ole loukkaantuneita eikä kuolleita, ei lain mukaan tarvitse ilmoittaa poliisille.

Eläinonnettomuuksien omaisuusvahingot on rekisteröinyt vuodesta vuodesta 2015 alkaen Suomen riistakeskus, eikä niitä juuri ole poliisin tilastoimina (Kuva 1).

Kuva 1 Onnettomuuksien kehitys 2015 - 2024.

Kuva 2 Kuolleiden ja loukkaantuneiden eli uhrien määrä 100 000 asukasta kohti Suomessa ja Vantaalla 2020 - 2024.

Jalankulkija-onnettomuudet 2024

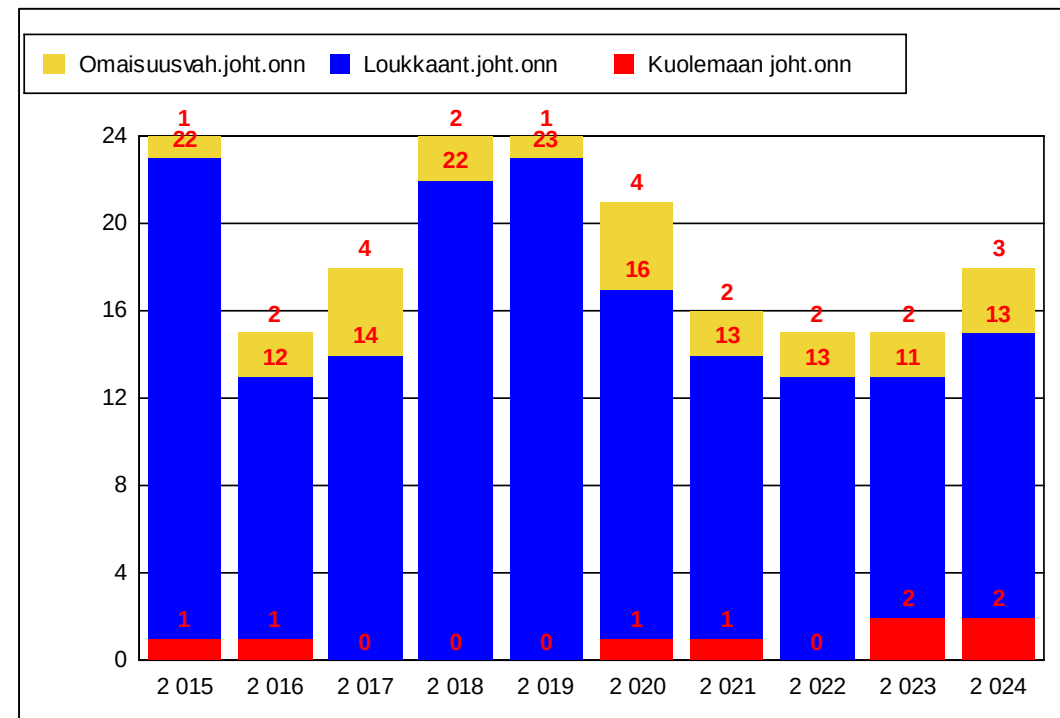

Vuonna 2024 jalankulkijan henkilövahinkoja oli 15. Kaksi jalankulkijaa kuoli ja 14 loukkaantui.

Vuosina 2020–2024 yhteensä johti loukkaantumiseen 66 ja kuolemaan 6 jalankulkijan onnettomuutta. Yhteensä 85 onnettomuudesta tapahtui

- suojatiellä 60 %, pysäköintialueella tai pihalla 13 %; tienpitäjänä oli kaupunki 84 %
- liikennevaloissa 15 %, muissa risteyksissä 32 %
- nopeusrajoituksella 40 km/h oli 57 %, 50 km/h:ssa 26 %
- tammikuussa 18 %
- keskiviikkona 22 %; klo 16 (tunti) 11 %
- päivänvalossa 58 %, valaistulla tiellä 28 %

Edellisen 10 vuoden aikana jalankulkijoiden henkilövahinkoja on kirjattu vähiten vuosina 2016, 2022 ja 2023, jolloin niitä oli 13 (Kuva 5).

Kuva 5 Jalankulkijaonnettomuudet 2015 - 2024.

Polkupyörä- onnettomuudet 2024

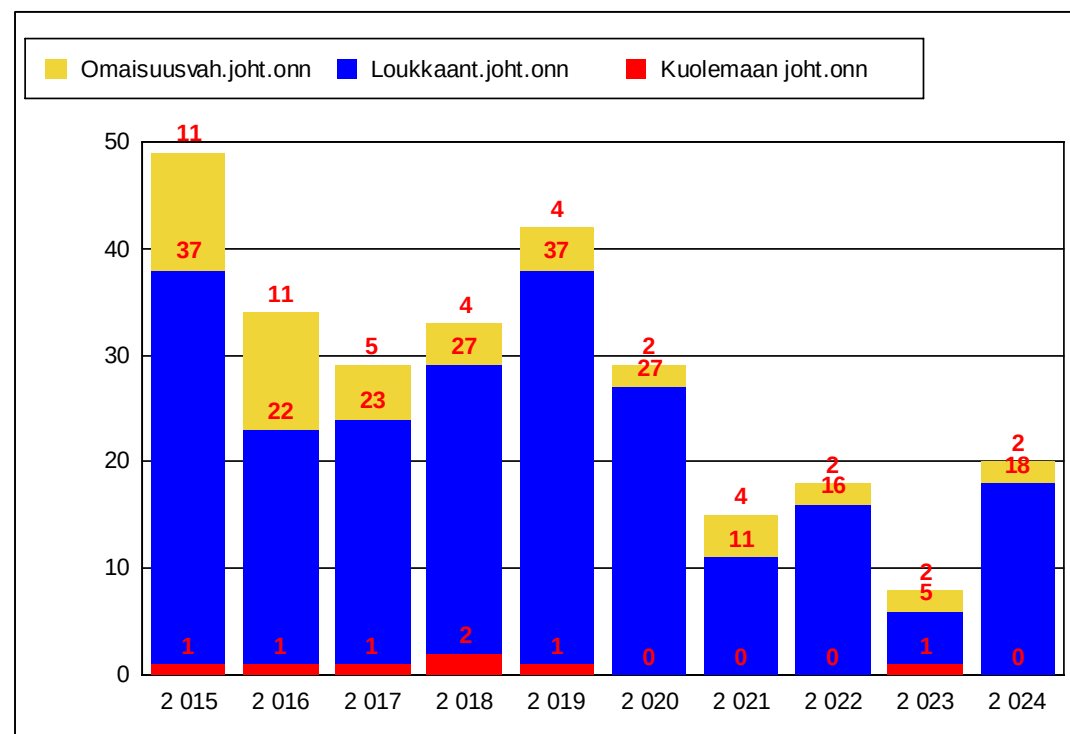

Vuonna 2024 polkupyöräonnettomuuksia raportoitiin 20. Niissä loukkaantui 19 henkilöä. Henkilövahinko-onnettomuuksia oli 8 % vähemmän kuin edellisen 5 vuoden aikana keskimäärin.

Vuosina 2020–2024 yhteensä loukkaantumiseen johti 77 ja kuolemaan yksi onnettomuus. Polkupyöräonnettomuuksista (yht. 90 onn. 5 vuodessa):

- suojatiellä 77 %, ajoradalla 13 %, pyörätiellä ja/tai jalkakäytävällä 3 %
- tienpitäjänä oli kaupunki 91 %
- liikennevaloissa 11 %, muissa risteyksissä 72 %
- nopeusrajoituksella 40 km/h tapahtui 57 %, 50 km/h -alueella 29 %
- elokuussa 18 %
- keskiviikkona 22 %; klo 14 ja 19 (tunti) 10 %
- päivänvalossa 84 %, valaistulla tiellä 12 %

Edellisen 10 vuoden aikana pyöräilijöiden henkilövahinkoja on kirjattu eniten vuosina 2015 ja 2019: 38 onnettomuutta (kuva 6).

Kuva 6 Polkupyöräonnettomuudet 2015 - 2024.

Mopo-onnettomuudet 2024

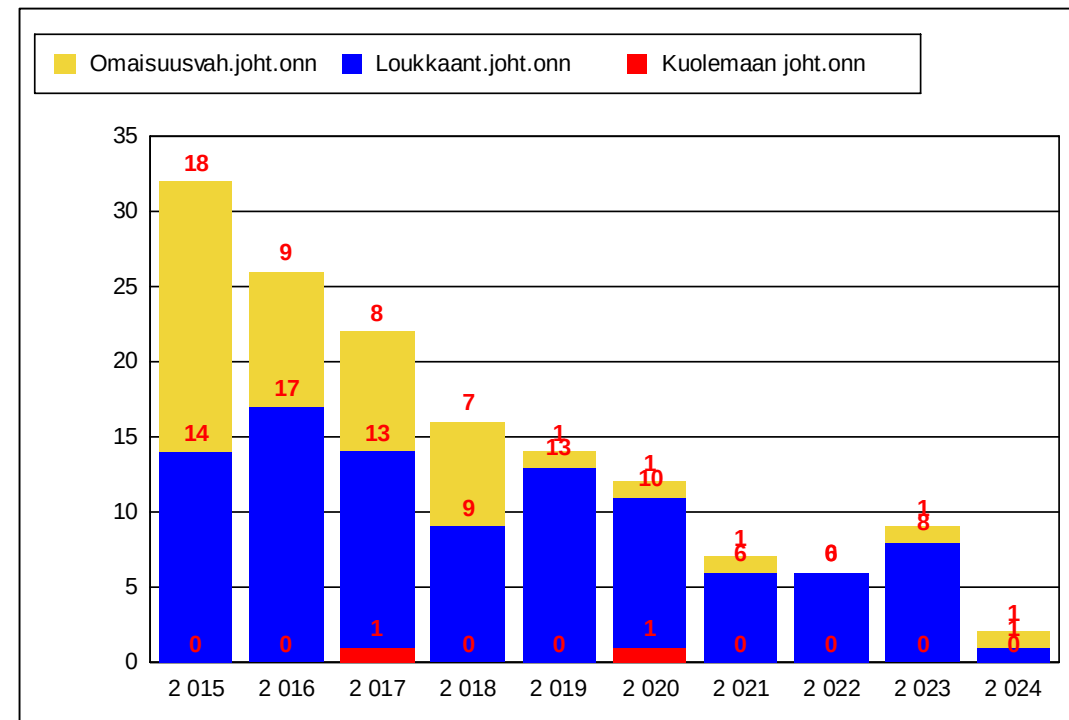

Vuonna 2024 mopo-onnettomuuksia rekisteröitiin vain 2. Niissä loukkaantui yksi henkilö. Onnettomuuksien määrä on ollut laskussa kymmenvuotiskauden aikana vuotta 2023 lukuun ottamatta.

Vuosina 2020–2024 loukkaantumiseen johti 31 ja kuolemaan yksi onnettomuus. Mopo-onnettomuuksista (yht. 36 onn. 5 vuodessa) tapahtui

- ajoradalla 89 %, suojatiellä 6 %
- tienpitäjänä oli kaupunki 89 %
- liikennevaloissa 6 %, muissa risteyksissä 52 %
- nopeusrajoituksen 40 km/h alueella 39 % ja rajoituksella 50 km/h 28 %
- elokuussa 22 %
- maanantaina ja keskiviikkona 19 %; klo 16 ja klo 22 (tunti) 14 %

Edellisen 10 vuoden aikana mopoilijoiden henkilövahinkoja on kirjattu eniten vuonna 2016, 17 onnettomuutta (kuva 7).

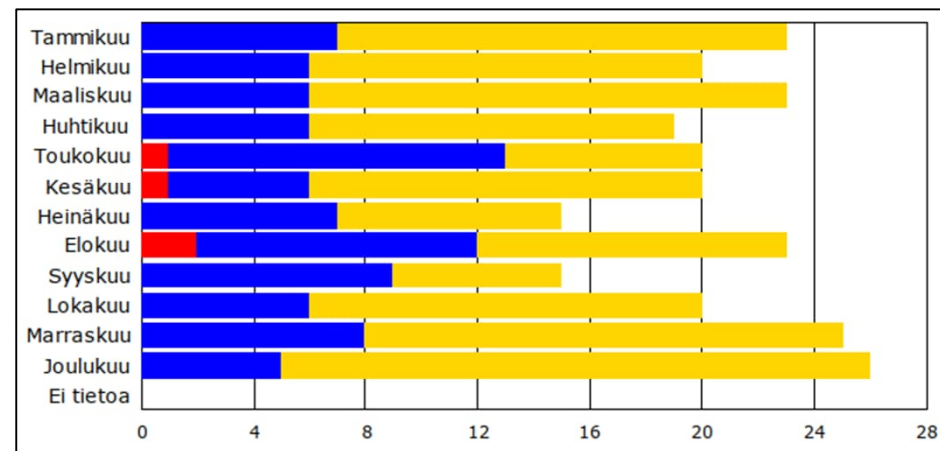
Kuva 7 Mopo-onnettomuudet 2015 - 2024.

Onnettomuuksien ajankohdat 2024

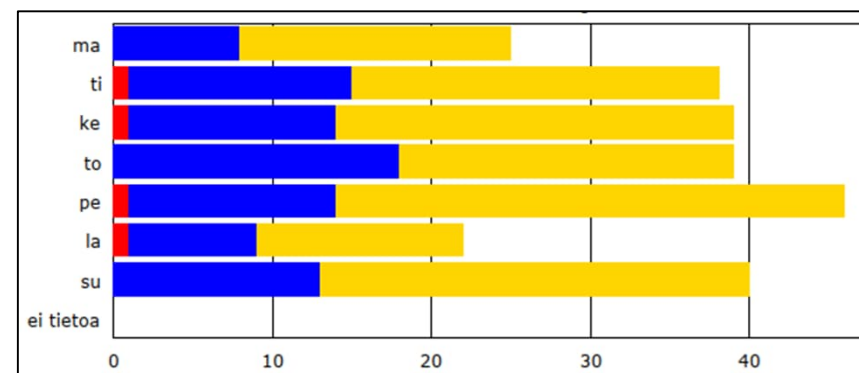
Onnettomuuksia tilastoitiin...

- kuukausista (kuva 8)
 - eniten joulukuussa (26 onn., 10 % kaikista)
 - henkilövahingoista 14 % toukokuussa
 - vähiten heinä- ja syyskuussa (15 onn., 6 %)
- viikonpäivistä (kuva 9)
 - eniten perjantaina (46 onn., 19 %)
 - henkilövahingoista 20 % torstaina
 - vähiten lauantaina (22 onn., 9 %)
- tunneista (kuva 10)
 - eniten klo 16 (21 onn., 8 %)
 - henkilövahingoista 10 % klo 12 ja 13

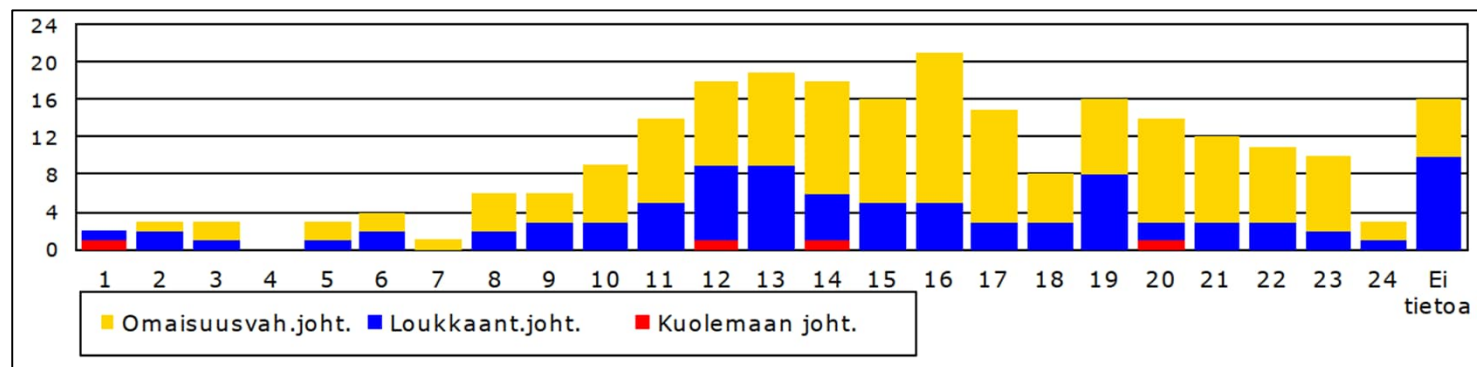
Kuva 8

Kuva 9

Kuva 10

Onnettomuuksien tapahtumapaikat

Onnettomuuksista raportoitiin

- katuverkolla 54 %, 135 onn. (131 onn. v. 2023)
- maanteillä 45 % 112 onn. (139 onn. v.2023)
 - valta- ja kantateillä 50 %, 56 onn. (73 onn.)
 - alempiluokkaisilla teillä 47 %, 53 onn. (66 onn.)
- yksityisteillä ja muilla vastaavilla liikennealueilla 1 %, 2 onn. (9 onn. v. 2023)

Katujen osuus onnettomuuksista kasvoi; kaduilla oli 4 onnettomuutta enemmän ja maanteillä 27 vähemmän kuin vuonna 2023.

Taajama-alueilla aiheutui 56 %, 139 onn. kaikista onnettomuuksista (53 %, 149 onn. v.2023).

Jalan, pyörällä tai mopolla tapahtuneista henkilövahinko-onnettomuuksista

- 91 % aiheutui kaduilla (86 % v. 2023)
- 6 % aiheutui maanteillä (7 % v. 2023)
- 3 % aiheutui muilla alueilla (7 % v. 2023)

Onnettomuus-olosuhteet 2024

Onnettomuudet tapahtuivat useimmiten hyvissä olosuhteissa: näkyvyys oli päivänvalossa hyvä ja tienpinta oli paljaana.

Lumisen, sohjoisen tai jäisen *kelin* osuus pieneni edelleen, vuoteen 2023 verrattuna neljäsosasta lähes viidennekseen. Henkilövahingoissa tällaisen kelin osuus oli noin 6 % (17 % v.2023).

Valoisuus

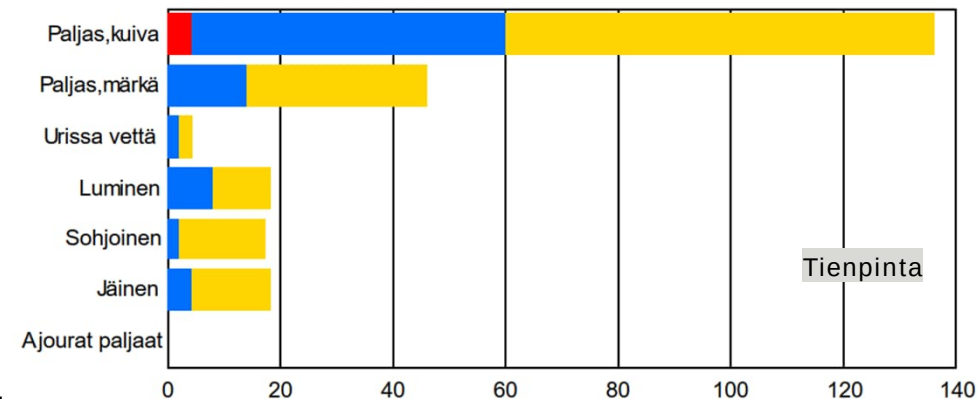
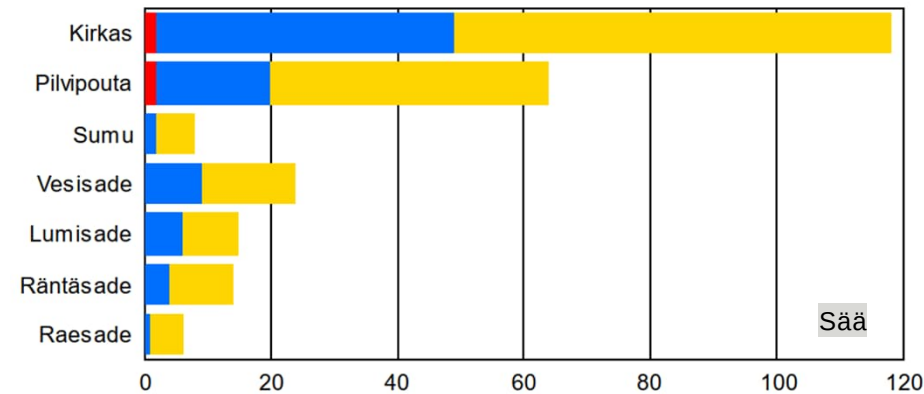
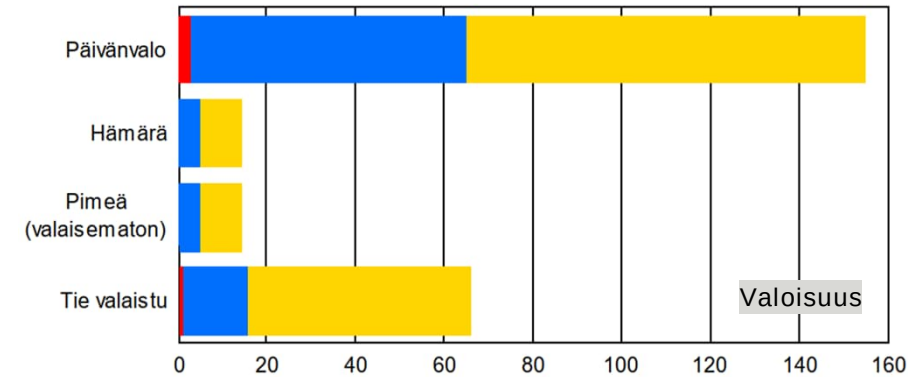
- päivänvalo 62 % (155 onn.) (60 % v.2023)
- tie valaistu 27 % (66 onn.) (28 % v.2023)

Sää

- kirkas tai pilvipoutainen 72 % (182 onn.) (77 %, 216 onn. v.2023)
- vesisade 10 % (24 onn.) (9 % v.2023)
- lumi-, rae- tai räntäsade 14 % (35 onn.) (13 %, 36 onn. v.2023)

Tienpinta

- paljas ja kuiva 55 % (136 onn.) (52 %, 145 onn. v.2023)
- paljas ja märkä 19 % (46 onn.) (19 %, 54 onn. v.2023)
- lumenen, sohjoinen tai jäinen 21 % (53 onn.) (25 %, 70 onn. v.2023)

Kuva 11

Onnettomuus- luokka 2024

Tilastointiin on lisätty uusi onnettomuusluokka: *sähköpotkulautaanonnettomuus*. Tilastointi näkyy vuoden 2023 onnettomuuksista alkaen.

Kaikkien onnettomuuksien yleisimmät onnettomuusluokat (Kuva 12):

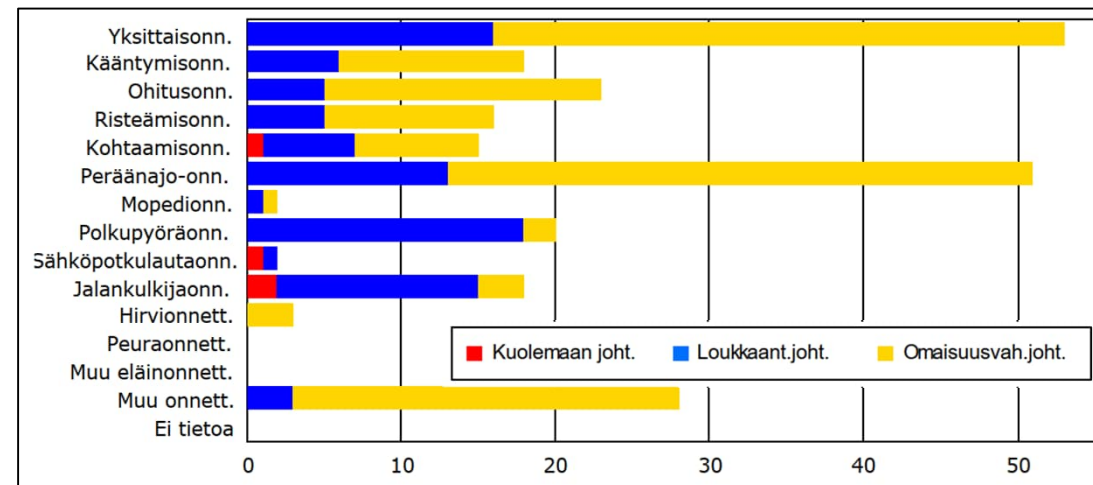
- 53 yksittäisonnettomuutta eli 21 % (22 % v. 2023)
- 51 peräänajo-onnettomuutta eli 21 % (20 % v. 2023)
- 23 ohitusonnettomuutta eli 9 % (15 % v. 2023)

Henkilövahingoista oli eniten eli 21 % polkupyörä-, 18 % yksittäis- ja 17 % jalankulkijaonnettomuuksia.

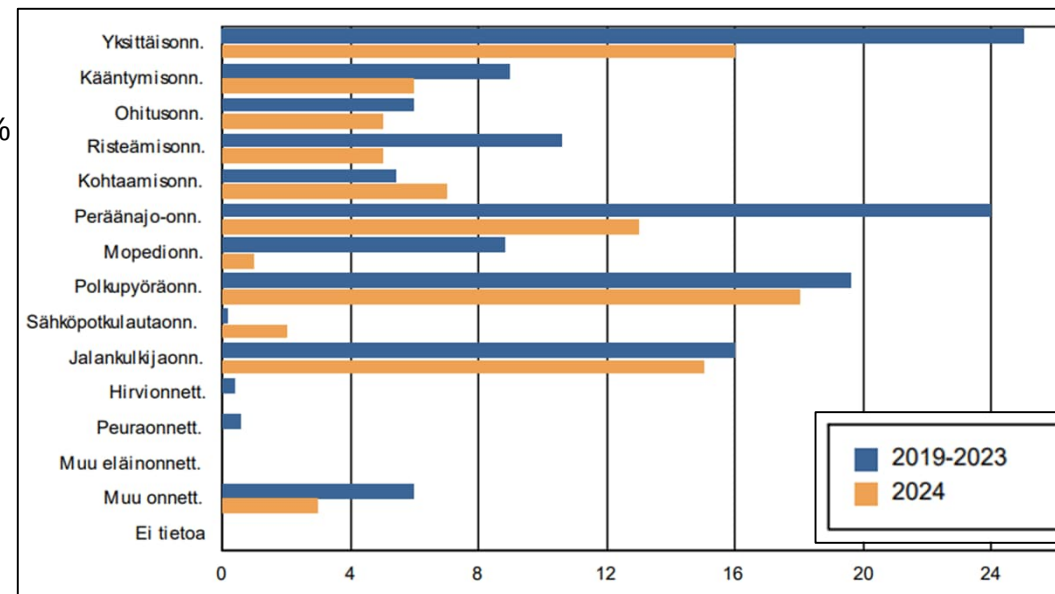
Edelliseen 5-vuotiskauteen verrattuna henkilövahinkoja oli enemmän vain kohtaamisonnettomuuksissa (Kuva 13).

Jalan, pyörällä tai mopolla aiheutui henkilövahinko-onnettomuuksista 39 % (34 onn.):

- 15 jalankulkijaonnettomuutta eli 17 % (13 % v.2023)
- 18 polkupyöräonnettomuutta eli 21 % (7 % v.2023)
- 1 mopo-onnettomuus eli 1 % (9 % v.2023)

Kuva 12 Onnettomuusluokka, kaikki onnettomuudet.

Kuva 13 Onnettomuusluokkien muutos, henkilövahingot vuodessa.

Onnettomuus- luokka 2024, kadut

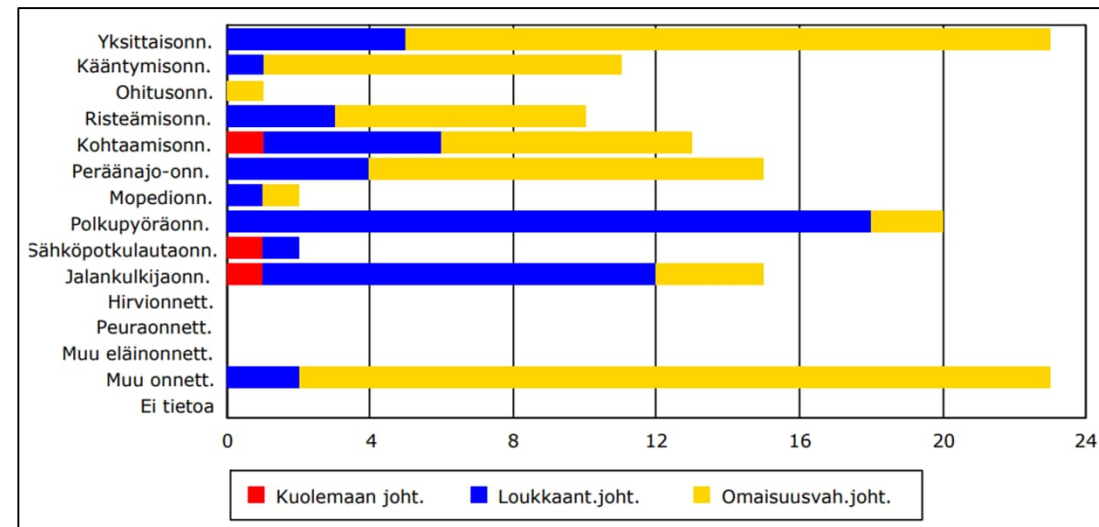
Yleisimmät onnettomuusluokat kaduilla (yht. 135 onnettomuutta):

- 23 yksittäisonnettomuutta eli 17 % (17 % v.2023)
- 20 polkupyöräonnettomuutta eli 15 % (peräänajo-onn. 13 % v.2023)

Muu onnettomuus -luokkaa (17 %) ei oteta tässä huomioon: sisältää peruutusonnettomuuksien (onn.tyyppi 96) lisäksi mm. pysäköintialueilla ja pihoidilla sattuneita peltikolareita ja epäselvät tapahtumat.

Katujen henkilövahinko-onnettomuuksista sattui jalan, pyörällä tai mopolla 61 % (33 onn.) (47 % v.2023):

- 12 jalankulkijana eli 22 % (20 % v.2023)
- 18 polkupyörällä eli 33 % (10 % v.2023)
- 1 mopolla eli 2 % (16 % v.2023)
- 2 sähköpotkulaudalla 4 % (2 % v.2023)

Kuva 14 Onnettomuusluokat katuverkon onnettomuuksissa.

Onnettomuusluokka 2024, maantiet

Yleisimmät onnettomuusluokat maanteillä (yht. 112 onnettomuutta):

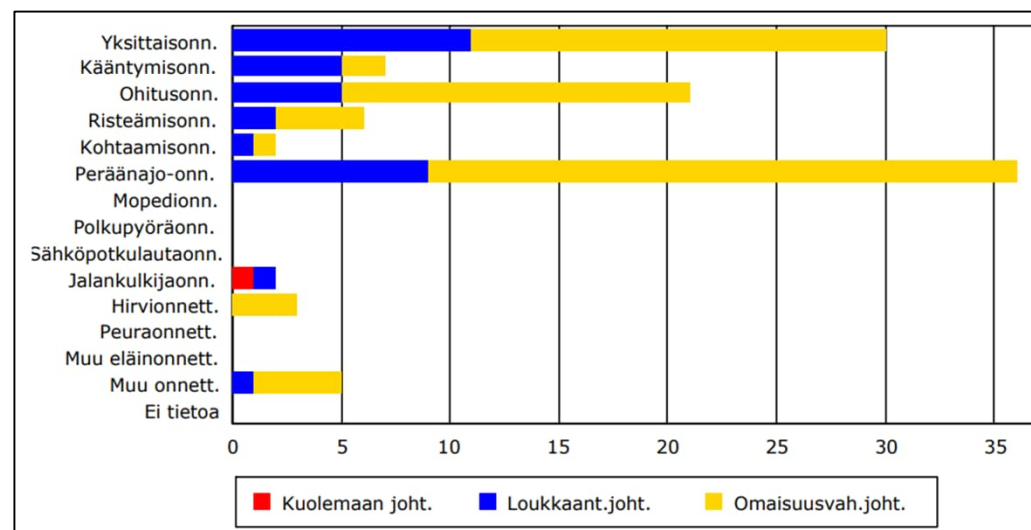
- 36 peräänajo-onnettomuutta eli 32 % (35 % peräänajo-onn. ja ohitusonn. v.2023)
- 30 yksittäisonnettomuutta eli 27 % (27 % v.2023)

Yksittäisonnettomuudet ovat usein tieltä suistumisia. Maanteiden osuus yksittäisonnettomuuksista oli 57 % (vuosina 2020-2024 vastaavasti 56 %).

Henkilövahinkoon johtaneista peräänajoista 77 % aiheutui maanteillä vuosina 2020-2024.

Ohitusonnettomuuksista lähes kaikki aiheutuivat maanteillä. Niistä johti henkilövahinkoihin 23 %.

Maanteillä loukkaantui yksi ja kuoli yksi jalankulkija; polkupyörällä tai mopolla ei rekisteröity onnettomuuksia. Maanteiden henkilövahingoista näiden osuus oli 6 % vuosina 2020-2024.

Kuva 15 Onnettomuusluokat maanteiden onnettomuuksissa.

Onnettomuuskustannukset 2024

Onnettomuudet aiheuttavat inhimillisten kärsimysten lisäksi taloudellisia menetyksiä.

Vantaalla 2024 tapahtuneiden liikenneonnettomuuksien kustannukset ovat yhteensä noin 28,4 milj. euroa (31,5 € v. 2023) .

Aiempien tutkimusten (mm. Valmixa 2006) mukaan kuntien maksettavaksi on arvioitu kohdistuvan onnettomuuskustannuksista noin 15–20 % mm. pelastus-, terveys- ja sosiaalitoimen menoina. Vantaan kaupungille 2024 kohdistuisi siten noin 5,6 milj. euroa (6,3 € v. 2023). Nykyisen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän aikana voidaan kuitenkin päätellä, että suuri osa em. kustannuksista kohdistuu kunnan sijasta hyvinvointialueelle.

Liikenneonnettomuuksien yksikkökustannukset:

- henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet noin 308 800 euroa
- omaisuusvahinkoon johtaneet onnettomuudet noin 2 200 euroa
- em. laskettu Suomessa käytössä olevan onnettomuuskustannusmallin mukaan (Tieliikenteen onnettomuuskustannusten tarkistaminen, Trafi 2016)

LIITTEET

Määritelmät

Henkilövahinko-onnettomuudet suuralueittain

Pahimmat onnettomuusristeykset IND5 mukaan

Liikenneonnettomuuksien yleiskartat 2024

- Liikenneonnettomuudet Vantaalla
- Jalankulkijaonnettomuudet
- Polkupyöräonnettomuudet
- Mopo-onnettomuudet
- Moottoriajoneuvo-onnettomuudet
 - kaikki, henkilövahinkoon johtaneet, kaduilla tapahtuneet, maanteillä tapahtuneet
- Riistakeskus: eläin- ja riistaonnettomuudet 2024

Määritelmät

Tieliikenneonnettomuus

Henkilö- tai omaisuusvahinkoon johtanut tapahtuma

- sattunut tieliikennelain mukaan yleiselle liikenteelle tarkoitettulla tai yleisesti liikenteeseen käytetyllä alueella
- osallisena on ainakin yksi liikkuva kulkuneuvo.

Osallisiksi kulkuneuvoiksi luetaan myös raitiovaunu sekä juna tasoristeysonnettomuuksissa.

Jalankulkijan kaatuminen ei ole liikenneonnettomuus, polkupyörällä (=ajoneuvo) kaatuminen on.

Onnettomuudessa kuollut

Henkilö, joka on kuollut onnettomuuden seurauksena 30 vuorokauden kuluessa onnettomuudesta.

Onnettomuudessa loukkaantunut

Henkilö, joka on saanut onnettomuudessa vammoja, jotka vaativat hoitoa tai tarkkailua sairaalassa, hoitoa kotona (sairauslomaa) tai operatiivista hoitoa, esimerkiksi tikkejä.

Jos henkilö on saanut mustelmia, naarmuja tai muuta sellaista, joista ei aiheudu edellä mainittua hoitoa, häntä ei katsota loukkaantuneeksi.

Onnettomuuteen osallinen

Onnettomuuteen osallisiksi henkilöiksi katsotaan onnettomuuteen osallistuneet kulkuneuvojen kuljettajat ja jalankulkijat sekä kuolleet ja loukkaantuneet matkustajat.

Eläin on eläinonnettomuuden osallinen.

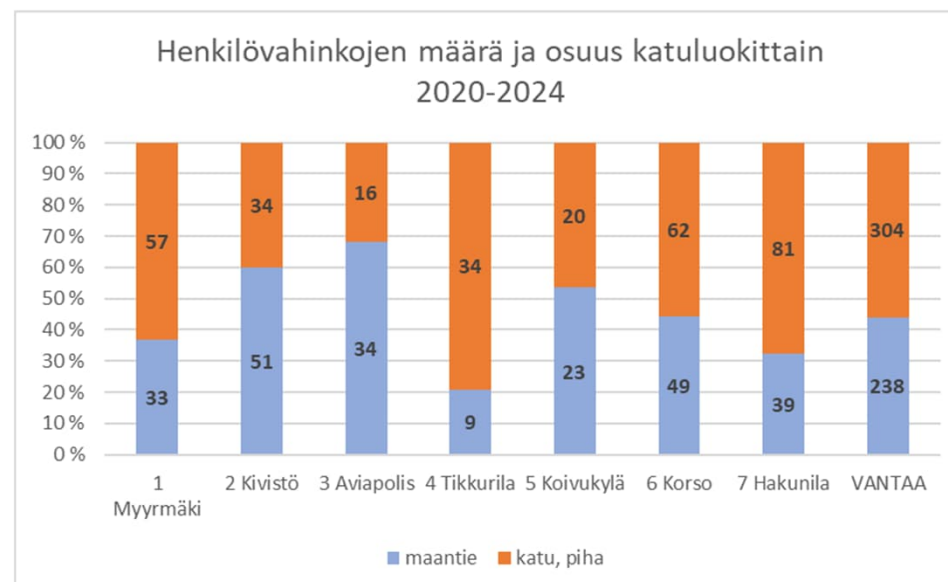
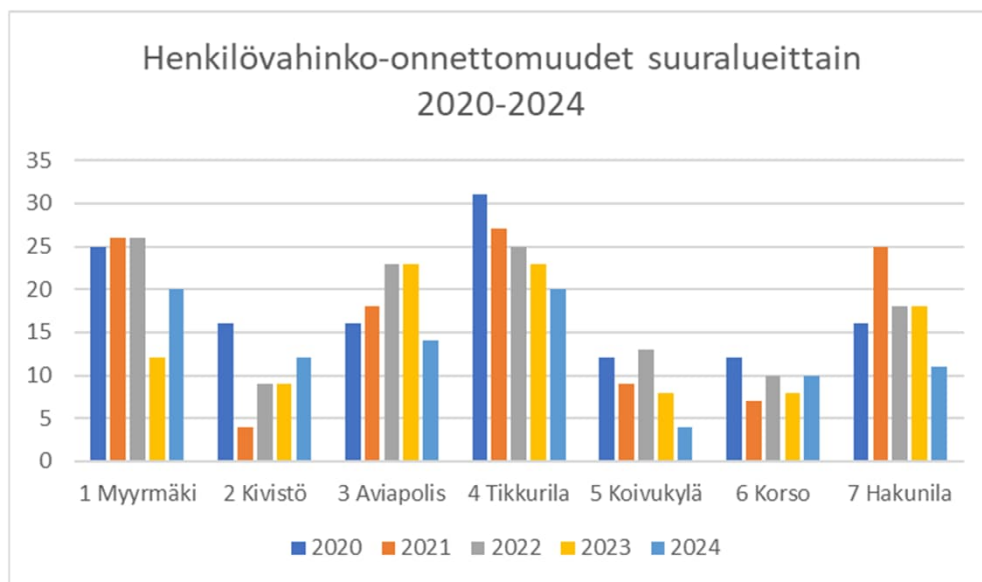
Alkoholitapaus

Onnettomuus, jossa jonkun osallisen kuljettajan tai jalankulkijan on todettu (verikokeen tai puhalluskokeen tulos vähintään 0,5 promillea) tai vahvoin perustein epäillä olleen onnettomuushetkellä alkoholin vaikutuksen alaisena.

Rattijuopumustapaus, moottoriajoneuvon kuljettaja (Liikenneturva)

- Veren alkoholipitoisuus on ajon aikana tai sen jälkeen vähintään 0,5 promillea tai litrassa uloshengitysilmaa vähintään 0,22 milligrammaa alkoholia.
- Veressä on ajon aikana tai sen jälkeen käytetyn huumausaineen vaikuttavaa ainetta tai sen aineenvaihduntatuotetta (pois lukien lääkevalmiste, jota kuljettajalla on oikeus käyttää).
- Käyttänyt muuta huumaavaa ainetta kuin alkoholia taikka tällaista ainetta ja alkoholia niin, että hänen kykynsä tehtävän vaatimiin suorituksiin on huonontunut.

Henkilövahinko-onnettomuudet suuralueittain

Henkilövahinkojen kokonaismäärä tarkasteluaikana oli suurin v. 2020 (128) ja pienin v. 2024 (91). Henkilövahinkojen määrä kasvoi v. 2024 selvästi Myyrmäessä, mutta on edelleen alle edellisvuosien keskiarvon. Määrä on pienentynyt Tikkurilassa vuosittain alkaen vuodesta 2020.

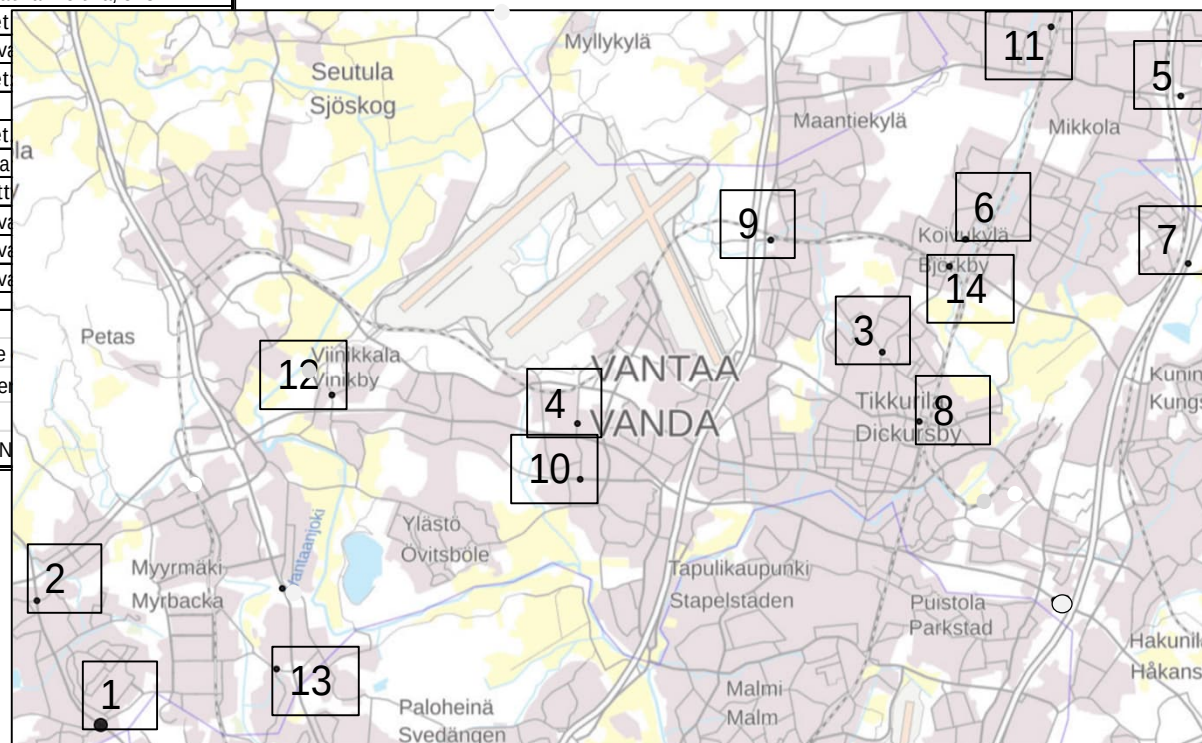
Henkilövahinkoja rekisteröitiin v. 2024 kaduilla 54 ja maanteilla 36. Viiden vuoden aikana maanteiden osuus onnettomuuksista oli Tikkurilassa pienin (21 %) ja Aviapoliksessa suurin (68 %); koko Vantaalla maanteiden osuus oli 44 %.

Vantaan kaupungin suuraluejako, ks. tarkemmin: kartta.vantaa.fi

Pahimmat onnettomuusristeykset 2020-2024 indeksin IND5 mukaan

IND5 YLI 0,6 VUOSIEN 2020 - 2024 ONNETTOMUUKSIEN PERUSTEELLA							
	KUOLJ	LOUKJ	VAHINKO	YHT	IND5	PAIKKA	Huom
1.	0	7	6	13	1,64	VIHDINTIE X RAJATORPANTIE	liikennevalot, maantie
2.	0	3	8	11	0,92	VIHDINTIE X AINONTIE	liikennevalot, maantie *
3.	0	4	1	5	0,84	TALVIKKITIE X LEINIKKITIE	
4.	0	3	6	9	0,84	TOINENSAVU X VIRKATIE	suunn. ratikan reitillä; STOP
5.	0	3	4	7	0,76	KULOMÄENTIE X LAHDENVÄYLÄ ITÄRAMPPI	maantiet
6.	0	3	3	6	0,72	ASOLANVÄYLÄ X KOIVUKYLÄN PUISTOTIE	liikenneva
7.	0	3	2	5	0,68	LAHDENTIE X LAURINTIE	maantiet
8.	0	3	1	4	0,64	VALKOISENLÄHTEENTIE X RATATIE	*
9.	1	2	0	3	0,60	KOIVUKYLÄNVÄYLÄ X TUUSULANVÄYLÄ ITÄÄN	maantiet
10.	0	3	0	3	0,60	VÄINÖ TANNERIN TIE X OSUUSTIE	suunn. ra
11.	0	3	0	3	0,60	URPIASENTIE X KOTKANSIIPi X PELTOMYYRÄNKUJA	kiertoliitt
12.	0	3	0	3	0,60	KATRIINANTIE X JUHANILANTIE X TURVALAAKSONTIE	liikenneva
13.	0	2	5	7	0,60	VASKIVUORENTIE X VANHA KAARELANTIE	liikenneva
14.	0	2	5	7	0,60	ASOLANVÄYLÄ X KOIVUKYLÄNVÄYLÄ	liikenneva
KUOLJ =kuolemaan johtaneet onnettomuudet							
LOUKJ =loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet							*) kohde
VAHINKO =omaisuusvahinkoon johtaneet onnettomuudet							vuoden
YHT =onnettomuudet yhteensä							
*) IND5 =(KUOLJ+LOUKJ)+VAHINKO/5, vuosikeskiarvo viiden vuoden onnettomuuksista							lähde, IN

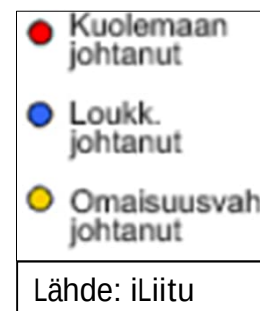
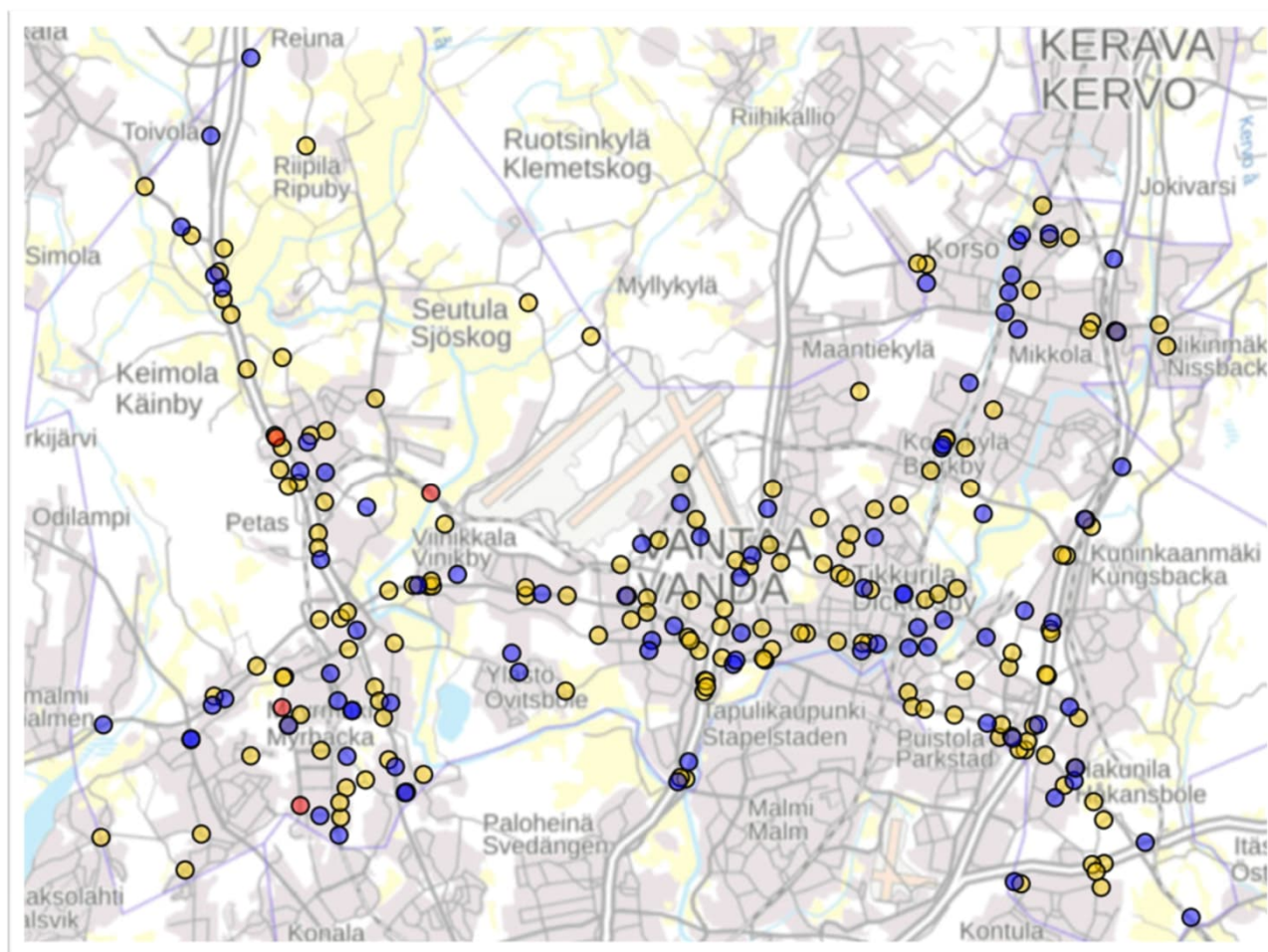
- IND5 painottaa henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia 5-kertaisena omaisuusvahinkoonnettomuuksiin verrattuna
- IND5 on tässä viiden vuoden keskiarvo
- IND5 ei ota huomioon liikennemääriä

Liikenneonnettomuudet Vantaalla 2024, yleiskartta

Vuonna 2024 tapahtui 249 poliisin raportoimaa tieliikenneonnettomuutta (vuonna 2023 luku oli 279).

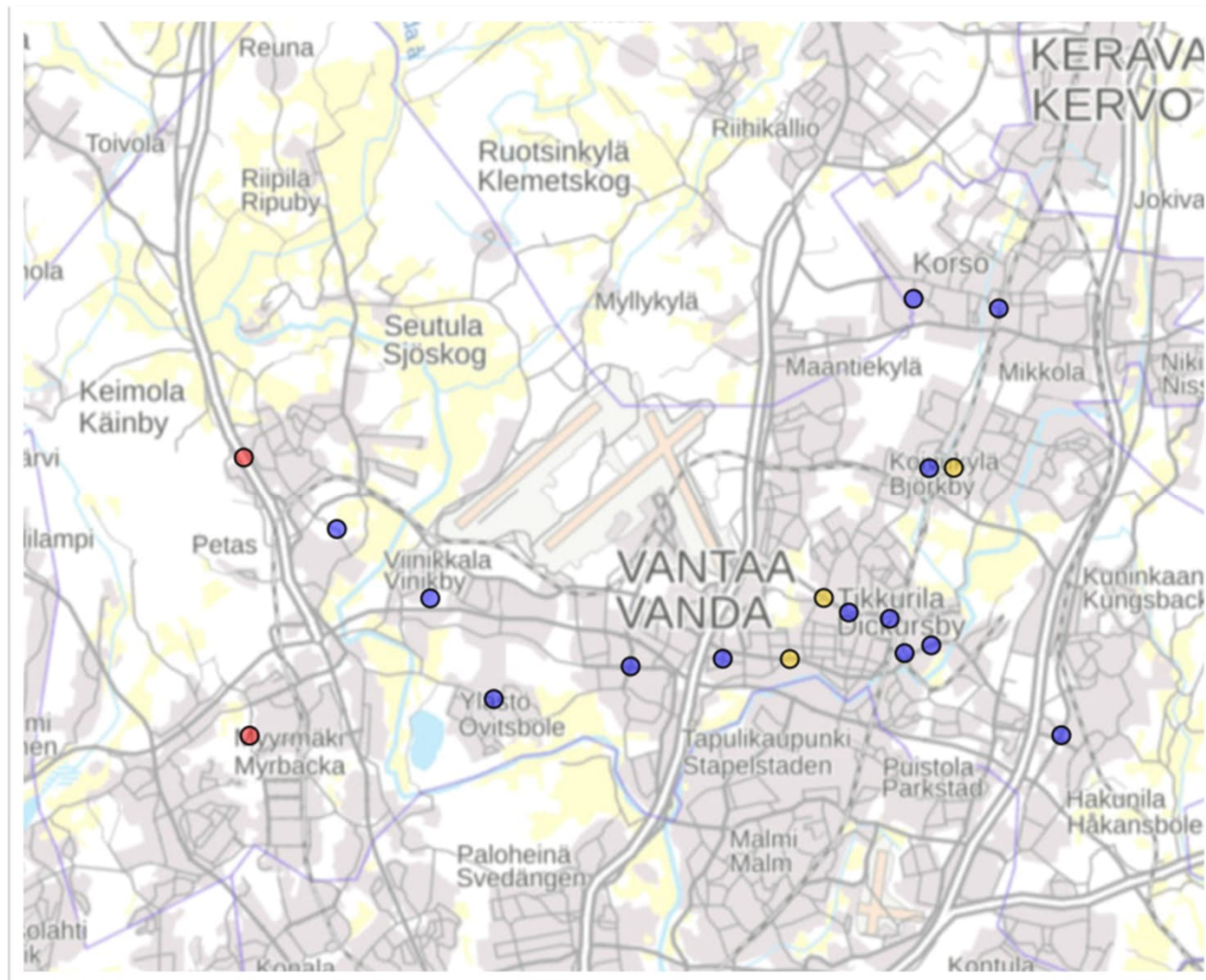
Onnettomuuksista 4 johti kuolemaan ja 87 loukkaantumiseen. Onnettomuuksissa kuoli 4 ja loukkaantui 113 henkilöä.

Jalankulkijaonnettomuudet

Poliisi rekisteröi 18 jalankulkijaonnettomuutta. Niissä kuoli kaksi ja loukkaantui 14 henkilöä.

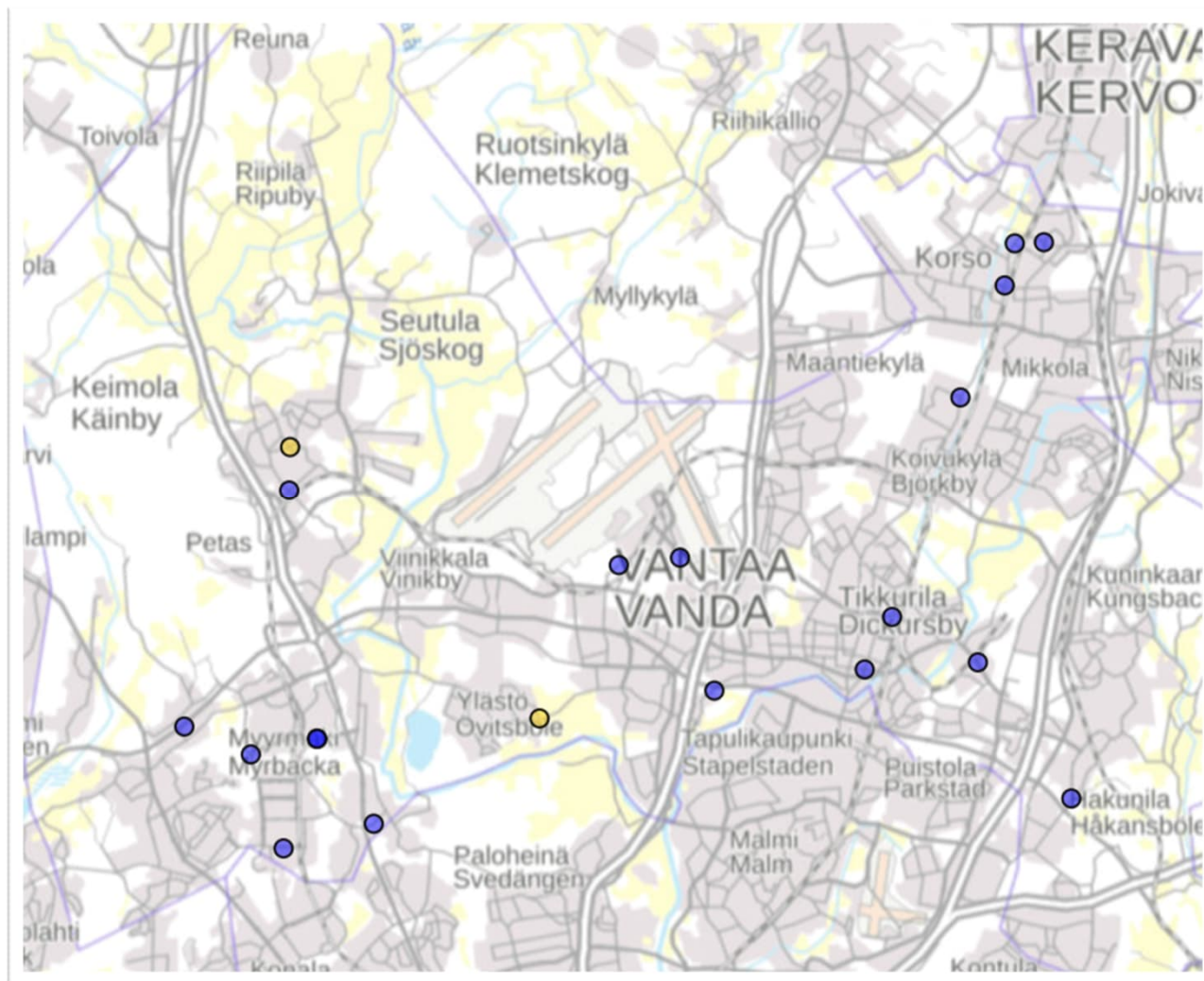

	Kuolemaan johtanut
	Loukk. johtanut
	Omaisuuksvah. johtanut
Lähde: iLiitu	

Polkupyöräonnettomuudet

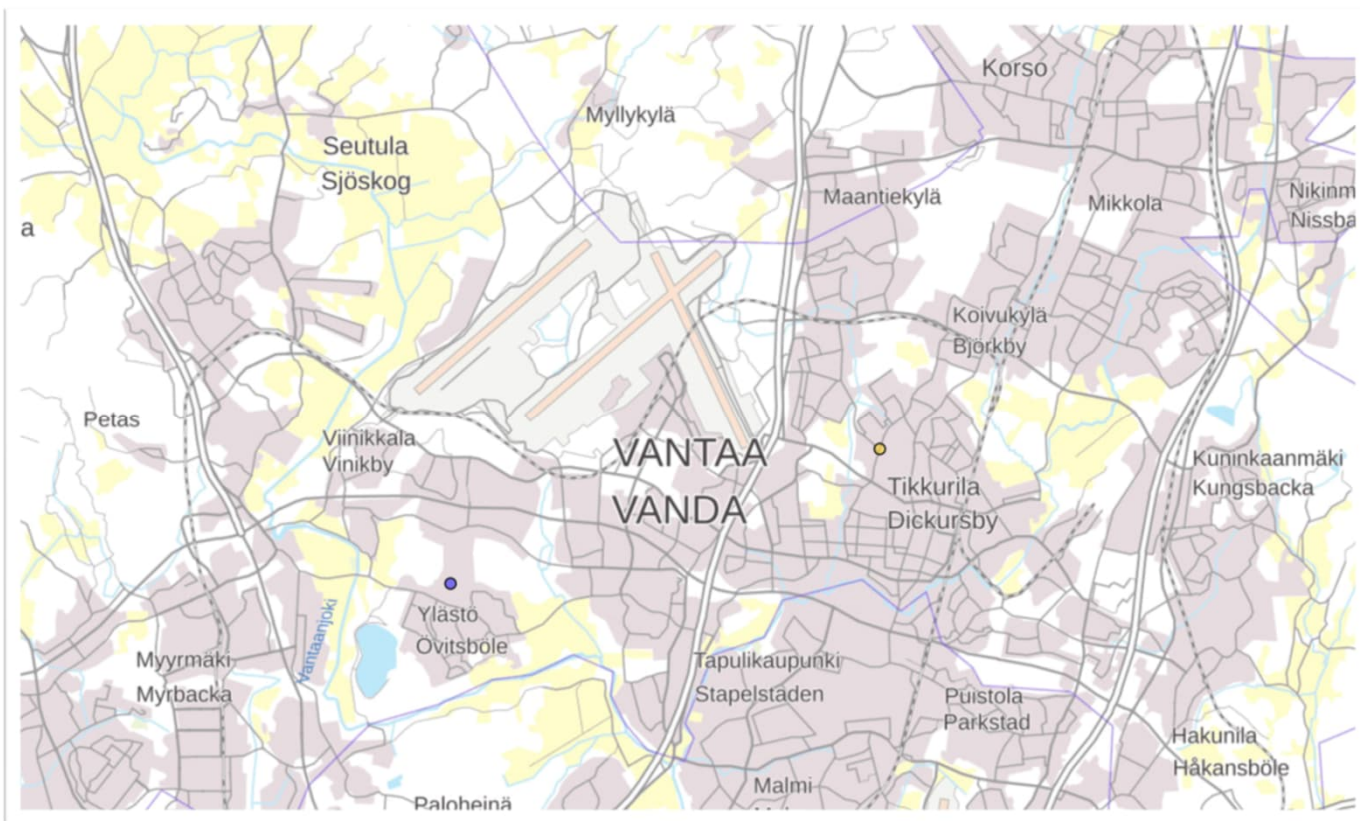
Poliisi rekisteröi 20 polkupyöräonnettomuutta. Niissä loukkaantui 19 henkilöä, mutta kukaan ei kuollut.

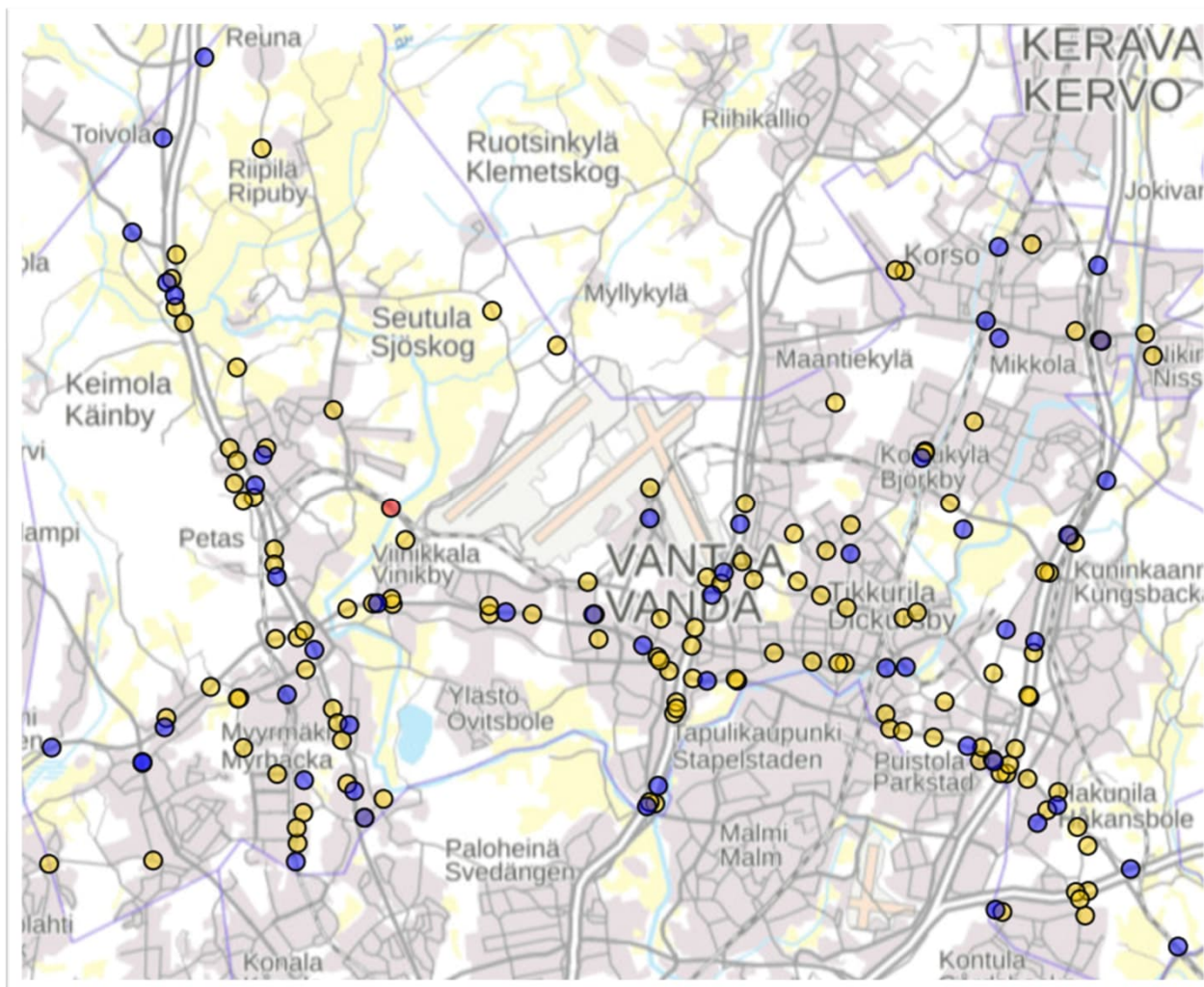
Mopo-onnettomuudet

Poliisi rekisteröi vain kaksi mopo-onnettomuutta. Niissä loukkaantui yksi henkilö.

Moottoriajoneuvo-onnettomuudet

Poliisi rekisteröi 176 moottoriajoneuvo-onnettomuutta.

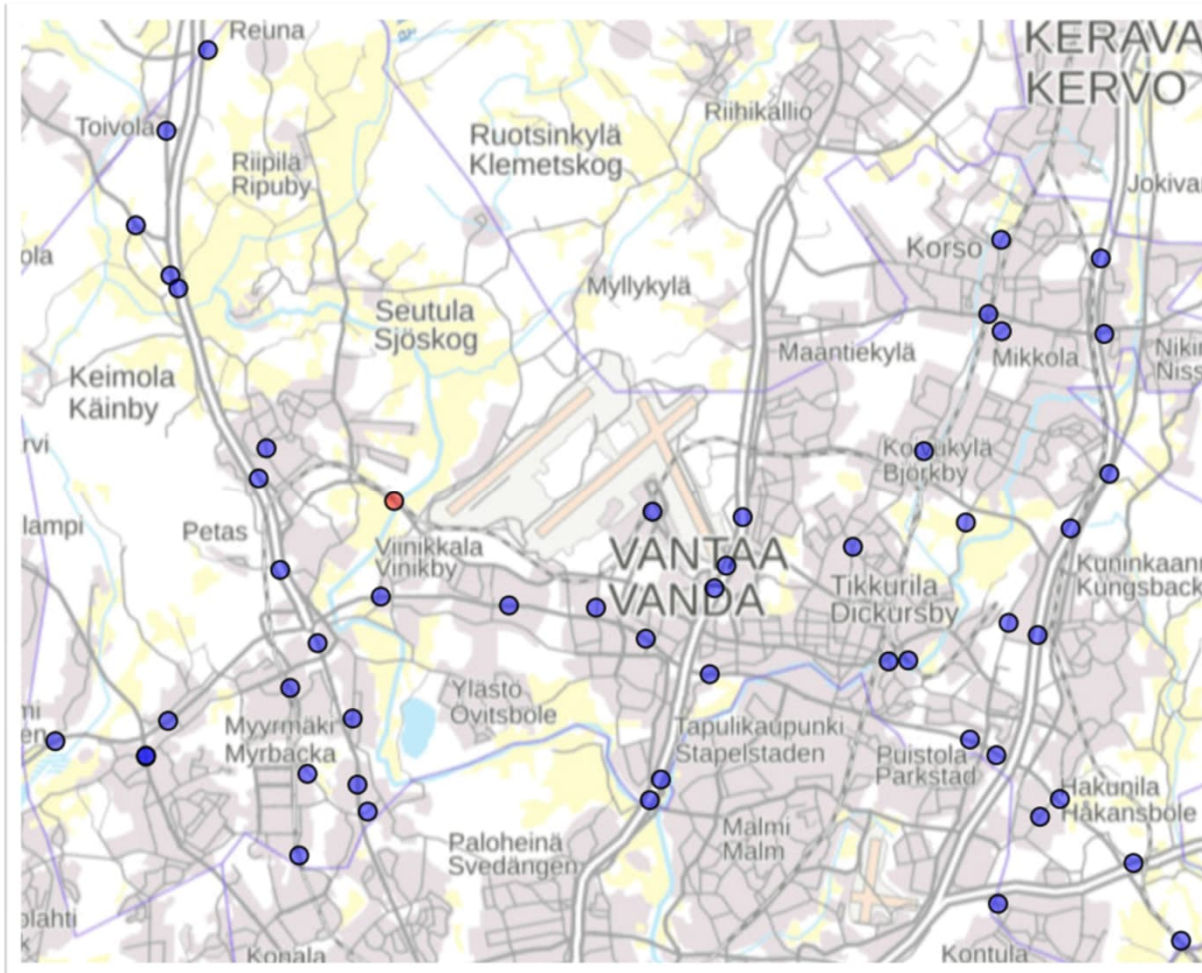
Onnettomuuksista 70 % oli ns. peltikolareita.

Tässä on onnettomuusluokat 1-6, eli ei sisällä onnettomuuksia, joissa on osallisena jalankulkija, pyöräilijä, mopo tai eläin.

- Kuolemaan johtanut
- Loukk. johtanut
- Omaisuuksvah. johtanut

Lähde: iLiitu

Moottoriajoneuvo-onnettomuudet, vain henkilövahinkoon johtaneet 2024

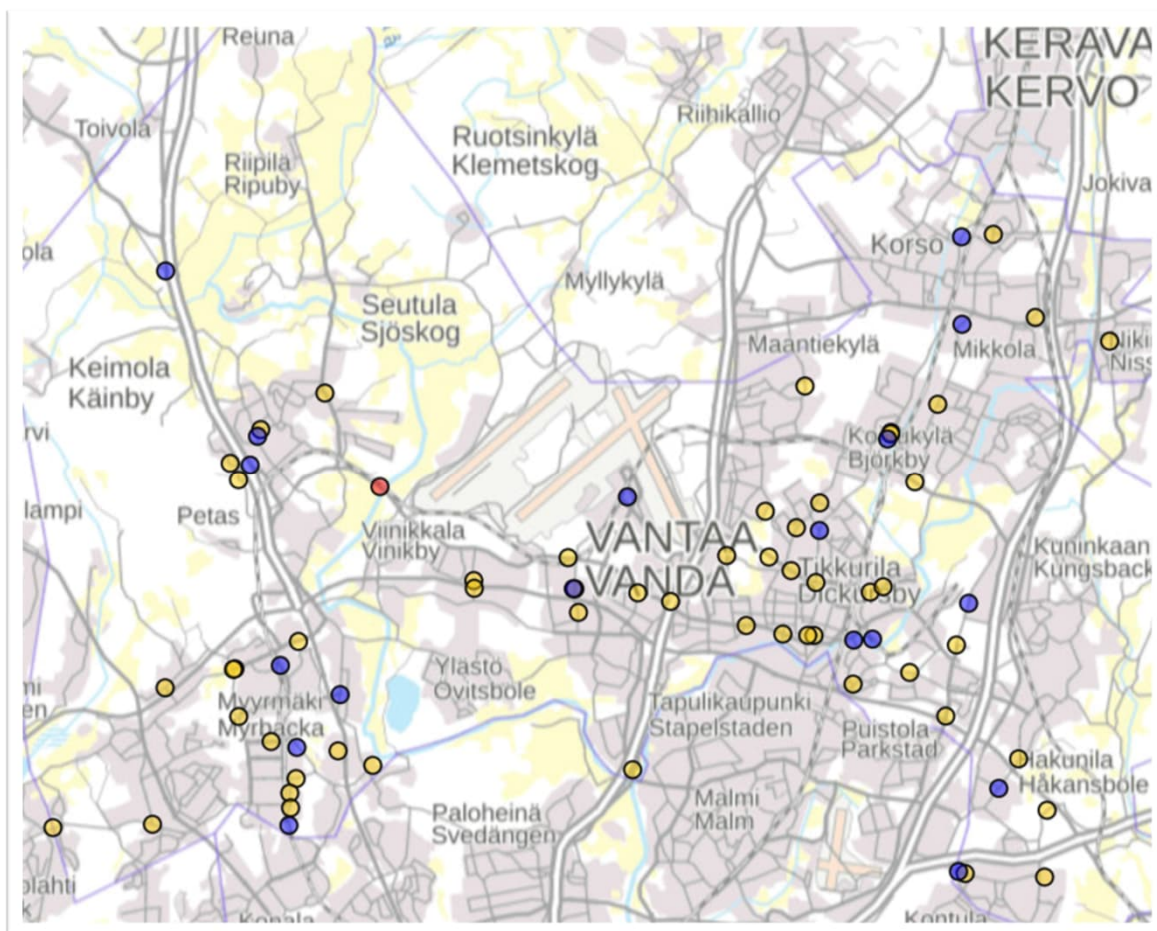

Moottoriajoneuvoilla ajettiin 52 henkilövahinkoon johtanutta, poliisin rekisteröimää liikenneonnettomuutta. Niissä kuoli yksi ja loukkaantui 73 henkilöä.

Tässä on onnettomuusluokat 1-6, eli ei sisällä onnettomuuksia, joissa on osallisena jalankulkija, pyöräilijä, mopo tai eläin.

Moottoriajoneuvo-onnettomuudet kaduilla 2024

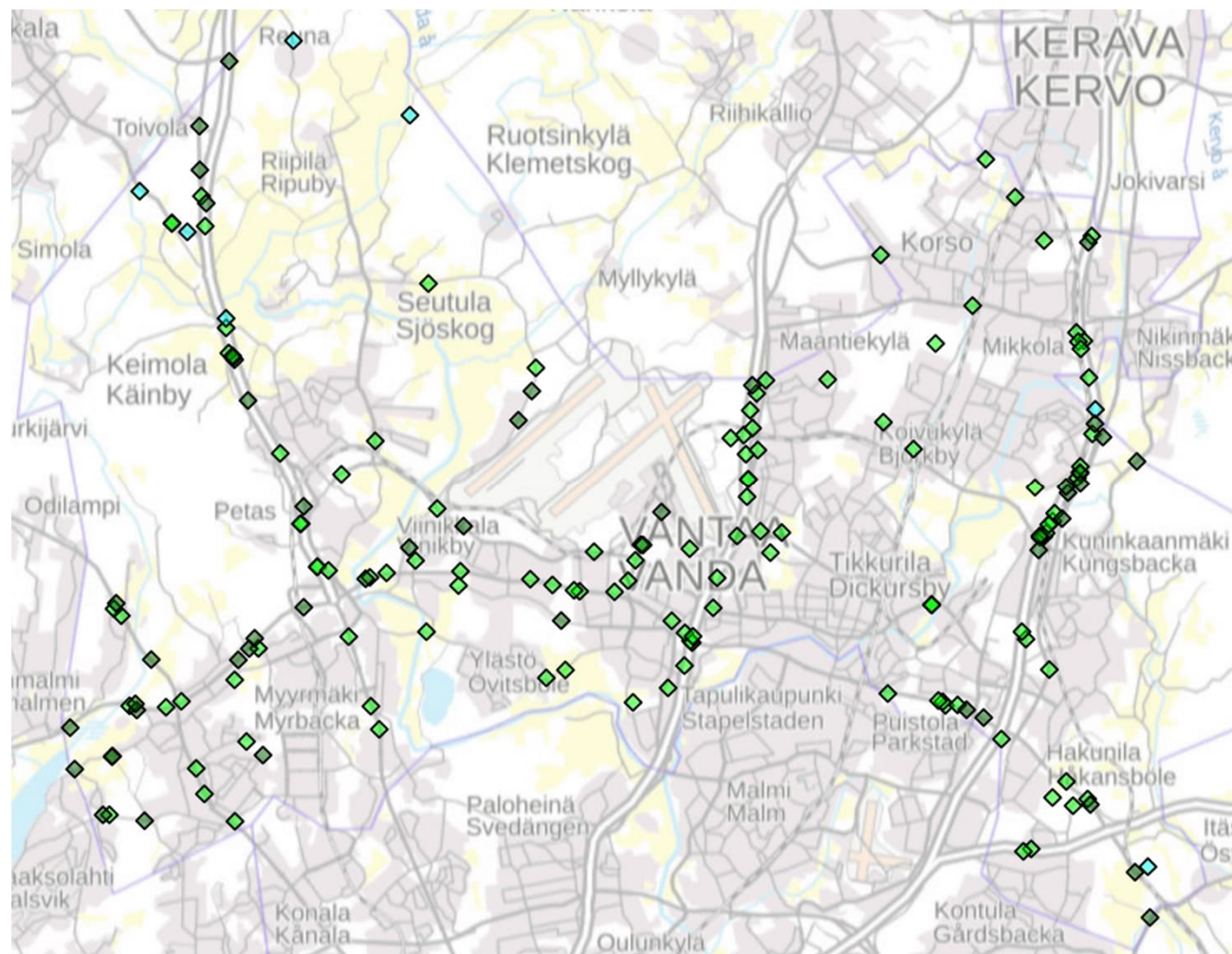
Moottoriajoneuvoilla ajettiin kaduilla eli kaupungin ylläpitämällä väylillä 73 poliisin rekisteröimää liikenne-onnettomuutta. Niissä kuoli 1 ja loukkaantui 23 henkilöä.

Tässä on onnettomuusluokat 1-6, eli ei sisällä onnettomuuksia, joissa on osallisena jalankulkija, pyöräilijä, mopo tai eläin.

Tässä on onnettomuusluokat 1-6, eli ei sisällä onnettomuuksia, joissa on osallisena jalankulkija, pyöräilijä, mopo tai eläin.

Eläin- ja riistaonnettomuudet 2024

Riistaonnettomuudet tilastoi
Suomen riistakeskus.

Tapauksia oli 175 (181 v. 2023).
Niissä oli osallisena metsäkauris
121 onnettomuudessa (69 %),
valkohäntäpeura 45:ssä, hirvi
7:ssä ja villisika 2:ssä.

Poliisi rekisteröi henkilövahinkoon
johtaneet eläinonnettomuudet.
Kukaan ei kuollut tai
loukkaantunut v. 2024 näissä
onnettomuuksissa (Vuonna 2023
loukkaantui yksi ihminen).

Riistaonnettomuudet
Lähde: iLiitu/Riistakeskus

31 § Oikaisuvaatimus lupien ja valvonnan palveluyksikön päällikön päätökseen § 24/2025 / JV

VD/8657/03.01.02.00/2024

JV/JI/JT/TR

Korvauksenhakija on toimittanut Vantaan kaupungille oikaisuvaatimuksen koskien lupien ja valvonnan yksikön päällikön tekemää päätöstä 4.5.2025 § 24. Oikaisuvaatimusta esitetään hylättäväksi.

Korvauksenhakija on jättänyt 26.12.2024 Vantaan kaupungille vahingonkorvausvaatimuksen koskien liukastumista Kiertomäentiellä. Kaupunki on siirtänyt vahinkoasian vastuuvakuutuksensa nojalla vakuutusyhtiönsä käsiteltäväksi. Vakuutusyhtiö on antanut asiaan kielteisen korvauspäätöksen 29.4.2025.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Lupien ja valvonnan palveluyksikön päällikön päätös on lähetetty korvauksenhakijalle tiedoksi sähköisesti 5.5.2025. Oikaisuvaatimus on saapunut 9.5.2025 eli säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksessa hakija toistaa 4 800 euron korvausvaatimuksensa, joka liittyy 23.11.2024 klo 22.20 tapahtuneeseen kaatumiseen jalkakäytävällä. Hakijan mukaan kaatumisen syynä oli jalkakäytävän liukkaus.

Asian oikeudellinen arviointi

Vakuutusyhtiö on kielteisessä korvauspäätöksessään todennut, että kaupunki on huolehtinut kunnossapidosta olosuhteiden sekä vahinkopaikan käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla ja asianmukaisesti. Vantaan kaupungin toiminnassa ei ole voitu todeta laiminlyöntejä.

Korvauksen hakija katsoo oikaisuvaatimuksessaan, ettei urakoitsijan toimittama kunnossapitoselvitys sisällä tietoa hiekoitustyön laadusta, käytetyn hiekan määrästä, levitystarkkuudesta tai muista liukkaudentorjuntakeinoista. Kevytkin lumisade muodostaa lumipeitteen, joka hiekoittamattoman, peilikirkkaan jään päälle sataessaan voi aiheuttaa juuri tässä vahingossa kuvatun tilanteen.

Vahingonkorvauslain mukaan korvausvelvollisuus syntyy sille, joka tahallaan tai huolimattomuudellaan aiheuttaa toiselle vahinkoa. Korvauksen hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys. Vahingonkärsijällä on myös velvollisuus mahdollisuuksiensa mukaan rajoittaa kärsimänsä vahingon määrää.

Kunnossapitolain (669/1978) 4 §:n mukaan kadun kunnossapito kuuluu kunnalle. Kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Kadun kunnossapito käsittää myös ne toimenpiteet, jotka talvella ovat tarpeellisia kadun pysyttämiseksi tyydyttävässä kunnossa, kuten lumen ja jään poistamisen, kadun pinnan pitämisen tasaisena, liukkauden torjumisen, liukkauden torjumiseen käytetyn kiviaineksen poistamisen sekä katuojien, sadevesikourujen ja -kaivojen avoinna pitämisen.

Kunnan vastuu katualueen kunnossapitäjänä määräytyy vahingonkorvauslain ohella oikeuskäytännössä kehittyneiden erityisperiaatteiden pohjalta. Lähtökohtina näissä ovat toisaalta tienpitäjän korostettu huolellisuusvelvollisuus ja toisaalta vastuuvapaus tilanteissa, joissa vahinko on ollut ennalta-arvaamaton

tai joissa se ei ole ollut kohtuullisin toimenpitein torjuttavissa. Kunnalta ei voida myöskään aina edellyttää vaaraa aiheuttavan seikan heti tapahtuvaa poistamista.

Vahingonkorvauslain mukaista tuottamusta arvioitaessa on harkittava, onko kyseessä tahallisuus, tuottamus vai tapaturma. Kunnan tuottamusta arvioidessa tulee huomioda tuottamuksen aste suhteessa tapahtuneeseen vahinkoon. Korvausvastuun syntyminen edellyttää yleensä vahingon aiheuttamista tahallisesti tai tuottamuksellisesti. Tuottamuksella tarkoitetaan moitittavaa menettelyä eli virhettä, huolimattomuutta tai laiminlyöntiä.

Katujen ja puistojen palvelualueen esitys

Korvauksenhakijan oikaisuvaatimuksessa ei ole tuotu ilmi mitään sellaisia uusia tai erityisiä seikkoja, jotka eivät olisi olleet tiedossa alkuperäistä vakuutusyhtiön vahingonkorvauspäätöstä tai lupien ja valvonnan palveluyksikön päällikön ratkaisua tehtäessä.

Vantaan kaupungin toiminnalla ei ole ollut vaikutusta tai mahdollisuutta vaikuttaa tapahtumien kulkuun tai vahingon sattumiseen. Näin ollen vahinkotapahtumaan ei liity Vantaan kaupungin osalta vahingonkorvausvastuuseen johtavaa tuottamusta, eli virhettä, huolimattomuutta tai laiminlyöntiä. Mikäli vahingonkärsijä ei ole tyytyväinen saamaansa ratkaisuun, voi korvauksia viime kädessä vaatia kaupungilta käräjäoikeudessa nostettavalla kanteella.

Katujen ja puistojen palvelualue esittää edellä mainituin perustein oikaisuvaatimusta hylättäväksi.

Kaupunkitilalautakunta 13.8.2025 § 30

Kaupungininsinöörin vs. esitys:

Päätetään edellä mainituin perustein hylätä korvauksenhakijan oikaisuvaatimus lupien ja valvonnan palveluyksikön päällikön päätöksestä 4.5.2025 § 24.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Oikaisuvaatimus (henkilötiedot peitetty)

Täytäntöönpano: Kadut ja puistot

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus

Lisätiedot:

palvelusihteerä Heta Nordström,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kaupungin kirjaamo
kirjaamo@vantaa.fi

Viite: Korvauspäätös 24/2025, VD/8657/03.01.02.00/2024

OIKAISUVAATIMUS

Vaadin hylkäävän päätöksen kumoamista ja korvausvaatimukseni hyväksymistä täysimääräisesti (4800,00 €) seuraavin perustein.

Vantaan kaupunki myöntää päätöksessään, että vahinkotapahtuma itsessään on riidaton ja kyse on Vantaan kaupungin vastuulla olevan kulkuväylän kunnossapidosta. Faktuaalista on, ettei asiassa ole merkityksellistä, onko kunnossapito ulkoistettu vai kaupungin itsensä tekemää työtä. Riippumatta siitä, onko kunnossapito ulkoistettu, vastuu edellyttää sitä, että toimenpiteet vastaavat yleensä hyväksytyjä työkäytäntöjä ja varmistavat turvallisen liikumisen. Vantaan kaupungin, vakuutusyhtiön ja työtehtävänsä laiminlyöneen urakoitsijan keskinäinen diskurssi korvaustaakan jakamisesta on myöskin epärelevanttia vahingon kärsineen osapuolen kannalta.

Päätöksessä viitataan urakoitsijan- toimittamaan kunnossapitoselvitykseen ja GPS-tietoihin sekä Helsinki-Vantaan lentoaseman säätietoihin, joilla perustellaan, ettei jalkakäytävä olisi ollut liukas. Päätöksessä esitetty maininta GPS-seurannasta osoittaa pelkästään urakoitsijan henkilöstön fyysisen läsnäolon, eikä se tarjoa tietoa hiekoitustyön laadusta, käytetyn hiekan määrästä tai levitystarkkuudesta eikä mistään muustakaan liukkaudentorjuntakeinosta. Näin ollen perusteluina esitetty väittämä ei riitä todistamaan, että kunnossapito olisi toteutettu edellytetyllä huolellisuudella. Koska vahinkotapahtuma ja siitä seurannut merkittävä terveydellinen haitta on riidatonta, on ilmeistä, ettei hiekoittaminen ole ollut riittävää, vaikka GPS-tietojen mukaan vahinkopaikalla olisi ollutkin urakoitsijan henkilöstöä. Siten, vastoin päätöksessä esitettyä väittämää, kyseessä on ollut Vantaan kaupungin vastuulla olleen kunnossapidon osalta moitittavaa menettelyä, vähintäänkin tuottamuksellisella tasolla.

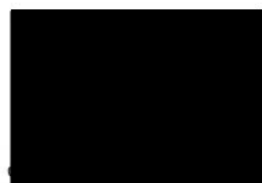
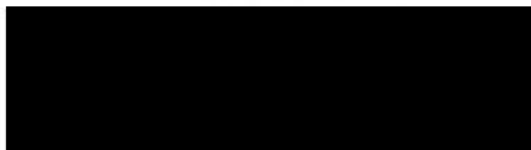
Päätöksessä viitataan myös säähavaintohistoriaan Helsinki-Vantaan lentoasemalla ja mainitaan, että jaksolle (23.11.2024) on osunut ainoastaan kevyttä lumisadetta ja lämpötila on pysynyt pakkasasteilla. Jokainen varmasti ymmärtää, että kevytkin lumisade saa aikaiseksi lumipeitteen, joka hiekoittamattoman, peilikirkkaan jään päälle sataessaan aiheuttaa juuri tässä vahingossa kuvatun kaltaisen petollisen liukkauden. Lisäksi lentoaseman säähavaintotiedot eivät ole suoraan siirrettävissä vahinkopaikalle, joka sijaitsee noin 5 km etäisyydellä ja keliolosuhteet voivat useiden kilometrien etäisyydellä ja erityyppisissä maastonmuodoissa (kuten tapahtumapaikalla) vaihdella hyvinkin suuresti. Täten havainto lentoasemalta ei ole vahinkopaikan olosuhteiden kannalta millään tavoin relevantti, vaikka – ironisesti kylläkin – se edellä kuvatulla tavalla tukeekin korvausvaatimusta, eikä missään

nimessä oikeuta päätöksessä esitettyä johtopäätöstä, etteikö kunnossapidon laiminlyöntejä olisi tapahtunut.

Hyvän hallinnon periaatteet eivät yksinään oikeuta päätöksen antamista tilanteissa, joissa päätöksentekijällä on mahdollinen eturistiriita. Vaikka päätöksessä viitataan siihen, että kaupunki käsittelee itseään kohdistuvat vaatimukset, tämä ei millään muotoa poista velvollisuutta varmistaa objektiivisuuden ja huolellisuuden periaatteet. Näin ollen päätöksessä jätetään huomioimatta se, että kunnossapitotoimenpiteiden moitteetonta toteutusta ei ole kyetty osoittamaan ja niiden laiminlyönti on vaikuttanut suoraan vahingon syntyyn.

Mikäli Vantaan kaupunki ei suostu oikaisuvaatimuksenkaan jälkeen myöntämään korvausvelvollisuuttaan ja korvaamaan vaatimaani 4800,00 euroa, tultaneen asia käsittelemään sen jälkeen käräjäoikeudessa. Käräjäoikeuteen tulen kutsumaan todistajana ainakin vahinkopaikan välittömässä läheisyydessä asuvan henkilön, joka auttoi minua paikan päällä sekä myös auttoi minut sekä meidän koiran kotimme johon en yksin olisi kyennyt. Todistajanlausunnossa tulen pyytämään kyseiseltä henkilöltä hänen näkemystään kyseisen katuosuuden liukkaudesta, vallinneista sääolosuhteista (huomattavasti lentoaseman 23.11.2024 säätilasta poikkeava) ja jalankulkuväylän kunnossapidon puutteista vahingon tapahtuma-aikana.

Vantaalla 09.05.2025

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus Kaupunkilautakunnalle

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kaupunkilautakunnalta** eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai

tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen Oma Vantaa -asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopuille tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä ne oikaisuvaatimukseen mukaan. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupungin yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki

Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
(Tarkista aukiolo soittamalla tai osoitteesta <https://www.vantaa.fi/vantaa-info>)

Puhelin: (09) 83911 (vaihde)

Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Asiointipalvelun osoite: [Kirjaudu sisään](https://asiointi-vantaa.digiloikka.fi/prod/eservices/available/start/) (<https://asiointi-vantaa.digiloikka.fi/prod/eservices/available/start/>)
Oikaisuvaatimus-paatoxelle)

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajkaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä) sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy [tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: [Aloita asiointi](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/) (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>)

Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee hankintaoikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): (09) 839 22184

Virka-aika: ma - pe 8.15–16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakuaika suoramääräyksessä

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suoramääräystä koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suoramääräyksestä jälki-ilmoituksen, mutta ei suoramääräystä koskevaa ilmoitusta, suoramääräystä koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suoramääräyksestä on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suoramääräyksestä ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suoramääräystä koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arklauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinemaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy [markkinaoikeuden sivustolta](#).

Markkinaoikeuden yhteystiedot

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 43300, faksi: 029 56 43314

Sähköpostiosoite: markkinaoikeus(at)oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: [Aloita asiointi](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/) (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)

Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje 5. Valitus katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmaa koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopuille tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy [tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: [Aloita asiointi](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/) (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>)

Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje 6. Valitus postilaatikon paikkaa koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajaksi. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy [tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: [Aloita asiointi](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/) (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>)

Virka-aika: klo 8.00–16.15

